İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

1980 Sonrası Türk Fantastik Edebiyatında İktidarın Görünüm Biçimleri (Yapısalcı Bakış Açısıyla)

Doktora Tezi

İpek Özalp Ünal

Haziran 2025

İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

1980 Sonrası Türk Fantastik Edebiyatında İktidarın Görünüm Biçimleri (Yapısalcı Bakış Açısıyla)

Doktora Tezi

İpek Özalp Ünal

Danışman

Prof. Dr. Turgay Anar

Haziran 2025

TEZ JÜRİSİ ONAYI

İpek Özalp Ünal tarafından hazırlanan "1980 Sonrası Türk Fantastik Edebiyatında İktidarın Görünüm Biçimleri (Yapısalcı Bakış Açısıyla)" başlıklı bu Doktora Tezi, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda hazırlanmış ve jürimiz tarafından kabul edilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ **İMZA**

Tez Danışmanı:

Prof. Dr. Turgay Anar
İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Üyeler:

Prof. Dr. Ömer Say
İstanbul Atlas Üniversitesi

Prof. Dr. Ahmet Koçak
İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Prof. Dr. Seval Şahin
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

Doç. Dr. Ekrem Tak
İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi: 18/06/ 2025

BEYANLAR

Yazım ve Kaynak Gösterme Kılavuzu Beyanı

Danışmanlığımda yazılan bu tezin Chicago yazım ve kaynak gösterme kılavuzunda belirtilen kurallara uygun olarak yapılandırıldığı ve bu kılavuzun dipnot kaynak gösterme standartlarının bu tezde tutarlı olarak uygulandığı tarafımdan incelenerek teyit edilmiştir.

İmza

Prof. Dr. Turgay Anar

Etik İlkelere Sadakat Beyanı

Hazırladığım bu tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu, akademik ve etik kuralları gözeterek çalıştığımı ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi beyan ederim.

İmza

İpek Özalp Ünal

ÖZET

1980 Sonrası Türk Fantastik Edebiyatında İktidarın Görünüm Biçimleri (Yapısalcı Bakış Açısıyla)

Özalp Ünal, İpek

Doktora Tezi, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr.Turgay Anar

Haziran 2025

Zaman, mekân ve olay kişilerinin bir kurgu içinde var olduğu romanlar yaşamın bir yansımasıdır. Fantastik roman ise yeni sayılabilecek edebi türler arasında yerini alır. Fantastik, kendine has yasaları olan, diğer türlerle arasında sınırlar bulunan, okuyucusuna kararsızlık duygusunu yaşatan, tekinsiz ile olağanüstü arasında bir edebi türdür. Fantastik romanlar, yazarlarının tercihlerine göre bilinen dünyada ya da yeni yaratılan bir evrende geçerler. Fantastik kurgunun içinde büyüler, büyücüler, cadılar, insanlar, elfler, cüceler, troller, gnomlar, savaşçılar, cin, hortlak, vampir, kurt adam, ejderha yer alır. Farklı ırkların bir arada yer alabildiği fantastik romanlarda başlıca kendini gösteren öge büyünün varlığıdır. Yazar, kurgulamak istediği evreni anlattığı olay örgüsünü fantastik edebiyatın yasalarına göre şekillendirir. Bunu yaparken yaşamın içinde yer alan iktidar kavramına da kurgusunda yer verebilir. İktidar kavramı güçle bağlantılıdır. Egemen iktidar, diğerleri üzerinde tahakküm kurabilendir. Bireylerin yaşam sınırlarını belirleyen ve şekillendiren yaşamın içindeki iktidardır. İktidar kavramı bir kişi, grup ya da kurumun başka kişi, grup üzerinde söz hakkına sahip olması olarak açıklanabilir. Foucault ve Althusser iktidar kavramını bireyler üzerinde temellendirerek açıklarlar. Foucault'ya göre iktidar özgür özneler üzerinde uygulanılır. İktidarın dispositifleriyle öznelerin yaşam sınırları çizilir. Althusser ise bunu aygıtlar olarak adlandırır. Devletin aygıtları ve devletin ideolojik aygıtları iktidarın göstergelerini oluşturur. İktidarlar yaşamın için göstergeleriyle görünüm kazanırlar. Fantastik roman yazarı da oluşturduğu evrende yarattığı iktidarların görünümlerini olay kişilerine sunduğu göstergelerle sağlar. Bu göstergelerin incelemeler doğrultusunda üç çeşit olarak sunulduğu tespit edilir. Ele alınan romanlarda büyülü iktidar göstergeleri, büyüdışı iktidar göstergeleri ve yazara ait iktidar göstergeleri yer alır. Çalışma boyunca bunun iktidarın ve fantastiğin tanımının ardından Türk fantastik romanın iktidarın görünümünü sağladığı göstergelerin ortaya çıkışı, olay kişilerini etkileyişi incelenir.

Anahtar Kelimeler: fantastik, iktidar, gösterge, büyülü, büyüdışı.

ABSTRACT

The Representational Forms of Power in Post-1980 Turkish Fantasy Literature (A Structuralist Approach)

Özalp Ünal, İpek

Ph. D. Thesis, Department of Turkish Language and Literature

Supervisor: Prof. Dr. Turgay Anar

June 2025

Novels, wherein time, space, and characters exist within a fictional construct, serve as reflections of life. The fantasy novel, as a relatively recent literary genre, occupies a distinct place within the literary landscape. Fantasy, characterized by its unique laws, boundaries that differentiate it from other genres, and its capacity to evoke ambivalence in readers, straddles the realms of the uncanny and the extraordinary. Fantasy novels are typically set either in the known world or in newly constructed universes, depending on the author's preferences. Within the realm of fantasy fiction, elements such as magic, wizards, witches, humans, elves, dwarves, trolls, gnomes, warriors, jinns, ghouls, vampires, werewolves, and dragons are commonly featured. In fantasy narratives, where diverse races coexist, the most prominent feature is the presence of magic. The author shapes the narrative structure of the created universe according to the principles of fantastical literature. In doing so, the concept of power, which is inherent in real life, may also be incorporated into the narrative framework. The concept of power is linked to power. Sovereign power is that which is able to exercise domination over others. It is the power within life that determines and shapes the limits of individuals' lives. The concept of power can be explained as the right of one person, group or institution to have a say over another person, group. Foucault and Althusser explain the concept of power by grounding it on individuals. According to Foucault, power is exercised over free subjects. With the dispositifs of power, the life limits of subjects are drawn. Althusser, on the other hand, calls it apparatuses. The apparatuses of the state and the ideological apparatuses of the state constitute the signs of power. Powers gain appearance through their signs for life. The fantasy novelist manifests the appearances of power in the created universe by presenting specific signs to the characters. Upon closer examination, these signs can be categorized into three distinct types: magical indicators of power, non-magical indicators of power, and authorial indicators of power. This study, following the definitions of power and fantasy, explores the emergence of these indicators in Turkish fantasy novels and examines their influence on the characters.

Keywords: fantasy, power, indicator, magical, non-magical

ÖNSÖZ

Zaman, mekân ve olay kişileri gibi ögeleri bünyesinde barındıran roman, hayata dayanan kurgu bir eserdir. Fantastik roman ise roman türü için yeni sayılabilecek bir türdür. Fantastik roman ise kurgusu içinde yer alan zaman, mekân, olay kişileri gibi ögelerine olağanüstülük katar. Edebi türün kendine has yasalarına uygun olarak kurgu var olur. Fantastik roman okuyucunun romanın başkişisiyle bağ kurabilmesi adına birinci tekil kişi, ben anlatımını çokça tercih eder, zaman kronolojik ilerlese de geçmişe dönüşler yer alır. Fantastik kurgu bünyesinde büyüyü, büyücüleri ve büyülü nesneleri barındırır. Fantastik romanlar olay örgüsü içinde insanların yanı sıra yazarın yarattığı farklı canlılara da yer verebilir. Bun canlılar genellikle cüceler, elfler, at-adamlar, mitolojik yaratıklar, ejderhalar, cadılar, vampirler, hortlaklar, cinler arasından seçilebilir. Fantastik roman yazarın yarattığı yeni bir evrende ya da bilinen dünyada geçer. Kurgulamak istediği olay örgüsünü şekillendirirken belli tercihler yaparak kurguyu fantastik olarak şekillendirir. Fantastik roman yazarı olay örgüsü içinde bir çatışma yerleştirebilir. Bu çatışmaya iktidar kavramını da koyabilir. Çoğunlukla aydınlık/karanlık, iyilik/kötülük çatışmalarının yer aldığı bir iktidar mücadelesi görülür.

İktidar kavramı basitçe, bir kişi, bir grup ya da kurumun başka kişiler ve grup üstünde söz hakkına sahip olması olarak açıklanabilir. Yetkiyi elinde bulunduran, muktedir olan, başkaları üzerinde egemenlik kuran, etki yaratan ve denetim sağlayan iktidar olarak tanımlanabilir. Bu nedenle egemen iktidarın güçle bir bağlantısı bulunur. Siyasal çerçeveden iktidar kavramına bakıldığında devlet yönetimi bireyler üzerinde bir söz hakkına sahiptir ve onların yaşamlarını düzenler, disiplin altına alır ve şekillendirir. Fakat iktidar kavramı devlet yönetimiyle sınırlı değildir. Bireyler ya da kurumlar arasında da iktidar söz konusudur.

Foucault, iktidar kavramı üzerine düşüncelerini özneyi temel alarak şekillendirir. Rıza alınarak iktidar ilişkisi kurulabileceğini savunan Foucault, iktidarın özgür öznelerle var olabileceğini söyler. Özneler özgür olabildikleri sürece bir iktidarın varlığını kabullenirler. İktidar hem özneyi hem toplumu etkiler. Çünkü toplumu bireyler oluşturur ve toplum ile birey arasındaki ilişki çift yönlüdür. Toplum özneyi şekillendirir ve özne de toplumun yapısını etkiler. Kısacası ikisi de birbirini oluşturur. İktidar kavramı hakkındaki düşüncelerini özne üzerine kurgulayan Foucault, öznenin konumunu belirlenmesinde faktör olan iktidar ilişkilerini ele alır. Foucault'nun iktidar anlayışını açıklayan birtakım kavramlar vardır. Bunlar, biyo – iktidar, bilgi – iktidar, söylem – iktidardır. Bilginin

varlığına sahip olan diğerleri üstünde söz hakkına da sahip olabilir. Bu bilgi söylem yoluyla dile getirilir. Söylem bu bakımdan bünyesinde hem bilgiyi hem de gücü bulundurur. Söylem varlığıyla iktidarı üretir. Bilgi ise iktidarın kendi yaptıklarını normalleştirmesini ve özneye kabul ettirmesini sağlar. Özne bilgi yoluyla kimliğini ve toplum içindeki konumunu belirler. Bilginin gücünü elinde bulunduran iktidar özneyi nesneleştirir ve bilgi özne ile iktidar arasında aracı hale gelir. İktidar aynı zamanda öznenin varlığı hakkında da söz sahibidir. Bunu öznenin bedenini ve yaşamını düzenleyerek elde eder. Bu düzenleme araçlarına Foucault dispositif adını verir. Dispositifleri sözceler, söylemler, özneni bedeni, evliliği, cinselliği hakkındaki kararlar, idari kararlar, yasa, ceza sistemi vs. oluşturur. Düşünüre göre, iktidar elinde bulundurduğu dispositifler öznenin yaşamını düzenler, disiplini altına alır. Dispositifler aracılığıyla yaşamını iktidara göre düzenleyen özne belli oranda kendini özgür hisseder. Bir otorite figürü olarak öznelerin yaşamlarında iktidar rol alır. Foucault'nun dispositif adını verdiği iktidarın göstergelerini Althusser aygıtlar olarak adlandırır. Bireye seslenerek onları iktidarın bir yapısı ve öznesi haline getiren bu aygıtları devletin aygıtları ve devletin ideolojik aygıtları olarak ikiye ayırır. Baskı ve ideolojinin kullanılmasıyla bireye seslenen bu aygıtlar onun yaşamını ve zihniyetini şekillendirir ve disipline eder.

İktidar yaşam içinde bireye sınırlar belirleyerek onun yaşamını düzenler. Birey bu sınırlara uyum sağlayabildiği gibi isyan edip direnç de gösterebilir. Çünkü iktidar kendi varlığını ancak özgür olduğunu düşünen bireyler üzerinden gösterebilir. Yazar da romanı için bir otorite figürüdür. Onun kurgusu doğrultusunda olay örgüsü içinde yer alan olay kişilerinin yaşam serüvenleri düzenlenir. İşlediği, oluşturduğu iktidar kavramı olay kişileri üzerinde tahakküm kurar. Bu kurulan tahakküm ve iktidarın görünümleri/göstergeleri olarak okuyucuya duyurulur. Böylece roman içerisinde yer alan bir ya da birkaç iktidar görülebilir.

Fantastik yazarların romanlarında en sık karşılaşılan iktidar çatışması karanlık/kötülük iktidar ile aydınlık/iyilik iktidarı arasında olandır. Olay kişileri ve okuyucu bu çatışma içinde yer alan iktidar görünümlerine ve göstergelerine tanık olur. Bunun yanında fantastik yazarı kendisi de bir otorite figürü olarak okuyucunun okuma süreci üzerinde bir tahakküm kurabilir. Bunu elinde bulundurduğu bilgi aracılığıyla yapar. Yarattığı evrenin kurucusu olarak tüm hayal dünyası kendisine aittir. Böylece fantastik romanın olay örgüsü dışına çıkarak okuyucuyu istediği gibi yönlendirebilir.

Günlük yaşamda iktidarın birey üzerinde kurduğu tahakkümle onun yaşamının sınırlarını belirlemesi gibi fantastik roman yazarı da kurguladığı fantastik evrende iktidar kavramına yer vererek onun göstergelerini hem olay kişilerine hem de okuyucuya duyurur. Bu göstergeler büyülü iktidar göstergeler, büyüdışı iktidar göstergeleri olarak olay örgüsü içinde tespit edilir. Ayrıca yazarın okuyucunun okuma sürecini şekillendirdiği göstergeler de fantastik roman içinde yer alabilir. Bunu kurguladığı fantastik olay örgüsünün dışına çıkarak ve kendi varlığını göstererek yapar. Bunlar da yazara dair iktidar göstergeleri kısmında ele alınır.

Tez yazma serüveni daha çok tek başına sürüyor gibi gözükse de öyle olmayan bir süreç ve bu süreçte bana destek olan, yol gösteren tez danışmanım Prof. Dr. Turgay Anar'a çok teşekkür ederim. Ayrıca Tez İzleme Komitesi'nde yer almayı kabul eden Prof. Dr. Seval Şahin ve Prof. Dr. Ahmet Koçak'a teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca savunma jürimde yer almayı kabul ederek yaptıkları eleştirilerle tezimin gelişmesini sağlayan Prof. Dr. Ömer Say ve Doç. Dr. Ekrem Tak'a teşekkür ederim.

Son olarak tüm doktora sürecim boyunca yanımda olan, desteklerini hiç eksik etmeyen aileme ve bu yolculuk boyunca benimle yürüyen eşim Mehmet Ünal'a teşekkür ederim. Yazdığım bu tezi yaşamımın fantastik canlıları olan kedilerim Bozkır ve Tomris'e adıyorum.

İpek Özalp Ünal

Haziran 2025

İÇİNDEKİLER

ÖZET ..... **i**

ABSTRACT ..... **ii**

ÖNSÖZ ..... **iii**

İÇİNDEKİLER ..... **iii**

GİRİŞ **1**

BÖLÜM I **7**

1. İKTİDAR VE FANTASTİK KAVRAMLARI ÜZERİNE BİR ÇERÇEVE DENEMESİ **7**

1.1. İktidar 7

1.1.1. İktidar Kavramına Dair Tartışmalar – Bakışlar 9

1.2. Fantastik 35

1.2.1. Kavram ve Tür Olarak Fantastik 35

1.2.2. Fantastik Edebiyatın Tarihçesi 42

1.2.3. Türk Edebiyatında Fantastiğin Yeri 47

1.2.4. Fantastik Edebiyatın Diğer Türlerle İlişkisi 50

1.2.4.1. Bilim-kurgu – Fantastik İlişkisi 50

1.2.4.2. Ütopya - Fantastik İlişkisi 52

1.2.4.3. Distopya - Fantastik İlişkisi 54

1.2.4.4. Gotik - Fantastik İlişkisi 56

1.2.4.5. Masal/Efsane/Destan/Mit – Fantastik İlişkisi 57

1.2.5. İlişkiler ve Farklılıklar Bağlamında Fantastiğin Sınırları 58

1.3.Fantastik Romanda İktidarın Görünüm Biçimleri/Göstergeleri 59

BÖLÜM II **64**

2. BÜYÜLÜ İKTİDAR GÖSTERGELERİ: KARANLIK YA DA AYDINLIK BÜYÜYE MARUZ KALAN NESNELER, KİŞİLER VE MEKÂNLAR **64**

2.1. Yoldaşlık/Kahramanlar/İktidarlar 64

2.2. Karanlığın Neferleri 131
2.3. Cinler/Ecinniler/İblisler/Hortlaklar 139
2.4. Büyülü Ordu 145
2.5. Büyülü Yaratıklar 157
2.6. Büyü 166
2.7. Tılsım/Muska 189
2.8. Büyülü Giyilebilir Eşyalar (Bilezik/Cübbe/Kolye/Madalyon/Yüzük) 195
2.9. Kitap/Kâğıt/Parşömen 202
2.10. Işık/Parıltı/Karaltı/Renk 210
2.11. Ayna 213
2.12. Asa 214
2.13. Ateş/Alev/Kıvılcım 216
2.14. Büyülü Anlaşmalar 217
2.15. Büyülü Sınanmalar 219
2.16. Büyülü Silahlar 226
2.17. Heybe 235
2.18. Müzik Aletleri 236
2.19. Büyülü Geçitler ve Büyülü Geçit Olan Eşyalar 238
2.20. İç/Dış Mekânlar 243
2.21. Öte Diyarlar 248
BÖLÜM III 253
3. BÜYÜDIŞI İKTİDAR GÖSTERGELERİ 253
3.1. Yoldaşlık/İktidarlar 253
3.2. Karanlığın Neferleri 272
3.3. Kolluk Kuvvetleri/Askeri Güç 276
3.4. Kıyafet 289
3.5. Rütbe 295

3.6. Armalar....299
3.7. Bayrak/Sancak....302
3.8. Damga/Mühür....304
3.9. Motif....306
3.10. Mimari....311
3.11. Müzik Aleti....322
3.12. Silahlar....323
3.13. Yemin/Ritüeller/Kabul Törenleri/Kutlamalar....332
3.14. Eğitim/Kitap/Bilginin Kullanımı....334
3.15. Yönetim ve Ceza Sistemi....337
3.16. Dil, İletişim ve Şifreleme....344
3.17. Bağımlılık yapıcı madde....346
3.18. Fincan....347
BÖLÜM IV....348
4. YAZAR İKTİDARINA DAİR GÖSTERGELER....348
4.1. Harita....349
4.2. Dipnot....350
4.3. Açıklama Yazısı....352
SONUÇ....359
KAYNAKÇA....389

GİRİŞ

İktidar kavramı, sosyal, siyasi, ekonomik, kültürel ve bireysel açılardan ele alınabilen çok yönlü bir kavramdır. Bu açıdan bakıldığında toplumsal ya da bireysel her türlü ilişki içinde varlığını gösterebildiğinde yaşamın her alanını da içine alır. İktidar bu yönüyle bir kişi ya da grubun başkaları üzerinde kurduğu egemenlik olarak düşünülebilir. Güç sahibi kişi, grup ya da kurum yaşamları, zihniyetleri ve düşünme biçimleri hakkında söz sahibi olduğu kişi ya da grupların üzerindeki yetkiyi elinde bulundurmasıdır. Bu yetki sahibi kişi, grup ya da kurumlar genel bir adlandırmayla iktidar olarak nitelendirilir. Kelime her ne kadar tekil olarak kullanılsa bile, iktidar sahipleri değişen şart ve durumlara göre çoğullaşabilir. İktidarlar inandıkları doğrultularda diğerlerinin yaşam ve zihniyet bütünlüklerini yönlendirme gücünü ellerinde bulundururlar. Bu doğrultuda iktidar kavramıyla birlikte anılan sözcükler; "güç", "yetki", "yönlendirme", "şekillendirme" ve "düzenlenme"dir.

İktidar kavramı üzerinde farklı düşünürlerin teorileri bulunur. Tezin konusu ve işlenişi bakımında özellikle iki düşünürün iktidar kavramı için ürettiği teoriler oldukça önemlidir. Bu düşünürler Althusser ve Foucault'dur. Her iki düşünür de teorilerinin temeline bireyi alırlar. İktidar kavramını birey üzerinden şekillendirirler.

İdeolojinin bireyleri özneleştirdiğini savunan Althusser, devletin aygıtları ve devletin ideolojik aygıtlarıyla bireylerin yaşamlarının düzenlendiğini öne sürer. Egemen ideoloji egemen iktidarın görüşlerini ortaya koyar ve böylece özneleri ve toplumları şekillendirir. Devlet aygıtların iktidarın baskı yoluyla bireyleri kontrol altına aldığı, yaşamlarını düzenlediği aygıtlardır. İdare, polis, mahkeme, ordu buna dâhildir. Ancak, Althusser'a göre asıl önemli olan ve iktidarın varlığını sağlayan devletin ideolojik aygıtlarıdır. Bunlar dinsel, okul, aile, hukuki, siyasal, sendikal, haberleşme, kültürel gibi alanlarda ortaya çıkar.

İktidar kavramının açıklamasını özne üzerinde kuran diğer bir düşünür de Foucault'dur. Modernleşen dünyada iktidar kavramı da değişime uğrar. On dokuzuncu yüzyılla başlayan değişim iktidar kavramının yönelimini de etkiler. İktidar artık öznenin yaşamı ve bedeni üzerinde tahakküm kurmayı hedefler. Althusser bunu devletin aygıtları ve devletin ideolojik aygıtları olarak ikiye ayırıp bir teori oluştururken Foucault öznenin bedeni ve yaşamı üzerinde tahakküm kurmak isteyen iktidarın aygıtlarını dispositifler olarak

adlandırır. Dispositifler aracılığıyla iktidar özneyi şekillendirir. Öznenin bedeni ve yaşamı hakkında tahakküm kurmayı hedefleyen iktidarın bunları söylem, idari işlemler, yasa, kurallar, cinsel yaşamı düzenleme, evlilik, hapishane, okul gibi kavramlarla yaptığını söyler. Bu kavramları da dispositifler olarak adlandırır.

Çalışmanın amacı gereği Althusser'ın aygıtlar ya da Foucault'nun dispositifler dediği özne için yönlendirici, şekillendirici kavramlar önemlidir. Olay örgüsü içinde var olan iktidarın kendisini ortaya koyması onun görünüm biçimi kazanmasıdır. Bu görünüm biçimleri yaşamın bir yansıması olarak görülen romanda da kendine yer bulabilir. Olay örgüsü içinde yazar tarafından kurgulanan iktidarın görünümleri göstergeler olarak adlandırılır. Bireye seslenen iktidar göstergelerinin tespiti yapılır. Bu iktidar göstergeleri aslında bireyi özneleştirmek ister.

Yapısalcılık toplumu ve iktidarı bir bütün olarak ele alır. Toplumsal, ekonomik, politik, kültürel, ideolojik tüm sistemlerin bireyin yaşamını düzenlediğini ve şekillendirdiğini savunur. İktidar toplumsal yapının içine dağılmış bir ilişki içindedir. Tek katmanlı değildir. İktidarın birey üstünde işleyişi dil, din, ideoloji, toplumsal yapı aracılığıyla gerçekleşir. İktidar sahip olduğu aygıtlarla, sistemlerle sürekliliğini sağlar. Bireyin kendisinin hem nesnesi hem de öznesi haline getirir. Bunu hem ekonomik güçle hem de kültürel ideolojik hegemonyayla gerçekleştirir. Bu noktada özne – birey yaklaşımına da bakmak gerekir.

Siyasal bir figür olarak birey kimi zaman özne olarak da adlandırılır. Bireyin siyasi düşünce içinde varlığı farklı görüşlerin ortaya çıkmasına neden olur. Kimi görüşler bireylerin toplumu oluşturduğunu ve siyasi figür olarak tek bir varlığın söz konusu olduğunu savunur. Bu siyasi figür de bireyin kendisidir. Ancak yapısalcı bakışla ele alındığında birey toplumdan ayrı düşünülemez.

> Yapısalcı bakış açısına göre bireylerin konumları, kimlikleri ve eylemleri, bireyleri çevreleyen toplumsal yapılar tarafından belirlenir. Gerek bireylerin gerekse toplumsal grupların siyasal alan içindeki konum ve rollerini de belirleyen yine toplumsal yapılardır.[1]

Birey üzerinden yürütülen fikirleri sadece bu iki karşıt görüşle sınırlamak doğru değildir. Çünkü birey ve toplum birbirini besleyen siyasi figürlerdir. Toplumsal yapılar bireyin

[1] Yüksel Taşkın, *Siyaset Kavramlar, Kurumlar, Süreçler*, (İstanbul: İletişim Yay., 2024), 257.

düşünce sistemini inşa eder. Bu tartışmalar aslında birbirini besler. Toplumun bireyi etkilediği gibi birey de toplumsal yapıyı oluşturan bir parçadır.

Kimi zaman özne diye seslenilen bireyle farklılığına dönülecek olunursa, özne kavramı yapıya bağımlı olduğundan dolayı pasifliğiyle ön plana çıkar. Özneyi bağımsız ve özgür bir varlık olarak görmez. Yapı tarafından belirlenen bir varlık olarak görülür. Özne kendi iradesiyle anlam yaratamaz, bağlı olduğu yapı tarafından oluşturulur. Öznenin rolü yapı tarafından belirlenir. Bu nedenle yapıyı etkileme ya da değiştirme gücü yoktur, o yapının bir ürünüdür.

> Yapısalcılar bireyin üzerindeki vurguyu kaldırıp daha geniş yapılar üzerinde, bir sistemin işleyişinin biçimsel yasaları, bu yapıların dilsel olarak inşa edilmesi ve taşıdıkları simgesel anlam üzerinde ve/veya yapısal dönüşümler içinde tezahür eden değişimler üzerinde odaklanarak yazardan/özneden uzaklaşma eğilimi başlattılar. O halde yapısalcılık ve sistem analizi, bir öznenin toplumsal ilişkileri koruma ya da değiştirmeye yönelik herhangi bir kişisel kapasiteye sahip olması olanağını yadsır. Yapısalcı gelenekte özne "kayıp kişi"dir.[2]

Yapısalcı bakış açısına göre birey ise yapının dışında bir varlık değildir. Yapının bir ögesidir ve yapı içinde anlam kazanır. "Yapısalcılığa göre birey, yapının bir öğesi olabilmekte bu ilişki bilinç dışı ile anlam/değer bulmaktadır."[3] Bir parçası olduğu toplumsal ve kültürel yapının etkisi altında şekillenir. Bu bakış açısıyla iktidar kavramı birlikte ele alındığında tez içinde birey kullanımı tercih edilir. Çünkü iktidarın bireylerin yaşamlarını şekillendiren ve değiştiren göstergelerinin ortaya konması amaçlanır. Bu amaç doğrultusunda kavram kargaşası yaşanmaması için yapının/iktidarın etkisi altında şekillenen varlık olarak birey kullanımı tercih edilir.

> "Yapısalcılığın özne karşıtı tutumunun iki kaynağı Nietzsche ve Freud'dur. Burada bunlardan bahsetmeyeceğiz ancak her ikisinin de dönemlerinde özneye bulunduğu konumundan edecek kadar sert eleştiriler getirdiğini ve bunun "insanın sonu" felsefesinin merkezinde yer aldığını öznenin "kurmaca bir şey" (Nietzsche) ve bilinç dışı "bihaber olan merkezsiz, parçalanmış... bir şey" (Freud) olduğunu belirtelim66. Yapısalcılara göre, özne'yi "toplumsal ilişkilerden bağımsız bir fail" olarak görmek bir tür yanlış anlamaya dayanır. Yapısalcılar, bireyin üzerindeki

[2] Pauline Marie Rosenau, *Post-modernizm ve Toplum Bilimleri*, (Ankara: Ark Yay., 1998), 86-87.
[3] Mehmet Şükrü Nar, Yapısalcılık Kavramına Antropolojik Bir Yaklaşım: Levi-Strauss ve Yapısalcılık, *Antropolojy* 27, (2014): 38.

> vurguyu kaldırıp geniş yapılar üzerindeki anlam ve değişimler üzerine yoğunlaşmayı, özneden/yazardan uzaklaşmayı başlatmışlardır. Artık özne, toplumsal ilişkileri koruma ve değiştirmeye yönelik bir kapasiteden uzaktır. Yapısalcı gelenekte özne "kayıp kişi"dir. C. Levi-Strauss insan öznesini- varlığın merkezi-"felsefenin şımarık veledi" diye adlandırır. Ona göre insan bilimlerinin değişmez amacı insanı oluşturmak değil onu çözündürmektir. Öznenin bu eleştiri ve tahribi toplumsal süreçlerin yapı taşının özneler olmadıkları şeklinde yorumlanmışlardır."[4]

Modern edebiyatın getirilerinden biri fantastik edebiyat türüdür. Fantastik kurguyla kaleme alınan romanlar bir kaçış edebiyatı olarak anılan türler arasında sayılsa da kimi fantastik yazarların romanlarında iktidar kavramına yer verdikleri görülür. Özellikle aydınlık/karanlık, iyilik/kötülük çatışmalarının işlendiğine sıkça rastlanır. İki tarafı temsil eden iktidarlar ve onlara da ait göstergeler yer alır.

Fantastik kurgular edebi türün kendi yasaları içinde bir evren kurarlar. Bu yaratılan evren bilinen dünyanın içinde yer alabildiği gibi, bilinen dünya dışında yaratılmış bir evren de olabilir. Olay örgüsü içinde insan ırkının yanında büyücü, elf, cüce, savaşçı, yarı-kan, orman kişileri, kurt adamlar, vampirler gibi ırklara da yer verilebilir. Büyünün kendisine yer bulduğu bu olay örgüleri için iktidarlara ait göstergeler de çeşitlilik gösterir. Bunlar kimi zaman büyülü iktidar göstergeleri olabildiği gibi büyüdışı iktidar göstergeleri de olabilir.

Tüm bunları tespitine geçilmeden önce çalışma içinde yer alması gereken fantastik romanların seçimleri önemli bir husustur. Çalışmanın başlıca konusu gereği fantastik türün yasalarının belirlenmesi tartışmasına girilmez. Çünkü çalışmanın temelini bu oluşturmaz. Ancak çalışmada yer alan romanların seçiminin sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi için fantastik edebiyatın sınırlarının belirlenmesi tercih edilir. Bu neden çalışmanın birinci kısmında yer alan başlıklardan biri fantastik edebiyattır. Bu bölümde özellikle fantastik edebiyatla yakın temasta olan diğer edebi türlerin ayrımları yer alır. Böylece çalışma içinde yer alan fantastik romanlar tercih edilirken nelere dikkate edildiği ortaya konur. Ayrıca özellikle fantastik kurguya sahip romanlar tercih edilir ve fantastik öge olarak kullanan eserler dışarı da bırakır. Çünkü bu noktada ortaya başka iktidarlar da çıkabilir. Örneğin korku edebiyatın içinde de fantastik ögeler yer alır. Ancak orada asıl

[4] Çevikbaş, Sebahattin. "Yapısalcılık Üzerine" *Felsefe Dünyası* 35, (2002/1): 149.

bahsedilmesi gereken iktidar kavramı başlı başına korkunun kendisidir. Bu karışıklıkların önüne geçilebilmek için fantastik edebiyatın kendi sınırları içinde kalınması tercih edilmiştir.

Fantastik romanların tercihleri konusunda diğer bir önemli husus ise içerisinde iktidar kavramına yer vermesidir. Çünkü çalışma için asıl tespit edilen iktidar kavramının işlenişi ve ona ait göstergeleri tasnif edilen şekilde yer almalıdır.

Böylece sınırları belirlenen fantastik romanlar iktidar kavramını ele alışını bakımından incelenmiştir. Yapılan incelemeler doğrultusunda okuyucu ve olay kişileri kurgulanan fantastik olay örgüsü içinde var olan iktidarların göstergeleriyle karşılaşırlar. Bu göstergeler de özellikle dikkat edilen olay kişilerinin olay örgüsü içinde var oluşlarına etki edip etmemeleri ve olay kişilerine yönlendirip, şekillendirmeleridir.

Dikkat edilen bu husus gereği fantastik romanlarda tespit edilen diğer bu iktidar kavramı ise yazara aittir. Yazar okuyucu üstünde bilgi – iktidarını elinde tutarak okuma serüvenine yön verir. Bu düzenlemelere sebep olan göstergeler çalışma içinde üç başlıkta ele alınmıştır. Büyülü göstergeler ve büyüdışı göstergeler kurgu içinde var oldukları anlarla ortaya konurken yazarın iktidarına dair göstergeler kurgu dışında okuyucuya sunulmuştur. Bunlar kendilerine ait bölümlerde incelenmiştir.

Fantastik romanların tercihi sırasında fantastiği tür olarak işleyen romanlar ele alınır. Bunun dışında kalan ve fantastiği romanların bir unsur olarak kullanan yazarlar da vardır. Bu yazarlar arasında Nazlı Eray, Oktay İhsan Anar, Murat Uyurkulak, Alev Alatlı, Mine Söğüt gibi isimleri saymak mümkün. Bu yazarlar fantastiği bir unsur olarak kitaplarında kaleme alırlar. Tür olarak tek başına fantastik roman demek doğru olmaz.

Bu tespitin yapılmasındaki amaç fantastik bir kurguya sahip olsa da yaşamın uzağına düşmeyen fantastik romanların iktidar kavramlarını işleyişleri ve onların olay kişileri ve okuyucuya duyurma biçimlerini ortaya koymaktır. Bunun için yukarıda hususlara da dikkat edilerek şu romanlar incelemenin temeli olmuştur:

Fantastik roman sayılabilecek eser ve yazarlar şu şekildedir:

Ahmet Aziz Çongarlı *Yılankayası*;

Alp Aras *Elf Kanı*;

Barış Müstecaplıoğlu *Korkak ve Canavar, Merderan'ın Sırrı, Bataklık Ülke, Tanrıların Alfabesi, Şamanlar Diyarı, Keşifler Zamanı, Özgürlük Uğruna, Ahtapotun Rüyası*;

Berrak Yurdakul *Konuşmayan Tavus Kuşu Camio*;

Burak Eldem *Seni Tılsımlar Korur*;

Göktuğ Canbaba *Ozanın Şarkısı, Tılsım-ı Kudret*;

Gündüz Öğüt *Nehrin İki Yakası, Agharthalı*;

Levent Mete *Büyücüler, Rika'nın Beyninde, Kadınlar Çağı*;

Mehmet Berk Yaltırık *Yedikuleli Mansur*;

Orkun Uçar *Asi, Sin – Sarı İstila*;

Osman Koca *Kral Suban*;

Sadık Yemni *Muska, Öte Yer, Yatır*;

Saygın Ersin *Zülfikar'ın Hükmü, Erbain Fırtınası, Ateş ve Bedel.*

BÖLÜM I

1. İKTİDAR VE FANTASTİK KAVRAMLARI ÜZERİNE BİR ÇERÇEVE DENEMESİ

1.1. İktidar

İktidar kelimesi en temel anlamıyla bir işi yapabilme gücü, yetkiyi elinde bulundurma olarak tanımlanır. Aynı zamanda iktidar kavramı devlet yönetimi gücünü kullanan yetki sahibi olarak da açıklanabilir. Genellikle ise iktidar kavramı, bir kişi ya da grup tarafından başkaları üzerinde egemenlik kurma, etki yaratma ve denetim sağlama gücü olarak tanımlanır.

Türk Dil Kurumu çevrimiçi güncel sözlüğünde iktidarı "Bir işi yapabilme gücü, Bir işi başarabilme yetki ve yeteneği, Devlet yönetimini elinde bulundurma ve devlet gücü kullanma yetkisi, Bir yetkiyi elinde bulunduran kişi ve kuruluşlar" şeklinde tanımlar. Şemsettin Sami Kâmûs-ı Türkî'de "«Kudret» gücü yetme, yapabilme, muktedir olma"[5] diyerek iktidar kavramını açıklar. Kubbealtı'nın Lügatinde, "Bir şeyi yapabilmeye gücü yetme durumu, muktedir olma; kuvvet, kudret, güç; Ülke yönetimini elinde bulundurma; Ülke yönetimini elinde bulunduranlar, hükûmet"[6] şeklinde tanımlar. Nişanyan sözlüğünde ise iktidar kavramının tanımı ise şu şekildedir: "Arapça kdr kökünden gelen iktidar kudretli olma, gücü yetme sözcüğünden alıntıdır."[7] Görüldüğü üzere tanımların hemen hepsi birbirine yakındır. Özellikle vurgulanan ise güç kavramıdır. İktidar kelimesinin İngilizce karşılığı olarak kullanılan "power" sözcüğü iktidarın tanımı içerisinde yer alır. Britannica'da "power" siyaset bilimi ve sosyoloji alanında ele alındığında otoriteyle bağlantılı olarak bir açıklaması yapılır, ama sadece otoriteyle sınırlı değildir. Güç olarak nitelendirilen sözcük başkalarının yaşamlarını etkileme ve yönlendirme, baskın olma kapasitesi olarak açıklaması yapılır. "power, in political science and sociology, the capacity to influence, lead, dominate, or otherwise have an impact on the life and actions of others in society. The concept of power encompasses, but is not limited to, the notion of authority. Unlike authority, which implies legitimacy, power can be exercised"[8]

---

[5] Şemsettin Sami, *Kâmûs-ı Türkî*, (İstanbul: Kapı Yay., 2009), 140.
[6] "İktidar" son güncelleme 14 Nisan, 2025, http://lugatim.com/s/%C4%B0KT%C4%B0DAR
[7] "İktidar" son güncelleme 14 Nisan, 2025, iktidar - Nişanyan Sözlük
[8] Power | Definition, Social Dynamics, Authority, Weber, Foucault, & Facts | Britannica Çevirisi: Siyaset bilimi ve sosyolojide güç; etkileme, yönlendirme, hükmetme veya başka bir şekilde toplumdaki diğer kişilerin yaşamları ve eylemleri üzerinde etki sahibi olma kapasitesidir. Güç kavramı otorite kavramını

Yaptırabilme ve muktedir olma yetisini elinde bulundurma iktidarın tanımını tamamlar niteliktedir.

Sözlük tanımları doğrultusunda iktidar kavramı için bir bireyin veya grubun diğer bireyler veya gruplar üzerinde kontrol kurma ve onları kendi isteklerine göre hareket ettirme gücü olduğu söylenebilir. İktidar; fiziksel, ekonomik, sosyal, kültürel güç veya bilginin gücü gibi çeşitli kaynaklarla gücü elde edilebilir, muktedir olabilir, varlığını sürdürebilir. İktidar, genellikle devlet tarafından kullanılır, ancak bireyler veya özel kuruluşlar tarafından da kullanılabilir. Bu durum, iktidar kavramının tek bir doğrultuda ilerlemediği ya da tek çeşit olmadığını gösterir. Bu noktada iki tanım ön plana çıkar; "muktedir olan", "elinde gücü bulunduran ve yaptırabilen". Muktedir olan aynı zamanda yaptıran ya da yasaklayandır.

Bütün bu tanımların gösterdiği gibi iktidarın varlığı toplum ilişkileriyle ortaya çıkar. Etkileşimin olduğu yerde iktidar kavramından söz edilebilir. Yani, iktidarın varlığından söz etmek için bireyler arası bir etkileşimin olması gerekir.

> İstediğini yaptırabilme gücüne bağlı olarak karşısındakini etkileme ve kontrol altına alma özellikleri olan iktidar, daha çok siyasal yönleriyle ve devlet yönetimindeki uygulamasıyla bilinmektedir. Ancak, siyasal görünümünün dışında hemen her insanın günlük yaşantıda etkisinde kaldığı birçok iktidar alanları vardır. Toplum denen bütün birden fazla insan, grup ve kurumların iletişimi ve etkileşimi içine yerleşmiş birçok iktidar alanından oluşmaktadır. Yürüyüşte karşılaşan herhangi iki kişinin gerçekleştirdiği bir etkileşimden, kendisini yönetecek tüm yetkilerin verildiği devlet yönetimine kadar sosyal yaşantı, iktidar ve onun yörüngesinde şekil almaktadır. İnsan, güç ve otoriteyi araçsallaştıran iktidarın içine doğmakta ve onla yaşamaktadır. Bu, iktidarın ilişkisel yönünü ortaya çıkarır. Ancak, bireyin kendisi de sahip olduğu nitelikler ve kurduğu ilişkilerdeki fail konumuyla iktidara sahiptir. Birey cinsiyeti, yaşı, medeni durumu, geliri, sınıfı ve statüsüyle bir iktidar gücü kazanırken; doğrudan ya da dolaylı kurduğu ilişki türleriyle de iktidarı yeniden üretmekte, yapılandırmakta ve dönüştürmektedir.[9]

İktidarın görünümleri, bu sebeple birçok şekilde var olabilir. İktidarın fiziksel gücünü ordu, polis gibi kolluk kuvvetleri; ekonomik gücünü bankalar, para birimi; sosyal gücünü

---

kapsar, ancak onunla sınırlı değildir. Meşruiyet anlamına gelen otoritenin aksine, güç şu durumlarda kullanılabilir.

[9] Ünal Şentürk, "Toplumsal Alanın İktidar Devriyeleri", *Doğu-Batı Dergisi*, sy. 69 (Eylül 214): 148.

siyasi, dini liderler; kültürel gücünü ise medya, eğitim sistemi, sansür durumu gösterir. Bilginin gücü ise başka bir konudur. Herhangi bir konuda bilgiyi elinde bulunduran, bilginin geçerliliği olduğu sürece iktidar sahibidir. Bu açıdan bakıldığında iktidar, toplumda önemli bir rol oynar. İnsanların davranışlarını kontrol eder, sosyal düzeni sağlar ve değişimi sağlar. Ancak iktidar, kötüye de kullanılabilir. İnsanların haklarını ihlal etmek, baskı uygulamak, insanların bilme hakkını elinden alarak sansür uygulanmak, olanı göstermemek ya da farklı yansıtmak ve savaş başlatmak için kullanılabilir.

Aynı zamanda iktidar, her zaman mutlak da değildir. İktidar sahibi, her zaman diğer bireylerin, toplumun ya da belli bir grubun direnciyle karşılaşabilir. İktidar sahibi, bu direncin üstesinden gelmek için daha fazla güç elde etmeli veya diğer bireyleri veya grupları kendi ikna ederek, rızalarını kazanmalı ve kendi tarafına çekmelidir. Bu yüzden iktidar, çok yönlü bir kavramdır. Toplumu şekillendiren ve bireylerin yaşamlarını etkileyen önemli bir güçtür.

Başka bir değişle iktidar şu şekilde tanımlanabilir: "İktidar kendisinde belirme ve manipüle etme niteliği barındıran tahakkümün emirle harmanlanarak gizli ve açık bir yaptırıma dönüşen gerçekliğin zihinsel, beşerî ve politik her türlü ilişki biçiminde enlemi ve denklemidir."[10]

Sonuç olarak iktidar, bireylerin ve toplumların yaşantılarını etkileyen, çok boyutlu bir kavramdır. Sadece otorite veya güçle değil, rıza alarak ve aynı zamanda ideolojik, kültürel ve sosyal olarak da şekillenir. Tarihsel olarak iktidar doğası değişim gösterse de her toplum için var olduğu toplumun yapısını, bireylerin yaşantısını belirleyen bir olgudur. Daha çok siyasi kimliğiyle var olsa da iktidar toplumun neredeyse tümünü etkiler. "Toplum, farklı iktidarlardan bir takımadadır."[11]

1.1.1. İktidar Kavramına Dair Tartışmalar – Bakışlar

İktidar kavramı üzerine yoğunlaşan tartışmalar hiçbir zaman popülaritesini kaybetmez. Bu yüzden iktidar kavramı her çağda kendine yer bulur. Orta Çağ, Yeni Çağ, Yakın Çağ olması fark etmeksizin kavram üzerine teoriler üreten birçok düşünür yer alır. Tezin gelişim çizgisi ve bakış açısına kavuşması bakımından modern siyasi düşünce tarihine değinilmesi yerinde olur. Bu açıdan anılması gereken bazı önemli düşünürler ve onların iktidar kavramını ele alışlarına yer verilir. Derinlemesine bir inceleme yerine daha çok

[10] Kadir Pektezel, "Kitle ve İktidarın İnsanı Kitlenin Diyalektiği", *Doğu-Batı Dergisi* 69, (Eylül 214), 213.
[11] Michel Foucault, *Özne ve İktidar*, (İstanbul: Ayrıntı Yay., 2021), 141.

iktidar kavramına getirdikleri yenilikler ve tezin ulaşmak istediği nihai bakışa giden yol tercih edilir.

Modern siyasî tarih söz konusu olduğunda Niccolo Machiavelli, Jean Bodin, Thomas Hobbes, Karl Marx ve Antonio Gramsci özellikle anılması gereken düşünürlerdir. Modern siyasi düşünürlerin fikirlerine zemin hazırlayan düşünür İtalyan Machiavelli'dir. Rönesans dönemi İtalya'sında iktidar ve yönetim hakkında fikirlerini dile getirir. Bu konu hakkındaki tartışması düşünürün *Prens/Hükümdar*[12] adlı kitabında yer alır. Kitap bir hükümdarın/prensin iktidarını nasıl koruyacağına odaklanır.

> Modern çağın ilk siyasal kuramcısı sayılan Machiavelli 1513 tarihli *Prens* (Hükümdar) adlı çığır açıcı eserinde o dönemde mutlak devlet biçimine bürünmüş olan modern siyasi iktidarın çıplak gerçekliğine ışık tutmuştur. Machiavelli hükümdara, örf ve âdet hukuku ile tanrısal hukukun sınırlarından kurtulup kendine özgü bir devlet yönetme sanatı olarak bakması yolunda öğütler vermiştir. Burada Machiavelli'nin ortaya koyduğu mantık, devletin toplumdan ve dinden yani devleti aşan herhangi dışsal bir kaynaktan gelen iyilik ve doğruluk kurallarından ayrı, kendine has bir aklı olduğu görüşüdür ki hükümdarın temel görevi bu akıl doğrultusunda hareket ederek hükümranlığı korumak olmalıdır.[13]

"Machiavelli, iktidarı pozitif kavram olarak merkeze alan ilk siyasal düşünürdür."[14] Düşünürün siyasal teorisine göre, "hükümdarlar ve halklar, talih ve erdem, güç ve hile, elitler ve kitleler, istikrar ve özgürlük, tiranlık ve cumhuriyet, birey ve kolektivite arasındaki dinamik ilişkiye dayalıydı."[15] Düşünürün açıklamaları doğrultusunda politika iktidarın menfaatine olmalıdır, siyasetçi iktidarı elinde tutmalı ve amaçları uğruna araçları kullanmaktan kaçınmamalıdır. "Amaç, aracı meşrulaştırır, görüşü Makyavelizm denilen anlayışın özeti sayılır."[16] İktidar korunurken devletin iyiliği adına iktidar sahibi kişi her türlü hareketi yapabilir. Devletin çıkarlarının ön plana alındığı bir iktidar ancak varlığını sürdürebilir. Devlet güçlü ve laik olmalı ve çıkarlarını ön planda tutmalıdır.

> Machiavelli'nin ilham verdiği siyasal realizm ikili ilişkili kanaldan ve özellikle 19. yüzyıldan bu yana dünya siyasetini etkilemeye başlamıştır. Ulusçuluk ideolojisinin işaret ettiği sınırlar içerisinde ulus-devlet inşası için, siyasal irade

[12] Machiavelli, *Hükümdar (Prens)*, (İstanbul: Göçebe Yay., 1997).
[13] Taşkın, *Siyaset Kavramlar, Kurumlar, Süreçler*, 147.
[14] Donald G. Tannenbaum, David Schult, *Siyasi Düşünce Tarihi*, (Ankara: Adres Yay., 2011), 173.
[15] Tannenbaum, Schult, *Siyasi Düşünce Tarihi*, 185.
[16] Taşkın, *Siyaset Kavramlar, Kurumlar, Süreçler*, 30.

> kullanmak ve buna karşı olan unsurları siyasal şiddet gibi yollarla sindirmek, giderek yaygınlaşmıştır.[17]

Machiavelli'nin iktidar olan hakkındaki bu görüşleriyle siyasal şiddet, devletin baskı ve zorlama aygıtlarının görünümü artar.

Machiavelli'nin ardından Jean Bodin'i anmak gerekir. "Bodin yenidir; çünkü henüz hukukun kaynağı ne Tanrı'dır ne de tabiat. Bodin, egemen gücün eski yasaları iptal etme, yeni yasalar yapma imkânından sık sık söz ederken, pozitivist hukuk kuramlarının ilk temel taşını yerine yerleştirir, ama bir adım ileriye gidemez."[18]

Bodin iktidar kavramını egemenlik anlayışı üzerinden açıklar. Bodin düşüncelerini *Devlet Üstüne Altı Kitap* adlı eserinde açıklar. "Yazarın baş amacı, zamanının dini-siyasi kargaşalığı arasında kurtuluş yolunu gösterecek olan hukukun genel ilkelerini ortaya koymaktır."[19] Bodin de devletin ve egemen olanın tanımını kendi ürettiği düşünceler doğrultusunda yapar.

> Bir devlette egemenlik, yurttaşlar ve uyruklar üstündeki en yüksek, mutlak ve en sürekli güçtür. Bu güce Latinler Maiestatem, Yunanlılar Akran eksusian, Kurian arkho ve Kurion Policeuma, İtalyanlar Segnoria, İbraniler de Tomah şevet, yani en büyük buyurma gücü demektedir.[20]

Tanımdan da anlaşılacağı üzere, egemen olan mutlak, sürekli, bölünmez ve devrilmez olmalıdır. Bodin iktidarın mutlak olduğunu söylerken yasa yapma yetkisini egemen olana ait olduğu söylemek ister. Bölünmez ve devredilmezliği ise aşağıda değinilecek olan Hobbes 'un açıklamasındaki gibi egemen olanın tek olmasıdır, egemen olanın çok olması ile hiç olması aynı şeydir.

Modern siyasi düşünce tarihinde anılması gereken bir diğer düşünür Thomas Hobbes'tur ve *Leviathan*[21] adlı kitapta iktidar hakkındaki düşüncelerini açıklar. Tek egemen anlayışın olması gerektiğini savunan Hobbes insan doğasının bir iktidara ihtiyaç duyduğunu da söyler.

---

[17] Taşkın, *Siyaset Kavramlar, Kurumlar, Süreçler*, 30.
[18] Cemal Bali Akal, *İktidarın Üç Yüzü*, (Ankara: Dost Kitabevi Yay., 1998), 75.
[19] Mete Tunçay, *Batı'da Siyasal Düşünceler Tarihi Seçilmiş Yazılar Yeni Çağ*, (İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yay., 2014), 178.
[20] Tunçay, *Batı'da Siyasal Düşünceler Tarihi Seçilmiş Yazılar Yeni Çağ,* 183.
[21] Thomas Hobbes, *Leviathan*, (İstanbul: Yapı Kredi Yay., 1993).

> Bir insan *topluluğu, kendi arasında ahit yaparak*, hepsinin birden kişiliğini *temsil etmek*, (yani onların *temsilcisi* olmak) *hakkının* hangi *kişiye* veya *heyete* verileceği konusunda çoğunlukla anlaştığı vakit, bir *devlet kurulmuştur* denir; *bunun lehinde oy verenler* gibi, *aleyhinde oy verenler de*, barış içinde birlikte yaşamak ve başkalarına karşı korumak amacıyla, o kişi veya heyetin bütün eylemlerini ve kararlarını, bunlar kendi eylem ve kararları imişçesine, *yetkili kılacaktır*.[22]

Alıntıdan da anlaşıldığı üzere, Hobbes iktidarın mutlak ve herkes için tek güç olduğunu söyler. Azınlık dahi var olan iktidarın seçimleri doğrultusunda hareket etmelidir. Çünkü ancak bu şekilde kaos engellenebilir, halkın ve iktidarın güvenliği sağlanabilir. İktidar mutlak olduğu gibi tek de olmalıdır. Düşünüre göre, "çok egemenin olması, egemenin hiç olmaması kadar kötüdür."[23] Tümü temsil eden egemen, halk ile karşılıklı sözleşme sonucu ortaya çıkar.

> İnsanları yabancıların saldırısından ve birbirlerinin zararlarından koruyabilecek ve, böylece, kendi emekleriyle ve yeryüzünün meyveleriyle kendilerini besleyebilmelerini ve mutluluk içinde yaşayabilmelerini sağlayacak böylesi bir genel gücü kurmanın tek yolu; bütün yolu kudret ve güçlerini, tek bir kişiye veya hepsinin iradesini oyların çoğunluğu ile tek bir iradeye indirgeyecek bir heyete devretmelidir. Yani, kendi kişiliklerini taşıyacak tek bir kişi veya heyet tayin etmeleri ve, herkesin, bu kişi veya heyetin, ortak barış ve güvenlikle ilgili işlerde yapacağı veya yaptıracağı şeylerin amili olmayı kabul etmesi; ve kendi iradesini o kişi veya heyetin iradesine ve muhakemesini de onun muhakemesine tabi kılmasıdır. Bu onaylamak veya rıza göstermekten öte bir şeydir; herkes herkese, *senin de hakkını ona bırakman ve onu bütün eylemlerinde aynı şekilde yetkili kılman şartıyla, kendimi yönetme hakkını bu kişiye veya bu heyete bırakıyorum* demişçesine, herkesin herkesle yaptığı bir ahit yoluyla, hepsinin bir aynı kişilikte gerçekten birleşmeleridir. Bu yapıldığında, tek bir kişilik halinde birleşmiş olan topluluk, bir DEVLET, Latince CIVITAS, olarak adlandırılır. İşte o EJDERHA'nın veya, daha saygılı konuşursak, *ölümsüz tanrının* altında barış ve savunmamızı borçlu olduğumuz, o *ölümlü tanrının doğuşu* böyle olur. Çünkü devletteki her bir kimsenin ona verdiği yetkiyle onun elinde o kadar çok kudret ve güç toplanmış olur ki, o kişi, bu kudret ve gücün dehşetiyle, bütün insanların

[22] Thomas Hobbes, *Leviathan*, (İstanbul: Yapı Kredi Yay., 1993), 131. (Vurgulamalar yazara aittir.)
[23] Tannenbaum, Schult, *Siyasi Düşünce Tarihi*, 228.

> yurtta barış ve yurtdışında düşmanlara karşı yardımlaşma yönündeki iradelerini birleştirip biçimlendirmeye muktedir hale gelir. İşte devletin özü o kişide toplanmıştır; tanımlamak gerekirse, bu öz, *büyük bir topluluğun üyelerinin birbirleriyle yaptıkları ahitlerle, her birinin huzur ve sükûnu ve ortak savunmaları için, içlerinden birinin, onun uygun bulacağı şekilde, hepsinin birden gücünü ve imkânlarını kullanabilmesidir.*[24]

Devletin tanımını iktidar kavramı üzerinden yapan ve bunu egemen olarak adlandıran Hobbes, karşılıklı sözleşmeyle seçilen egemeni tüm kudretin temsilcisi ve ölümlü tanrı olarak niteler. Egemen devletin sürekliliğini gözetir, elinde bulundurduğu gücü devleti korumak için kullanır. Egemene tabi olan herkes onun yasalarını takip etmelidir. Devlet iktidarın kendisidir ve tüm güce sahiptir. "Bu kişiliği taşıyana EGEMEN denir ve onun *egemenlik kudretine* sahip olduğu söylenir; onun dışında kalan herkes ise onun UYRUĞU'dur."[25] Yaşadığı dönem için yeni fikirler öne süren Hobbes iktidar kavramı hakkında ortaya koyduğu bu düşüncelerle modern siyasi düşünce tarihinin temelini güçlendirir.

> Hobbes'un insan doğası anlayışı, tıpkı Machiavelli gibi, sürekli güç peşinde koşan, bencil insanlar tasavvur eder. Machiavelli'nin düşünceleri de modern zamanlarda piyasada acımasızca rekabet ederek maddi kazanımlarını azamileştirmeye çalışan bireyci kapitalistleri doğallaştırma işlevi görür. Bu mülkiyetçi bireyler, kendi sonsuz güç ve mülk edinme hırslarının yarattığı güvenlik sorununu aşmak için, tek tek egemenliklerini devrederek mutlak egemenliğe sahip bir kral yaratırlar. Hobbes'un *Leviathan* dediği bu güçlü kral veya devlet, insan doğasının kötülüğünün zorunlu kıldığı bir çözümdür.[26]

Modern siyasi düşünce tarihi denilince anılması gereken diğer bir isim Marksist görüşün temsilcisi Karl Marx'tır. Marx'ın teorisinin temelinde ekonomi yer alır. Bunun ateşleyicisi olarak Sanayi Devrimi görülebilir. Çünkü Sanayi Devrimi sonuçları ekonomik olmasının yanı sıra siyasal ve sosyaldir. Ona göre, üretim araçlarına sahiplik eden tutan sınıf, toplumsal iktidar elinde tutar. Yani, iktidar sınıfsaldır. Marx'ın iktidara bakışı baskıcı bir sistem üzerinedir. Devlet iktidar ilişkisinde, devlet egemen sınıfın çıkarları doğrultusunda hareket ederek diğer sınıflar üzerinde tahakküm kurar. Bu açıdan

[24] Hobbes, *Leviathan*, 129-130. (Vurgulamalar yazara aittir.)
[25] Hobbes, *Leviathan*, 130. (Vurgulamalar yazara aittir.)
[26] Taşkın, 31.

bakıldığında Marx iktidarın ekonomik temelli olarak egemen sınıfın çıkarları doğrultusunda baskıcı bir yapıya sahip olduğunu söyler. Egemen sınıf, üretim araçlarını elinde tutar. Marx'ın ortaya koyduğu iktidar teorisiyle ve oluşturduğu Marksist bakış açısıyla tezin izlemek istediği yolun kapıları aralanmış olur. Üretim araçları iktidarı elinde bulunduran egemen sınıf için birer aygıt, gösterge konumundadır.

Bu noktada gösterge olarak Marx üretim araçlarını devreye koyar. Kültürel araçları da birer iktidar göstergesi konumuna getiren Antonio Gramsci'yi de anmak gerekir. İdeolojinin önemini vurgulayan Gramsci, hegemonya kavramını geliştirir ve iktidarın varlığını sürdürmesini sadece baskıya değil, kültürel ve ideolojik rıza yoluyla da elde tutabileceğini savunur. Yani egemen sınıf, diğer sınıf üstünde rıza yoluyla kültürel ve ideolojik olarak üstünlük kurar. Bunu prakxis felsefesiyle açıklar. Praxis, "Anlamı önceleri düşüncenin hayata geçirilmesi idi. Sonra, düşünceyle eylemin karşılıklı beslenmesini, birbirlerini dolayımlamasını hesaba katan kavrama dönüştü. Bu teorik dönüşüm, İtalyan Marksist Antonio Gramsci'nin eseridir."[27] Hegemonya,

> Egemen grupların madun sınıflar üzerinde hegemonya kurmak ve onların rızasını kazanmak için başvurdukları bir yönetim enstrümanıdır; yönetim sanatında kendilerini eğitmek isteyen ve bütün hakikatleri, nahoş olanları bile, bilmeye ve yönetici sınıfın aldatmalarından ve hatta kendi kendilerini bile aldatmaktan sakınmaya eğilimli bu madun sınıfların dışavurumudur.[28]

"Dar anlamda hegemonya sadece sınıflar arası üstünlük değil, politikanın özgüllüğü, siyaseti yapma ve şekillendirme ilişkisiyle de ilgilidir."[29] Önemli olan rıza yoluyla bir hegemonyanın oluşturulmasıdır.

Gramsci denilince akla yapı-üstyapı ile tarihsel blok, hegemonya kavramları gelir. Hegemonya özetle üst paragrafta açıklandığı gibidir. "Yapılar ve üstyapılar 'tarihsel bir blok' oluşturur."[30] "Bir üstyapılar düşünürü olarak da ele alınan Gramsci, özellikle hegemonya ve tarihsel blok üzerine geliştirdiği öngörüleriyle, Marx'ın yapı ekseninde sınırlı kalan çözümlemelerine yeni anlamlar ilave etmiştir."[31]

---

[27] Taşkın, 93.
[28] David Forgacs, *Gramsci Kitabı Seçme Yazılar 1916-1935*, (Ankara: Dipnot Yayınları, 2012), 240.
[29] A. Baran Dural, "Antonia Gramsci ve Hegemonya", Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi Elektronik Sosyal Bilimler 11, 39, 312.
[30] Gramsci, *Hapishane Defterleri*, (İstanbul: Belge Yay., 2003), 67.
[31] A. Baran Dural, "Antonia Gramsci ve Hegemonya", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi Elektronik Sosyal Bilimler* 11, 39, 312.

> Hem yönetici bir sınıf olarak proletaryanın hem de yönetimin uygulanmasına ilişkindir. Bu egemen sınıfın, karşıt gruplar üzerinde zorunlu olarak uygulayacağı zorlama demektir. Fakat bu proletarya ile iş birliği yapmaya hazır olan ve bu tutumuna etkinlik kazandırılması söz konusu olan müttefiklerinin fikir ve kültür alanında yönetilmesi de demektir. Hegemonya yönetimin olumlu yönünü de geliştirir.[32]

Bu noktada Gramsci rızaya dayalı bir iktidar sistemi geliştirir. Devletin zorlama aygıtlarının yanında hegemonik sistemin rıza yoluyla uyguladığı tahakküm bir arada yer alır. Egemen sınıfın çıkarları doğrultusunda altyapının rızasıyla bir iktidar ilişkisi kurulur.

> Egemen sınıf, kendi çıkarları ile müttefiklerinin çıkarlarını gerçekleştirmek için fiziksel güç kullanımı ile rıza teminine dayanan dualist bir bakış açısı geliştirmektedir. Bu durum, hegemonyanın diğer görünümü olan zor ve rızanın (dengeli) birlikteliğinin analizini gerektirmektedir.[33]

Gramsci geliştirdiği iktidar teorisiyle, "Marksizme temel katkısı, Marx'ta örtük olarak bulunandan hareketle, Marksist bir siyasal eylem bilimini sistemleştirmesidir."[34]

Bilgiler ışığında ilerlendiğinde Gramsci'nin ortaya koyduğu iktidar teorisinde yer alan iktidar göstergelerinin başlıca olanı hegemonya kavramı çerçevesinde kurulan rızaya dayalı ilişkidir. Ardından devletin zorlama aygıtlarının dışında yer alan ideolojik ve kültürel yönlendirmeleri gelir. Egemen sınıf sivil toplumu kültürel ve ideolojik yönlendirmelerle iktidar ilişkisi içinde tutar.

> Gramsci, bir iktidarın hükmetme gücünü *hegemonya* kavramıyla açıklamıştı. Hegemonya, baskı unsuruyla beraber, asıl, yönetilenlerin *rızasını kazanma* gücünü ifade eder. İdeoloji, *rıza üretimidir* bu çerçevede. Dar anlamda itaatin veya bir şeye rıza göstermenin ötesinde, iktidarın fikirlerinin, kanaatlerinin, tercihlerinin, tüm toplumun sağduyu ölçüsü haline gelmesidir.[35]

Ele alınan düşünürlerin görüşlerine bakıldığında Gramsci'ye kadar olan süreçte devletin baskı aygıtlarının daha yoğun olduğu görülür. İktidar kendini bu baskı aygıtlarıyla güvenceye alır. Ardında yapısalcı bakışla gelişen süreçte iktidarın hükmetmesinde

---

[32] Gramsci, *Hapishane Defterleri*, (İstanbul: Belge Yay., 2003), 28.
[33] Yasin Avcı, Rukiye Saygılı, "Gramşiyan Hegemonyanın Yeniden Üretiminde Bir Burjuva Bilim Dalı Olarak Uluslararası İlişkiler Disiplini", *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 26(47), 2004: 1287.
[34] Martin Carnoy, *Gramsci ve Devlet, Parksis (3)* 2001, 252.
[35] Taşkın, 93.

ideoloji ve ideolojik aygıtların da devreye girdiği görülür. Özellikle Marx ve Gramsci'nin iktidar kavramına bakışları ve gelişen yapısalcı perspektif tezin gelişim çizgisi açısından önemlidir. Bu noktada iktidarın tahakküm kurduğu göstergeler ortaya çıkar. Bu göstergelerin detaylı işlendiği ve tezin de temeli olarak dikkate aldığı iki düşünürün iktidar kavramı için ürettiği teoriler daha detaylı işlenir. Tezin gelişim çizgisinde izleyeceği yolun anlaşılabilmesi için Althusser ve Foucault'nun iktidar kavramına bakışları diğer düşünürlere kıyasla daha ayrıntılıdır. Ancak bu düşünürlere ve onların iktidarla ilgili fikirlerine geçilmeden önce Bertrand Russell'ın da düşüncelerine yer vermek gerekir.

Bertrand Russell, *İktidar* adlı kitabında bu kavramı özetle insan üzerinde ya da dış dünya üzerinde istenilen etkileri yaratma gücüne sahip olma olarak anlatır. Bu anlatımdan yola çıkarak iktidar sahibi olmanın güce dayandığı görülebilir. Yetenek, kapasite, otorite ve bunların hepsi iktidarla özdeşleştirildiğinde söz güce dayanır. Bu işe gücü yetebilen ve onu yapabilen iktidar sahibi olur. "Kabaca, eğer A gerçekleştirmeyi düşündüklerinin çoğunu, B de gerçekleştirmeyi düşündüklerinin azını gerçekleştirmişse, A'nın iktidarı B'ninkinden fazladır."[36] İktidarı fazla olan kişi gücü elinde bulunduran ve sözünü geçiren kişi olur. Bu da onu otorite sahibi yapar. Ancak buradan iktidar sahibi olmak için sadece gücün yeterli gerekli ve yeterli olduğu sonucu çıkarılmamalıdır. İktidar eşittir güç demek değildir ve otorite sahibi olmaya yetmez. Eğer bir denklem kurulacaksa bu iktidar eşittir güç artı rıza şeklinde olmalıdır. Bu da demek olur ki iktidar her ne kadar gücü elinde bulunduruyor olsa da belli bir kesimin desteğini ve rızasını da almak, elinde bulundurmak zorundadır. Varlığını ancak böyle sürdürebilir. Lukes'ın *İktidar Radikal Bir Görüş* adlı kitabında yer aldığı şekliyle Hannah Arendt "bir ülkenin kurumlarına iktidar kazandıran halkın desteğidir ve bu destek en başta yasaları meydana getiren rızanın devamı niteliğindedir."[37] der.

Görüldüğü üzere iktidar kavramından bahsedilirken ortaya güç ve otorite kavramları da gelir. "Yetki, Güç, Otorite. Bu üç ortak niteliğin felsefî karşılığı hegemonya, hegemonyanın nesnesi ise toplumdur."[38]

Nesnesi toplum olan iktidar gücü ve rızayı elinde bulundurarak sosyal ve siyasal bir olgu haline gelir. İktidar olgusu, toplumu ilgilendiriyor oluşundan dolayı aynı zamanda

[36] Bertrand Russell, *İktidar*, (İzmir: Cem Yayınevi, 2021), 33.
[37] Steven Lukes, *İktidar Radikal Bir Görüş*, (İstanbul: İletişim Yay., 2016), 53.
[38] Hüseyin Bülent Oskay, "Türk Romanında İktidar Mücadelesi 1923-1980", (Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, 2020), 1.

ekonomik, demografik, kültürel, askeri/ordu, bireysel konuları da gücü elinde bulundurduğu zamana ve ideolojiye bağlı olarak içinde barındırır. Bunlar iktidarın bir yüzünü oluşturur. Diğer yüzü ise toplumun rızasını/desteğini almaya devam etmek için yaptıklarıdır; sosyalleşmeyi kontrol etme, düşünce kontrolü, kitle iletişim araçlarının kontrolü gibi. Genel olarak bunlara manipülasyon denilebilir. Gücü elinde tutan iktidarın bunun devamını sağlaması için yaşamı biçimlendirmesidir.

Geniş anlamıyla iktidar bir kişinin diğer kişi üzerinde kurduğu hâkimiyet olsa da bu çalışma içinde kişiye bağlı kalınmamış, devletin iktidarı, yönetim biçimi ve devletin yönetim aygıtlarına değinilmiştir. Bu noktada iktidar kavramı farklı kollara ayrılmak istenirse, siyasal iktidar, yerel iktidar, mikro-makro iktidar, devrim iktidarı, oligarşi iktidarı, öznel iktidar başlıkları öne çıkar.

Russell bu konuda iktidarı üç başlıkta ele alır: geleneksel iktidar, yalın iktidar, devrim iktidarı. Geleneksel iktidar, krallık iktidarıdır. Yetkinin soy devamı ya da inanışların, zihinsel alışkanlıkların sürdürülmesi aracılığıyla olan iktidar çeşidine örnektir. Yalın iktidar, varolan inanışın, iktidarın gücünü kaybedip yerini yenisine bırakmasına dayanır. Yani, "tebaanın onayına dayanmaya gerek duymayan türden bir iktidara bırakır."[39] Geleneksel iktidar yalın iktidarla yerinden edilebileceği gibi gücü eskisinden daha fazla elde eden ve yenileşmenin zorunda hale geldiği süreçte eskiyi devirerek yerine geçen iktidara devrim iktidarı denir. Yani güç kullanarak yönetimi, iktidarı ele geçirir. Ancak kendi zihinsel alışkanlıklarını eskilerin yerine yerleştirmesiyle geleneksel iktidar konumuna geçer.

Russell'ın bu sınıflandırmaları yönetimi, devleti ilgilendiren sınıflandırmalardır. Siyasal iktidar içine dâhil edilebilen bu başlıklar tüm ülkeyi kapsar. Son sözü söyleme hakkını kendisinde bulunduran siyasal iktidar toplum üstünde nihai güç olarak var olur. Bu açıdan bakıldığında ordu/askeri güç, maddi güç, iletişim ve sosyalleşme konusundaki kararlar siyasal iktidarın elindedir. Tüm ülke üzerinde gücü olan bu iktidar devletin yönetim aygıtlarını da elinde tutar.

> Ama hangi nedenle kendisine itaat ediliyor olursa olsun, siyasal iktidar sadece maddi güce değil, aynı zamanda yönetilenlerin rızasına da dayanmak zorundadır. Tüm siyasal iktidarlar belli oranda güce dayanırlar ve gerektiğinde de bunu kullanabilirler. Ama sadece kuvvete dayanacak olursa sürdürülebilmesi de

[39] Russell, *İktidar*, 79.

> mümkün değildir. Çıplak kuvvete dayanan bir iktidar siyasal iktidar değil, bir zorbalıktır. Rousseau'nun da dediği gibi, toplumda en güçlü olan bile, eğer kuvveti hak, itaati de görev haline getirmeyi bilmiyorsa, sürekli üstünlük sağlayabilmek için yeterince güçlü değildir. Sonuç olarak; İktidar=kuvvet+rıza formülüne ulaşmamız gerekir.[40]

Siyasal iktidar, üstün güç olarak toplumu yönetir. Makro iktidar olarak tanımlanabilen bu iktidarın yanında Foucault'ya göre bir de mikro-iktidar çeşidi mevcuttur. Dernek, sendika, aile gibi küçük birimler iktidar ve yönetimde söz hakkına, ideolojiye sahiptirler. Bu durumda onlara yönetim de söz hakkı tanır. İktidarı yönlendirme amacı taşıdığı için bu şekilde değerlendirilir. İşte burada iktidarın formülü olarak nitelendiren kuvvet artı rıza ortaya çıkar. Kuvvet toplum ile iktidar arasında karşılıklıdır. Kuvveti olan, kudretli olan toplumdan ya da gücünü uygulayabildiği A'dan üstündür ve iktidarını ortaya koyar.

> Bilindiği gibi siyasal iktidarın kurulmasında, sürdürülmesinde (yeniden üretiminde) ve dönüştürülmesinde pek çok araç devrededir. *Zor* (hukuksal, politik, askeri baskı ve şiddet araçları) bunların başında gelir; nitekim doğrudan ya da dolaylı zora dayanmayan bir siyasal iktidarın geleceği asla güvence altında değildir. Öte yandan zor, iktidar için hiçbir zaman tek başına yeterli bir araç değildir; çünkü *itaat/onay/rıza* olmaksızın bir düzenin varlığını sürdürmesi oldukça güçtür. Gerçekten de tarihe baktığımızda bir yönetme ve egemenlik biçimi olarak *zor ve baskının,* hemen her zaman *ideolojik ikna ve korku* mekanizmalarıyla bir arada iş gördüğünü görürüz. Bu gerçek, kapitalist toplumsal formasyonlar için daha da belirleyicidir: Burjuva demokratik düzenin sürdürülmesinde *zor* dışında hem doğrudan zor üzerinde temellenen *korku* ve *boyun eğme* hem de doğrudan zora dayanmayan *saygı*, *uzlaşma* ve *mutabakat* gibi mekanizmaların hemen her zaman önemli bir rolü olmuştur. Bunlar arasında özellikle (itaatin en önemli halkası olarak iş gören) *uzlaşma* ve *uyum*, hemen her zeminde ve herkes üzerinde etkili olan temel bir mekanizma niteliğindedir. Uzlaşma, her ne kadar *uzlaşmacı muhalefet* olasılığını (işyeri sendikacılığı, yönetime katılma gibi) içerse de, bu olanağın öne çıkarılması bile son kertede *baskıyı* gizleyen bir biçim olarak önemli bir işleve sahiptir.[41]

[40] Oskay, "Türk Romanında İktidar Mücadelesi 1923-1980", 4.
[41] Tülin Öngen, "Bilim, İktidar, Gerçeklik", *Bilim ve İktidar* (Ankara: Dipnot Yay, 2008), 38.

Öznel/bireysel iktidar ise bireyin varoluş çabasına dayanır. Kendini gerçekleştirme çabası içinde olan birey bir ideolojiye yönelir, iktidarı da yönlendirmek ister, kendi iç dünyasında yaşadığı çatışmalar ile dış dünyanın çatışması birbirini etkiler. Sosyalleşme konusu bu noktada devreye girer. Aynı zamanda özgürlük kavramı da ortaya çıkar. Foucault "iktidar yalnızca 'özgür özneler' üzerinde ve yalnızca onlar 'özgür' oldukları sürece uygulanır."[42] der. Aynı görüşü paylaşan bireysel düşünceler bir ideolojiye dönüşüp ya da aynı ideolojide buluşup kolektif bir yapı oluşturabilir.

Bireyi sadece bu bağlamda almak yeterli değildir. Sonuçta bu ilişki iki taraflıdır. Bireyin toplumu, kolektif yapıyı oluşturduğu gibi, toplumda bireyi etkiler, oluşturur. İktidar ilişkilerinin merkezine yerleştirilebilen birey, aynı zamanda toplumun da bir ürünüdür. Bu yüzden iktidarın görünüm biçimleri değerlendirilirken sadece devletin yönetim aygıtları budur ya da çeşitli iktidar ilişkileri şu şekildedir demek yeterli değildir. Bunların üzerinde dururken toplumu, dolayısıyla bireyi nasıl etkilediği mevzusu iktidarı var eder. Denilebilir ki toplumun bir parçası olan bireyin oluşumunda iktidar ilişkileri de önemlidir. Çeşitli iktidar ilişkileri bireyin oluşmasını sağlar. Bu noktada iki düşünürün fikirleri burada anılmaya değerdir. Bu düşünürler Althusser ve Foucault'dur. Her ikisi de özne ve iktidar arasında bu bağı kurar.

Foucault toplumu oluşturan özneyi iktidarın temeline yerleştirir. Ona göre iktidar özneleri üreten ve şekillendiren bir güç ilişkisidir. Özneler, iktidar ilişkilerinin içinde konumlanır ve bu ilişkiler tarafından sınırları belirlenir. Ancak bu özneler, aynı zamanda iktidar ilişkilerine karşı direnç gösterebilir, isyan edebilir ve kendi öznelliklerini oluşturabilirler. Buradan da anlaşıldığı üzere Foucault iktidarında öznenin özgürlüğü, rızası önemlidir. Özne baskı ve şiddet yoluyla iktidarın yönetimi altında değil, özgürlüğüyle rıza göstererek iktidarın yönetimindedir. İktidar rıza ve kuvvetin toplamına eşittir formülünde burada kuvveti sınırlar ve özgürlüğü de rıza temsil eder. İktidarın koyduğu sınırlar içinde özne özgürlüğünü sürdürür. Özgür olmayan özne üzerinde iktidar kurulamaz. Ferda Keskin'in *Özne ve İktidar* adlı kitaba yazdığı önsözde de belirttiği gibi Foucault için iktidar bir eylem biçimi olup, öznelerin özgürlüğü olduğu sürece uygulanabilir. "Yani başkalarının eylemi üzerine bir eylem olarak ve bu eylemi de yönetmek olarak tanımlamak çok önemli bir öğeyi, özgürlüğü, iktidar ilişkilerine katmak demektir."[43] Bu iktidar ilişkisi Foucault'nun bakışında donuk, tekdüze bir biçimde değil, aksine sürekli ve

[42] Foucault, *Özne ve İktidar*, 74-75. (Vurgulamalar yazarın kendisine aittir.)
[43] Foucault, *Özne ve İktidar*, 20.

çok biçimlidir. Tahakkümün sürekliliği söz konusu değildir. Ayrıca sadece devlet ve toplum arasında bir iktidar değil, tüm özneler arasında bir iktidar, güç ilişkisi söz konusudur. Foucault belirtir;

> Genel, soyut ve hatta şiddet içeren haliyle devlet yapısı, içimizden her birini kuşatan yerel ve bireysel tüm küçük taktikleri bir tür büyük strateji olarak kullanmazsa, burada kök salamazsa, tüm bireyleri sürekli olarak ve tatlılıkla, bu şekilde tutmayı başaramazdı. İşte! Benim ortaya çıkarmak istediğim şey, az da olsa bu iktidar ilişkilerinin zeminidir. (…) Ayrıca, bu iktidar ilişkilerinin, dönemlere ve düzeylere bağlı olarak, birbirlerinden çok çok farklı yöntemler ve teknikler kullandıklarını ortaya çıkarmak istiyorum. Örneğin polisin elbette kendi yöntemleri vardır – bunları biliyoruz-; ama aynı zamanda babanın iktidarının çocukları üzerinde işlediği yöntemlerin tümü, tüm prosedürler dizisi de vardır, aile içinde ebeveynlerin çocuklar üzerinde, çocukların da ebeveynleri üzerinde, erkeğin kadın üzerinde, kadının da erkek üzerinde çocuklar üzerinde iktidar ilişkileri kurduğu bir dizi prosedür görürsünüz.[44]

Geniş pencereden bakılıp toplumun üstünde tahakküm kuran güç, iktidar olarak varlığı sürdürse ve bunu devam ettirirken toplumun çoğunluğunun rızasını almış olsa da birey bazında ilişkilere bakıldığında mikro iktidarlar ortaya çıkar. Bunların görünüm biçimleri farklı farklıdır. Yemeğini bitirmek istemeyen çocuk anne babasına karşı sofrada isyan çıkarabilir, bitirmeyi reddettiğinin ve ebeveynlerinin üstünde bir güç sergileyip iktidarı eline aldığını gösterir. Bir öğrenci okuldaki iktidar ilişkilerinden etkilenir ve onları şekillendirebilir. Öğretmenler, öğrencilerin davranışlarının sınırlarını belirlemek için iktidarlarını kullanırlar. Öğrenciler, bu iktidar ilişkilerine karşı durabilir, uyum sağlamayı reddedebilirler. Bu durum gösterir ki özneler ilişkiler içinde konumlanır ve ilişkiler bu iktidar ilişkileriyle belirlenir. Foucault'nun getirdiği bu bakış açısıyla yani egemen ideoloji ya da sınıf ilişkisinin dışında getirdiği bakış açısıyla iktidarın görünüm biçimlerine isimlendirmede katkı sunabilir.

Biyo-iktidar kavramı Foucault'nun iktidar anlayışını açıkladığı kavramdır. Özneyi önceleyen bir anlayışa sahiptir. Toplumsal baskıya öncelik vermeden öznenin bedeni ve yaşamı üstünde egemenlik kurma ve sınırlar belirleme olarak tanımlanabilir. Öznenin yaşamı düzenlenir. Bu düzenlemeler aile ilişkileri, cinsellik, evlilik ve kimlik üzerinde

[44] Michel Foucault, *İktidarın Gözü*, (İstanbul, Ayrıntı Yay., 2019), 176.

sınırlar çizerek yapılır. Bu biyo-iktidarın pratiklerini Foucault dispositif olarak adlandırır. Foucault'nun ifadesiyle dispositifler, "söylemler, kurumlar, mimari biçimler, düzenleyici kararlar, yasalar, idare önlemler, bilimsel sözceler, felsefi, ahlaki ve hayırseverce önermelerden –kısacası, söylenmemiş olduğu kadar söylenmiş her şeyden- oluşan, bütünüyle heterojen bir bütündür. Dispositifin unsurları bunlardır. Dispositifin kendisi ise, bu unsurlar arasında kurulabilecek ilişkiler şebekesidir."[45] Bu söylemsel olan ve olmayan dispositiflerin işlevi temelde güç ilişkilerinin yönetimidir.

> Dispositif'lerin işlevi temelde stratejiktir: yani güç ilişkilerini güdümlemek, belli bir yönde geliştirmek ya da önlerine geçmek, dengelemek, kullanmak işlevine sahiptirler. Dolayısıyla dispositif'ler her zaman bir iktidar oyunu içinde yer alırlar; ama aynı zamanda bu iktidardan doğmakla birlikte iktidarın kendisini koşullandıran bir bilginin sınırlarına da bağlıdırlar. Çünkü iktidar ve bilgi karşılıklı olarak birbirini içerimler; karşılığında bir bilgi alanı oluşturmayan iktidar ilişkisi olmadığı gibi iktidar ilişkileri varsaymayan ve oluşturmayan bilgi de yoktur.[46]

Foucault'nun iktidar ve özne kavramları, modern toplumların anlaşılmasını ve iktidar ilişkilerinin değişkenliğini ve iktidarın göstergelerinin belirlenmesinde bir bakış açısı getirir. İktidar ilişkilerinin her yerde olduğunu ve her alanda mevcut olduğunun farkındalığını ortaya koyar. Bu bakış açısıyla tez içerisinde yapılacak olan incelemelerde dikkate alınacak birey, iktidar ve onun göstergeleri belirginleşir.

Foucault'nun iktidar göstergelerinin önemine ek olarak Althusser'ın devletin idelojik aygıtları olarak isimlendirdiği göstergeleri de tezin yolunun çizilmesi aşamasında oldukça önemlidir. Çünkü Althusser da bu noktada kendine ait bir bakış açısı, yorum geliştirir.

Althusser'ın *İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları* adlı kitabında yer verdiği görüşler bu yüzden dikkate değerdir. Kendisi iktidarın ideolojisinin bireyi özneleştirdiğini anlatır. Aile içinde dünyaya gelen birey önce ailenin, zamanla çevrenin ve egemen olan iktidarın ideolojisine maruz kalır. Devletin ideolojik aygıtları ve baskı, bireyin kendini tanımlamasını sağlar. Bu aygıtlar; devlet başkanlığı, yürütme yetkisi, silahlı kuvvetler, hapishaneler, mahkemelerin yanında din, aile, anayasa, basın-yayın, sendikalar, kültürel faaliyetlerdir.

---

[45] Michel Foucault, *Entelektüelin Siyasi İşlevi*, (İstanbul, Ayrıntı Yay., 2025), 119.
[46] Foucault, *Özne ve İktidar*, 18.

> Hegemonya kavramından farklı bir yere bakan Althusser, Devletin İdeolojik Aygıtları kavramını ortaya atarak konuya yeni bir perspektiften bakmıştır. Devletin İdeolojik Aygıtları (DİA) soyut anlamda yönlendiricilik görevini üstlenirler. Bu noktada ideolojik aygıtlar yani kitle iletişim araçları, eğitim kurumları, dini kurumlar gibi aygıtlar gizliden gizliye insanlarda egemen sınıfın ideolojisinin sahiplenilmesini sağlarlar.[47]

Althusser'ın devletin aygıtları, devletin ideolojik aygıtları ve ideolojiyle neyi kast ettiğini açıklamak gerekir. Egemen ideoloji egemen iktidarın görüşlerinden oluşur. Egemen iktidar da var olan siyasal partilerin başına geçendir. Althusser der ki: "Siyasal partiler DİA'nın belirli bir tanesinin bir *parça*sından başka bir şey değillerdir. Egemen ideolojiyi gerçekleştiren devletin *siyasal ideolojik* aygıtıdır."[48] Siyasal ideolojik aygıt ile siyasal sistem yani anayasa kastedilir. Bu yüzden devletin baskıcı aygıtları ile siyasal ideolojik aygıtını birbirinden ayırmak gerekir. "Korkarım, devletin siyasal ideolojik aygıtı terimiyle düşünmeyi önerdiğim kavram tam olarak kavranılmamış. Bunu daha iyi anlayabilmek için, (baskıcı) *devlet aygıtı* ile devletin siyasal ideolojik aygıtını özenle birbirinden ayırmak gerekir."[49]

Devletin siyasal aygıtı ile devletin siyasal ideolojik aygıtı birbirinden farklı şeylerdir. Bunları birbirinden ayırmak gerekir ki ilki baskıcı devlet aygıtına, ikincisi ise devletin ideolojik aygıtına dâhildir. "Devlet aygıtı 'şiddet kullanarak' işler, oysa DİA'ları 'ideoloji kullanarak' işler."[50] Devletin siyasal aygıtları olan devlet başkanı, hükümet ve idareyi baskıcı aygıtları ayırmak, yalınlaştırmak doğru olmaz. Ancak yine de bir tutulmaması gerekir. "Devlet aygıtı ideolojik aygıtlardan her zaman daha güçlüdür. Devlet aygıtı idareyi, silahlı kuvvetleri, adaleti, mahkemeleri ve bunlara bağlı düzenekleri kapsar."[51] "DİA'lar baskıcı devlet aygıtıyla aynı şey değildir."[52] Baskıcı aygıtlar iktidarın ikinci yüzü olan manipülasyon araçlarına dayanır. Baskıyla var olan devlet aygıtlarına idare, ordu, polis, adalet, mahkeme, dâhil edilir.

---

[47] Esra Arsan ve Savaş Çoban, *Medya ve İktidar Hegemonya, Statüko, Direniş*, (İstanbul: Evrensel Basın Yay., 2014), 37.
[48] Louis Althusser, *İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları*, (İstanbul, İthaki Yay., 2014), 15-16. (DİA: devletin ideolojik aygıtlarının kısaltmasıdır ve bu kısaltma Althusser'e aittir. Ayrıca vurgulamalar da yazara aittir.)
[49] Althusser, *İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları*, 16.
[50] Althusser, 52.
[51] Althusser, 16.
[52] Althusser, 50.

Devletin ideolojik aygıtlarına geçmeden önce Althusser'ın ideoloji üzerine oldukça önemli olan düşüncelerine de yer vermek gerekir. Çünkü bu düşünceler onun görüşlerinin temelini oluştur. "*İdeoloji, bireylerin gerçek varoluş koşullarıyla kurdukları hayali ilişkininin hayali bir temsilidir. İdeoloji, maddi bir varoluşa sahiptir. İdeoloji bireyleri özne diye çağırır*: *Her ideoloji ancak bir özne yoluyla ve özneler için var olabilir.*"[53]

> Althusser'in çağırma doktrini, dilin bir sonucu olup her zaman dil içindeki kavramlarla var olan özneye ilişkin bir açıklama yolu sunarak, özne oluşumuna ilişkin tartışmaları yapılandırmayı sürdürmektedir. Çağırma teorisi, özneye seslenilen, öznenin arkasına döndüğü ve ardından kendisine seslenilirken kullanılan kavramları kabul ettiği toplumsal bir sahne sunar görünmektedir.[54]

İdeolojinin bireylere seslenerek onları özneleştirdiği görüşündedir ve ideolojinin tarihini biricik tarih olan bireylerin tarihiyle eş tutar, ideolojinin kendisine has bir tarihi olmadığını belirtir.

> İdeolojiler, günümüz post modernistlerinin/post yapısalcılarının öne sürdüğü gibi salt söylemsel edimlerden (söz-metin) ibaret değildir; tersine maddi zeminlerde yürüyen ve iş gören *toplumsal süreçlerdir*. İktidarlar, belli bir söylem düzeninin kurulmasının ve sürdürülmesinin ötesinde belirli *sosyal ve kültürel süreçler* ile *ilişkileri örgütleyerek,* ideolojik hegemonyayı gerçekleştirirler.[55]

Devletin ideolojik aygıtlarını Althusser şu şekilde sıralar: Dinsel, okul, aile, hukuki, siyasal, sendikal, haberleşme, kültürel. Bu çalışma içerisinde de bu aygıtlar iktidarın görünüm biçimleri olarak geçmektedir. Bunlar iktidarın ideolojini yayarlar. İktidar bunları kullanarak kendini toplum ve özne üstünde var eder. Din, eğitim, aile, hukuk, töre, anayasa, silahlı kuvvetler, siyasal sistem, kitle iletişim araçlarının kullanımı, küçük topluluklar, karşıt görüşler günlük hayatın bir parçası olarak var olurlar. Dolayısıyla bunlar kurmaca bir eser olarak hayatın bir yansıması olan romanın içinde de var olur.

> İdeolojik pratikler, yalnızca dar anlamda devletin ideolojik aygıtlarından ibaret değildir; bu uygulamalar, her yerde, her zaman ve herkes tarafından yürütülür. Siyasal iktidar ilişkileri, her ne kadar devlet içinde yoğunlaşmış ve kristalize olmuş olsalar da, *toplumda iktidar örgütlenmesinin bir parçası olan tüm kurumlar* (aile, okul, dinin ötesindeki), gerçekte birer *ideolojik aygıt* olarak iş görür.

[53] Althusser, 121.
[54] Judith Butler, *İktidarın Psişik Yaşamı Tabiyet Üzerine Tepriler*, (İstanbul: Ayrıntı Yay., 2005), 102.
[55] Öngen, 39.

> Örneğin yarışmacı bireycilik anlayışının ve davranışının ödüllendirildiği her alanda, iktidar, ideolojisini yeniden üretir ve ancak bu yolla hâkimiyetini korur.[56]

İktidarın varlığını sürdürmesini sağlayan bu aygıtlar, devletin aygıtları ya da devletin ideolojik aygıtları olmaları fark etmeksizin, bireylerin kontrol altına alınmasını sağlarlar. Althusser bunları iktidarın bireye seslendiği pratikler olarak görür. "Bu pratikler kişi Tanrı'ya inanıyorsa kiliseye gidip dua etmesi, adalete inanıyorsa hukukun kurallarına boyun eğmesi, aile kurumuna inanıyorsa aile içindeki görevleri yerine getirmesi ile örneklenebilir. Tüm bu pratikler aracılığıyla kişi sınıflı toplum yapısında yerine getirmesi gereken role uygun ideolojiyle donatılır ve yine bu role uygun öznelik konumunun içini doldurmuş olur."[57] Althusser'ın kuramına göre özgür olduğunu düşünen bireyler iktidarın yönlendirdiği bu devletin ideolojik aygıtları aracılığıyla özneleşir ve artık iktidarın hükmü altında yönetilmeye başlar. "Yani görünürde özgür olan bu özneler, aslında kendilerine özne olarak seslenildiği andan itibaren özgür değil iktidara tabi kılınmış bireylerdir ve onlar özneleştikçe iktidar tüm toplumsal pratiklerde varlığını sürdürmeyi ve yeniden üretilmeyi garantileyebilir."[58]

Görüldüğü üzere iktidar, devletin aygıtları baskı uygulayarak bireyi özneleştirirken devletin ideolojik aygıtları ise ideolojiyi bireye dayatarak, öğreterek özneleştirir ve onu baskılayarak varlığını sürdürür. "… rıza mekanizmaları, ideolojik süreçler ve pratikler aracılığıyla işlerlik kazanır. Örneğin ideolojiler (*ideolojik seslenişler* yoluyla), bireysel ve toplumsal *özneler* ile onların *öznellik biçimlerini* niteleyerek, insanları kendine tâbi kılar"[59]

Her iki düşünürün kuramları ve ortaya koydukları iktidar göstergeleri, bunların dağılımı tez çalışması için oldukça önemlidir ve bir bakış açısı geliştirilmesini sağlar. Foucault'nun iktidarın görünmez sınırlarıyla özne üzerinde varoluşu ve Althusser'ın devlet aygıtları ve devletin ideolojik aygıtlarıyla özneyi var etmesi yaşam içinde görülen iktidar göstergelerinin edebiyatın içinde de bulunmasını sağlayan ipuçları sunar. Düşünürlerin oluşturdukları kuramları arasındaki fark ise Althusser kuramını ideoloji üzerine kurar ve öznenin varlığını bu şekilde ortaya koyar, Foucault özneyi kuramının temeline yerleştirir. Althusser egemen ideoloji ile bireyi iktidar alanında özneleştirir.

---

[56] Öngen, 40.
[57] Egem Atik, "Sevgi Soysal'ın Romanların Özne ve İktidar", (Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi, 2014), 11.
[58] Atik, "Sevgi Soysal'ın Romanların Özne ve İktidar", 11.
[59] Öngen, 38.

Foucault ise özne özgür olduğu sürece bir iktidar alanı oluşturulabileceğini savunur. Bu yüzden öznelere ihtiyaç duyar. "Foucault, iktidarın görünmez kollarının üzerinde dururken, Althusser özneleri boyun eğdiren süreçleri "Devletin Baskı Aygıtları" ve "Devletin İdeolojik Aygıtları" ayrımıyla açıklar."[60]

İktidar kavramı çerçevesinde Foucault ve Althusser'ın düşüncelerinden, onların özneyi konumlandırmasından ve iktidarın görünüm biçimlerinden bahsedilmesinin ardından iktidar için önemli bir kavram olarak bilginin kullanımından da söz edilmesi gerekir. İktidar ve onun birey üzerinde görünümünden, etkisinden bahsedildiğinde görüldüğü üzere ideoloji mutlaka bahsetmek gerekmektedir. Bu noktada ideoloji kavramı tez çalışması içinde yerine alacak ve bu noktada bilginin kullanımı da değinilecektir. "Foucault iktidar ilişkilerinin daima bilgi alanı oluşturduğu, bu bilginin de iktidar işleyişini mümkün kıldığını dile getirerek, bilgi ve iktidar arasındaki temel bağlantının izini sürer."[61]

İktidarın en önde gelen amaçlarından birisi bilgi oluşturmak ya da dönüştürmektir. Bu noktada iktidarın tarihi ele nasıl aldığı ve ne amaçla kullanıldığı da önemlidir. Fantastik evren kurarken kimi yazarlar eserine bir geçmiş oluştururlar ve geçmişin iktidar tarafından nasıl yansıtıldığı ve gücünü ortaya koymak için nasıl ve ne biçimde anlatıldığı önemli bir ayrıntıdır. Burada aslında yansıtılan iktidarın imajıdır. İmaj gücün temsilinde önemli bir yere sahiptir. Birçok şekilde imajın temsili olabileceği gibi tarih de bunlardan biridir. "… tarih, gerek orijinal belgeleriyle gerekse üretilmiş bilgileriyle iktidarın muktedir imaj yaratmasında önemli bir rol oynar."[62] Bu noktada iktidara oldukça iş düşer. Ayrıca unutulmamalıdır ki "Kendisini kabul ettirmek isteyen yeni bir iktidar yeni bir kronoloji de dayatmalıdır; kendisini sanki zaman onunla başlamış gibi göstermelidir."[63]

"İktidar ilişkisi her şeyde, her yerde vardır. Nasıl ki kendisine görsellik izafe edilen her şeyde gösteren – gösterilen ilişkisi varsa iktidarın hükmetme, hükmedilme pratikleri de her yerdedir. Hiçbir özne iktidar ilişkilerinden bağımsız düşünülemez."[64] İktidarın kendini bu noktada bireye gösterdiği yerlerden biri de medyadır.

> İktidar açısından kitle iletişim araçlarının önemi büyüktür. Rızanın sağlanması ve ideolojik yeniden üretimin devamı için kitle iletişim araçları önemli bir görev

[60] Öngen, 10.
[61] Selim Somuncu, *Romanda Bilgi İktidar ve İdeoloji*, (Ankara: Hece Yay., 2015), 35.
[62] Somuncu, *Romanda Bilgi İktidar ve İdeoloji*, 53.
[63] Elias Canetti, *Kitle ve İktidar*, (İstanbul: Ayrıntı Yay., 2021), 431.
[64] Somuncu, *Romanda Bilgi İktidar ve İdeoloji*, 55.

> üstlenmektedir. İktidar hegemonyasını kabul ettirmek ve rıza üretmek için uğraşırken, muhalifler ise iktidarın gücünü kötüye kullandığını ortaya koymaya çalışmaktadır.[65]

Gazete, dergi, herhangi bir yayın organı birer aygıttır. Bu noktada iktidarın nelerin önüne geçtiği, halka neyi ve onun ne kadarını, nasıl gösterdiği önemlidir. Sansürün kullanımı ve alanları önemlidir. Var olan bilginin iktidarı elinde bulunduran kişi veya grup, toplum içinde nasıl dağılım ve yayılım göstereceğine karar verir ve bunu medya aracılığıyla yapabilir. Bu da ideolojik aygıtlardan birisidir.

> Marksist yaklaşım medyayı egemenlerin elinde insanların ideolojik yapısını belirlemek için kullandığı bir aygıt olarak ele almaktadır. Bu görüşe karşı olanlar kendi kanıtlarını ortaya koyarak bu görüşün yanlış olduğunu kanıtlayamadıklarına göre ortada bir gerçeklik söz konusudur.[66]

Althusser *İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları*'nda belirttiği gibi devletin ideolojik aygıtlarından biri de medyadır.

Selim Deringil *İktidarın Sembolleri ve İdeoloji* kitabında Sultan II. Abdülhamit döneminden bahseder ve bu dönemde Sultan II. Abdülhamit'in portresinin bir iktidar sembolü oluşu üzerinde durulduğu belirtir. Bu gibi ayrıntılar ve göstergeler de iktidarın toplum içinde varlığını gösteren görünüm biçimleridir. Sultan II. Abdülhamit farklı mekânlara koydurduğu portresiyle kendi otoritesini ve iktidarını hatırlatır. Onun iktidarına hizmet eden bu gösterge, bir örnektir. Elias Canetti'nin *Kitle ve İktidar* adlı kitabı, 20. yüzyıl düşünce dünyasında oldukça önemli bir yere sahiptir. Çünkü Canetti iktidar ilişkileriyle kitle psikolojisini bir araya getirdiği bu kitapta sosyal bilimler, siyaset, antropoloji, psikoloji ve edebiyat alanlarını da etkiler. Canetti göre kitle, kendi iç dinamikleri ve yasaları olan bir yapıdır. *Kitle ve İktidar* kitabında kitlelerin nasıl oluştuğunu, nasıl dağıldığını ve nasıl yönlendirildiğini ele alır. Canetti, iktidarı yalnızca bir siyasal kurum olarak ele almaz, onu bedensel düzeyde ele alır. Beden ile iktidar arasında bir bağlantı kurar. Kendisine göre insan bedeninin duruşu, bir iktidar ilişkisi göstergesidir. *Kitle ve İktidar* kitabında yer alan "duruş biçimleri" de aslında iktidarın ve gücün boyutunu ortaya koyması açısından ele alınabilecek bir ölçüttür. Duruş biçimleri ve iktidar ilişkisi arasında oturma, ayakta durma, yatma, yere oturma, diz çökme yer alır. Bunlar gücün nasıl ve kimde olduğunu gösteren simgelerdir.

---

[65] Arsan ve Çoban, *Medya ve İktidar*, 27.
[66] Arsan ve Çoban, *Medya ve İktidar*, 39.

> Bir insanın etrafındaki herkes ayakta dururken yüksek bir yerde oturmasının, biri içeriye girerken odadaki herkesin ayağa kalkmasının, bir insanın diğerinin önünde dizlerinin üstüne çökmesinin, yeni gelen birinin oturmasının istenmemesinin ne anlama geldiğini biliriz. Böyle bir gelişigüzel döküm bile kaç tane sessiz iktidar şekillenmesi bulunduğunu göstermektedir.[67]
>
> Ayakta duran adamla etrafındakiler arasında bir mesafe varsa, duruşunun etkisi artar. Kendi başına yalıtılmış bir biçimde, başkalarına yüzünü dönmüş; ama bir şekilde onlardan ayrı ayakta duran bir insan özellikle etkileyicidir. Sanki kendisi hepsinin yerine *ayakta duruyor* gibidir.[68]
>
> Oturmanın itibarı devamlılığın *itibarıdır*. Ayakta duran biri herhangi bir şey yapabilir ve ona duyduğumuz saygı kısmen onun birçok olasılığa açık olduğu, onun tetikte ve her an harekete geçebilir olduğu olgusundan türer. Ama oturan birinin oturmuş durumda *kalmasını* bekleriz. Ağırlığının aşağıya doğru yaptığı baskı, otoritesini onaylar ve oturan insan bu otoriteyi ne kadar uzun süre hissettirirse, o kadar kendinden emin görünür. Konumunu korumak, kuvvetlendirmek için bu olgudan yararlanmamış, hiçbir kurum yoktur.[69]
>
> *Diz çökme* bir yalvarış jestidir. (…) Görünüşte öldürülmeye boyun eğen insan, önünde diz çöktüğü kişiye olası olan en büyük iktidarı atfeder.[70]

Bunlar, oturma, ayakta durma, diz çökme, aslında bulunan iktidarın gücünü kabul etmedir. Bu kabul, iktidarın görünümleri karşısında ve görünümlerle oluşan birey için bir şeyler ifade eder. Barış Müstecaplıoğlu'nun Perg Efsaneleri serisinde prom halkının önce Lord Asuber'e ardından da Federasyon iktidarlarına boyun eğmesi bir kitle hareketi olarak boyun eğme duruş biçimleri arasında yer alır. Mehmet Berk Yaltırık *Yedikuleli Mansur* romanında Rüstem Paşa'nın büyü gücüyle vampirler ve hortlaklar üzerinde hâkimiyet kurması da bu alana örnektir. Orkun Uçar'ın *Asi* romanında Tanrı Habis adına yaptırılan tapınak kitle olarak Derzulya halkını etkiler. Bunların yanında tezin ilerleyen bölümlerinde yer alan asa, yüzük, büyü gibi göstergelerin kitleyi etkileyip yönlendirdiği görülür.

---

[67] Canetti, *Kitle ve İktidar*, 419.
[68] Canetti, *Kitle ve İktidar*, 420. (Vurgulamalar yazara aittir.)
[69] Canetti, 422. (Vurgulamalar yazara aittir.)
[70] Canetti, 427. (Vurgulamalar yazara aittir.)

İktidar kavramına yapılan tanımlardan yola çıkarak iktidar kavramı için üç başlığın öne çıktığı görülebilir: "yapabilme gücü", "yapabilme kapasitesi", "otorite/güç". Bu üç kavram aslında gücün etrafında döner. Muktedir olan iktidar sahibidir, istediğini yaptırabilme gücünü ve yeteneğini elinde bulundurur. Yaptırabilme gücünü elinde bulunduran iktidardır. Denilebilir ki bir kurum içerisinde dediğini yaptırabilen müdürün bir iktidarı vardır. Burada söz konusu olan bireyler arası iktidardır. Öğretmen – öğrenci, işçi – işveren buna örnek teşkil eder. Otorite/güç olarak, kullanımında ise, dünya üzerinde ülkelerin liderlerinin sürdürdüğü iktidar savaşları örnek verilebilir. Aslında örneklerde görülen müdür de, siyasi liderler, partiler de iktidar sahibidir. Sadece hitap ettikleri kitlenin büyüklüğü farklıdır. Bu yüzden iktidar bireyi, toplumu, çevreyi etkileyen bir kavramdır. Bu kavram geniş anlamda düşünüldüğünde toplumsal yaşamın her alanında bireyin karşısına çıkar. Yani denilebilir ki, iktidar her yerde vardır. Bu var oluşu da yaptırımlara, yaşamı düzenleme ve disiplin etmesine bağlıdır.

Devletin bir parçası olan birey yaşadığı toplum içinde bir iktidarın parçası olarak yönlendirildiği çizgide ilerlerken kendi sosyal yaşantısında da küçük iktidar çeşitleriyle karşılaşır. İşte bu iktidar çeşitleri mikro ve makro olarak isimlendirilir. Bu iktidarların etki güçleri de eşit değildir. Küçük etki alanlarına sahip mikro iktidarın etkilediği kitle ile makro iktidarın etkilediği kitle aynı değildir.

Modern toplumun getirisiyle beraber iktidar kavramına bakış da değişir. Geleneksel iktidar daha çok devlet yönetimi ve din çerçevesinde kendisini ortaya koyarken modern iktidarın sınırları ve görünümleri daha geniştir. Çünkü küreselleşen dünyada etkileşim daha sınırsız ve farklılaşmıştır.

> Ortaçağ Avrupası'nda yaşayan bir köylünün iktidar karşısındaki konumuyla, bugün kalkınmış bir ülkede yaşayan modern kentli bireyin konumu bir değildir. Geçmişte askerî ve din merkezli etkileme ve denetleme gücü, bugün ekonomi kurumuna geçmiştir. İlk siyasi ve toplumsal birlik olarak nitelendirilen klanlarda kişi, aynı toteme inananlara karşı sorumluyken; günümüz milenyum insanı, kendini küresel olarak yaşanan oluşumun etkisinden uzak tutamamaktadır.[71]

Bilgi üretimi ve dağılması, medya faktörü modern bireyi etkilediği gibi iktidar kavramını da etkiler. İktidara yeni boyutlar kazandırır. Bu da onu sadece siyasi bir kavram olmaktan çıkartır. Siyasi bir kavram olarak iktidar varlığını sürdürürken artık çeşitli iktidarlardan da

[71] Şentürk, "Toplumsal Alanın İktidar Devriyeleri", 149.

söz etmek mümkündür. Ekonomik olarak iktidar, bilginin iktidarı, biyo-iktidar gibi kavramlar ortaya çıkar. Maddi güç ekonomik iktidarı, bilginin varlığı ve kullanımı bilgi iktidarını, bireyler üzerinde kurulan beden tahakkümü biyo-iktidarı oluşturur. Bir ilişkiler ağı olan iktidar artık hayatın her alanında bireyler için çeşitli görünümlerle var olur.

Tezin çalışma konusuna görüşleriyle ve teorileriyle yön veren iki düşünür Foucault ve Althusser'dır. Onların iktidar kavramı üzerinde geliştirdikleri düşünce sistemi tez içinde yürütülen iktidar kavramının tanımına öncülük eder. Çünkü romanda yer alan bireyler ya da olay kişilerinin iktidar kavramına tanık oluşlarına ve yaşam sınırlarının nasıl çizildiğini gösterme konusunda her iki düşünürün de fikirleri yol gösterici bir harita çıkarmayı sağlar.

Foucault'nun iktidar kavramı üzerindeki düşünceleri özne üzerine kuruludur. Özneleri üreten ve şekillendiren iktidar, öznelerden oluşan toplum için bir güç ilişkisidir. İtaat eden özne ve isyan eden özne hep beraber bir şekilde iktidarın varlığını ortaya koyar. İktidarın varlığı özneye sağladığı özgürlük alanı içerisinde var olabilir. Bir özne iktidar uyguladığı güç ve aldığı rıza ile var olur. Uygulanan şiddet iktidarın varlığını sürdürmesi için yeterli değildir. İktidar sınırlar koyar, özne rıza gösterir ve o sınırlar içinde öznenin özgürlüğünden söz edilebilir. Siyasi bir kavram olarak iktidar, devletin bireyleri yönetmesidir. Foucault'nun düşünce sistemine göre devlet rızasını aldığı toplumun iktidarı olur, o topluma sınırlar koyarak iktidarını ortaya koyar. Buradaki güç makro iktidar olarak adlandırılır. Mikro iktidar ise küçük güç ilişkilerini gösterir. Öznelerin konumuna göre iktidar ilişkileri belirlenir. Geniş bir kitlenin üzerinde kurulan tahakküm ve alınan rıza makro iktidarı, bireyler arası üstünlük ve dernek, vakıf gibi oluşumların kurdukları dar kitleye hitap eden tahakkümler mikro iktidarı oluşturur. Bu açıdan iktidarın toplumun ve yaşamın her yerinde olduğu sonucu çıkar.

> Klasik çağ boyunca hızla okullar, kolejler, kışlalar, atölyeler gibi farklı disiplinlerin geliştiğini ve aynı zamanda siyasal uygulamalar ve iktisadi gözlemeler alanında doğurganlık, uzun yaşama, kamu sağlığı, konut, göç sorunlarının belirdiğini söyleyen Foucault'ya göre, böylece bir bio-iktidar dönemi başlamıştır. Foucault için, bio-iktidar kapitalizmin vazgeçilmez bir ögesidir; çünkü o kapitalizmin, bedenlerin denetimli bir biçimde üretim aygıtına sokulması ve nüfus olaylarının ekonomik süreçlere göre ayarlanmasıyla oluştuğunu düşünür.[72]

[72] Metin Becermen, "Michel Foucault'da İktidar Sorunu", *Doğu-Batı Dergisi*, sy. 69, (Eylül 2014), 253.

Modernleşen dünyada Foucault'ya göre iktidar da değişim gösterir. Foucault'nun özellikle üstünde durduğu bu değişim on dokuzuncu yüzyılla başlar. En temel olay olarak on dokuzuncu yüzyılla başlayan değişim iktidarın yaşamı göz önüne almasıdır.

> Foucault, on sekizinci yüzyıldan itibaren görülmeye başlayan bu *disiplin* ile *düzenleme*nin keşfini, bir *anatomo-siyaset*in ve bir *biyo-siyaset*in mükemmelleşmesi için iktidar teknolojisinde gerçekleştirilmiş iki büyük devrim olarak niteler. Hayatın ve bedenin, on sekizinci yüzyıldan itibaren, uyruğun yerini alarak iktidarın kapsadığı alana girişini insanlık tarihinin en önemli değişimlerinden biri olarak kabul eden Foucault, aynı zamanda, cinselliğin de bireylerin gözetlenmesi ve disipline edilmesinde kullanılan önemli bir araç konumuna geldiğini; *anatomo-siyaset* ile *biyo-siyaset* arasındaki birleşme noktasında, disiplinlerin ve düzenlemelerin kavşağında yer aldığını öne sürer.[73]

Bu değişimle insanın bedeni üzerinde ve yaşama dayalı bir iktidar sistemi geliştiğini söyler. "Foucault'nun iktidar kavramı ile ilgili genel bakış açısı ele alırken de belirtildiği üzere, Foucault temelde, iktidara dair algının on dokuzuncu yüzyılla beraber değiştiğini iktidarın yaşama hakkına son vermekten ziyade direkt olarak yaşam üzerinde etkilerini ortaya koyduğunu belirtmektedir."[74] Foucault, bu duruma biyo-iktidar adını verir. Özneyi ön plana alan biyo-iktidar, sistemi toplumsal baskıyı arka plana alır, yaşam ve beden üstünde egemenlik kurar ve sınırlar belirler. Aslında biyo-iktidarın yaptığı şey öznenin yaşamını düzenlemektir. Sınırlar içerisinde yaşamayı kabullenen özne var olan iktidarın varlığını ortaya çıkarır. Öznenin kimliğini oluşturmasında, evlilik, cinsellik gibi yaşamın bir parçası olan konularda sınırlar çizer. Bu sınırları ve inşayı iktidarın yaşam içine yerleştirdiği göstergelerle yapar. Foucault iktidar göstergelerini dispositifler olarak adlandırır.

Biyo-iktidar olarak ortaya çıkan iktidar çeşidi bu şartlarda modern yaşamda çeşitli göstergelerle iktidarın beden üzerinde kurduğu gücü ifade eden bir kavramdır. Siyasi pencereden bakıldığında devletin beden ve nüfus üzerinde kuruduğu disiplindir.

Foucault iktidar kavramını sadece biyo-iktidar olarak isimlendirmez. Bilgi-iktidar, söylem-iktidar kavramları da vardır. Foucault'da bilginin bir iktidarı söz konusudur.

---

[73] Veli Urhan, "Michel Foucault'da Disiplinci Düzenleyici İktidar Ayrımı", *Doğu-Batı Dergisi*, sy. 69, (Eylül 2014), 231. (Vurgulamalar yazara aittir.)

[74] Ayşe Derya Saraçoğlu, "Michel Foucault'nun İktidar Kavramı", *International Social Sciences Studies Journal* Vol:8 Issue: 97, 1530.

Bilgiyi elinde bulunduran gücün ve söz hakkının sahibi olur. Bu durum da, bilgiyi iktidarın bir olgusu yapar. "Foucault'nun da yaklaşımına göre, bilgi olmadan iktidar, iktidar olmadan da bilginin üretimi imkânsızdır."[75] İktidar bilgiler doğrultusunda özneleri kimliklerine göre ayırır. Bu sınıflandırmayla öznelerin toplum içindeki yerlerini belirler. Böylece bilgi aracılığıyla sınıflandırdığı özneleri belli bir konuma oturtur, onlara sınırlar çizer, cezai yaptırımlar uygulayabilir. Böylece bilgi, iktidar ve toplum ya da özne arasında bir etkileşim gerçekleşir. Bilgi iktidarıyla nesneleşen özne arasında bir güç ilişkisi ortaya çıkar. Bilgi iktidarı var eder, iktidar da bilgiyi üreterek sürekliliğini sağlar.

> Foucault, iktidarın bilgi ürettiğini ve iktidar ile bilginin birbirlerini doğrudan içerdiklerini söyler. Böylece bağlantılı bir bilgi alanı oluşturmadan iktidar ilişkisi olamayacağı ve iktidar ilişkilerini varsaymayan ve oluşturmayan bir bilginin ve bilgi alanın olamayacağını kabul edilir. Dolayısıyla bilgi olmadan iktidarın uygulanması ve bilginin iktidara yol açmadan var olması olanaksızdır. Öte yandan, bilgi, toplumsal kontrol için gerekli temellerden çıkar ve aynı zamanda bu temelleri sağlar.[76]

Bilgi ve iktidar birbirini var ederek özne üzerinde sınırlar koyar. Öznenin yaşam alanını düzenler, bedeni üzerinde sınırlar çizer. Bilginin aktarımı söylem sayesinde gerçekleşir. Böylece iktidar da iletilmiş olur. Siyasi düzlemde iktidarın bilgi gücünü, çizdiği sınırları söylemle dile getirir. Foucault'nun dispotisifler arasında saydığı söylem bu nedenle önemli bir konumdadır. Söylem bu sayede hem bilgiyi hem de gücü içinde barındırır.

> Foucault söylemin, teorik bir oluşum olduğu kadar düzenlenmiş bir toplumsal pratik olduğunu, bu nedenle bilgiyi olduğu kadar gücü/iktidarı da içerdiğini, dolayısıyla belirli bir söylemin sınırları içinde somutlaşmış bulunan kategorilerin yalnızca bilgiyi değil, aynı zamanda gücü/iktidarı da yarattığını ifade etmektedir. Foucault, iktidar ve söylem kavramlarının iç içe olduğunu belirtir: "İktidar, söylemin dışında değildir. İktidar söylemin ne kaynağı ne kökenidir. İktidar, söylem boyunca işleyen bir şeydir"[77]

Söylem içinde barındırdığı güç ve bilgi ile iktidarın varlığını ortaya koyar. Ancak var ettiği iktidarı yine söylemle yok edebilir.

---

[75] Saraçoğlu, "Michel Foucault'nun İktidar Kavramı", 1530.
[76] Becermen, "Michel Foucault'da İktidar Sorunu", 241.
[77] Saraçoğlu, "Michel Foucault'nun İktidar Kavramı", 1530.

Görüldüğü üzere Foucault, modernleşen dünyada iktidar kavramını öznenin etrafında kurar. Özneye sınırlar çizen, yaşamını ve bedeni üzerindeki kararları düzenleyen iktidar farklı aracılarla ve göstergelerle bunu gerçekleştirir. Tahakküm ya da daha doğru ve Foucault'ya uygun şekliyle öznenin yaşamını düzenleme, disiplin etme iktidarın varlığını gösterir. İktidarı ortaya koyan bu dispositifler tezin konusunu oluşturur. Roman içerisinde yer alan olay kişileri yine romanda iktidar olarak görülen kişi, kurum ya da grupların göstergeleri aracılığıyla iktidara tanık olur.

Foucault tarafından dispositif olarak adlandırılan bu göstergelerin varlığına geçmeden Althusser'ın iktidar kavramına bakışına değinmek de gerekir. Althusser da Foucault gibi iktidar ideolojisinin bireyi özneleştirdiğini düşünür. Bebek olarak dünyaya gelen birey, önce ailesinin daha sonrasında toplumun bir parçası olarak devletin baskısına ve çizdiği sınırlara maruz kalır. Bu yönlendirmeler ve sınırlar bireyin kendisini tanımlamasını ve tamamlamasını sağlar. Althusser iktidarın bunu yaparken iktidar aygıtlarından faydalandığını söyler. Althusser, Foucault'nun dispositifler olarak adlandırdığı göstergeleri iktidarın ideolojik aygıtları olarak adlandırır.

İktidar kavramını daha siyasal düzlemde ele alan Althusser egemen ideolojinin egemen iktidarın görüşlerinden oluştuğunu öne sürer. Devletin ideolojik aygıtları da iktidarın göstergelerini, iktidarın görünüm biçimlerini oluşturur. Althusser devletin aygıtları ve devletin ideolojik aygıtları olarak iki ayrım yapar. Devletin aygıtları daha baskı temelli olsa da iki kavramda bireyin kontrol altına alınmasını sağlar. Bu aygıtlar sayesinde bireye seslenir, onun görevlerini yerine getirmesini sağlar. Böylece birey toplum içerisinde yerini bulur, edindiği ideolojiyle toplumdaki uygun rolüne bürünür ve özneleşir.

Foucault'nun dediği gibi özgürlüğü içerisinde iktidara rıza gösteren özne Althusser'ın düşünce sisteminde de iktidar karşısında özgür olduğunu düşünür. Bu özgür olduklarını düşünen özneler aslında iktidar tarafından kendisine sunulan göstergeler aracılığıyla toplum içinde var olurlar. İktidarın çizdiği sınırlar içinde özgürlüklerini yaşarken toplumun bir parçası ve birey olurlar.

Buradan tezin çalışma konusuna gelindiğinde Foucault'nun deyimiyle dispositifler ya da Althusser'ın söylemiyle devletin aygıtları ve devletin ideolojik aygıtlarına değinmek gerekir. Tez içerisinde iktidar kavramları her iki düşünürün ortaya koyduğu birey iktidar ilişkisi içinde ele alınır. Foucault'nun dediği gibi görünmez kollarla sınır çizen büyük, ilahi iktidar ya da Althusser'ın bireylerini eğiten açık, net iktidarları romanlar içerisinde

varlığı tespit edildikten sonra bunlara ait göstergeler bulunur. Asıl gözetilen distositif, devletin aygıtı, devletin ideolojik aygıtı ya da tez içindeki kullanımıyla iktidarın göstergeleri, görünüm biçimleridir.

> Egemen ideoloji böylece devlet aygıtlarında cisimleşir, bu aygıtların rolü aynı zamanda da bu ideolojiyi geliştirmek aşılamak ve yeniden-üretmektedir; bu da toplumsal işbölümünün, toplumsal sınıfların ve sınıf egemenliğinin oluşumu ve yeniden-üretimi için de önem taşıyan bir olgudur.[78]

İktidarın göstergeleriyle bireye sınırlar çizen, onun yaşamını ve bedeni üzerindeki hakları düzenleyen, bireye toplumdaki rolünü öğreten iktidardır. Tez içerisinde iktidarın göstergeleri, görünüm biçimleri olarak adlandırılan okul, kurum, mimari, söylem, bayrak, sancak, çeşitli kolluk kuvvetleri, silahlar, para birimi, düzenleyici kararlar, ceza sisteminin, yasa/karar, idari önlem, önermeler, hepsi bağlı oldukları iktidarın hatırlatıcılarıdır.

> İdeolojik aygıtlar toplumdaki iktidar örgütlenmesinin parçasıdırlar ve toplumsal iktidar ilişkileri devlet içinde yoğunlaşmış ve kristalize olmuştur. Örneğin aile, devletin yasama ve yargısınca düzenlenir; devletçe saptanan, kayırılan ya da izin verilen erkeklik ve kadınlıkla, cinsel birleşme, ana-babalık ve çocukluk biçimlerinden etkilenir.[79]

Foucault için dispositif kavramı, "söylemlerden, kurumlardan, mimari düzenlemelerden, idare prosedürlerden vb. oluşan bir yapıdır."[80] İktidardan doğan bu dispositifler, aynı zamanda iktida oyunu içinde yer alırlar. İktidarı besleyerek onu varlığını sürdürmesini ve göstermesini sağlarlar.

> Foucault, bedenin şiddet kullanmada kuşatılıp tâbi ve uysal kılınmasını sağlayacak bu yeni ve ince tekniklerin aldığı biçimlere dispositif adını vermektedir. Bu şekilde, dispositiflerin söylemler, bilimsel önermeler, felsefî, ahlâki önermelerden oluşan bilgi ekseni ile kurumlar, mimari biçimler, düzenleyici kararlar, yasalar, idari tasarruflardan oluşan iktidar ekseninin bir araya geldiği söylemsel ve söylemsel olmayan pratik yumakları olduğu söylenebilir.[81]

---

[78] Arsan, Çoban, *Medya ve İktidar*, 38.
[79] Göran Therborn, *İktidarın İdeolojisi ve İdeolojinin İktidarı*, (İstanbul: İletişim Yay., 1989), 76.
[80] Becermen, "Michel Foucault'da İktidar Sorunu", 242.
[81] Becermen, 243.

İktidarın birey üzerinde kurduğu disiplin ve düzenleyici mekanizmayı oluşturan dispositifler Althusser'de devletin aygıtları ve devletin ideolojik aygıtları olarak anılır. Din, eğitim, hukuk, töre, anayasa, kolluk kuvvetleri, iletişim araçları, siyasal ideoloji, devlet armaları, bayrakları, sancakları, para birimleri, yazdırılan kitabeler hep beraber iktidarın varlığını oluşturur. İktidar hayatın gerçeklerini kendi ideolojisi doğrultusunda kullanır ve öznenin yaşam sınırlarını belirler. Birey toplum içinde rolüne bu göstergelerle bürünür ve günlük hayat içinde karşılaştığı bu göstergelerle iktidarı hatırlar. İktidarın varlığına hizmet eden bu göstergeler bireyin yaşam sınırlarını ve o sınırlar içinde neye inandığını da hatırlatır. Bu açıdan günlük hayatın içinde bireyin karşılaştığı iktidarın görünümleri oldukça önem arz eder. Okulun içinde önderin portresi ya da büstüyle karşılaşan birey inanması gereken ve bağlı olduğunu düşünen iktidarın ideolojisini hatırlar. Aynı şekilde bayrak ya da sancak da bu şekilde bir görev üstlenir. Belli söylemlerin sürekli söylenmesi ya da belli mevkilere yazılması da böyle değerlendirilebilir.

İster dispotisif ister aygıt olarak adlandırılsın iktidarın görünümleri bireyin varlığı üzerinde hayat bulur. Bilginin, söylemin aktarımıyla sağlanan birçok gösterge bireyin zihniyeti ve yaşam alanı hakkında, anlaşılacağı üzere söz sahibidir. İktidarı oluşturan bu göstergeler bireyin gözünde iktidarın birer hatırlatıcısıdır.

Roman, her ne kadar yazarın hayal gücüne dayanan bir düzyazı türü de olsa içerisinde hayattan kesitler görülür. Birey roman içerisinde olay kişisi olarak yer alırken hayatın getirileriyle olay örgüsü içinde karşılaşır. Din, eğitim, siyaset, yaşamın sınırları, iletişim gibi unsurlar olay kişilerinin karşılarına çıkarlar. Hayatın normal akışı içinde bir iktidara bağlı olan ve onun göstergeleriyle karşılaşan birey gibi olay kişileri de olay örgüsü içinde oluşturulan iktidarın göstergeleriyle karşılaşabilir. Bu bazen bağlı olduğu kurgulanan bir liderin resmi, ülkenin bayrağı, kullanılan para birimi, oluşturulan ordu, asker, polis gibi kolluk kuvvetleri olabilir.

Tezin konusu olarak ele alınan romanlarda da bu göstergelerin olay kişilerinin karşılarına çıktıkları anlar ve onları etkileme biçimleri ele alınır. Tespit aşamasında olay örgüsünün akışı içinde iktidar göstergesinin yer aldığı sahneye önem verilir. İktidarın varlığını ortaya koyan ve birer hatırlatıcı olan bu göstergeler olay kişileriyle hangi aşamalarda ve ne şekilde karşılaştıkları incelenir ve tespit edilir. Bu tespitler olay kişilerinin olay örgüsü içinde etkilenmeleri, seçimlerinde karar mekanizması olması açısında ele alınarak yapılır.

1.2. Fantastik

1.2.1. Kavram ve Tür Olarak Fantastik

Fransızca kökenli fantezi kelimesinden gelen fantastik sözcüğü, kavram olarak gerçekte var olmayan, hayal ürünü olan şeyleri ifade etmek için kullanılır. Fantastik, hayal kavramı üzerine yoğunlaşan bir kavramdır ve birkaç sözcükle tanımlanmak istenirse hayalle oluşturulan denilebilir. Gerçek olmayan, hayalî, düşsel, olağanüstü ya da olağandışı ögelerin olduğu eserler fantastik olarak adlandırabilir. Gerçekliğin dışında dünyaların yaratıldığı ya da gerçek dünyanın içinde yeni dünyaların oluşturulduğu, tedirginlik uyandıran, gerçek ile hayal arasında bırakan, tekinsize yakınlık gösteren eserler ise fantastik edebiyat içinde sayılan eserlerdir.

Hem fantastik kavramının hem de fantastik edebiyat kavramının sınırlarını belirlemek için kavramın tanımlarına bakmak gerekir. Türk Dil Kurumu fantastiği "Hayalî: Fantastik hikâyeler, XVII. yüzyıldan başlayarak Fransa'da gelişen bir edebî tür."[82] olarak tanımlar. Türk Dil Kurumunun *Güncel Türkçe Sözlüğünde* yapılan bu tanımının detaylandırmasını Türkçede Batı Kökenli Kelimeler Sözlüğünde ise hayalînin yanına gerçekte var olmayan, gerçek olmayan diye ekleme yapar. Görüldüğü üzere Türk Dil Kurumu da tanım yaparken hayal kavramının üstünde durur. O yüzden fantastiğin sınırları çizildiğinde bu, hayalî kavramının çevresinde olmalıdır.

Berna Moran fantastik kavramını Todorov'unkinden daha geniş anlamda tanımlayacağını belirtir: "Gerçekliğin mekân, zaman ve karakter kavramlarını, canlı cansız ayrımı tanımayan ve bildik dünyamızın ötesinde alternatif bir dünyayı işin içine katan anlatıların tümüne verilen bir ad olarak."[83] çerçeve çizer.

Nuran Özlük *Türk Edebiyatında Fantastik Roman* adlı kitabında fantastik kelimesinin anlamı ve bir edebi türe ad olması hakkında yazdığı bölümün sonunda fantastiği, "gerçekte varolmayan, hayal gücüyle meydana getirilen, sözle ve yazıyla görünürlük kazanan yani doğaüstü ve olağanüstü unsurları içine alan anlatı şeklinde karşımıza çıkmaktadır."[84] şeklinde tanımlar.

Steinmetz fantastik için "Sözcük Latince bir sıfat olan *fantasticum* yoluyla Yunanca bir fiile kadar uzanıyor; *phantasein*: "görünür kılmak", "gibi görünmek", aynı zamanda da olağanüstü olaylar söz konusu olduğunda "kendini göstermek", "görünmek". *Phantasia*

[82] "Fantastik" son güncel erişim 14 Nisan, 2025), https://sozluk.gov.tr/
[83] Berna Moran, *Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış 3*, (İstanbul: İletişim Yay., 2012), 60.
[84] Nuran Özlük, *Türk Edebiyatında Fantastik Roman*, (İstanbul: Hiperlink Yay., 2011), 19.

bir hayaldir, tıpkı, hortlak, hayalet anlamına gelen *phantasma* gibi."[85] Kelimenin kökeni ve geldiği kavramlara değindikten sonra devam eder:

> Tüm bu sözlükbilimsel malzeme karmaşık bir olguyu dile getirmektedir. Bu, öyle görünüyor ki, her şeyden önce imgelemle ilgili, daha doğrusu bu yetinin fazlaca bulunmasıyla ilgili bir varoluş tarzını belirtiyor. Fantastik, mantığın karşıtıdır. Bu anlamda ve sağduyu göz önünde bulundurularak, hayal, yanılsama, hatta delilikten sayılabilir. Sözcüğün kökenbilimi dikkati görsel bir olguya, optik bir yanılsamaya çekiyor. Fantastikte *bir şey* ortaya çıkar. Hayal ve düş, bütün bunların ancak çığırından çıkmış bir hayal gücünden, altüst olmuş bir ruhtan doğabileceğinin aşikâr olduğu düşüncesiyle, gerçekliğin çiğnenmesi anlamına gelir.[86]

Fantastik eserler kaleme alan ve bu konuda fikirlerini dile getiren Ursula K. Le Guin "gerçek bir fantezi, halk hikâyesinin, peri masalının ve efsanenin modern uygulamasıdır"[87] der. Mitlerle başlayan edebiyatın bir türü sayılan fantastiğin kökeni de Ursula'nın dediği gibi halk hikâyeleri, peri masalları ve efsanelere dayandırılabilir.

Fantastik kavramını gerçek ve düşsel olana göre tanımlandığını belirten Todorov, fantastiği kavram olarak ele almanın ötesinde onu bir tür adı olarak açıklar ve bu edebi türün sınırlarını çizdiği bir teori oluşturur. Todorov'a göre fantastiğin ilk koşulu kararsızlıktır, okuyucunun kararsızlığı eserin fantastik tür içinde var olmasını sağlar. "Neyse inandım: İşte fantastiğin ruhunu özetleyen formül. Tamamen saflık türünden mutlak bir inanış bizi fantastiğin dışına çıkarırdı, oysa fantastiğe can veren kararsızlık duygusudur."[88]

Okuyucunun içine düştüğü kararsızlık duygusunu şöyle açıklanabilir. Fantastiği tekinsiz ile olağanüstü arasında bir yere yerleştirir. Eserlerde yer alan olağanüstü olaylar gerçeklik yasalarıyla açıklanabiliyorsa ya da bir düşten ibaretse bu eseri tekinsizin alanına dâhil eder. Eğer okuyucu eserde anlatılanlar hakkında bir şüphe duymaz, olanları olağanüstü/gerçeküstü olarak kabul eder ve mantıklı bir açıklama bulamazsa da bu eser olağanüstü türü girer. Eseri fantastik yapan da okuyucunun eseri okurken yaşadığı kararsızlıktır. Eserde olağanüstü durumlar söz konusudur ama okuyucu ne tekinsiz

---

[85] Jean-Luc Steinmetz, *Fantastik Edebiyat*, (Ankara: Dost Kitabevi Yay., 2006),7-8. (Vurgulamalar yazarın aittir.)
[86] Steinmetz, *Fantastik Edebiyat*, 9.
[87] Ursula K. Le Guin, *Kadınlar Rüyalar Ejderhalar*, Haz. Deniz Erksan, Bülent Somay, Müge Gürsoy Sökmen, (İstanbul: Metis Yay., 2022), 81.
[88] Tzvetan Todorov, *Fantastik Edebi Türe Yapısal Bir Yaklaşım*, (İstanbul: Metis Yay., 2017), 37.

türündeki gibi bir açıklama getirebilir ne de direkt olarak eseri olağanüstü kabul edebilir. İşte fantastik,

> …bu kararsızlık süresinde yer alır. Yanıtlardan herhangi birisini seçtiğimiz anda fantastikten uzaklaşarak komşu bir alana, ya tekinsize ya da olağanüstü türlerin alanına girmiş oluruz. Fantastik, kendi doğa yasalarından başka yasa tanımayan bir öznenin görünüşte doğaüstü bir olay karşısında yaşadığı kararsızlıktır.[89]

Bu noktada okuyucuda uyanan şüphe fantastik edebiyatın en önemli özelliklerinden biri haline gelir. Şüphe duygusu okuyucuyu kararsızlık durumunda bırakır. Okuyucu, eserde okuduklarının gerçekten olup olmadığı konusunda şüpheye düşer.

> Gerçeklik ile kurgu, düşsel ile olağan, varolanla olmayan arasında salınan okur; anlatılanları belli bir düzleme yerleştirememekte, dolayısıyla okuduklarının varlığıyla ilgili tereddütler yaşamaktadır. Bir bakıma fantastik eser, anlatıdaki salınımla okuru şüphe duyması konusunda mecburi bir istikamete sürüklemektedir.[90]

Todorov, eserin fantastik sayılması için üç koşuldan bahseder:

> Fantastik üç koşulun yerine gelmiş olmasını gerektirir. Metin öncelikle okuyucunun, öyküdeki kişilerin dünyasını canlı kişilerin yaşadığı bir dünya olarak doğal bir açıklama ile doğaüstü bir açıklama arasında kararsızlık duymasını sağlamalıdır. Sonra, bu kararsızlık bir öykü kişisi tarafından da hissedilmelidir; böylece okuyucunun görevi bir kişiye verilmiş olur, aynı zamanda da "kararsızlık" metin boyutunda ortaya konduğu içindir ki yapıtın izleklerinden biri haline gelir; saf bir okumada gerçek okuyucu öykü kişisiyle özdeşleşir. Son olarak, okuyucunun metin karşısında bir tavır takınması gerekir: Hem alegorik, hem de şiirsel türden yorumlamaları reddedecektir. Bu üç gereklilik eşit değere sahip değildir. Birincisi ve üçüncüsü gerçek anlamda türü oluşturur, ikincisi ise yerine getirilmese de olur.[91]

Esere fantastik denilebilmesi için yerine getirilmesi gereken önemli koşul görüldüğü üzere birkaç kez vurgulanan kararsızlık duygusudur. Bu duygunun hissedilmesini yazar isterse yapıtının içindeki öykü kişisine de verebilir. Okuyucuyla aynı kararsızlık

[89] Todorov, *Fantastik Edebi Türe Yapısal Bir Yaklaşım*, 31.
[90] Mehmed Âkif Üzmer, "Barış Müstecaplıoğlu'nun Eserlerinde Fantastik Unsurlar (Şamanlar Diyarı, Keşifler Zamanı, Özgürlük Uğruna), (Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2019), 9.
[91] Todorov, *Fantastik Edebi Türe Yapısal Bir Yaklaşım*, 39.

duygusunu yaşayan öykü kişisi bir görevi daha üstlenmiş olur. Yazar bunu yaptığında öykü kişisiyle aynı duygu durumu içinde olan okuyucu, öykü kişisiyle özdeşleşir ve aynı duyguyu paylaşır. "Fantastik temelde, tekinsiz bir olay karşısında okuyucuda uyanan kararsızlık duygusuna dayanır – başkişiyle özdeşleşen bir okuyucudur bu."[92] Bu ikinci koşulun yerine getirilmesi şart olmasa da genellikle uygulanır. Asıl önemli olan öykü kişisi yaşadıklarının bir alegori olmadığını ya da şiirsel bir anlam taşımadığını savunmasıdır.

Öykü kişisinin var oluşu hakkında Aydın Ertekin *Fantastik Yazın* adlı kitabında şöyle der:

> Fantastik anlatı belirli bir sözceleme tipi ile belirginleşir. Hikâye çoğunlukla 1. tekilde (benöyküsel) anlatılır. Bu da okuyucu ile kişinin özdeşleşmesini en kolay sağlayan şahıs zamiridir, çünkü "ben" zamiri herkese aittir. Bundan başka, özdeşleşmeyi kolaylaştırmak için anlatıcı hemen hemen her okurun kendi yansısını bulacağı "normal bir insan" olacaktır. Bazen okur/izleyici hiçbir kişiyle özdeşleşmez, fantastik bu koşulu yerine getirmeden de var olabilir, fantastik yapıtların büyük bölümü de bu koşula uyar."[93]

Anlaşılacağı üzere, fantastik eser için zorunlu bir koşul olmayan ben anlatımı, 1. tekil şahıs kullanımı oldukça tercih edilir. Bunun nedeni de yazarın okuyucuyu bambaşka bir dünyanın içine almaya çalışırken duygudaşlık kurmasını sağlayacak, kendini özdeşleştireceği bir öykü kişisi vermek olabilir. Bu durum okurun ilgisinin sürekli olarak eserde kalmasını sağlayabilir.

Todorov'a göre fantastiği tanımlayan bir diğer özellik de alegoriksel ve şiirsel okumaya kapalı olmasıdır. Çünkü fantastik eser mutlaka kurmaca ve düz yazı olmalıdır. "Eğer bir metni okurken her tür temsili dışlarsak ve her tümceyi kendi başına anlamsal bir bileşim olarak görürsek fantastik ortaya çıkamaz: Anımsanacağı gibi fantastik, olayların anlatılan dünyada ortaya çıktıkları biçiminde varolabilir; şiirde fantastik olamaz. Kısaca fantastik kurmacayı gerektirir."[94] Eseri olağanüstü türüne taşıyacak herhangi bir durumdan kaçınmalıdır, ancak bu sırada mantıklı bir açıklamayla tekinsiz türüne de giriş yapmamalıdır. Zaten, şiir ve alegoride fantastik söz konusu olamaz. Alegorik okuma ve şiirsel okuma fantastik yazından farklıdır. Alegorik okuma, olağanüstü ve tuhaf olayları düz anlamıyla ele almaz, bir başka gerçeğin ifadesi olarak ele alır. Şiirsel okumanın ise,

[92] Todorov, *Fantastik Edebi Türe Yapısal Bir Yaklaşım*, 152.
[93] Aydın Ertekin, *Fantastik Yazın*, (Erzurum: Fenomen Yay., 2013), 33.
[94] Todorov, *Fantastik Edebi Türe Yapısal Bir Yaklaşım*, 65.

gerçekle ya da kararsızlıkla işi yoktur, onlarla ilgilenmez bile, okuyucu şiirde anlamın eğilip büküldüğünü kabul ederek şiiri okur. İşte tam olarak bu nedenlerden dolayı fantastik için uygun olan kurmacadır.

Todorov fantastiği kararsız duygusuna dayandırır. Okuyucunun arada kalma hali o eseri fantastik yapar. Yani fantastik olağanüstü ile tekinsiz arasındadır. Todorov'a göre bir edebi üründe anlatılan öykünün sonuna gelindiğinde gerçekliğin yasaları anlatılan olayları açıklayabiliyorsa okuyucu tekinsiz türe ya da tam tersi olarak okuyucu olanların açıklaması için yeni bir doğa yasasını kabul etmek durumunda kalıyorsa olağanüstü türe girer. Bu ikisine de dâhil edilemeyen ve kararsızlık duygusu ortaya çıktığında bu eser fantastiğe girer. "*Şimdi'nin klasik tanımı, bize onu geçmişle gelecek arasındaki saf sınır olarak betimler. Olağanüstü bilinmeyen, hiç görülmemiş, gelecek bir olayın karşılığıdır, fantastik ise şimdiki zamanda yer alır.*"[95] Özetle Todorov'a göre eserde anlatılan öykünün son bulduğunda gerçekliğin yasaları anlatılan olayları açıklayabiliyorsa eser tekinsiz türe ya da tam tersi olarak okuyucu olanların açıklanması için yeni bir doğa yasasını kabul etmek zorundaysa eser olağanüstü türe girer. Fantastiğin okuyucuyu kararsız durumda rahatsız bir şekilde ortada bırakmasından yola çıkılarak "fantastik tekinsizin alanında ortaya çıkar"[96] denilebilir.

> …fantastik anlatı, epitomolojik ve ontolojik sınırları zorlayan bir anlatıdır. "Gerçek" diye bildiğimiz, varsaydığımız her şeyin değişebilir olduğunu göstererek güven duygumuzu sarsar. Bu anlamda tekinsizin ilk anda korkuyu çağrıştırmasını, korkuyla olan ilişkisini, onunla kökensel bağını yadsımadan, fantastiğin sadece dehşet üzerinden değil güven sarsması açısından en "tekinsiz" anlatı olduğu söylenebilir.[97]

Fantastik kelimesi hayal ile ilgili olanı işaret eder ve hayalin gerçekle nasıl bir ilişki kurduğu ise edebiyatta fantastiğin kavram olarak tanımlanmasını sağlar. Çağların farklılaşmasıyla doğaüstü ögelerin eserlerde kullanımı farklılık gösterir. Eski toplumlar olağanüstü ögeleri mitoloji, efsane ve masallarda kullanırken modern toplumlar daha tekinsiz öykü anlatımını tercih ederler.

---

[95] Ertekin, *Fantastik Yazın*, 100. (Vurgulama yazara aittir.)
[96] Pelin Aslan Ayar, *Türkçe Edebiyatta Varla Yok Arasında Bir Tür Fantastik Roman (1876-1960),* (İstanbul: İletişim Yay., 2018), 51.
[97] Aslan Ayar, *Türkçe Edebiyatta Varla Yok Arasında Bir Tür Fantastik Roman (1876-1960),* 56.

> Dinsel toplumlar olağanüstü, doğaüstü, büyülü acayip, esrarlı kurmacalar üretirken; dünyevileşmiş modern toplumlar tekinsizin, tuhafın öyküsünü sunmaya başlamıştır. Böylece aşkın olandan insani şartlara, bu dünyayı dönüştürmeye doğru yavaş ilerleyen bilinmez öte dünya ya da korkutucu ve açıklama getirilmeyen olaylarıyla dış dünya değil; dış dünyanın kişi üzerinde bıraktığı etkidir.[98]

Tüm bu tanımlar ve açıklamalarla fantastik kavramı bir tür olarak ele alınırsa Todorov'un öğretileri doğrultusunda şu sonuçlar ortaya çıkar: Fantastik eser, okuyucunun öykü kişilerinin var olduğu dünyayı canlı ve olabilir bir dünya olarak görülmesini dile getiren, olagelen olayların olağan ile olağanüstü arasında kalmasını sağlayan ve bu olayların tekinsizin içinden çıkartan, okuyucuya kararsızlık duygusunu yaşatandır. Bu kararsızlık duygusu içinde olan okuyucu aynı zamanda öykü başkişisiyle özdeşleşmesi gerekir. Bu, zorunlu bir koşul değildir. Ama fantastik yazarları tarafından çokça tercih edilir. Sonuçlardan belki en önemlisi okuyucunun eser karşısında aldığı tavırdır. Okuyucu okuduğu eserin bir alegori ya da şiirsel bir metin olmadığını kabul etmelidir. İşte bu sonuçlar fantastiğin ruhunu ortaya koyar.

Çalışmanın bu noktasına kadar fantastik kelimesi bir kavram ve tür olarak başvurulan kaynaklar doğrultusunda tanımlanmaya ve açıklanmaya çalışılmıştır. Bütün bu tanımlar ve açıklamalar gösterir ki fantastik edebiyat, gerçek dünyadan izler taşır, fakat gerçek dünyanın dışına çıkar, gerçek dünyadan kopmadan, gerçek dünyanın ögelerini kullanarak ikinci bir dünya kurar, bu dünyanın kurumunda hayal ile gerçek iç içedir ve hayali bir evren ortaya çıkar. İşte bu özellikleri içeren edebiyata fantastik edebiyat denir. Fantastik türünün anlatı alanında diğer türlerle ilişkisine ve bu türler arasında varlığını ortaya koymasına geçilmeden önce tüm bilgilerin toparlanmış haliyle detaylı bir tanım yapılması gerekirse,

> Bilinen, kabul edilen sosyal, siyasi, tarihî, bilimsel kuralların, genel geçer gerçekliğin dışına olağanüstü, doğaüstü, unsurlarla alegorik anlamdan, düş, hayal, sanrı delilik gibi psikolojik/psikiyatrik vakalardan tamamen arınmış bir hayal gücü ile çıkmayı mitos, efsane, destan, menkıbe, halk hikâyesi, masal vb. beslenerek

[98] Aslan Ayar, 31.

> ancak bu türlerin formatında değil, romana has unsurlarla sunan anlatı türüne fantastik roman denir.[99]

Fantastik eser nihayetinde bir kurmaca eserdir. Her kurmaca eserde bulunan mekân, zaman, kişiler, olay örgüsü ve dilin kullanımı kendine has özellikleriyle vardır.

Fantastik edebiyat bilinmezlik üzerine kuruludur. Öykü kişisi bir yolculuğu çıkmalıdır, ama bu yolculukta başına neler gelecek bilmez, bilinmeyenlerle dolu bir maceraya atılır. Anlatılanların gerçeklikle bir bağı olsa da öykü kişinin başına gelenler, çevresinde olanlar hayalle harmanlanır.

> Fantastik edebiyat yapıtının anlatıcısı, gerçeklik sınırını üst düzeyde aşan olaylara şahit olan kişilerdir. Doğaüstü güçlere sahip olabilen anlatıcıların yanı sıra sıradan olup tanrısal özelliklere sahip bir anlatıcı da söz konusu olabilmektedir. Fantastik eserlerde anlatıcı, kendi kaderini yazabilen ve olaylara yön verebilen kişilerdir.[100]

Fantastik edebiyatta olay örgüsü gerçekle hayalin iç içe girmesiyle kurgulanır. Bazen olayların arasında sebepsiz gibi görünen ara olaylar meydana gelir. Bazen öykü kişisi çözümsüzlüğe düşer. Fantastik eserler gerçekliğin yasalarını kıran bir olay örgüsüne sahiptirler. Bu eserlerde öykü başkişisi ve diğer öykü kişileri doğaüstü özelliklere sahip kişiler olabilir. Yazarlar başkişi için genellikle okuyucunun özdeşleşme sağlayabileceği normal insanları tercih ederler. Ancak fantastik eserlerde büyücüler, vampirler, elfler, cüceler, tanrılar, melekler, cinler, canavarlar, büyülü bitkiler ve hayvanlar, ejderhalar görülebilir. Fantastik eserlerde görülen büyülü yahut gerçek dışı varlıkların yanında zaman ve mekân kavramları da aynı şekilde olabilir. Bilinen dünyanın dışında bir dünya yaratılmış olabilir ya da bilinen dünyanın içinde bilinmeyen bir dünyanın kapıları açılabilir. Yaratılan mekânlar düş gücünün bir eseri olabilirler.

Bu doğrultuda Nuran Özlük fantastik romanları iki türe ayırır:

1. Birinci Tür Fantastik Romanlar: okuyucuya gerçek olanın, bilinenin dışında coğrafyalar, ırklar, hayatlar vb. sunmayı amaçlayan romanlar.
2. İkinci Tür Fantastik Romanlar: Romanın genelinde gerçek dünyanın içinde gerçeküstü unsurlara yer vererek okuyucuyu şaşırtmayı, tedirgin etmeyi,

[99] Özlük, *Türk Edebiyatında Fantastik Roman*, 27.
[100] Üzmer, "Barış Müstecaplıoğlu'nun Eserlerinde Fantastik Unsurlar", 12.

> tereddütte bırakmayı, kararsız kılmayı, kafasını karıştırmayı hatta eğlendirmeyi amaçlayan romanlar.[101]

Okuyucunun kaybolmaması için fantastik eserlerde genellikle doğrusal bir zaman izlenir. Ancak bu, zaman çizelgesinde geriye dönüşlerin olmadığı ya da zamanda atlamaların olmadığı bir çizelge değildir. "Zaman takvimle ifade edilebilir, ancak zaman kronolojiye uymayan özelliklere sahiptir. Sezgisel, psikolojik, hızlıca ilerleyen, sürekli bir geçişlilik içerisinde olan, şaşkınlık verici ve çok boyutludur."[102]

Özetle, fantastik edebiyat yazarın düş gücüyle gerçeği harmanladığı, kendi hayal dünyasında yeni evren oluşturduğu, zamanın tam verilmediği, Orta Çağ ya da bilinmeyen dönemler diye adlandırıldığı, doğaüstü/gerçekdışı varlıkların öyküde baş gösterdiği, okuyucuyu karasızlık içinde bırakmak amacıyla kurgulanan bir olay örgüsünün yer aldığı, tamamen yazarın hayal dünyasına dayanan bir edebiyat türüdür.

1.2.2. Fantastik Edebiyatın Tarihçesi

"Fantastik edebiyat düşünce tarihinin belli bir aşamasında doğmuş gibi görünmektedir. Bir bilgi durumuna, bir merak biçimine ve Michel Foulcault'nun çok haklı olarak episteme dediği şeye bağlıdır."[103] Fantastik edebiyatın kendi sesini bulması bir sürece bağlıdır. Bu süreçte destan, efsane ve peri masallarını unutmamak gerekir. Ancak on dokuzuncu yüzyılda Batı edebiyatında kendine yer edinmeye başlar ve bağımsız bir tür olarak yer edinir. Bu dönemde varlık buluşu aslında siyasi ve sosyal olayların bir getirisi olarak yorumlanabilir.

> XVII. yüzyıl peri masallarında ele alınan belirli tipte bir olağandışına karşı duyarlılık göstermişse, onu izleyen yüzyıl, buna karşılık, bugün anladığımız anlamda fantastiğin doğuşunu kolaylaştıran bir zihniyetin evrimleşmesine tanık oldu. Durduk yere Aydınlanma Çağı diye adlandırılmayan bu dönem çifte bir düşünce sistemiyle belirlenir.[104]

1772'de Cazotte'un kaleme aldığı *Âşık Şeytan* adlı kısa romanı türün ilk ve öncü kitabı sayılır. Bu kısa roman, kişileri bakımından fantastik özellikler taşır. Bu özelliği onu öncü eser haline getirir. Bu eserde deve başlı bir yaratık olan şeytan Biondetto-Biondetta,

---

[101] Özlük, *Türk Edebiyatında Fantastik Roman*, 12.
[102] Üzmer, "Barış Müstecaplıoğlu'nun Eserlerinde Fantastik Unsurlar", 12.
[103] Steinmetz, *Fantastik Edebiyat*, 47.
[104] Steinmetz, 52.

yakışıklı bir uşağa dönüşür ve Alvaro'yu baştan çıkarmaya çalışır.[105] En gizemli kitaplar arasında sayılan Polonyalı Kont Jean Potocki tarafından Fransızca olarak yazılan *Zaragoza'da Bulunan Elyazması* da fantastik eser olarak kabul edilir. Yazıldığı dönemde yazarı tamamını yayımlamayı göze almamıştır. Eser tüm olarak ancak 1989'da yayınlanır. Eser altmış altı yolculuğu kapsar. Kahraman, ilk entrikadan başlayarak, sonunda mutluluğa kavuşacağı bir dizi denemeden geçer.[106] Fantastiğin başlangıçları arasında sayılabilecek diğer eserler ise Beckford'un *Vathek*[107]'i ve Walpole'un *The Castle of Otranto*[108]'sudur.

Birkaç yıl süreyle fantastik kara/gotik edebiyatla iç içe geçer. Korku öykülerinde ses bulur. Ardından Lewis'in eserleriyle başka bir ses kazanır. Özellikle *The Monk* bu noktada önemli bir eserdir. Psikolojik özellikler taşıyan bir fantastik eserdir. Tutkuların ifade edildiği bir iç fantastik söz konusudur. Keşiş, bir kaçınılmaz yitim fantastiği başlatır.[109]

Jean-Luc Steinmetz *Fantastik Edebiyat* adlı kitabında, fantastiğin yolculuğunu anlatır. Bu yolculuğa yapılan başlangıcın ardından Alman Romantiklerinin katkılarına, Fransız edebiyatının eklediklerine, Edgar Poe'nun etkisi altında gelişen fantastiğe ve fantastiğin modern yollarına değinir. Alman Romantiklerinin katkıları kısmında saydığı önemli isimler ve eserleri şu şekildedir.

> Dr. Koreff ve özellikle de La Motte-Fouqué ve Chamisso, biri olağanüstünün diğeri fantastiğin sınırlarında iki önemli yazar vardır. La-Motte-Fouqué bizim için (Jean Giraudoux'nun bir oyunu sayesinde) periler âlemini yeniden kuran ve Montfaucon de Villars tarafından perdesi daha önceden aralanan başlıca yaratıkları gün ışığına çıkaran *Ondine*'in (1811) yazarı olarak kalır. Chamisso'ya (1781-1838) gelince, *Peter Schlemihl'in Garip Öyküsü ya da Gölgesinini Yitiren Adam*'ı yazdığında, kurmaca alanında fantastiğe daha yakın bir yer işgal eder.[110]

[105] Steinmetz, *Fantastik Edebiyat*, 54.
[106] Steinmetz, 56.
[107] Vathek.
[108] Otranto Şatosu.
[109] Steinmetz, 59.
[110] Steinmetz, 66.

Steinmetz'ın aktarımına göre bu alana en çok katkı sağlayan diğer isim Hoffmann'dır. Onun eserleri, *La ChadMurr*/Kedi Murr, *Mines de Falun*/Falun Madenleri; *Le Vased'or*/Altın Vazo, *Nussknacker*/Fındıkkıran ve Mausekönig/*Fareler Kralı*'dır.[111]

Fransa'da Hoffmann'ın keşfi önemlidir. Onun izinde ilerleyen birçok yazar ortaya çıkar, ancak asıl hayranlığın ortaya çıkış 1860'lı yıllarda Edgar Poe'nun keşfiyle başlar. Böylece Fransız Romantikleri de fantastiğin gelişmesine katkı sağlar. Katkı sağlayan isimler arasında Steinmetz, Balzac, Nodier, Gautier gibi yazarları sayar. Hoffmannesk hayranlığının başladığı kuşaktan önceki kuşağa ait olan Nodier'nin türe katkıları Fransız Romantikleri arasında önemlidir. Bu eserlerinin adları, *Bibliographie des fous*/Deliler Kaynakçası, *Lyde ou la Résurrection*/Lydie ya da Diriliş, *La Fée aux miettes*/Yoksul Peri, *L'Histoire du roi de Bohême et de ses sept châteaux*/Bohemya Kralı ve Yedi Şatosunun Hikâyesi'dir.[112] Gautier de Nodier gibi geçekliği düşte eriten bir yazardır. Onun türe katkı sağladığı eserleri ise *La Morte amoureuse*/Ölü Âşık, *La Pipe d'opium*,/Afyon Piposu, *Le Club des Haschichins*/Haşhaşiler Kulübü, *Avatar*, *Jettatura* ve *Spirite*/İspirtizmacı'dır.

"Nodier ve Gautier derin duygularına karşılık gelen bir evreni parçalar halinde yaratmayı bilmişlerdir. Balzac ise el yordamıyla da olsa bir "İnsanlık Komedyası" düzenlemeyi başarmıştır."[113] Balzac bazı eserlerinin içerisinde melek ya da şeytan taşıyan kahramanlar, fantastik karakterlere örneklik teşkil etmektedir. Bu yanıyla fantastik türün gelişmesine katkı sağlar. Diğer bir Fransız Romantik yazarı olup fantastik türüne katkı sağlayan yazar ise Mérimee'dir. "Nodier, Gautier ve Balzac'ın bizde uyandırdığından daha üstün bir olağandışılık duygusunu uyandırabilmiştir."[114] Bunu sağladığı eserleri, *Lokis*, *Les Âmes du purgatoire*/Araftaki Ruhlar, *Djoûmane*, *La Vénus d'Ille*/Ille Venüsü'dür. Amerikan Edebiyatında asıl fantastiğin yükselişi Edgar Poe ile olur. Ancak Edgar Poe fantastik ile korkuyu birbiriyle harmanlayan bir yazardır. Grotesk eserler kaleme aldığı söylenebilen yazarın, yine de fantastiği kullanışıyla bu türe katkı sağlar. Katkı sağladığı eserleri arasında *Morella, Ligeia, Usherlar'ın Çöküşü, Oval Portre, Aksak Kurbağa ve Dr. Katranla Prof. Tüy'ün Sistemi, Kızıl Ölümün Maskesi, Kral Veba, Kuyu ve Sarkaç, Amontillado Fıçısı, Kara Kedi, Boşboğaz Yürek*'tir.[115] Buradan sonrasında fantastik

[111] Steinmetz, *Fantastik Edebiyat,* 68-69.
[112] Steinmetz, 75-79.
[113] Steinmetz, 84.
[114] Steinmetz, 88.
[115] Steinmetz, 93-98.

modern edebiyatın çizgisi içerisinde ilerlemeye başlar. Kendisine türün çizgileri olan dünya oluşturur.

Modern dönemde ütopya, distopya, korku, gotik gibi türlerle beraber fantastik türü de gelişmeye kendi yasalarını da geliştirmeye devam eder. "Sanayi devrimiyle gelişen teknolojik seviye bir yandan maddeciliğe yol açmış, diğer yandan da kokuşmuş bir toplum yaratmıştır. Bu dönemde yeni bir dünya özlemiyle ya da var olan dünyanın daha da kötüye gideceği inancıyla fantastik özellikli eserler yazılmıştır."[116]

"XIX. Yüzyıl, son yıllarında, dünya fantastik edebiyatının iki önemli eserinin yayımlanışına tanık olur; R. L. Stevenson'un *Dr. Jekyll ve Mr. Hyde* (1886) ve Bram Stoker'ın *Dracula*'sı."[117] Grotesk yapıya sahip bu iki eser basılır basılmaz ilgi uyandırır ve anlatımlarıyla fantastiğin gelişimine katkı sağlar. Lovecraft, distopik unsurları eserlerinde işler. Temalarında dehşet, korku, istilaya uğrayan dünya yer alır. "Tuhaf mimari eserler, farklı cevherler, melez ve saydam yaratıklar, başkalaşıma uğrayan çoğalmalar, pis kokular Lovecraft'ın eserlerinde öne çıkan hususlardır."[118] Steinmetz'in fantastiğin gelişiminde önemli gördüğü isimlerden biri de Kafka'dır. Modern dünyanın çıkmazlığı içinde bunalan insanın duygu durumlarını olağandışı içinde kaleme alan Kafka türe farklı bir soluk getirir.

> Kendi hayatından izler taşıyan ürküntüyü eserlerine konu eden Kafka, açıklanamayan olayları anlatmıştır. *Bir Savaşın Tasviri*'nde anlatıcı uçmaktadır, *Yıkım*'da çocuk-hayaletler vardır, Komşu kişilik bölünmesini anlatmaktadır, *Bir Köy Hekimi*'nde gizem dolu atlar, vampirlere benzer seyisler yer almaktadır, *Avcı Gracchus*'ta öldükten sonra dirilen ve limana gelen bir adamın verdiği korku yer almaktadır. *Bir Melezleştirme* ise yarı kedi, yarı kuzu olan bir karaktere yer vermiştir. Türk edebiyatseverleri tarafından da en çok bilinen *Değişim/Dönüşüm*'de de hamamböceğine dönüşen bir karakter olan George Samsa bulunmaktadır.[119]

Bu başlangıç eserlerinin ardından fantastik edebiyat, farklı ülkelerden birçok yazarın bu türde eser vermesiyle bir gelişim ve değişim gösterir. Zamanla bağımsız bir tür olarak ütopya, distopya, korku, gotik, bilim-kurgu edebiyatından hem beslenir hem de kendini

[116] Üzmer, "Barış Müstecaplıoğlu'nun Eserlerinde Fantastik Unsurlar", 26.
[117] Steinmetz, *Fantastik Edebiyat*, 109-110.
[118] Üzmer, "Barış Müstecaplıoğlu'nun Eserlerinde Fantastik Unsurlar", 28.
[119] Üzmer, "Barış Müstecaplıoğlu'nun Eserlerinde Fantastik Unsurlar", 27-28.

onlardan ayırır. Günün edebiyatında bir tür olarak teorisini oluşturur, sınırlarını belirler ve kendine has sesini duyurur.

Bölümün başında da bahsedildiği gibi bu süreç Aydınlanma Çağı'nın etkileriyle başlar. Geçen zamanda yaşanan reformlar, Sanayi Devrimi, teknolojinin ilerleyişi, Birinci ve İkinci Dünya Savaşlarının getirileri edebiyatın şekillenmesinde etkili olduğu gibi fantastik eserlerin evriminde de etkilidir.

> Daha başında, kurduğunu (bazen gülünç bir şekilde) yıkmanın çekiciliğine kapılan fantastik birçok görünüme büründü. Fantastik bunları söz konusu ederek onlara daha az varoluş şansı tanımış olmaz.[120]

En son gelişimini modern hayatın çizgilerinden alır. Yirminci yüzyıl itibariyle bireyin içinde var olduğu, folklorik havanın yinelenmediği bir çizgi edinir. Bu çizgi itibariyle kendisini diğer türlerin boyunduruğundan da kurtarır. Artık tek başına sadece fantastik edebiyat olarak var olmaya başlar. Fantastik-korku, fantastik-polisiye, grotesk-fantastik ya da ütopyanın, distopyanın içinde yer alan fantastik unsur olarak anılmanın yanı sıra başlıca bir tür olur. Kendi türünün yasalarını ortaya koyar. Bu koyduğu yasalar ve var oluşu bölümün içinde yer alan fantastiğin diğer türlerle ilişkisi kısmında tartışılır. Ancak geldiği noktada önemli eserler veren yazarlar söz konusudur. Bunların başında Tolkien gelir. Bugün fantastik edebiyat denince akla gelen büyük ustanın eserleri *Hobbit, Yüzüklerin Efendisi Serisi* oluşturan *Yüzük Kardeşliği, İki Kule, Kralın Dönüşü* eserleri yer alır. Bir başka büyük usta ise kuşkusuz Ursula K. Le Guin'dir. Onun altı kitaptan oluşan *Yerdeniz Büyücüsü* (*Yerdeniz Büyücüsü, Ataun Mezarları, En Uzak Sahil, Tehanu, Yerdeniz Öyküleri, Öteki Rüzgar*) serisidir. İsimleri anılması gereken ve Tolkien'den ilham alan yazarlar içinde Stephen Edvin King'in *Kara Kule* eseri ve Robert Anthony Salvatore'un *İlahi Ruhban Serisi, İblis Savaşları Serisi, Buzyeli Vadisi Serisi, Kara Elf Serisi ve 100 Ork Serisi*dir. Adı anılması gereken ve çok popüler olan fantastik eser dünyasında sayılan bir diğer yazar ve eseri ise J. K. Rowling'in yedi kitaptan oluşan *Harry Potter* (*Harry Potter ve Felsefe Taşı, Harry Potter ve Sırlar Odası, Harry Potter ve Azkaban Tutsağı, Harry Potter ve Zümrüdüanka Yoldaşlığı, Harry Potter ve Melez Prens, Harry Potter ve Ölüm Yadigârları*) serisidir.

[120] Steinmetz, *Fantastik Edebiyat,* 141.

1.2.3. Türk Edebiyatında Fantastiğin Yeri

Türk edebiyatında fantastiğin evveli peri masalları, efsaneler, destanlar ve halk hikâyeleridir. Bunlar fantastik edebiyatın temelleridir. Türk edebiyatına romanın ve modern hikâyenin girmesiyle fantastik kendine bu türlerin dışında bir yer edinir. Tanzimat dönemi gerçekçiliğin ön planda olduğu, halk anlatılarından ve masallardan kısacası fantastik unsurlardan yazarların sıyrılmak istediği bir dönemdir. Bu yüzden bu dönemde fantastik unsurlar önemini yitirir ve geri planda kalır. Fantastik unsurlar taşıyan eserler kimi yazarlar tarafından eleştiriye uğrar. Bu durumda fantastiğin Türk edebiyatı içindeki yerinin gelişimini etkiler. Daha çok gerçekçi eserler ortaya koymayı amaçlayan yazarlar fantastik unsurlara ilgi göstermezler. Fantastiğe ilgi 1980 sonrasında gelişim gösterir. Bu dönem itibariyle yazarlar fantastik eserlere rağbet gösterirler. "Başlangıçta Türk romanı fantastikten kurtulmak ve 'olabilir olan'ı yansıtmak anlamında gerçekçi olmak istiyordu, ama 1980'lerden bu yana gerçekçilikten kaçıp fantastiği yakalamak istiyor."[121]

Türk roman yazarlarının Batılı anlamda roman ve hikâye kaleme aldığı Tanzimat dönemi itibariyle fantastiğe karşı bu tavırları Türk fantastik edebiyatının gelişimini yavaşlatır. Her ne kadar ilk dönem yazarları fantastik unsurlardan tam olarak kopamasalar da gerçekçiliği eserlerinin temeline alır ve fantastik unsurları eleştirirler. İşte bu sebeple fantastik türünde eserlerin esas manada Türk edebiyatı içinde yer alması 1980'li yılları bulur. Kaçış edebiyatı olarak da görülen fantastik edebiyat 1980 yılından itibaren rağbet görerek bir tür olarak Türk edebiyatı içinde kendine yer edinir. Ancak bu yılların öncesinde de fantastik edebiyat alanında kendine yer edinen eserler vardır.

> Fantastiğe yöneliş 1980'lerden sonra hız kazanır. Gerçeklikten uzaklaşma ve fantastiğe yönelme, bilim ve akıl çağının getirmiş olduğu kuruluk, yavanlık ve tatminsizlik duygusuna isyanın dışavurumudur. Saf akılcılık, ilerleme ve teknoloji vurgusuyla hayat bulan modernizme karşı/alternatif/tepki olarak, fantastik, bilim kurgu ve gotik edebiyat uç vermiştir.[122]

Her ne kadar Tanzimat dönemiyle değişim ve gelişim gösteren Türk edebiyatının başlangıcında fantastik unsurlar geri planda kalmış olsa da yok olmaz, sınırlı da olsa kendine yer bulur. Fantastik, olağanüstü olarak adlandırabilecek ve bu türe ait unsurları

[121] Moran, *Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış 3*, 75.
[122] Başak Sipahioğlu, "1980 Sonrası Fantastik Türk Romanı", (Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, 2006), 35.

bulunduran başlıca eserler: Giritli Aziz Efendi'nin *Muhayyelât-ı Aziz Efendi*'si, Emin Nihat Bey'in *Müsameretnamesi*'dir. Bunların ardından adı anılması gereken önemli yazarlar ve eserleri: Servet-i Fünun devrinde Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın kaleme aldığı *Gulyabani*, Şehbenderzade Filibeli Ahmet Hilmi'nin *Amak-ı Hayal*, Peyami Safa'nın *Matmazel Noraliya'nın Koltuğu* gelir.

Giritli Aziz Efendi'nin kaleme aldığı *Muhayyelât-ı Aziz Efendi,* Berna Moran'ın deyişiyle Türk edebiyatında fantastiğin kapılarını açan eserdir. Eser, Hayaller başlığı ile yazılmış üç hikâyeden oluşur. Hikâyelerde, olağan ile olağandışı bir aradadır ve cin, peri, tabiat ötesi güçler bulunmaktadır. Aziz Efendi bu eseri kaleme alırken *Binbir Gece Masalları* ve *Binbirgündüz*'den yararlanır.

> Tanzimat döneminde Türk romanı sahneye çıkmadan önce sözlü geleneğimizde yaşayan masallarda, halk hikâyelerinde, âşık hikâyelerinde, vilayetnamelerde ya da yazılı edebiyatın mesnevilerinde doğaüstü varlıklara ve olaylara rastlamak hiç de şaşırtıcı olmaz. Dinsel bir düşünce sisteminin olası bulduğu büyü, sihir, keramet bu anlatılarda olağan şeylermiş gibi karşılanır. Bu çok iyi bilinen özelliklere sahip her tür anlatıdan örnekler getirmeye gerek yok. Ancak Türk romanını başlatan yazarlarımız, olağanüstü kullanan yapıtlarımızı eleştirirken özellikle *Muhayyelât-ı Aziz Efendi*'yi hedef aldıkları için 'olağandışı'nı bu kitapla örneklemek yerinde olacak.[123]

Alıntıdan da anlaşıldığı üzere Berna Moran fantastiğin başlangıcı olarak Giritli Aziz Efendi'nin *Muhayyelât-ı Aziz Efendi* eserini ilk olarak inceler. Bu da o dönem için kaleme alınan fantastik unsur bulunduran, fantastiğin sınırları içinde sayılan romanlar için bu eseri bir öncü yapar.

Muhayyelât'ı ve bu tarz romanlar kaleme alınmasını eleştiren Ahmet Mithat Efendi, Çengi adlı romanıyla "*Muhayyelât*'ın parodisini yapar."[124] Romanın başkişisi Daniş Çelebi *Muhayyelât*'a hayran, onun hikâyelerine benzer maceralar yaşamak isteyen, aklını fikrini büyüyle, sihirle bozmuş biridir.

Emin Nihat Bey ise kaleme aldığı *Müsameretnamesi*'ni yedi hikâyeden oluşur. Hikâyelerinde de olağanüstü unsurlara yer verir.

---

[123] Moran, *Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış 3*, 61.
[124] Moran, 63.

Berna Moran'ın andığı diğer iki yazar bu türün gelişmesini sağlayan eserler arasında anılan en ciddi eserlerdir, denilebilir. Bunlar Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın *Gulyabani*'si ve Peyami Safa'nın *Matmazel Noraliya'nın Koltuğu*'dur.

Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın 1912 yılında kaleme aldığı *Gulyabani* romanının, Berna Moran garip türüne ait olduğunu söyler. Çünkü romanın sonunda bir açıklama getirilir. Bu da onu okuyucu için fantastik türünün başlıca yasası olan kararsızlık duygu halinden çıkarır.

> *Gulyabani*'nin yazıldığı yıllar yani 20. yüzyılın başları Türkiye'de, özellikle halk sınıfında boş inançların yaygın ve güçlü olarak yaşadıkları yıllardır ve Gürpınar Batı'nın maddeci pozitif düşüncesini ülkesine aktarmaya, halkın gözünü açmaya ve cinlere, perilere, fala, bakıcılığa olan inançlarını kırmaya çalıştı. Amacı Osmanlı/İslâm ideolojisindeki dinsel öge yerine Batı düşüncesindeki maddeci ve pozitivist ögeyi yerleştirmekti.[125]

"Gürpınar ilk romancılarımızın olağandışı karşısındaki tutumlarını sürdürür ve fantastiğin 'garip' türünü seçerken, Peyami Safa ondan kırk yıl kadar sonra geriye dönüş yaparak Aziz Efendi gibi fantastiğin 'olağandışı' türünü seçer."[126] Peyami Safa *Matmazel Noraliya'nın Koltuğu* romanında Ferit olay örgüsü içindeki yolculuğunda olağanüstü unsurlara yer verir.

Adları anılan bu eserler fantastiği içinde barındıran ve türün çizgilerinin belirlenmesinde önemli rol oynayan eserlerdir. 1950 sonrasında fantastik artık Türk edebiyatı içinde kendine ait bir yer bulmaya başlar. 1980 sonrasında ise tür olarak gösterilebilecek eserler kaleme alınır. Tezin çalışma konusu da 1980 sonrasında kaleme alınan fantastik romanları kapsar. Ancak bu noktada belirtilmelidir ki her fantastik unsur bulunduran roman fantastik roman demek değildir. Bazı romanlar içerisinde fantastik unsurlar bulundururlar, ama fantastik roman olarak anılmazlar. Bu romanlar kimi zaman postmodern roman olabileceği gibi, bilim-kurgu, ütopya, distopya, polisiye, korku, gotik edebiyata dâhil olan romanlar da olabilir. İnce bir çizgiyle bu türler içinden ayrılan ve kendi yasaları içinde var olan fantastik romanın belirlenmesi için bu türlerle ilişkine ve sınırlarına bakılması gerekir.

---

[125] Moran, *Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış 3*, 68.
[126] Moran, 69.

Türk edebiyatında da örneklerine rastlanabilecek bu tür romanlar vardır. 1980 itibariyle kaleme alınmış içinde fantastik unsur bulunduran ve fantastik roman olan eserleri tespit etmek için öncelikle türlerin birbirleriyle ilişkisini anlamak gerekir. Bu açıdan bir sonraki bölümde bunun üstünde durup Türk edebiyatı içinde 1980 sonra kaleme alınmış fantastik romanlar üzerinde duracağım.

1.2.4. Fantastik Edebiyatın Diğer Türlerle İlişkisi

Fantastik edebiyat, bilim-kurgu, distopya, ütopya, gotik, masal, efsane ve destan gibi edebiyat türleriyle benzerlik taşıyan yanlara sahiptir. Her ne kadar zaman zaman fantastik edebiyat bunlarla iç içeymiş gibi dursa da kendine has özellikleri vardır. Bu özellikler fantastiği diğer türlerden ayıran farklılıklarıdır. Fantastik edebiyat her ne kadar kendi gelişimini tamamlayana kadar bu türlerle ilişki içinde olmuş olsa da bu tarz metinlere fantastik eser demek ve o şekilde değerlendirmek doğru olmaz. Sadece fantastik edebiyatın sınırlarını belirleyene kadar bilim-kurgu, ütopya, distopya, gotik edebiyatla iç içe olur ve onlara ait unsurlar kullanır.

Gerçekliğin yasalarını bir kenara bırakıp kendi yasalarını oluşturan, olağanüstünü olağanlaştıran, hayalle gerçeğin iç içe olduğu bir evren yaratan distopya, ütopya, bilim-kurgu, gotik, masal, efsane ve destan türleri fantastik edebiyat ile okuyucusunu yabancılaştırma konusunda birbirinden ayrılır. “Bunları metnin organik bir unsuru haline getirerek okuru kendine yabancılaştırmaz. Okur, metnin uzamı içerisinde karşılaştığı tuhaf yaratıklara, gizemli mekânlara, olağanüstü güçleri olan insanlara alışıverir ve bunların gerçek varlıklarla ilişkisini kurarak bağdaştırma yapar.”[127] Fantastik edebiyat anlattıklarına, kurguladığı olay örgüsüne inanır. Düş gücüyle yaratılmış olan evren gerçekten vardır.

1.2.4.1. Bilim-kurgu – Fantastik İlişkisi

Birbirine en çok benzeyen hatta bir nevi kardeş türler sayılan türler fantastik ve bilim-kurgudur. Bilim-kurgu bilimin yasalarını ve teknolojiyi kullanır. Gelecek bir zamandan bahsedildiği için yaratılan evreni inkârı ya da düşsel olduğu savunulamaz. Çünkü yazar evreni yaratırken ileri teknolojiyi ve bunu dayandırdığı bilimsel buluşları kullanır. Bu yüzden bilim-kurgu eserlerinde anlatılar günün gerçekliğine dayanır. Bilim-kurgu türündeki eserlerde yaratılan evrenler okuyucu tarafından olası evrenler olarak algılanır. Fantastik türünün ilişkisi ise gelecekten ziyade geçmişledir. O eski zamanların efsaneleri,

[127] Üzmer, "Barış Müstecaplıoğlu’nun Eserlerinde Fantastik Unsurlar", 13.

anlatıları ve masallarından yararlanır. Bunlardan yararlanırken yarattığı evrenle organik bir bağ kurmasını sağlar. Bundan dolayı okuyucu eserin dışında kalıp esere yabancılaşmaz. "Rabkin'e göre bilimkurgu fantastiğe olabilirlik kazandırmaktadır."[128]

Her iki türde kurgularını hayal gücüne dayandırır. Kurguladıkları evrenler ya da olay kişileri bilim-kurgu edebiyatında ya da fantastik edebiyatta olsun hayal gücünün ürünleridir. Ancak bilim-kurgu edebiyatında gerçeklik bilimin hayal ürünü olarak gösterilir ve yönü gelecektir. Fantastik edebiyatta ise gerçeklik bilime dayanmaz ve geçmişin anlatılarından beslenir. Hayal gücünün ürünleri olan iki tür arasındaki bu fark, onları birbirinden ayıran önemli bir ayrıntıdır.

> Bu iki tür, hayal gücünün yoğun kullanımı konusunda birleşirler. Olağanüstü hayal ve kişileri işleme noktasında fantastik ile birleşen bilim kurgularda, bu durumlar bilimsel bir şekilde açıklığa kavuşturulabilir; ama fantastik eserleri bu dünyanın ölçütleriyle açıklamak imkânsızdır.[129]

Hayali bir evren kuran bilim-kurgu eserleri kurduğu evreni bilimin mantığına oturtarak okuyucusunu ikna eder. Eserlerinde olanlara bilimsel ve teknolojik gelişmelere dayandırarak bir inandırıcılık katar. Fantastik eser ise böyle bir çaba göstermez. Fantastik okuyucusu yaratılan evrenlerin, cinlerin, perilerin, büyücülerin hayal ürünü olduğunu varsayarak eseri okur.

> Oysa ki, fantastik ve büyü edebiyatı, gerçeğin doğaüstü, mantıksız, sihirli veya inanılmaz olanla karışabilmesini haklı kılmak zorunda değildir. Zaten bu karışımın kendisi ya da olasılığıdır ki fantastikle büyülüyü belirsizlikle oynayarak tanımlar, bilim-kurgu ise açılımlarını oluşturmadan önce mantıklı bir zemine oturmalıdır, bilimsel olmalı ya da öyle görünmelidir.[130]

Fantastik kurgu içerisinde masal, mit ve efsanelerden beslenirken bilim-kurgu bilimsel gelişmelerden ve teknolojiden beslenir. Teknolojik unsurları fantastik eserler kullansa da bunu kurgunun tümüne yaymaz ya da temeline koymaz.

Kardeş olarak gösterilen bu iki türün dayandığı nokta hayal ürünü evren ve olay kişileri yaratıyor olmalarıdır. Ayrıldıkları noktalar ise her iki türünde sınırlarını belirler.

---

[128] Abdullatif Aydemir, "Gülten Dayıoğlu'nun Romanlarının Çocuk ve Gençlik Edebiyatı ve Fantastik Bilim Kurgu Türü Bakımından İncelenmesi", (Yüksek Lisans tezi, Atatürk Üniversitesi, 2011), 70.
[129] Yeliz ÖzgeToyman, "Nazlı Eray'ın Roman Dünyasında Düşsü Ve Büyülü Gerçekliğin Kurgusu İle Fantastik Unsurlar", (Yüksek Lisans Tezi: Süleyman Demirel Üniversitesi, 2006), 40.
[130] Jacques Baudou, *Bilim-Kurgu*, (Ankara: Dost Kitabevi Yay., 2005), 10.

Teknolojiyi ve bilimi temeline alıp gelecek kurgusu oluşturan bilim-kurgu eserleri, geçmişle ilgilenen büyüyle, mitlerle ilgilenen fantastik eserlerden ayrılırlar. Gerçeklik algılayışları da farklıdır. Bilim-kurgu yazarları okuyucusunu ikna etmeyi amaçlarken fantastik yazarlar ikna çabası içine girmezler. Fantastik eserlerin teknolojiyi temeline almayıp sadece unsur olarak kullandığı gibi bilim-kurgu eserleri de olay örgüleri içinde fantastik unsurlar barındırabilirler. Bu noktada ikisini birbirinden ayıran özellik kurulan sebep-sonuç ilişkisidir. Bilim-kurgu eserleri yarattıkları evrenleri ve olagelenleri bilimsel sebeplerle açıklar ve bir sonuca ulaşırlar. Fantastik kurguda buna rastlanmaz.

1.2.4.2. Ütopya - Fantastik İlişkisi

Ütopya ve distopya birbirleriyle zıt evren kuran iki edebiyat türüdür. Ütopya'nın başlangıcı Thomas More'un Ütopya adlı yapıtına dayandırılır. Bu eserin ortaya konması da 16. yüzyıldır. Fantastik edebiyat türünün başlangıcı ise 18. yüzyıldır.

Ütopya türündeki eserler mükemmel evrenin peşindedir. Yaratılan dünya ideal, yaşanılası, hayali ve mutlulukla örülü, sosyal-siyasal her alanda mükemmeli hedefleyen bir dünyadır. Ütopya yazarları içinde yaşadıkları dünyayı ve düzeni beğenmedikleri için eserlerinde ideal, yaşanılası dünyayı oluştururlar. Oluşturdukları bu dünya siyasi, sosyal ve ekonomik yönden ideal dünyadır. Yarattıkları gerçek olmayan bu dünya hayal edilmiş bir evren tasarımıdır. Bu yönüyle fantastiğe benzer. Fantastik yazarları da eserlerinde var olmayan, hayalî bir evren kurgularlar. Ancak, fantastik eserlerin mükemmellik gibi bir derdi yoktur, siyasi söylemlere açık açık girmezler. Yaşanılabilir ideal dünya düşüyle eserlerini kaleme almazlar. İkisinin bu noktada tek benzerliği içinde bulunulan dünyadan bir kaçış isteği barındırmasıdır.

Kaçış isteği doğrultusunda yaratılmış bu başka evren, dünya tasarımlarında tek fark siyasi, sosyal ve ekonomik söylemin oluşu değildir. Ütopya yazarı, var olan dünyanın idealini tasarladığı bir evren yaratır. Mekânlar, kişiler ve zaman var olan evrenden alıntıdır.

> Ütopya iyi toplumu görmenin ve deneyimlemenin anlatısıdır. Ütopyacılar insan doğasında mutlak bir iyiliğe inanmasalar da insan doğasının oldukça iyi huylu olduğunu düşünürler. Ütopyacıların ortak noktaları yeterince sabit bir maddi bolluk, toplumsal kaynaşma ve bireysel tatmin sağlamayı engelleyecek insani, toplumsal veya doğal herhangi bir engel bulunmadığını varsaymalarıdır. İnsanın

> dünyevi bir mükemmellik yakalamasının önünde ciddi bir engel ya da kalın bir duvar olmadığına inanırlar.[131]

Ütopya eserlerinde yer alan kahramanlar bilinen dünyanın insanlarıdır. Fantastik yazarı ise bambaşka bir evren kurgulayabilir, yeni mekânlar yaratabilir. Fantastik yazarının eserinde cadılara, büyücülere, devlere, farklı yaratıklara, elflere, cinlere, perilere yer vardır.

> … ütopyadaki hayal tasarımının fantastikteki hayal tasarımından bazı açılardan farkları bulunmaktadır. Ütopyadaki dünyanın tasarımı, tamamıyla gerçek dünyadan alınmış unsurlarla yapılmıştır. Kişiler, mekânlar, olaylar ve zaman bugünün dünyasındakinin birebir aynısıdır. Oysa fantastikteki kişi, mekân, olay ve zaman unsurları bu dünyaya ait değildir.[132]

Ütopya düşsel evrenini yaratırken bilim ve gerçeklikten beslenir, öyküsünün temellerini gerçekliğin yasalarına dayandırır. Denilebilir ki ütopik eserler bilimsel gerçekliğe dayanır. Ancak fantastik edebiyat mitten, efsanelerden, canavarlar, büyülerden beslenerek bir evren oluşturur. Fantastik ve ütopya eserleri kurgu yönünden de birbirinden ayrılır. Ütopya yazarı kurguladığı evreni okuyucusuna sevdirmek ister, çünkü o ideal evreni yarattığına inanır. Fantastik yazarının ise böyle bir amacı yoktur.

> Fantastik kurgu ile ütopik kurgu aynı amaç doğrultusunda yazılmaz. Ütopik kurgunun amacı tasarlanmış, yeni bir dünya düzenini okura aktarmaktır. Fantastik kurgu ise yarattığı dünyayı, okura sevdirmek ve kanıtlamak zorunda değildir. Hayalin zemininde oluşturulmalarına karşın ütopya, fantastikten daha farklı bir düşselliği bünyesinde barındırır. Fantastik kurguda düş-gerçek birlikteliği mevcuttur. Okuyucu düş âlemlerinde dolaşırken gerçek dünyaya ait pek çok unsuru da fark eder. Ütopya ise yaşanılan dünyanın idealleştirilmiş durumunu ifade eder, tamamen bu yeni dünyayı işler. Eleştiri maksadıyla kurguda olağan olmayan durumları kullanması ise eseri fantastiğe yaklaştırır.[133]

Ütopya eserlerinde olağanüstü, fantastik unsurlara yer verilmez. Her şey bellidir. Bir belirsizlik, kararsızlık söz konusu olamaz. Amacı okuyucusuna kararsızlık duygusunu yaşatmak, okuyucusunu şaşırtmak olan fantastik eserler ise bu açıdan ütopya eserlerinden

---

[131] Tülay Akkoyun, *Ütopya/Distopya Batı ve Türk Romanlarından Örneklerle Bir Karşılaştırmalı Edebiyat Çalışması*, (Ankara: Kurgu Kültür Merkezi Yay., 2016), 19.
[132] Üzmer, "Barış Müstecaplıoğlu'nun Eserlerinde Fantastik Unsurlar", 17.
[133] Yeliz Özge Toyman, "Nazlı Eray'ın Roman Dünyasında Düşsü Ve Büyülü Gerçekliğin Kurgusu İle Fantastik Unsurlar", 39.

ayrılırlar. Okuyucusunu tereddütte bırakan fantastik eserlerin karşısında ütopya eserlerinde siyasi söylemlerin ve düzenlemelerin de bulunması nedeniyle, bir ideal yaratımı olması açısından her şey açık ve net bir şekilde anlatılır.

> Ütopik romanda gerçekte var olmayan, kusursuz, sorunsuz toplum veya devlet yapısından bahsedilir. Uyulması gereken kurallar, yapılması gereken işler konusunda herkesin görevi bellidir ve bu görev aksatılmaz. Sosyal, siyasi, ekonomik anlamda bir belirsizlik veya kararsızlık söz konusu değildir. Olağanüstü, doğaüstü unsurlara ütopik romanda yer verilmez. Burada fantastik roman ile ütopik roman arasındaki fark belirginleşir. Fantastik romanın tersine ütopik roman yazarının gerçeküstü düzleme taşıdığı, anlatısıyla okuyucuyu tedirgin etme, tereddütte bırakma gibi bir amacı yoktur. Her şey net ve açıktır.[134]

"Mükemmel toplum düzeni ve bu düzene uyma gerekliliğinin ütopyada mutluluğun temel şartı olarak görülmesine karşın, karşı ütopyada uyumlu toplumun gerçekleştirilmesi adına ezilip yok edilen bireyin acısı dile getirilir."[135] "Bilimsel yeni icatlar, önceleri insanlık yararına kullanılırken değişen yenidünya ve totaliter devletlerle birlikte, insanlığın zararına da kullanılmaya başlanmış ve böylece 'karaütopya' olarak nitelendirilen 'distopya' ortaya çıkmıştır."[136] Bu noktada distopyalar ve fantastik edebiyat ilişkisine bakmak yerinde olur.

1.2.4.3. Distopya - Fantastik İlişkisi

Distopya, "genellikle totaliter bir devletin baskısı altında büyük acılar, yoksunluklar ve adaletsiz içinde yaşanan bir hayatın tasvir edildiği, ütopya türünün karşıtı olarak ortaya çıkmış edebî tür"[137]dür.

> XX. Yüzyılın üç romanı çoğu kez karşı-ütopyalar olarak nitelenmiştir. Bunların en eskisi, *Biz Ötekiler*, bir Rus yazarın, Yengeni İvonoviç Zamyatin'indir (1884-1937); 1920'de yazılmış Rusya'da yasaklanmış, 1924'te İngilizce olarak yayımlanmıştır. Öteki iki kitabın, Dünyaların En İyisi(1923'te yayımlanır) ile 1984'ün (1948'de yazılır, 1949'da yayımlanır) yazarları İngiliz'dir: Aldous Huxley (1894-1963) ve George Orwell (1903-1950). Bu üç kitabın ortak yönü, imgesel bir toplum inşa etmeleri ve bu toplumda, kurgu aracılığıyla, bireyin

[134] Nuran Özlük, *Fantastik Roman*, 39.
[135] Yasemin Temizarabacı Yıldırmaz, *Ütopyanın Kadınları Kadınların Ütopyası*, (İstanbul: Sel Yay., 2016), 25.
[136] Akkoyun, *Ütopya/Distopya*, 25.
[137] Kubbealtı Lugatı

> toplum içindeki tastamam eriyişini o güne kadar bilinmedik güçlere ve imkânlara sahip bir devletin gerçekleştirmesiyle aynı zamanda denemeye çalışmalarıdır.[138]

Distopya türünün yarattığı evrenler dünyanın en kötüye gitmiş halidir. Hiçbir umut yoktur, insanlık kendini kaybetmiştir. Distopya yazarları mükemmel bir dünyanın olmayacağını ve her zaman kaosun hâkim olacağını savunur. "1950'lerde başlayan Soğuk Savaş'la birlikte bilimkurgudaki iyimserlik ve yayılmacılık, yerini distopya (bilinmeyen yerde var olan kötü, karanlık dünyalar)olarak tanımlanan bir roman türüne bırakır."[139] Bu yüzden hem fantastiğe hem de ütopyaya göre kötümserdir. Distopya edebiyatının da temeli ütopya edebiyatı gibi gerçekliktir. Gerçekliğin yasalarıyla kötümser, tekinsiz, kaosun içinde bir evren yaratır.

> Distopya da ütopya gibi var olan düzenin eşitsizliğinden, adaletsizliğinden ve baskılarından şikâyet eden yazarlarca yazılmıştır. Ütopya, eşitsizliği daha güzel ve ideal bir dünyaya özlem duyarak gidermeyi amaçlarken distopya, durumun daha vahim olduğunu ve hiçbir zaman daha eşit, müreffeh ve mutlu bir toplum kurulamayacağını iddia etmektedir. Yani hem distopya hem de ütopya geleceğe dair bir perspektife sahiptir. Fantastiğin gelecekle ilgili bir endişesi olmadığı için okura bir öneride bulunmamaktadır. Fantastik, distopya ve ütopyanın tersine geçmişe odaklanmıştır; bu yüzden masal, mit ve efsanelerden beslenir.[140]

Tüm teknolojik, bilimsel ve siyasi gelişmeler dünyayı kötülüğe sürükler. "Distopyadaki gerçeklik her ne kadar olumsuz bir mahiyet arz etse de bu dünyanın verilerine dayanmaktadır. Fantastikte gerçeklik duygusu, yaşanan dünyanın verilerine değil, tabiatüstü bir dünyanın verilerine dayanmaktadır."[141] Gerçekliğini bilimsel ve teknolojik gelişmelere dayandıran distopya eserleri, yaratılan evrenin kaosunu ve karmaşasını da bu bilimsel ve teknolojik gelişmelere bağlayabilirler. Fantastik eserler kurguladıkları evrende teknoloji ve bilimi sınırlı kullanır, faydalanır ama gerçekliğini buna dayandırmazlar.

Distopya var olan gerçeklikten etkilenir. Bu gerçekliğin dünyayı kaosa, karmaşa sürükleyeceğine inanır ve kötümser bir havaya sahiptir. Distopyanın dayandığı gerçeklik kötümserlik havasına sahip olsa da var olan evrenin gerçekliğine dayanır. Fantastik

---

[138] Michéle Riot-Sarcey, v.dğr., *Ütopyalar Sözlüğü*, (İstanbul: Sel Yay., 2003), 132.
[139] Akkoyun, *Ütopya/Distopya*, 29.
[140] Üzmer, "Barış Müstecaplıoğlu'nun Eserlerinde Fantastik Unsurlar", 19-20.
[141] Üzmer, 20.

eserler evren kurarlarken var olan evrenin, dünyanın gerçekliğine dayanmak zorunda değillerdir.

1.2.4.4. Gotik - Fantastik İlişkisi

> "Gotik" (İngilizce'de: gothic), aslında sözcük olarak "Gotlar'a dair" anlamına geliyor. Oysa "gotik edebiyatın", beşinci yüzyılda Avrupa'da önüne geçilmez bir istila dalgası başlatarak Roma İmparatorluğu'nun çöküşünü hızlandıran "barbar" bir kavim olan Gotlar'la ilgisi yok. Gotik sıfatı taşıyan ilk roman, Sir Horace Walpole'un *The Castle of Otranto*'su (Otranto Şatosu), 1764 tarihli bir İngiliz romanı: Bu romanın Nisan 1765 tarihli ikinci baskısı "Gotik bir öykü" altbaşlığıyla piyasaya sürülmüştü. Szökonusu romanın yazıldığı dönemde Avrupa'da "gotik" sözcüğü genel olarak Vizigot istilasından ve Roma İmparatorluğu'nun çöküşünden Rönesans'a kadar geçen çağı ve dolayısıyla bu çağa ait kimi olguları nitelemek için kullanılıyordu.[142]

Fantastik edebiyat ile gotik edebiyat neredeyse eş gözükmektedir. Elbette gotik edebiyatta fantastik edebiyatta olduğu gibi okuyucusunda şaşkınlık uyandırabilir ve evren oluştururken aynı ögelerden yararlanabilir. Ancak aralarındaki en önemli fark gotik edebiyatın korku ögesi üzerine kurulu olmasıdır.

> Gotik edebiyat, başlangıcından bugüne yazıldığı çağın egemen kültürel değerlerine yabancılaşan, hâkim otoriteye karşı çıkan ya da onunla çarpışan muhalif bir türdür. Anlattıkları ile okuyucusunu dehşete düşürerek muhalif tavrını daha belirgin ve etkileyici kılmayı ilke edinir. İnsanı dehşete düşürmek için her zaman korkutucu olanı seçer. Gelişimi içerisinde ele alış ve yorumlayış biçimlerini değiştirse de değişmeyen temel nitelikleri güç, karşı koyma, yıkım ve ölüm içgüdüsü, egemenliğin kötüye kullanımı, bozulmuş görkem, çaresizlik, insanlığın kokuşmuşluğu, her türden çöküntü ve en önemlisi insanın bilinmeyene ve doğaüstü sayılana beslediği ilgi ve bundan aldığı hazzı her türden duyguyu abartarak ortaya çıkarma arzusudur.[143]

Hayaletlerin, değişik ve korkunç yaratıkların, doğaüstü varlıkların yer aldığı gotik edebiyat kendisine evren olarak uzak diyarları ya da geçmiş zamanları seçer. Tekinsizlik duygusuyla birlikte okuyucusuna korkuyu ve dehşeti hissettirir. Gotik eserler ölümü ve

---

[142] Kaya Özkaracalar, *Gotik*, (İstanbul: L&M Yay., 2005), 7-8.

[143] Özge Yücesoy, "Korku Edebiyatı (Gotik Edebiyat) ve Türk Edebiyatındaki Örnekleri", (Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2007), 21-22.

ölüleri kurgu içinde birer korku ögesi olarak kullanırlar. Fantastik eserlerle korku duygusunu ele alışıyla ayrıldığı gibi ölüm ve ölüleri kurguya dâhil etme süreciyle de ayrılır. Fantastik eserler ölümü ve ölüleri gotik eserlerde olduğu gibi bir korku ögesi olarak kullanmazlar.

Gotik/korku edebiyatı fantastik ile karşılaştırıldığında ikisinin de temelinde okuyucuyu şaşırtmak ve kararsızlık içinde bırakmak olsa da bunu yapış şekilleri farklıdır. Gotik edebiyat kişileriyle, mekânlarıyla, yarattığı atmosferle, olay örgüsüyle okuyucusunu korku hatta zaman zaman dehşet içinde bırakmayı hedefler. Fantastik edebiyatın böyle bir gayesi yoktur. Gotik edebiyatın beslendiği korku duygusunu fantastik edebiyat merkezine almaz.

1.2.4.5. Masal/Efsane/Destan/Mit – Fantastik İlişkisi

Fantastik edebiyat, hem Batı edebiyatı hem de Türk edebiyatında kendisine kaynakça olarak mitleri, efsaneleri ve masalları alır. Bir anlamda, onların modern edebiyattaki yansımasıdır. Ancak tüm bu türlerin yanında fantastik edebiyat her ne kadar hayalî bir dünya kurmuş olsa da gerçekliği tümden yok saymaz. Ayrıca yazarı bellidir; masal, efsane, destan gibi anonim türlerden değildir. Fantastik edebiyat kendi gerçekliğinin yasalarını kurar, onları tümden göz ardı etmez. Bu yüzden beslendiği kaynaklar mitler, efsaneler ve masallar olarak gözükse de aralarında farklılıklar vardır.

Efsaneler ve destanlar olağanüstü kahramanların göstermiş oldukları kahramanlıkların anlatıldığı bir millete ait yapıtlardır. Efsanelerde ve masallarda önemli olan kahramanın olaylar karşısında göstermiş olduğu olağanüstü özellikleri ve kahramanlığıdır. Bu eserlerde yer alan başkahramanlar doğaüstü güçlerle savaşır. Ancak fantastik eserlerde böyle bir bakış açısı yoktur. Fantastik kurgu olay kişisinin ya da kişilerinin olağanüstülüğüne odaklanmaz. Onun için olay örgüsünün fantastik oluşu önemlidir.

> Kahramanlarının olağanüstü eylemlerini, milletlerin din, fazilet ve millî kahramanlık öykülerini coşkulu, törensel bir üslupla anlatan ve genellikle birkaç bölümden oluşan manzum yapıtlar destanlardır. Bu eserlerde kahramanlar, olağanüstü güçlere sahiptir ve doğaüstü varlıklarla savaşır. Efsaneler, tabiatüstü özellikler gösteren kişilerin hayatlarının ve olayların anlatıldığı hikâyelerdir.[144]

[144] Yeliz Özge Toyman, "Nazlı Eray'ın Roman Dünyasında Düşsü Ve Büyülü Gerçekliğin Kurgusu İle Fantastik Unsurlar", 41.

Masallar ise yapı olarak fantastik eserlerden ayrılırlar. Masallar iyinin ve kötünün net olduğu tek yönlü anlatılardır. Zaman ve mekân belli değildir. "Evvel zaman içinde" ya da "Bir varmış bir yokmuş" diye başlarlar. Oysa fantastik eserlerde oluşturulan bir evren söz konusudur, belirsiz zaman yoktur. Takip edilen kronolojik bir zaman ve geriye dönüşler mevcuttur. Ayrıca masallardaki kişiler tek yönlü, yalın kişiliğe sahiptir. Fantastik eserlerde kurgulanan olay kişileri yuvarlık ve çok yönlüdür.

Fantastik eserlerin beslendikleri kaynaklar efsaneler, mitler ve masallar olarak görülse de fantastik eserler kendi yasalarını oluşturarak bu türlerden ayrılırlar. Kendi gerçekliklerini ortaya koyarlar.

> Milletlerin çok eski ve karanlık dönemlerine ait olan mit, efsane ve destanlar; insanların hayatı ve olayları anlamlandırma, yaratılışı sorgulama ihtiyaçlarından doğan edebi türlerdendir. Mit dinden; destan milletleri pek çok bakımdan etkileyen tarihi ve sosyal olaylardan; efsaneler ise yaratılışla ilgili inançlardan kaynağını almaktadır.[145]

Modern dünyanın getirisi ya da kaçış penceresi olan fantastik eserlerde bu türlerden ayrılarak kendilerine yazın dünyasında bir yer edinirler.

1.2.5. İlişkiler ve Farklılıklar Bağlamında Fantastiğin Sınırları

Fantastik edebiyatla ilişkisi ve farklılıkları ortaya çıktığında görülen tablo fantastiğin sınırlarını belirlemede yardımcı olur. Bilim-kurgu, ütopya, distopya, gotik edebiyatla ilişkisi bulunan fantastik edebiyat zaman zaman bir fantastik unsur olarak polisiye, tarihi roman gibi türlerle de ilişki içinde olabilir. Tarihi roman yazan yazar ya da polisiye roman kaleme alan yazar olay örgüsü içine fantastik unsurlar koyabilirler. Aynı şekilde postmodern bir eser ortaya koyan yazar fantastik unsurlardan yararlanabilir. Ancak yazarların kurguları içinde fantastik unsurdan yararlanması o eserin bir fantastik roman olması için yeterli değildir.

Fantastik edebiyatın kendi yasaları içinde yazılmış bir esere fantastik roman demek gerekir. bu noktada bakılması gerekenler fantastik edebiyatın ortaya koyduğu ve diğer türlerden ayrıştığı noktalardır.

Gerçekliği ele alışı, yaratılan evren, kurgulanan olay örgüsü, romanın temeline neyi koyduğu, romanın ne üzerine kurulu olduğu, okuyucusunu yabancılaştırma durumu bakılması gereken önemli ayrıntılardır. Yapılan tanımlar ve gözetilen farklılıklar

[145] Üzmer, "Barış Müstecaplıoğlu'nun Eserlerinde Fantastik Unsurlar", 20.

doğrultusunda Türk edebiyatında hem fantastik unsur kullanan romanları hem de fantastik romanları görmek mümkündür.

1.3.Fantastik Romanda İktidarın Görünüm Biçimleri/Göstergeleri

Toplumun merkezinde yer alan birey, iktidar ilişkilerini ortaya çıkarma açısından oldukça önemlidir. İktidar varlığını, bireyin varlığıyla ve aracılığıyla hem üretir hem ortaya koyar. Çeşitli kurum ve öğretilerle bireyin sınırlarını çizen iktidar onu toplum içinde bir konuma yerleştirir. Bireyin varlığını kuran iktidar bunu bünyesinde barındırdığı göstergelerle yapar. Bu noktada çalışmanın da öncesinde belirtildiği gibi önemli düşünceleri olan ve çalışmanın temelini oluşturan düşünürler Foucault ve Althusser'dır. Onların birey ve iktidar hakkındaki düşünceleri fantastik romanların olay kişileri ve iktidar bağdaştırması açısından önemlidir. Çünkü toplum içinde bir birey varlığını ortaya koyup iktidarın göstergelerini tanır, üretilmesi sağlar. Aynı şekilde roman içinde de olay kişileri birer birey olarak olay örgüsü içinde kendisine tanınan özgürlüğü fark eder. O özgürlük içinde yaşaması gereken olay örgüsü ve evreni tanır. Bu evren ve olay örgüsünde yer alan iktidarın sınırlarını görür. Var olan iktidarın göstergeleri olay kişilerinde ya itaat ya da isyan duygusunu oluşturur. Bu durum aynı hayatın içinde olduğu gibi romanın olay örgüsü içinde de iktidar göstergelerini tanıdığını ortaya koyar. İktidarın görünüm biçimleri çeşitli yollarla birey olan olay kişilerine ulaşır. İktidar kendisini bireyler üzerinden tanımlar, olay örgüsü içinde var olan iktidar da kendisini olay kişilerini üzerinden okuyucuya duyurur.

Roman içerisinde iktidar ilişkisi bağlamında bireyin özneleştirilerek iktidara uyum sağlamasına Foucault ve Althusser açısından bakılarak olay kişileri ve iktidar ilişkilerine bir bakış getirilebilir. Bu nedenle her iki düşünürün yaptığı yorumlara bakıldığında çalışmanın içinde iktidar göstergeleri ya da görünüm biçimleri olarak adlandırılanların Foucault tarafından dispositif, Althusser tarafından aygıt olarak anıldığı görülür. Bu açıdan göstergelerin varlığına geçilmeden önce düşünürlerin fikirlerine değinmek gerekir.

Althusser, birey ve iktidar arasındaki ilişkiyi ideoloji kavramı üzerinden kurar. Egemen ideolojinin özneyi yönetmesini iktidarın özne üstündeki hükmüyle bağdaştırır. Egemen ideoloji iktidarı oluşturur. Egemen ideolojinin oluşturduğu sınıflar iktidarın çizdiği sınırlar içinde var olurlar. "Genel kuramını ideoloji üzerine kuran Athusser, bireyin bir iktidar alanı olan egemen ideoloji tarafından nasıl özneleştirildiğini ele alır. İdeolojiye getirmiş olduğu birçok yenilik açısından klasik Marksist anlayıştan ayrılan düşünür,

kuramını büyük oranda sınıf ilişkileri üzerinden açıklar."[146] Egemen olan ideoloji varlığını sınıfların üzerinde uyguladığı toplumsal pratiklerle ortaya koyar. Althusser, bu toplumsal pratikleri aygıtlar olarak isimlendirir. Baskı yoluyla ortaya konan ve özneyi çevreleyen iktidar göstergelerine devlet aygıtı, ideolojik ve öğretme yoluyla özneyi sınırladığı göstergelere de devletin ideolojik aygıtları adını verir. Bireye seslenen egemen ideoloji yani iktidar onu elinde bulundurduğu aygıtlarla ya da ideolojik aygıtlarla yönetir ve özneleştirir. Bu aygıtları Althusser şu şekilde sıralar:

Dinsel DİA (farklı kiliselerin oluşturduğu sistem)

Okul DİA'sı (farklı, gerek özel gerekse devlet okullarının oluşturduğu sistem)

Aile DİA'sı

Hukuki DİA

Siyasal DİA (değişik partileri de içeren sistem)

Sendikal DİA

Haberleşme DİA'sı (basın, radyo-televizyon vb.)

Kültürel DİA (edebiyat, güzel sanatlar, spor vb.)[147]

Görüldüğü üzere bireyi çevreleyen bu aygıtlar onun yaşamını düzenler. Yaşam üstünde söz hakkına sahip olan iktidar, egemen ideoloji bireyi özneleştirerek toplum içindeki yaşamına bir disiplin anlayışı getirir. Kendi kararlarını aldığını ve özgür olduğunu düşünen özne bunu aslında iktidarın belirlediği sınırlarda yapar. Bu sınırları belirleyen ve iktidarı görünür kılan da Althusser'ın verdiği isimlerle devlet aygıtları ve devletin ideolojik aygıtlarıdır. "Devletin Baskı ve İdeolojik Aygıtları, egemen ideolojinin kendisini özne üzerinden tanımlamasının temel aracılarıdır. "[148] "Devletin aygıtları toplumdaki bireyleri baskı yoluyla kendi sınırları içinde tutarken devletin ideolojik aygıtları bireyi özneleştirir ve onları bir tahakküm altında tutar. Althusser, "her ideoloji ancak bir özne yoluyla ve özneler için varolabilir"[149] diyerek egemen ideolojinin aygıtlarının toplumsal yaşamdaki pratikleri olduğunu ve onlarla özneyi kendine bağladığını aynı zamanda öznenin varlığı söz konusu olduğunda var olabildiğini söyler.

[146] Darende, "Füruzan'ın Roman ve Öykülerinde Özneyi Kuran İktidar İlişkileri", 14.
[147] Althusser, *İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları*, 51.
[148] Darende, 15.
[149] Althusser, 77.

Burada önemli olan öznenin varlığıdır. İktidar ya da egemen ideoloji yaşamı düzenleyerek özneyle alan açar ve kendi pratiklerini üretir.

Ve yine birbiriyle ilintili iki tez ileri sürüyoruz:

1. Her pratik, ancak bir ideoloji yoluyla ve bir ideolojinin altında var olabilir;
2. Her ideoloji, ancak bir özne yoluyla ve özneler için varolabilir.[150]

İdeolojinin varlığı o ideolojiye bağlı özneleri oluşturur. Egemen ideoloji de sınıfları oluşturarak toplum yaşamını düzenler ve ürettiği aygıtlarla özneye seslenir. "Böyle bir ortamda öznenin etrafı çeşitli aygıtlarla kuşatılmış vaziyettedir. Yaptığı eylemlerin özünde özgür düşüncesi değil, egemen ideolojisinin kuralları vardır."[151]

Toplumsal düzen içerisinde iktidarın bireye seslendiği gibi romanın olay örgüsü içinde var edilen iktidar da olay kişilerine seslenir. Kendini ortaya koyduğu ideolojisini benimsetmeye çalışır. Bu benimsetme çabası olay kişilerini özneleştirir ve iktidarın görünür kılınmasını sağlar. Okuyucu olay kişilerinin olay örgüsü içinde karşılaştıkları iktidar göstergeleri/aygıtları ile olay örgüsü içindeki iktidar sahibini ve onun ideolojisini tanır. Olay kişilerinin varlığı iktidarın varlığını okuyucuya duyurur.

Althusser'ın bu yaklaşımı gibi Foucault da özne ve iktidarı bir ilişki içinde ele alır. Ancak iki düşünür özne ve iktidar ilişkisine farklı noktalardan yaklaşırlar. "Foucault'ya göre özne, toplumdan ayrı düşünülemez. Toplumsal yapının ürünü olan özne, aynı zamanda iktidar ilişkilerinin şekillendirdiği bir varlıktır."[152] Foucault iktidar kavramına sadece devlet ve ideoloji kavramıyla sınırlamaz. Mikro iktidarın görünümü de onun için önemlidir. En küçük birey ilişkilerinde dahi iktidarın görünümünü yakalamak mümkündür. Ona göre iktidar özne üzerinde kurduğu tahakkümü, baskıyla değil kabul ettirerek ve öznenin yaşamını düzenleyip disiplin ederek sağlar. "Foucault, baskıyı öncelemeyen iktidar anlayışını, "biyo-iktidar" kavramıyla açıklar. Buna göre biyo-iktidar, çeşitli toplumsal normlar aracılığıyla şiddete ve baskıya gerek kalmaksızın öznenin bedenini ve yaşamını düzenleyen bir sistemdir."[153]

Baskının geri planda kaldığı bu sistemde öznenin yaşamı kendini özgür zannettiği ve görünmez iplerle çevresinin sarıldığı kalıplar içerisinde var olur. Bu sınırları çizen görünmezliklere Foucault dispositifler adını verir. Bu dispositifler, Althusser'ın

[150] Althusser, *İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları*, 77.
[151] Darende, "Füruzan'ın Roman ve Öykülerinde Özneyi Kuran İktidar İlişkileri", 16.
[152] Darende, 17.
[153] Darende, 18.

aygıtlarıyla benzerlik gösterir. Söylemler, kurumlar, mimari, karar, yasalar, idari düzenlemeler, felsefe, düşünce sistemi, kuruluşlar ve önermeler bir yapı oluşturarak iktidarın görünüm biçimlerini ortaya çıkarır. Bu dispositifler öznenin yaşamını iktidarın istediği doğrultuda, öznenin özgür olduğunu düşündürerek onu kuşatır ve yönetir. Şiddete ve baskıya gerek kalmadan iktidar böylece özneye nüfuz eder ve ele geçirir. Bunun sonucunda artık özgür ve bağımsız bir öznede bahsetmek mümkün değildir. Çünkü özneleşen birey bu andan itibaren, Foucault tarafından dipositif olarak adlandırılan söylemlerin, sistemin, yapının, eğitimin, dinin, yasanın ve kuralların oluşturduğu bir varlıktır.

Foucault'nun görüşlerinden yola çıkıldığında Althuser'da varılan sonuçla benzer noktaya gelinir. Romanın olay örgüsü içinde var olan olay kişileri dispositifler tarafından kuşatılır ve yönetilir. İktidarın varlığını ortaya koyan bu iktidar göstergeleri onun görünümünü okuyucuya duyurur.

Roman türü, zaman-mekân-öykü kişisi/leri olarak üç temel unsurun üzerine kurulur. Zaman, romanda yer alan öykünün, olay örgüsünün cereyan ettiği süreçtir. Bu süreç içerisinde var olan yerler iç veya dış mekânları oluşturur. Olay örgüsünü sürdüren kahraman/lar da öykü kişisi/leridir. Toplumun, sosyal-siyasal çevrenin, durumların en detaylı anlatıldığı olay örgüsü roman sanatında görülebilir. Bu noktada fantastik yazarların kurguladıkları fantastik evrenler, olay örgüleri, kahramanlar, mekân tasvirleri en detaylı roman sanatıyla ortaya konur ve yazarlar tarafından çoğunlukla tercih edilir. Ayrıca, Todorov'un da belirttiği gibi fantastik edebiyat için en uygun biçim romandır.

Fantastik romanlarda olay örgüsü, mekân olarak büyüyle harmanlanmış, lanetle yalnızlaştırılmış, canavarlarla çevrelenmiş olabilir; geçmişin izlerini taşıyabilir. Öykü kişileri arasında insanlarla beraber cadılar, büyücüler, orklar, cinler, elfler, cüceler, konuşan kadim varlıklar yer alabilir. Zaman gelgitlerle dolu düz bir çizgi halinde okuyucuya sunulur.

Roman sanatı yaşamın aynası görünümünde bir yansıtmadır. Buna dayanarak günlük hayatta nasıl makro ve mikro iktidarların varsa roman içinde de bunu görmek mümkündür. Fantastik romanlar da bundan uzakta değildir. Sadece adlandırılması farklı yapılabilir. Fantastik romanlarda makro iktidar olarak gözüken ve baskın olan iki iktidar vardır. Bunlar İyilik/Umut/Aydınlık iktidarı ve Karanlık/Kötülük iktidarıdır. Her iki tarafında kendini gösterdiği iktidar sembolleri mevcuttur. Bunlar asa, gözlük, ayna,

portal, gölge, bulut, karanlık, güneş, ışık/beyaz, yol, zehir, büyülü sözler, şifalı otlar, mimari, uzam, labirent, düş, büyülü/güçlü aracılar (yüzük, cam küre gibi) olabilir. Bunların hangi tarafın görünüm biçimleri olduğu olay örgüsü içinde anlaşılır.

Günlük hayatta bireyin karşısına çıkan ve onu özneleştirerek yaşamını düzenleyen iktidar göstergeleri fiziksel, ekonomik, sosyal, siyasal görünümlere sahiptir. Okul, idari kurumlar, yasalar, mimari biçimler, ceza sistemi, iletişim ve sosyal hayatın düzenlenmesi, basın, sansür, baskı gibi unsurlarla ortaya çıkan birçok iktidar görünümü vardır. Roman, kurgusu gereği hayatın akışından alıntıdır. Bu açıdan nasıl ki günlük hayatın akışında her bir bireyin iktidarın görünümleriyle karşılaştığı gibi olay kişileri ve okuyucu da romanın kurgusu içinde var edilen iktidarın görünümleriyle karşılaşabilir. Fantastik kurgu içinde bu görünümler üç farklı şekilde okuyucunun ve olay kişilerinin karşısına çıkar. Bunlar büyülü iktidar göstergeleri, büyüdışı iktidar göstergeler ve yazarın iktidar göstergeleridir.

BÖLÜM II

2. BÜYÜLÜ İKTİDAR GÖSTERGELERİ: KARANLIK YA DA AYDINLIK BÜYÜYE MARUZ KALAN NESNELER, KİŞİLER VE MEKÂNLAR

Fantastik romanlarda gösterilen göstergeler yukarıda da belirtildiği gibi üçe ayrılır. Bunların ilki büyülü göstergelerdir. Günlük hayatın akışında öznenin varlığıyla üretilen ve öznenin yaşamını düzenleyen iktidar göstergeleri romanların içinde de olay kişilerinin olay örgüsü içinde yer alan yaşam çizgisini etkiler, onu biçimlendirir. İktidar olan gücü hatırlatarak var olan bu göstergeler fantastik romanlarda okuyucu ve olay kişilerinin karşısına fantastik kurgu gereği büyülü olarak da çıkarlar. Bu göstergeler okuyucunun ve olay kişilerinin karşısına kimi zaman büyülü bir kitap kimi zaman bir tılsım kimi zaman bir asa ya da büyülü bir söz, bir pırıltı olarak çıkabilir.

Çalışmanın içinde yer alan ve incelemesi yapılan yazarlar kurguladıkları fantastik evrenler doğrultusunda bunu okuyucu ve olay kişileriyle buluşturur. Her yazar kendi kurduğu fantastik evreninde farklı büyülü göstergelere yer vererek makro iktidarlara ya da mikro iktidarlara ait göstergelere yer verir.

İncelenen eserler arasında bilinen dünya üzerinde fantastik evren kuran yazarlar ve yeni bir evren yaratan yazarlar vardır. Kimi yazarlar her iki şekli de kullanır. Yazar yeni bir evren kurmuş da olsa yaşanan dünya üzerinde fantastik bir evren kurgulamış da olsa hepsinde çatışan iki ana iktidarı görmek mümkündür. Bu iki ana iktidar aydınlık/karanlık, iyilik/kötülük, ışık/karanlık olarak adlandırılabilir. Bu ana iktidarların yeryüzü ya da yaratılan evrende yansımaları veya onları temsil eden bir görünümleri vardır. Tüm bu büyülü göstergeler ait oldukları iktidara hizmet ederler. Bu göstergeler fantastik romanın kurgusu içinde yer alan kişi, nesne ya da mekân olabilir. Tezin ilerleyen kısmında da bu göstergeler tek tek ele alınır. Tespiti sağlanan büyülü göstergelerin yeri ve işlevi gösterge başlığı altında incelenir. Bir düzen oluşturma amacıyla, inceleme sırasında tez içinde ele alınan yazarların alfabetik sırasına dikkat edilir.

2.1. Yoldaşlık/Kahramanlar/İktidarlar

Fantastik romanlarda iktidarların temsili güçleri olarak ona hizmet eden neferleri yer alır. Bu neferler bir askeri güç vazifesinde olsalar da daha çok bir yoldaşlık olarak görülürler. Fantastik romanların çoğunluğunda görülen yol hikâyesi içinde büyülü veya büyüye maruz kalan büyüdışı varlıklar olarak bir araya gelirler. Bu varlıklar iyiliğin neferleri

olarak bir yoldaşlık oluştururlar. Bu yoldaşlık kavramı her romanda vurgulanmaz. Kimi romanlarda kahramanlar, kimi romanlarda da ekip olarak anılır. Onların anılma şekilleri değişse de amaçları bellidir. Onlar ışığın, umudun, aydınlığın taşıyıcılarıdır. Aydınlık iktidarı temsil ettiklerinden dolayı ışığın taşıyıcıları olurlar. İki ana iktidarın çatışma yaşadığı sahnelerde iktidarların göstergeleri olarak okuyucuya sunulan neferler olurlar.

Tezde ele alınan tüm fantastik romanlarda bir yoldaşlık/ekip kavramı görülür. Kimi romanlarda yoldaşlığı oluşturan olay kişilerinin sayıları fazla iken kimilerinde azdır. Yoldaşlığın üyeleri ırksal olarak da farklılık gösterebilir. Yoldaşlıklara büyücüler, savaşçılar, elfler, cadılar, sezgisel gücü olan insanlar, büyüye maruz kalan canlılar dâhil olabilir. Her roman kendi kurgusuna has bir yöntemle ışığın taşıyıcısı olacak yoldaşlığı oluşturur.

Tezin bu kısmında incelenen romanlarda kurulan yoldaşlıklarla beraber yazarın kurmak istediği evren, o evrenin yasaları, doğal yaşantısı ve var olan iktidarlar da verilir. Böylece bu çalışmanın ilerleyen bölümlerinde yer alan göstergelerin ve onların hizmetlerinin daha iyi anlaşılmasının sağlanması amaçlanır. Bu yüzden bu kısım biraz daha detaylı bir anlatıma sahiptir. Büyülü iktidar göstergeleri başlığı altında incelenen yoldaşlık/kahramanlar/iktidarlar kısmında büyülü varlıklardan oluşan ekipler yer alır. İnsanların oluşturduğu yoldaşlıklar büyüdışı iktidar göstergeleri arasındadır.

Alp Aras'ın fantastik kurguya sahip yaratılan bir evrende geçen *Elf Kanı* romanı, bir seri olarak düşünülen ancak henüz devamı gelmemiş olan Büyülü Efsaneler Serisinin ilk romanıdır. Bilinen dünyada geçmeyen ve yaratılmış olan bu evren üzerinde insanlar, elfler, cüceler, buçukluklar, troller, dev kurtlar, gnomlar, orklar, goblinler, gonlinoidler gibi değişik ırklar bir arada yaşar. Irkların kendilerine ait tanrı veya tanrıçaları da romanlarda yer alır. Alp Aras'ın yarattığı bu evren ve kullandığı terimler Tolkien'in *Yüzüklerin Efendisi* serisinde benzerlik gösterir.

Alp Aras bu fantastik seriyi birkaç kitaplık olarak tasarladığı ilk kitabın işlenmesi açısından oldukça bellidir. *Elf Kanı* romanı tam anlamıyla seriye giriş, karakterlerin tanıtımları, yoldaşlığın kurulması, işlenecek konunun başlangıcı romanıdır. Çıkması beklenen bir ırklar arası savaşının ilk adımlarının görüldüğü *Elf Kanı* romanında öncelikle önemli başkarakterler tanıtılır, adım adım bir araya gelişleri olay örgüsünün basamaklarında okuyucuya sunulur. Olay örgüsünün takibi içinde çalışmanın konusunda

bakımında evrende yer alan birkaç iktidar da göze çarpar. Bu iktidarların varlıkları ve onların göstergeleri daha tanıtım amaçlıdır.

Elf Kral'ının torunu kaçırılmak istenir ama işlem başarıya ulaşmaz. Ormana düşen bebeği insan ırkından bir aile bulur. Athor ve Erimell, Enuthea adlı bu elf bebeği kendi çocukları gibi büyütürler. Adon şehrinden uzakta çiftlikte yaşadıkları için şehirde olagelen kargaşadan habersizlerdir. Üstün ırk savunucusu iktidarı şehirdeki diğer ırktan olan canlılara saldırır. Bu saldırılardan birini Erienesa adlı şifacı bir elfe de yaparlar. Ancak Erienesa savaşmayı bildiği için onlardan kurtulur. Bu kaçışının sonunda kuzey topraklarına, yani elf diyarına gitmeye karar verir. Yolda, Adon'a haber getirmek üzere olan Enuthea ile karşılaşır. İlk defa kendi ırkından biriyle karşılaşan Enuthea, Erienesa'da şehirde olanları öğrenir. Çiftliğe dönerlerken çiftliğin yandığını uzaktan elf gözleri sayesinde görürler. Athor ve Erimell elf bir çocuğa sahip çıktıkları için öldürülürler. Oraya ulaşan Enuthea ve Erienesa eve baskın yapan insanlarla mücadele ederler. Bu mücadele sırasında Enuthea mithrilin kullanıldığı cüce yapımı bir kılıç kullanır. Bu mücadelenin ardından tekrar mecburen yola düşerler. Yolda insan ırkından Berry ile karşılaşırlar. Onun evinde bir gece konaklarlar. Burada iki buçukluk olan ve zulümden kaçan Ned ve Neddy ile tanışırlar. Berry onları bir yere kadar götürmeyi teklif eder. Böylece Ned, Neddy, Enuthea, Erienesa ve Berry yola düşerler. Bu yolculukları sırasında üstün ırk savunucu iktidarının adamlarıyla tekrar karşılaşırlar. Goblin-büyücü, goblinler ve üç insandan oluşan bu savaşçı grup ekibe saldırır.

Yer alan bu mücadeleyi kazanmalarını sağlayan yoldaşlığa mücadele anında katılan Bart adlı cüce ve gnomlar sayesinde olur. Ekip bu küçük zaferin de ardından gnom diyarı olan Enygmus'a giderler. Okuyucu ve olay kişileri olay örgüsünün bu kısmından başka bir iktidarla tanışır.

Berry, eşinin yanına Adon'a döner ve geri kalan ekip kuzey topraklarına gitmeye devam etme kararı alır. Bart'ın misafirperverliğinde dinlenirken Enygmus'a Ruen adlı yarı-elf gelir. Aynı zamanda büyücü olan Ruen, Bart'a sadece ekibe bir haber iletmesi gerektiğini söyler. Bizzat elf kralı tarafından görevlendirilen ve ekibe yolculuklarında eşlik edecek olan Tala'nın bu civarda kaybolduğunu söyler. Bunu da ikisinin öğretici olan Kâhin'den öğrendiğini iletir. Tala ekibe yol göstermek için canını tehlikeye attığı için ekip onu kurtarmaya karar verir. Bu mücadele orklar, goblinler ve ekip arasında olacaktır. Yani, bir ölüm kalım meseledir. Bu yüzden Ruen, Enuthea'ya onun bir elf prensi olduğunu söyler. Bu söylemle serinin birinci kitabı olan *Elf Kanı* romanının olay örgüsü sonlanır.

Elf Kanı romanı için kurulan yoldaşlık olay örgüsü içinde değişiklik gösterse de asıl kişiler olan Enuthea ve Erienesa hep sabit kalır. İki iktidarın çatışmasına hazırlık olarak sunulan bu fantastik roman bir başlangıç olarak yazıldığından dolayı asıl amacı da kurulan yoldaşlığı tanıtmak ve çatışan iki iktidarı ortaya koymaktır. Bu amaçla bir yol hikâyesi içinde işlenen romanın yoldaşlığını elf Enuthea, Erienesa, yarı-elf Ruen, cüce Bart oluşturur. Arka planda da Elf Kralı, Kâhin ve Tala yer alır. Yoldaşlık sesi duyulan karanlığın ayakları karşısında birleşen ışığın taşıyıcılarıdır.

Barış Müstecaplıoğlu'nun çalışma içerisinde incelenen sekiz kitabı vardır. Bunların bir kısmını seri olan kitaplar oluşturur. Barış Müstecaplıoğlu, bilinen dünya dışında başka bir evren yaratmayı tercih eden yazarlardan biridir. Yazarın Perg Efsaneleri serisini oluşturan Perg Diyarı ve Şamanlar Diyarı Serisini oluşturan Delkarna Diyarı vardır. Perg Efsaneleri Serisi dört kitaptan oluşan bir serisidir. Bu kitaplar *Korkak ve Canavar, Merderan'ın Sırrı, Bataklık Ülke* ve *Tanrıların Alfabesi*'dir. Şamanlar Diyarı serisinin kitapları ise *Şamanlar Diyarı, Keşifler Zamanı* ve *Özgürlük Uğruna*'dır. İki farklı evren yaratan yazar bu iki diyarı Şamanlar Diyarı serisinin sonunda birbirine bağlar. Fantastik kurgularda sıkça görülen farklı diyarlara geçişi sağlayan kapı ya da geçit motifini Barış Müstecaplıoğlu da iki seriyi birbirine bağlarken kullanır.

Çalışma içerisinde ele alınan *Korkak ve Canavar, Merderan'ın Sırrı, Bataklık Ülke, Tanrıların Alfabesi, Şamanlar Diyarı, Keşifler Zamanı, Özgürlük Uğruna* ve *Ahtapotun Rüyası* romanları içinde iktidarların farklı göstergeleriyle hem okuyucu hem de olay kişileri olay örgüsünün akışı esnasında farklı durumlarda karşılaşırlar. Bu karşılaşma sırasında iktidarlara ait büyülü nesneler, kişiler ve mekânlar okuyucu ve olay kişileri için iktidarın birer hatırlatıcısı ve bireylerin davranışlarının, yaşamlarının düzenleyicisi olarak var olurlar. Her roman kendi kurgusu gereğince farklı bir göstergeyi ön plana çıkarır, varlığını okuyucu ve olay kişileriyle buluşturur. Bazı büyülü iktidar göstergeleri serinin tüm kitapları boyunca varlığını sürdürürken bazı büyülü iktidar göstergeleri serinin tek kitabı içinde varlığını gösterip kaybolur. Romanların ele alınışı tamamlandığında iki ana iktidarın ön plana çıktığı görülür. Bu iktidar ışık/aydınlık/iyilik/özgürlük ve karanlık/kötülük/hırs olarak adlandırılabilir.

Barış Müstecaplıoğlu, Perg Efsaneleri serisi için Perg adlı hayalî bir evren kurar. Serinin birinci kitabı olan *Korkak ve Canavar* romanı da Perg diyarının Kadi ülkesinde yaşanan olaylarla başlar. Hatta ilk romanda yer alan Kadi ülkesi seri boyunca her zaman anılır.

Çünkü olay öyküsünün başlıca kahramanları bu ülkedendir. Tesadüflerle oluşacak yoldaşlığın temelleri Kadi'de atılır.

Olay örgüsünden alıntılara ve yoldaşlığın kurulmasına geçilmeden önce Perg diyarının tanıtılması gerekirse, Perg Mavi Hunsa'ya yayılmış birçok kara parçalarından oluşur. Bunlar Kadi, Kruzeran, Omnif, Gurdal, Hertug, Dört Ada, Turayfor, Lusati, Munia, Uzroy, Durs, Altıf, Zertu, Fuoli'dir. Dört Ada'da büyücüler yaşar. Fuoli'de yaşayanlara burfen denir. Kadi'de insan ahalisinin bulunduğu köylerin yanında Prom köyleri yer alır.

Barış Müstecaplıoğlu Perg Efsanelerinin öykülerini oluştururken okuyucusuna birkaç ırk tanıtır. İnsanlar, büyücüler, burfenler, dezdometler, promlar bunlara örnektir. Öykü boyunca okuyucu çeşitli hayalî canavarlarla da karşılaşır.

İktidar göstergelerinden biri olan ordu, askeri güç seri boyunca okuyucu ve olay kişileriyle buluşacak olan yoldaşlığın toplanmasıyla oluşur. Olay örgüsünün içinde aydınlığın/ışığın ordusu/askeri gücü olarak varlık gösteren yoldaşlık hem büyülü iktidar göstergelerinin hem de büyüdışı iktidar göstergelerinin bir parçasıdır. Yoldaşlığın varlıkları buna sebeptir.

Okuyucunun ve olay kişilerinin karşılaştığı iki iktidar sahibi olan Lord Kozan ve Lord Asuber, tek iktidar sahibi olmak için çatışırlar. Onların çıkardıkları bu savaş da olay kişilerinin yaşamlarını etkiler. Bu savaş esnasında ortaya çıkan büyülü iktidar göstergeleri Lord Asuber'e ait olup karanlığı yaymak amacındadır.

Romanın olay örgüsünün başlangıcında iki lord arasında bir savaş başlar. Asuber'i temsil eden ilk canavarlar/olağanüstü varlıklar burada ortaya çıkar. Leofold'un aracılığıyla görülen bu savaş sahnesiyle iki iktidarın çatışması sonucu tek iktidar sahibi olma hakkını kazanan Lord Asuber'dir. Lord Asuber'in bundan sonraki hedefi tüm Perg diyarını ele geçirmek olur. İktidar varlığının sınırlarını Kadi ülkesiyle çizmek istemez. Tek ve mutlak iktidarın kendisi olmasını ister.

Karşısındaki düşmanı yenemeyeceğini anlayan Leofold bu sahnenin ardından bireysel bir iktidar savaşının içine düşer. A'nın B'ye gücü yettiğinde ve istediğini yaptırıp, yaşamanı kendi istekleri doğrultusunda düzenleyebildiğinde arada mikro iktidar kavramı ortaya çıkar. Bu durum Leofold ve Asherta arasında gerçekleşir. Leofold bu atlılardan kaçarken Kadi'de lanetli olarak anılan ve sekiz yaşındayken annesi, babası, dayısını kaybettiği tünele sığınmak zorunda kalır. Tünelden çıkmak üzereyken toprak kayar, metrelerce aşağı yuvarlanır. Burası Asherta'nın sığınağıdır. Kendisi insanlar beslenen bir canavardır.

Leofold'u kendine mahkûm eder ve genç, yakışıklı şövalyeyi canavara çevirir. Günlerce Leofold'a sıvı enjekte eder, onu çirkin yüzlü, iri, vücudu kalın kabukla kaplı, kalın bacaklı, kalın kollu ve kollarının ucunda devasa pençeleri olan bir canavara çevirir. Işığın/iyiliğin yolunda kurulacak yoldaşlığın ilk üyesi olan Bekçi böyle ortaya çıkar. İyiliğin/aydınlığın iktidarının ilk büyülü göstergesi olan Leofold/Bekçi/Canavar büyü sonucu ortaya çıkar.

Asherta Leofold ya da yeni adıyla Bekçi üstünde iktidar sahibidir. Ona hükmedendir. Leofold ne kadar güçlü ve yenilmez görünse de Asherta'nın tüm emirlerine uymak zorundadır. Aksi halde kanı dayanılmaz ve ısıya yükselir ve ona acı verir. Bu yüzden Bekçi emirlerden hoşlanmasa bile onları yerine getirir. Kötülüğün yolunda olan Asherta isteklerini, buyruklarını zorbalıkla uygulatır. Ancak bir gün o sekiz yaşındayken bütün sevdiklerini öldürenin Asherta olduğunu öğrenir ve tüm acılara rağmen onu öldürür. Ölmek üzere olan Asherta son anlarında Leofold'a delireceğini ve tüm sevdiklerini öldüreceğini söyleyerek onu lanetler. Asherta ölse de gerisinde kendi iktidarını hatırlatacak bir lanet bırakır. Yoldaşlığın ilk üyesi tüm olay öyküsü boyunca bu laneti hatırlar ve ölmüş canavarın iktidarını hisseder, okuyucuya da hatırlatır.

Yoldaşlığın diğer üyesi olan Guorin'le tanışması bu sahnenin ardından gerçekleşir. Guorin iyiliğin iktidarının ordusunun bir parçası olması yanında sahip olduğu ya da kendisine yoldaşlığın diğer üyesi olacak Geryan'ın kendisine verdiği ilahi kılıç olan Gorba'ya sahiptir. Guorin olay örgüsünün başlangıcında korkak, savaştan kaçan, karısını dahi korumaktan aciz bir karakter sergiler. Kendi köyünde yaşadığı çatışmada firari komutan ve askerlerden kaçarak ormana sığınır. Burada bir Greyfor ayısına denk gelir. Ayıdan kaçarken ciddi yaralanır. Onun çığlığına gelen Leofold, Guorin'i alır ve iyileştirir. Bu olayın sonunda iyilik yolundaki ordunun ilk iki üyesi tanışmış olur: Korkak ve Canavar.

Lord Asuber ve Lord Kozan arasında gerçekleşecek bir savaşın daha haberini alan Leofold savaşın adil olmayacağını tahmin ettiği için müdahale eder ve sonucunda yaralanır. Guorin Leofold'u iyileştirmek için ormana taşır.

Bu olayın ardından ikisi Geryan'la karşılaşırlar. Geryan bir büyücüdür. Geryan, "Uzun boylu, zayıfça, yaşlı bir adamdı. Üzerinde beyaz cübbe, omzunda eski bir bohça, ayaklarında sandalet vardı. Beline dayadığı ellerinin her parmağını farklı yüzükler

süslüyordu. Omuzlarına dökülen saçları kızıldı."[154] Yıllardır Asuber'in durumunu takip etmiştir. Çünkü durumda bir sıkıntı olduğunu bilir. Geryan aslındaki fantastik romanlardaki yaşlı bilge olarak tanımlanabilir. O yol gösteren, durumu izah eden, olayların iç yüzünü aydınlatan, büyüleri ve zehirleri olandır. Geryan Korkak ve Canavar'da iyiliğin/aydınlığın yolundaki büyücüdür. Karanlığa karşı olan bu savaşta adım adım kurulan yoldaşlığın bir diğer üyesidir. Okuyucu Geryan'la üçüncü üye olarak tanışsa da aslında o savaşta ışığın yanındaki ilk öykü kişisidir. Geryan'ın gelişiyle Leofold ve Guorin aslında Perg diyarına karanlığın nasıl geldiğini öğrenirler. Lord Asuber aracılığıyla diyara hâkim olan karanlık iktidar Öte Diyar'dan gelir. Husnetli Büyücü Geryan bunu yoldaşlığın diğer iki üyesine anlatır.

Anlatılanlar üzerine Geryan'la beraber Öte Diyarlar'a gitmeye karar veren Guorin ve Leofold izledikleri plan doğrultusunda Kâhinle karşılaşırlar. Gelecekten haberler veren Kâhin her şeyi tam göremese de yoldaşlığa istedikleri bilgilerin kocasında olduğunu söyler. Ancak kocası Urton korsan gemisi olan Pertub'a düşmüştür.

Urton'u korsan gemisi Pertub'tan kurtarırken üçüncü kitabın önemli kahramanı olacak Korman'ı da şans eseri kurtarırlar. Urton'dan aldıkları bilgiyle Öte Diyarlar'a geçerler. Öte Diyarlar içinde başka iktidar göstergelerini barındırır. Tanrılar Savaşı'na kadar Perg diyarındaki insanlara, burfanlara ve promlara yol göstericilik eden bu tanrılar, savaşın ardından Işık iktidarının kendisi tarafından Perg diyarından sürülürler. Öte Diyarlar'da kahramanlar bu tanrılardan Hiver Bilge Tanrısı ile tanışırlar. Öte Diyarlar'a ilk geçtiklerinde Guorin ve Geryan, Leofold'dan ayrı düşerler. Öncelikle ayrı yolculukları olur. Leofold Öte Diyarlar'dayken lanetli bir köye kurtulması için yardım eder. Bunu da Tanrı Srenah aracılığıyla yapar. Srenah'a ulaşmak için onun Leofold'a yaşattığı akıl oyunlarını geçer. Srenah sayesinde köyü kurtarır ve diğer arkadaşlarına ulaşır.

Srenah Kartal Bilge Tanrı'dır. İyiliğin, aydınlığın yolundadır. Savaş Tanrısı Tshermon'un karşısındadır. Onun da kendi iktidarının göstergeleri mevcuttur. Leofold'u zihnine girebilmesi gücünün sınırlarını gösterir. Yapabildiği zihin oyunları, karşısındakinin zihninde hayalî evrenler kurgulayabilmesi, diyarlar ötesinden bile zihinde sesini duyurabilmesi iktidarının gücünün sınırlarını ortaya koyar. Tüm bu sayılanlar da onun iktidarının görünüm biçimi, birer göstergesidir. Srenah tüm varlığıyla bu iktidarının gücünü iyiliğin, aydınlığın hizmetinde kullanır. Leofold ile yaptıkları anlaşmada buna

[154] Barış Müstecaplıoğlu, *Korkak ve Canavar*, (İstanbul: İthaki Yay., 2019), 63-64.

dâhildir. Seri boyunca zaman zaman Leofold zihninde Srenah'ın sesini duyar. Bu duyuş hem okuyucu için hem de Leofold için Srenah'ın iktidarını hatırlatıcı bir gösterge görevi görür. Çünkü Leofold'un kararlarını etkileyerek onun etkiler ve olay örgüsünün akışını düzenler.

Düşmeleri sırasında Leofold'dan ayrı düşen ve nehirde sürüklenen Guorin'i kendisiyle birlikte Geryan nehirden çıkarır. Bunun sonucunda Geryan çok yorgun düşer. İkisi Öte Diyarlar'a Tanrılar Savaşı'nda sürülmüş olan yamyam hurg ırkının tuzağına düşerler. Onları ise yine aynı savaşta buraya düşmüş olan bir kolu diğer kolundan oldukça kalın, hedefini çok uzaklardan bile vurabilen okçu prom Nume kurtarır. Bu noktada okuyucu ve olay kişileri iyiliğin ordusuna katılan diğer yoldaşlık üyesiyle tanışmış olur. Nume sekiz yüz yaşında bir kolu diğerinin iki katı olan okçuluğuyla meşhur bir yoldaşlık üyesidir.

Tanrılar Savaşı'nın bir ucunda yer alan Hiver'in tapınağına onları Nume götürür. Zorlukla ulaştıkları Hiver'in huzuruna onları büyükçe bir kelebek götürür. Hiver sınırsız bilgiye sahip tanrıdır. Gücünü bilmekten alır. Kendi iktidarını bilgi, bilgin olma üstüne inşa etmiştir. Tanrılar Savaşı'nda kendi destekçileri vardır. Kelebeğin varlığı da Hiver'in hükmünün temsilcisidir. Bir tanrının iktidar göstergesi olan bu kelebek boyutu ve varlığı itibariyle büyülü göstergeler arasında yerini alır. Hiver'den kurtuluşun başka bir tanrı aracılığıyla olacağını öğrenirler. Bu tanrı da Masumiyet Tanrısı Asret'tir. Asret Tshermon'un Öte Diyarlar'daki tapınağından esir tutulur. Kahramanlar Tshermon'un rahipleri tarafından alıkonulan Asret'i bulmak ve savaşı durdurmak için tapınağa giderler. Asret beş yaşlarında bir bebektir ve onu Leofold'un Liddek'in çizimlerinde gördüğü tılsım işaretli kapının ardında bulurlar. Saflığın ve masumiyetin tanrısı olan Asret büyülü bir tılsım işaretinin bulunduğu kapının ardında çıkar. Bu gizemi çözülmeyen tılsım Asret'in ve iyiliğin büyülü göstergeleri arasındadır. Aster Tshermon'un sonunu getiren tanrıdır. Tshermon'un kitabını kendine yastık yapmış uyur vaziyettedir. Aster ve kitapla birlikte dışarı çıkarlar. Geryan kitabı alır, Tshermon'u çağırıp kendini öldüreceğini söyler ve arkadaşlarından/yoldaşlıktan Aster'i Tshermon'a göndermelerini ister. İtirazlara rağmen Geryan dediğini yapar, kitabın son cümlesini okur, bu cümleyle Tshermon'u çağırır, Tshermon onu ele geçirirken yüzüğündeki zehri içer. Arada sıkışan Tshermon Perg'e Asuber'in bedenine dönemez. Bu sırada Aster'i Tshermon'a gönderirler. Bir Savaş Tanrısı olan Tshermon dört beş yaşlarındaki Aster'i görünce çok korkar. Çünkü onu mağlup eden tanrı Masumiyet Tanrısıdır. Aster'i Tshermon'un yanağına kondurduğu bir öpücükle Tshermon'un iktidarı ve savaşı son bulur.

Perg Efsaneleri serisinin birinci kitabı olan *Korkak ve Canavar* romanına sonuç olarak denilebilir ki; iki makro iktidar ve onu temsil eden görünümler vardır. Savaşın ve karanlığın iktidarı olarak Tshermon yer alır. Onun karşısında ve ışığın, barışında yolunda olanlar yoldaşlığı oluşturur. Öykünün sonuna doğru Tshermon'u alt edecek Tanrı da ortaya çıkar: Masumiyet Tanrısı Aster. Yoldaşlık aslında Aster'in ordusunu oluşturur. Okuyucu bilmeden de olsa ışığı takip edenler olarak yoldaşlığın olay örgüsünü okudukça Aster'in iktidarını dolayısıyla aydınlığın iktidarını izler.

Korkak ve Canavar romanının sonunda iyiliğin, aydınlığın, ışığın yolunda hizmet edecek olan yoldaşlık kurulmuş olur. Geryan'ı kaybetmiş olsa da kahramanlar Kadi'ye dönerler. Kötülükle ve karanlıkla mücadeleye devam edecek olan yoldaşlık şimdilik Leofold/Canavar, Guorin/Korkak, Nume/prom/Okçu'dan oluşur. Bu isimlerin yanında iyilik yolunda yoldaşlığın yardımcısı olan iyilik/aydınlık iktidarının görünümleri olan Srenah ve Bilge Tanrı Hiver de bu romanın olay örgüsü içinde yer alır. Srenah, Perg Efsaneleri serisinin devamında da varlık gösterir.

Merderan'ın Sırrı romanıyla *Korkak ve Canavar* romanı arasında bir zaman atlaması olduğunu yazar okuyucuya duyurur. Öte Diyarlar ve Perg diyarı arasındaki geçit zaman farkına neden olur. Bu zaman farkı beş yıl kadardır. Leofold, Guorin ve Nume Perg'e döndüklerinde birkaç şeyin değiştiğini görür. İlk dikkat çeken Lord Asuber'in yanında savaşa girmek zorunda olan promların içine düştükleri durumdur. Onlar birer hain ilan edilip köle konumuna getirilmişlerdir. Bu noktada birlik olması beklenen iki iktidarın çatışması ve Perg diyarı sakinleri üzerinde etkilerini yazar okuyucuya ve kahramanlara gösterir. Bu çatışan iki ana iktidar Federasyon ve Avcı Kalesi'dir.

Asuber'in canavarlarından sonra Perg'i olası bir canavar saldırısına karşı korumak ve tekrardan hazırlıksız yakalanmamak adına savaşın ardından Avcı Kalesi kurulur. Ayrıca tüm Perg için ortak kararlar alabilmek için Federasyon oluşturulur. *Merderan'ın Sırrı* romanı boyunca Federasyon'un iktidarı ile Avcı Kalesi'nin iktidar çarpışmalarını okuyucu takip eder. Kale avcı yetiştirmesinin yanında büyücü ve mucitlerle beraber yeni silahlar da üretir. Kale halk tarafından çok sevilir. Olası bir ikili çatışma halinde halkın kalenin yanında olacağını Federasyon çok iyi bilir. Bunun yanında aydınlık ve karanlığın mücadelesi ön planda olmasa da devam eder.

Öncelikle yazar Merderan'ın kimliğini anlatır. Merderan aydınlık tarafta yer alan bir iktidar temsilidir. O yüzden onun kim olduğu ve onun iktidarının göstergelerinin

anlatılması önemlidir. Merderan'ın yaşadığı çağda Perg'te siyasal ve sosyal alanda bir yozlaşma söz konusudur. Kendisi bu durumu düzeltmek için şehir şehir dolaşır ama asla kendini dinletemez, tam tersine istenmeyen olur. Bunun üzerine Kadim Güçler kimseye bahşedilmemiş güçleri Merderan'a verirler. Merderan eskiden Artek olarak anılan yeni adıyla Altıf'a gelir. Şehrin anahtarını ister, karşısına sarayın büyücüsü çıkar. Merderan büyücünün şehre yaptığı tüm büyüleri aşıp anahtarı alır. Yönetimi ele alan Merderan, şehre görülmemiş bir çağ yaşatır. Güçleriyle hastaları iyileştirir, toprağı bereketlendirir, kötülüğü şehirden uzak tutar. Öğretilerini halka da gösterir. Ancak yıllarla birlikte yaşlanır ve ortadan kaybolur.

Perg'in yeni düzeni kahramanların yaşamlarını oldukça zorlaştırır. İktidar başları olan Federasyon ve Avcı Kalesi Lord Asuber'in neden olduğu karanlığı yok etmek peşindedirler. Özellikle Avcı Kalesi canavarların peşindedir. Bu yüzden Leofold görünümü itibariyle hep olay örgüsü boyunca saklanarak yaşamak zorunda kalır. Federasyon'un kararı gereği promların içine düştüğü durum da Nume'yi çok zorlar. Nume gibi şanlı bir savaşçıya prom halkının düştüğü durum ağır gelir. Leofold eski nişanlısı Ermira'yı bulmak istediği için sürekli gizlenerek seyahat ederler.

Ermira'yı bulmak için Geryan'ın arkadaşı Amneh'e giderler. Amneh'in öldüğünü kızı Nela'dan öğrenirler. Nela yoldaşlığın yeni üyesi olur. Onlara yardım edeceğini ama önce Merderan'ın heykeline gidip oradan kadim büyüleri almaları gerektiğini söyler.

Merderan'ın heykeline gitmek isteyen kahramanlar Avcı Kalesi'nin avcılarıyla uğraşmak zorunda kalırlar. Bu uğraşma sırasında hem Avcı Kalesi'ne ait büyülü göstergeler ortaya çıkar hem de okuyucu Federasyon'la olan iktidar mücadelesini izler.

Korkak ve Canavar romanının sonunda Ert Köprüleri'nde canavarlar birden yok olduğunda Durtemen şanslı ve savaşı bitiren komutan konumuna yükselir. Bu yüzden *Merderan'ın Sırrı* romanında kalenin başında kendisi vardır. Yeğeni Ais ise kalede avcılar yetiştirir. Yıllarca canavarlar görülmeyince Federasyon başta Avcı Kalesi'nin masraflarını kısar, bütçesini düşürür sonra da kaleyi tamamen dağıtmayı amaçlar. İktidar mücadelesinde tek kalmayı hedefler. Perg'in tek lideri konumuna gelmek ister.

Nume, Guorin ve Leofold, Nela'yı buldukları evde bir gün kalırlar. Nela da babası Amneh gibi büyücüdür. Yoldaşlığa katılan bir büyücü daha olur. Onun büyüleri de artık iyiliğin hizmetine girer. Ancak öncelikle kendi amacına hizmet eder. Yola çıkmadan önce Nela'nın evine Avcı Ais ve ekibi baskın yapar.

Bu çatışmada aydınlık ya da karanlık taraf yoktur. Bunu kahramanlar Gorba'nın askerlere zarar vermemesinden, sadece Guorin'i korumuş ama kimseyi öldürmemiş olmasından anlarlar. Çünkü Gorba'nın üstünde hiçbir kan lekesi yoktur. Avcı Kalesi'nden gelenler yozlaşmaya yüz tutmuş bir sistemde varlıklarını sürdürmek isteyenlerin ortaya koyduğu çabadır. Kahramanlar ise hayatta kalmaya çalışan kendi dertleri peşinde olan bir topluluktur. Romanın başında okuyucuya direkt söylenmemiş olsa da romanın sonunda hepsi Merderan'ın hizmetine girerler. Aslında hepsi iyilikten yanadır ama yolları başka yöndür.

Bu çatışmanın bitmesi, kazanan tarafın olmamasının ardından önce yoldaşlık Altıf'ta bulunan heykele gider, ardından onların izini takip eden Ais yanına Mommar ve Verum'u alarak onları takip eder.

Merderan ise yozlaşmış sistemin karşısındaki iktidardır. İyiliğin, aydınlığın temsilcisidir. Roman boyunca karanlık taraf ise yozlaşmış ve okuyucuya hissettirilen sistemdir. Özellikle Federasyon aracılığıyla yapılır.

Merderan'ın Sırrı romanına bakıldığında karanlığın ve aydınlığının iktidar çatışmaları iki görünüm kazanmış durumdadır. Sistemi yozlaştıran ve onu kendisinin istediği şekilde yönlendiren Federasyon iktidarı ve karşısında hırstan uzak duran Avcı Kalesi yer alır. Avcı Kalesi iyiliğin, ışığın yanındadır. Kalenin tek istediği Perg'in korunmasıdır. Bu amaçla aydınlık iktidara hizmet ederler. Avcı Kalesi'nin avcıları da aynı görüştedirler. Romanın kahramanları Leofold, Nume, Guorin ve onlara yeni katılan büyücü Nela ile tanışan Avcı Ais iyilik yolunda birleşirler. Romanın yoldaşlığı böylece kurulur.

Serinin ikinci romanında üst güç olarak Kadim Güçler anılmaya başlar. Srenah, Güç Sahipleri Tanrı ve Tanrıçalar ve Merderan onların hizmetinde ve görünümündeki yoldaşlığa yardımcı kahramanlardır.

Serinin üçüncü romanı *Bataklık Ülke*'de aynı şekilde *Merderan'ın Sırrı* romanıyla iktidar konusu açısından benzerlik gösterir. Perg diyarının en farklı ülkesi olan Fuoli bataklıktan oluşan bir ülkedir. Buraya Olmen'i bulup tılsımı teslim etmeye gelen kahramanlar ülkedeki iki ana iktidarın çatışmasına ve özgürlük uğruna onlardan ayrılan grubun iki ana iktidar arasında yaşadıklarına tanıklık eder.

Serinin bu üçüncü romanında okuyucu ilk defa Kadim Güçlerin bir olaya direkt müdahalesine Büyülü Silahlar bölümünde incelenen Durkgador'un tarihçesini dinleyerek tanık olur. Kadim Güçler seri boyunca adı anılan üstün güç olarak var olur ama herhangi

bir olaya direkt müdahalesi görülmez. Daha çok dolaylı yoldan olayların içindedir. Bir de Tanrılar Savaşı'nı bitirmek için insanların atfettiği sözde tanrıları cezalandırırlar. Tek iktidar sahibi olarak en üstte anılması gereken bu gücün göstergeleri ilk üç kitapta bunlardır.

İkinci kitap *Merderan'ın Sırrı*'ndan *Batalık Ülke* romanına taşınan bu büyülü iktidar göstergesinin, yani tılsımın resmi Özgürlük Ülkesi lideri Redrem tarafından kahramanlara sunulur. Onları Olmen'le buluşturacak olan Redrem ile arkadaşlıkları böylece başlar. Bir iktidar göstergesinin yer aldığı resim tanışmayan olay kişileri arasında bağ kurar. Yoldaşlık, Özgürlük Ülkesi taraftarlarıyla büyür. Redrem ve Koleun da yoldaşlığa katılırlar. Ayrıca Avcı Kalesi'nin üyesi olan Kaptan Korman da onlarladır.

Leofold, Nume, Guorin, Nela, Kaptan Korman, emirin kayıp oğlu, Redrem, Koleun'da oluşan yoldaşlık iki emir arasındaki savaşı durdurmayı başarır ve kahramanlar emirin oğlunun Anageh şehrinin başına geçmesini sağlar. İhtişamlı sarayda birkaç gün geçirirler. Bunun ardından Olmen'in de Fuoli'ye gelme vakti gelir. Redrem ile birlikte Olmen'le buluştukları yere giderler. Guorin, Leofold, Nume, Nela ve yaralı Koleun Redrem'le birlikte Olmen'in gelmesini beklerler. Bir ışık huzmesi içinden deniz kabuğunun içinde bir adam gelir, bu Olmen değildir. Savaşta ciddi yaralar alan Olmen seyahat edemez durumdadır. O yüzden Yueken gelmiştir. Guorin kendisine bırakılan emaneti ne olursa olsun teslim etmek istediği için yolculuğu göze alır. Ona âşık olan Nela ve dostlarını yalnız bırakmak istemeyen Leofold ve Nume de Guorin'e katılırlar. Yanlarına Koleun'u da alırlar. Görüldüğü üzere büyülü iktidar göstergeleri daha çok Merderan'a ve Öte Diyarlar'a aittir. Fuoli toprakları daha çok siyasi ve sosyal iktidarların göstergelerine ev sahipliği yapar. Serinin dördüncü kitabına geçilmediğinde okuyucu ve olay kişilerinin karşısına çıkan yoldaşlığı Leofold, Guorin, Nume ve Nela oluşturur.

Serinin son kitabı olan dördüncü kitap *Tanrıların Alfabesi*'dir. Kötülük ve iyilik iktidarlarının son çatışmasının yapıldığı, iktidar göstergelerinin okuyucu ve olay kişilerine duyurulduğu Perg Efsaneleri serisinin son kitabıdır.

Kahramanlar, taşıyıcıyla beraber Dernat adlı Öte Diyarlar'a gelirler. Yueken yani taşıyıcı aynı Olmen gibi bir tılsım ustasıdır. Olmen bir şifa tılsımı ustasıdır. Dernat'ta dört tılsım ustası vardır, hepsinin tılsım alanları farklıdır. Tılsım ustası olmak büyücülükle aynı şey değildir. Bu tılsım ustaları, tılsımları koruyan gözcülerdir ve tılsımların Perg'teki kötü insanların eline geçmesi önlemek için Öte Diyarlar'a getirirler. Tılsımları Savaş Tanrısı

Tshermon'un tapınağına saklarlar. Kendilerinde sadece gücünü kullandıkları tılsımları kalır. Tshermon Perg'e dönebilmek için bir kitap yazar, bu kitabın da bir faninin eline geçmesi gerekir. Geryan Tshermon'un özgür kalabilmesi ve kendisinin tılsımları alabilmesi için kitabı Perg'e gönderir. Asuber'i kullanarak Tshermon'u tapınaktan çıkartır. Perg bundan sonra iyice karışacak ve Geryan'ın istediği duruma gelecektir. Tılsımları alan Geryan çok güçlü bir konuma yükselir, Erdem Tanrıçası Edia'yı öldürür ve onun tapınağına yerleşir. Amacına ulaşmasının önündeki tek engel olarak gördüğü şey Merderan'ın tılsımıdır. Tılsım efendileri bu tılsımın kendilerinde olduğuna inandırır. Bu yüzden Geryan önce onları yenmek ister, ardından Perg'e gitmek ve orayı tamamen fethedip iki diyarında tek efendisi olmak ister. Burada okuyucunun karşısına yine tek ve nihai iktidar olunması fikri çıkar.

Öte Diyarlar'da görünen birbiriyle çatışan iki iktidar sahibi vardır. Bunlar Geryan ve Tılsım Ustalarıdır. Geryan kaostan beslenir, gücünü ortaya koymak için kötülüğü yayar. Tılsım Ustaları ise Perg'i korumak pahasına kendilerini Öte Diyarlar'a sürgün ederler, iyiliğin/aydınlığın tarafındadırlar. Var edilen iktidarlar savaş ve barışın iktidarlarıdır. Olay örgüsünün devamında iki iktidara da ait göstergeler ortaya çıkar. Bu iki iktidarın dışındaki bahsedilen üst iktidarlar da mevcuttur. Bunlar Güç Sahipleri ve Kadim Güçler'dir. Kadim Güçler dört romana da hâkim üst izleyici güç/iktidar niteliğindedir. Güç Sahipleri ise Tanrılar Savaşı'nda adı geçen tanrı konumunda görülen yol göstericilerdir: Hiver, Tshermon, Edia gibi. Tanrılar Savaşı'nı sonlandırma kararı alan Kadim Güçler bu Güç Sahipleri'ni ve onları ilk kışkırtan hurgları Öte Diyarlar'a sürerler. Öte Diyarlar'da Güç Sahipleri'nin tek iktidar göstergeleri, iktidarlarının tek görünümleri yaşadıkları tapınaklarıdır. Kimsenin kendilerine ulaşmaması için zorluklarla oluşturulmuş, korunaklı büyülerle donatılmış tapınaklardır ve tapınaklarının zirvelerinde yaşarlar.

Yoldaşlık/kahramanlar yaptıkları iş bölümleriyle Öte Diyar'daki iktidar savaşı içinde iyilik/aydınlık iktidarının kazanmasını sağlarlar. Birlikte olmaları, yoldaşlık halinde ilerlemeleri önemlidir. Bunun önemini Merderan açıklar. Merderan, Guorin'in elindeki tılsımı hepsine bırakmıştır. Çünkü hepsi ayrı ayrı zayıflıklara sahip olsa da birlikte tüm erdemleri yerine getirecek güçtedirler. Ayrıca Merderan Kadim Güçlerden tılsımları yok etmesini ister. İnsanlara Tanrılar Savaşı'nda güvenini kaybeden Kadim Güçler bunu kabul etmez. Merderan, Kadim Güçleri Perg'in yaşamaya değer bir yer olduğuna Kadim Güçleri ikna etmesi gerekir. İşte tüm sınavlar, zorluklar bunun içindir. Kahramanlar da

bunu başarmıştır. Kadim Güçler artık tılsımları yok edecek, Srenah'ın zihin bağını koparıp onu özgür kılacak, Öte Diyarlar ile Perg'in bilinen geçitlerini yok edecektir. Çünkü kahramanların gösterdikleri dostluk, cesaret, fedakârlık gibi erdemler Kadim Güçleri ikna etmiştir. Ayrıca Merderan arkadaşlarının ölmediğini de ona söyler. Leofold'u gören arkadaşları onu uyandıkları ilk an tanımazlar. Çünkü Leofold eski yakışıklı şövalye haline geri döner.

Leofold, Guorin, Nela ve Nume'den oluşan çekirdek yoldaşlık Merderan'ın da açıkladığı gibi seri için büyük önem arz eder. Diyarın yaşaması buna bağlıdır. Çünkü aydınlığın iktidar sahipleri olan Kadim Güçler'in insanlığa güvenini kazanıp yeniden yaşamın düzenlenmesini sağlarlar. Bu açıdan en önemli büyülü iktidar göstergesi yoldaşlıktır.

Barış Müstecaplıoğlu'nun diğer bir fantastik serisi ise Şamanlar Diyarı serisidir. Müstecaplıoğlu bu serisinde ise Delkarna diye bir evren yaratır. Ancak bu seriyi Perg Efsaneleri serisine bağlayarak bitirir. Perg ve Delkarna diyarlarında yer alan karanlık ile aydınlığın iktidar mücadelesi her iki seri için bir sona bağlanıp bitirilir.

Şamanlar Diyarı serisi üç kitaptan oluşur. Bunlar *Şamanlar Diyarı, Kefişler Zamanı* ve *Özgürlük Uğruna*'dır. Bu seri sonu itibariyle Perg Efsaneleri serisine bağlanır. Serinin ilk kitabı *Şamanlar Diyarı*, okuyucuya anlatacağı evreni tanıtır. Bundan dolayı birçok iktidarın göstergeleri de detaylı yer alır. Şamanlar Diyarı serisinde karanlığa, diktatörlüğe, ayrıştırmacılığa ve ötekileştirmeye karşı bir özgürlük mücadelesi verilir. Bu yüzden çatışan makro iktidarların biri saray yönetimiyken karşısındaki özgürlük için mücadele edenlerdir. Şamanlar Diyarı serisi içinde farklı savaş sahnelerine sahiptir. Özellikle bu sahnelerde okuyucu ve olay kişileri büyülü ve büyüdışı göstergelerle karşılaşır.

Şamanlar Diyarı romanı saraydan bir parşömenin çalınma sahnesiyle başlar. Askerlerden ve sarayın büyücüsünden hızla kaçan bir adam elindeki parşömenle birlikte camdan atlar, kartala dönüşür ve saraydan kaçar. Hırsızlığın ardından yapılan duman büyüsünde hırsızın şaman olduğu anlaşılır. Çünkü kendisi önce arıya, ardından nazkor ayısına en sonda kartala dönüşüp parşömeni çalar ve saraydan ayrılır. Bu durum yani şamanın varlığının anlaşılması ileriye atıflı bir büyülü iktidar göstergesidir. Çünkü Şaman Darok yoldaşlığın ilk üyesidir.

Romanın ilk kısmında Delkarna adlı evren tanıtılır. Delkarna'da Delkarlarla beraber Nasralar yaşar. Delkarlar insan görünümündedir, Nasraların onlardan tek farkı göz

bebeklerinin beyaz olmasıdır. Bu iki ırk arasında bir çekişme söz konusudur. Sarayda bunu körükleyerek bir iç savaşa çevirme derdindedir.

Romanın ilerleyen kısmında Darok'un şamanlığı üzerinde durulur. Bu durum Kılıçbalığı gemisinde Kaptan Gura ile yaptıkları yolculukları sırasında gerçekleşir. Şamanlar, özgürlüğün ve barışın temsilcileridir. Işığın yolunda insanlara hizmet etmek isterler. Özgürlük peşinde mücadele veren bu yolcuların kendileri bir isyan iktidarını oluşturur. Onların umudu ise onlarla olan Şaman Darok'tur. Sultan Arterus için yok edilmesi gereken bir düşman, bir silahtır. Bu açıdan şamanın varlığı büyülü iktidar göstergesi olarak özgürlük yolunda mücadele veren isyan iktidarına hizmet eder. Büyülü olmasının nedeni ise varlığının ortaya koyulma şeklidir. Şamanlar hayvanların şeklini alıp halka yardım edebilirler.

Romanın üçüncü kısmında ise Kaye adlı savaşçı bir kadınla alakalıdır. Kendisi de aslında şaman ve Darok'un kız kardeşidir. Ancak kendisinin tanıtımı onun bir kılıç olmasıyla başlar. Bunu da okuyucu ve olay kişileri üzerinde taşıdığı pençe armasından anlar.

Harnanları kurtarması ile anılan ve Kaye ve Darok'un öğretmeni olan şaman Melkara bir sonraki bölümün konusu olup bu kısımda sadece harnanların okuyucuya tanıtılması ve aslında Delkarna üstünde ötekileştirmenin her dönemde sürdüğünün göstergesidir. Harnan varlığı olay örgüsünün seyri için önemlidir. Çünkü Harnan şehrine yapılan yolculuğun sonunda görülen Harnan şehri Harnan yönetimine ait göstergeleri içinde barındırır. Bu bölüm okuyucu için Delkar'da ötekileştirmenin hiç bitmediğinin göstergesidir. Zamanında harnanlar için yaşananlar, şimdi nasralar için yaşanmaktadır.

Saray yönetimi, Sultan iktidarı ile özgürlük savaşı verenlerin iktidarlarının karşı karşıya geldiği bu olay örgüsünde Sultan'ın yönetiminden kaçanların bir yoldaşlık oluşturduğu görülür. Yoldaşlığın başlıca isimleri birer şaman olan Kaye ve Doruk'tur. Onların yanında Eymar ve Melkara da yer alır. Ayrıca Harnanlar, Nasralar, Kılıçbalığı'nın kaptanı da vardır. Serinin ilerlemesiyle Sultan'ın zincir ajanı olarak görülen Olein de yoldaşlığa dâhil olur. Yoldaşlık hem kendileri hem de ortaya koyduklarıyla güçleriyle aydınlık/özgürlük/kurtuluş iktidarının birer büyülü göstergeleridir. Olay örgüsü içinde izledikleri yol iki ana iktidarın çatışmasını okuyucuya duyurur. Yolun başlangıcı her fantastik romanda olduğu gibi yoldaşlığın kurulmasını sağlar.

Şamanlar Diyarı serisinin ikinci kitabı *Keşifler Zamanı,* üç ana bölüm ve giriş ile kapanış olarak isimlendirilebilecek iki bölüm olmak üzere beş bölümden oluşur. Üç ana bölümün

konuları romanın başlıca kişilerinin yolculuklarının anlatıldıkları bölümler. Bu bölümler üç ayrı bölgenin iktidarlarına aittir. Olay örgüsü içinde iktidar bölgeleri ve o bölgelerin iktidarlarının göstergeleri verilir.

Kılıçbalığı'nın Yolculuğu bölümü Kaye, Darok, Kaptan Gura ve mürettebatının Perg'e giden yolculuğu hakkındadır. Denizlerin hâkimiyeti altında geçer. Uzun süre maviliğin üstünde Perg yolunu arayan Kılıçbalığı'nın sakinleri susuzluk ve yakıcı güneşle mücadele ederler. Gözlerinin alabildiğine gördükleri mavilik ve yakıcı güneşin etkisiyle kendilerinden geçmek üzereyken bir ada bulurlar. Bu adada geçen olay örgüsü efsanevi bir ırk olan erasnamuslarla ilgilidir. Erasnamuslar insan zulmünden kaçıp bu adaya yerleşir ve soylarını bu adanın verimli topraklarında devam ettirirler. Olay örgüsünün bu yolculuk kısmında Perg'e ulaşma hakkında önemli bir bilgi öğrenirler.

İkinci bölümün konusu olan Eymar'ın Yolculuğu Kadim Diyar ve oradaki büyülü iktidar göstergeleri açısından tezin çalışma konusuna katkı sağlar. Şaman olma yolunda verdiği sınavlar ve yaptığı yolculuklar bölümü Kadim Diyar'a taşır. Kadim Güçler'in hükmü altında olanlar ve onların sınırları ya da sınırsızlığı açısından yol göstericidir. Melkara Eymar'ın isteği üzerine ve biraz da savaş alevlendiğinde yanında güçlü bir başka şamanında olmasını istediği için şamanlık dersi vermeye başlar. Dersi vereceği yer insanlardan ve harnanlardan biraz uzakta, ormanın içindedir. Şaman eğitimleri doğayla iletişim kurulacak, insanlıktan uzak yerlerde olur. Eymar çadırına yerleşir. İlk önce temel eğitimleri alır. Dönüşeceği hayvanı seçecekken beyaz bir kaplan onu bulur. Beyaz kaplanı iyice inceler, onu öğrenir. Kaplanın zor bir anında ona yardım etmek için kendisi de bir beyaz kaplana dönüşür. Eymar'ın bir şaman olarak beyaz kaplana dönüşmesi olay örgüsünün gelecek bölümleri için önem taşır. Okuyucu ve olay kişileri beyaz kaplanın savaş sahnelerinde yer aldığında onun Eymar adlı bir şaman olduğunu hatırlayıp özgürlük iktidarına hizmet ettiğini bilebilir.

Keşifler Zamanı romanında görülen yoldaşlıkta şaman sayısının artışına tanıklık edilir. Eymar, Melkara'nın yardımıyla şamanlığa adım atar. Böylece yoldaşlık Kaye, Darok, Eymar ve Melkara adlı şamanları bünyesinde barındırır. Çekirdek yoldaşlık ve özgürlük iktidarının büyülü neferleri onlardan oluşur. Bu neferler iktidar çatışma sahnelerinde birer büyülü göstergelerdir.

Serinin son romanı *Özgürlük Uğruna*'dır. *Özgürlük Uğruna* romanı her iki seri için de bir son niteliğindedir. Perg Efsaneleri serinin Federasyon ve isyancılar arasında geçen iktidar

mücadelesiyle, Şamanlar Diyarı serisinin Delkarna evrenindeki sultanlık ve isyancılar arasındaki iktidar mücadelesinin yer aldığı ve birlikte bir son yazıldığını okuyucuya duyuran kitaptır. Delkarna'daki özgürlük savaşçılarının başında Darok ve Kaye adlı şamanlar yer alır, Perg'teki özgürlük savaşçılarının başında ise Ais, Leofold, Guorin ve Nela adlı kahramanlar yer alır.

Romanın başında Federasyon'un halkın yaşamını bir iktidar olarak nasıl düzenlediği okuyucuya aktarılır. Bunlar çerçevesinde yaşamı düzenlenen halkın iktidardan ne kadar yorulmuş olduğu gözler önüne serilir. Diğer yandan Ais'in tavrı ve yönetim şekli ile isyana olumsuz bakanlar, isyana ısınmaya başlar, Ais'e katılırlar. Darok da bir şaman olarak isyana yardım eder. Guorin kısa kılıcı Gorba ile Nela bir büyücü olarak Merderan'ın ona bahşettiği yüce büyü gücüyle, Leofold ise bir şövalye olarak isyanın içinde yer alır. Bu noktada okuyucunun fark ettiği isyan iktidarına ait iki büyülü göstergedir: Gorba ve Nela'nın Merderan tarafından arttırılmış büyü gücü.

Hep beraber tüm Perg'te Federasyonun, zulmün, acının karşısında birleşirler. Perg'teki makro iktidar olarak yer alan Federasyon'un karşısında direnmeye devam ederler. Kendilerine oluşturdukları birlik prom, burfen ve insanlardandır. Hayalini kurdukları geleceğin Perg'i gibidir. Federsyon'u en sonunda Federasyon Binasına sıkıştırırlar. Askerleri, büyücüleri ve Federasyon Başkanı ile Federasyon Binasına çekilen yönetim haince bir plan yapar. Artık isyanı sonlandırabileceğini, Federasyon'a karşı kazanabileceğini düşüne Ais gördüklerine çok şaşırır. Federasyon büyücüsü Tshermon'un kitabı üzerinde araştırma yapar, onun canavarlarının bazılarını kullanma yolunu bulur. Aslında elinde olan bilgiler Tshermon'un kitabı değil, Lord Asuber'in yaveri olan promun günlüğüne aittir. Bu günlük böylece Tshermon'un iktidarına ait bir gösterge olarak var olmuş olur. Tshermon'un canavarlarından Perg'i korumak maksadıyla kurulan Federasyon Tshermon'un canavarlarını Perg'e çağıranlar olmaya başlar. Savaşın isyancılar tarafından kazanılmadan önce üç adımı vardır. Birincisi Federasyon büyücülerinin çağırdıkları kertenkele görünümlü büyük canavarlar, bunları Darok'un yardımıyla bertaraf ederler. İkinci adım büyücülerin oluşturdukları efsanevi kalkandır. Bu kalkanın aşılma ihtimali yoktur. Darok'la Ais bir plan yaparlar. Darok kartal dönüşerek cam kürelerle Federasyon Binasını üstten patlatacaktır. Tam bunu düşünürlerken binanın tepesinde başka bir canavar belirir. Bu canavar, Perg Efsaneleri serisinin ilk kitabı olan *Korkak ve Canavar*'da yer alan köpek başlı, aslan pençeli, uzun kuyruklu uçan bir yaratıktır. Leofold için öldürdüğü canavarın geri geldiğini görmek oldukça yaralayıcıdır.

Darok yaptıkları planı sürdürmeye karar verir. Kartala dönüşür ve önce canavarı peşine takar, fırsatını bulduğu anda binayı bombalar, camdan büyücülerin oldukları yere girip nazkor ayısına dönüşür, büyücüleri ortadan kaldırır. Kalkanın kalmasıyla beraber isyancılar binayı basarlar. Federasyon Başkan'ı kendi askerleri tarafından öldürülür. Işığın, özgürlüğün taraftarları refaha kavuşur.

Özgürlük Uğruna romanında yoldaşlık ikiye bölünür. Yoldaşlığın bir ayağını Delkarna'da Olein temsil ederken Perg'te Darok, Leofold, Guorin, Nela ve Ais temsil eder. Kaye ise kaptanla beraber Olein'e yardım götürmektedir. Yoldaşlığın tamamı her iki evrende iyilik/aydınlık iktidarın kazanmasını sağlarken karanlık/kötülük iktidarının göstergelerinin de yok olmasını sağlarlar.

Barış Müstecaplıoğlu'nun *Ahtapotun Rüyası* adlı romanı iki ıstırap içindeki ruhun huzura kavuşması ile ilgili fantastik bir romandır. Yaşanan evrenle Kadim Diyar'ın iç içe geçtiği, ruhların iki diyarda da dolandığı, yaşayanlarla ölülerin bir arada anlatıldığı bu romanın öyküsü Hasan ve Dağkuşu adlı olay kişileri çevresi kurgulanır. Çalışmaya farklı bir bakış getirir. Fantastik romanlarda asıl olan yol, yolculuktur. Kahramanlar bu yolculukları esnasında iktidarların göstergeleriyle karşılaşırlar. Bu roman içerisinde her iki baş olay kişisi yaşadıkları evrenlerin iktidar göstergelerinin yanından geçse de bu çok baskın değildir. Asıl baskın iktidar tüm olay örgüsü boyunca bağımlılık kavramıdır. Hasan ve Dağkuşu çıktıkları yolculuklarında sürekli iktidar olarak bağımlılık kavramının göstergeleri boyunca yolculuk ederler.

Hasan Mert Pekdemir bilinen dünyada yaşayan, iş ortakları tarafından işinden edilmiş, eşi tarafından terk edilmiş, bunalımda olan bir insandır. Dağkuşu ise Kadim Diyar'da ıstırap içinde dolaşan, dünyada yaptığı yanlışı düzeltmesi gerektiğine inandığı için huzura kavuşamayan bir ruhtur. İkisi de var oldukları evrende bir yolculuğa çıkarlar. Bu yolculuk bir noktada ikisini bir araya getirir.

Hasan, eşinden ayrıldıktan sonra yeni bir eve taşınır. Eşinin onu terk etmesi, iş ortaklarının onu kendi kurduğu şirketten atması ona ağır gelir, bunların sonucunda ilk terk edilmesini hatırlar. Hasan'ı ilk terk eden aslında annesi olur. O daha on dört yaşındayken liseden döndüğü bir gün annesini sarı bir arabaya binerken görür. Babaannesi annesinin onları terk ettiğini söyler. Babası zaten o küçük yaştayken ölmüştür. Hasan böylece kimsesiz kalır. Şimdi yine aynı duyguları hisseder. Bu bunalım içindeyken yeni evine yerleşmeye çalışır, herkesi suçlar.

Dağkuşu adlı çok güzel, kızıl saçlı bir kadın yanında bacağı boyunda tek gözlü bir yaratık olan Tepegöz ile avlanır. Bu güzel kızın peşinde bir de ruhyiyen vardır. Sürekli onları takip eder, çünkü Dağkuşu'nu son umudunu da yitirdiğinde vantuzlarıyla ruhunu emmek ister. Dağkuşu ve Tepegöz Kadim Diyar'da bir amaç uğruna yolculuk ederler.

Dağkuşu Kadim Diyar'a ilk geldiğinde duyması gereken şarkıyı duymaz, Ölüler Vadisi'nde yapması gereken iç muhasebesini yapamaz. Vicdan muhasebesi yapması için hatırlaması gereken hiçbir şeyi hatırlamaz, kimliğini kaybetmiştir. Kim olduğunu, adını bile hatırlamayan Dağkuşu, Kadim Diyar'ın çölünde oradan oraya sürüklenir. Bu sürüklenişin ardından kendini kızgın kumların üstüne bırakır, onu büyükçe bir kartal tam ruhu solmak üzereyken bulur ve kurtarır. Bu kartal bir şamandır. Kadim Diyar'ı ziyaret eden Şaman Boğaç, Dağkuşu'nu tanır. Ona çok iyi bir savaşçı olduğunu, ok ve kılıç kullanmasıyla namı olduğunu söyler.

> Normal şartlarda yolunu kaybetmiş ruhların işine karışmam. Kadim Güçler'in bir bildiği vardır derim. Fakat sana kayıtsız kalamadım. Yaşadığımız diyarın senin gibi cengâverlere ihtiyacı var. Zalimlerin önüne dikilecek yiğitler lazım. Şayet geri dönmek istersen, sana yardım etmek için elimden geleni yaparım.[155]

Bu konuşmadan Kadim Diyar'da iktidar sahibi olanın Kadim Güçler olduğu anlaşılır. Kadim Güçler kayıp ruhlar için bazı alanlar oluşturur. Bu alanlar, vadiler ve yapılması gerekenler kayıp ruhlar için ve okuyucu için iktidar sahibi olan Kadim Güçler'in iktidar göstergeleridir.

Dağkuşu, savaşçılığını hatırlayıp Kadim Diyar'dan çıkış anahtarını bulmalıdır. Çünkü dünyada karanlık çok artmış durumdadır, onun kahramanlığına ihtiyaç vardır. Bunun için beraber çalışırlar. Artık iyi bir savaşçı olup kimliğini geri kazanan Dağkuşu, Şaman Boğaç'ın yönlendirmesiyle yolculuğuna çıkar, anahtarı bulup kapıya ulaşmalıdır. Abra'ya giderken Tepegöz'ü hayvanların elinden kurtarır ve artık hep beraber yolculuk ederler. Mustak adlı bu küçük canlı Dağkuşu'nu asla bırakmaz.

Olay örgüsü içinde Dağkuşu ve Hasan'ın çizgileri birleşmeye başlar. Şaman bir aileden gelen Dağkuşu Osmanlı Döneminde bir ormanda köyüyle beraber yaşar. Kimsesiz bir çocuk olarak büyür, çok güzel bir kadın olarak küçük yaşlardan itibaren kendisini korumak zorunda kalır. Bu yüzden çok iyi bir savaşçı olmuştur. Bir gün âşık olur. Âşık olduğu adam aslanlar tarafından büyütülmüş, kimsesiz yakışıklı biridir. Denizlerde

[155] Barış Müstecaplıoğlu, *Ahtapotun Rüyası*, (İstanbul: Doğan Kitap, 2021), 53.

korsanlarla beraber çalışır. Artık ayrı kalmak istemediklerini düşündüğü için arkadaşları sandığı korsanlara âşık olduğu kadından bahseder. Korsanlar ikisini de bağlarlar. Köylüler bu şaman ailesinin ölmesini istedikleri için korsanlara çok para verir. Korsanlar Dağkuşu'nda sevdiğinin ölmemesi karşılığında bilgi alırlar. Köyü bulurlar, herkesi öldürür, her yeri yağmalarlar. Osmanlı Paşası Ahmet Hamdi'nin askerleri kurtarma konusunda geç kalır. İşte bu çığlıklar, sevdiğinin nefret bakışları içinde Dağkuşu can verir, ancak her şeyi değiştirmek, sevdiğini kurtarmak istediği için ruhundan bir parça bu ağaca tutunur.

Bu bilgileri öğrenip geri dönen Hasan her şeyi Rıfat Efendi'ye anlatır. Rıfat Efendi ona kadının şimdi nerede olduğuna dair bir şey bilip bilmediğini sorar. Bu soru üzerine altta bir rüya gibi dönen Kadim Diyar'ı anlatır. Kadın Gözler Adası'na gitmektedir. Rıfat Efendi kadını kurtarmak için Hasan'ın da oraya gitmesi gerektiğini söyler.

Gözler Adası'na gelen Dağkuşu ve Tepegöz kendi hikâyelerini, kendi gözlerini bulup onlardan dinlerler. Tüm gerçeklikle yüzleşirler. Bu sırada Srenah'ın sırtında gizlice yolculuk etmiş olan ruhyiyen ortaya çıkar. Bu ruhyiyen de kendi gözlerini bulmuş ve kimliğini hatırlamıştır. Kendi hayatıyla yüzleşemeyip, karanlık içinde kaybolmuş ve ruhyiyene dönüşmüş olan bu yaratık Dağkuşu'nun biricik sevgilisi Basat'tır. Ruhyiyen Dağkuşu'nu tanıdığı için saldıramaz, Dağkuşu sevgilisi getirdiği durumu görünce kahrolur. O boşluk anında Tepegöz Dağkuşu'na saldırır. Çünkü ondan ayrılmak istemez. Dağkuşu onun bağımlılığı olmuştur. Bu macera dolu hayatı bırakıp kendi sıkıcı hayatına dönemez. Bu yüzden Dağkuşu'nu öldürecek her şeye yeniden başlayacaklardır. Tam bu anda Hasan gelir, Tepegöz'ü alır ve ruhyiyene fırlatır, ruhyiyen Tepegöz'ün ruhunu özümser, kadını her şeyi değiştirmesi için ağacın kovuğunda dünyaya gönderir. Kendisi de davulun sesini dinleyerek dünyaya döner.

Döndüğünde her şeyi doktora anlatır. Masanın içindeki ruh böylece özgürlüğüne kavuşur, kendi hikâyesi için başka bir gerçeklik penceresi oluşturur. Gözler Adası'nda kendisiyle yüzleşmiş olan Hasan da kendi hakkında bazı gerçekleri keşfeder. Kendini haklı gördüğü her terk edilişinin asıl hikâyesini eşinin ve arkadaşlarının gözünden izler. Terk edilme korkusu onu geçinilmesi zor birine dönüştürmüştür. Doktorla yaşadığı bu yolculuk kendisini bu yüzleşmeye hazırlamıştır. Hasan bu gördükleri karşısında içindeki ahtapotları yok etmeye ve iyileşmeye karar verir.

Ahtapotun Rüyası Kadim Diyar, Kadim Güçler ile yaşanılan dünyanın iç içe geçtiği bir fantastik roman olarak iktidar kavramına farklı bir pencere açar. Olay örgüsü çerçevesinde okuyucu ve olay kişileri var oldukları dünyanın iktidar sahiplerinin göstergeleri çevresinde dolaşırken asıl kendi bilinçaltlarıyla bir mücadele içine girerler. Bu bakımdan roman Ursula K. Le Guin'in *Yerdeniz Büyücüsü*'nü hatırlatır. Oradaki gibi bir iç dengeden ve ona hükmeden bir karanlıktan bahsedilebilir. Buradaki karanlık olay kişilerinin bağımlılıklarıdır. Aslında bağımlılık duygusunun tam olarak kendisidir de denilebilir. Hasan'ın yolculuk çizgisinde ve Dağkuşu'nun yolculuk çizgisinde farklı bağımlılıklardan bahsedilir. Hasan masaya, masadaki kadına bağımlıdır. Dağkuşu sevgilisine olan bağımlılığından bir köyün yok olmasına neden olur. Hasan'ın arabasına binen hayalet kadın madde bağımlısıdır. Bundan ölerek çocuğunu yalnız bırakır. Masadaki ruhu gören ve ona bağımlı olan holding sahibi, orman işçisi, kaptan vardır. Bunlar kendi iç dengeleri sağlayamamış, bağımlılıklarının köleleri olmuşlardır. Tepegöz ise Dağkuşu'na bağımlılığından dolayı onu sürekli öldürür ve kendisine saklar. Sevdiğine ihanet edecek duruma gelir. Romanın olay örgüsünde iç dengesini sağlamaya çalışan, bağımlılık karanlığını aşmaya çalışıp ışığa çıkmaya çalışan iki karakter vardır: Hasan ve Dağkuşu. Onlar ışığın kazanmasını sağlarlar. İktidar sahibi olan bağımlılığın gösterge arasında olay kişilerinin sevdiklerini terk etmeleri, yok olmayı göze almaları sayılır.

Hasan ve Dağkuşu'nun ışığa çıkmaları için Hasan'ın kendini iyileştirip Dağkuşu'na yardım etmesi gerekir. Bağımlılığını ortadan kaldırmadan yardıma koşması mümkün değildir. Çünkü kadın Hasan'ın terk edilme acısından kaçtığı sığınağıdır ve "İnsanlar başka acılardan kaçmak için bağımlı oldukları şeylere sığınırlar."[156]

Barış Müstecaplıoğlu'nun kaleme aldığı bu fantastik romanında diğer serilerinden farklı bir yoldaşlık söz konusudur. Bağımlılık iktidarının sınırları içinde yaşamları düzenlenen Hasan ve Dağkuşu adeta hapishanelerinde yaşarlar. Bu iktidardan kurtulmak ve onun göstergeleriyle yüzleşmek için bir araya gelirler. Ancak yürüdükleri yolda farklı yoldaşlara sahiptirler. Hasan bilinen dünya üzerinde yaşarken masadan çıkan eller ve ruh doktoru/şaman ona yoldaşlık eder. Dağkuşu'na ise Kadim Diyar'da Tepegöz adlı bir varlık yoldaşlık eder. Ancak ikisinin bir araya gelmesiyle kurulan yoldaşlıkları kendilerini karanlık bir duygu olan bağımlılık iktidarının sınırlarından kurtarmalarını sağlar.

[156] Müstecaplıoğlu, *Ahtapotun Rüyası*, 126.

Berrak Yurdakul'un kaleme aldığı *Konuşmayan Tavus Kuşu Camio* romanı esprili dile sahip bir fantastik eserdir. Diğer iktidar türlerinin dışında bir roman olduğu için çalışmaya farklı bir katkısı olur. İktidar kavramına bakıldığında kendini tanrı ilan eden güçlü bir varlığın insanların yaşamına çizdiği sınırlar ve düzenlemeler sonucu yaşamda meydana gelen değişimler yer alır. Açgözlülüğüne ve öfkesine yenilen bu güçlü ve yüce varlık benliğini unutup kendisini krallar kralı ilan ederek tanrı konumuna koyar. Gücünün yetmesi nedeniyle kendisini getirdiği tanrı konumunda bilinen dünya üzerinde yaşayan insanların hayatlarına etki eder. İşte onun iktidarına ait göstergeler yeryüzü üzerinde var olarak birtakım düzenlemeler yaparlar. Tezin konusu gereği yaşam düzenleyici ve değiştirici olan bu göstergeler tespit edilir.

Roman zaman çizelgesi bakımından yuvarlak bir yapıya sahiptir. Başladığı noktaya geri dönen roman, Seraphim'in dünyaya gelmeden biraz öncesiyle başlar ve yine aynı tekrarların biraz farklı şekliyle biter. Bu bitişte de aslında Seraphim'in iktidarının etkileri ortaya konur. Bu açıdan bu farklılıklar önem taşır.

Avidya adlı bir kadın annesiyle paylaştığı zengin hayatında kocasının çok çalışması nedeniyle uzak bir ilişki yaşar. Avidya annesinin dolduruşuna gelerek kocasının kendisini boşayacağını düşünür ve bir çocuk yapmak istediğini telgraf aracılığıyla Coronzon'a bildirir.

Bilim aracılığıyla hamile kalan Avidya on bir haftalıkken bir anda kendisine gönderilen Mama Nono isimli dadının yardımıyla doğum yapar. Avidya'nın annesi torununun bir ucube ya da iblis olduğunu düşünür. Bu esnada bahçıvanın da bir oğlu olur, oğlanın yüzü ikiye ayrılmış gibi bir tarafı beyazken diğer tarafı kızıl ve çillidir. Seraphim doğumu itibariyle tamamen Mama Nono'nun gözetimine verilir.

Konuşmayan Tavus Kuşu Camio'nun asıl yoldaşlığını iki kişi oluşturur. Diğer olay kişileri yardımcı roldedir. Mama Nono ve Seraphim iki kişilik bir yoldaşlık hikâyesinin kahramanlarıdır. Mama Nono'nun önderliğinde Seraphim doğasıyla ve büyüyle yetiştirilen iyi biri olma yolunda ilerler. Bu nedenle olay örgüsünün en önemli büyülü iktidar göstergesi ise büyünün kendisidir. Bu fantastik romanda yoldaşlığın izlediği yolun sonunda açgözlülük/öfke/kötülük iktidarı yok olurken sabır/iyilik iktidarı kazanır.

Burak Eldem'in *Seni Tılsımlar Korur* romanı bilinen dünya üzerinde kurulu bir fantastik olaylar silsilesi ile ilerler. Beş bin yıllık gizemin bugüne kadar gelen hikâyesi çevresinde Eser Büyükdere'nin yaşamı konu alınır. Benjamin Finch adıyla gözlerini dünyaya

Amerika'da açan olay örgüsünün başkişisi, genlerinde taşıdığı sırla dolu yaşamının kapıları İstanbul'da Eser adıyla yaşadığı sırada kendisini bulur. Eldem, bu romanını kurgularken gen ve anı aktarımı ile fantastik kurguyu romana dâhil eder. Eser Büyükdere, dünya kurulduğundan beri var olan ve birkaç nesilde bir aktarımı ortaya çıkan bir geni ve o gene sahip olan tüm geçmişleri anılarında barındırır. Bunu öğrenişi ise aynı maziye sahip başka bir kuruluşun peşine düşmesiyle ortaya çıkar.

Beş bin yıl önce dünyada yaşayan ve insanları gözetlemekle görevli Gözcüler vardır. Esas tanrının görevlendirdiği bu Gözcüler insanlar arasına karışmaya karar verip aralarına katılırlar. Dahası insan kızlarını beğenip onlarla birlikte olurlar. Bunun sonucunda ortaya melez bir ırk çıkar.

> "Gözcüler mi? işler biraz karışıyor galiba, melekler, yani Malakim, şimdi Gözcüler olarak çıkıyor ortaya. Kimi gözlüyor bunlar peki, insanları mı?"
>
> "Aynen dediğin gibi. Tanrı adına, dünyada olup biteni gözlemekle vazifelendirilmiş, bir nevi düzen ve adalet bekçileri gibi bunlar. Çok benzer bir ifade Mısır dilinde de var: *Neteru*. Onlar kendi ibadet anlayışları içinde çok sayıdaki tanrıları için kullanıyorlar bu kelimeyi. Yine Gözcüler manasına geliyor. Hanok'un Kitabı'nda bu gözcüler vazifelerini ifa ederken, yapmamaları gereken bir şey yapıyorlar, suç işliyorlar."
>
> "İnsan kızlarıyla birlikte oluyorlar."
>
> "Evet, bir nevi zina yani. Üstelik bunu yaparken de Tanrı tarafından konmuş yasakları çiğnediklerini biliyorlar. Sayıları iki yüz civarında. Hanok'a göre bunlar bugünkü Hermon Dağı'nın orada yeryüzüne iniyorlar ve oradaki insan kızlarından kendilerine karı seçiyorlar."[157]
>
> "Hanok'un Kitabı'na göre asi Gözcüler insan kızlarıyla evlenmekle kalmıyor, onlara bilmemeleri gereken sırları da götürüyorlar. Biri tarımı öğretiyor, biri şifalı otları, biri demiri işlemeyi, biri yıldızları ve astronomiyi. Yani o masum ve cahil, kendi halinde yaşayıp giden aciz insanlara, tabiatın içinde var olmayı, mücadele etmeyi, medeniyet kurmayı öğretiyorlar."[158]

[157] Burak Eldem, *Seni Tılsımlar Korur*, (İstanbul: İnkılap Kitabevi, 2004), 168.
[158] Eldem, *Seni Tılsımlar Korur*, 169.

Bu melez ırk insan ırkından daha güçlü ve ölümsüzdür. Bu melez ırk farklı isimlerle anılır: Seth'in çocukları, Nefilimler, melez ırk, şeytanın tohumları, günah tohumları, düşmüş melekler gibi.

Yılan Rahipleri adını verdikleri bu birlik melez ırkın oluşturduğu insanlığın gen sırlarına sahip yedi tabletin peşine düşüp bu ırkı ortadan kaldırmak ister. Böylece iki grup arasında bir iktidar mücadelesi başlar. Bu mücadele içinde okuyucu ve olay kişileri büyülü ve büyüdışı göstergeler karşılaşır. Bunlar çok yoğunlukta değildir ve detay içermez. Romanın başında yer alan hikâyede de görüldüğü üzere İkiz Ufukları açan bir anahtar vardır, ancak detaylı anlatımı söz konusu değildir. Melez ırkın iktidarına hizmet eden bu büyülü göstergenin sadece adı anılır. Olay örgüsünün içinde tam olarak kendine yer bulamayan göstergelere çalışma içinde de detaylı olarak değinilmez.

Kitabın başında yazarın iktidar göstergesi olan italik ve bilgilendirici bölümün ardından Eser'in hikâyesi başlar. İstanbul'da yaşayan ve bir şirketin bilgisayar programcılığı tarafında çalışan Eser kendi bünyesinde olanlardan ve vücudunda sakladığı gizemden habersizdir. Sadece bünyesinin diğer insanlarınkinden farklı olduğunun, kimsenin katlanamayacağı vücut ısıları olan kırk bir dereceler çıkabildiğinin, vücudundaki yaralarının birkaç dakika içinde tamamen yok olduğunun, nabzının kimi zaman çok düşük olduğunun farkındadır. Kırk yaşına gelmiş olan Eser bu yüzden hastanelere hiç gitmez ve kendisini evlat edinmiş olan Reşat Hoca'nın öğüdü de bu doğrultudadır. Sumatra Virüsü'nün dünyayı kasıp kavurduğu günlerde şirketler çalışanlarından kan tahlili ister. Eser'in hastaneye yolu bu şekilde düşmek zorunda kalır ve hikâyesi böylece başlar.

Başlıca büyülü gösterge kendisi olan Eser melez ırkın aktarıcısı, temsilcisidir. Bunu öğrenmesi, başlangıçta kendisini evlat edinen Reşat Hoca sayesinde olur. Benjamin olarak başladığı hayatına Amerika'da gözlerini açar. Doğumda annesi ölür, babası bir süre yalnız yaşamaya çalışır, sonra annesinin de vasiyeti üzerine Gwen Anne bulunur ve bir süre onunla yaşanır. Ardından Benjamin'in babası evlenir, kadın bir süre sonra ölür ve babasıyla ikisinin İstanbul'da sonlanan yolculuğu başlar.

Kurulacak olan yoldaşlığın temelleri Benjamin/Eser daha çocukken atılır. Tel Aviv'de aradıkları Parşömeni bulan Reşat Hoca ve Eser'in babası oradan İnnadima tabletleri ve Alef Kitabı'na ulaşmak ister. Ancak bu büyülü göstergeler onları asıl ulaşmak istedikleri noktaya yani Eser'in esas kimliğine ve gösterdiği işaretlerin ne olduğuna taşımaz. Eser'in bir Işıksaçan olduğunun öğrenilmesinin vakti gelir, ancak tam olarak başarıya

ulaşamazlar. Bu yüzden detaylı çalışmak için ve Eser'i korumak için yasal olmayan yollarla İstanbul'a gelirler. Reşat Hoca kendi geniş çevresi sayesinde Amerikalı Benjamin'i ölmüş gösterir ve ona Mardinli kimsesiz bir çocuk olarak gösterip Eser Büyükdere olarak nüfusuna alır. Normal, sakin ve ikinci planda kalması öğütlenen bir yaşam sürer. Eser'i bir zaman sonra babası terk etmek zorunda kalır ve Amerika'ya gider, orada ölür. Reşat Hoca'nın yanında kırk yaşına kadar hastanelerden uzak ve arayan gözlerden ırak büyür. Böylece Muhafızlar kendi peşinde düşemez. Ancak şirketin zorunlu tuttuğu Sumatra Virüsü testi nedeniyle gittiği hastanede varlığını Muhafızlar'a duyurmuş olur.

Bunu öğrenen Reşat Hoca artık zamanın geldiğini düşünür ve Eser'e onunla ilgili her şeyi anlatır, edindiği tüm belgeleri verir. Ayrıca üstünde sürekli taşıdığı Ankh madalyonu artık kesinlikle çıkarmamasını söyler. Bunlara itimadı olmasa da Eser Reşat Hoca'nın dediklerini araştırır, kim olduğu kafasında soru işaretleri oluşturur. Zaten gördüğü rüyalar, anlatılanlarla örtüşen vücut özellikleri de buna katkı sağlar. Yaralanmaması, vücut ısısının zaman zaman artması, asla et yiyememesi, bazı yerlerin ona çok tanıdık gelmesi, elektrik çarpmaması, hiç hastalanmaması, düşük nabza sahip olması onun anlatılan melez ırk genini taşıdığının göstergeleridir.

Çocukluğunu böyle geçiren Eser büyüdüğünde yaptığı bir hata sonucu kim olduğunu öğrenmek zorunda kalır. Yoldaşlığın faaliyete geçmesi ve serüveni böylece başlar. Onlar melez ırkın, iyilik iktidarının neferleri olarak var olurlar.

Reşat Hoca'dan özel olduğunu, kimliğinin beş bin yüzyıllık geçmişe dayandığını öğrenen Eser'in kafası karışıktır. Ancak yaşananlar peşinde birilerinin olduğunu ona gösterir. Acilen kendisini aldırmak isteyen Aylin Üstün isimli bir MedGlobe doktoru ve ekibi peşindedir. Aylin Üstün, Horus Projesi olarak adlandırılan ve hücrelerin dayanıklılığı, uykuda olan uzun yaşamın sırrını taşıyan hücrelerle ilgili bir proje yürütür. Projenin anahtar kişisi de bu gen dizilimine sahip olduğunu düşündüğü Eser'dir. Kendisi iyi niyetle bu projeyi yürütmek ister ve Jason Redbridge'in oyununa gelir. Kendisini Eser'i teröristlerden koruduğuna inandırdığı için kaçırır. Adrian ile beraber Eser'in üstünde birtakım testler yaparlar, DNA'sını anlamaya çalışırlar. Daha sonra işler istedikleri gibi gitmez. Çünkü Sandra adlı doktorun yaptığı hipnoz testleri Eser'in anılarında saklı geçmişe gitmesini ve DNA ile anılarla tablete ulaşması yönünde onu öldürücü testlere döner.

Tutsak olarak kaldığı yerden kaçma serüveninin sonucunda Eser yakalanır. Ancak bu yakalanma kendisi için hem iyi hem kötü olur. Aylin ve Adrian kötülüğün iktidarının yanında yer almaktan vazgeçerler. Bu sahnelerde büyülü iktidar göstergesi olan ve melez ırkın gücünü hatırlatan Eser'in eylemlerini okuyucu ve olay kişileri aksiyon sahneleri içinde takip eder. Diğer yandan karanlığa ait olan Muhafızlar iktidarı iki önemli neferini kaybeder. Taraf değiştiren Aylin ve Adrian, Eser'in Reşat Hoca ile buluşup özgürlüğüne kavuşmasında önemli rol oynar.

Reşat Hoca bu sırada kendi nüfuzunu kullanır ve bir şekilde Eser'in yerini tespit etmeye, onu kurtarmaya çalışır. Bunu yaparken yanında kendisine yardımcı olarak çalışan Gönül'le iş birliği yapar. Gönül her adımda Reşat Hoca'ya yardım eder, yanında olur. Öncelikle Amerika'ya giderler ve orada Gwen Anne ve Reşat Hoca'nın eski biricik aşkı Banu'yu bulurlar. Banu'nun kızı Farah ve onun nişanlısı Firuz Reşat Hoca bağlantısıyla iyiliğin yanında olur ve Eser'e yardım ederler. Gwen Anne ise büyünün ortaya çıktığı sahnelerin olay kişisidir. Uyku aracılığıyla iletişime geçen Eser ve Gwen Anne, Eser'in bulunmasını ve onun güçlü kalmasını sağlayan kişisidir. Konuşmaları sırasında birçok kez Ankh madalyonu ve tılsımlar geçer. Eser kendisinin Ürdün'de tutulduğunu Adrian'da öğrendikten sonra Gwen Anne'ye bunu bildirir ve yerinin tarifini verir.

Reşat Hoca yeri anladıktan sonra Aylin Üstün'ü Ürdün'de ele geçirir. Beraber bir plan yapar, çünkü Aylin'in Jason'a artık bir güveni kalmaz. Plan olması gerektiği gibi işler. Eser artık özgürdür ve artık yapmasına gereken son bir şey vardır.

Seni Tılsımlar Korur romanın başlıca büyülü iktidar göstergesi genin son taşıyıcısı olan Eser Büyükdere'nin kendisidir. O bir Koruyucu ve Işıksaçandır, ilk adı olan En-Rava'nın anlamı da Efendi'nin Işığı demektir.

Göktuğ Canbaba'nın fantastik eserleri iki tanedir. Bunlardan ilki bir evren oluşturduğu ve seri olarak kaleme almayı planladığı görülen serinin ilk kitabı olan *Kuzey Kıtalar Efsaneleri – Ozanın Şarkısı* romanıdır. Yazarın bu romanı tam anlamıyla bir yoldaşlığın kurulması romanıdır. İyilik/aydınlık iktidarına hizmet edecek bu yoldaşlık bunun altını çizmek için kendilerine İyiliğin Hizmetkârları adını da verirler. Bu açıdan fantastik romanlarda iyilik yolunda ilerleyeceğini açıkça ortaya koyan en net yoldaşlık *Ozanın Şarkısı* romanda yer alır. Bu açıdan yoldaşlık barındırdığı üyelerinin özellikleri nedeniyle de büyülü iktidar göstergesi ve neferleri olurlar.

Ozanın Şarkısı romanı, tamamlanmamış serinin ilk romanıdır. Göktuğ Canbaba Kuzey Kıtalar adlı bir evren oluşturur. Bu evrende geçecek fantastik kurgunun ilk kitabı olan *Ozanın Şarkısı* da yoldaşlığın ya da yazarın verdiği adla İyiliğin Hizmetkârlarının bir araya gelişini anlatır. Canbaba'nın bu romanı daha çok bir seriye giriş niteliğindedir. Kuzey Kıtalar Efsaneleri serisini oluşturacak öykülerin kahramanları olan bu İyiliğin Hizmetkârlarının serüvenlerine başlamadan önce nasıl bir araya geldiklerini ve dost olduklarını anlatır. Bir araya gelişleri bir yol hikâyesi içinde gerçekleşir. Bu olay örgüsünün içinde çok belirgin iktidar göstergeleri yoktur. Özellikle romanın sonuna doğru yaşanan çatışma içinde iktidar göstergeleri ortaya çıkar. Denge çağı olarak adlandırılan bir dönemde geçen bu olay örgüsü içinde okuyucu ve olay kişileri birkaç farklı mimari yapıyla, evle ve ormanlarla karşılaşır. Bu yerler büyülü olabildiği gibi hem olay kişilerinin hem de okuyucunun gözünde bir şeylerin temsili olarak var olurlar. Roman içerisinde birçok farklı tanrı ve tanrıçanın adı geçer. Mensup oldukları tarafa göre olay kişileri farklı tanrıları ve onların söylemlerini anarlar.

Romanın olay örgüsü Eryns adlı büyücünün Kiralan adı verilen bir büyülü okulundan altı yılın sonunda mezun olmasıyla başlar. Yazar Eryns'in kim olduğunu anlatırken birkaç büyülü iktidar göstergesini de okuyucuya duyurur. Eryns aldığı eğitim sonucunda toprağın ve değişimin büyücüsü olur, kahverengi cübbe giymeye hak kazanır. Bu noktada okuyucu büyücülerin giydikleri cübbelerin renklerinin bir anlamı olduğunu öğrenir. Cübbelerin renkleri büyücülerin büyü güçleri, ayrıca rütbeleriyle de alakalıdır. Aynı renk özdeşleşmesi Kiralan'ın kulelerine de hâkimdir. Her büyücü mensubu olduğu kulede yetişir.

> Ateş ve zehre hükmedenlerin Kırmızı Kulesi, lavlarla kaplıymış gibi etrafına ısı yayıyor ve devamlı çevresinde döner vaziyette bulunan lava benzeyen sıcak ve akışkan kütleler, kuleye bakanlara korku salıyordu. Kahverengi olan ise, yani Eryns'in çıktığı kule, toprağın içinden fışkırmış bir mızrağa benziyordu. Bu kule devamlı şeklini değiştiriyor, hareket ediyor, yerinde duramayan yaramaz bir çocuğu andırıyordu. Yıldırım ve rüzgâra hükmedenlerin koyu mavi kulesinin tepesinde sürekli yıldırımlar çıkıyor ve bazen bu kule yıldırımlarla bütünleşiyordu. Etrafında ise, birden fazla hortum onu eşlik ediyordu. Açık mavi olan ve suya ile zihne hükmedenlerin kulesi de büyük bir gölün ortasında yükseliyor ve garip dalgalanmalar kuleyi okşuyordu. Bütüne hükmedenlerin yaşadığı mor kule ise,

> sanki buralarda değilmiş gibi duruyordu. Ona bakıldığında hiçbir şey çağrıştırmıyor ama sanki her şeyi de içine alan bir bütünü temsil ediyordu.[159]

Kadim sanatların hepsine hükmeden ve mor cübbeyi giyen büyücüler diğer büyücüler arasında söz hakkına sahip olan büyücülerdir. Elementlerin tümünün dilinden anlamaları ve onlara hükmedebilmeleri onlara bu ayrıcalığı sağlar, aynı zamanda da hem Kiralan da hem de Büyük Kıta'da en güçlü büyücü olarak görülürler. Büyücüler, kendi tanrısı olarak Lesiaran'ı kabullenirler ve ona dua ederler. "Kutsal büyünün tanrısı, mistik sisleri ardında taşıyan Lesiaran, yanınızda olsun"[160], "Gizemin, Büyünün Tanrıçası Lesiaran adına bana yol vermeni diliyorum kadim orman."[161] gibi söylemleri okuyucu Eryns aracılığıyla sıkça duyar. Çünkü Eryns atacağı zorlu adımlarda kendi tanrıçası Lesiaran'a sığınır.

Eryns Kiralan ayrılıp bir kayık ile Büyük Kıta'ya geçtiğinde yolculuğu başlar. İlk önce gittiği ve konakladığı handa kendine Büyük Kıta'yı gezmek için bir yoldaş arar. Bu yoldaş yarı-kan olan Flarian olur. Flarian yarı orman kişisi, yarı insandır. Giyiniş tarzı, zarif duruşu onun yarı-kan olduğunu hemen belli eder. Romanın olay örgüsünün asıl kişileri Eryns ve Flarian'dır. Flarian ile okuyucu geçmişe gider, Eryns'in adımları ise olay örgüsü içinde şimdiki zamanda atılır. Tanışıp anlaşmaları sonucu Flarian, Eryns'in onunla yolculuğu çıkma fikrini belli bir ücret olarak kabul eder. Flarian yolculuklarında kılıç görevini üstlenirken Eryns de büyü gücü olur. "Yolculuğumuza ve kılıcına… Flarian devam etti: Büyüne ve irfanına…"[162]

Kuzey Kıtaları gezmek için çıktıkları yolculukları ikisini Zamansız Kıyılar, Bufar köyü ve Kasvetli Orman'a götürür. Kasvetli Orman'da çıkışı bulmak amaçlı yolları orada sıkışmış bir buzkanın/buzermişinin evine düşer. Aşkı uğruna yaşadığı toprakları terk etmiş olan buzkan gözyaşının çalınması nedeniyle buraya hapsolmuş durumdadır. Bunu öğrenen Flarian ve Eryns buzkana yardım etme sözü verirler. Eryns'in amacı bir büyücü olarak kötülükle mücadele edip iyiliğin yanında olmaktır. Bu yüzden buzkanın çalınan gözyaşını Karanlık Cadı Shavaleain'den alıp geri getireceğine söz verir. Eryns ve Flarian oraya gitme yolunda yolculuklarına iki kişi daha katılır. Bunlardan biri druid olan İnya Yıldıztozu'dur.

---

[159] Göktuğ Canbaba, *Ozanın Şarkısı Kuzey Kıtalar Efsaneleri*, (Ankara: Ankira Yay., 2007), 23
[160] Canbaba, *Ozanın Şarkısı Kuzey Kıtalar Efsaneleri*, 17.
[161] Canbaba, *Ozanın Şarkısı Kuzey Kıtalar Efsaneleri*, 25.
[162] Canbaba, *Ozanın Şarkısı Kuzey Kıtalar Efsaneleri*, 35.

Tanrı Molarvin'in yüceliğine inanan druidler "ormanın bekçileri, doğanın sihirbazlarıdır. Onlar hayvanlarla konuşur, ağaçların fısıltılarını duyarlar."[163] Orman bekçisi olan İnya, Yıldıztozu malikânesinden ve bu malikânenin bulunduğu ormandan ayrılmaya, kendi yolculuğuna çıkmaya karar verir. Yolculuğa çıkmadan önce bir insan ve bir cüceyle karşılaşır. Bu insan ve cüce bir kâhinin verdiği bilgi doğrultusunda köylerini kurtaracak o kişiyi ararlar. O kişinin İyiliğin Hizmetkârlarından biri olacağını öğrenen İnya henüz bu grubun kurulacağı ve kendisinin içinde yer alacağından habersizdir. İnya, Flarian'la karşılaştıklarında bu insan ve cüceden ayrılmak üzeredir. Artık yolculuğu Flarian ve Eryns'le devam eder.

Thalian, yolculuğunun başında Thelisis adlı Aydınlık Halk'tan bir kadınla tanışır. Bu kadın da bir İzleyen'dir. Ancak halkı kendisini İzleyen olduğu için suçlu bulup bir göreve gönderir. Bu görev bir intihar görevi gibidir. İkisi arasında yaşanan aşka görev bilinci girer.

Thalian da yoldaşlığın geri kalanıyla buluştuktan sonra bir kuleye rastlarlar, Eryns bu kulenin yalnızgezenlerden birine ait olduğunu söyler.

> Yalnızgezenler, Kuzey Kıtalar'ın irfan sahipleri, erdemi ve gücü içinde hissedenler, yaşamı ve ölümü görenlerdir. Onlar ne Kiralan Büyücülerinin ne de Rün Efendilerinin tarafındadır. Bizim kullandığımız büyüyü kullanmazlar. Onlar ejderha lisanıyla konuşur, kutsal ejder büyüsü yaparlar. Kadim lisanı konuşanlardır onlar. Bazıları onların dünyalar arası dolaştıklarını söyler, bazıları ise geçmiş ve gelecek arasında gezindiklerini. Bazıların onların kadim tanrıların Kuzey Kıtalar'daki yansımaları olduklarını söyler. Onlardan sadece bahsedilir. Gören yoktur onları, ama olduklarına dair inanç ise hep varolmuştur.[164]

Görüldüğü üzere roman için Her Şeyi Bilen bir üst tanrı vardır ki onun adı kimse tarafından bilinmez. İyiliğin ya da kötülüğün yolunda olan tanrılar ve tanrıçalar yer alır. Bunları takip edenler ise onların adlarının ve unvanlarının kıtalar üstünde yaşamasını sağlar. İyiliğin ya da kötülüğün devamını sağlayarak evrenin dengesini ışıktan yana korurlar.

Göktuğ Canbaba'nın ilk önce *Kefenyırtan* ismiyle yayınlanan kitabı, kendisinin tekrardan kitabı elden geçirmesi ve fantastik bir roman olarak yeniden yayınlamasıyla *Tılsım-ı*

[163] Canbaba, *Ozanın Şarkısı Kuzey Kıtalar Efsaneleri*, 121.
[164] Canbaba, *Ozanın Şarkısı Kuzey Kıtalar Efsaneleri*,167.

Kudret adını alır. *Tılsım-ı Kudret*, fantastik kurgusuyla geçmişi ve şimdiyi bir arada okuyucuya sunar. Kudretli bir tılsımın/muskanın yeryüzünde görünümüyle olanların anlatıldığı romanda karanlık ve ışığın çarpışmasını okuyan okuyucu her iki iktidara ve onun hizmetinde olanlara tanık olur. Birinci Kitap ve İkinci Kitap adlı ana bölümlerin bulunduğu kitabın ortasında muskanın ortaya çıkışını anlatan bir bölüm bulunur ve bu bölümün tamamı italiktir.

Işığın yolunda hizmet edecek olan ve dünyanın kalbini elinde tutacak olan Fransız lakaplı Frederic adlı bir arayıcı vardır. Fransız A.B.T adlı gizli bir dünya örgütü olan ve değerli tarihi eserleri, hazineleri arayıp bulan, saklayan derneğin üyesi olan bir arayıcıdır.

Tilki lakaplı bir sızdırıcı Fransız'ın en yakın ve belki de artık tek arkadaşıdır. Ona önemli bir bilgi vererek itibarını geri kazanmasına yardım etmek ister. Ayrıca bununla kendi adının da duyulmasını sağlayacağını düşünür.

Bu kâğıtlara ulaşmak için öncelikle Tilki'nin yönlendirdiği Küf lakaplı birine gider. "Küf, kimi arayıcının bildiği kiminin ise hiç duymadığı bir yer altı bilgi sızdırıcısıydı."[165] Kendisine güvenmese de bu işi yapar. Güvenmemesinin nedeni A.B.T. ye teslim etmeyi planladığı Vinci Kadehi'ni Küf'ün kendisinden önce aldığını düşünmesidir.

> Vinci Kadehi'nin bu kadar önemli olmasının nedeni Leonardo'nun özel eşyası olmasıyla da pek alakası yoktu aslında; önemli olan üzerine kazınmış kadim mason sembolleriydi. Bu sembollerin mason tarikatının ilk ve bir o kadar da karanlık dönemlerine ışık tutacağı ve bazı gizli bilgileri açığa çıkaracağı bekleniyordu.[166]

Gölge lakaplı diğer bir arayıcı olan Selis'le Fransız bir anlaşma yapar. Çünkü muskayı anlatan evraklar ikisinin elinde yarım yarımdır. Tüm kâğıtlar iki grup için de çoğaltıldıktan sonra Fransız muska hakkında bahsedilen tüm bilgilere ulaşır. Bu bilgiler eşliğinde muskayı ele geçirmeyi kafasına koyar.

Fransız muska peşinde gittiği köyde muskanın neden olduğu kötülüklerle karşılaşır ve köylülerin ellerine düşer. Ellerinden kurtulur ve arabasına ulaşır, köyden hızla uzaklaşır. Kurtuluşunu yıldırımın düşmesine borçludur. Yıldırım ilahi bir ışık olarak tasvir edilir. Bu da Fransız'a Işık Diyarı'ndan gelen bir yardım olarak yorumlanabilir. Bu yorum yıldırımı Fransız'ın aracılığıyla ışığın iktidar göstergesi konumuna getirir.

---

[165] Göktuğ Canbaba, *Tılsım-ı Kudret*, (İstanbul: İthaki Yay., 2017), 29.
[166] Canbaba, *Tılsım-ı Kudret*, 29.

> Tam o anda halk, huşu içinde son kurbanlarını da çukura atmak üzereyken gökyüzünü delip geçen bir yıldırım yakınlardaki bir ağacın üzerine öyle büyük bir gürültüyle düştü ki etraf ilahi bir şekilde aydınlandı; gözleri kör eden ışık her yeri kapladı. Kulakları sağır eden gürültü herkesin acı içinde yere çökmesine sebep olmuştu.[167]

Yazar bu noktada Kefenyırtan, muska ve Fransız'ın yolunun çok önceleri kesişeceğinin haberinin büyükbabasına verildiğini anlatır. Fransız'ın babasının adı Aziz'dır. Fransız aile olmalarına rağmen büyükbaba oğluna Aziz der. Aslında böyle demesinin büyülü bir nedeni vardır. Eşi büyükbabayı oğulları konuşamadığı için terk ettiğinde Aziz çok küçüktür. Bu zamanları hatırlamayacak kadar küçük olan Aziz, babasıyla beraber çöle gitmek zorunda kalır. Büyükbaba Beş Mühürlü Kristal Tapınağı'nı yani kapıları arar. Bu nedenle çölde bulundukları bir gece büyükbaba uyandığında Aziz'in yatağında olmadığını fark eder. Çölde gece vakti kaybolan çocuğun bulunamayacağını düşünseler de aramaya çıkarlar. Büyükbaba oğlunu uzunca, ışıktan bir varlığın yanında bulur. Bu varlık bekçi olduğunu ve oğlunun kaderinin tekrardan yazıldığını ve onun adının artık Aziz olduğunu söyler. En önemlisi ise oğlunun oğlu olacak kişinin dünyanın kalbini tutacağını söyler. "Oğlunun bir oğlu olacak. İkinizden de aziz bir ruhu olacak. Dünya kararırken o, dünyanın kalbini elinde tutacak."[168] Dili çözülen Aziz ve büyükbaba İstanbul'a yerleşir. Aziz büyür, Melis'le evlenir, oğlu olur. Frederic dünyaya geldiğinde büyükbabası ona dünyanın kalbini tutacağını ve babasının hikâyesini gizlice anlatır. Aziz bu hikâyeyi muskayı ele geçirdiği gece hatırlar. Artık bu muskanın gizemini çözmelidir. Ayrıca uzun zamandır büyükbabası ve babasından da haber alamadığını fark eder.

Köyden kurtulan Fransız'ın peşine düşen Karanlık İzci onu sığındığı Yankıbaba ve Davud'un yanında bulur. Fransız köyden kurtulduktan sonra İstanbul'a ulaşmadan önce Yankıbaba'yla tanışır. Yankıbaba'nın Davud adında bir de çırağı vardır. İkisi de kötülükle ve karanlıkla mücadele eden yüce isimlerdir. Davud neyiyle kötülüğün ve karanlık büyülerin karşısında durur. Fransız iyileşmeye çalışırken kaldıkları evi Karanlık İzci basar ve ona muskadan kurtulması gerektiğini, ona ilk karşılaşmalarında muskayı atacağını söylediğini hatırlatır. Aniden Fransız'ı kendi zihnine kilitler. Zihninde Fransız'ı aynalı bir odaya hapseder. Aynalı odaya girmeden önce bir ruh Fransız'a her aynanın bir

[167] Canbaba, *Tılsım-ı Kudret*, 168.
[168] Canbaba, *Tılsım-ı Kudret*, 251.

kalp olduğunu söyler. Bu söz bir anahtardır. Karanlık İzci'yle mücadele etmek Davud'a kalır, çünkü Yankıbaba diyarlar arası geçiş yapıp Fransız'ı aramak için trans haline girer.

> Davud Yankıbaba'ya selam verip uzaklaştıktan sonra yaşlı adam başpareye değdirdi dudaklarını. Mansur neyin söylediği şarkı öyle büyülü öyle dünya dışı bir ahenkteydi ki yer gök sessizliğe büründü bir an. Yankıbaba'nın kalbinden beslenen ney yaşlı adamla adeta konuşuyor, sanki onunla dertleşiyordu. Ulvi notalarda gezindi bir süre. Uzun zamandır kimsenin çalmadığı hatta çok eskiden bestelenip de sonradan unutulan tılsımlı notalara dokundu yaşlı kalbi. Sanki odanın içine evrenin ışığı dolmuş, karanlık tamamen dağılmıştı. Davud içeri girdiğinde yaşlı adamı odanın neyini üflerken buldu. Adam belli ki vecd halindeydi ve odanın çok ama çok uzaklarında bir yerlerde dolanıyordu ruhu. Davud ses etmeden yere oturup adamın neyinden çıkan huzur verici melodiyi dinlemeye başladı. Dikkatli baktığında neyin deliklerine basıp çektiği parmaklarının mavi mavi parladığını görebiliyordu. Bu yaşlı adamın oldukça gizemli ve yorucu bir yolculuğa çıktığının göstergesiydi. Eskinin sufileri bu yolculuğa çıkabilenlere Postundan Gayri Gezenler derlerdi.[169]

Üstüne düşen görevi yerine getirmek için Davud Yankıbaba'yı trans halinde bırakır ve Karanlık İzci'nin karşısına çıkar. Davud neyiyle Karanlık İzci'nin karşısında savaşır.

> Davud hemen neyiyle bir melodi üfledi ve kapının üzerinde mavi tılsımlar oynaşmaya başladı. "Bakın şu işe," dedi izci alay ederek. "Küçük tohum bana meydan okuyor." İzci omzuna astığı lirini ellerine aldı ve tellerine dokundu nazikçe. Çıkan sesle kapıdaki tılsım birden yok oldu. [170]

Karanlık İzci lirinin notalarını ortaya döker ve savaşırken Davud ona neyiyle karşılık verir. Ancak Nemerth haliyle çok güçlüdür. Bu sırada eve Fransız'ı takip etmekte olan Gölge gelir. Kız tabancasını ateşlediğinde Karanlık İzci'yi vurur ve dikkatini dağıtır. Bu sırada Yankıbaba Fransız'ı bulur, anahtar cümleyi dikkate alıp oradan kurtulması gerektiğini söyler. Kendine gelen Fransız aynalar kalpse, aynalardaki insanların kalplerini kırması gerektiğini fark eder. Bunu yaparken hapsolduğu yerden kurtulur. Karanlık İzci'den bir süreliğine kurtulmuş olurlar. Okuyucu ve olay kişileri olay örgüsünün bu sahnesinde birkaç iktidar göstergesiyle karşılaşır. İki ana iktidar olan karanlık ve

[169] Canbaba, *Tılsım-ı Kudret*, 305.
[170] Canbaba, *Tılsım-ı Kudret*, 308-309.

aydınlığın kendi neferleri arasındaki çatışmayı izleyen okuyucunun dikkatini özellikle müzik aletleri ve onların verdikleri mücadele çeker.

Selis, Karanlık İzci'yle giriştiği mücadelede aldığı yaralar nedeniyle güçsüz düşer. Fransız ve Selis iyileşme sürecinde Davud ve Yankıbaba ile beraber kalırlar. Fransız Tilki'yi arar, Selis hakkında olanları öğrenir, kendilerini Selis'in kurtardığını bildiği için bir şey diyemez. Olanları Tilki'ye aktardıktan sonra telefonu kapatır. Davud'tan kendisini Nadage diye birinin aradığını öğrenir. Nadage Fransız eski ve biricik aşkıdır. Bu arayış onu heyecanlandırır. Tek sıkıntısı artık muska ellerinde değildir. Fransız Nadage'i bulur, büyükbabasının kendisine bıraktığı mektubu okur ve dünyayı mor kristale dokunup kendisinin kurtarması gerektiğini anlar.

Tılsım-ı Kudret romanının yoldaşlığının başı Fransız'dır. Dünyanın kalbini elinde tutacak büyülü kişi kendisidir. Onunla beraber yoldaşlığa dâhil olan Yankıbaba ve Davud da yüce varlıklardır. En son Kefenyırtan'ı dünyadan alıp götüren İbn-i Reşad da bu yoldaşlığın uzaktan bir üyesi olarak sayılabilir. Çünkü hepsi aydınlık/iyilik/kurtuluş iktidarına hizmet eden neferlerdir.

Gündüz Öğüt'ün fantastik roman olarak yazılan *Nehrin İki Yakası* adlı romanı aynı ismi taşıyan serinin ilk kitabıdır. Gündüz Öğüt yaşanan dünya üzerinde bir evren kurgular. Bu kurguya göre dünya üzerinde unutulmuş, yasaklara ve kurallara köle edilmiş bir halk, onları yöneten Kural Uygulayıcılar, Kara Konsey yer alırken ışığın taşıyıcıları olarak Yeraltı Ülkesi'nde ve gökyüzünde temsilciler vardır. Roman boyunca özgürlüğün ve esaretin, ışığın ve karanlığın çatışması görülür. Böylece ortaya iki iktidar sahibi taraf çıkar. Olay örgüsü içinde yaşanan çatışmada iktidarların göstergeleri hem okuyucunun hem de olay kişilerinin karşısına farklı ögeler olarak çıkar.

Romanın olay örgüsü içinde büyülü iktidar göstergelerine bakıldığında okuyucu ve olay kişilerinin karşısına genellikle Işık iktidarının çıktığı görülür. Işık iktidarını hatırlatan, onun iktidarının sınırlarını gösteren ve onun iktidarı doğrultusunda halkın yaşamanı düzenleyen göstergeler, büyülü göstergeler arasında sayılacak şekilde var olurlar.

Nehrin İki Yakası romanının başkişisi ve yoldaşlığın ilk üyesi olan gence/Nehre Değen Kara Konsey ve onun adamları olan Kural Uygulayıcılar tarafından dövülüp ölüme terk edilir. Atıldığı Ölüm Kanyonu'nda Kam tarafından bakılır.

Kendisini Ölüm Kanyon'unda bulan genç bu kez nehrin karşı kıyısına ulaşmayı kafasına koyar. Bunun için yüzme pratikleri yapar, çünkü nehrin ortası oldukça derindir ve orada

yürüyemez. Nasıl geçeceğini planladığı zamanların birinde Kam tarafından kendisine verilen asanın üstündeki çizgilerin aslında nehrin kendisi olduğunu ve karşıya geçme noktasının yer aldığını fark eder. Fark ettiği noktada karşıya nasıl geçeceğine dair talimatlar da yer alır. Bunu uygulayarak ve aslında bir sınamadan geçerek karşıya ulaşır. Karşıda kendisini nehrinden bir el çıkarır. Bu el yoldaşlığın diğer üyesi ve yol göstericisi olan Rehber Tanka'ya aittir.

Genç uyandığında kendini bir kulübede ve yanında o yaşlı adamla beraber bulur. Nehrin bu yakası sezgilerin açıldığı, her şeyin daha canlı olduğu kısaca ışığın sızdığı yerdir. Bunun ve Rehber Tanka adlı yaşlı adamın yardımıyla gencin sezgileri de açılır. O yıllardır beklenen kurtarıcı Agharintay'dır. Aghartalı Agharintay kendini hatırlayınca ışığın yolunda olan Rehber Tanka da ona yol göstermeye başlar. Sezgilerini kullanmayı ve gücü hissetmeyi öğretir. Rüyalar ve önceki ışık formundaki Rehberler onların hem koruyucusu hem de yol göstericileri olur.

Rehber Tanka ile okuyucu ve Agharintay karanlığın ve esaretin karşısında yer alan ışık iktidarıyla tanışır. Işığın bir temsilci olan Tanka, bu yoldakilere rehberlik eden bir temsilcidir. Işık ve özgürlük iktidarının da bir büyülü göstergesidir.

Rehber Tanka Agharintay'ın bilgelik ve ışığın taşıyıcıları olan Yeraltı Ülkesi'nin kapısını açacak kişi olduğunu söyler. Kayıp kapının bulunmasıyla bilgelik ülkesine ve oranın insanlarına gidilecek yol ışığın temsilcilerine hem okuyucuyu hem de olay kişilerini ulaştırır. Bunun için Agharintay öncelikle kapıyı bulmalıdır. Yeraltında ilerleyebilmek için buna dair çalışma yapmalıdır, bu yüzden bir mağaraya girerler. Burada ilerlerken büyük bir sarsıntı olur. Agharintay'ın sezgileri sayesinde yıkılan mağaranın doğru tünelinde kalmayı başarırlar.

Tünelin sonunda bir gölün olduğu bir mağaraya ulaşırlar. Mağaradan dışarıya gölün içinden geçerek ulaşırlar. Agharintay'ın asası bu süreç boyunca hep yanındadır, onu her yere götürmek ister. Dışarı çıktıklarında bir kadın ve bebeğiyle karşılaşırlar. Birbirlerinden başta korksalar da anlaşırlar. Bu kadın bebeği zamanında Kam'ın ağabeyin Kama ile topluluktan kaçan Işık Rahibe adayının kendisidir. Kara Konsey bu kadınları kendi çıkarları için, onların ışıklarını söndürmek için, karanlığın hüküm sürmesi için şiddete, işkenceye maruz bırakırlar. Kama kendisini oradan kurtarır ve kaçak hayatı yaşamaya başlarlar. Bu karşılaşma hepsini bir aile yapar. Kama'ya Agharintay Kam'ın yaptıklarını ve ağabeyini hatırladığını anlatır. Birlikte zaman geçirip dinlendikten sonra

Işık Rahibe olan Gaia'nın yanına gitmeye karar verirler. Gaia bir Haberci'dir. Agharintay'ın kendisiyle konuşması şarttır. Agharintay rüyalarında sürekli gördüğü esir edilen Işık Rahibe adayını da kurtarmak için Gaia'ya danışmak ister. Gaia'nın yanına varırlar. Burada geçirdikleri sürede Agharintay sezgi boyutunda ve bilgi edinmede gelişimini tamamlar. Işık Rahibe adayını Gaia'nın yanında bırakıp ormana, kulübeye dönmeye karar verirler. Yaşanması gerekenler, izlenmesi gereken bir yol vardır. Ancak bu yol sonunda ışık, özgürlük hâkim olabilir.

Romanın bu kısmında okuyucunun karşısına çıkan ve Agharintay'ın da iyice öğrenme fırsatı bulduğu, Işık Rahibesi olan Gaia ve rahibe adayları ışık iktidarın dünya üzerindeki temsilcileridir. Onlar ışığın ve umudun yanındadırlar. Olay kişilerine ve okuyucuya özgürlüğün hatırlatıcıları olarak var olurlar. Bu amaçla hizmet ederek ışık iktidarının neferleri ve göstergeleri konumuna gelirler. Yoldaşlığa yardım eden ve onlarla yürüyenlerdir.

Kulübeye yaklaşınca oralardan alevlerin ve dumanın yükseldiğini görürler. Kara Konsey'in adamları olan Kural Uygulayıcılar nehrin ötesine geçmeyi başarmışlardır. Başta şaşıran üçlü ceza mağarasına giden ve nehrin altından geçen yolu bulduklarını anlarlar. Kural Uygulayıcıların yanlarında Agharintay'ın Işık Rahibe adayı ve Kam da vardır. Onları mutlaka kurtarmaları gerekir. Tanka Gaia'nın rahibe adayı için Su Yolu Bekçisi dediğini de hatırlar. Mutlaka onları kurtarmalıdırlar ki Agharintay Yeraltı Ülkesi'ne gidebilmelidir. Gaia kahramanlara yanlarından ayrılmadan önce bazı iksirler verir, Tanka şimdi bu iksirlerin kullanılması gerektiğini anlar. Yaptıkları plana göre Agharintay Kam'ın yanına gidecek iksiri verecek ve Kural Uygulayıcılar onları ölü zannedip orada bırakacaklardır. Plan istenildiği gibi ilerler. Işık Rahibe adayını ve Kam'ı kurtarırlar. Agharintay rahibeyle kavuşunca aralarında sezgisel bir iletişim olur ve Agharintay ne yapması gerektiğini anlar. Artık Yeraltı Ülkesi'ne giden kayıp kapının yerini ve öncelikle ne yapması gerektiğini bilir. Önce gidip halka umut aşılamalıdır. Ayaklanmış olan halkın şu anda tutunacak bir ışığa ihtiyacı vardır. Bu ihtiyacı yerine getirmek üzere yola çıkar. Tanka başta bunun böyle olmasını istemese de dengeyi bozamaz. Büyük ve güçlü bir ışığın emriyle de Işık Rahibe adayı Argenya'yı mağaranın içindeki camdan odaya taşır.

Olay örgüsü okuyucuyu Su Kapısının Bekçisi ile tanıştırır. Onun varlığı ışığın, bilgeliğin ve özgürlüğün ülkesi Yeraltı Ülkesi'ne gidilebileceğinin göstergesidir. Romanın sonunda ışık iktidarının karanlığa şimdilik üstün geldiği görülür. Halk biraz olsun özgürlüğü ve

ışığa kavuşsa da onların ellerinde hala kara büyücüleri, lanet kuyuları ve kara rahibeleri bulunur.

Romanın bütününden anlaşıldığı üzere bu fantastik kurguya hükmeden iki iktidar söz konusudur. Esareti sağlayan, zulüm eden Kara Klanın temsil ettiği karanlık ve Sonsuz Beyaz Ruh evreni olarak tanımlanan ışık iktidarıdır. Olay örgüsü boyunca her iki iktidarında kendine ait çokça göstergeleri bulunur. Bunlar mekân, kişiler/neferler ve onlara hizmet eden soyuttan somuta akış sağlayan kavramlar vardır.

Sonsuz Beyaz Ruh olarak tanımı sağlanan ışık iktidarının göstergeleri arasında özellikle kişiler/neferler yer alır. Onlar ışığın taşıyıcıları ve ışığın dünya üzerinde yayılmasını sağlayanlardır. Bu neferleri Işık Rahibeleri, Işık Rahibe adayları, Işık Elçileri, Işık Rehberler oluşturur. Hepsi gökyüzünün sahiplerinin hizmetindedir. Onların iktidarının, ışık iktidarının göstergeleridir. Yeryüzündeki nefes almaya devam Rehberler ise öğreticiler olarak var olurlar. Bu neferlerin yanında üç özel isim ayrıca anılmalıdır. Bunlardan ilki Işık Rahibeliğinden Yıldız Rahibeliğine yükselen Gaia'dır. Kendisi aynı zamanda Haberci'dir, Agharintay'ın öğreticisi, bilgi aktarıcısı, onu geleceğine hazırlayandır. Agharintay ise ışığın kapılarını, Yeraltı Ülkesi'nin kapılarını açacak özel olay kişisidir. "Agharintay… Kendisini ve halkını içlerine sıkışıp kaldıkları mengeneden kurtarabilecek kişi…"[171] Sayılması gereken üçüncü isim ise Su Kapısı Bekçisi'dir. Işığa gidilecek yolda açılması gereken kapının yol haritasının aktarıcısı ve taşıyıcısıdır. Bu kişiler/neferler umudun taşıyıcısı olma, iyileştirme ve pozitifi yayma unsurlarını barındırarak ışık iktidarına ya da özel adıyla Sonsuz Beyaz Ruha hizmet ederler. Okuyucu ve olay kişileri olay örgüsü içinde özetten de anlaşılacağı üzere onlarla karşılaştıklarını ışığı, umudu ve özgürlüğü hatırlarlar. Onlar olmasa dünyaya korku hâkim olur, karanlık basar, umut yok olur. Bu kişilerin/neferlerin yanında bazı özel mekânlar da söz konusudur. Olay kişisi buralara geldiğinde ya da adlarını duyduğunda umutla dolar, bunun okuyucu üstünde de aynı tesiri olur.

Nehrin İki Yakası serisinin ikinci kitabı olan *Aghartalı* yakılan özgürlük alevinin gidişatını anlatan bir fantastik romandır. Kitap üç ayrı olay örgüsü ile ilerler, en sonda bu olay örgüleri birleşir. Tüm olanlar özgürlük savaşı yolunda atılan adımlardır. İlk olay örgüsü, Rehber Tanka liderliğinde özgürlük mücadelesine katılan, klanlarından kaçmış, Işık Ormanı Özgürlük Klanı'na katılanların yaşadıklarıyla ilgilidir. İkinci olay örgüsü

[171] Gündüz Öğüt, *Nehrin İki Yakası*, (İstanbul: Yitik Ülke Yay., 2020), 110.

Kara Kral Nubudan'ın savaş hazırlığıyla ilgidir. Sonuncu olay örgüsü ise Aghanrintay ve Argenya'nın Yeraltı Ülkesi'nde yaşadıklarını içerir. İşte bu üç alev kitabın sonunda, bir savaş meydanında bir araya gelirler. Okuyucu özellikle Özgürlük Klanı ve Kara Klan'daki iktidarların göstergeleriyle karşılaşır. Yeraltı Ülkesi'nde geçen olay örgüsü biraz daha Agharintay ve Argenya'nın keşifleri, ruhlarıyla bilgeliğe ulaşmalarıyla ilgilidir.

Kuyunun başına kralın emriyle Işık Rahibe İssi ve rahibe adayları da getirilir. İssi bu işkencelerden geçmiş, bacakları diz altından kesilmiş, gözleri oyulmuş yüce bir varlıktır. Uğradığı tüm işkencelere rağmen umudunu kaybetmez, hâlâ ışığın yanındadır. Sırf rahibe adaylarını korumak için içinde bulunduğu duruma katlanır. Karanlığın içinde bir ışık gibidir. İssi yaşayacağı olayla ilgili umutludur, uzun zaman sonra ilk defa varlık dışı yolculuk yapar. Bedenin çıkıp Ara Dünya'ya iner. Burada Agharintay ve Argenya'yı derin uykuya dalmış ve kimliklerini kaybetmek üzereyken bulur. İyi ki buraya gelebildiği düşünür. Çünkü geleceğin umudunu kurtaracak uyku büyüsünü bozma yeteneğine sahip nadir Işık Rahibelerinden biridir. İssi bunu yaşarken kralın yanına ulak gelir ve tüm olan biteni anlatır. Bir süredir Agharintay'ın varlığı tüm klanlarda duyulduğu ve küçük isyanlara sebep olduğu kulağına gelmektedir. Bu olacak en son şeydir.

Kara Kral her şeye başlamadan önce Efsun Kuyusu'ndan gönderdiği İssi ile görüşmek ister. İssi umudun taşıyıcısı Agharintay hakkında en ufak bilgi vermeyeceği için öldürülmesi sağlar. Bunu Kara Kral'ı yaralayarak başarır. Öldürülüp Yıldız Rahibeliğe yükselir, Gaia ile buluşur. Krallıkta kalan Işık Rahibe adayları ise Sunamar ile iletişim kurmaya çalışan karanlıkta ışık zerreleri olarak varlıklarını sürdürürler.

Tanka uyumaya karar verdiği sırada Yeraltı Ülkesi'nde olan Agharintay'a asasını kalbine dayayarak seslenir. Uyku Vadisi'nde mahsur kalmış olan Agharintay ve Argenya İssi'nin büyü bozumu ve Tanka'nın Sevgi Enerjisiyle uyanırlar. Yavaş yavaş her şeyi hatırlarlar. Uyku Vadisi'nin etkisinde çıkıp yürümeye başladıklarında birini daha uyandırırlar. Bu canlı kocaman ağızlı, sivri dişli, kurt görünümlü, kanatları olan bir canlıdır. Agharintay ve Argenya başta kendisinden korksalar da Mirketa adlı bu canlı onların Yeraltı Dünyası'nda rehberleri olur. Onlara zamanı deneyimlemeyi öğretir, Yeraltı Dünyası için zamanı ruhunla deneyimlemeyi öğrenmek, akışına bırakmayı başarabilmek bilgelik demektir. Mirketa yardımıyla ve elinde tuttuğu Ejderha Asası ile Agharintay ve Argenya Agharta'ya ulaşmayı başarır. Burada bilginin aslında her şeyi kayıt altına almak olduğunu öğrenirler. Ayrıca buraya ulaşana kadar da ruhlarıyla zamanın akışını deneyimlemeyi

öğrenirler. Bu öğrendikleri onları olgunlaştırır. Artık dönüş yolu zamanıdır. Mirketa'ya Agharta'da çıkıp dönerler ve dönüş yolculuğu başlar. Su Kapısından gelişlerini Ateş Kapısından çıkarak sonlandırmaları gerekir.

Sunamar aracılığıyla Tanka'ya ulaşan Gaia bazı durumlar hakkında bilgi verir. Agharintay ile Argenya'nın iyi olduğunu Agharta'ya ilerlediklerini söyler. Tagan'ın toplanıp savaş hazırlığı yaptıklarını bildirir. Bu bilgiler doğrultusunda Büyük Halka toplanır. Büyük Halka artık eskisinden de büyük durumdadır. Yüzlerce insan özgürlük mücadeleleri sürdürme kararı alırlar. Karşı savaş vereceklerdir ve bunun için hazırlanmaya başlarlar. Tanka halkın yaptığı hazırlıkların yanı sıra kendi hazırlığını da sürdürür. Sunamar aracılığıyla Kara Klan'ın yanındaki Işık Rahibelerinden bilgi alır. Herkesin Aghartalı'yı beklediği bu sürede Agharintay da onlara ulaşmaya çalışır.

Suikasta gelenler Tanka'yı öldürür. Tüm klan umutsuzluğa kapılacağı sırada Agharintay bunu düzeltir. Ancak zaten Tanka ölmemiştir. Suikast kokusunu alan Saranah, Tanka'nın kılığında savaş meydanında can verir. Onun yerine geçip Daranah'a Tanka'yı göle götürmesini emreder. Tanka Daranah'ı suda boğulmasını engellerken Saranah ölür. Özgürlük Klanı rehberine kavuşur. Savaş meydanında ışık iktidarı kazanır. Ancak Kara Kral kayıplara karışır. Artık yeni bir düzen kurulacaktır. Bu düzenin başlangıcında halk artık kendi iradesiyle baş başa kalır. Agharintay asasını Kam'a, Tanka da asasını Kamaha'ya teslim eder ve Argenya'yla beraber Yeraltı Ülkesi'ne giderler.

Romanın savaş sahnesi okuyucu ve olay kişilerinin en çok iktidar göstergeleriyle karşılaştıkları kısımdır. Kara Klan ve isyancılar aracılığıyla karanlık – ışık iktidarları çarpışır. Kara Klan ordusu ile meydana çıktığında yaratılmasını istediği canavarlar, şerbet içirilmiş esirleri ile var olur. Bunun karşısında iyilik yolunda yapılanlar Özgürlük Klanı kendi mücadelesini verir. Işık iktidarının yanında Yeraltı Ülkesi canlılar, İnce Dünya Sakinleri, Işık Rahibeleri ve yeryüzünde yaşayan karışık insan toplulukları vardır. Hepsi umudun peşinde ışık ve özgürlük için mücadele eder. Tanka'nın asası, gölün yağmura dönen büyülü suyu Halka'nın göstergeleridir. Agharintay ve Argenya'nın umudu müjdeleyen gelişi ise ışığın iktidar göstergeleridir. Onları ışık taşıyıcıdırlar. Bu yoldaş yoldaşlık neferleri başlangıçta ayrı ayrı, sonda ise birlikte ışık iktidarının kazanmasını sağlarlar.

Levent Mete'nin kaleme aldığı *Büyücüler* adlı romanı kurgu ve anlatımı ile etkileyici bir fantastik romandır. Kütüphanenin tozlu raflarından bulunmuş izlemini yaratılan bu

roman, olay örgüsü içinde adeta büyünün kendisi olarak tasvir edilir. İmparatorluk, büyücüler ve asiler arasında yaşanan çatışmayı birkaç olay kişisinin yaşadıkları ve yaşayabilecekleri kurgusuyla okuyucuya veren bir romandır. Bu açıdan tezin konusu için hem büyülü göstergelere hem de büyüdışı göstergelere sahiptir. Büyülü gösterge olarak öncelikle sözün büyü niteliğinde olduğunu vurgulayan bu romanın söyledikleri okuyucu için bir büyülü göstergedir. Ancak bu durum daha çok yazarın iktidarıyla ilgilidir.

Olay örgüsü boyunca birbiriyle ilişkili üç iktidar yer alır. İmparatorluk, Taş Bina'daki büyücüler ve İnsanlar Eşittir ilkesini benimseyen isyancılar/asiler bu üç iktidarı oluşturur. Büyücüler ve imparatorluk aynı ilkenin çizgisinde ve birlikte ilerler. Yine de bu noktada baş büyücü imparatorluktan daha kalıcı olacağına inanır.

> Büyüler dünyasının hâkimiyim ben. Elimde tuttuğum güç imparatorluğunkiyle kıyaslanır neredeyse. Üstelik ondan çok daha uzun sürecek saltanatım. Bu da açıkça ortaya çıkıp ilan edilmiş oldu ayrıca ve zamana yayılmış ek bir iktidar alanı oluşturdu.[172]

Onların karşısında yer alan ancak çok detaylı anlatılmayan sadece imparatorluğun ilkesinden ayrı düştükleri söylenen Kop Dağ'ında yaşayan köylülerden oluşan topluluk yer alır. Başlarında Komutan Ferno adlı bir vardır. "Kim bu Komutan Ferno? Başkent varoşlarından Kop Dağı'na doğru yola çıkmaya hazırlanan bir çete reisi."[173]

Roman isyandan sonrasıyla başlar. İsyan sonrasında yaşananlardan kaçan bir asi Kop Dağları'nda bir köye yerleşir. Matke isimli bu kişi bitki büyücüsüdür. Hazırladığı büyülerle köylülere şifa dağıtmaya çalışır. Bulunduğu köye bir yabancı gelir. Todor adlı bu yabancı da bir büyücüdür ama kendisi Taş Bina'da yetişmiş bir büyücüdür. Onun gücünden ve bildiklerinden etkilenen Matke, Todor'la Taş Bina'ya gitmek üzere yola çıkar. Romanın özünü oluşturan yolculuk böylece başlamış olur. "Bir yol öyküsü anlatacağım şimdi. Genç büyücü adayı Matke'nin günlüklerine büyük ölçüde sadık kalan, döneme ışık tutan bir belgesel."[174]

Roman bir yol hikâyesinden ibaret gibi tasarlanır. Olay örgüsünün çoğunu yolculuk oluşturur. Yaşanan iktidar çatışmalarının sonuçları da bu yolculuk esnasında olay kişilerinin aktarımlarıyla verilir. Matke asi bir aileden gelir ve ağabeyinin yakıldığını

[172] Levent Mete, *Büyücüler*, (İstanbul: Can Yay., 2004), 123.
[173] Mete, *Büyücüler*, 187.
[174] Mete, *Büyücüler*, 11.

görüp şehirden kaçmıştır. Çünkü imparatorluk kural gereği asi birinin tüm ailesi tehlike teşkil ettiği için tüm aileyi yok eder.

> Aslında sarayın tavrıydı bu. İsyana karışmış bir kişinin bütün yakınlarının bu işlerle ilişkili olduğu kuşkusu uyandırıyor, ceza hepsine birden geliyordu.
>
> Todor, nedenini anlamasa da, onun kırıldığını sezmişti. Eliyle her şeyi süpürüp atmak ister gibi bir hareket yaparak, "Politika işte," dedi. "İktidarda kalmak ya da onu ele geçirmek için insanları çuvalla harcama sanatı. Bir çeşit katliam ustalığı. Şunlar öldürülsün, bunlar sürülsün, şuraları yakın, şunlara iş vermeyin gibi emirlerle yürüyor politika."[175]

Todor ise insanları tedavi eden bir büyücüdür, sadece bazı insanın inanç durumuyla ilgili sorgulamaları yer alır. Okuyucunun isyan durumu ve imparatorluk iktidarıyla karşılaştığı ilk nokta buradadır. Okuyucu ve olay kişileri imparatorluk iktidarının ilk göstergeleri olan şiddet ile burada tanışır.

Yola çıkan Matke ve Todor, geceyi geçirmek için bir köye giderler. Burada Mohini adlı bir adamla karşılaşırlar. Bu adamla karşılaştıkları ilk anda, adamın üstünde bulunan kıyafetten onun imparatorluğun askeri olduğunu zannederler. Durum bundan farklıdır. Sadece köyün efendisi olan Mohini, Matke ve Todor'un büyücü olduğunu öğrenince bir kızı tedavi etmelerini ister. Kız hareketsiz yatarken Todor onu tedavi etmek için bir büyü numarası yapar ve kız ayaklanıp konuşmaya başlar. Matke bu sırada kıza âşık olur. Kızın Mohini'yle evlendirileceğini duyunca yıkılsa da kızın da bunu istemediğini anlar. Geceyi atlatırlar ancak sabah kız kaçmıştır. Mohini, iki köylü ve büyücüler kızı aramaya koyulurlar. Kızı bulduklarında büyücüler kızla iş birliği yaparlar ve onun Mohini'den kurtulmasını sağlarlar. Başkent'e ve Taş Bina'ya doğru birlikte yola çıkarlar. Olay örgüsünün bu kısmında okuyucu Taş Bina'nın yetiştirdiği bir büyücünün gücüne ve yöntemlerine tanık olur. Büyücülüğün gücünün ortaya çıkarıldığı bu kısımda okuyucu ve olay kişileri imparatorlukla bağlantılı olan Taş Bina'nın iktidar gücüne tanık olur. Bu durum Todor'un varlığının bir büyülü gösterge olmasını sağlar.

Alita ve Todor, imparatorluğun insanları sınıflandırdığı kategorilerde denetim altında tutulması gereken kişilerdir. Magome bu yüzden onları elinde tutup etkiler, büyüler. Bunun yanında Matke ise uysal sınıfına girer. Bu yüzden Magome onunla çok ilgilenmez, arkadaşlarının bu durumu Matke'yi etkilese de uysallığından vazgeçmez, hatta

[175] Mete, *Büyücüler*, 89.

Magome'den sonra Taş Bina'nın baş büyücü olma yolunda bile ilerler. Todor ve Alita ise tüm yaratılan evreni etkileme için imparatorluk ve Taş Bina/Magome tarafından kullanılan birer büyü kabuğu görevi görürler.

Anlatılanlar doğrultusunda romanın üç iktidarı var gibi gözükse de bunlardan imparatorluk ve Taş Bina beraber anılırken karşılarında isyan iktidarı yer alır. Roman kimin haklı olduğuyla ilgilenmeksizin kazananın İmparatorluk ve Taş Bina yönetimi olduğunu okuyucuya duyurur. Bunların büyülü göstergeleri arasında başlıca Taş Bina'nın kendisi ve yetiştirdiği büyücüler, onların büyüleri gelir. Tüm evreni etkileyen ve geleceğin gözler önüne serilerek yeni isyanların çıkmasının engellendiği Magome tarafından yapılan büyü ise büyülü göstergeler arasında yerini alır. Bu büyünün yapılmasında Todor ve Alita'nın kullanıldığı ima edilir.

Levent Mete'nin kaleme aldığı diğer fantastik romanı *Rika'nın Beyninde*'dir. *Rika'nın Beyninde* romanı bir bilim-kurgu gibi başlasa da romanın asıl kısmını oluşturan ve bir evrenin yaratıldığı kısım fantastik kurguya sahiptir. Gelişen teknoloji sayesinde artık ölümün değil ikinci bir yaşamın mümkün kılındığı duyurusuyla başlayan romanda bunun aslında bir nimet mi yoksa lanet mi olduğu vurgusu da yer alır. Bu vurgu çok şiddetli değildir. Çünkü romanın asıl anlatmak istediği gezgin ruhların varlığı, ruhun merkezi olarak adlandırılan ve beyin içinde yaratılan evren ile yeryüzü ve yeraltı evrenleridir.

Yeryüzü için; "Kimsenin gerçek bir bedeni yok. Bazılarımızın ruhları bile yok aslında. Başkasının aklından geçen birer fikir kadar gerçek bazılarımız.", "Yaşayanlardan fazla. Bir ölüler gezegeni artık burası. Daha doğrusu bir türlü azat edilemeyen tutsak ruhlarla dolu bir yer."[176] denirken yeraltı ülkesinin bir kurtuluş olduğu Martez tarafından olay kişileri ve okuyucuya duyurulur. "Gözümün önünde, akvaryumlardan boşalan ve yeni bir dünyanın sokaklarına akan kalabalıklar canlandı. Meydanlarda edilen danslar, gökyüzünü kaplayan ışık gösterileri, yeri göğü inleten müzik."[177] Yeraltı evrenine gitmeyi engelleyen iktidarla oranın bir kurtuluş olduğunu savunan muhaliflerin mücadelesi yaratılan fantastik beyin evreninde okuyucu ve olay kişilerine sunulur.

Bu sırada bireysel ve toplumsal iktidarın görünümleri de fantastik kurgu içerisinde yerini alır. İktidar ve muhaliflerin çatışmasının yer aldığı kurguda asıl iktidar çatışması Rika'nın beyninde gerçekleşir. Buradaki asıl iktidar, kişilerden ziyade öfke duygusundadır. Duygunun ürettiği iktidar, onun göstergeleri ve etkileri söz konusu olduğunda çalışma

[176] Levent Mete, *Rika'nın Beyninde*, (İstanbul: Can Yay., 2005), 140.
[177] Mete, *Rika'nın Beyninde*, 140.

içinde söz edilen iki fantastik roman akla gelir. Bunlardan ilki dünyaca ünlü Ursula K. Le Guin'in *Yerdeniz Büyücüsü* serinin ilk romanıyla, Türk Edebiyatı içinde fantastik alanda önemli bir isim olan Barış Müstecaplıoğlu'nun *Ahtapotun Rüyası* romanıdır. Burada da benzer bir şekilde bir duygunun iktidarı çevresinde oluşan evren ve onunla mücadele etmeye çalışan bir halk ordusu yer alır. Üretilen iktidar çevresinde var olan göstergeler olay örgüsünün akışı içinde okuyucu ve olay kişilerine sunulur.

Rika adlı genç kız, lisede okur. Babası Martez Todari muhalif liderdir. Ele geçirilmemek için mavi bir sıvı ile intihar eder. Tüm vücudu şişerek patlar ve kızı Rika da bu ana tanık olur. Ardından birçok beyin sorgusundan geçer. Çünkü F.T. projesinin ardından gezgin ruhlar ortaya çıkmış ve beyinler arası seyahate başlamıştır. Muhalif lideri Martez Todari'nin de intiharından sonra kızı Rika'nın beynine geçtiği Müfettiş Terotel tarafından düşünülür. Bunun için yüzyıl öncesinin muhalifi olan ve beyni akvaryuma alınan Pepko Derealo görevlendirilir. Muhaliflerin bu durumu büyüdışı iktidar göstergeleri arasında yer alır. Büyülü iktidar göstergeleri arasında anlatılması gerekenler yazarın yeni bir evren olarak yarattığı Rika'nın beyninde yer alır.

Rika babasının intiharıyla geliştirdiği iki benlikten oluşur. Biri hüzünlü diğeri öfkeli Rika'dır. Bunun görünümü beynin içinde Siyah Rika ve Beyaz Rika ile sağlanır. İktidarda olan ve duygu durumunun baskın olduğu Rika, siyah olandır. "Beyaz Rika'nın yumuşak bir hüzün, Siyah Rika'nınsa taşkın bir isyan içinde olduklarını anlayabilirdiniz."[178] İntiharı düşünür, bunu babasının beyninin bulunduğu akvaryumun önünde aynı babasının içtiği mavi sıvıyı içerek gerçekleştirmeyi düşünür. Bu yolda beyinde oluşan evrende iktidar sahibi ve gidişata yön verecek olan iktidar Siyah Rika'dır.

Otuz kişiden beynin içindeki evrende kurulan düşünce ve gezgin ruh ordusu öncelikle Büyük Kapı'dan geçerek ruhun merkezi adlı evrene giriş yaparlar. Yalancılar Vadisi, Düşler Geçidi, Çöl, Değişim Kenti ve Okyanus'u geçerek Oyun Adası'na ulaşırlar. Oyun Adası'nda yer alan kale yerinde değildir, onun Tarihin Çöplüğü'ne götürüldüğünü öğrenirler. Bu durum Müfettiş Terotel'in kurduğu bir tuzaktır, çünkü Martez Todari'yi ele geçirmek ister. Ancak otuz kişilik ekibin Tarihin Çöplüğü'ne gitmesi gerekir, yoksa sonları gelmek üzeredir. Esas gezgin ruh olan Martez ve Pepko yokluğa karışacaktır.

Roman boyunca birkaç bireysel iktidar çatışması yer alır. Bu bireysel iktidar çatışmalarının en belirgini Rika'nın babasının intiharı sonucunda babasına karşı büyüyen

[178] Mete, *Rika'nın Beyninde*, 109.

öfkesinin iktidarıdır. Onun en önemli göstergesi de intihar fikridir. Bu büyüdışı iktidar göstergesinin oluşturduğu evrenin içindeki yer alan iktidar çatışmaları ise büyülü iktidar göstergelerini oluşturur.

Levent Mete'nin kaleme aldığı *Kadınlar Çağı* romanının fantastik kurgusu içinde bir derdi olan romanıdır. Kendisinin de romanın başında belirttiği gibi bu kurgu korunamayan kadın ve çocukların anısı için yazılır. Yazar, kadın ve çocukların önlenememiş cinayetlerini, ataerkilliğin sonuçlarını dile getirirken Ana Tanrıça Kibele ve Rüya Tanrısı Morpheus'u kurgunun içine sokarak fantastik bir boyut elde eder. Yazarın ele aldığı konunun ağırlığı altında fantastik kurgu biraz ezilse de ortaya farklı bir bakış açısı çıkar. Ataerkilliğin anaerkilliğe doğru evrildiği bir hayatın kurgusuna eski zamanların tanrı ve tanrıçalarının dokunuşunu, hayaletlerin ortaya çıkışını ekler. Bunu yaparken günün kadına bakışını vurgular ve isim vermeksizin iktidarın buna desteğini ortaya koyar.

> İktidar çok uzun süredir erkeklerden yanaydı ve muhalif kadın hareketlerinden hiç hoşlanmadığı herkes tarafından biliniyordu. Kadının yumuşak başlısından, erkeğin ağzına bakanından, söz dinleyeninden, hizmet edeninden, alttan alanından, boyun eğeninden, karşı gelmeyeninden hoşlanıyordu yeni iktidar.[179]

Romanda okuyucunun karşılaştığı ilk iktidar kavramı ataerkilliği savunan ve bunun sonucunda kadını değersizleştirip öldürülmesinin önüne geçemeyen bir iktidardır. İktidarın savunduğu görüşler alıntıda verildiği şekilde romana yansıtılır. Bu yansıtılan ve halka benimsetilmeye çalışan görüşlerin etkileri ve halka çizdiği sınırlar açısından bakıldığında mutsuz bir halk ve öldürülmeye, istismara açık kadın topluluğu ortaya çıkar. Olay örgüsünün başlangıcında bu iktidara ait göstergeler sadece fikirlerden ve olagelenlerden oluşur.

Cinayetlere yol açan bu iktidarın karşısına yazar, kadın cinayetlerine dayanamayan Ana Tanrıça Kibele ve onun iktidarını koyar. Gördüğü zulme dur demek isteyen tanrıça artık müdahale zamanının geldiğini düşünür ve harekete geçer. Bunun için Rüya Tanrısı Morpheus'u görevlendirir. Rüyaları yöneten ve ikna kabiliyetini sesindeki müziğin etkisiyle sağlayan bu tanrı kendisine üç kişi bulur ve bir büroya yerleşir. 872 numaralı sokakta yer alan bu büroya başlangıçta Ayşe Güzelyurt, Mehmet Şeker ve Hasan

[179] Levent Mete, *Kadınlar Çağı*, (İstanbul: Sia Kitap, 2020), 10.

Demirpençe isimli kişiler alınır. Bu üç isimde erkek şiddetine maruz kalmış kişilerdir. Kendileri isimlerle değil kodlarıyla anılırlar, yani KM0816, KM1624, KM2408 gibi.

> Verilen kodların başındaki KM harfleri "Koruyucu Melek" anlamına geliyor, rakamlar vardiya saatlerini gösteriyordu. 08.00-16.00 vardiyası için 0816, 16.00-24.00 vardiyası için 1624 gibi. Erkeklerin cinsel arzuları ve kadınlarla çocuklara uyguladıkları şiddet günün saatlerine göre farklı özellikler gösterdiğinden vardiyalar sabit kalacak, personelin her biri belirli bir zaman dilimi konusunda uzmanlaşacaktı.[180]

Morpheus'un görünümüyle ortaya çıkan bu büyülü göstergeler Kibele'nin iktidarına hizmet eder. Ortaya çıkan karaltı ise halk tarafından bizzat görülen ve kadın koruyuculuğunu üstlenen bir büyülü göstergedir. Halkın üstünde bir etki oluşturmaya başlayan ve korku salan karaltıyı emniyet güçleri durdurmaya karar verir.

Yer değişikliğine giden Kibele'nin neferleri gelişen diğer iktidarın atakları altında ezilmeye başlar. Hasan'ın yerine gelen Gizem Ceylan farklı bir yöntem dener ve şiddet uygulayanlarla konuşmaya başlar, onları ikna etmeyi dener. Bu yöneteme Ayşe Güzelyurt ayak uydursa da Mehmet Şeker bunun çözüm olduğunu düşünmediği için bu yöntemi benimsemez. Etkili olmamaya başladıkları noktada ikisi de alevlere maruz kalırlar.

Erkek Gibi Erkekler adlı bir topluluk erkekliği, şiddeti, kadının birer mal olduğunu savunmak amacıyla kurulur. Bu topluluğun şiddetine maruz kalan Ayşe Güzelyurt alevler arasında başka bir forma kavuşur. Yeterince yanmayan Ayşe havayla bütünleşir, beyaz bir forma girer ve tüm şiddet mağdurlarının sinyallerini almaya başlar. İlk defa Morpheus kendi iktidarından kaçabilen, uzaklaşabilen birine tanık olur. Ayşe'nin kaybolması ve diğer personelin yaralanmaları sonucu Ana Tanrıça Kibele planında değişiklik yapmaya karar verir. Morpheus'tan eski personelin yerine üç tane katil bulmasını ister ve bunların rüyalarda erkeklerin erkekliklerini yok etmesini söyler.

Bu noktada kendi eski zamanlarına atıf da yer alır. Ana Tanrıça Kibele'nin tapınağında rahip olunabilmesi için kişiler cinsel arzularından ve erkekliklerinden vazgeçmek zorundadırlar. Bu gösterge aslında kendisini temsil eder. Kibele'nin ayininin bir parçası olması nedeniyle büyülüdür.

> Bir de erkekleri hadım etme meselesi var. Mitolojide bu iş her zaman Ana Tanrıça'nın ilgi alanında yer alır. Ana Tanrıça Tapınağı'nda rahip olmak

[180] Mete, *Kadınlar Çağı*, 15.

> isteyenlerin erkekliklerinden vazgeçmeleri gerekiyordu. Ayrıca törenler sırasında aşka gelip kendi organını kesip koparmak isteyen gençler için her zaman taş bıçaklar bulundurulduğunu da biliyoruz. Şimdi birdenbire hayaletler bu işe böyle yönelince ne düşünür insan?[181]

Tüm bu yaşananların sonucunda erkek şiddeti sona ermez. Yeniden canlanan şiddetin karşısına bu sefer tüm içtenliğiyle ve şefkatiyle Ayşe Güzelyurt çıkar. Kendisi beyaz bir formdadır ve şiddetten uzak durarak erkekleri durdurmaya çalışır. Şefkat işe yarar ve erkekler şiddetten uzak durmaya başlarlar, Ayşe Güzelyurt Ağartı olarak anılmaya başlar. Kadınlar hak ettikleri hayatları elde etmeye başlarlar. Ancak erklik yeniden eski konumuna gelmek, güce yeniden sahip olmak ister ve bunun için öncelikle Ağartı'nın ortadan kalması gerekir. Alevle yeniden katı konuma sokabileceklerini düşünürler ve sivil zayiatı düşünmeksizin her yeri alevlere boğarlar ve Ayşe Güzelyurt insan formuna geri döner. Bunun sonucunda kadınlığın yükselmesini sağladıklarını düşünen üç cadıyı gözaltına alıp yargılarlar. Hiçbir ilişki kurulamasa da Lale Sezgin, Ayşe Güzelyurt ve Gizem Ceylan aynı suçlardan yargılanır.

Roman tam bir sonla bitirilmez çünkü yazar ataerkillik ile anaerkillik arasında bir çağda olunduğu görüşünü dile getirir. Kadınlar Çağı başlangıcı yapılsa da değişim ve dönüşümün uzun soluklu olduğunu savunur.

Bu düşüncesini anlatırken fantastik kurgudan yararlanır. İki iktidarın çatışması ortaya konarken şiddetin doğurdukları anlatılmaya çalışılır. Her iki iktidarda kullandığı ve desteklediği şiddetle halk üzerinde travmalar meydana getirir. Özellikle kadınların ve çocukların yaşamları bundan etkilenir ve onların yaşamları üzerinde iktidarlar bir söz hakkı iddia eder. Bu romandaki yoldaşlık Tanrıça Kibele'nin hizmetinde olan iyiliği getirmeye çalışan hayalet görünümündeki karaltılardır.

Orkun Uçar'ın Derzulya evrenine ait ilk seri olan Habis Üçlemesi serisinin, ilk kitabı *Asi*'dir. İktidar çatışmaları üzerine kurulu evren, bilinen dünyanın beş yüz yıl içinde geçirdiği, daha doğrusu geçirilmesinin sağlandığı bir evrendir. Derzulya serisi bilinen dünyanın farklılaşmasıyla oluşturulmuş bir evrene sahiptir. Yazar, fantastik kurguyu şekillendirirken yarattığı yeni evreni bilinen dünya üzerinden kurgular. Bunu da kıtaları bir araya getirip tek bir kıta oluşturarak yapar. Bu yeni dünyaya da Derzulya adını verir.

[181] Mete, *Kadınlar Çağı*, 191.

> Eski kıtaların birleşmesiyle, tek ve büyük Derzulya'nın ortaya çıkışı her açıdan sancılı ve korkunç bir dönemdi.[182]
>
> Derzulya; Sürgündeki ve Jonh'un ortak hayal gücünden şekillenmiş bir dünyaydı, elektrikli aletler çalışmıyordu.[183]
>
> Beş yüzyıldır Dünya'yı onun gelişi için hazırlıyordu. Birlikte kıtaları birleştirmiş, teknolojik uygarlığı yok etmiş, büyüyü geri getirip birçok küçük ve acımasız ilah yaratmışlardı.[184]
>
> John günler boyunca Grihavarilere Sürgündeki'nin planlarını, yaratacakları "Derzulya"yı anlatmıştı. Kıtalar hızla kayacak, birleşecek, doğal felaketler, kirlilik, hastalıklar, ölüm mangaları milyonlarca insanı öldürecekti. Teknolojik dünya, elektronik üzerine kurulu uygarlık sona erecekti. Sihir hâkim olacaktı "Derzulya"ya.[185]

Derzulya serisi olarak bakıldığında, yazar oldukça geniş bir seri kurgular. Henüz yayımı tamamlanmayan bu seri on üç kitaplık bir seri olarak tasarlanmış görünmektedir. Bu seri içinde yazar bazı üçlemeler tasarlar. Bu üçlemelerden ilki Habis Üçlemesi'dir. Habis Üçlemesi'nin ilk kitabı olan *Asi* romanı seriyi ve evreni tanıtır. İktidar ve güç dengelerinin tanıtıldığı ve çatışmaların yer aldığı bu roman tezin çalışma konusu bakımından oldukça verimlidir.

Olay kişi kadrosu bakımından zengin olan *Asi* romanı, kralların, tanrı ve tanrıçaların, Ölümsüz Vaiz'in, Grihavarilerin, Kara Gezgin'in, Sarp ve Elem'in yer aldığı çok çeşitli iktidar görünümlerine sahip bir romandır. İçten dışa doğru gidildikçe iki ana iktidar ortaya çıkar. Bunun yanında çeşitli mikro iktidarlar romanda yer alır. Her kralın kendine ait sarayı ya da tapınağı ve ona ait göstergeler roman içinde serpiştirilerek verilir ve okuyucuya duyurulur. Derzulya içinde yer alan her krallık ya da dini oluşum aslında Gri Tanrı'nın/Sürgündeki'nin görünümü olan Ölümsüz Vaiz John/Janus'a bağlıdır. Dolaylı olarak roman içinde yer alan çoğu büyülü ya da büyüdışı iktidar göstergesi Gri Tanrı'yı ya da sonradan kendisine verdiği isimle Tanrı Habis'i temsil eder. Bu göstergeler olay örgüsü içinde yer yer olay kişilerine ve okuyucuya sunulur. Sürgündeki'nin görünümü

[182] Orkun Uçar, *Asi*, (İstanbul: Altın Kitap Yay., 2005), 73.
[183] Uçar, *Asi*, 41.
[184] Uçar, *Asi*, 23.
[185] Uçar, *Asi*, 94.

olarak yeryüzünde yer alan Janus evrenin yaratıcısının iktidarına meydan okuyarak Derzulya'yı kurar. "Evreni yaratan O kendisini engelleyemeyecekti."[186]

Roman altı ana kısımdan oluşur. Her ana kısmın başında Kayıp Heronit Kehanet Defteri'den bir bölüm ve olay örgüsü içinde de var olan olay kişisi Tarihçi Abserzahil'in Derzulya Tarihçesi adlı kitabından bir bölüm vardır. Bu bölümler yer aldıkları romanın ana bölümlerinin konularına atıf niteliğindedir. Olay örgüsü besler ve destekler konumdadır.

John adlı ölümsüz varlık ve tüm evrenin yöneticisi, Sürgündeki'nin görünen temsilcisi bu evrenin yaratılmasında başroldür. Bilinen dünyadayken eski İngiltere'de muhasebeci olan John kötülüğe ve şeytan tapar. Bunun için ayinler düzenler. Düzenlediği bir ayin sırasında Gri Tanrı/Sürgündeki ona ulaşır ve gri ışığıyla onu kutsar. John daha çok kişiyi toplar ve onların grihavariler ilan edildiği, gri olanla tanıştıkları bu ayin yapar. Böylece Derzulya'nın temelleri atılır, Grihavariler ölümsüz ve yenilmez olarak ortaya çıkar. Bu gri ışığı soluyanlar arasında en güçlüsü Ölümsüz Vaiz olarak anılan John/Janus'tur. Janus olarak anılmayı tercih eden John ayine kendisi gibi kötülük yolunda olan Sarp'ı da dâhil eder. Sarp babası Türk annesi İngiliz melez bir çocuktur. İngiltere'de büyümüş ve kötülük yolunda olarak farkını ortaya koyduğunu düşünen biridir. Ancak yapılan ayin sırasında Sürgündeki'nin aklından geçenleri okuduğu, gizli sırlarını gördüğü için Grihavarilerden uzaklaşma kararı alır. Bir asi olarak bu tanrıya ve onun birliğine başkaldırır. Asi olmaya karar veren Sarp ve ona ait göstergeler başkaldırı iktidarına ait göstergeleri oluşturur. Janus'un görünümü altında olagelen her şey ise Sürgündeki'nin iktidarına aittir. Ölümsüz Vaiz olarak Janus dahi Sürgündeki'nin iktidar göstergesini oluşturur. Janus kendi oluşumuna oluşurken Sürgündeki'ne ait gri ışığı solur, onun gücüyle değişime uğrar, bir anlamda büyünün varlığı ortaya çıkar. Bu nedenle Janus/Ölümsüz Vaiz'in kendisi Sürgündeki'nin büyülü iktidar göstergesidir aynı zamanda Derzulya üzerindeki görünümüdür. Aynı zamanda ayinde bulunan otuz üç Grihavari de onun iktidarına ait büyülü göstergelerdir.

Derzulya toprakları üzerinde tüm krallıklar kendisine bağlıdır, aksi düşünülemez. Kendi içlerinde istedikleri gibi iktidar/güç mücadelesine girebilir ama günün sonunda hepsi Janus'a hizmet etmek zorundadır. Bu noktada görülen Derzulya üzerinde asıl hâkim ve iktidar sahibi olan Ölümsüz Vaiz'in görünümünde Sürgündeki'dir. Onun başlıca büyülü

[186] Uçar, *Asi*, 23.

iktidar göstergeleri de Janus ve Grihavariler'dir. Her ne kadar Janus kendi iktidarını sürdürüyor gibi dursa da ona ait iktidar göstergeleri Sürgündeki'ne hizmet eder.

Sürgündeki'ne ait iktidar göstergelerinin ortaya çıkmasını sağlayan romanın başında doğan kız çocuğudur. E-zmaraf adlı ülkede var olan Örümcek Tanrıça adına her yıl kurban verilir. Onun rahip ordusu doğrultusunda yetiştirilen kurban zamanı gelince tanrıça için ölür. Ancak bu yıl için seçilen Seçilmiş Lokan ayinden kaçar. Çünkü Fula adlı bir kıza âşık olur ve ikisinin bebeği dünyaya gelmek üzeredir. Bu kaçışları sırasında Lokan başka yöne Fula başka yöne kaçar. Askerleri peşinden sürükleyen Lokan onlardan kurtulsa da kendisinin göğsüne yapılan örümcek dövmesi yüzünden çok yaşayamayacağını düşünür. Esir düştüğü köle tacirlerindeyken yanına tek gözü kör olan yaşlı bir adamla tanışır. Bu yaşlı adam kör gözüyle yaptığı büyüyle onu örümcek dövmesinden kurtarır. Lokan böylece peşinde olan Poriganis ve Örümcek Tanrıça'nın adamlarından kurtulur. Bu noktada okuyucunun ve olay kişilerinin karşılaştığı örümcek dövmesi roman içinde mikro iktidar olarak kalması mümkün olan E-zmaraf yönetimine ait bir büyülü iktidar göstergesidir. İçinde bulundurduğu zehir ve yapılışı gereği büyülü göstergeler arasında anılır. Bu noktada okuyucu ve olay kişilerinin karşılaştıkları kör yaşlının olay örgüsünün ilerleyen bölümlerinde başka bir iktidar sahibi olduğu görülür. O an gelince ona ait göstergeler de çalışma içerisinde işlenir. Fula ise kaçtığı yönde bebeği doğurur. Bebeğin doğumuyla sarsıntı yaşanır. Güç sahipleri olan Sürgündeki ve onun yeryüzündeki görünümleri olan Grihavarilerle, Ölümsüz Vaiz bunu hisseder. Fula Kursaha adlı çölde bir vaha bulur. Bu vahada Sarp ikamet eder. Bebeğini Sarp'a emanet ettikten sonra ölür.

Bu esnada Poriganis, Balasahir adlı Grihavari'nin Örümcek Tanrıça'nın ülkesi olan E-zmaraf'tan ayrılmasıyla tahtı ele geçirir. Ülkenin simgesi olan Örümcek Tanrıça'yı ortadan kaldırır, büyülü bir iktidar göstergesi olarak yer alan tanrıça Bereket Tanrıçası'na dönüşür. Kendisine kurban verilen, gençlik iksiriyle beslenen tanrıça form değiştirir. Bu sebeple bir anlamda Sürgündeki'nin büyülü iktidar göstergesi olan tanrıça yokluğa karışır. Tanrıça'nın değişikliği yönetimi altındaki halkın yaşantısını da etkiler. Değişen yönetim şekliyle halk toprağa dayalı bir toplum olarak inançlarını belirler.

Balasahir'in E-zmaraf'tan ayrılma nedeni Janus'un onu Kuraf'a direkt olarak çağırmasıdır. Balasahir'in sırtının ağrıması nedeniyle gücün eksikliğinin hissedildiğini söyler. Grihavarilerin güçlerinde bebeğin doğması nedeniyle kayıplar yaşanır.

Sürgündeki'nin iktidarının zayıfladığını gösteren bu doğum başka bir iktidarın büyülü göstergesi olarak Grihavariler üstünde gücünü gösterir.

> "Sırtım ağrıyor," diyebildi. Şimdi, o kadar önemsiz görünüyordu ki bu dert!
>
> Ama Janus beklediği gibi, "Bunun için mi rahatsız ettin beni!" diye köpürmedi, aksine ilgiyle ateşe eğildi, kızıl alevlerin içinde simsiyah dumanlar yayıldı. "Ne zaman başladı?"
>
> "İki veya üç gün… yavaş yavaş arttı. Belki de önemsiz bir şeydir ama…"
>
> "Yo… yo önemli… Gücümüzü şimdiden etkilemeye, bozmaya başladı. Sandığımdan tehlikeli."
>
> "Kim John?"
>
> İşte bu hataydı. "Bana ismimle hitap etme geri zekâlı!" Milyonlarca insanın kanı eline bulaşmış, ismi bile dehşet salan Balasahir korkuyla büzüldü. Janus umursamadı. "Sürgündeki'nin uyardığı doğdu. Kuzey Gri Tapınak Zul-Valknor patladı, Edolav'ı da kaybettik. Şimdi sen sırtının ağrıdığını söylüyorsun. Gücümüzü, griışığı etkiliyor.[187]

Bebeğe ölmeden önce annesi Fula, Elem ismini koyar. Sarp bebeği büyütürken onun büyülü olduğunu, farklı olduğunu gözlemler. Olay kişisinin gözlemleriyle okuyucu da bebeğin bu anlarına tanıklık eder. Bebek iki aylık olması gerekirken birden hızlı büyür ve on yaşlarında bir çocuk formuna kavuşur. Her şeyi anlar, sorun çıkarmaz, hastalanmaz bir formdadır. Sadece konuşmaz. Bu hali onu büyülü iktidar göstergesi yapar ve bu iktidar Sürgündeki'nin karşısında yer alır. Çünkü Sürgündeki onun hemen öldürülmesini emreder.

Bu sırada Sürgündeki ya da Janus iktidarının karşısında yer alan bir isim de güçlenmeye başlar. Tek tanrılı dine inanan bu kişi Derviş Mikael'dir. Kendisi Derviş olmadan önce çocukluğunu vahşi bir ormanda sürdürür. Burada eski Kral Gerndun'u bulur. Janus'un zulmünden kaçan kral vahşi ormana düşer. Yanında kitapları vardır. Derviş de ormanda bu kitaplardan bir tane bulmuş ve çok merak içerisindedir. Bu yüzden kralı öldürmez, onun kendisini yetiştirmesini sağlar. Derviş böylece tek tanrıya inanan bir toplum oluşturmaya başlar. Kadim olarak adlandırdığı tanrıya hizmet eder. Ona inananların da yaşamları bu çerçevede şekillenir. Sözleriyle etkilediği herkes çevresinde toplanır. Eşit,

[187] Uçar, *Asi*, 42.

adaletli bir sistemde mutlu bir şekilde yer almak isteyen insanlar Derviş Mikael'e ve onun iktidarına katılır. Kendisinin yönetimi altında çalışan bir ordusu ve kendisine bağlı dini yayan misyonerleri bulunur. Asıl misyonerler çok iş yapar. Sürgündeki'nin iktidarına karşı güç haline gelen Derviş Mikael'in en büyük destekçisi ise bir gelip bir kaybolan tek gözü kör gezgindir. Kendisine ait göstergeler büyüdışı iktidar göstergeleridir.

Sürgündeki, Janus'u dünyaya yaklaştığını, yeryüzü zamanıyla yaklaşık üç yıla gelmiş olacağını söyler. Bebeğin öldürülmesi, tüm tanrı ve tanrıçaların ortadan kaldırılması, kendisinin Habis olarak isminin açıklanmasını emreder. Bunun üzerine Janus, Grihavarilerle bir araya gelir. Herkesi görevlendirir, Sürgündeki'nin emirlerinin iletilmesini sağlar. Grihavariler gittikleri ülkelerde artık başka tanrı ve tanrıçaların tapınakları olmayacağını duyurur. Yönetime karışılmayacağını ancak her ülkede Tanrı Habis adına bir tapınak ve rahip bulundurulacağını söyler. Habis adına yapılacak şölene savaşçılar hazırlanmasını da emreder. Ardından da her ülkenin hazırlayacağı savaşçılardan oluşacak orduyla Derviş Mikael'in yönetimi altındaki Sabır Ülkesi'ne saldırılacağını emrini verir.

Bu emirlerin iletildiği ülkelerden biri Runik Ülkesi'dir. Ayrıca özel bir savaşçı olan Harzam'ın da kendisine savaşçı yetiştirmesi ister. Runik Ülkesi'nin kralı ve Harzam Janus'a olan nefretlerinden dolayı ona bir suikast planı hazırlarlar. Başka bir iktidar çatışmasının ilk ayaklanmaları da burada duyulur. Runik Krallığına ait göstergeler büyüdışı iktidar göstergeleridir.

Romanın olay örgüsünün son aşamasında okuyucu ve olay kişileri Sürgündeki ve Elem hakkında daha çok şey öğrenir. Bu Kara Gezgin'in ortaya çıkışı ve kimliğini açıklamasıyla olur. Dejinler çöl olan Kursaha bölgesine gelirler. Sarp ve Elem'in yanına bu sırada Kara Gezgin lakaplı tek gözlü yaşlı gezgin de gelir. Kendisi Elem'le rahat bir şekilde telepati yoluyla iletişim kurar. Kara Gezgin, Sarp'a Elem'i korumaları ve Dejinlerden kaçırmaları gerektiğini söyler. Kendisi İblis'tir, dünyayı yaratan tek varlığın göstergelerinden biridir. Ayrıca kendisini Habis olarak isimlendiren varlık da bir melektir ve yine tek yaratıcının göstergesidir. Sürgündeki yoldan çıkmış ve İblis'in oluşturduğu dünyayı yok etmek amacıyla yoldadır. Bu yüzden oluşturduğu dünyayı korumak amacıyla Kara Gezgin/İblis Habis'in iktidarının karşısında yer alır. İblis'in kendi söylemi doğrultusunda Derviş'in iktidarı yürümesi ve ayrı bir güç olarak Habis'in karşısında yer almasıyla Fula ve Lokan'ın bir araya gelip Elem'in dünyaya gelmelerini sağlaması kendi

eseridir. Böylece Derviş ve Elem'in varlığı Kara Gezgin'in iktidarının göstergeleri arasında yer alır. Elem büyülü bir iktidar göstergesidir.

Üst iktidar kavramı düşünüldüğünde tek yaratıcının varlığından olay örgüsünün bu kısmında bahsedilir. Ancak olay örgüsü boyunca kendi varlığı ya da etkileri, olay kişileri üzerinde direkt bir etkisi görülmez. Sadece İblis ve Sürgündeki onun yarattığı varlıklar olarak bilinen dünya ya da yeni adıyla Derzulya üzerinde etkin iktidar olarak kendilerini gösterirler. Derzulya sakinlerinin yaşamlarını düzenleyerek iktidarlarını ortaya koyarlar. Olay örgüsü boyunca görüldüğü üzere çeşitli, büyük-küçük iktidarlar yer alır. Bunların büyülü ya da büyüdışı iktidar göstergeleri yaşam düzenleme de aktiftir. Ancak küçük iktidar her ne kadar kendi aralarında çatışma yaşasa da direkt olarak ya da dolaylı yoldan Janus'a ve Sürgündeki'ne bağlıdırlar.

Sürgündeki'nin karşısında yer alan iktidarlar Kara Gezgin ve eski bir Grihavari olan Sarp'tır. Ayrıca Sürgündeki ve Janus'un iktidarından kaçan Gökkurtlar vardır. Bir Türk kavmi olan bu kavim sınırların ötesinde kendisine gizli ve bağımsız bir yaşam kurmayı başarmıştır. Bunda aracı olan Sarp'tır. İblisle beraber Elem'i korumak için Dejinlerin karşısında mücadele ederler. Bir Dejin olsa da kızını annesinin kolyesi aracılığıyla tanıyan Lokan da bu savaşta Sarp'a yardım eder. Böylece Sarp, Lokan ve İblis Elem'i Gökkurtlar'ın yerleşim yerine götürmeye karar verir.

Romanın son kısmında ikinci kitap için hazırlık ve merak uyandırıcı bir bölüm yer alır. Ayrıca olay kişilerine ve okuyucuya başka bir iktidarın varlığını duyurur. Janus'un gözleminden ve yönetiminden kaçmayı başarmış, karanlıkta varlığını sürdüren bir bölgedir. Chiang olarak adlandırılan bu bölge Çinlilerin ikamet ettiği ve yönettiği bir yerdir. Janus'un ölümsüz gözlerine kapalı olan bu alan onun bilgisi dışında hareket eder. Janus onları da gözlemi altına almak istediği ve Gökkurtları da yok etmek istediği için birbirlerine kırdırmaya karar verir. Janus'un planına göre iki iktidar ve ordusu birbirlerini yok edecek ve Janus tüm Derzulya'nın tek iktidarı olup Gri Tanrı'nın hizmetine sunmayı planlar. Bu noktada Grihavarilerden Mişka'yı Chiang bölgesine gönderir ve ordusunu davet etmesini söyler. Olay örgüsünün bu noktasında okuyucuya ve olay kişilerine Chiang ülkesinin komutanı ve imparatoru Ku-ang önderliğinde ilerleyecek olan özel güce sahip ordusu tanıtılır. Ordunun içinde Yecüc ve Mecüc adlı özel kolluk kuvveti olan yaratıklar yer alır. Roman içinde bu özel yaratıkların duyurulmasıyla Ku-ang'ın iktidarının büyülü iktidar göstergesi de duyurulmuş olur.

> Ku-ang, Janus'tan korkmuyordu, çünkü Chiang gizli dini Magri Ket-ong rahipleri Toht kanı kullanarak kendini bölerek çoğaltabilen bir büyü nesli oluşturmuşlardı. Ye ve Me adlı iki kardeşin kullandığı bu büyülü yaratık türü yine bu kardeşlerin ata isimleriyle anılıyordu. Yani küçük, yırtıcı ve kana susamış bu ordu Ye-cüc ve Me-cüc'lerden oluşacaktı. Rahipleri gizemli Üç Cadı Kızkardeş'ten emir alıyorlardı.[188]

Dile getirilmese bile ona hizmet ettiklerinin ve onun yaşamlarını düzenlediği şekilde yaşadıklarının farkındadırlar. "'"Derzulya'da kralların üstünde bir güç var biliyorsun kızım," dedi Opal. "Şöyle bir bak gözünün uzanabildiği her yer bizim değil mi? ama yanlış. Altımdaki taht bir emirle alınabilir."'"[189] Janus'a bağlı olup ona hizmet eden tüm krallıklar Sürgündeki/Habis'e hizmet etmiş olur. Olay örgüsü boyunca okuyucunun ve olay kişilerinin karşılarına çıkan bu büyülü iktidar göstergeleri kimi zaman doğrudan kimi zaman dolaylı olarak Tanrı Habis'in iktidarını gösterir. Sadece karşı iktidar olarak var olmaya çalışan isyan iktidarının göstergeleri bunun dışındadır.

Orkun Uçar'ın Habis Üçlemesi serisi için kaleme aldığı ikinci romanı *Sin – Sarı İstila*'dır. Bu roman, daha çok Derzulya'nın ve onun yönetiminde olan Sürgündeki ve Janus'un güçlerinin nasıl ve ne şekilde zayıfladığını ortaya koyar. Bu yüzden göstergeler büyüdışı ya da büyülü olsa da daha çok bu yola hizmet eder. Olay kişileri ve okuyucuya sunulan iktidar göstergeleri isyan iktidarına ait olduğunu Janus'un güçlerine etkileri olay örgüsü içinde anlatılır. Bu sırada Derviş Mikael'in iktidarını ve birliğini daha da güçlendirdiği gösterilir. Dervişin kim olduğu İblis aracılığıyla okuyucuya ve olay kişilerine duyurulur. İntikam iktidarı olarak var olan Harzam ve Kral Edmas gücünü arttırmaya devam eder. Bu olanlar Derzulya halkının yaşamında değişikliğe sebep olur. Değişiklikleri sağlayan bu göstergeler iktidarların hatırlatıcıları olarak olay örgüsü içinde yerinde alır.

Orkun Uçar, *Sin – Sarı İstila* romanında *Asi*'de izlediği yolu izlemez. Asi romanında her bölümden önce alıntı ve Abserzahil'in Derzulya Tarihçesi'nden bölümler yer alırken *Sin – Sarı İstila* romanın sadece başında Abserzahil'in Derzulya Tarihçesi'nden bir bölüme yer verir, ardından Derzulya'nın haritası yer alır. Tarihçeden alınan bölüm tüm romanın özeti gibidir. Romanın bölümleri başlamadan, haritadan sonra Bakara süresinin otuz ve otuz dört arasındaki ayetlere yer verir. İlk kitapla aynı olan tek durum Kayıp Heronit Kehanet Defteri'nden her bölümün başında alıntı yapılmaya devam edilmesidir. Kitap

[188] Uçar, *Asi*, 331.
[189] Uçar, *Asi*, 316.

toplam sekiz ana bölümden oluşur. Ana bölümlerin içinde sayıyla numaralandırılmış küçük bölümler yer alır. Bu bölümlerdeki sayılar devamlılık içinde seyreder.

Roman Harzam'ın Janus için kurguladıkları ölüm planına savaşçı toplamasıyla başlar. Shaeklan'ı, Muya Tai'yı ekibine kattıktan sonra Ölümün Beş Küçük Kardeşi ismiyle anılan ve son kalan, artık kötülükten kaçan Dus'u da ekibine katıp planı için evine dönmeye başlar. *Asi* romanının sonunda Gökkurt'a doğru yola çıkan Lokan, Elem ve Sarp oraya ulaşır ama Kargeba ve oraya tesadüfî olarak düşen bir insanın kaçtığını öğrenirler. Gökkurt Ülkesi hakkında Janus'a bir şeyler anlatmaması için Kargeba'yı bulmaya Elem, Lokan, Sarp ve Yıldız yola düşerler, Kurâf'a gitmeye çalışırlar. Kurâf'a doğru gittikleri yolda E-zmaraf'ta festival alanında kamp yaparlar.

Bu yaşananların sonucunda Sarp diğerlerinden ayrılır ve ayrı iki grup olarak Kurâf'a giderler. Sarp yol üzerinde Abserzahil'i bulur. Onu kandırarak kaçıran bir grupla karşılaşılır. Bu grup aslında çok öncelerde bilgi toplamak adına kendisinin kurduğu bir gizli örgüttür. Hubris adlı bir örgütün tapınağına gider ve her şeyin değiştiğini görür. Artık sadece bilgi toplamayan bu grup gizlice Derviş'e çalışır. Oradan Abserzahil'i de yanına alıp Kurâf'a gider. Bu gizli örgüt artık Derviş'in iktidarına aittir.

> Stalen parayı almak için hevesle uzandı. Açılan kol yeninden bir dövme belirdi.
>
> Sarp kaşlarını çatarak, "Hubris."
>
> Latince bir cümle söyledi. *"Ars est celare artem."*
>
> *Gerçek sanat, sanatı gizli tutmaktır* bu slogan örgütün parolasıydı.[190]

Deccala yüzleşen İblis Habis'e karşı isyan iktidarı içinde kendi iktidar alanını oluştursa da olay örgüsü içinde vurgulandığı gibi aslında İblis yaratıcının bir iktidar göstergesidir. Onun varlığının ve çizdiği yolun büyülü bir göstergesi olan İblis Deccal'ın karşısında gerçek görüntüsüne geçer.

> Kara melek bu sohbetin gidişatını sevmemişti. Yaşlı adam suretini terk etti. Bu suret sanki gücünü emiyordu. Yaratılış özüne döndü. Siyah mat derisi, kızıla çalan gözleri, antik bir güzellik barındıran uzun yüz hatları korkutucuydu. [191]

Diğer yandan olay örgüsü içinde yaşanan önemli gelişme ve bir iktidarın ayak izlerinin görünmesi ise İfritgözü'nde yaşanır. Burada Chiang Ülkesi'nin ve Ku-ang imparatorunun

---

[190] Orkun Uçar, *Sin – Sarı İstila*, (İstanbul: Altın Kitabevi Yay., 2013), 170. (Vurgulamalar yazara aittir.)
[191] Uçar, *Sin – Sarı İstila*, 186.

iktidarının ayak izleri ve etkileriyle göstergeleri yer alırken aynı noktada bilinmez bir iktidarın silik belirtileri görülür. *Sin – Sarı İstila*'da açıklanan bu iktidara sadece değinilir. Büyülü ve büyüdışı iktidar göstergelerinin iç içe geçtiği bu kısım Habis Üçlemesi serinin son kitabı olarak tasarlanan *Gri Tanrı* romanına hazırlık niteliğindedir.

Üç cadı aslında zamanın dünyaya ulaşan Habis gibi bir varlığın ele geçirdiği üç kız kardeştir. Üç kız kardeşin soyunu Ye-cüc ve Me-cüc'e çevirip kendisine ait bir ordu oluşturur. Bu ordusuyla Chiang ordusuna katılır ve imparatora hizmet eder. Ancak öyle güçlüdür ki imparator dâhil herkes onlardan korkar, kendilerine kurban seçilmesine izin verir. Bu güçle imparator yönetimi altında hem cadıların yaratıklarıyla hem milyonları bulan asker sayısıyla yıkıp yakarak Rah – plat'a kadar gelir. Olay örgüsü içinde son görülme durumları buradadır ve Gökkurt'a doğru ilerlemek ister. Geçtiği yollarda ülkeler, Janus'un emriyle, onu yıpratmaya çalışır. Savaşın sonunda Janus, karşısında güçlü bir ordu istemez, onları Derzulya'ya sadece amaçlarını gerçekleştirmek için çağırmıştır. Ancak içlerinde Habis gibi bir varlığın yer alması ona da sürpriz olup başka bir iktidarın var olduğunu gösterir.

Kurâf'a gelen Sarp Kargega'yı Abserzahil'in kızı Yasemin'in işlettiği tatlıcı dükkânında bulur. Ondan Janus'un Gökkurt Ülkesi'ni öğrendiği ve Janus'un Chiang ile anlaşıp onların ordusunu Gökkurtların üstüne gönderdiği bilgilerini alır. Ekibiyle beraber oraya gitmek üzere kaldıkları hana gidecekken karşısına eski aşkı ve ihanet edeni olan Zefir çıkar. Zefir, Grihavari Mac İntoh'un kendisiyle Peçe adlı barda görüşmek istediğini iletir. İletiye cevaben Sarp oraya gittiğinde karşısında Janus ve İblis'i bulur. İblis ona Derviş'in Deccal olduğu bilgisini verir. Janus ise Habis'e karşı bağlılığının azaldığını ve gücün eridiğini söylerken ona geçmişinden gelen birini hatırlatır. Bu geçmişinden gelen isim Atilla'dır. Atilla, Sarp'ın eski İngiltere'de tanıştığı ve unuttuğu bir isimdir. Kendisi robot ve yazılım üzerine çalışır. Derzulya'nın dış kıyılarından kıtaya gelen canlı bir robotun üreticisi olduğunu düşüncesini Janus, Sarp'a iletir. Sarp Atilla ile ilişkisini bölük pörçük hatırlar. Bu hatırlayış yine üçüncü romana hazırlık olarak aktarılır.

Olay örgüsünün bu noktasında Janus başka bir iktidarı okuyucuya ve olay kişisine duyurur. İfritgözü'nde beliren iktidarın ayak izlerinin duyurusu yapılmış olur. Janus Derzulya'nın ya da bilinen dünyanın aslında bir metal dünyasını olduğunu söyler ve Habis'in bunu yok ederek kendisine ait bir evren oluşturduğunu, bu yüzden şu anda Derzulya'da büyünün hâkim olduğunu açıklar. Oysa metal dünyasına kavuşmak ister ve anılan iktidar bunu kullanır. İfritgözü'nde ortaya çıkan ve çok aşamalardan geçerek

canlanan robot bu iktidarın büyülü göstergesidir. Asıl varlığını üçüncü romanda ortaya çıkabilir.

> Uzun zamandır doğuda bir sahil heykelleriyle ünlü dostum. Rebonlarımı göndermiştim ilk ortaya çıktıklarında. Ve ne öğrendim dersin. Onlar heykel değil. Derzulya dışından gönderilen insan görünümlü robotlar.[192]

Görüldüğü üzere Orkun Uçar'ın kaleme aldığı Habis Üçlemesi serisinde iki roman boyunca iktidarlar kendi taraftarlarını, yoldaşlıklarını kurarlar. İsyan iktidarı olarak Sarp ve Elem'in yoldaşlığı, Janus'un kurduğu karanlığın neferleri ve Derviş Mikael'in takipçileri artar. Beklenen iktidar çatışmasında her iktidar kendi yoldaşlığını oluşturur.

Osman Koca'nın 2003 yılında ilk romanlar ödülü aldığı *Kral Suban*, fantastik bir kurguya sahiptir. Yılanların insanlığı ele geçirmesi üzerine kurulu olay örgüsü içinde iki iktidarın çarpışmasını barındırır. Yazar bunu yaparken bilinen dünyanın tarihçesini ve anlatılarını kullanır. Bilinen dünya üzerinde kurgulanan farklı boyutlar aracılığıyla bir evren oluşturur.

Romanın karanlık tarafı temsil eden, ölüm saçan iktidarı bu alıntıda Kral Suban olarak kendisine yer bulur. Bunun karşısında iyiliği/aydınlığı/ışığı temsil eden insan kralın soyundan ve görevini sürdüren neferlerinden kimseler gelir. Bunların en üstünde de Yüce Yaratıcı anlatır. Dini aktarımların gerçekliği romana tesir eder.

Prolog – Büyük Savaş kısmının ardından romanın olay örgüsü başlar. Olay örgüsünün geçtiği zaman kitabın güncel yayın tarihidir. Mû medeniyeti anlatıldıkça geriye dönüşler zaman çizgisi içinde yerini alır.

Roman Basrî adlı taksicinin aracına yaşlıca bir adamın binmesiyle başlar. Bu yaşlıca adamın tuhaf konuşmaları vardır, hangi zaman diliminde olduğunu tam olarak bilemez. Köprüye ulaşmak istediğini bildirir. Basrî kendisini köprüye götürür, adam orada bir genç kızla konuşur ama genç kız intihar eder. Bu genç kız Melek'tir ve olayların kilit noktasıdır. Aydınlığın yolunda ilerleyen dört nefer Melek'in çevresinden olan insanlardan oluşur. Melek yanlış kişilerin elinde düşmüş deli dolu bir genç kızdır. Yılanadamların eline düşen Melek girdiği çıkmaz sonucunda ruhunu kurtaramaz. Onu çok seven Nadi, Melek'in ölümüyle sarsılır. Basrî adlı taksicinin arabasına binen yaşlı adam arabasında bir dosya bırakır. Bu dosyanın üstünde Nadi'nin adresi yazar. Basrî dosyayı Nadi'ye getirir. Böylece tanışarak aralarında bir bağ oluşur.

[192] Uçar, *Sin – Sarı İstila*, 259.

Bismil'e gidilmesini çünkü anlatılara göre Mû medeniyetinin orasıyla bağlantılı olduğunu söyler. Nadi giderlerken yanlarında akademisyen olan Numayn'ın gelmesini ister, çünkü kendisi bu coğrafya ve tarihçe hakkında oldukça bilgilidir.

Yılanlardan kurtulmalarının sonunu genellikle Basrî'nin bedeninde zuhur eden Feyzullah Hoca sağlar. Yine daire çizimi kullanarak büyüler yapar. Basrî'nin bu gruptaki görevi böylece açığa çıkar. Kara kitabı koruma ve boyutlar arası geçişi kontrol etme görevinde kişiler yer alır. Koruma görevi taşıyıcılara aitken kontrol görevinde bekçiler yer alır. Bunlar aydınlık/kurtuluş iktidarının neferleri olup büyülü iktidar göstergeleridir.

Aramaları sonucunda Çalımlı köyünde doğru noktayı bulan grup Basrî'nin vücuduna zuhur eden Feyzullah Hoca'nın komutları doğrultusunda büyünün başlangıcındaki görevlerini yaparlar ve büyünün gücüyle bayılırlar. Bu noktada ortaya çıkan aradıkları kara kitap değil, aydınlık ile karanlığın arasında geçen mücadeledir.

Taşıyıcı görevinde olan Feyzullah Hoca görevini Basrî'ye aktararak bilinen dünyayı terk eder. Görevlerini yerine getiren bu grup İstanbul'a döner ve kurtuluş/aydınlık iktidarın kazandığını, dünyanın düzeninin sürdüğünü okuyucuya duyururlar.

Çatışan iki iktidarın arasında bilinen dünyanın ve insanlığın geleceği söz konusudur. Karanlık ve aydınlık çatışırken birtakım renkler büyülü ifadeler olarak roman içinde yer alır. Her iki iktidarının olay örgüsü boyunca çeşitli büyülü göstergeleri okuyucu ve olay kişilerinin karşılarına çıkar. Bunların ilkini ışığın yolunda ilerleyen yoldaşlık oluşturur. Her ne kadar yoldaşlığın genelini insanlar oluştursa da önemli yoldaşlık kişileri Feyzullah Hoca ve Taşıyıcı olan Basrî'dir.

Sadık Yemni'nin 1996 yılında basılan *Muska* adlı romanı bilinen dünya üzerinde geçen fantastik kurguya sahiptir. Yemni, bilinen dünyanın da kurgu içinde bir âlem olarak yer aldığı âlemler evreni kurgular ve kendisi romanın akışında bu evreni tanımlar.

> Evren çeşit çeşit âlemler vardı. Onlar, içinde insanların, hayvanların, bitkilerin ve yıldızların olduğu âlemde yaşıyorlardı. Atomlar ve bakteriler de buna dahildi. Bazı insanlar evrimle, bazıları da Adem ve Havva'dan meydana gelmişlerdi. Düşsel dostlar ve rüyada gittiği yerler ve tanıdığı kimseler başka bir âleme aittiler. Sonra melekler, iyi saatte olsunlar, şeytan ve cebrailin yaşadığı bir âlem vardı. Bir de ölenlerin gittiği cennet ve cehennem. Kendine has kuralları olan âlemler iç içeydiler. Sezgi gözü açık kimseler vardı. Allah'ın kendi suretinden yaratarak ödüllendirdiği bu kimseler âlemlerin birinden diğerine yolculuk edebilirdi. Allah

bütün âlemlerin hepsinin yaratıcısıydı. Onun istenci her güçten üstündü ve sonsuz bağışlayıcıydı.[193]

Olay örgüsü içinde yazar kendi yarattığı evrenin tanımını bu şekilde yapar. Yemni'nin kurgusuna göre evren çeşitli âlemlerden oluşur, bu âlemler içinde dolaşabilen yetenekli kişiler yer alır. Olay örgüsünün başkişileri arasında da bu yeteneğe sahip olay kişileri vardır. Fantastik kurgunun çatışması da bu olay kişileri çevresinde gerçekleşir. Ayrıca alıntının sonunda görüldüğü üzere bir üst iktidar vurgusu yer alır. Her şeyin yaratıcısı olan Allah tektir ve her şeyin üstündedir. Üst iktidarın dışında romanın çatışmasını iki iktidarın görünümleri sağlar. İyilik yolunda olan Işık Nesne'nin çevresi ve kötülük yolunda olan Kara Nesne'nin çevresidir. Kara Nesne'nin iktidarı ve varlığı, Işık Nesne yolunda olanlar ve Işık Nesne'nin varlığıyla son bulur. Bu iktidarlara ait göstergeler olay örgüsünün akışı içinde verilir. İktidar göstergeleri kategorilere ayrıldığında büyülü iktidar göstergelerinin direkt olarak büyüdışı iktidar göstergelerine baskın geldiği görülür.

Sadık Yemni bilinen dünya üzerinde kurguladığı *Muska* romanında birtakım iktidar çatışmalarından olay örgüsünde bahsetse bile bunları kurgu içinde dâhil etmez, sadece zamanın belirlenebilmesi için verir. Bunlar aslında romanın büyüdışı iktidar göstergeleri arasında sayılabilir. Ancak romanın olay örgüsü içinde geçen askerlerin kimlikleri, üniformaları, ait oldukları ordu açık açık yazmaz. Bu askerler sadece İzmir'de Ethem adlı birini ararken görülürler. Kötülük yolundadırlar. Onlara ait söylem burada biter. Bu yüzden bunlar romanın zamanını belirleme ipuçları olarak olay örgüsü içinde yer edindiklerinden tez çalışması içinde de detaylarına girilmez.

Büyülü iktidar göstergeleriyle okuyucu ve olay kişileri büyüdışı iktidar göstergelerine oranla daha sık karşılaşır. Bu karşılaşmalar yazarın kurguladığı evren tanımı çerçevesinde gerçekleşir. Yemni'nin kurgusunda düşler ve oradaki kişiler farklı bir âlemi oluştururlar. İyi saatte olsunlar, cinler, melekler farklı bir âlemden bilinen dünyaya gelirler. Ayrıca sezgisi güçlü, âlemler arası yolculuk edebilen, fal bakıp yorum yapabilen, büyü gücü olan cadılar da olay örgüsü içinde kendilerine yer bulurlar.

Sarp Sapmaz romanlarının başlangıcı olan *Muska* romanı cihanın efendisi olma romanından ziyade daha küçük çaplı iktidar çatışmasının yer aldığı bir fantastik kurgudur. Sarp Sapmaz'ın olayın merkezinde yer aldığı bu kurguda onun çevresinde gelişen olay örgüsü içinde olay kişileri ve okuyucu çeşitli büyülü iktidar göstergeleriyle karşılaşır. Altı

[193] Sadık Yemni, *Muska*, (İstanbul: Metis Yay., 1996), 82-83.

yıllık periyodlarla gerçekleşen ölümler Kara Nesne'nin ana amacına hizmet ederken ışığın, iyiliğin yolunda olan cadılar ve Sarp onu yenerler. Olay örgüsü, yazarında roman içinde okuyucuya duyurduğu gibi ouroboros şeklindedir. Bunu cadıların söylediği şarkıyla okuyucuya iletir.

Zaman yılanı şaşırdı

Kaptı kendi kuyruğunu

Başla son karıştı

Yuvarlandı halka oldu

Aldım kolye yaptım boynuma

Altın kolye yaptım boynuma[194]

Halloş, Halit ve Mecnun olarak anılan Halit Duman'ın hayat çizgisi içinde olabilecekler, olanlar ve olmayanlar anlatılsa da olay örgüsünün başkişisi kendisi sayılmaz. Kötülüğün görünen temsilcisi olan Kara Nesne'nin varlığının etrafından gelişen olaylar İzmir'in 60'lı yıllarında geçse de sık sık geriye dönüşler yer alır. Ayrıca roman iki binli yıllara yaklaşıldığı zamanda başlar. Halit Duman'ın hayatının son günleriyle başlayan romanın asıl anlatımı onun daha genç olduğu yaşlara denk gelir. Sarp'ın nasıl biri olduğunu yazar okuyucuya anlatır ve iktidar göstergeleri bu çerçevede kendini okuyucu ve olay kişilerine duyurur.

Bunu da mahallede oturan ve onun gerçek siluetini bilen ya da gören üç cadı farkındadır. Gözleri görmeyen Ayzıt, Seher ve gerçek siluetini gören Cemile bu Kara Nesne'nin kötülük yaydığını ve büyük bir plana hazırlandığı fark eder. Onu durdurma için kendi hamurlarından olan, sezgi gücü güçlü olan ve düş âlemlerinde gezip oradakileri görebilen Sarp'ı da buna hazırlarlar. Sarp, Cemile'nin torunudur. Bir de böyle şeyleri duyup görebilen Tahir vardır, o da Ayzıt'ın torunudur. Olay örgüsünün başlıca kişileri bunlardır. İyiliğin neferlerini oluşturup Işık Nesne'ye yardım ederler. Işık Nesne'nin Kara Nesne'ye son darbeyi vurmasını sağlayan diğer bir olay kişisi de Korhan'dır. Başta Kara Nesne'nin bilmeden hırsına yenik düşüp tesiri altında kalsa da en sonda Işık Nesne'ye yardım eder ve iyiliğin neferlerinden biri olur.

İktidar çatışmasına bakıldığında Kara Nesne'nin karşısında Sarp ve üç cadı yer alır. Cadılar Sarp'ı eğiten, koruyan ve yol gösterenlerdir. Sarp, Kara Nesne'yi yok edebilecek

[194] Yemni, *Muska*, 248.

güçte bir çocuktur. Sezgileri, odaklanması ve gücü sayesinde bu karanlığı oradan kaldırabilir.

Döngü içerisinde yaşanan ilk olaydan sonra üç cadı fal bakar, kurşun döker ve geleceği yorumlarlar. Aynayı başka zaman dilimine gönderseler de hiçbir şeyin bitmediğini anlayan cadı son çatışmanın Sarp'la kazanılacağını anlar.

Bahçeye girdikten sonra Kara Nesne Sarp'ı yenebilmek için onu düş âlemlerinde gezdirir, aklını çelmeye çalışır ama Sarp Kara Nesne'yi yenip düş âlemlerinden kendini kurtarır ve bahçeye döner. Büyülü sabunu yok etmek için onu bulmaya çalışırken Ayten Kara Nesne'nin kendisini yönlendirmesi sonucu bahçeye gelir. Elinde bir makasla Sarp'ı öldürmek ister. Sarp'ın yanına gelen Tahir onu kurtarır. Kuyudan çıkan ölüler Ayten'i alıp kuyuya geri dönerler. Bu sırada işin kendisine kaldığını anlayan Kara Nesne bahçeye Sarp ve Tahir'i öldürmek için gelir. İşini bitireceği sıra ışıktan olan yaşlıca bir kadın elinde leğen gibi bir nesneyle bahçeye gelir. Kara kanatlarını açmış Kara Nesne'yi yok eder. Son anda velinimeti olan Karanlık Efendi'sinin yardımıyla aynaya ulaşmak isterken geriye döner. Korhan ve Sarp'ın aynayı Mecnun'un bahçesinde buldukları sahnedeyken Korhan Kara Nesne aynaya girmiş olduğunda aynayı elindeki taşla kırar.

Sadık Yemni'nin 1997 yılında yayınlanan *Öte Yer* romanı Sarp Sapmaz'ın yer aldığı ve başkişi olduğu ikinci fantastik romanıdır. Sarp Sapmaz adlı olay kişisinin ilk romanı olan *Muska* romanında olduğu gibi *Öte Yer* romanında da bir olay örgüsünün döngüsünü kırma durumu söz konusudur.

Romanın asıl olay örgüsünün zamanı 1969 yılında olup Ay'a inişe birkaç gün kala başlar ve Ay'a inildiğinde son bulur. Ancak olay örgüsü içinde geriye dönüş de yer alır. Romanın giriş kısmında 1969 yılının on dört ve on beş temmuz günleri anlatılır, bu kısımlar Amerika'da bir askeri üssünde geçer. Radyoteleskoplardan iyi anlayan ve bir bilim insanı olan Dean Palmer'a aydan bir mesaj gelir. Ay'a inilmesine günler kala gelen bu mesaj Amerika'yı telaşa sokar. Bu durumu araştırmak için Dean'in içinde yer aldığı bir ekip kurulur. Mesajın gelme kaynağının İzmir-İnciraltı olduğu keşfedildiği için ekip buraya yönlendirilir. Böylece romanın olay örgüsü içinde bir geriye dönüş ve asıl olay örgüsünün başlaması yer alır. Giriş bölümünün ardından romanın kurgusu 10 Temmuz 1969 gününe döner. Geriye Dönüş olarak adlandırılan bu bölümlerde sayılar ondan bire kadar geriye dönülerek adlandırılır ve roman öyle son bulur.

Roman konusu bakımından devletlerin, devletlerin kolluk kuvvetlerinin yer aldığı gözükse de böyle bir iktidar çatışmasının yer aldığı roman değildir. Dünyanın efendisi olma ya da ele geçirip tek güç, iktidar olma söz konusu değildir. Olay örgüsü için açık ve net olarak ortaya konan çatışma mikro iktidar çatışmasıdır. Âlemlerde yaşanan bir çatışma ve sızıntı sonucu yaşanan bir kargaşada kurtarma çalışması yer alır. Sarp'ın başında yer aldığı ekibin bu noktada başarıya ulaşıp mikro iktidar çatışmasında gücü elinde bulundurmasıyla son bulur.

Yazar bilinen âlemi BİR olarak adlandırırken ölenlerin gittiği diyarı İKİ olarak adlandırır. İKİ'den gelen Charlie âlemler arasında yaşanan bir birleşmenin meydana getirdiği krizin çözülmesi için Dean'i Sarp'a yönlendirir. Bu buluşmayla kurulan ekip mikro iktidar çatışmasının arasında kalır.

On sekiz yaşına gelmiş olan Sarp Belediye Konutları'nda geçirdiği yaz tatilinde 24 yaşında olan Leyla'ya âşık olur. Arkadaş gruplarıyla beraber günlerini denizde geçirirler. Sarp'ın aynı zamanda komşuları olan Oya adlı kızın diğer âlemden gelen Y adlı bir arkadaşı vardır ve onunla sorun yaşar. Bu sorunu çözmek için Sarp'tan yardım ister. Diğer âleme aşina olan Sarp diğer arkadaşların aksine Oya'nın içinde bulunduğu durumu anlar. Oya, Y adlı arkadaşı yüzünden hayatını yaşayamaz. Kendi olamaz, gelişemez, başkalarıyla aşk yaşayamaz duruma gelmiştir. 16 yaşında olmasına rağmen vücudunun gelişmesinin durması nedeniyle yaşından küçük gösterir.

Yaşanan çatışmadan karşı tarafın neferleri olup Amerika'yı temsil eden Susan ve onları takip edip ortadan kaldırmak isteyen Harry ölür. Sen: Sarp, varsan: Oya, eğer: Dean'i temsil eder. Böylece hem âlemler arası çatışma hem de Oya karanlık iktidarın gölgesinden kurtulurlar. Torom ve Sarp'ın geçtiği testler sayesinde Oya ve Sarp bilinen dünya olan BİR'e dönerler. Dean ise Torom aracılığıyla başka bir zaman çizgisine geçer. Kendi döngüsünün dışına çıkar, böylece âlemler arası çatışma önlenir.

Öte Yer romanının yoldaşlığı böylece ortaya çıkar: Sarp, Oya ve Dean. Bunların dışında özellikle Sarp'a sezgileri konusunda yardımcı olan cadı anneannesi ve Hayal Bekçisi de yer alır.

Sadık Yemni'nin, Sarp Sapmaz'ın maceralarını kurguladığı üçüncü romanı *Yatır*'dır. *Yatır* romanın Sarp Sapmaz'ın maceralarının anlatıldığı üçüncü roman olsa da olay örgüsü zamanında ikinci sıradadır. *Muska* romanıyla başlayan macera serisinin zaman çizelgesinde ikinci sırada 1968 yılının anlatılması nedeniyle *Yatır*, üçüncü sırada ise 1969

yılının anlatılmasıyla *Öte Yer* romanı yer alır. Ancak yayınlanma zamanı gereği *Yatır* romanı serinin üçüncü romanıdır ve mekân olarak yine İzmir kullanılır.

İzmir'in mekân olarak kullanıldığı bu üçleme de Sarp olayların birleşim noktasıdır. Fantastik ögeler kendisinin çevresinde meydana gelir. *Yatır* romanı, Sarp'ın var olduğu tarihteki olaylara geçmeden önce yatırın bulunduğu evin tarihine dair bilgiler verir. Bu bilgilerin yer aldığı bölümün ardından roman üç ana bölümden oluşur. Sarp'ın ev çevresinde gelişen olayları, Sarp'ın yakın çevresinin evi araştırdığı olaylar, Sarp ve ekibin birlikteyken evde yaşadıklarının anlatıldığı bölümlerdir. Ana bölümlerin adları Birinci Kitap Simyacı, İkinci Kitap Serhafiye ve Hokkabaz, Üçüncü Kitap İzmirella'dır. Asıl olayların meydana geldiği, iktidar çatışmalarının yer aldığı olay örgüsünün zamanı 31 Ocak 1968 ile 7 Şubat 1968 günleri arasındadır. Birinci Kitap ve İkinci Kitap 31 Ocak ve 5 Şubat arasındaki günlerde yer alan olay örgüsünü anlatır. Üçüncü Kitap ise 6-7 Şubat'ın günlerini anlatır.

Sadık Yemni'nin bu romanında da diğer romanları olan *Muska* ve *Öte Yer*'de olduğu gibi bireysel iktidar çatışmaları yoğunluktadır. Bu yaşanan iktidar çatışmaları çerçevesinde evrenler karanlıktan ve yok olmaktan kurtulur. Ölümsüzlüğü arzulayan bir ceanin bilinen dünyadaki insanlar üzerinde lanetinden yola çıkan *Yatır* hikâyesi bir evin çevresinde geçer.

Sonradan Özbilge soyadını alan Kılaronopules ailesinden evi lanetli olduğunu ilk bildiren ve ölen Ethem'dir. Padahto olarak nitelendirdiği varlığın laneti nedeniyle ölür. "Padahto. Hayalet, Gulyabani, cin anlamlarını barındıran bu kelimeyi Giritli komşularından ve yakınlarından defalarca duymuştu."[195] Bunu öğrenen Süleyman Kılaronopules laneti yenmek için 7 Şubat 1926'nın gecesinde kehanete karşı çıkar, laneti yenmek için bodruma iner, orada bir resim yapar ve garip bir şekilde kaybolur. Bu kayboluşa eşi Kerime Hanım ve kızı Sitare tanık olur. Sitare bu yaşadıkları nedeniyle toparlanamaz, tımarhanede intihar eder. Kerime Hanım, evden taşınır, laneti saklar, Süleyman'ın Paris'e gittiği yalanını söyler. 21 yıl sonra Kerime Hanım'ın oğlu Ergun laneti öğrenir, kehanetten kurtulmak için evi yakmak ister. Yavuz adlı yardımcısıyla evi yakmaya çalışırken kendileri yanarlar. Yavuz'un atı Gazeteci ve arabası da ortadan kaybolur.

Sarp okulun ara tatilindedir ve günlerini arkadaşı Şahin ve İkibuçuk Mustafa ile geçirir. Aynı zamanda Ayla'ya da kimya öğretir. Günlerini böyle geçirirken zamanı gelen yatırlı

[195] Sadık Yemni, *Yatır*, (İstanbul: Everest Yay., 2005), 29.

evde olacaklar baş göstermeye başlar. Yatırlı evde meydana gelenler birer büyülü iktidar göstergesidir ve bunlara okuyucu çoğunlukla Sarp aracılığıyla tanıklık eder.

Birinci Kitap'ta yaşananların ardından İkinci Kitap'ta ise aynı günlerde farklı olay kişilerinin ev ile ilgili yaşadıkları anlatılır. Eserin bu kısmında evin gizemini keşfetmeye çalışan İskender Hoca başkahraman olarak yer alır. Evin gizemini araştıran İskender, arkadaşı Mario'dan bilgi alır. Bu bilgiler sırasında Salah Bey'in ölümü konu olur. Aslında ölü olmayan ve sahte ölümünü düzenleyen Salah Bey de evin gizeminin peşindedir. Son anlarına yaklaşan ev bazı kişilere kendisi için davetiye gönderir. Evin davetiyesine ulaşan isimler Haydar ve Orhan'dır. Haydar çok işlevsel bir karakter değildir. Orhan ise evde ölen Yavuz'un oğludur. İzmirella adlı bölgeye çağrılan bu olay kişileri 6 Şubat'ın 7'ye bağlandığı gece eve giderler. Araştırmalarını Sarp'la paylaşan İskender Hoca ise o gece eve girmek için niyetlenirler. SİMS adlı bir grup oluştururlar. Bu grupta Sarp, İskender Hoca, Mario ve Sümer yer alır. Evin lanetini üzerinden atmak isteyen Şahin'in babası Sümer de onlara katılmıştır. Evrenler arası geçit olan bodruma inme planı böyle ortaya çıkar.

Sarp'a bu görevinde anneannesi ve onun arkadaşları dua ederek yardım eder ve yol göstermeye çalışırlar. *Muska* romanında üç cadı olarak tanıtılan bu kadınların da sezgileri oldukça kuvvetlidir. Sarp *Muska* romanında hapsettiği Kara Nesne'nin bulunduğu kuyuya giderek her iki kötülüğü birbiriyle çarpıştırır ve yok olmalarını sağlar. Böylece iki evren de kurtulur ve kötülük ortadan kalkar.

Saygın Ersin'in fantastik kurguya sahip Yedi Kartal Efsanesi serisi üç kitaptan oluşur. Bu kitaplar *Zülfikar'ın Hükmü*, *Erbain Fırtınası* ile *Ateş ve Bedel*'dir. Saygın Ersin, bu roman serisini bilinen dünya üzerinde yer alan fantastik kişiler ve fantastik durumlarla bir araya getirerek kurgular. Ayrı bir evren oluşturmaz, var olan evrenin içine fantastiği yerleştirir.

Fantastik kişiler romanda ve seride büyücü olarak Yediler/Ustalar, koruyucular olarak en çok duyulan Solaklar ve Yörükler, yaratık olarak Geceliler yer alır. Yedilerin dengeyi kurmak, iyiliği kötülüğe mahkûm etmemek için uğraşır.

İstanbul'a yerleşen Yediler Ocağı'nda her biri birbirinden ayrı sanata sahip yedi usta ve onların yetiştirmeye başladıkları çırak ustalar vardır. Yedi ustayı Behruz Usta, Niran Hatun, İlyas Usta, Salih Usta, İdris Usta, Bengi Hatun ve Elif Hatun oluşturur. Niran Hatun ile Elif bir olay yüzünden tartışırlar ve Elif çekip gider. Onu yetiştiren ustası Salih'te olayda yanında durmadığı için Elif madalyonunu da Salih Usta'ya bırakıp gider,

bu yüzden kendisinin nerede olduğunu göremezler. Elli yılda bir belirli yerlerden toplanmış altmış üç bitkinin toplanması ve kaynatılması ile oluşan iksir zamanı yaklaşır, ancak Elif hâlâ ocağa dönmemiştir. Bu durum Behruz Usta hariç diğer ustalarda gerginliğe sebep olur.

Lokman Hekim'in yetiştirdiği ve kurduğu Yediler Ocağı'nda ilk yedi usta arasından Behruz Usta hayatta kalır. Lokman Hekim ocağa Cihan Usta, Selim Usta, Melike Hatun, Harun Usta ve Cengiz Usta'yı katar ve bu isimler savaşlarda canından olur. Ocağın devamı ve sürekliliği için Lokman Hekim yeni ustalar yetiştirilmesi uygun görür. Bu yüzden ustalardan biri sanat sahibi, kalbine kötülük değmemiş bir çocuk görünce ocağa getirip onu yetiştirir. Behruz Usta Niran Hatun'u getirir. Çocuk yaşta aralarına katılan İdris Usta, kendisi usta olunca İlyas Usta'yı ve Cengiz Usta da Bengi Hatun'u getirir. Niran Hatun Salih Ustayı çocukken ocağa katar. Salih Usta'da en son Elif'i ocağa getirir.

Roman diğer fantastik eserlerde olduğu gibi karanlık ve aydınlık çatışması üzerine kuruludur. İyiler ve kötüler arasında mücadeleye aydınlığa yakın olarak dengede durur. Çünkü karanlık ve kötülük her zaman var olur, bu savaş hiç bitmez. Sadece karanlık her zaman yüzeye çıkamaz, gölgede yaşar.

Zülfikar'ın Hükmü romanı Rivayetler bölümünden sonra esas anlatı zamanına geçer. Salih Usta, uzun zamandan sonra İstanbul'a, Yediler'in yerleştiği mahalleye döner. Gitmeden önce mahalleyi Karabaş adlı kangal köpeğe emanet etmiştir, döndüğünde ilk onunla selamlaşır ve onu bir anlamda azat eder. Yaşanan talihsiz olayın ardından Elif'i aramak amacıyla yolculuğu çıkar ama onu bulamadan mahalleye geri döner. Yorgunluğuyla döndüğü mahallede ilk evine gider. Onun gelişine sevinen ev adeta tepki verir. Evde olan Yasemin'i uyandırmamak için marangozhanesine gider. Ancak Yasemin uyanır ve soluğu Salih Usta'sının yanında alır. Birlikte kahvaltı ederlerken konu İlyas Usta'ya gelir. Salih Usta gitmeden önce İlyas'ı da mahalleye bağlamış ve buralara göz kulak olmasını istemiştir. Onu da azat etmek için İlyas'ın evine gider. Salih Usta İlyas'ı, Bengi Hatun'un marifetiyle üretilen Zorba adlı şarabın etkisinde yatarken bulur. Uyandırır, özlem giderirler.

Zülfikar adlı kılıcı çalan Sanem biraz zorlansa da görevini yerine getirir ve ne çaldığını dahi bilmeden müşterisine teslim eder. Bu çalınmanın ardından görevli kişi Osmanlı Türkçesiyle yazılmış bir kitabı 12. Daire subaylarına getirir. Bunu çözmeleri için de Sarp ile Doğan, Sarp'ın eski nişanlısı Bahar'a giderler. Bahar Osmanlı tarihçisidir. Kitabı

görünce gözlerine inanamaz. Bu kitap, Kitab-ı Zülfikar'dır ve kılıcın varlığını doğrulamaktadır. Doğan ve Sarp görüşmeleri sırasında İdris Usta'ya kılıcın çalındığı haberini verirler ve hırsızlığı araştıracaklarını söyleyerek İstanbul Emniyet'inden her şeyin kendilerine ulaştırmasını isterler.

Görüldüğü üzere romanın hikâyesi boyunca çatışma ve iktidar mücadelesi karanlık ve aydınlık arasında yaşanır. Sağlanması gereken dengenin iki ucu olan iyiler ve kötülerin iktidar göstergeleri çok açık ve net olmadan ortaya konup okuyucuya ve olay kişilerine tanıtılır. İyilik/aydınlık iktidarının yoldaşlığını Yediler, 12. Daire, Solaklar ve Yörükler oluşturur.

Yedi Kartal Efsanesi serinin ikinci kitabı olan *Erbain Fırtınası*, *Zülfikar'ın Hükmü* romanının kaldığı yerden devam eder. Serinin birinci kitabı olan *Zülfikar'ın Hükmü*'nde başlayan olayları bir bütün haline getirip sonuçlandırır. Adeta bir bitiriş kitabı gibidir. Ancak serinin bir üçüncü kitabı daha mevcuttur.

Yüzbaşı Sarp ve Üsteğmen Doğan İstanbul'da ikamet ederken Sarp'a bir telefon gelir. Telefondaki kişi bozuk Türkçesiyle Eski Yer'in önüne çıkıp Bahar'ı almasını ister. Bahar'ı dövülmekten kurtardıklarını bildirir ve öylece bırakırlar. Sarp bu duruma çok sinirlenir ve üzülür. Bahar'ın başına bu derdi kendisi açmış sayılır. Bengi Hatun'un şifalı ellerine teslim edilen Bahar bir süre sonra iyileşir. Her şeyden habersiz aralarında yaşamaya başlar. Bengi Hatun'un evinde yaşayan Bahar bir şeylerde şüphelenmeye de başlar.

Bu noktada kurguya uzakta var olan bir iktidarın varlığı girer. Söz konusu olan bu belirsiz iktidar Alamut efsanesine aittir ki bu da romanın sonunda ortaya çıkar. Bozuk Türkçesi olan bu adamlar da bu iktidarın göstergeleridir.

Romanın öyküsünü Yedilerin çalınan emanetleri oluşturur. Yediler emanetlerin çalınmasına olan öfkelerini dışa göstermek isterler. Ayrıca Kaya Bey'in ölümü de Yediler'in üstelerine yıkılmak istediği için dışarı korku da salmak isterler. Özellikle Niran Hatun'un öfkesi dinmez. Bunu Geceliler üstünden tüm âleme göstermeye karar verir. Rebii aşiretinin çiftliğine saldırmak üzere hazırlanır. Çiftliğe yalnız giden Niran Hatun içeri girmeden önce yalnız olmadığını öğrenir. Ardından Bengi, Salih, İlyas, İdris Usta ve Solaklar da gelir. Çiftliğe beraber girerler. Çiftlik çok kalabalıktır. Ufak bir kıyamet kopmaya başlar.

Bengi'nin de yaralanmış olması nedeniyle hastaneye giderler. Ameliyat olurlar. Bengi'nin ciddi bir durumu yoktur, Niran Hatun'a bir şey olmaz. Ancak İlyas ve Salih'in durumları ciddidir. Bu nedenle dışarıya, plan gereği olarak da Salih ve İlyas'ın öldüğü haberinin yayılmasını isterler.

12. Daire ve Yediler birlikte Bengi Hatun'un emanetini ararlar. Profesör Murat Soner Bengi Hatun'un eminidir ve öldürülmeden önce emaneti sakladığı yeri işkencelere dayanamayarak Alamut'un adamlarına söyler.

Bahar iyileşme sürecinde tanıdığı madalyon sayesinde Yediler'in yanında kaldığını anlar ve bu andan itibaren işin içine dâhil olur ve her şeyi öğrenir. Artık Yediler Bengi Hatun'un emanetinin tapınakta olduğunu bilirler. Buraya gitmek için plan yapılır. Behruz Usta da Bahar'ın durumunun artık bir Sırdaş konumunda olduğunu söyler. Böylece Bahar'da iyilik/aydınlık iktidarının yoldaşlığına katılmış olur.

Teşup'un tapınağında bulunan emaneti almak için Niran Hatun, Bengi Hatun ve İdris Usta yola çıkar. İlk girişleri başarısızlıkla sonuçlanır. Çünkü tapınakta on iki oda bulunur. Bu on iki oda da on iki farklı Hint Tanrısı'na aittir. En sonuncudan önceki oda ise aşk ve savaş tanrısı olan İştar'ındır. Bu odada ustaları bir ordu bekler. Birçok tılsımında yer aldığı odada sanatlarını tam anlamıyla yapmaları mümkün olmaz. Acilen Eski Yer'e dönüş yaparlar. Nasıl gireceklerini bir türlü bilemezler, çünkü ellerinde olan şifreyi yani tabletin ne olduğunu bir türlü çözemezler. Bahar'ın yardımıyla Bengi Hatun'un emanetinin nasıl kurtarılabileceği bulunur. Emanet kurtarılsa da Alamut Tarikatı için sonun geldiği anlaşılır. Çünkü Elif Hatun'un bu tarikatla çalıştığı düşünülür. Tarikatın yer tespiti yapılır ve baskın verilir. Ustalar baskın sırasında zor durumda kalır.

Behruz Usta'nın sesini duyan Lokman Hekim, insanlar arasında çıkan manasız çatışmaları girmeyi bırakmış olsa da buna kayıtsız kalamaz. Onun bir kelamıyla bahçedeki çatışma durur, Geceliler ve fedailer dağılmaya başlar. Yukarı çıkar Yedi Kartal Ocağı'nın kartallarını alır, mahalleye dönerler. Mahallede herkes yaralarını sararken Lokman Hekim de Behruz Usta'yı iyi eder, yarasını iyileştirir. İksirin yapılmasını emreder. Bengi Hatun otları toplamaya Yüce Dağlar'a gider. Her şey tamamlanıp iksir günü geldiğinde Behruz Usta Lokman Hekim'den artık azat edilmesini ister. Lokman Hekim bunun karşılığında Behruz Usta'ya artık iksire ihtiyacı kalmadığını, zaten onun olmuş olduğunu söyler. Artık Behruz Usta yeniden Lokman Hekim'in çırağı olur ve

kâinatı gezerler. Yediler'in liderliğinde oluşan birlik ise iyiliğin, aydınlığın iktidarına hizmet eder. Karanlığın iktidarının son bulduğu bu sahneler yoldaşlığın eseridir.

Zülfikar'ın Hükmü ve *Erbain Fırtınası* romanlarında görüldüğü üzere bir bütünlük söz konusudur. Konu bütünlüğü bakımından yapılan genel değerlendirme de ortaya çıkan iktidar göstergeleri her iki tarafta da kişilerin özelliklerine ve onların kullandıkları araçlara bağlıdır. Kişilerin varlıklarıyla iktidar göstergeleri ortaya çıkar. Saygın Ersin kaleme aldığı bu serinin ilk iki romanın tercih ettiği işleyiş bakımından tezin çalışma amacı olarak ortaya çıkan yoldaşlık göstergesi bu şekildedir.

Yedi Kartal Efsanesi serisinin yayınlanmış son kitabı, serinin üçüncü kitabı olan *Ateş ve Bedel*'dir. *Ateş ve Bedel* romanı aydınlık ile karanlığın savaşının adım seslerinin olduğunu, aydınlık neferlerinin karanlığın ordusuna karşı yürüyüşe geçtiği romandır. Devam edecek şeklinde bir sona sahiptir. Serinin Yedi Kartalı bir eksik ile Behruz Usta'nın yokluğuyla bu seriye devam ederler. Behruz Usta'nın yerine ocağa Volkan alınır, ama kendisi henüz bir çıraktır. Romanın esas kötülüğün temsili olan karakterleri Sakafi, Kamer-i Hail ve Kabbaht ilk iki romanda olduğu gibi bu romanda arka planda değillerdir. Adları başlangıçta zikredilmese de kötülüğün yayılmasını sağlayan tüm göstergelerin arkasında onlar vardır. Bu göstergeler olay örgüsü içinde okuyucunun ve olay kişilerinin karşısına çıkarlar. Ocağın yedi kartalının beşi bu roman içerisinde yazarın yarattığı Öte Diyar'a giderler. Burada okuyucunun ve kartalların karşılarına çıkan birçok farklı iktidar göstergesi yer alır. Bunların en görünenleri sancaklar, resmi törenler içinde yer alan semboller, bayraklar, rütbe belirten işaretler, sanat sembolleridir. Bunların tüm artarımı olay kişilerinin ve okuyucunun da karşılaştığı gibi olay örgüsünün içinde verilir.

Saygın Ersin'in kaleme almış olduğu serinin bu üçüncü romana iktidar ve onun göstergeleri çerçevesinden bakıldığında yoğunlukta olan göstergelerin büyüdışı iktidar göstergelerine ait olduğu görülür. Yeni bir diyara giden ocağın kartalları, o diyarın hanedanlarının iktidarları ve bu iktidarların göstergeleriyle karşılaşır. Okuyucu da ustaların gördükleriyle beraber olay örgüsü içinde bu göstergelerin olay kişilerinin hayatlarını nasıl düzenlediğini gözlemler. Büyülü iktidar göstergeleri ise o diyarda sanatın çok büyük bir anlam taşımamasından, herkesin sanat kullanabilmesinden dolayı daha geri plandadır. Büyülü iktidar göstergeleri daha çok bilinen dünyada kalan Elif Hatun aracılığıyla okuyucu ve olay kişileriyle buluşur.

Ateş ve Bedel romanı *Zülfikar'ın Hükmü* ve *Erbain Fırtınası* romanlarının olay örgüsünün bitiminden yedi yıl sonrasıyla başlar. Bu yedi yılda birçok şey olur. Ocak neredeyse yok olma noktasında gelmiş, 12. Daire yok edilmiş durumdadır. Yedi Kartal Ocağı'nın üstüne bir karanlık çöker. Karanlığın iktidarının etkileri görülür. Karanlık iktidar romanın başında kendisini göstermeden önce göstergelerini ortaya koyar. Yedi Kartal Ocağı'nın geldiği durum, 12. Daire'nin ortadan kaldırılma çabası karanlığının sebep olduğu durumlardır.

Ateş ve Bedel romanının olay örgüsü ikiye ayrılıp ilerler. Olay örgülerinden biri bilinen dünya üzerinde geçer, başta 12. Daire subayları ve Elif Hatun yer alır. Diğer olay örgüsü ise ustaların Öte Diyar'da yaşadıklarından oluşur. Başlangıçta ustalar da bilinen dünya üzerindedir. Kötülük, karanlık her yanlarını sarar. Durum öyle vahimdir ki ne içinde olduklarını dahi anlamazlar.

12. Daire'nin subayları olan Deniz Yüzbaşı Sarp ve Jandarma Üsteğmen Doğan içeri düşüp yargılanır, yedi yıldır da içeridedirler. Onları dışarı çıkması ve ocakla bağlantılı olan Solaklar'ın rahat bırakılması karşılığında ocakla lağvedilmesi karşılığında anlaşır. İçeriden çıkan subayları almaya İlyas Usta ile Salih Usta giderler. Ustaları gören subaylar onları başlangıçta tanıyamaz, durumun bir tür büyü olduğuna kanaat getirirler. Mahalleye parmaklarındaki kartal yüzüğünün de yardımıyla girebilen subaylar ocağın durumunu hiç iyi bulmaz. Dağılacak oluşlarını kabullenemeyen Sarp yüzbaşı 12. Daire'nin olaydan vazgeçmeyeceğini söyler. Başlarına bunca derdi açanları, ocağı ve daireyi bu hale getirenleri bulacağını bildirir. Ancak ocak buna kalkışmayacağını ve toplanıp dağılacağını söyler.

Niran Hatun, Bengi Hatun ve İdris Usta'yı deyim yerindeyse savaşarak kendilerine getirirler. Ustalar kendilerine gelince Sarp'a yardım edenin Elif Hatun olduğunu da öğrenirler. Niran Hatun mahalle temizliği yapan ustalara aniden rüyaya yatmalarını emreder. Yörükler'in korumakta oldukları kapıdan mesaj vardır. Elif Hatun'un da almış olduğu Kapılara Yürüyorlar mesajını alırlar. Bu çok önemli bir mesajdır. Ustaların acilen Öte Diyar'a geçmeleri gerekmektedir.

Bu sırada kendi evlatları gibi yetiştirdiği Aret, Meryem ve İrfan, 12. Daire'ye yardım eder, Geceli Mehmet Sinan'ı ve onunla beraber olan Sanem ile Bahar'ı kurtarırlar. Bu sahnede de sanat kullanımı iktidar göstergesi olarak yer alır.

Niran Hatun, yarı Ateş Diyarı çocuğudur ve bunu ustalar oraya gittiklerinde öğrenir. Çünkü hatun bu bilginin unutulmuş olmasını diler. Ancak kendi memleketi Sagmarra ve Ateş Diyarı artık onun bıraktığı gibi değildir. Babası, Birinci Kapılar Savaşı'nın galibi, Büyük Samtuva'dır. Yaşı itibariyle tahttan çekilmesi gerekirken hâlâ Sagmarra'nın başındadır. Ancak haddinden fazla zamandır tahtta olması nedeniyle artık aklı pek selim değildir. Alttan altta ülkeyi ablası Prenses Şimala yönetir. Niran Hatun'un kendi hanedanıyla ilgili hatırladıkları, özellikle yönetim konusunda hatırladıkları hiç eskisi gibi değildir. Değişen çoğu iktidar göstergesi büyüdışı olsa da bazı göstergeler büyülü göstergelerdir. Bunların içinde özellikle kolluk kuvveti yer alır.

Ablasını Sakafi'ye kaptırdığına çok üzülen hatun ne yapacağını düşünür. Ancak bir yandan savaş eder. Kapı-Kale'nin sahibi Şahnan Mardu asasını çıkarıp savaş çağrısını yapar, destek çağırır. Bunun üzerine hanelerden destekler gelir. İdris Usta kendisine iletilen soruyu Niran Hatun'a, ocağın başına sorar. Gözleme katılmak isteyen Salih ve İlyas Usta'ya hatundan izin çıkar. Ocağın sancağını alıp oraya gitmeleri hatun tarafından emredilir.

Ateş ve Bedel romanında yoldaşlığın bir ayağını Elif Hatun ve 12. Daire oluşturur ve onlar karanlıkla bilinen dünya üzerinde mücadele ederler. Ateş Diyarı'nda karanlıkla mücadele eden yoldaşlığı ikinci ayağını ise Niran Hatun, İdris Usta, Salih Usta, Bengi Hatun, İlyas Usta ve diyarın hanedanlıkları oluşturur.

2.2. Karanlığın Neferleri

Fantastik romanlarda ışığın ve umudun taşıyıcıları olarak kurulan yoldaşlığın, ekibin, birliğin ya da kahramanların karşısında karanlığın neferleri yer alır. Işığın taşıyıcıları olan yoldaşlık ışık/aydınlık/iyilik iktidarının göstergeleri olan neferlerken karanlığın neferleri karanlık iktidarın göstergeleridir. Bu neferler bazen büyülü neferlerken bazen büyüdışı varlıklardan oluşurlar. Burada bahsedilecek olanlar büyülü ve karanlık neferlerdir.

Alp Aras'ın *Elf Kanı* romanında karanlık iktidarın adı üstün ırk savunucuları olarak geçer. Üstün ırk savunucuları iktidarı insan ırkının üstün olduğuna ve yaratılan evrenin tüm nimetlerinin kendilerine Tanrı Garan tarafından sunulduğuna inanırlar. Kendilerine ait olan nimetleri diğer ırklarla paylaşmamak için bir savaş başlatmaya hazırlanırlar.

Yaklaşan ırk savaşının temsilcilerinin bir tarafı olan Garan'ın takipçilerinin göstergeleri ve iktidar olma yolunda ilerleyişleri açık ve nettir.

"Kardeşlerim!"

"Tanrımız GARAN, bize sesleniyor! Yüzyıllardır beklediğimiz şeyi yapmamız için bizi çağırıyor! Onun sesini duyuyor musunuz?! Eminim ki siz de benim gibi onun sesini duyuyorsunuz! Çünkü aynı sizin gibi, kalbimde, efendimize karşı, gerçek sevgiyi ve gerçek bağlılığı hissediyorum!"

Tulda şehir meydanı bu sabah oldukça kalabalıktı. Tüm kalabalık, hep bir ağızdan bağırdı, "EVET!!"

"Tanrımızın çağrısını duyuyor musunuz?!!"

Kalabalık tekrar cevapladı ve hep birlikte insanların Tanrısı Garan'a tezahürat etmeye başladılar.

"Ve şunu asla unutmayın, Tanrımız, hep yanımızda! Bizi her kötülükten koruyacak! Ona olan sevgimizi kalbimizde hissettiğimiz, onun adını ağzımızdan düşürmediğimiz sürece, o her an yanımızda.

Artık diğer tüm ırklardan, kendilerini beğenmiş elflerden, kaba cücelerden, her şeye burunlarını sokan buçukluklardan ve daha birçok ırktan kurtulmanın zamanı geldi! Garan adına!!"[196]

Alıntıda da görüldüğü üzere, insanların tanrısı olarak temsil edilen Tanrı Garan'ın insanları diğer ırklardan üstün yarattığına inanan bir grup diğer ırkları düşman ilan eder. Bu grubun fikirlerine göre yaratılan dünya üzerindeki tüm varlıklar insan ırkına aitken elfler, cüceler, buçukluklar gibi diğer ırklar onların havasını, suyunu, yiyeceklerini bedavadan kullanır. Bu yüzden insan ırkı dışındaki diğer ırkların varlığı son bulmalıdır. Bu motivasyonla insanların arasında konuşmalar yapan ve kendisini Garan'ın elçisi olarak tanıtan Kandar adlı bir insan vardır. Kandar tek başına bir iktidar değildir, bu işin ardından planını oldukça iyi yöneten bir iktidar yer alır. Ancak bu iktidar varlığı ve kimlerin yer aldığı *Elf Kanı* romanında açıklanmaz. Sadece bir grup insanın özellikle elflerin sonunu getirmek istediği belirtilir. Bunun için hatta orklar ve goblinlerle çalışırlar. Özellikle goblin-büyücüler, büyü gücünden mahrum insan ırkı için önemli araçlardır. İşte bu noktada okuyucu ve olay kişileri üstün ırk savunucusu bu grubun ilk neferleriyle tanışır. Ağır iş gücü için kullanılan orklar ve goblinler ile büyü gücü dolayısıyla kullanılan goblin-büyücüler bu iktidar grubunun görünen ilk göstergeleridir. Bu noktada

[196] Alp Aras, *Büyülü Efsaneler Serisi – Elf Kanı*, (İstanbul: Seyyah Kitap, 2005), 23-24.

büyü gücü ve kullanımlarıyla diğer iktidarlar karşısında güç kullanımını sağlayan goblin-büyücüleri büyülü iktidar göstergelerini oluştururlar. "Goblinler büyücü kıyafeti giymişlerdi ve elleri havadaydı."[197]

Üstün ırk savunucusu iktidarın neferleri arasında insanların büyü gücüne sahip olmasını sağlayan varlıklar goblin-büyücülerdir. Goblin-büyücülerin dışında goblinler ve orklar da insanların kölesi olarak çalıştırır ve kandırılırlar. Bu büyülü yaratıklar da karanlık iktidarın neferleri arasındadır.

Barış Müstecaplıoğlu'nun kaleme aldığı Perg Efsaneleri serisinin ilk kitabı olan *Korkak ve Canavar*'ın karanlık neferleri romanın sonunda okuyucu karşısına çıkan karanlık iktidarın görünümü Savaş Tanrısı Tshermon'un büyülü iktidar göstergeleridir. Ancak olay örgüsü içinde gelişim farklı ilerler. Başlangıçta Lord Asuber'in varlığı söz konusudur.

Tshermon okuyucuya öncelikle Lord Asuber olarak gözükür. Savaşı Lord Asuber ve onun yarattığı kötülükler yönetiyor olarak düşünülür. Ancak Lord Asuber, Tshermon'un kitabını bulup onun varlığını yaşatır. Okuyucu durumun öğrenince aslında Lord Asuber'in Tshermon'un komutanı/kuklası olduğu fark eder. Savaş Tanrısı Tshermon'un Asuber görünümüyle hükmedişi ve yarattığı canavarlar büyülü ordu başlığında işlenen büyülü iktidar göstergeleridir.

Göktuğ Canbaba'nın fantastik romanı olan ve bir seri olarak tasarlanan *Kuzey Kıtalar Efsaneleri – Ozanın Şarkısı* kitabında aydınlık iktidarın karşısında karanlık bir iktidar ve onun görünümleri olan Rün Efendileri yer alır. Rün Efendilerinin roman için kim oldukları açıklansa da karanlık neferler olarak derinlemesine işlendiği görülmez. Bunun nedeni yazarın eseri seri olarak tamamlamayı düşünmesi olabilir. Ayrıca serinin ilk kitabı olması nedeniyle yazar daha çok yarattığı evreni karakterleri, evrenin yönetimini, önemli karakterleri, yoldaşlığı tanıtıp bir araya getirmeyi tercih etmiştir.

Yoldaşlığın üyelerinden büyücü Eryns Kiralan'dan ayrılırken büyük büyücüler kendisiyle toplantı yapar ve onu karanlık hakkında uyarırlar. Bu uyarılarla okuyucu da olay örgüsünün sahip olduğu karanlık iktidarı tanımış olur.

İşte bu büyük büyücüler Eryns'in karşılaşabileceği karanlık taraf hakkında uyarırlar. Karanlık büyü kullanıcıları ya da Rün Efendileri olarak anılan bu taraf karanlığın temsili olarak roman içinde var olur. Olay örgüsü içinde çok küçük yer kaplayan bu karanlık büyücüler belki de serinin ilk kitabı olarak tasarlanmış *Ozanın Şarkısı* romanında daha

[197] Alp Aras, *Büyülü Efsaneler Serisi – Elf Kanı*, 89.

çok tanıtılma amaçlı yer alırlar. Kiralan'ın düşmanı olarak karanlığın ve hırsın yoluna hizmet ederler. Kiralan kapısına gelen ama içinde büyü gücü taşımayan çocukları ve gençleri kendi yollarına alırlar.

> Yasak büyüyü kullananlar, birer akbaba gibi Kiralan kulelerini gözlerlerdi. Eğer oraya alınmayan biri olursa, onu kendi taraflarına çekmek için er geç ikna ederlerdi. Kiralan'a alınmayan nice genç, yasak büyünün saflarına katılırdı. Bu kaçınılmazdı çünkü o çocuk, ya da ergenliğinin henüz başında olan o genç, bu sert reddedişin etkisiyle içindeki kızgınlığı bir şekilde dışarı atmak ister ya da büyücü olmak için başka taraflara yönelmek fikrine düşerdi. Bu da kuşkusuz Rün Efendilerinin yanıydı.[198]

Rün Efendileri alıntıda da görüldüğü üzere kendi ordusunun saflarına hırsına yenik düşen, kızgınlık içinde olan, büyü yapmak isteyen umutsuz gençleri ve çocukları katar. Onları kendi karanlık yolunda yürütür. Hayvanların, insanların, yarı-kanların ve diğer yaratıkların özlerini kullanır, büyü yapar, karanlık büyülü nesneler oluştururlar. Büyü ustalarının Eryns ile yaptıkları konuşma okuyucuya bu karanlık iktidarı tanıtır.

> Hiçbir zaman bu mavi gökyüzünün ve yemyeşil dağların ruhunu unutma çocuğum. Bizim öğrettiklerimiz, iyiyi ve doğruyu kapsar. Yasak büyüyü kullananlar, yani Kothromonil taraftarları daima yolunu kesmeye ve seni öldürmeye çalışacaklar. Onlar, yasak büyünün etkisiyle insanlıklarını unutmuş, zavallı yaratıklardır! Ne yaptıklarını bilmeyen, çürümüş insanlardır Eryns. Onları, Rün Efendileri'ni gördüğün zaman, ne yapman gerektiğini biliyorsun. Sen, önce davranmalısın, yoksa bir gün gelir, yasak büyü hayatını kurutur.[199]

Anlaşılacağı üzere iki iktidarın görünümü bu noktada okuyucuya duyurulur. Işığın, aydınlığın, iyiliğin yolunda yürüyen Kiralan büyücüleri bir tarafı oluştururken karşılarında karanlığın yolunu yürümeyi seçen hırsın, kötülüğün temsilcileri olan Kothromonil adlı Rün Efendileri/Karanlık büyüyü kullananlar yer alır.

Ozanın Şarkısı romanında işlenen karanlık iktidar görünümüne sahip olan karakter ise Buzlar Kraliçesi'dir. Sebep olduğu karanlığı/kötülüğü ortadan kaldırmak için İyiliğin Hizmetkârları kraliçenin peşine düşer. Okuyucu ve olay kişileri olay örgüsünün bu kısmında romanın içinde yer alan karanlık karakterle taşınırlar. Ancak onun mekânına

[198] Canbaba, *Ozanın Şarkısı Kuzey Kıtalar Efsaneleri*, 43.
[199] Canbaba, *Ozanın Şarkısı Kuzey Kıtalar Efsaneleri*, 21.

gidene kadar onun iktidar göstergeleri olay örgüsü içinde açık olarak verilmez. Onun mekânına ulaşınca olay kişileri ve okuyucu Karanlık Cadı'ya ait iktidar göstergelerini görür. Onun kendisi için kurduğu bu toprakları onun hükümdarlığı altındadır. Kendisinin çok güçlü olduğu hatta mor cübbeli bir büyücüyü bile yok ettiği konuşulur. Bu söylem iyilik iktidarını alt ettiğini gösterir.

Birkaç sınanmadan ve maceradan sonra Thalian, Eryns, Flarian, İnya Kristal Orman'a gelirler. "Henüz ormana girmemelerine rağmen soğuğu içlerinde hissediyorlardı."[200] Karanlık Cadı'nın ormanı olan Kristal Orman kıtalarda eşi benzeri olmayan bir soğuğa sahiptir. Orada bulunan soğuk Karanlık Cadı Shavelain'in iktidarının bir göstergesidir. Kendisinin büyüyle oluşturduğu bu topraklarda kendisi tek başına hüküm sürer. Tebaasını da kendisi oluşturur ve onları birer köle olarak kullanır, bilgisiz bırakarak kendisinden başkasını önder kabul etmemelerini sağlar. Yoldaşlar bu Karanlık Cadı'yı yenmek, iyiliğin yoluna hizmet etmek ve buzkanın çalınan gözyaşını almak için bu lanetli ormandadırlar. Bu yüzden ormanda iki iktidarın çatışması yer alır. İyiliğin ve ışığın ordusu olarak yer alan yoldaşlık ya da kendilerine verdikleri adla İyiliğin Hizmetkârları ve karşısında karanlığın temsilcisi Karlar Kraliçesi/Karanlık Cadı vardır. Bu sahnelerde yer alan tüm iktidar göstergeleri büyülü göstergeler arasında sayılır.

Orkun Uçar'ın Habis Üçlemesi'nde yer alan Janus ve Gri Tanrı'nın takipçileri olan Grihavariler Gri Tanrı/Habis'in karanlık neferleridir. Yoldaşlık/Kahramanlar kısmında bir bütün halinde ele alınsalar da tek başlarına eylem halinde olduklarında da yaptıklarıyla Derzulya halkının yaşamlarının sınırlarını çizer ve etkilerler. Bu durumda da Habis'in iktidarına hizmet eder ve onun iktidarını sürdürürler.

Sarp ve ekibi E-zmaraf'ta kamp alanındayken yola çıkmadan önceki gecelerinde kamp alanına bir gölge gelir. Bu gölge tüm festival alanını gezerek her yere çentikler atar, kazalara sebep olacak küçük zararlar verir.

> Onlar uyurken bir gölge harekete geçmişti. Panayır alanında hızla dolaşıyordu. Bir çiviyi gevşetti, ufak bir çukur kazdı, bir çitin sağlam tahtasını çatlattı, bir üzengiye çakısıyla çentik attı. Dokunuşlarını şöyle zihninden geçirdi ve olacak kazaları hayal etti. Vücudu hazla titredi. İşaretini bıraktıktan sonra geldiği karanlığın bir parçası oldu.[201]

[200] Canbaba, *Ozanın Şarkısı Kuzey Kıtalar Efsaneleri*, 240.
[201] Uçar, *Sin – Sarı İstila*, 109.

Sabah olup yola çıktıklarında atlardan birinin yaptığı bir hareket sonucu Sarp bu gölgenin işlerini fark eder ve onun kim olduğunu anlar. Gölgenin yaptıkları Grihavarilerden olan Plantkin'in imzasıdır. Yaptıklarıyla kötülük ve ölüm getiren Grihavari Habis'in büyülü iktidar göstergesi olup onun gücünü temsil eder.

> "Biliyorum zira…" Dikkatini çeken taşlardan oluşan sarmalı gösterdi. "Bu imza Plantkin eski dostuma ait. Her grihavarinin ölüm stili farklıdır. Daha önce anlattığım gibi Mişka öldürdüğü insanların çürümesini seyreder. Onun tutkusu çürümedir. Drajol birbirlerini seven insanların birinin ölümüyle diğerinin acı çekmesini ister. Onun tutkusu *ruh sakatlamadır*. Plantkin ise *dokunuşçudur.* Ziyaret ettiği yerlerde kimseyi eliyle öldürmez, kazalara neden olacak dokunuşlar yapar. Yıldız yoldayken o üzengi kopacak ve büyük ihtimalle sen attan düşecektin. Belki de ayağın takılı kalacak ve sürüklenecektin. Ama mutlaka ölecektin."[202]

Alıntıdan da görüldüğü üzere her bir Grihavarinin kendine has imzası bulunur. Bu diğerlerine açıklayan Sarp gördüğü taş sarmalıyla ve yapılan güç denge bozma oyunlarıyla Plantkin'in yanlarından geçtiği açıklar. Her Grihavari kendi imzasıyla kötülüğü yayar. Bu kötülüğün, karanlığın çoğaltılmasıyla Tanrı Habis'e hizmet eder. Ve onun büyülü iktidar göstergeleri olarak Derzulya halkının yaşamının sınırlarını çizer ve düzenleme getirir.

Sadık Yemni'nin *Muska* romanında Sarp ve üç cadının başkişiler olarak yer aldıkları yoldaşlığın karşısında karanlık iktidarın görünümü olarak Kara Nesne yer alır. Mahallenin yukarısında yaşayan yaşlı kadın Kara Nesne'nin kendisidir.

> Kara Nesne zamanın hızla akıp gittiğine şaşanların su katılmamış ahmaklar olduğunu düşünürdü. Zaman şişen balon gibi bir şeydi onun için. Zamanın koşuşturması hep o balonun yüzeyinde kalanlar içindi. Bir kimse bir balonun temposuyla genişlerse hiçbir şey gerçekten geçip gitmiş ya da yitmiş sayılmazdı. Aynı anda geçmişi ve anı kucaklamak olsaydı. Geçen zamanda vücudu yaşlanmıştı, ama izin verdiği için. Vücut gibi değersiz bir şeyi hep genç tutmak için çabalamaya değmezdi. Onun yerine istencini bileyip durmuştu. Yakında varolmak için bir vücuda gereksinimi kalmayacaktı. Büyük kuluçkaya yatacak ve

[202] Uçar, *Sin – Sarı İstila*, 146. (Vurgulamalar yazara aittir.)

kısa bir süre sonra sonsuza dek varolmak için uyanacaktı. Daha sekiz yaşındayken sezmişti bunu. Tam tamına yetmiş dört yıl önce.[203]

Kırk bir yıllık son amacına hazırlanan, malum kuyuda kuluçkaya yatmayı planlayan Kara Nesne ilk olarak Sarp'ın ve cadıların iktidarını yok etmek, önündeki engeli kaldırmak ister. Karanlık tarafındaki büyülü iktidar göstergeleri arasında Kara Nesne'nin varlığı yer alır. Romanın sonuna doğru okuyucu Kara Nesne'nin bir efendisi olduğunu öğrenir, karanlığı yayma yolunda ona hizmet eder, efendisi-velinimeti de kendisine yardım eder. "Evreni karanlık kollarıyla kucaklayan efendinin koruyucu gölgesi senin yanında olacak."[204] Kara Nesne'nin kanatları birkaç kez olay örgüsü içinde olay kişileri ve okuyucunun karşısına çıkar ve karanlık iktidarı hatırlatır. Son sahnede vurucu etkiye sahip bu kanatlar büyülü iktidar göstergesidir. "Üç kadın kahvelerini içtikten sonra fincanlarını kapattılar. Biraz yapılacak işleri konuştuktan sonra Seher kahve falına baktı. Üçünün fincanında da iri kanatlı uğursuz bir nesnenin silueti vardı."[205] Aynanın varlığı roman boyunca son sahneye kadar etkisini sürdürür. Kanatlar ve aynanın dışında Kara Nesne'nin sesi de büyülüdür. Olay kişileri onun kendisine seslendiğini konuşma tınısından anlar, diğer seslerden farklıdır. Yazar bu tını betimler, aynı zamanda roman içinde onun konuşma cümleleri kalın yazılmış olarak okuyucuya verilir.

Ben ancak sen kapıyı açarsan dışarı çıkabilirim.

Sarp elini tokmağa atmışken çekti. Çocuk sesinin arkasındaki katları fark etmişti. Tıpkı Mecnun'un yıkıntısında olduğu gibi. Bir türlü göremediği ayaklarıyla bir adım geri attı. İçinde kabaran öfke ve acı karışımı istenci biledi. Geri geri yürüdü. Kapının arkasındaki basıncın sönmekte olduğunu seziyordu.

Seni çok özledim Sarp. Neden kapıyı açmıyorsun?

Bu sefer sesteki katmanları açık seçik duymuştu.

Defol git pis iblis! dedi sinirle. Senin numaralarına karnım tok.[206]

Öte Yer romanında ise başka bir karanlık yer alır. Bireysel iktidar çatışmasının yer aldığı bu romanda karanlık iktidar adına Y adlı başka âlemden gelen bir kız yer alır. Y, Oya'nın yanında gördüğü Sarp nedeniyle Oya'ya sözlü şiddet uygulamaya başlar. Çünkü onun sonunu Sarp'ın getirebileceğini ve onun yetenekli olduğunu anlar. Bu şiddete

[203] Yemni, *Muska*, 77.
[204] Yemni, *Muska*, 259.
[205] Yemni, *Muska*, 206.
[206] Yemni, *Muska*, 146.

dayanamayan Oya Y'den kurtulmak istediğini söyler. Y, kendisinden kurtulmak istiyorsa yapması gerekenlerin olduğunu söyleyen bir mektup bırakır. Bu mektup doğrultusunda Sarp ve Oya Y'nin gerçek kimliğini bulurlar. Yaprak adlı bu kız anne ve babasını kendisiyle beraber evin içinde bir akşam vakti yakmıştır.

Saygın Ersin'in kaleme aldığı fantastik serinin ilk kitabı *Zülfikar'ın Hükmü* romanında karanlık/kötülük iktidarı oluşturanların tanıtımı yer alır. Kötülük için çalışan karanlık ilimlerin kudretlisi Sakafi, kötü hayvanların ve cehennem yaratıklarının kraliçesi Kamer-i Hail ve Eflak'ta yaşayan, sihir marifetiyle ölümsüzlüğün sırrına eren derebeyi Kabbaht vardır. Bu anılan büyük isimlerin yanında *Zülfikar'ın Hükmü* romanının karanlığı olarak Alamut Tarikatı yer alır.

Alamut Tarikatı'nın avukatı olan Behzat Taner kötülük adına elde ettiği başarısıyla gurur duyarak Geceli Kaya Bey'in yanına gider. Rebii aşiretinin lideri olan Kaya Bey emanetlerin Behzat Taner'in mensubu olduğu tarikat tarafından çalındığını öğrenince çok sinirlenir. Yediler'e karşı bunun telafini yapmanın ancak Behzat Taner'i Yediler'e teslim etmek olduğunu düşünür ve avukatı esir eder. Veliahttı olan oğlu Soner'e de buluşma ayarlaması gerektiği emrini verir. Çünkü Yediler dünyada oluşacak girdabı engelleyen tıpa gibidir. Bu tıpa yok olduğunda yüzeyde kalacaklarının garantisi olmadığını düşünür.

Erbain Fırtınası romanında, Alamut'un avukatı, Behzat Taner, bu sırada zor anlar yaşamaya devam eder. Yediler'e teslim edilmek için Kaya Bey'in elinde bulunur. Kaya Bey, oğlu Soner aracılığıyla Yediler'le iletişim kurar ve önemli bir şey aktaracağını söyler. Ancak Soner Rebii aşiretinin başına geçmek ve Yediler'i bitirmek için Behzat Taner'le anlaşır. Onu kurtarır, ailesini hiçe sayar, töresini hiçe sayar ve babasını öldürür. Ancak bunun sonucunda kaçak durumuna düşer. Çünkü Rebiiler için soy çok önemlidir. Bu daha önce de babasının ilk karısından olan büyük ağabeylerine de yapmıştır. Bunu bilen 12. Daire ve Yediler'in elinde artık Geceli Rebii aşireti için bir dosya ve koz vardır. Bu yüzden Soner ve ekibi, Behzat Taner'le birlikte Alamut'a sığınır.

Alamut Tarikatı'nın sonunu getiren ve karanlık iktidarın göstergelerini ortadan kaldıran iyilik/aydınlık iktidarının neferleri olan Yediler ve yoldaşlık olur.

Ateş ve Bedel romanında doğrudan serinin ilk iki romanında sadece adları anılan karanlık iktidarın isimleri zikredilir. Bu sayede okuyucu ve olay kişileri romanların bütününde geçen bu karanlık isimleri bizzat duyar ve Elif Hatun'un Arnavutluk'a yaptığı ziyaretiyle Kabbaht'la direkt tanışmış olur.

Niran Hatun, Bengi Hatun ve İdris Usta geldikleri Sagmarra'da gördükleri ve öğrendikleri bilgiler sonucunda karşılarına tanıdıkları birkaç isim çıkar. Bunlar Sakafi ve Kamer'dir. Kötülüğün, karanlığın birer temsilcileridirler. Ablasını Sakafi'ye kaptırdığına çok üzülen hatun ne yapacağını düşünür. Ancak bir yandan savaş eder.

Serinin üçüncü romanı olan *Ateş ve Bedel* konu bakımından tamamlanmadığı için karanlık iktidarın gücünün sınırları tam olarak verilmemiş durumdadır.

2.3. Cinler/Ecinniler/İblisler/Hortlaklar

Fantastik romanlarda büyülü varlıkların yanı sıra birtakım büyüsel canlılar da yer alır. Bunların başında cinler, ecinni varlıklar, hortlaklar, iblisler gelir. Özellikle cinlerin yer aldığı fantastik romanlar da görülen durum, bu cinlerin ve iblislerin karanlık iktidarın görünümleri olduklarıdır. Çoğunlukla karanlık iktidarın bir göstergesi olmaktan ziyade karanlık iktidarın kendisini temsil eden varlıklar olurlar. Bu durum okuyucu açısından Ahmet Aziz Çongarlı'nın *Yılankayası* romanında ve Sadık Yemni'nin *Yatır* romanında görülür. Sadık Yemni yarattığı varlığını direkt olarak cin demez. Bu varlığı Cean olarak adlandırır.

Ahmet Aziz Çongarlı'nın fantastik romanı *Yılankayası*'nda karanlık iktidarın görünümleri olarak yer alan Tanşe ve avareleri yer alır. Hifrit ve Difrit adlı iki yabancı Tanşe ve onun avaneleri tarafından gönderilmiş, kasabanın huzurunu bozmakla görevli cinlerdir. Tanşe, Haşattu kasabasının mutluluğunun her yere tesir etmesini istemediği için bu kasabanın huzurunu bozmak ister. Onlara göre mutluluk, huzur, bolluk, bereket olmamalıdır. İnsanlar mutsuzluk içinde yaşamalıdır. Bu amaçla genç iki cini görevlendirir: Hifrit ile Difrit. Karanlık iktidarın yaymak istediği duygular mutsuzluk, umutsuzluk ve karanlıktır. Bunun için kendi kolluk kuvvetlerinden olan iki neferi kasabaya gönderir. Bu iki nefer kasabanın tüm düzenini, çalışkanlığını, yardımlaşmasını bozar. Özellikle kasabanın gençlerini yoldan çıkarıp onları gece hayatına, eğlenceye ve alkole alıştırır. Kötüye giden durumu düzeltmek isteyen kasabalılar Hifrit ile Difrit'i kasabadan göndermeye karar verdikleri sırada bu iki cin ortadan kaybolur.

Hifrit ve Difrit kasabanın huzurunu ve mutluluğunu bozup karanlık iktidar göstergeleri olan büyülü nesneleri artlarında bırakıp öyle kaybolurlar. Kötülüğün, umutsuzluğun hüküm sürmeye başladığı kasabanın haline çok üzülen Hancı Argon'a bir misafir daha gelir. Bu sefer misafire temkinli davransa da misafir çok kurnazdır. Öğrenmesi gerekeni hem kasabalıdan hem de Hancı Argon'dan öğrenir. Hifrit ile Difrit'in bozduğu düzene

nifak tohumlarını sokmaya gelen Bilis amacına ulaşmak için kasabanın en kıskancı olan Daymon'u bulur. İşlerini onunla halletmeye karar verir. Bu sırada kasabanın aklına büyü, büyülenmiş, yılanlar gibi kavramları sokar. Kasabayı bir başka kötülüğe hazırlar. Daymon'un amacı kasabada kendisinden daha çok itibar gören Efilya'nın babasından kurtulmak ve en saygı duyulan kendisinin olmasını ister. Bu amaçla Bilis'le işler çevirmeye karar verir. Sonunda ise "hasidin hasedi, kendine çevirir fesadı"[207] sözü hayat bulur. Bilis ise Daymon'u sadece kendi amaçları için kullanır. Karanlık iktidar kıskançlık duygusunu kullanarak başka bir büyülü iktidar göstergesi olan yılan büyüsünü/yanılsamasını kasabaya sokar.

Tanşe ve avaneleri bu iktidarın ismidir. Onların gönderdikleri neferler ise Hifrit ile Difrit ve Bilis'tir. Bu iktidara ait göstergeler arasında yılanlar, ateş, parıldamalar sayılır. Ayrıca korku duygusunu yönlendirmeleri yönetimde etkili olmalarını sağlar. Büyü ise bu korku duygusunu ortaya çıkarır. Büyünün, korkunun, heybelerin varlığı onlara hizmet ederek cinlerin iktidarının büyülü göstergeleri haline gelir.

Göktuğ Canbaba *Tılsım-ı Kudret* adlı fantastik romanında iktidar sahibi çok güçlü ve yaşlı bir iblistir. Sahip olduğu karanlık büyü ile dünyayı ele geçirip karanlığa boğmak isteyen karanlık bir varlık söz konusudur. Bu karanlık varlık Kefenyırtan isimli bir iblis olup ışıktan umudu kesmiş, karanlığın yayıcısı ve yönetici olmak isteyen bir iktidar sahibidir. Öte Diyar'da yer alan Kızıl Göğ'ün varlıklarından biridir. Dünya üzerinde yer alan kapılardan gelip tüm dünyanın üzerinde hüküm sürmek ister. Bunun için bir muska hazırlanmasını sağlar.

Şehzadenin istediği muskayı yazabilmek için İbn-i Reşad tutulduğu zindanda Karanlık Diyar'a ait bir varlığa seslenir. Işık saçan sesi, sözcükler karanlığa ulaştığında onun çağrısına Kefenyırtan adlı iblis yanıt verir. Kefenyırtan adlı iblis Işık Diyar'ından umudunu kesmiş, insanların birbirlerini öldürmesi bitene kadar cezalandırılmış karanlık bir varlıktır. Kan Göğü, Karanlık Diyar ya da Neruhum Diyarı adlı bu karanlık diyarda buraya düşmüş ruhlara işkenceler yaparak onları cezalandıran Kefenyırtan kendi gücünü bu ruhlardan alır. Kan Göğü diyarının en kudretli iblisidir. Bu diyarda iblisler, ifritler ve yeni düşmüş ruhlar yer alır. İktidar ve yönetim iblislerin elindedir. En eski ve kudretlisi de Kefenyırtan ya da iblislerin ona hitap ettiği adıyla Ölümüfleyen'dir.

[207] Ahmet Aziz Çongarlı, *Yılankayası*, (Ankara: Akçağ Yay., 2006), 257.

> Hocanın sesi titremeye başladığında karanlığın içinde bir kabir belirdi. Uzun ve biçimsiz görünen bir kabirdi bu. Karanlığın içinde etrafına soluk bir ışık yayıyordu. Hocanın ayakları beliren sis tabakasının içinde kaybolmuştu. Kabir sallandı bir kez daha. Kokuşmuş toprağın içinde bir el belirdi. İnce ve uzun parmakları göründü ilk önce. Sonra kendini dışarı çıkarmaya başladı. Hoca bir-iki adım geriledi. Kara tılsımlarla daha önce işi olmamıştı, daha önce böyle bir varlıkla hiç karşılaşmamıştı. Korkusuna engel oluyor ve bildiği tüm koruma tılsımlarını tekrarlıyordu. Varlık kabirden çıktığında hoca şaşkına döndü. Gelen yaşlı bir iblisti. Yasak isimlilerden biriydi. Altdiyarda adı anılmaya korkulan eskilerdendi.[208]

Kefenyırtan'ın gelişinin anlatıldığı bu kısımda alt diyar diye anılan Karanlık Diyar'ın ve karanlığın iktidar göstergeleri yer alır. Kefenyırtan'ın bir kabir için dünyadan gelen çağrıya yanıt vermesi, sislerin ve soluk bir ışığın içinde belirmesi karanlığın dünya üzerine taşınmış büyülü iktidar göstergeleridir. Bu göstergelere okuyucu ve İbn-i Reşad aynı anda tanıklık ederler. Bu tanıklıkla İbn-i Reşad'ın karanlık karşısında ve Kefenyırtan'ın karşısında hissettikleri aynıdır.

İbn-i Reşad ile Kefenyırtan birbirlerini görmeye denk olan bu iki zıt varlıktan İbn-i Reşad, Kefenyırtan'dan bir muska için karanlık sözler ister. Ölülerin dilini konuşan Kefenyırtan kendisini de işin içine katarak muskayı İbn-i Reşad'a yazdırır. Muskayı yazan İbn-i Reşad bir anda yaşlanır ve yorgun düşer. Ertesi gün olduğunda İbn-i Reşad'ı görmeye ve muskasını almaya gelen Şehzade gözlerinin önündeki İbn-i Reşad'ı tanımakta zorlanır.

Muskanın Fransız'ın eline geçmiş olması Kefenyırtan'ı huzursuz eder. Kalbi ışıkla dolu bu insan tohumu onun geleceğinin önünde bir engel oluşturur. Bu yüzden iki yönlü bir plan düşünür. Kendisini Kan Göğü diyarından çıkaracak bir planla ilerlemeye karar verir. Bu noktada iki isim planında ona eşlik eder. İkisini de yeryüzüne, dünyaya dönebilmek için kullanır. İktidarının sınırları içinde, karşısında Numf adlı iblisi ve Nemerth adlı, Karanlık İzci lakaplı Loki'nin oğlunu istediği yola getirir.

Kefenyırtan'dan da önce başka bir iblis olan Numf Karanlık İzci'yi oyuna getirmek isteyip kendisiyle bir anlaşma yapar. Bu anlaşma her ne kadar Kefenyırtan'ın kendi planına yaracak olsa da Karanlık İzci için bir iblis anlaşmasıdır. "Nefesi kesildi ve yarası

[208] Canbaba, *Tılsım-ı Kudret*, 114.

sanki içinde onu parçalayacak bir iblis tohumu varmış gibi sızladı. Nemerth bunun eski bir iblis anlaşması olduğunu iyi biliyordu."[209] Nemerth Numf'a bir bebek insan tohumu getirmesi gerekir. Numf da böylece tek güç, tek iktidar sahibi olmayı hedefler. "İnsan tohumunu Kan Göğü'nün altında kurban edecek ve böylece dokunulmayan iblis mertebesine erişecekti. Bunu daha önce sadece kızıl efendi yapabilmişti. Herkes ondan korkacak ve boyun eğecekti, kokuşmuş hayatı boyunca tek istediği şey buydu."[210]

Kefenyırtan'ın planındaki Numf'u ortadan kaldırma ve istediği gücü elde etme anı Leiru'n varlığıyla gerçekleşir. Işık Diyarı'nın iktidar göstergelerinin Kan Göğü diyarında parıldadığı anda Kefenyırtan aslında amacına ulaşır. "Doğruları ortaya çıkaran mavi ışık ve ilahi ses"[211], Numf'un hain bir planla, bebeği ortadan kaldırarak iktidar sahibi olmak istediğini Leiru gösterir. Bunu gören "Leiru işaret parmağıyla Numf'un alnına bir sembol çizmeye"[212] başlar. Leiru'n yaptıkları ışığı temsil eder, onun iktidarına hizmet eder. Numf ortadan kalkar ve kalkarken çıkardığı enerji Kefenyırtan absorbe ederek Kan Göğü diyarında dünyaya geçer. Buradaki aborbe işlemi ve Kefenyırtan'ın Numf'un çevresinde kurduğu duvar Kefenyırtan'ın iktidarının göstergeleridir. "Kül ve ateş dolu havayı içine çekti ve onu zehirli bir duman olarak dışarıya kusmaya başladı. Bu eski iblislerin yaptığı güçlü bir karanlık tılsımdı."[213]

Kan Göğü'nde Kefenyırtan planını uygulamaya koyar. Kendisini iktidara getireceğini düşünen Numf'un planı suya düşmek üzeredir. Kefenyırtan, Kan Göğü'nün yönetici Kızıl Efendi'nin yaktığı Orta Alev'e gelir. Burada Karanlık İzci'nin getirdiği bebek insan tohumu da vardır. Leiru yanlarına gelir. Leiru umudun simgesi, bir elçi ve mavi ışık sahibidir.

Leuri'nun gelmesiyle beraber Kefenyırtan planı doğrultusunda güç elde eder. Edindiği güçle beraber dünyaya döner.

Ağrı Dağı'na varmadan önce Nadage, Fransız geçide ulaşırlar. Burada bulunan beş kapının ardında kendi zamanlarının en azılı katilleri uykudadır. Fransız'la ekibin kapıya ulaştıkları sırada Kefenyırtan da yanında siyahlara bürünmüş biriyle beraber belirir. Kapıların Ağrı Dağı'nda bulunduğunu bu kadar çabuk çözmesine şaşıran Fransız bir anda siyahlara bürünmüş kişinin babası olduğunu fark eder. Babası Aziz, Fransız'ın annesi

[209] Canbaba, *Tılsım-ı Kudret*, 264.
[210] Canbaba, *Tılsım-ı Kudret*, 265.
[211] Canbaba, *Tılsım-ı Kudret*, 277.
[212] Canbaba, *Tılsım-ı Kudret*, 278.
[213] Canbaba, *Tılsım-ı Kudret*, 279.

Melis'i kaybettikten sonra onu geri dünyaya getirmeyi kafasına takmış ve bu yolda büyük yanlışlar yapmıştır. Kefenyırtan'ın oyununa gelen isimlerden biri de Aziz olur. Kefenyırtan Bekçi ile görüşüp kapıları açar, mühürlü kapıların ardındaki katillere hükmeden isim olur. Fransız'ın yanına Selis de gelir, ama kendisinde bir gariplik vardır. İyi olmayan Selis'in boynunda muskayı gören Fransız onun durumunu anlar. Zaten çatışma sırasında durumu iyi olmayan Selis ölür. Ayrıca Davud'un da öldüğünü düşünür. Bu sırada çatışma başlar. Mühürlü kapılardan katilleri salan Kefenyırtan amacına ulaşmak üzeredir ve son olarak Karanlık İzci de yanına gelir. Ancak Kefenyırtan Karanlık İzci'ye vaadini yerine getiremez, sevgilisini geri getiremez. Bir an tüm gerçeklerle yüzleşen Nemerth her şeyin yalan olduğunu anlar. Bu sırada öldü sanılan Davud geri gelir. Karanlık İzci'yle yaptığı konuşmada gözlerinde birer altın sikke olan Nemerth'e kendini özgür kılması ve gerçekleri görmesi gerekenin kendisi olduğunu söyler. Nemerth'ten muskanın yazarının ismini öğrenmesini ve böylece o şahsı Kefenyırtan'ın karşısına çağırabileceğini düşünür. Nemerth herkesin işini bitirmek üzere olan Kefenyırtan'ın karşısına çıkar, onunla dövüşür. Bu sırada Fransız'ın güvenini kazanarak ondan muskanın yazarı İbn-i Reşad'ın ismini öğrenir. Bunu duyan Davud neyini üfleyip trans haline geçer. Bilmediği Işık Diyarı'nda yola düşen Davud İbn-i Reşad'ı ışıklar içinde bir köprüde bulur. Ne olduğunu duyan İbn-i Reşad sorgusuz bir şekilde Kefenyırtan'ı yani dünyaya gelmesine neden olduğu, onu kandıran yaratığı almaya döner. Bu anda Fransız da mor kristale yaklaşıp dokunur. Her şey bir anda son bulur. Kefenyırtan İbn-i Reşad'la beraber gider. Dünyaya yeniden ışık hâkim olur, karanlık alt edilir. Kefenyırtan'a ve karanlık iktidara ait tüm göstergeler ortadan kalkar.

Mehmet Berk Yaltırık'ın *Yedikuleli Mansur* romanında yoldaşlık üyelerinden biri kurt âdemdir. Kara Şaban adlı zorba, zorbalar arasında kendi mevkiini ve iktidarını korumak için eski arkadaşı Osman'ı bulur ve onun bir kurt adam olduğunu öğrenir.

Zorbazların başında olan Kara Şaban'ın neferleri arasında Ayı Osman büyülü gösterge olarak bir kolluk kuvveti vazifesi görür. Kurt adam olması nedeniyle o artık hortlaklar cemiyetine mensuptur ve bir büyülü iktidar göstergesidir.

> Kara Şaban kulübeyi gösterdi. "Ne sandığım gibi değil? Gümüş seni böyle kavurduğuna göre sen de kurt âdem olup çıkmışsın! İçeride de 'avlarım' dediğin insancıklar tutarsın değil mi?"

> Osman kafasını iki yana salladı. "Yok bre! Onlar da benim gibidir. Seneler evvel o kurt kılıklı ecinnilerle cenk ederken, bunların başı olan o öldürdüğümüz ser kurt âdem beni ısırdı. Parça koparmadığından bana sirayet etmez sandım ama illet bana da bulaşmış. Bir tek sarhoşlukla dizginleyebildiğim yıllarca böyle sakladım kendimi. Kimse şüphelenmesin diye mütekait olmayı bekledim, sonra savuşup bu yana geldim. Kalanları da yanıma topladım. Kuzudan koyundan başkasını dişlemesinler diye hep başlarında gezerim, insana dokundurtmam tövbe!"[214]

Eski günlerden kalma bir düşmanı hatırlarlar. Frenk lakaplı bu düşman kurt âdem zamanında tanıştıkları bir efsuncudur. Ölmüş ve hortlayarak yeraltı dünyasının zorbası olmuştur. Frenk'le görüşmeleri sonucu ecinni olayının arkasında onun olmadığını öğrenirler. Frenk onları iki ihtiyar cadıya yönlendirir, bu cadıların korumakla görevli oldukları bir bakırdan gemi vardır. Frenk ecinni olayının Kırım'dan geldiğini ve bu gemiyle oraya bir gün içinde gidip gelebileceklerini söyler. Cadıların korumasında ecinni tayfalı gemiyle Kırım'a giderler. Orada obur Hunefşân Hatun'l görüşürler. Oburun emrindeki ecinniler onun tılsımlanması sonucu ele geçirilip İstanbul'a sevk edilmektedir. Boynuna astıkları bebekle efsunlanan Hunefşân Hatun'la önce Ayı Osman kurt adam formunda kapışsa da onu efsundan Kara Şaban'ın yatağanı kurtarır.

Yedikuleli Mansur romanında yer alan hortlaklar birer iktidar göstergesidir. Gözünü hırs bürümüş Rüstem paşanın büyülü iktidar göstergeleridir. İstanbul'u zor duruma düşürüp kendisi kurtarmak ister. Böylece koltuğunda kalıcı olacağını düşünür.

Osman Koca'nın *Kral Suban*'ın da karanlık iktidara hizmet eden ve iyilik/aydınlık/kurtuluş iktidarının karşında yer alan bir nefer okuyucu ve olay kişilerinin karşısına çıkar. Dördünce boyutta mahsur olan Kral Suban yedi bin yılda bir açılan boyut kapılarından bilinen dünyaya gelmek ve onu ele geçirmek ister. İnsanlığı kölesi yapmak isteyen acımasız kral durdurulmalıdır. Bu yüzden onlar şifrenin yer aldığı kara kitabı bulmalılardır, önlerindeki engelin Tolga olduğunu öğrenir. Tolga yılanadam formunda bir mutanttır. Ayrıca peşlerinde Beter adında kötü bir ruh ya da "daha doğrusu ateşîn bir cin"[215] vardır.

> Beter bir tek insanoğluna zarar veremez korkma. Fakat gözlerinin içine sakın 15 saniyeden fazla bakma. Çünkü bu süre, iki boyut arasındaki elektro transfer için yeterlidir. Hipnoz diyorsunuz siz buna. İşte o durumda kendi kendinize zarar

[214] Mehmet Berk Yaltırık, *Yedikuleli Mansur*, (İstanbul: İthaki Yay., 2022), 135.
[215] Osman Koca, *Kral Suban*, (İstanbul: Beyan Yay., 2015), 204.

vereceksiniz. Beter'in müdahalesi olmadan… Son olarak bir de, camilere giremez Beter. Aklında bulunsun. Cami ve 15 saniye…[216]

Kral Suban romanında yer alan tek cin formatında varlık Beter'dir. Beter karanlık iktidarın bir neferi olarak romanda yer alır ve onun büyülü iktidar göstergesidir.

Yatır romanının başlangıcında ailenin bugüne kadar başına gelenler anlatılır. Bu hadiseler çevresinde iktidar tarafların ilki olan Hızır Arif'in kim olduğunu okuyucu ve olay kişilerine duyurulur. O ölse bile iktidarı devam eder. Olay örgüsünde evin tarihi ve tanıtımı yapıldığı sahnelerin sonunda insanların ölümüyle kendi ölümsüzlüğünü sağlamaya çalışan, yazarın cean olarak adlandırdığı Hızır Arif'in iktidar göstergeleriyle olay kişileri ve okuyucu karşılaşır. Cean ölümsüzlüğü için evin sahibi olan erkeklerin canlarını alır. Eve yeni taşınan avukat ve ailesi büyülü başka bir yaratık tarafından ceanin elinden kurtulur. Böylece Sarp evi ve ceani tanıma fırsatı bulur. Evin taşınmasında yardım eden ve olanları ilk olarak içeri girip gören Sarp olur.

> O pembe güllü motifli taşlara basmamıştı önseziyle. Beyninde küçük çocukken birkaç kez anneannesinden duyduğu *Padahto* kelimesi patlamıştı. Hayalet, Gulyabani demekti. Sarp hayaletlere inanır ve onları bir çeşit fizik varlık olarak görürdü. Enerjileri vardı çünkü. Enerjinin sakınımı yasalarına uygun davrandıklarına kalıbını basardı. En çok yüz yıl içinde bunun bilimsel olarak kanıtlanacağına inanmaktaydı. O bodrumda Padahto etkinliklerini çok aşan bir birikim hissediyordu. Çok daha kapsamlı ve yıkıcı. İçine doğan bu bilgiden korkuyor, ama ölesiye de merak ediyordu. İç içe dünyaların birbirine sürtüşmesiydi sanki.[217]

Yatır romanın iktidar sahibi ve karanlık iktidarın görünümü Hızır Arif adıyla bilinen yatırlı evin sahibi ceandir. Yatırlı evin civarında ve içinde yaşayanların yaşamlarını ve zihniyetlerini düzenleyen iktidar sahibi kendisidir.

2.4. Büyülü Ordu

Fantastik romanların çoğunda yer alan iyilik ve kötülük iktidarlarının çatışmalarını sahnelendiği sırada her iki iktidara ait ordu/askeri güç/kolluk kuvvetleri ya da iktidarın neferleri ortaya çıkar. Ortaya çıkan bu gücün içinde büyülü ordu kavramı da yer alabilir. Büyülü orduyu canavarlar, büyüyle var edilenler, büyüye maruz kalmış insanlar

[216] Koca, *Kral Suban*, 113.
[217] Yemni, *Yatır*, 69. (Vurgulamalar yazara aittir.)

oluşturabilir. Tezde ele alınan romanlar içinde Barış Müstecaplıoğlu'nun Perg Efsaneleri serisi ve Şamanlar Diyarı serisi buna dâhildir.

Korkak ve Canavar romanının başında Lord Asuber ve Lord Kozan'ın iktidar mücadelesi verdikleri bir çatışma yer alır. Lord Kozan'ın ordusunun mensuplarından biri de yoldaşlık üyesi Leofold'dur.

Lord Hanton'un ölümünün ardından Lord Kozan ve Lord Asuber bir iktidar mücadelesine düşer. Her iki lordun da kendisini temsil eden bir ordusu bulunur. Bu ordular sahip oldukları iktidarlarının güçlerinin birer göstergesidir. Lord Kozan'ın ordusu şövalyelerden oluşur. Okuyucu Lord Asuber'in ordusunun da şövalyelerden oluşmasını bekler, ancak durum öyle değildir. Lord Asuber'in iktidarının fiziki gücünü ortaya koyan ordusu insanlar, promlar ve canavarlardan oluşur. Bu durum da onun gücünün sınırlarını ve çeşitliliğini gösterir. Asuber'in canavarları gittiği, fethettiği her yerde onun iktidarını temsil eder. Hepsi birer hatırlatıcı güç niteliğindedir.

Fantastik kurgu içinde yer alan bu farklı ırkların varlığı aslında direkt büyülü iktidar göstergesi değildir. Ancak olay örgüsünün akışı sırasında Lord Asuber'in yarattığı canavarların kaynağı büyülü bir kitap olup karanlık iktidara hizmet eder. Bu nedenle hem kitap hem de onun yarattığı canavarlar büyülü iktidar göstergeleridir.

Romanın olay örgüsünün başlangıcında iki lord arasında bir savaş başlar. Asuber'i temsil eden ilk canavarlar/olağanüstü varlıklar burada ortaya çıkar. Bunlar Lord Asuber'in atlılarıdır. Okun, mızrağın zarar veremediği bu siyahlara bürünmüş atlılar iki lord arasındaki savaşın seyrini değiştirir. Lord Kozan'ın şövalyeleri savaşı kazanmak üzereyken gelen atlılar herkesi öldürür.

Atlılar:

> Aynı anda yüzlerce ok havalandı. Mirtayek'in başının üstünden aşıp havayı yayarak yükseldi. Sonra geniş bir yay çizerek yabancıların üstüne yağdı. Acaba ayakta kalan olacak mı diye merakla bakan Leofold, hayretler içinde birinin bile atından düşmediğini gördü. Kiminin göğsüne dört ok saplanmıştı, ama hala aynı hızla yaklaşmayı sürdürüyorlardı. (…) Savaşın birden seyrini değiştirmişti. Asuber'in atlıları, aralarına daldıkları köylüleri hallaç pamuğu gibi atmışlardı. Olağanüstü bir hızla kılıç savuruyor, hiçbir zaman da ıskalamıyorlardı.[218]

[218] Müstecaplıoğlu, *Korkak ve Canavar*, 14.

> (…) Bir insanın yüz çizgilerine sahip olsalar da, lanet olası yaratıkların göz yuvaları boştu.[219]

Mücadeleyi büyülü ordusu sayesinde Lord Asuber kazanır ama Kadi'yle yetinmez ve tüm Perg'i fethetmek ister. Bu noktada okuyucu ve olay kişileri devlet yönetimi konusundaki iktidar ifadesiyle karşılaşırlar. Şu ana kadar da onun göstergeleri olan ordusunu oluşturanlara tanıklık ederler. Bu tanıklık sırasında karşılarına çıkan canavarlar büyüyle yaratıldıklarından büyülü iktidar göstergeleri arasında sayılır. Lordların savaş sahnesinde okuyucunun ve Lord Kozan'ın şövalyelerinin karşılaştıkları bu siyahlara bürünmüşlerin sürdüğü ölümsüz atlılar ilk büyülü iktidar göstergeleridir.

Leofold'un canavara dönüşmesi ve Guorin'le tanışmalarının ardından bir iktidar mücadelesi daha yaşanır. Lord Asuber ve Lord Kozan arasında geçen bu mücadele/savaş meydanında Asuber'in yine büyülü ordusu görevdedir. Bu sefer Leofold/Canavar'ın müdahalesi de iktidar çatışması içinde yer alır. Artık iktidar çatışması aydınlık ile karanlık iktidarlar arasındadır.

Leofold bir sonraki mücadelenin yapılacağı yeri öğrenince müdahale etmek ister. Çünkü Asuber'in ordusunda olağanüstü varlıkların olacağını düşünür. Leofold'un tahmin ettiği gibi iki lord arasında gerçekleşecek olan savaşın başında ortaya köpek başlı, aslan pençeli dev bir kuş çıkar.

> İki kanadının arası neredeyse bir gemi uzunluğundaydı. Bu kanatların taşıdığı vücut, geriye doğru incelerek uzanan bir yılanı anımsatıyordu. Başı dev bir köpek başına, vücudunun onlarca uzantısı aslan pençelerine benzetilebilirdi. Fakat parça parça bilinen pek çok şeye benzese de, bir bütün olarak ona bakan herkesin, pek çok gariplik yaşamış Leofold'un bile, hayal gücünü aşıyordu.[220]

Lord Asuber'in büyülü iktidar göstergelerinden biri olan yaratık ise köpek başlı, aslan pençeli dev kuştur. Bu canavar Lord Kozan'ı yutar. Lord Asuber kendi iktidarını temsil eden bir güç göstergesi olan canavarıyla Lord Kozan'ı bertaraf eder. Kuşun sonu Leofold'un elinden gelir. Leofold'u iyileştirme sırası bu sefer Guorin'dedir.

Lord Asuber'in büyülü ordusu yani canavarları aslında Savaş Tanrısı Tshermon'a aittir. Lord Asuber'de Tanrısı'na hizmet eden bir kukla komutandır. Masumiyet Tanrısı Aster'in Tshermon'u öpücüğüyle yok etmesinin ardından Tshermon'un iktidarı ve savaşı

[219] Müstecaplıoğlu, *Korkak ve Canavar*, 16.
[220] Müstecaplıoğlu, *Korkak ve Canavar*, 57.

son bulur. Onun iktidarına ait birer gösterge olan tüm canavarlar yani büyülü ordusu Perg üzerinde bu esnada yok olur. Asuber'in benliğinde Turayfor'da canavarlarıyla ve zorbalıkla hükmettiği promlarla sürdüğü savaş biter ve tüm canavarları aniden yok olur. Savaşı kaybedeceği düşünen Durtemen bir anda savaşı kazanan komutan oluverir. Tshermon'un terk ettiği Asuber'in vücudu da parçalara ayrılıp aynı canavarlar gibi yok olur. Tshermon'un iktidarına dair hiçbir şey Perg üzerinde kalmaz.

Serinin dördüncü kitabı *Tanrıların Alfabesi* romanında aydınlık iktidarın görünümü olarak Tılsım Ustaları, karanlık iktidar olarak da Geryan yer alır. İki ana iktidarın yaşadığı çatışmada savaş sahneleri yer alır. Bu sahnelerde kullanılan büyülü silahların yanı sıra büyülü ordu da görülür.

Geryan ve Tılsım Ustaları arasındaki savaşta her iki tarafından kendine has ordusu bulunur. Bu ordu hem büyülü iktidar göstergelerini hem büyüdışı iktidar göstergelerini içinde barındırır. Tılsım Ustalarının ordusunu Perg'ten elmas karşılığında korsanlardan alınan ve ölmek üzere olan insanlar, burfenler ve promlar oluşturur. Bunu yaparken çok dikkatlidir, kasten kimsenin zarar görmemesinden emin olurlar ve kendilerini açık etmezler, aracılığı Ermiş Redrem'i yapar. Ölmek üzere olanları şifa tılsımlarıyla iyileştirirler, bu kişiler gönüllü olarak burada kalmak isterlerse savaşta nefer olurlar. İstemezlerse haklarındaki her şeyi unutturup o kişiyi Perg'e geri gönderirler. İyileşme umudu olmayanları ya da çocukları dönüştürücü tılsımıyla dönüştürüp hayvan olarak yaşamlarına devam etmelerini sağlarlar. Ancak yetişkin insan kötü bir canavara dönüşebilme ihtimali olduğu için yetişkinleri dönüştürmekten kaçınırlar. Çocuklar ise hepsi hunsıba dönüşür. Masum yaratıklardır. Leofold'un *Korkak ve Canavar* adlı romanda tanıştığı Liddek'i de onlardan biridir. Hunsıbların varlığı Tılsım Ustalarının iktidarlarının bir göstergesidir. Onların varlığı okuyucuya ustalar için bir hatırlatıcıdır. Bu yetenekleri ile kahramanlarla beraber Öte Diyarlar'a gelen Koleun'i kendisi beyaz, kanatları olan pembe bir güvercine dönüştürürler. "Güvercinin kanatları açık pembeydi. İri gözleri ise altın sarısıydı, içinde bir ateş taşıyormuş gibi ışıldıyordu."[221] Roman içerisinde Koleun'un güvercin olarak okuyucunun karşısına çıktığında Tılsım Ustalarının iktidar sembolü olarak da var olur. Tılsım Ustaları: Yueken unutturma, Zeron dönüştürme, Olmen iyileştirme ve Roek koruma tılsımına sahiptir. Onların ordusunu vefa borcu olarak Dernat'ta kalan insanlar, burfenler ve promlar oluşturur. Hepsi büyüyle dönüştürülmüş orduyu oluşturur.

[221] Barış Müstecaplıoğlu, *Tanrıların Alfabesi*, (İstanbul: İthaki Yay., 2013), 37.

Geryan'ın ordusunu ise Tanrılar Savaşı sırasında Güç Sahipleri'ni ilk kışkırtan ve sonucunda Kadim Güçler tarafından Öte Diyarlar'a sürülen hurglar oluşturur. Kalkanın kırılganlığının artması nedeniyle savaşın yaklaştığını ve büyük bir savaş olacağını düşünen Geryan, dayanıklı, büyük ve korkunç bir yaratık olan torganları üretir. On gönüllü hurgu torgan adlı canavara dönüştürür. Bu canavar görünümlü, büyüyle yaratılmış askeri güç olan torganlar Geryan'ın savaş anında okuyucuya ve olay kişilerine duyurduğu büyülü iktidar göstergesidir. Savaşın seyrini değiştireceğini ve olay kişilerinin mevcut durumlarını etkileyeceğini gösteren bu iktidar göstergeleri büyüyle var edilir.

> Eski dilde cellat demek. Lanet heriflerin başımıza saldığı en son bela… Karşılaşmanı istemem, gerçekten zorlu yaratıklardır. Bu arada sanırım boyutları konusunda küçük bir yanlış anlaşılma var. Direklere gerili olan, hayvanın tüm derisi değil, benim kahraman yiğidim. O sadece ufaklığın kafa derisi![222]

> Kuleden arka arkaya on yaratık çıktı. Tenleri soluk kahverengiydi. En ufakları yedi adam boyundaydı. Kafaları ve göğüsleri vücutlarına oranla aşırı büyük olduğu için kambur yürüyorlardı. Çenelerinde yay şeklinde, mızrak boyunda iki boynuz vardı. Yumrukları yetişkin bir at iriliğindeydi. Ağızlarını açtıklarında, sekiz on iri dişin arasında, yüzlerce küçük dişin sıralandığı görülüyordu. Boyutlarına göre fazlasıyla ufak, hiçbiri aynı hizada olmayan üç gözleri vardı.[223]

Torganlar için kurdukları tuzaklar işe yarar ve onları en başta yok ederler. Bu yok ediş orduya umut aşılar. Bunun gücüyle sayıca üstün olan hurgları yenerler. Bu kısımda Roek'in son gücüyle ortaya koyduğu kalkan da çok işe yarar. Nume hurgların lideri Erkolen'i öldürür ve savaş biter.

Barış Müstecaplıoğlu'nun diğer fantastik serisi Şamanlar Diyarı serisidir. Serinin ilk kitabı *Şamanlar Diyarı*'nda seri içinde işlenen iktidar çatışması anlatılır. Bu çatışmaların taraflarının kendilerine ait birer orduları vardır.

Delkarna diyarının yönetimi, tamamen sarayın elindedir, makro iktidar olarak yer alır. Sarayın ordusunu sultanın askeri oluşturur. Ancak sultanın askeri tek savunma gücü değildir. Bunun yanında istihbarat ajanları da yer alır, bunlar Zincir Ajanları olarak isimlendirilir. Zincir Ajanlarının başında Olein isimde genç, güçlü acımasız, korkusuz, çok iyi dövüşen, öldürmekten korkmayan, oldukça güzel ve kızıl saçlı bir kadın yer alır.

[222] Müstecaplıoğlu, *Tanrıların Alfabesi*, 73.
[223] Müstecaplıoğlu, *Tanrıların Alfabesi*, 158.

Sarayın aynı zamanda büyücüleri de vardır. Bu büyücülerin de kendi içlerinde meclisleri vardır. Bunların başında da Derian yer alır, oldukça âlim biridir. Ayrıca Delkarna'da şamanlarda yaşar. Onların varlığı halk için umuttur. Çünkü şamanlar hiçbir karşılık beklemeden kendini halka hizmet etmeye adayan kişilerdir. Görüldüğü üzere birçok iktidar göstergesi yer alır. Bunlardan sultanın/sarayın büyücüleri ve meclisleri büyülü iktidar göstergesi olarak yaşanan çatışma sahnelerinde boy gösterirler.

Sultanın askerileri okuyucu ve olay örgüsündeki kişiler için sarayın iktidarını temsil ederler. Aynı şekilde zincirin casusları, saraya bağlı büyücüler de buna dâhildir. Şamanlar ise her zaman sarayın karşısında özgürlüğün tarafında yer alır. Sarayın karşısında ona karşı ayaklanan Nasra çeteleri vardır. Bu çeteler mikro iktidar olarak sayılabilir. Saray kadar güçlü değillerdir, ancak halk üstünde oldukça etkilidirler. Çetelerin baş lideri Orsilon'dur.

Kılıçbalığı ve kalyonların yer aldığı, özgürlük taraftarları ile saray yönetimi kişilerinin çatışma yaşadığı bir sahne yer alır. Bu bölümde sultanın temsilcileri, özgürlük yanlıları ve Nasra çetecilerinin başı Orsalin yer alır. Sultanın askerleri arasında dorsalar da yer alır. Olein'den habersiz ekibine sokulmuş bu dorsalar kontrolsüz oldukları için planını bozarlar. Sultanın birliği içinde yer alan bu askerler, birliğe kabul edildikleri andan itibaren özel olarak muamele görürler. Güçleri artırılır, dayanıklıkları artırılır, bu işlemler onların ömrünü kısaltsalar savaş anından üç askere bedel olmalarını sağlar. Bu üstün güçlü askerler sultanın iktidarını temsil ederler. Dorsaların gelişimleri gerekeği yapılanlar nedeniyle ve büyüye uğramış olmaları nedeniyle sultanın askeri gücünün büyülü tarafını oluşturur. Bu nedenle çatışma anında okuyucunun ve olay kişilerinin karşısına büyülü iktidar göstergesi olarak çıkarlar.

Seriye adını veren ilk kitap *Şamanlar Diyarı*'nın bu olay öyküsü doğrultusunda roman boyunca okuyucu ve olay kişileri en çok sultanın iktidar göstergelerine tanıklık eder. Sultanın askerleri, Zincir örgütü, başaskerlerle yaptıkları oyunlar, köy köy gezen büyücüleri, dorsalar, saray mucitleri, kalyonları, siyah taşlı yüzük, parşömen hep onun iktidarının göstergeleridir. Tüm askerler özel eğitimlerle birbirinden ayrılır.

> Ordunun seçkin savaşçıları olan dorsalar en yetenekli ve cesur askerler arasından seçilirdi, evlenmeleri ve aile kurmaları yasaktı, bütün hayatlarını kışlada geçirirlerdi. Saray mucitlerinin icadı olan bazı ilaçlar sayesinde hem hızları ve

güçleri hem de acıya dayanıklılıkları insan bedeninin sınırlarını zorlayacak derecede artırılırdı.[224]

Savaş meydanında sultanın askerlerinin yanında yer alan dorsalar karşı tarafa sultanın gücünü gösterir. Sultan yönetimine ait tüm ordu, her türden askeriyle Delkarna savaşında mücadele eder. Sultan'ın iktidarının sürmesi için meydana çıkarlar. Ancak Sultan iktidarı ile Perg'den gelen ordu arasında artık evrenler arası bir iktidar çatışması yer alır. Bu noktada Olein'in planı işler. Olein Delkarna'yı hem Sultan'ın ötekileştiren ve karanlığa hapseden iktidarından hem de Perg'den gelen Federyasyon kalyonlarından kurtarmak ister. Bunu başarmak için kendi canından olsa da her şey istediği gibi gider.

Özgürlük Uğruna romanında sahnelenen çatışmalarda diğer romanlardan farklı olarak görülen ordu iki adettir. Biri Federasyon Binası/karanlık iktidara ait Baltacılar Birliği diğeri ise dolaylı yoldan aydınlık iktidara hizmet eden ruh yiyenlerdir.

Delkarna'da gerçekleşen savaşın son aşamasında çatışmaya dâhil olan Eymar aracılığıyla Merderan'ın iktidar hükmünü takip eden ruh yiyenler Eymar'ı korumak için fani dünyaya gelirler. Baltacılar Birliği'ni vantuzlayarak öldürürler. Bu ana şahit olanlar gördükleri karşısında şaşırsalar da savaşı kazanmış olur. Delkarna'da her şey Olein'in planladığı gibi gider ve savaş, iç savaş son bulur. Mutluluğun, ışığın kazandığı bir süreç başlar.

Ruh yiyenlerin ortaya çıkışı ise Kadim Diyarı ve Merderan'ı hatırlatır. Merderan'a hizmet ederken aynı zamanda Delkarna'ya hizmet etmiş olurlar. Yine de Merderan'ın iktidarının göstergeleridirler.

İmparatorluk ve Büyücülerin ortaklık kurarak isyan/özgürlük iktidarıyla çatıştığı Levent Mete'nin *Büyücüler* romanında birleşen iktidarın büyülü göstergesi olarak bir büyülü ordu oluşturulur. Bu büyülü ordu isyancıları ortadan kaldırmak için kullanılır.

Hana ulaşan üç arkadaş ve Alita'nın handa doğurduğu Mohini'nin çocuğu artık Taş Bina'ya gitmek üzeredir. Romanın ilk kısmı olan Yol bölümü burada son bulur. Ardından Büyücüler ve Komutan Ferno bölümleri yer alır. Komutan Ferno bölümünde özellikle Alita'nın konuşmalarının etkisi üzerinde durulurken Büyücüler bölümünde Taş Bina ile İmparatorluğun birlikteliği okuyucuya verilir. Bu noktada bir iktidar birlikteliği görülür. Okuyucu Hayalet Asker kavramıyla karşılaşır. İmparatorluğun isteği üzerine Taş Bina'nın baş büyücüsü Magome tarafından ortaya çıkarılan bu askerler asileri ortadan kaldıran ve bulunamayan bir kolluk kuvvetidir. Bu halleriyle hem İmparatorluğu hem de Taş Bina'yı

[224] Müstecaplıoğlu, *Şamanlar Diyarı*, (İstanbul: İthaki Yay., 2012), 46.

temsil eden büyülü iktidar göstergeleridir. Bunların hallerine okuyucu ve olay kişilerinden Alita handayken camdan baktığı anda tanık olduğu olayla ilk karşılaşırlar. Detaylar ise romanın Büyücüler bölümünde yer alır.

> "Hayalet Askerler," diye mırıldandı Todor. Bunu söylerken kötü bir koku duymuş gibi yüzünü buruşturdu.[225]
>
> "Uğursuz gölgeler gibi sokaklarda dolaşır, binalara girip çıkarlar, kim oldukları, kime hizmet ettikleri bilinmez."[226]
>
> "Büyük isyandan geriye kalan kırıntılar bunlar, sağda solda küçük çeteler var şimdi. Sanki boyunlarını bu uğursuz hayaletlerin bıçaklarına doğru uzatıyor, işlerinin bir an önce bitirilmesini istermiş gibi ortaya çıkıp ölümün gelmesini bekliyorlar."[227]

Levent Mete'nin *Kadınlar Çağı* romanında ise *Büyücüler* de olduğu gibi yine bir hayalet asker durumu söz konusudur. Ancak buradaki hayalet askerler *Büyücüler* romanında olduğu gibi donanımlı ve güçlü değildir. Basit insanların karaltı/hayalet formuna sokulup kötülükle mücadele etmesi şeklindedir. Morpheus yaptığı büyüyle işe aldığı Ayşe Güzelyurt, Mehmet Şeker ve Hasan Demirpençe'yi uyku haline girmelerini sağlayıp birer karaltı/hayalete dönüştürür. Kadın koruyuculuğunu üstlenen bir büyülü göstergeler halkın üstünde bir etki oluşturmaya başlar, korku salar. Bu nedenler karaltıları emniyet güçleri durdurmaya karar verir.

Planları doğrultusunda karaltıyı kendilerine çağırıp tuzak kurarlar. Bu sırada görevde Hasan Demirpençe vardır. Şiddet mağduru olarak gözüken Lale Sezgin ve ona şiddet uygulayan Erhan Gürbüz emniyetten komiser ve başkomiserdirler. Karaltı ortaya çıkınca onu yakarlar. Ateşe maruz kalan Hasan Demirpençe rüyadan çekilir ama gerçekte de yanar. Morpheus rüyadayken koruyucu meleğe ateşin etki ettiğini o zaman personele açıklar. Küçülmüş ve beyaz bir tabakayla kaplanmış olan Hasan bürodan çıksa, hastaneye gitse de hayata dönmez. Sadece çalıştığı yerin durumu hakkında yetersiz bilgileri polisle paylaşır. Kimlikleri ortaya çıkan diğerleri büroyu taşırlar ve gizlenirler. Bu noktada iktidara dair birçok büyüdışı gösterge ortaya çıkar. Bunların temelinde ateş yer alır.

---

[225] Mete, *Büyücüler*, 87.
[226] Mete, *Büyücüler*, 88.
[227] Mete, *Büyücüler*, 88.

Emniyet güçleriyle yaşanan mücadelenin ardından başka kişiler bu iş için alınır. Alınan Bu üç katil karaltı halinde halkın içine rüyalarla inerler. İnanılmaz güçleri ve kötülükleriyle terör estirmeye başlarlar. Artık kadın erkek ve çocukların tümü karaltıdan korkar. Her ne kadar sadece erkekleri öldürseler de yaydıkları şiddet ve kan herkes üzerinde travma oluşmasına sebep olur. Evinde alev tüpü bulunduranlara dahi saldırırlar. Saldırılarının bir sınırı kalmaz. Tüm halk bunun sonucunda korku içinde yaşamaya tüplerini kapı önüne koymaya başlar.

Olay örgüsünün bu kısmı itibariyle Kibele'nin büyülü göstergeleri olan karaltılar diğer iktidarın emniyet güçlerine üstün gelmeye başlar. Şiddetin sonu şiddetle bitirilmeye çalışılır. Ancak emniyetten komiser Lale Sezgin arkeolog arkadaşının yardımıyla bir fikir bulur ve başkomiser Erhan Gürbüz'le konuşurlar. Emniyetteki güçlü erkekler erkekliklerini kaybetmemek için köşeye çekilseler de Erhan bu işin peşini bırakmak istemez. Arkeolog Barış'ın yönlendirmeleri sayesinde 872 Sokak'tan taşınan büronun yeri keşfedilir. Büro Eşrefpaşa Mahallesi'nde yer alan tünelin içine taşınmış olabileceği tahmin edilir. Çünkü burada Ana Tanrıça Kibele'nin eski tapınağı yer alır.

Karaltılar bu sırada iş başındadır ve hedeflerinde güçlü olmalarına rağmen hiçbir çözüm üretmeyen erkekler yer alır. Emniyet Müdürü ve Vali'yi öldüren karaltı en son Erhan'a gelir. Ancak Erhan kendisi için üretilen alevli silahıyla üç katilden bir olan karaltıyı yakar. Ardından onu öldürmeye gelen diğerini yok eder. Bu sırada da tünele giriş yapılır. Tünele giriş ile Kibele ve Morpheus ortadan kaybolurlar. Geride kalan karaltılar sorgulamaya alınır, gerçekleri anlatsalar bile örgüt kurmaktan ve erkekleri yok etmekten içeri alınırlar.

Asi romanında, Derzulya'nın tek iktidarıymış gibi görünen Janus ile Gri Tanrı'nın kendilerine özel büyüyle oluşturdukları ve tüm halkın onlardan korktuğu bir ordusu bulunur. Özellikle ordu içinde yer alan Dejinler romanın olay örgüsünde önemli bir yere sahiptir ve olay kişilerinin seçimlerinde etkilidir. Dejinler tek büyülü orduyu oluşturan askerî güç değillerdir.

Sürgündeki'nin yeryüzündeki görünümü olan Janus sayesinde kendisine ait bir ordusu vardır. Bu ordusu içinde büyülü bir güç olan Rebonlar yer alır. Rebonlar varlıklarını büyü yoluyla kazanmış durumdadır.

> Janus'un locasının dibine, kızıl zırhları içinde, yüzlerinin büyük kısmı siyah peçeyle kapanmış iki savaşçı gelmişti, parmağıyla işaret edeceği köleleri teslim

> alacaklardı. Büyülerle şekillenmiş bu muhafızlar tüm Derzulya'ya korku salan Rebonlardı.[228]

Bebeğin doğumuyla Sürgündeki ordusuna yeni bir güç eklenmesini ister. Böylece Dejinler ortaya çıkar. Üstün güzellikte olan ve silahsız olmalarına rağmen ölümcül olan bu varlıklar da büyüyle yaratılır. Büyüyle yaratılan bu varlıkların arasında köle tacirlerinin eline düşen Lokan da yer alır. Gelişimi sonrasında Lokan Dejin-Asal'a dönüşür. Sürgündeki'nin ordusunun bir kısmını iki büyülü varlık oluşturur. Derzulya üzerinde Janus'un emrinde olan Rebonlar ve Dejinler olay kişileri ve okuyucu için Sürgündeki'nin büyülü iktidar göstergesini oluşturan kolluk kuvvetleridir. Büyülü iktidar göstergesi olan Dejinler ikiye ayrılıp bebeğin peşine düşerler.

> Yaratıklar kendi türüne bile saldırgandı. Birisi zayıf bulduğu diğerini öldürmek için atıldı. Kıskaçları açtı, keskin tırnaklar uzayıverdi birden, dokunaçları hedeflerine atıldı, uçların ölüm gülleri belirdi. Janus'un şaşkın bakışları altında bir başka Dejin saldırganı engelledi. Bu ikisi diğerlerinden farklıydı.[229]

Habis Üçlemesi serisinin ikinci kitabı *Sin – Sarı İstila* romanında Dejinler ve Rebonlar haricinde de bir başka büyülü ordu yer alır. Bu büyülü ordu Chiang iktidarına aittir.

Chiang ordusu ile İfritgözü krallığının yaşadıklarıdır. Burada büyülü iktidar göstergelerinin çoğu Chiang ordusuna aittir. Milyonca askerden oluşan ve içinde üç cadı ile Ye-cüc ve Me-cüc adlı yaratıkları barındıran güçlü ordu Janus'un iktidarını sarsacak seviyededir. "Janus kümese kurt sürüsü sokuyordu."[230] Bu ordunun amacı ya da Janus'la anlaşması gereği izlemesi gereken ilk yol Gökkurt adlı ülkeyi Derzulya üzerinden silmektir. Bu yolda karşılarına ilk Chiang ile Derzulya arasında geçit görevi gören İfritgözü ülkesi ve onun kralı olan Korona çıkar. Korona Grihavari Mişka'nın buyruğunu dinlemez ve bu büyük orduya geçit vermeyeceğini, gerekirse öleceğini söyler. Bu yolda yapılan mücadelede iktidarlara ait göstergeler Derzulya'nın kaderini belirler niteliktedir. İfritgözü'nün savaşçıları Chiang ordusuyla mücadele etmek isteseler de başarılı olamazlar. Üç cadının emrinde olan Ye-cüc ve Me-cüc'ün karşısında direnemezler. Bu yaratıklar karşılarında savaşçıları öldüren neredeyse öldürülmez güçlüktedir. Ayrıca öldürürseler bile birbirlerini ya da insanları yiyerek çoğalmaktadırlar. Chiang ordusunun kolluk gücü olarak yer alan bu büyülü yaratıklar büyülü iktidar göstergeleridir.

---

[228] Uçar, *Asi*, 101.
[229] Uçar, *Asi*, 127.
[230] Uçar, *Sin – Sarı İstila*, 138.

> İki tür yaratık yavaşça ilerliyordu. Muhafızı parçalayan ilk tür küçük maymunlara benziyor, parıldayan siyah derileriyle onlar gibi dört ayak üzerinde hareket ediyordu. İkinci tür ise kahverengi iri babunlar gibiydi, zorlansalar da iki ayak üzerindeydiler.
>
> Vahşi ve ölümcül oldukları her hallerinden belli olan üç ihtiyara korkarak yaklaşıyorlardı. Sonra durdular, transa geçmiş gibiydiler. Davulun ritmine uygun sallanıyorlardı.
>
> Yaya askerlerin ilk sırası geçidin çıkışına yaklaştığında Yasun, "Askılar!" emrini duydu. Kesilen ipler demir örgüleri serbest bırakmıştı ve tonlarca kaya, toprak aşağı inmeye başladı. Çiseleyen yağmur zemini yumuşatmış ve etkiyi arttırmıştı.
>
> Öncü birlikler telef olmuştu; sağ kalanların acı dolu inlemeleri duyuluyordu. Nöbetçiler zafer çığlıkları atarken Rengu boşuna sevindiklerini düşündü. Cadıların bir işaretiyle davullar sustu ve yaratıklar geçide atıldı. Bunlara yol gerekmiyordu. Elli binden fazla yaratık kayaların üzerinden rahatça koşuyordu.
>
> Hücresindeki Mişka yatağı kalın demirli küçük pencerenin yanına çekip üzerine çıkmış, dışarıdaki can pazarını izliyordu. Buna savaş denemezdi aslında, cadıların çocukları Yecüc ve Mecücler işbaşında, diye düşündü.[231]

Saygın Ersin Yedi Kartal Efsanesi serisinin ikinci kitabı *Erbain Fırtınası*'nda Alamut Tarikatı'na karşı Yediler adım adım yaptıkları planlarla bir ordu oluştururlar. İzmir'deki Gecelilerden, Hunhan aşiretinden, Rebii aşiretinden Naim'in adamlarından, Harifilerin Gecelilerinden oluşan ve Solakların, Yörüklerin oluştuğu bir ordu kurulur. Yediler'in kolluk kuvvetini oluşturan bu ordu büyülü bir iktidar göstergesidir.

Erbain Fırtınası romanının sonunda Yediler, kötülükle savaşmak için bu orduyu kurarlar. Bu birlik iyiliğin/aydınlığın yoluna hizmet eden Yediler'in kolluk kuvveti olarak adlandırılabilir. Birliğin lideri Yediler'dir. Ardında devlet gücü olarak 12. Daire gelir. Birliğin içinde öncelikli olarak Solaklar ve Yörükler yer alır. Bunların yanında İdris Usta'nın aracılığıyla bir araya getirilmiş Rebii aşiretinden Geceli Naim ve adamları, Harifiler, Hunhan Geceliler, İzmir Gecelileri'nin gönderdiği paralı askerler yer alır.

[231] Uçar, *Asi*, 140-141.

> Korkut Bey ayağı fırladı. "Bizim boynumuzda borçsuz değildir usta." Dedi gür sesle, "Babam Ayvaz Bey selamını gönderdi. Altmış yiğitle yola çıkmaz üzereymiş. Gönlünü ferah tutsun dedi."
>
> Lafı Abbas Ağa devraldı. "Sen işe koyul usta." dedi samimi bir edayla, "Her daim önüne bakarak yürü. Biz Solaklar; ustası, çırağı, yamağı tekmil arkandayız.[232]

Ateş ve Bedel romanında ise Ateş Diyarı'nda yer alan hanedanların orduları ve büyülü yaratıklarının yanında özel bir hanedan olan Sagmarra'nın büyülü bir ordusu yer alır. ancak ocak bu ordunun dağıtılmış olduğunu öğrenir ki bu durum bir iktidar göstergesinin yok edilmesi demektir.

Sagmarra'nın muhteşem dönüştürülmüş aslanlara binen ordusu Altın Muhafızlar dağıtılır, yerine Büyük Evin Ordusu kurulur. Büyük Evin Ordusu da Areşmarralılardan oluşur. Kızıl kanatlı at birliği dağıtılır. Bu birlik tamamen gizlidir. Sadece başlarındaki kişinin ve on muhafızın ismi bilinir. Bu isimler de Şahnen Simala tarafından öldürür. Buna en çok yıkılan Niran Hatun olur, çünkü kendisi de bir kızıl atlıdır. Okuyucu ve olay kişileri bunu Niran Hatun'un Prens Par'ın eşiyle tanıştığında öğrenir. Prens Par'ın eşi Niran Hatun'un odasından ayrılırken sarı saçlarının ucundaki kızıllığı ortaya çıkarır ve kızıl kanat selamını vererek ayrılır.

> Anne prenses, bebeğini tek koluna alıp omzuna yatırdı, Niran Hatun'a doğru iyice yaklaştı ve boşta kalan elini omuzuna koydu. "Selam olsun sana İsra'nın kızı." dedi derin bir fısıltıyla. Ama sesi de saçlarıyla birlikte alevlenmişti sanki. Ve ekledi: "Kızıl şafak kanatların olsun…"[233]

Bu noktada Sagmarra'ya ait iktidar göstergesi olan Kızıl Kanatlı Ordusu ile hem okuyucu hem de olay kişileri yakından tanışır. Bir selamları ve sadakatleri olduğunu, kendi içlerinde birbirlerini tanıdıklarını ve kabul kınası olarak isimlendirdikleri bir mühre sahip olduklarını öğrenir. Öncelikle Sagmarra'nın iktidar göstergesine bakılacak olunursa;

> Tamamı kadınlardan oluşan küçük ama etkili bir süvari birliğiydi Kızıl Atlılar. Sagmarra'nın ilk askeri gücü oldukları, hatta Dor şehrinin kurulunu bile gördükleri söylenirdi. Aralarına katılacak yeni savaşçıları, Sagmarralı genç kızlar arasından kendileri seçip yetiştirir, komutanlarını da kendileri belirlerdi. Yalnızca 'Yel Kadını' unvanını taşıyan liderleri ile on muhafızı kimliklerini ifşa ederdi.

[232] Saygın Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 2.Kitap Erbain Fırtınası*, (İstanbul: April Yay., 2024), 535.
[233] Saygın Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 3. Kitap Ateş ve Bedel*, (İstanbul: April Yay., 2024), 511.

> Geri kalan bin yüz altı kadın, ama Dor'da ama başka şehirlerde günlük, sıradan yaşamlarına devam ederlerdi. Savaş ve talim zamanları dışında gökyüzünde özgürce dolaşan kanatlı atları ise sadece binicilerinin ve Sagmarra hükümdarının çağrısına kulak verirlerdir.[234]

Bu alıntıda Sagmarra'nın ilk askeri gücü, ordusu olarak nitelendirilen Kızıl Atlı'nın kurulumu verilir. Bu da onları iktidarın askeri güç göstergesi yapar. Bu ordunun kendi içinde gizli olmasının yanında birbirlerini bir bütün kılan göstergeleri de okuyucuya ve olay kişilerine verilir. Mühür denilebilecek kabul kınası ve "Kızıl şafak kanatların olsun" diyerek selamlaşmaları buna örnektir.

> Saçlarının rengini kızıla döndürmek, Kızıl Atlılar'a özgü bir yetenekti. Birliğe kabul töreninde yakılan kına sebep olurdu buna. Niran Hatun'un 'kabul kınasını' annesi kendi elleriyle yakmıştı. Dün gibi değil, bugün, bu an gibi hatırlıyordu o anı.[235]

Sagmarra'nın bu iktidar göstergelerini ortadan bir şekilde kaldıran da Prenses Simala olur. Altın Muhafız ve Kızıl Atlılar'ın dağıtılmış olması Büyük Samtuva ve Sagmarra'nın büyülü iktidar göstergelerinin de dağıtılmış olması anlamına gelir.

2.5. Büyülü Yaratıklar

Fantastik romanlarda yoldaşlığın ve iktidarın görünümlerinin ya da neferlerinin dışında yer alan büyülü yaratıklar vardır. Bu büyülü yaratıklar bazı romanlarda mikro iktidarı temsil edip bireysel iktidar çatışmalarına neden olurken bazı romanların içinde ana iktidarların göstergeleri olarak yer alırlar.

Bunların ilk örneği *Korkak ve Canavar* romanında yer alan Asherta adlı canavardır. Bireyler arası iktidar ilişkisinde baskı göstergesiyle kurulan bir hükümranlık söz konusudur. Romanın akışını etkileyen bu iktidar sahibi yaratık okuyucunun tanıştığı ilk yaratıktır. Dört yüz otuz yaşında olan Asherta, tünelde canlıların yok olma sebebidir. Asherta'nın tasviri ise "hayatında gördüğü en çirkin yüzle karşı karşıya gelmişti. Dokuz on yaşlarında bir çocuk iriliğinde bir fareye benziyordu, ama bacakları örümcek

[234] Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 3. Kitap Ateş ve Bedel*, 500-501.
[235] Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 3. Kitap Ateş ve Bedel*, 511.

bacaklarını andırıyordu. Havada bir yılan gibi kıvrılan kuyruğunun ucunda oldukça gösterişli bir iğne sallanıyordu."[236]

İktidarın oluşmasını ve kalıcılığını sağlayan denklemde gücün, baskının yanında rıza da olmalıdır. O yüzden Asherta tarafından var edilmeye çalışan bu bireyler arası iktidar kaybeden kendisi olsa da ardında iktidarını hatırlatacak bir lanet bırakır. Bu büyülü iktidar göstergesi olan lanet tüm seri boyunca Leofold'a ve okuyucuya Asherta'nın iktidarını hatırlatır. Karanlıkla ilk mücadelesini veren Leofold biçim değiştirip aydınlığın iktidarına hizmet etme yoluna girer.

Berrak Yurdakul'un fantastik romanı *Konuşmayan Tavus Kuşu Camio*'da Barış Müstecaplıoğlu'nun Asherta'sı kadar iktidara ve öneme sahip bir büyülü yaratık yoktur. Var olan büyülü yaratıklar diğer bir büyülü iktidar göstergesi olan büyünün eseridirler. Bunların başında Mama Nono ile gelen tavus kuşu ve kedi gelir.

Seraphim Mama Nono gözetiminde, kedisi Ratziel ve tavus kuşu Camio ile büyür. Camio her konuşmanın sonunu bir Oscar Wilde alıntısıyla bitirir. Ratziel'le ikisi oyun arkadaşı, Mama Nono ise hem öğreticisi hem de dadısıdır. Bu üçlü ile büyüyen Seraphim bir anda kendini daha büyü bir ortamda ve tanışmadığı duygular içerisinde bulur. Bir kıza âşık olur, her gün eve geldiğinde Camio ve Ratziel'e onu anlatır. Olay örgüsüne Seraphim'i büyümesine eşlik etmek amaçlı dâhil edilirler. Ratziel açgözlülük ve kıskançlık iktidarının kurbanı olarak Seraphim'in yaşamını etkileyen ve onu karanlığa sürüklenmesinde etkili olan bir büyülü göstergedir.

Diğer büyülü yaratıklar ise Krallar Kralı Astaroth olan Seraphim'in büyüyle yarattığı ve iktidarını insanlara sunarken kullandığı mor ejderha ve kanatlı devedir. Sayıların açıklaması ve taç giyme için Düşesle beraber yeryüzüne inen Seraphim/Krallar Kralı Astaroth bunu büyülü iktidar göstergeleri de mor ejderha ve kanatlı deveyle gerçekleştirir.

> Bu kargaşa yaşanırken bulutların arasında beliren Kralların Kralı Astaroth ve bembeyaz elbiseler içinde güzelliğiyle göz kamaştıran Düşes Gamori, iblislere yakışır bir zarafetle süzülerek tören alanının ortasına inerler. Şahit oldukları doğaüstü olayların verdiği şaşkınlıkla çoktan deliye dönmüş olan insanlar meydana konan ejderha ve kanatlı deveyi de görünce kalan yarım akıllarını da kaybettiler ve korku dolu çığlıklar atmaya, birbirlerini ezerek kaçışmaya başladılar.

[236] Müstecaplıoğlu, *Korkak ve Canavar*, 20.

> Herkes olduğu yerde kalsın ve sözlerime kulak versin!" diye gürledi, başına görkemli tacı Keter Elyon'u giymiş olan Astaroth'un sesi.[237]

Büyülü yaratıkların ortaya çıktığı ve iyilik iktidarına hizmet ettiği fantastik romanlardan biri Göktuğ Canbaba'nın *Ozanın Şarkısı* romanıdır. Burada yer alan büyülü yaratıklar Pegasuslar'dır. İlmaar Rahipleri tarafından yoldaşlığa karanlıkla mücadele etmeye gidebilmeleri için ödül olarak sunulurlar.

İlmaar Rahiplerinin iktidarlarının ve yüceliklerinin göstergeleri olarak yer alırlar ve görev üstlenirler. Ayrıca tüm yoldaşlık meyve ödülünün haricinde bir ödül daha alır, çünkü gidecekleri yer diyarın en lanetli yeridir. Bu yolculukta İlmaar Rahipleri kendilerine yardım etmek ister. Bunlar Pegasuslardır.

> Bu Pegasuslar kendilerini yendikleri ve içlerinde iyilik taşıdıkları için onlara armağan edilmişti. Sonuçta gittikleri yer kıtaların en lanetli yeriydi ve görevleri bir derece kutsaldı. Bazıları, sevdiği insanları incitmeme uğruna kendi yaşamlarını hiçe saymışlardı. Bu ise onlara ayrıca armağan getirmişti.[238]

Pegasuslarla Kristal Orman'a gelirler. Kanatlı atlarından girişte ayrılırlar. *Ozanın Şarkısı*'nda iktidar göstergesi olan büyülü yaratık bunlardır.

Tılsım-ı Kudret romanında ise öncelikle ışık iktidarı yolunda yürümeye çalışan ama daha sonra karanlık iktidarın göstergesi olan bir büyülü yaratıklar yer alır. Bunlar Loki'nin oğlu Nemerth ve Leuri'dir. İkisi de karanlık ve aydınlık iktidarların her iki tarafında da bulunmuş olay kişileridir.

Loki'nin oğlu Nemerth eski tanrıları da hatırlatan bir iktidar göstergesidir. "Gecenin rengini çalan kanatları taşıyan"[239] Nemerth, romanın olay örgüsü içinde çok yönlü olarak tanımlanabilecek büyülü bir iktidar göstergesidir. Kendisinin varlığı bir gösterge olarak adlandırılabileceği gibi kendisine ait olan liri de bir müzik aleti olarak diğer büyülü bir iktidar göstergesidir. Her ne kadar Nemerth kendi başına bir iktidar gibi gözükse de, sonuçta o bir tanrının oğludur, olay örgüsü içinde Işık Diyarı tarafından cezalandırılıp Kan Göğü'ne hapsedilmiş, sevdiğinin mezarıyla bir odada yaşar. Kan Göğü'nün bir sakini olan Nemerth gözlerden uzak affedileceğini bekleyerek var olmaya devam eder.

---

[237] Yurdakul, *Konuşmayan Tavus Kuşu Camio*, (İstanbul: Destek Yay., 2024), 215.
[238] Canbaba, *Ozanın Şarkısı*, 239.
[239] Canbaba, *Tılsım-ı Kudret*, 194.

Loki'nin oğlu yaptığı yanlış nedeniyle sevdiği kadının mezarıyla birlikte Kan Göğü diyarına hapsedilir. Çünkü masumların kanına girmiştir. Ancak affedilmeyi ve Işık Diyarı'na geçmeyi umut eder. Yüzlerce yıldır affedilmeyi bekleyen Karanlık İzci, arzuları doğrultusunda Kefenyırtan'ın tuzağına düşer. Kefenyırtan dünyaya dönünce onu Nemerth'i ve sevgilisini de Kan Göğü diyarından çıkarıp Işık Diyarı'na gönderebilir. Çünkü bunu başarırsa en güçlü ve tek iktidar kendisinin olacağını düşünür. Kan Göğü'nün efendisi Kızıl Efendi uzun zamandır ortada gözükmez, Işık Diyarı'nın yöneticisinin hiçbir şey umurunda değildir. Elçiler haricinde Işık Diyarı'na ait güç ögesinin görünmediği diyarında gücünü aşarak en güçlünün kendisi olacağını düşünür. Numf'u ise elçileri atlatma yolunda kullanır, Numf kendisini iktidar koltuğuna oturmaya çalışırken elçiler tarafından toza dönüşecek, böylece Kefenyırtan da onun gücünü emerek dünyaya kendini atacaktır. Ancak bu planı uygulayabilmesi için dünya üzerinde gezinebilen Karanlık İzci'ye gerçekten ihtiyacı vardır. Karanlık İzci, Kefenyırtan'ın onu ikna etmesi sonucu Fransız'ın peşine düşer ve muskayı serbest kılmaya çalışır.

Olanların ardından Nemerth uçup çıkışını yapacağı Bekçi'nin yanına gider. Ama Bekçi artık yerinde değildir, kapı tamamen kapanmıştır. Bu yüzden artık Kan Göğü'nden kurtuluşu, sevgilisiyle huzura erişi sadece Kefenyırtan'ın planına bağlıdır.

Leiru ise Kan Göğü diyarında cezasını çekerken affedilir ve Işık Diyarı'na geçmeye hak kazanır, ışığın elçisi olur.

Bu nedenle, olay örgüsü içinde yer alan birkaç göstergeden biri de Leiru'n varlığıdır. Leiru önce cezalandırıp Kan Göğü'ne gönderilmiş bir varlıktır. Geçirdiği yılların ardından dilediği af kendisini bulur ve Işık Diyarı'na geçer. Leiru'n varlığı ve hikâyesi Kan Göğü'ndekiler üzerinde etkilidir. Aslında Kan Göğü'ndeki herkes için Işık Diyarı'nın bir hatırlatıcısıdır. Bu karanlık ve acı dolu diyardan bir gün affedilip kurtulabileceklerine dair bir umuttur. Çünkü Leiru affedilmiş ve Işık Diyarı'na yükselmiştir. Artık o da mavi ışığın taşıyıcıdır, aynı zamanda ışığın bir elçisidir. Okuyucu ve Kan Göğü diyarındakiler Leiru ile karşılaştıklarında Işık Diyarı'nın yüceliğini ve gücünü hatırlarlar, ayrıca affedilmenin mümkün olduğunun kanıtını görürler. Bu temsiller altında mavi ışık taşıyan, iblislerin tabiriyle Kavurucu lakaplı Leiru'n varlığı, ışığın iktidarının bir göstergesi olur.

> Bu varlık Kan Göğü'ndekilere umut veren, ilahi ışığın bağışlayıcılığını ve kudretini müjdeleyendi. Işıldayan Leiru'ydu karşılarında duran. İlahi mavi alevin

> sevgili kutsanmış oğlu… İblisler ise ilahi olandan ümitlerini kestiklerinden Leiru ismi onlara acıların en büyüğünü tattırıyordu, diğer varlıklar ise ona hayranlıkla bakıyorlardı.[240]

Diğer bir büyülü yaratık daha söz konusudur. Ancak bu büyülü yaratık olay örgüsünün şimdiki zamanında yer almaz. Muskanın tarihçesinin anlatıldığı Osmanlı Dönemi'nde yer alır. Roman boyunca diyarların güçlerine ait iktidarların yanında yer alan okuyucunun ve olay kişilerinin karşılaştıkları, olay örgüsü için mikro iktidar gücü olarak anılabilecek güçlerden bir Osmanlı iken diğeri de Hak Arayanlar Ormanı'nın dizleri üzerinde yürüyen cadısı/iblisi Nerkerum'dur. Osmanlı askeri olan Yeniçeriler ve cadının karşılaşmasındaki sahnede askerler karanlığa yenilirler. İblisin zaferi imparatorluğun iktidar göstergelerini ortadan kaldırır. Hak Arayan Ormanı'nda imparatorluğun bir iktidar sahipliği söz konusu değildir. Onun gücü büyülü iktidar göstergesi olarak kendisine aittir ve Osmanlı Devleti'nin o zamanki döneminde yaşam düzenleyici olarak okuyucunun ve olay kişilerinin karşısına çıkar.

Büyülü yaratıkların iktidarların çatışma sahnelerinde yer aldığı bir diğer fantastik roman Gündüz Öğüt'ün Nehrin İki Yakası serisinin ikinci kitabı *Aghartalı*'dır. Romanın en sonunda Agharintay'ın Kara Klan ve Özgür Orman Klanı arasında iktidar çatışmasına gelme aşamasında görülür. Herkesin Aghartalı'yı beklediği bu sürede Agharintay da onlara ulaşmaya çalışır. Dönüş yolunda önceden üzerlerine salınmış birkaç Kan Kuşlarıyla karşılaşırlar. Bu Kan Kuşları Yeraltı Dünyası'nın sakinleri olan Bal Kuşlarına saldırır. Agharintay Bal Kuşlarını ve kraliçelerini Kan Kuşlarından kurtarır. Ardından yolculuklarında kendilerine yardımcı olan Vulgarla içten bir bağ kurar. Bu bağlar oldukça önem arz eder. Mirteka önderliğinde Ateş Kapısı'na gelirler. Ateş Kapısı'nın aslında Lanet Kuyusu'nda bulunduğunu anlarlar. Mirteka'nın yüzyıllardır kullanmadığı kanatları açılır ve onları kuyunun içinden uçarak çıkartır. Işık Ormanı'na doğru ilerlerken Tanka'ya asa aracılığıyla gelmeye çalıştıklarını da bildirir.

Ardından üstlerine Kan Kuşları ve canavarlaşmış köpekler Kara Kral'ın emriyle Kassad tarafından salınır. Bunların durdurulması Özgürlük Klanı'na Agharintay'ın ulaşmasıyla gerçekleşir. Herkesin umudu dönmüş olur. Vulgarlar ve Bal Kuşları Yeraltı Dünyası'ndan çıkıp yardıma gelirler. İnce Dünya ışığıyla Özgürlük Klanı'nın yanındadır. Özgürlük Klanı'nda herkes umudun peşinde savaşmaya devam eder.

[240] Canbaba, *Tılsım-ı Kudret*, 258.

Sayıca karanlığın üstün olmasına ve bunun adil olmayışına dayanamayan Mirketa Tulphanları yani Yeraltı Dünyası'nın sahiplerini çağırır. Tulphanlar meydana gelir. Önce Ağaç Tulphan'a, sonra da Ejderha Tulphan'a dönüşürler. Kara Kral Nubutan'ın sonu gelmiş olur.

Yeryüzüne Yeraltı sakinlerinden Bal Kuşları, Vulgarlar ve Mirteka da gelir. Mirteka'nın aracılığıyla Tulphanlar da katılır. Hepsi ışık iktidarı için mücadele eder ve onun göstergeleri olarak var olurlar.

Asi romanında Orkun Uçar evrendeki büyünün temelini bir büyülü yaratığın varlığına bağlar. Büyünün ilk varlığını ortaya koyduğu canlı Toht'tur. Toht adlı yaratıklar büyüyle var olmuş önemli canlılardır. Bunun asıl ispatı Habis Üçlemesi serisinin ikinci kitabı olan *Sin – Sarı İstila*'da yer alır.

> Janus, Sürgündeki'nin işaretiyle damgalanmış bir kovayı eline aldı, özel bir sıvı vardı içinde; Toht kanı… Büyük Kargaşa sonrası bizzat Janus'un, Sürgündeki sayesinde ürettiği yaratık. Lanetli ateşe attığı krem rengi toz da, Toht kemiğinin ufalanmasıyla elde ediliyordu.

Alıntıdan anlaşıldığı üzere Derzulya'da büyünün en görünen şekli Toht yaratıklarıdır. Onların kanları, derileri ve kemikleri bu açıdan oldukça değerlidir. Varlıklarının sebebi, onları iktidarın büyülü göstergeleri arasında yer almasını sağlar. Bunun doğrulaması serinin ikinci kitabı olan *Sin – Sarı İstila* romanında gelir.

Bir gün Elem gökyüzüne doğru Toht diye fısıldar. Bu fısıldama itibariyle tüm hayvanlar taarruza geçerler. Tavşan, sincap, yılan, fare gibi küçük hayvanlar ve aslan, kaplan gibi avcı hayvanların hepsi Tohtlara saldırır. Bu saldırı sonucunda Tohtların hepsi öldürülür ve ortadan kalmış olur. Bu duruma Kurâf'ta Janus da tanıklık eder. Tapınağının bodrumunda bulunan Tohtlar tavşan, sincap, fare, karınca gibi hayvanlar tarafından öldürülür. Bu ana tanıklığı Elem'in gücünü gösterir. Elem'in gökyüzüne doğru sadece Toht diye fısıldaması ve tüm Tohtların Derzulya üzerinden yok olması Elem'in gücünü ve evren üzerindeki iktidarını gösterir. "Hiç konuşmayan bu kız, Habis'i yok etmesi için gönderilmişti."[241] Habis'e ve Janus'a karşı isyan iktidarını temsil eden Elem'in fısıltısı büyülü iktidar göstergesidir. "Elem büyük güçlerin savaşında bir yaratıktı."[242] Derzulya üzerine büyünün göstergesi olan Tohtların yok olabilmesi, ortadan kalması Janus'un ve

[241] Orkun Uçar, *Sin – Sarı İstila*, 101.
[242] Uçar, *Sin – Sarı İstila*, 103.

Habis'in iktidar gücünün azaldığını ve Derzulya'daki yaşamın değiştiğini gösterir. Bu durumun getirisi olan Derzulya insanlarının yaşamının sınırlarını değiştiren durumun bir göstergesi daha yer alır, ancak o büyüdışı iktidar göstergeleri arasındadır.

> Birkaç dakika sonra Derzulya'daki büyünün temel malzemesi olan yaratıklar sürekli kımıldayan ölümcül bir örtü altında kalmıştı. Yere yığıldılar ve katilleri en ufak parçalarına kadar onları yemeye devam etti.
>
> Janus çaresiz öfke içindeydi. Ellerini uzatarak yakıcı bir alev topunu böceklerden oluşan canlı halıya yolladı. Hepsini kavurmuştu ama bu zafer değildi. Çok iyi biliyordu ki Tohtlar denklemden çıkarılmıştı.
>
> Tek bir sözcük duymuştu, biri yaratığın ismini fısıldamıştı. Bu öylesine güçle yüklüydü ki Derzulya'nın tüm canlıları bu harika ölüm makinelerini yok etmek için karşı koyamadıkları bir emir almıştı.
>
> Hepsini tek bir sözcükle yok etti, diye düşündü. O kızdı, bundan eminim!
>
> Janus bunları düşünürken Derzulya'nın dört bir tarafında Tohtlar saldırıya uğramıştı. Sadece kartallar, kargalar, kurtlar, aslanlar gibi avcılar değil tavşanlar, koyunlar, sincaplar… hatta kelebekler bile ölümleri pahasına onları yok etmek için karşı koyamadıkları bir emre uyuyordu.[243]

Sadık Yemni'nin *Öte Yer* romanında yaratılan ikinci evren olan İKİ'den gelen bir büyülü yaratık söz konusudur. Hayal Bekçisi ya da Charlie adıyla anılan bu büyülü yaratık yoldaşlığın kurulmasını ve dünyanın yok olma tehlikesinden kurtarılmasında yönlendirici bir göreve sahiptir. Bu neden aydınlık/kurtuluş iktidarının bir neferi gibi çalışır. Kurtuluş iktidarına hizmeti onu bir büyülü iktidar göstergesi yapar.

Dean İnciraltı'na Charlie isimli mektubun sahibi olan diğer âlemdeki ya da Amerikalıların düşündükleri şekliyle uzaydan gelen yeşil yaratığı bulmaya gelir. Bir garipliğin yer aldığını düşünen Sarp İnciraltı'nda Charlie'yle yalnızken buluşur. Diğer âlemden gelen Charlie düğümlerin çözülmesi ve bilinen dünyanın kurtarılması için Sarp'la buluşması gerektiğini söyler.

Dean'e Charlie olarak gelen varlık Sarp'la Hayal Bekçisi olarak buluşur. Sarp'a var olan diğer âlemlerden ve Öte Yer adlı İKİ'den bahseder. Onun geçmesi gereken bir test olduğunu böylece hem âlemler arasında yaşanan çatışmayı önleyebileceğini hem de

[243] Uçar, *Sin – Sarı İstila*, 145.

Oya'yı kurtarabileceğini anlatır. Bu testlerde İKİ'de yer alan ve tuzakları olan iki varlık Sarp'ın karşısına çıkar. Bunlar öfkelişaşkınlar ve gölgesatıcılarıdır. Diğer âlemlerin kötülüklerinden olan bu varlıklar ruhları esir alma derdindedir. Bunları başarıyla geçen Sarp'ı Hayal Bekçisi Dean ile buluşturur.

Yatır romanında bir tane aydınlık/kurtuluş iktidarına ait, iki tane karanlık/yok oluş iktidarına ait büyülü yaratık bulunur. Bunlardan biri ceanin iktidarını ortaya koyan eve yeni taşınan avukat ve ailesini kurtaran sobadır. Avukat Tarık ve ailesinin yaşadığını bu olağanüstü anda onları koruyan Tarık'ın halasının ruhunu taşıdığına inandığı Huzursuzkabadayı adlı soba olur.

Ceanin emriyle Sarp'ın arkadaşları Şahin ve Mustafa'ya musallat olan iki büyülü yaratık söz konusudur. Çünkü Şahin ve Mustafa gül desenli taşa dokunurlar ve böylece ceanin etkisi altına girerler.

Şahin küçüklüğünde de onu rahatsız eden Göz Dede'yi görmeye başlar.

> Göz Dede, Şahin'in boğularak ölmekten kıl payıyla kurtulmasından sonra görünmeğe başlamış bit yaratıktı. Değişik kılıklarda karşısına çıkarak çocuğun hayatını cehenneme çevirmişti. Gözleri iyi taklit edemediğinden foyası hemen çakılan yaratık iki aylık bir zaman diliminde bir sürü kimliğe bürünerek arkadaşını ziyaret etmişti.[244]

Mustafa'nın başı ise mağara imgesiyle belaya girer. "İkibuçuk ne yapacağını bilemez bir şekilde bulunduğu yerde dikilirken tef çıslaması tekrar duyulunca helaya doğru hızlı adımlarla yürüdü."[245] Bu tef sesiyle beraber Mustafa Büyük Mağara ve Küçük Mağara'nın konuşmalarını duymaya başlar. Sonuç olarak, kendilerini kaybederler. Bunun sonunda Şahin hayatını kaybeder. Mustafa'yı ise son anda Sarp kurtarır.

Saygın Ersin'in Yedi Kartal Efsanesi serisinde vampirler önemli bir yere sahiptir. Çoğunlukla karanlık iktidarın yanında ve Yediler'e karşı yer alırlar. Var oluşları serinin ilk kitabı olan *Zülfikar'ın Hükmü* romanının başında, Rivayetler kısmında anlatılır.

Geceliler gücün yanında yer almayı tercih ederler. Farklı aşiretlere sahip Gecelilerin bu romanda boy göstereni Rebii aşiretinden Kaya Bey'dir. Kendisi asla Yediler'in karşısında direkt olarak var olmayı düşünemez. Bir de Mehmet Sinan adlı bir Geceli vardır, kendisi

[244] Yemni, *Yatır*, 140.
[245] Yemni, *Yatır*, 143.

Geceli soyuna ihanet edip Yediler'in yanında yer alır. Eski Yer adlı mekânda Yediler için çalışır.

Ateş ve Bedel romanında Ateş Diyarı'na geçtikleri andan itibaren birçok hanedanla ve onların büyüdışı iktidar göstergeleriyle karşılaşan ustalar, hanedanlara ait binek hayvanlarıyla da tanışır. Bu binek hayvanları sanatla dönüştürülmüş ve hepsi ayrı ayrı hanedanları temsil eden varlıklardır. İki diyar arasında bulunan girdikleri kapıdan sonra Kapı-Kale'ye çıkarlar. Kapı-Kale hanedanının binek hayvanı kanatlı kurtlardır. Dönüştürülmüş bu binek hayvanı romanın birkaç sahnesinde okuyucunun karşısına çıkar ve Kapı-Kale'yi hatırlatarak onun savaş içinde hangi konumda yer aldığını gösterir.

Olay örgüsünde bundan sonra gözlem ekibi için asanın çağrısıyla hanedanlar ekiplerini gönderir. Toplanan ekip sancaklarıyla beraber bir birlik haline gelir. Bu birlik içinde ocağın temsili olarak İlyas Usta ile Salih Usta da sancaklarıyla beraber yer alır. Sancaklar, hanedanların kullandıkları binek hayvanları okuyucu ve olay kişileri için her hanedanın iktidarının göstergeleridir.

> Yeminlerine sadık duran altı ülke, Kapı-Kale'de çalınan davula fazla gecikmeden karşılık vermişlerdi. Zirve Hisar bir gün içerisinde tek renkli hırkalarla dolmuştu ve keyif veren tek şey heyetlerin gelişini izlemek olmuştu.
>
> Kapı-Kale'nin güney komşusu, Ereşmar ülkesinin hükümdarı, aynı zamanda Mardu'nun kayınvalidesi olan Şahnin Parda, tüm mahiyeti; veliaht prensi, ordu komutanları ve danışmanları ile herkesten önce gelmişti.
>
> Geleneksel binekleri olan dev tavus kuşlarının sırtında, zirvenin üzerinde belirdiklerinde vakit ertesi günün öğleniydi ve tepedeki güneşin ışıkları bu gösterişli hayvanların kanatlarını mavi – sarı alevlerle yıkamıştı.
>
> Bu gösteriden birkaç saat sonra, güneybatı ufuklarından Asildamma'nın beyaz gelincikleri belirmişti. Ateş Diyarı'nın gelmiş geçmiş en kudretli hükümranlarını yetiştiren ve kocaman bir okula benzeyen bu ülkeni İdare Meclisi Başkanı, Yüce Usta Sana, kafilesine bizzat önderlik ediyordu. Mütevazı başkentleri Sevve'nin tüm yüksek komutanları ve sanat efendileri de peşindeydi.
>
> Günbatımına doğru, yüksek mevziilerdeki tüm nöbetçilerin başları kuzeybatıya doğru dönmüştü. Tuvvu'dan havalanan narin siyah atlar gökyüzündeydi.
>
> Denizler hakimi İlal Abba'nın martıları üzerinde gelişini az kişi görebilmişti.

> Üç yüz üç Altın Muhafız, kanatlı aslanların üzerinde, tam da sabah vaktinde güneydoğu ufkunda belirince, Ramma Vamal'a gün biraz daha keskin vurmaya başlamıştı.
>
> Atarmarra'nın kanatlı boğaları, çoğu zaman olduğu gibi en sona kalmışlardı…[246]

Altı hanenin de katılım gösterdiği bu savaş hazırlığı çağrısına gelişleri olay kişileri ve okuyucu açısından değerlendirildiğinde gözlenen binek hayvanları ve gelişleri birer iktidar göstergesine dönüşür. Ereşmar dev tavus kuşlarıyla, Asildamma beyaz gelinciklerle, Tuvvu narin kanatlı siyah atlarıyla, İlal Abba, martılarıyla Atarmarra ise kanatlı boğalarıyla tanınır. Altın Muhafız ordusu her ne kadar sindirilmiş olsa da bulunduğu yerde dönüştürülmüş kanatlı aslanlarıyla ve binicileriyle Sagmarra'nın iktidarını temsil ederler.

Savaşın iki ucu vardır: Karanlık/kötülük ve aydınlık/iyilik. Yedi Kartal Ocağı'nın önderliğinde aydınlık/iyilik iktidarı söz konusudur. Yedi Kartal Efsanesi serisinin yazılan son kitabı olan üçüncü kitap *Ateş ve Bedel* iktidar göstergeleri bakımından oldukça yoğundur. Bu yoğunluk büyüdışı iktidar göstergeleri çevresinde toplanmış olsa da savaşa çağrı yapan ve Kapı-Kale'nin himayesinde olan kurt başlı asa, imdat davulları ve hanedanların binek hayvanları birer büyülü iktidar göstergeleridir.

2.6. Büyü

Fantastik romanların olmazsa olmaz ögelerinden biri büyüdür. Fantastik roman kendine has yasaları içinde olay örgüsünü kurgularken en çok büyü ögesini kullanır. Büyü böylece olay örgüsü içinde bir romanı fantastiğin sınırları içine taşıdığı gibi yazarın kurguladığı iktidarın da okuyucu ve olay kişileri tarafından bir gösterge olarak algılanmasını sağlar. Hizmet ettiği iktidar gereği kullanılan büyü aydınlık ya da karanlık göstergeler taşır. Bazı romanlarda karanlık iktidara hizmet eden büyüye kara büyü de denir. Fantastiğin başlıca ögesi olduğundan dolayı büyü tezde incelenen neredeyse her romanda kendine yer bulur.

Çongarlı'nın *Yılankayası*'nda yer alan Hifrit ve Difrit adlı cinlere ait büyülü nesne olan heybenin nehre atılmasıyla heybe batmaz ve cinler heybeden dışarı çıkarlar. Bu büyünün ardından kasaba yokuş aşağı sürüklenmeye başlar. Tüm korkularıyla evlerine sığınan kasabalı sabah daha kötü bir sürprizle uyanır. Hifrit ile Difrit'in oyununa alet olanların ve Daymon ile adamlarının kapılarına Bilis tarafından sarı boyayla işaretler konmuştur.

[246] Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 3. Kitap Ateş ve Bedel*, 402-403

Daymon Bilis'in adamı olsa da hasetle ilerlediği için Bilis ona da kötülük yapar. Heybelerin büyüsü ve sarı boyalı işaretten sonra kasabalı birbirinden iyice ayrı düşer.

Bir sabah uyandıklarında kasabanın eğlenceye düşkün kısmı kendini yılanderili olarak bulur. Bu dönüşüm iyice kasabalıları birbirinden ayırır. Güzelsu'yun bereketli ve şifalı suyu da bir işe yaramaz. İyice birbirinden uzaklaşan kasabalı, Güzelsu'dan da uzaklaşır. Haşattu bir sınanma içine düşer ve karanlığa doğru yuvarlanır. Karanlık iktidar adım adım amacına ulaşmak üzeredir. Kasabalıyı hem birbirine düşürür hem de birbirinden ayırır. Bunu kendisine ait büyülü iktidar göstergeleriyle yapar. Kendi iktidarına ait kolluk kuvveti olarak iş gören Hifrit ile Difrit ve Bilis aracılığıyla yapar. Onların bıraktıkları büyülü heybeler, öğretileri ve Bilis'in akıllara soktuğu yılan büyüsü karanlık iktidarın büyülü göstergeleridir.

Alp Aras'ın *Elf Kanı* romanında büyüler elflere ve goblin-büyücülerine aittir. Elflerin büyüleri aydınlık iktidarın, goblin-büyücülerinin büyüleri ise karanlık iktidara ait büyülü göstergelerdir.

Üstün ırk savunucusu iktidarın ilk faaliyeti Elf Kralı'nın torunun kaçırılması ve oğlu ile gelinin öldürülmesi olur. Goblin-büyücünün yaptığı büyüyle büyücü ve üç savaşçı ışıktan bir çemberin içinde kralın oğlunun odasında belirirler. Oğlunu ve gelinini öldürürler ama bebeği kaçırma konusunda başarılı olamazlar. Transport aşamasında büyücünün kralın oğlu tarafından öldürülmesi sonucu bebek mithrilden yapılma beşiğinin içinde istenen yere değil bir ormana ışınlanır. Büyücünün yaptığı bu büyü, üstün ırk savunucularının büyülü göstergesidir, üç savaşçı ve goblin-büyücü de göstergeler arasındadır.

Elf Kralı'nın torununun kaçırılma sahnesinde görülen büyülerin ardından yoldaşlığın toplanma yolculuğu başlar. Yoldaşlık elf diyarına gitme mücadelesinde iki kez çatışma yaşar. Bu çatışma esnasında yaşanan iktidar çarpışmasında aydınlık/elf iktidarını temsil eden Erienesa ve Ruen adlı elfler büyülerini kullanır. Bu büyüler aydınlık iktidar büyülü göstergeleridir. İlk büyü göstergesi Erienesa ve goblin-büyücüler arasında olur. Bu çatışmayı sonlandıran Bart adlı cüce ve gnom birliğidir.

Goblin-büyücü büyülü iktidar göstergesi olan ışık çemberini oluşturur ve ortasından bir dev çıkartır. Bu devi yenmelerini ve Bart adlı cücenin önderliğinde gnomlar sağlar. Gnomların kullandığı silahlar burada birer iktidar göstergesi olarak okuyucu ve olay kişilerinin karşısına çıkar. Üstün ırk savunucusu iktidarın büyülü iktidar göstergesi olan goblin-büyücüsünün büyüleri karşısında yer alır.

Romanın sonuna doğru yaşanan çatışma ise Tala'nın kurtarılması içindir ve yoldaşlık üyelerinden Ruen, Erienesa, Enuthea ve Bart çatışma içinde goblin-büyücülerle karşılaşır. Olay örgüsünün bu kısmında küçük de olsa bir mücadele yer alır. Ruen, Bart, Enuthea, Erienesa ve iki gnomun yer aldığı ekipte orklara karşı Ruen'in kullandığı büyüler elf diyarının büyülü iktidar göstergeleridir.

Elf Kanı romanının büyülü iktidar göstergeleri henüz hazırlık aşamasında olan ve Elf Kralı'nın hizmetine gireceği ancak tahmin edilebilen ekibin içinde yer alır. İki dişi elfe ait büyüler bu yolda hizmet eden büyülü iktidar göstergelerdir. Ruen ve Erienesa'nın kullandıkları büyüler şifa dağıtma ve küçük mücadeleler içinde okuyucu ve olay kişilerine sunulur. Onların büyüleri ekibin hayatta kalması ve elf diyarına doğru yol alabilmelerini sağlar. Bu durumda üstün ırk savunucusu iktidarın karşısında yer alarak umudun yerleşmesine yardımcı olur.

Ayrıca roman boyunca ırkların dua ettiği ve tapınaklar inşa ettiği farklı tanrı ve tanrıça isimleri geçer. Cüce, buçukluk ve gnom gibi küçük ırkların tanrısı Lockis, elflerin tanrısı Naere, insanların tanrısı Garan ve en yüce tanrı olarak İo vardır. Bunlardan büyüden mahrum bırakılmış insanların Garan'a ettikleri dualaların birer büyü niteliğinde olduğu söylenir. İnsan ırkının tek büyülü göstergesi dualarıdır. Dini iktidar göstergeleri tanrıların tapınakları olarak kendilerini olay örgüsü içinde gösterirler.

Barış Müstecalıoğlu'nun Perg Efsaneleri serisinin üçüncü romanı olan *Bataklık Ülke*'de büyücü Nela büyüleriyle doğrudan yer alır. Büyülü nesneleri kullanmasının yanı sıra sahip olduğu büyüleri direkt olarak kullandığı okuyucuya ve olay kişilerine iktidar çatışmalarının yaşandığı sahnelerde gösterilir. Bu nedenle Nela'nın sahip olduğu büyüler iyilik/aydınlık yolunda olan birer iktidar göstergeleridir. Aslında Nela karakteri ilk olarak serinin ikinci romanı *Merderan'ın Sırrı* romanında ortaya çıkar. Ancak bu romanda büyülerini çok kullanmaz. Çünkü hastalığı nedeniyle büyü yaparken acı çeker. Merderan'ı arama nedeni de yoldaşlık bölümünde işlendiği gibi budur. *Merderan'ın Sırrı* romanının sonunda büyülü sınanmaları başarıyla geçen yoldaşlık üyesi Nela'yı Merderan iyileştirir. Bu iyileşmenin ve büyünün görüldüğü ilk yer *Bataklık Ülke* romanının gemi sahnelerinden birindedir.

Leofold, Guorin, Nume ve Nela Kaptan Korman'ın gemisi Durkgador'la Fuoli'ye yolculuk yaparlar. Gemide kahramanlara ve Kaptan Korman'a eşlik eden Avcı Kulesi'nin yeni avcılarından, askerlerinden mürettebatta vardır. Bunlardan biri olan Ameni, Nela'nın

güzelliğini kıskanır. Kendisi küçükken görünüşünden dolayı çokça zorbalığa uğramıştır. Bundan dolayı aile kurmaktan, çocuk sahibi olmaktan vazgeçip Avcı Kalesi'ne katılır. Bir gece nöbetteyken Nela'yla tanışır. Bu kıskandığı kadının da çocukken çok acılar çektiğini öğrenir. Düşündüklerinden dolayı utanç duyar. Ondan bir büyü yapmasını ister. Nela iyileştiğinden beri ilk defa büyü yapar. Sınırlarını bilmediği hatta büyü gücünü kaybedip kaybetmediğini bile bilmez. Bu tereddüt içerisinde küçük bir alev oluşturacağını söyler. Küçük bir alev düşünürken kocaman bir alev topu oluşturur. Kontrol altına alsa bile artık sınırlarını bilmediği bir gücü olduğunu ve büyü yaparken artık acı çekmediğini fark eder.

Merderan'ın ardından bıraktığına inanılan kadim büyüler ve hazinesi vardır. Bırakılan kadim büyülerin varlığı Merderan'ın iktidarının büyülü göstergeleridir.

Bu noktada Merderan'ın Nela'yı iyileştirirken onu büyü gücünü artırdığına hem okuyucu hem de olay kişileri tanık olur. Bu görüntü bir kez daha Merderan'ı hatırlatarak onun iktidar sınırlarını üçüncü kitaba kadar ulaştırır. Nela'nın büyü gücünün artışı büyülü iktidar göstergesidir, Merderan'ın gücünü ortaya koyar.

Serinin üçüncü romanında ortaya çıkan diğer büyü ise Fuoli'nin iki emiri arasında yaşanan iktidar çatışmasında görülür. İki emir arasında süregelen çatışmanın zirve noktası iki emirinde büyülü savaşı başlatmaya karar vermesidir. Her iki emir de büyülü canavarları uyandıracak ve savaşı başlatmış olacaktır. Bunlar için ayin yapmaları gerekir. Anageh Emiri Poreturn canavarların uyandırılacağı ayinin ilk iki aşamasını Meclis Başkan'ı Halkaren ile tamamlar. Ancak Halkaren bu gidişattan hiç mutlu değildir. Yine de sesini çıkarmaz, çünkü emir tanrının elçisidir. Ayinin tamamlanması için dört gün vardır, dört günün ardından son cümleyi söyleyip ayini tamamlayacaktır ya da oğlunun ölüsünü alıp bu işi kapatacaktır. Aynı işlemleri Telinos Emiri Jayoferm de yapar.

Büyülü ayin ve büyülü canavarlar inandıkları tanrıları hatırlatır. Emirler tarafından yapılan ayin ve canavarlar Gök Tanrısı ve Deniz Tanrısı'nda kalır. Bu yüzden ayin, büyülü sözler ve canavarların varlığının bilinmesi tanrıların büyülü iktidar göstergeleridir.

Tanrıların Alfabesi romanı çoğunlukla Öte Diyar'da geçtiği için büyücülerin büyüleri işe yaramaz. Çünkü bu diyarda büyü gücü bir şey ifade etmez. Ancak sahip olunan tılsımlar işe yarar ve büyü gücünün kullanılmasını sağlar. Bu tılsımların çoğuna sahip olan Geryan'da büyü gücünü kullanarak kendini korumaya çalışır.

Nume eski bir savaşçı olarak Tılsım Ustalarıyla kalkanın içinde kalıp savaşa hazırlanırken Leofold, Guorin ve Nela Geryan'ı bulmaya giderler. Geryan'ın yaşadığı kule şeklindeki

tapınak fırtınanın ve buz bir ovanın içinde yer alır. Mucit Pertub kahramanları bir noktaya kadar getirebilir. Buradan sonra kuleye yaklaşmak için yaya devam eden kahramanlar fırtına yüzünden birbirlerinden ayrı düşerler. Nela'nın yanına güvercine dönüşen Koleun gelir. Kahramanlara aynı Fuoli'deki gibi rehberlik eder. Kuleye ulaşan kahramanlar buranın Erdem Tanrıçası Edia'ya ait tapınak olduğunu anlarlar. Guorin elindeki Gorba'nın asıl sahibinin fotoğrafı aracılığıyla onunla tanışmış olur.

Bu sahnede birkaç büyülü iktidar göstergesi yer alır. Geryan kendisine ulaşılmasını istemediği için tapınağın çevresini kar fırtınaları ve buzlarla çevirir. Bu kar fırtınası ve buzlar büyüyle üretilmiş zorluklardır. Tapınağa yaklaşmayı ve Geryan'a ulaşmayı zorlaştıran bu göstergeler onun iktidarının sınırları çizer. İktidar göstergeleri olarak anılan bu zorluklar büyülü göstergeler arasındadır. Koleun'un varlığı ise Tılsım Ustaları'nın iktidarını hatırlatır. Gorba'ya gelinecek olursa onun gerçek sahibi olan tanrıçayla kahramanlar sonunda tanışır.

Müstecaplıoğlu'nun *Şamanlar Diyarı* serisinde iki şekilde ortaya çıkar. Birincisi Sultan yönetiminin iktidarına mensup olan büyücülerin yaptıkları ve karanlık iktidara hizmet eden büyülerdir. İkincisi ise, büyülü nesneler aracılığıyla ortaya çıkan büyülerdir.

Seriye de adını veren *Şamanlar Diyarı* romanının başında Darok'un hırsızlığı nasıl yaptığını ve onun bir şaman olduğunu ortaya çıkaran bir büyü okuyucuya sunulur. Bu büyü saray büyücüsü tarafından yapılır. Darok'u Kovalama sırasında ona en çok yaklaşabilmiş büyücü olanların anlayabilmek için bir duman büyüsü yapar. Bu büyü sayesinde kısa süreli bir geriye dönüş sahnesi izlenir. Bu sahnede adam önce arıya, sonra nazkor ayısına dönüşüp saraya sızar. Ardından parşömeni çalar ve kaçarken de bir kartala dönüşür. Bu sahnede gözüken sarayın büyücüleri sarayın ordu gücü içinde anılan büyülü iktidar göstergeleridir. Büyücünün yaptığı duman büyüsü de buna dâhildir.

Diğer büyülü iktidar göstergesi olan büyü yine saray yönetim iktidarına ait olup saray büyücüleri tarafından gerçekleştirir. Bu büyünün etkisi Delkerna halkı üstünde direkt gösterir. Tam anlamıyla bir yaşam düzenleme etkisine sahip olan büyü halkı ayrıştırmak ve birbirine ötekileştirmek amaçlıdır.

Romanın olay örgüsünün bir kısmında sarayın iktidar ideolojisinin nasıl yürütüldüğü görülür. Bu bölüm iki kız kardeş hakkındadır. Bu olay öyküsü de romanın bütününe yayılır. Eymar ve Natensi amcasıyla beraber yaşayan annesini ve babasını kaybetmiş kız çocuklarıdır. Yaşadıkları köy kendi halinde savaşa karışmayan bir Delkar köyüdür.

Romanın bu bölümü Delkar ve Nasra halkının birbirinden ayrıştırılması, Nasraların ötekileştirilmesi üzerine kurgulanır. Eymar ve Natensi gözünden iki ırkın birbirine yabancılaştırılması okuyucuya verilmeye çalışılır. Köye bir haber gelir. Delkar halkı içinde saklanan, göz bebeklerini siyaha dönüştürmüş Nasralar tespit edilecektir. Bunun için büyücüler köyleri gezip istinasız herkesi büyüleyecekler ve kontrol edeceklerdir. Sultan kendini saklayan Nasraları damgalamak ister. Çünkü bu damgalar isyancılara bir uyarı olacağı gibi, Nasraların sultana ait olduğunu da gösterir. Bu özelliğiyle sultanın iktidarının bir görünümü de olurlar. "Nasraların alınlarına saray büyücüleri tarafından asla çıkarılamayacak bir damga vurulacak."[247]

Bu damga Sultan'ın iktidarını gösteren büyülü bir gösterge olması açısından saray yönetiminin uyguladığı bir gerçektir. Bu göstergenin amacı Delkarna yaşamını düzenlemek, Nasralar da sultana ait olduğunu vurgulamak, ötekileştirmeyi arttırmaktır. Büyücüler tarafından yapılan bir büyü sonucu alına vurulması beklenen damga, bir büyü sonucu ortaya çıkarıldığı için büyülü iktidar göstergeleri arasında sayılır.

Yukarıda bahsedilen ikinci büyü örneği ise Kaye aracılığıyla hem olay kişilerine hem de okuyucuya sunulur. Kaye Kılıçbalığı'ndan ekiple erzak bulmak amaçlı geldikleri Kaplan Adası'nda bu durumu yaşar. Bu gösterilen büyünün bir iktidar göstergesi oluşu çift yönlüdür. Bir tarafıyla Kaplan Adası sakinleri olan kaplanların yaşamını etkilerken diğer yönüyle Kılıçbalığı halkının erzak ve suya kavuşmasını sağlayarak onların da yaşamların etkiye sebep olur.

Harnanik şehrine giderken erzak bulma ihtiyacıyla bir mola vermeleri gerekir. Burası Kaplan Adası olarak anılır. Kılıçbalığı Harnanik şehrine varmadan önce büyük ve korkutucu kaplan heykellerinin bulunduğu adaya iner. Burada zihin gücüyle iletişim kuran kaplanlar yaşar. Keşif ekibini ele geçiren kaplanlar erzak ve su karşılığında Kaye'yle anlaşma yaparlar. Yavru kaplanı dar ve tehlikeli bir delikten kurtarmasını isterler. Başka çaresi olmayan Kaye görevi üstlenir. Girdiği dar delik bir mağaraya açılır. Bu mağarada bir zamanlar şaman katliamından kaçmış bir şaman yaşamıştır. Otlarla ilgilenen şaman mağarayı bir halüsinasyon yeri haline getirmiştir. Kendi korkularıyla yüzleşen Kaye aldığı eğitimler sonucunda bu görevi başarıyla yerine getirir. Yavruya ulaşma yolunda Kaye'nin verdiği sınav başka bir şamanın ardında bıraktığı iktidarın

[247] Barış Müstecaplıoğlu, *Şamanlar Diyarı*, 64.

göstergesidir. Bireyler arası olan iktidar çeşidinin görüldüğü bu alanda yaşananlar şamanın büyülü otları nedeniyle yaşadığı için büyülü iktidar göstergesidir.

Tezin incelenen romanları arasında Berrak Yurdakul'un kaleme aldığı *Konuşmayan Tavus Kuşu Camio*'nun en önemli ve başlıca iktidar göstergesi büyüdür. Üstün güçlere sahip Seraphim'i dadısı bilgi, meditasyon ve içindeki gücü özümseme üzerine büyütür. Onu büyü kavramıyla büyütür ve iyi anlamasını sağlar.

> Kişinin, bilincini ve çevresini algılayış biçimini, kendi iradesini ve hayal gücünü kullanarak değiştirmesine büyü denir.[248]
>
> Birçok usta büyücünün sıkça dile getirdiği gibi, beyaz büyü ileriye doğru uzanır ve gücünü yukarıdaki boyutlardan alır. Kara büyüyse geriye doğru uzanır ve evrimini çoktan tamamlayarak statikleşmiş olan güçleri yeniden harekete geçirmeye çalışır. Beyaz büyü varoluşu bulunduğu boyuttan daha yüksek, daha ileri bir evrim aşamasına taşımaya çalışırken kara büyü onu ulaşmış olduğu noktadan daha gerilere dönmeye zorlar. Büyü yaparken kullanılan gücün kara veya beyaz oluşunu ise yapılan büyünün türü değil, yalnızca büyücünün niyeti belirler.[249]

Liseye başladığında Seraphim alışık olmadığı bir çevreye girmenin etkisiyle büyünün karanlık tarafına kayar. Seraphim'i kıskanan bahçıvanın oğlu Perdurabo ve iki ardakaşı hain bir plan yaparak onu üzmek ve kız arkadaşından ayırmak ister. Planlarına göre Seraphim'in kedisi Ratziel'i öldürürler ve onu bir çuval içinde Seraphim'e verirler. Seraphim bu ana tanıklığıyla değişmeye başlar.

> Perdurabo ile iki arkadaşı Seraphim'in gözlerinden etrafa yayılan kan kırmızısı ışıktan, can vermekte olan bir hayvanın ulumalarını andıran sesinden ve yüzüne yerleşmiş olan şeytani ifadeden öylesine korkmuşlardır ki, başlarına bir felaketin gelmekte olduğunu anlamalarına rağmen korkudan kıpırdayamıyor, kaçıp kendilerini kurtaramıyorlardı.
>
> *"Coraxo cahisa coremepe, od belanusa Lucala…"* dedi Seraphim, "Öfkemin fırtınaları kuzeyden, dalları dünyaya salmak için yakılmış ağıtlarla dolu bir ağaç gibi gelsin ve ruhumun karanlığı dünyanın güneşini sonsuza dek örtsün…"

[248] Berrak Yurdakul, *Konuşmayan Tavus Kuşu Camio*, 49.
[249] Yurdakul, *Konuşmayan Tavus Kuşu Camio*, 51.

> “Elimde tuttuğum bu yüzük…” dedi, üstünde dört ögeyi temsil eden meleklere ait taşların bulunduğu, pirinç ve bakır alaşımından oluşan yüzüğü havaya kaldırarak. “Süleyman’ın yüzüğüdür!”[250]

Alıntıda da görüldüğü gibi Seraphim henüz değişim geçirirken ona ait büyülü iktidar göstergeleri ortaya çıkmaya başlar. Gözlerinden etrafa yaydığı kan kırmızısı ışık, büyülü sözler, niyetini belli eden diğer büyü sözü ve Süleyman’ın yüzüğü ona ait büyülü göstergelerdir.

Gözlerinden çıkan alevlerle beraber Perdurabo ve iki arkadaşını yanına alır. Kendisini Agharta’yı götürür, Krallar Kralı Astaroth ilan eder. “Bu kupadan içtiğim su, Lethe nehrinin suları gibi benliğimi geçmişimin anılarından arındırsın. Ve bundan böyle adım, Kralların Kralı Astaroth olarak bilinsin!” diyerek yok oldu Seraphim.”[251] Perdurabo ile iki arkadaşını da Asmoday isimli üç başlı bir iblise çevirir ve kendisiyle beraber götürür. Yanına yetmiş iki iblis toplar ve kendisine eşlik etmesi için bir Düşes getirir. Düşes’in kanatlı devesi kendisinin de bir mor ejderhası vardır. İblisleri yönetmekle yetinmez. Tüm dünyada krallığını ve tanrılığını ilan etmek ister. Bunun için insanlara bir oyun oynar. Hepsinin alınlarında bir sayı belirmesini sağlar. Ayrıca o kutlu, krallığını/tanrılığını ilan edeceği gün için kendisine bir taç yapılması emrini verir.

Dünyada işler karışır. Yeni iktidar, bilinen dünya üzerinde var olan tüm iktidarları karıştırır. Çünkü herkesin alnında sebepsiz ve düzensiz olarak sayılar belirir. Bu beliren sayılar şaşkınlık yaratır ve tüm düzeni değiştirir. Neye göre sayı aldıklarını bilmeyen insanların arasında karmaşa hâkim olur. Düşük sayılı insanlar yüksek sayılı insanlardan üstün kabul edilmeye başlanır. Böylece zengin – fakir, saygın olan ile olmayan yer değiştirir. Artık tek önemli şey insanların sahip oldukları sayılardır. Bu döneme S.S. (Sayılardan Sonra) dönemi denir.

> Tanrının kullarını iyiden kötüye doğru giden bir sayı sırasına koymuş olması fikrinin medyada da yer almasıyla birlikte toplum düzeninde yepyeni sorunlar baş gösterdi.
>
> Büyük sayılı kişiler itibarlarını, daha sonra işlerini ve eşlerini kaybettiler. Sayı ayrımcılığı kısa zamanda o denli tırmandı ki, büyük sayılar küçük sayılarla görüşemez, aynı toplu taşıma araçlarına binemez, aynı okulda okuyamaz, aynı

[250] Yurdakul, *Konuşmayan Tavus Kuşu Camio*, 67.
[251] Yurdakul, *Konuşmayan Tavus Kuşu Camio*, 68.

> mahallede oturamaz ve aynı lokantada yemek yiyemez hale geldiler. Şiddetli sayısal geçimsizlik ayrılıkların ve boşanmaların en yaygın sebebini oluşturmaya, başında büyük sayılı liderler olan hükümetler devrilmeye, sayı ortalaması yüksek olan ülkelere yapılan uluslararası yardımlar kesilmeye başlandı.[252]

Bilinen dünya üzerindeki bu yaşam üzerindeki değişimin en önemli etkeni sayılardır. Bu sayılar belirme şekli dikkate alındığında Krallar Kralı Astaroth'un büyülü iktidar göstergesidir. Büyülü iktidar göstergelerinin ortaya çıkışıyla yaşamları değişen insanların başına gelenler ve yaşanan değişimler birkaç kişinin özelinde okuyucuya ve olay kişilerine sunulur. Bunlar Bayan Hiç, Madam İki, Bay On Üç, Bay Dokuz ve Bay Dokuz Milyon, Ajan Üç Yüz Milyon, Bay Yirmi Dokuz adlı kimselerdir.

Bayan Hiç o malum sabah uyandığında kızının araması üzerine alınlarda sayılar belirdiğini öğrenir. Papağanı dâhil herkes bu sayılara sahipken kendisinin bir sayısı bulunmaz. Bu yüzden insan içine çıkamaz hale gelir. Bir gece karar verir ve gidip alnına sayı dövmesi yaptırır. Madam İki romanın ilk kısımlarında yer alan Madam Bobogel adlı bir gurudur. Kendisi kozmik aydınlanma yaşadığını, Işık Elçisi olduğunu düşünür. Alnındaki iki sayısı onu çıldırtır, çünkü birin kim olduğunu bilmez. Sonradan karar verir, bir numara Kozmik Işık'ın kendisidir ve o seçilmiş Kozmik Kraliçe'dir. Kendisini Ajan Üç Yüz Milyon bulur. Ajan Üç Yüz Milyon bir numarayı çok arar ama bulamaz, bu yüzden iki numaraya gider, hükümetin kendisini kraliçe ilan edeceğini söyler. Taç giyeceği büyük bir tören olması karşılığında teklifi kabul eden Madam İki artık Kozmik Kraliçe'dir ve taç giyeceği günü bekler.

O gün geldiğinde artık Krallar Kralı Astaroth'un da tacı hazırdır. Tacını başına takar, mor ejderhasına biner, yanına da Düşes'i alır. Bu noktada taç büyülü bir gösterge olarak olay kişileri ve okuyucunun karşısına çıkar. Çünkü taç iblisler tarafından düzenlenen ortasında zümrüt taşı bulunan Keter Elyon'dur. Taç giyme töreni için toplanan kalabalığın ortasına mor ejderhasının üstüne Astaroth ve kanatlı devesinin üstünde Düşes gelir.

Ortalık bir anda karışsa da Astaroth her şeyi kontrol altına alır, Madam İki'yi devre dışı bırakır ve tanrılığını ilan eder. Onun tanrılığına sadece Bay 666 itiraz eder, çünkü kendisinin yüce bir iblis olduğuna inanır ve Bay 666 Karanlık Prensi olarak başka iblisi başında kabul etmeyeceğini söyler. Ancak kendisi de kalabalığın ortasında devre dışı kalır. Bay On Üç ise sayısı dolayısıyla ıstırap çeker, tüm çevresi uğursuz olduğunu

[252] Yurdakul, *Konuşmayan Tavus Kuşu Camio*, 87.

düşündüğü için kendisini terk eder, kimse onunla iş yapmaz. İntihar etmeyi düşünürken Mama Nono'nun müdahalesi sonucu hayata bakışı değişir.

Romanın zaman çizelgesini duyuran en önemli sayılara sahip kimseler Bay Dokuz ve Bay Dokuz Milyon'dur. Bay Dokuz, Bay Dokuz Milyon'un gölgesinde yaşadığını düşünen, kıskanç, hırslı ve kötü kalpli biridir. Alınlarda sayıların belirdiği o malum sabah kendi sayısının dokuz olduğunu gördükten sonra yaptığı ilk şey Bay Dokuz Milyon'a gidip onun sayısına bakmak olur. Dokuz milyonu gördükten sonra hainceplanlar yapar ve Bay Dokuz Milyon'un tüm parasını, kız arkadaşını ele geçirir. Bunları yüzüne vurmak için Bay Dokuz Milyon'la buluşur ama Bay Dokuz Milyon hiç oralı olmaz, her şeyi alabileceğini söyler, kendisinin hiçbir efendisi olmadığına dair bir aydınlanma yaşar. Son anda canını yakmak için Bay Dokuz, Bay Dokuz Milyon'un kedisi öldürdüğünü de itiraf eder. Bunun sonucunda büyük acı duyan Bay Dokuz Milyon bir daha dünyaya geldiklerinde onun ikiyüzlülüğünün yüzüne vurmasını diler. Kedi ve iki yüz mevzusu romanın zaman hakkında okuyucuya bilgi verir. Bu durum başta Bay Dokuz'u kızdırsa da Bay Dokuz Milyon'un hiçbir şeysiz kaldığını görmek onu mutlu eder. Bay Dokuz Milyon oradan çıktığında ne yapacağını bilemese de yaşadığı aydınlanmayı takip eder ve öğreticisi olan Alcofribas'la böylece buluşur.

Krallar Kralı Astaroht'un büyülü iktidar göstergelerinin en açık ve net olanı sayıların insanların yaşamı üzerinde yaptığı etkiler okuyucu ve olay kişilerine bu şekilde iletilir. Olay örgüsünün kurgusu da sayılarla gelen yaşam üzerindeki yeniden düzenleme hakkındadır. Romanın sonunda Seraphim'in dadısı olan Mama Nono Astaroth'u bulur ve ona kim olduğunu hatırlatır. Böylece kendine gelen Seraphim hayata yeniden başlamak ister ve roman başladığı noktaya Avidya ve annesinin konuşmasına döner.

Romanda geçen beyaz ve kara büyü tanımına göre Seraphim iyi bir niyete sahip olmaması nedeniyle kara bir büyü yapar, insanların yaşamına iyi bir etki etmez, karanlık, iblislerin yanında yer aldığı bir iktidar olur. Ancak kendini hatırlayınca var olduğu karanlık iktidarı ve onun göstergelerini ortadan kaldırır. Her ne kadar göstergeleri yok etse de bazı etkiler sürmeye devam eder. Bu etkiler büyüdışı iktidar göstergeleri arasında varlıklarını korurlar.

Anlatımdan ve alıntılardan da görüldüğü üzere *Konuşmayan Tavus Kuşu Camio*'nun açık ve net büyülü iktidar göstergesi büyüdür. Büyü olay örgüsünün akışını da sağlayan ögedir. Seraphim ve Mama Nono'nun yoldaşlığı büyü göstergesinin kullanımı üzerinedir.

Açgözlülük iktidarının eline düşen büyü göstergesi yeryüzü yaşamını derinden etkileyen bir gösterge konumuna yükselir. Sayılar bunun en önemli kanıtıdır.

Büyünün bir iktidar göstergesi olarak var olduğu sahnelerden birine sahip olan Göktuğ Canbaba'nın *Ozanın Şarkısı* romanında İlmaar Rahipleri ve iyilik iktidarının göstergesi olarak okuyucuya ve olay kişilerine duyurulur. Rahipler yoldaşlığın geçtiği sınanmadan başarıyla çıkmaları sonucu onlara büyüyle donatılmış her şeyin tadına bir meyve verirler. Aslında bu meyve bir büyüdür ve şifalıdır. Yoldaşlığın karanlıkla verdikleri mücadelede hayatta kalmalarını sağlar.

İyiliğin Hizmetkârları, Karlar Kraliçesi'ni yenerken ortaya çıkan büyülü iktidar göstergeleri arasında Eryns'in büyüleri ve İlmaar Rahipleri'nden kazandıkları ödüller açık ve net şekilde okuyucu ve olay kişileri tarafından görülen göstergelerdir. Rahiplerin hediyelerinin duyurusu şu şekildedir:

> Bu savrulan ağaçların hediyesidir.
>
> Ateşte ve zamanda yok olmayanın,
>
> Bu kutsal meyvedir.
>
> Hayatın ve isteğin ışığını besler içinde.
>
> Bunu sadece iyiliği gerçekten hissedenler yiyebilir.
>
> O zaman zor anlarda bir kapı olur yiyene.
>
> Bu, aydınlığın hediyesidir.
>
> Bu, her tadı içinde barındıran dilek meyvesidir.[253]

Bu her tadı içinde barındıran kutsal meyve yiyenin dileğini gerçekleştirir ve bunu ancak iyiliğin yolunda olan biri yapabilir. İyiliğin yolundakilerin dileğini gerçekleştiren bu meyve bu haliyle yoldaşlığı iki defa ölümden kurtarır ve büyülü bir iktidar göstergesi olur.

Gündüz Öğüt'ün Nehrin İki Yakası adlı fantastik serisinin ikinci kitabı olan *Aghartalı*'nın olay örgüsünün birkaç sahnesinde büyü ögesi iktidar göstergesi olarak okuyucu ve olay kişilerinin karşısına çıkar. İlk büyünün ortaya çıktığı yer başka bir büyülü iktidar göstergesi olan Efsun Kuyusu sahnesinde gerçekleşir. Kral Nubutan İssi'yi varlık dışı yolculuk yapması ve yeşil bulutumsu ışığın nedenini bulması için getirir. Kralın emri

[253] Canbaba, *Ozanın Şarkısı*, 242.

olmaksızın bunu yapamazlar. Çünkü öncelikle uyku haline geçmelerine asla izin verilmez, ikinci olarak da üzerlerine kara bir toz dökülür. Bu toz varlık dışı yolculuk yapmaya başladıklarında renk verir. "kara adamların büyücülerinin ürettiği kara toz sayesinde de beden dışına çıkıp çıkmadığı her an kontrol altına alınmıştı. Rahibelerin üzerine dökülen toz, beden dışına çıkıldığında renk değiştiriyordu ve anında işkencelerle buna engel olunuyordu."[254]

Aghartalı romanının bu kısmında okuyucu Kara Kral'ın iktidara ait bazı göstergelere karşılaşır. Kendi krallığında üretilen kara toz bunlardan biridir. Işığın üzerinde hüküm sürmek, Işık Rahibelerinin varlık dışı yolculuklarını engellemek için kullanılan bu toz karanlığa hizmet eder. Karanlığın yayıcısı olan Kara Kral'ın büyülü bir iktidar göstergesi olur.

Kara Kral II. Tagan toplantısını yaptıktan sonra her klan reisi ordusunu ve büyücülerini toplayacak büyük bir savaşa hazırlanacak, emrini verir. Baş Büyücü Kassad'a bir şey hazırlamasını emreder. Bu emirler harfiyen uygulanır. Çağrıyı beklemek üzere her klan ordusunu hazır eder. Baş Büyücü Kassad canavarlar ve büyülü savaş şerbeti üretir. "Bu şerbetten içen, aklını yitirir ve verilen her emri yerine getirir ama on insan gücüne ulaşır."[255] Bu şerbet kaçamayan isyancılar için kullanılacak, savaştayken onlar önden sürülecektir. Çünkü onlar şerbeti içtikten sonra on insan gücünde olacak ama savaşıp patlayacaklardır. Ürettiği canavarlar ise korku salar. Öncelikle krala Kan Kuşlarını gösterir. Kanla, insan beyniyle beslenen bu yaratıkların ve ardından canavarlaşmış köpeklerin isyancıların üzerine salınmasını planlar.

Savaş meydanı her iki iktidarında kendilerini temsil eden göstergelerini öne sürdüğü bir yer haline gelir. Kara Kral önden savaş şerbeti verdiği esirlerini gönderir. Bunların karşısına Tanka'nın önceden iksir döküp büyülediği gölün suyunun Tanka'nın asasıyla yağmura dönüşmesi çıkar. Büyülü yağmur bu insanları normale çevirir. Aydınlık ve karanlık iktidarın büyüleri iktidar savaşında karşı karşıya gelir. Sonucunda aydınlık iktidarın büyüleri kara büyüyü ortadan kaldırır.

Tılsım-ı Kudret romanında, Kefenyırtan'ın büyülü bir iktidar göstergesi olan ve iblislerin tabiriyle insan tohumları üzerinde hüküm sürmesini sağlayan şiir, aynı zamanda Kefenyırtan'ın varlığını da tanımlar.

---

[254] Öğüt, *Nehrin İki Yakası II – Aghartalı*, (İstanbul: Yitik Ülke Yay., 2018), 105.
[255] Öğüt, *Aghartalı*, 180.

Hiçlikten varlığa dönüşünü temsil eden bu şiirin varlığı onun insanlar üzerindeki iktidarının kanıtıdır. Okuyucu ve olay kişileri de muskayı takan kişinin delirmesinin ardından bıraktığı bu şiirin dizeleriyle Kefenyırtan'ın iktidarına tanık olurlar.

> Uğultuların arasında bir ses duydum,
>
> Öte diyardan bir haykırış.
>
> Araladım bin zincirli kapıyı ardına dek,
>
> Korkuyla kavrulan birini buldum.
>
> Kıl gibi ince bir ipin üstünde yürüdüm,
>
> Kanım yere damlarken insan tohumlarını gördüm,
>
> Bedenim alevin korudur, yalanın özü,
>
> Ateşten toprağa, hiçlikten varlığa döndüm.[256]

Sözün büyünün kendisi olduğu söyleyen ve kaleme alınan bu romanın da bir büyü olduğunu iddia eden Levent Mete'nin *Büyücüler* romanında en önemli iktidar göstergesi büyü/sözdür.

Yazar, bunun en iyi örneğini isyan iktidarının marşı anlatırken yapar. Matke ve Todor, Alita'yı kurtardıktan sonra, kızla büyücüler beraber yolculuk yapmaya başlar. Mohini'nin ölümüne sebep olmuş bu üçlü birtakım zorluklarla yüzleşir ve kendi içlerine dönerler. Bu dönüşler aslında yaşanan iktidar çatışmalarını vermek amaçlıdır. Çünkü Alita adlı bu kız bir asidir ve Komutan Ferno'nun yanında yer alıp sıkı konuşmaları gerçekleştirmiş bir olay kişisidir. Onun aracılığıyla isyan iktidarı hakkında bilgiler okuyucu ve olay kişilerine aktarılır. Alita köylülerle konuşmalar yapan asidir ve onun konuşmaları Komutan Ferno'nun öğretileridir. Bu konuşmaların en önemli kısmını ise İnsanlar Eşittir marşının her beraber söylendiği kısımdır. İnsanlar Eşittir marşı birleştirici gücü olan bir marş olarak her ne kadar isyan iktidarına ait büyüdışı bir gösterge olarak var olduğu görülürse de olay örgüsünün bir kısmında bu marşın bir kara büyü olduğu dile getirilir. Net bir vurguya yer verilmeyen bu büyüdışı gösterge bu özelliği aynı zamanda isyan iktidarının bir büyülü göstergesi olarak da yer alır.

> 'İnsan Eşittir'in hızla yayılma tehlikesi taşıyan bir çeşit isyan büyüsü olduğunu anlayabiliyordunuz. 'Öyleyse' deniyordu bir başka yerde, 'hiç de eşitsiz güçler

[256] Canbaba, *Tılsım-ı Kudret*, 107.

> arasında bir savaş değil bu. Sarayın elinde imparatorluk ordusu ve Taş Bina'daki büyü aygıtı varsa, karşı tarafın elinde de sıradan insanları isyana sürükleyip ordulara dönüştürecek böylesine güçlü bir büyü ve kentleri tıkabasa doldurup ovalara ve dağlara yayılmış dev bir sıradan insanlar sürüsü var.'[257]

İmparatorluk ve Taş Bina iktidarının karşısında yer alan isyan iktidarına ait büyülü gösterge ise İnsanlar Eşittir marşıdır, çünkü kendisinin aynı zamanda bir kara büyü etkisine sahip olduğu söylenir.

Levent Mete'nin incelenen diğer fantastik romanı *Kadınlar Çağı*'nda Morpheus büyülü orduyu hazırlamak için bir büyü yapar. Onun büyüsü bir iktidar göstergesidir. Ayşe Güzelyurt, Mehmet Şeker ve Hasan Demirpençe rüyalarda Morpheus'un yönlendirmesiyle kadınlara ve çocuklara şiddetin olduğu yerlere gönderilirler ve buradaki olaylara müdahale ederler. Şiddetli müdahaleleri genellikle Mehmet Şeker yapsa da diğerleri daha çok ayırma yönünde hareket eder. Görünümleri bir karaltı şeklinde olup çok güçlüdürler. Halk arasında bu durumların yayılması itibariyle şiddet uygulayan erkeğe bir karaltının geldiği ve onları hırpaladığı haberi duyulur. İşte Kibele'nin iktidarına ait göstergeler ortaya böylece çıkmaya başlar. İlk büyülü göstergesi işe alım yapan, büyüyü ortaya koyan Morpheus'tur. O işe aldığı üç personele uyumalarından önce bir hap verir, arı vızıltısına benzer bir sesle büyü yapar, ayrıca ikna edilmeleri gerektiğini sözlerine müzik karıştırarak kadim bir büyüyle hepsini etkiler.

> Morpheus, olayların kontrolden çıkmak üzere olduğunu hissedince, tanrısal güçlerini kullandı, "Size hak veriyorum, insan tabii ki güvence ister," derken ses tonuyla ve kelimelerin içine gizlediği müzikle yatıştırdı onları. On bin yıllık geçmişi olan kadim bir büyüydü bu; kime ne söylerse söylesin hiç tereddüt etmeden kendisine inanmasını sağlayabilirdi. Üç koruyucu melek adayı ne olup bittiğini anlamadan birden sıcacık bir yakınlık ve güven duydular bu iriyarı, at suratlı, davudi sesli, karanlık bakışlı adama.[258]

Morpheus'un görünümüyle dile gelen bazı büyülü göstergeler yer alır. Bunlar kendisinin yapığı büyüler, rüyalara yön verişi, kendisinin sunduğu uyku hapıdır. Büyülü iktidar göstergeler Kibele'nin iktidarına aittir.

[257] Mete, *Büyücüler*, 192.
[258] Mete, *Kadınlar Çağı*, 21.

> Verilen ilacı avucuna koyup inceledi, küçük beyaz bir tabletti. Şüphe çekecek kadar masum bir görünüşü vardı.[259]
>
> KM1624 Mehmet Şeker'in aklında sormaya niyetlendiği bir soru daha vardı. Ancak bu arada adam Ayşe Güzelyurt'a yaptığı gibi onun da başında dikilmiş, gözünün içine bakıp homurdanırken bir taraftan yine o arı vızıltısına benzeyen sesi çıkarmaya başlamıştı.[260]

Yaltırık'ın *Yedikuleli Mansur* romanında büyünün din temelli bir formatı yer alır. Dini sözler yoldaşlığa mücadele ettikleri karanlık varlıklar karşısında koruma tılsımı sağlar. Bu korma tılsımları birer büyüymüş gibi okuyucunun karşısına çıkar. Rüstem Paşa'nın iktidarı karşısında bilmeden de olsa mücadele eden Kara Şaban ve takımı ecinniler yolunda korunurken birkaç kez besmele çekerler, istavroz çıkartırlar ve dua ederler. Dini göstergelerin ecinni âleminden korunmada kullanılması da büyülü gösterge olarak okuyucunun karşısına çıkar.

Uçar'ın Habis Üçlemesi serisinde yer alan evrenin temelini büyü oluşturur. Derzulya'nın direkt olarak kendi varlığı, yani bilinen dünyanın Derzulya haline evrilmesi Gri Tanrı/Sürgündeki'nin ve onun görünümü olarak yeryüzünde hüküm süren Janus/John'un iktidarının ilk büyülü göstergesidir. Teknolojinin yok edildiği bu evrende mutlak güç büyüdür. Bunun yaratıcısı da Sürgündeki'dir. İnsan türünün büyüyle düzenlenen yaşamı Derzulya'da var olur.

Kral Suban romanında büyü aydınlık/iyilik/kurtuluş iktidarının kendilerini yılanadamlardan koruma ögesi olarak okuyucu ve olay kişilerinin karşısına çıkar. Sabit, Nadi ve Basrî bir araya gelir. Feyzullah Hoca'nın huzurunda buluşurlar. Feyzullah Hoca toplantıya Tolga'yı çağırır ve onun gerçek yılan kimliğini ortaya çıkarmak için bir büyü yapar. Daireleri ve misvağı kullanarak yaptığı büyü de Tolga'nın içindeki yılanı ortaya çıkarıp ölmesini sağlar.

> "BETER'İN KİRLİ, FENÂ RUHU KAHROLSUN!"
>
> Bağırarak üç kez tekrar etti ansızın bu haykırışı Feyzullah Efendi. Korkuyla irkildi diğerleri. Buz gibiydiler. Sonra bir şeyler arıyormuş gibi yüzünü odada bulunanlara çevirip; beklediği tepkiyi göremeyince üç kere daha haykırdı:
>
> "MÛ'LU SUBAN'IN ALÇAK UŞAĞI BETER'E LANET OLSUN!"

[259] Mete, *Kadınlar Çağı*, 25.
[260] Mete, *Kadınlar Çağı*, 34.

> Halka halinde oturanlar, hayretten öte endişe yüklü bakışlarla hocalarını izlemeye devam ettiler. Feyzullah Efendi "Cep Kuran'ını" çıkarıp alnına tuttu. Yedi kez çevirdi başının etrafında. Sonra garip bir dilde mırıldanmaya başladı. Ellerini açtı havaya, terennümleri devam etti.[261]

Kral Suban'la mücadele ederken Feyzullah Efendi Basrî'nın vücudunu kullanarak büyü yapar. Boynak ağacından aldıkları üç lifi toprağa dikerler ve fidelerin altında Sabit, Numaym ve Nadi geçer. Büyüyle karşılarına dev bir yılan çıkar. Basrî bilinç dışı bir şekilde büyüyü yapmaya devam eder. Büyünün etkisiyle çevrelerinde beyaz ışık huzmesinden bir kalkan oluşur. Koyu kırmızı şimşeğe karşı mavi bir şimşek çakar. Büyünün çoğunluğu dairelerden oluşur. Daireler bazı ruhanî varlıkların ortaya çıkmasını sağlar. Bu büyü sonucunda iktidar mücadelesindeki büyülü silahlar da ortaya çıkar.

Muska romanında Sadık Yemni büyü kavramını çoğunlukla karanlık iktidarın bir göstergesi olarak kullanılır. Karanlığın neferlerinden biri olan Ayten'e Kara Nesne kızım diye seslenir. Ayten karanlık büyüyü yaptıran ve olayları şekillendiren kişidir. Semra'ya ve Necla'ya sabun büyüsünü yaptırır. Bu noktada kendisine yardım eden iki kişi olur. Zehra ve Hayriye adlı yardımcı kişiler bu işe yardım ederler. "Hayriye ile bu diğer aracı kadının, aynı şahsın isteği üzerine kurbanlarından tırnak kesikleri, saç taneleri, kanlı pamuk gibi vücuda ait şeyleri sağlayarak büyüye katkıda bulunmuş olma ihtimalleri epey yüksek."[262]

Sabun gibi büyüdışı bir nesne bu kişilerin elinde büyülü iktidar göstergesi konumuna gelip Kara Nesne'nin iktidarının göstergeleri olurlar. Sabun büyüsü yapıldığını anlayan üç cadı Sarp'ı bu büyüyü bozmak ve Necla'yı kurtarıp Kara Nesne'nin sonunu getirmek için Sarp'ı Necla'nın evinin bahçesine gönderirler. "O sabun parçasını bulup bize getirecek. Okunmuş kömür ateşinde yakacağız."[263]

Sarp Necla'nın evinin anahtarını alır ve eve gider. Kapıyı anahtarla açtıktan sonra anahtarı deniz tarafındaki yola fırlatır ki yolu açık olsun. Anahtar burada ışık yolunda ilerleyenlerin iktidarına hizmet eder ve büyülü iktidar göstergesi olarak okuyucunun karşısına çıkar.

Sadık Yemni'nin *Öte Yer* romanında ise karanlığın ortaya koyduğu büyüyü Sarp gelen mektup sayesinde çözer ve bulduğu büyülü sözlerle bu karanlık karşısında mücadele

[261] Koca, *Kral Suban*, 194. (Vurgulamalar yazara aittir.)
[262] Yemni, *Muska*, 118.
[263] Yemni, *Muska*, 163.

edebilir. Mektup doğrultusunda Yaprak'ın kimliğine ve adresine ulaşan Sarp ve Oya oraya gitmeye karar verirler. Yolda Dean ve Susan ile karşılaşırlar. İkili ekibe katılır. Eve vardıklarında diğer âlemden olan anne, baba ve Yaprak'la karşılaşırlar. Yaprak'a giderken pasta alırlar ve üstüne "Sen varsan eğer…" yazdırırlar. Bu söz de mikro iktidar çatışmasında Oya'nın tarafını temsil eden ve gücü eline alan bir söz olur. Bir anlamda kilit görevi gören bu söz büyülüdür ve özgürlüğü getirir. Bu yüzden büyülü bir iktidar göstergesidir.

> "Sen Varsan Eğer. Kontrat geçersiz şu andan itibaren."
>
> "Sen-Sarp, Varsan-Oya, Eğer-Dean. Peki kontrat geçersiz. Yalnız benim de size bir sürprizim var saftirikler. Biz de mızarız o zaman, öyle değil mi annebaba?"[264]

Olay örgüsünün bu kısmında büyü sözde saklıdır.

Büyülü sözün koruyuculuk görevi üstlendiği ve aydınlık/kurtuluş iktidarına hizmet ettiği diğer bir Sadık Yemni romanı *Yatır*'dır. Sarp ve Ayla bir gün bir falcıya uğrarlar. Falcı Sarp'ın gücünü sezer ve ona birtakım büyülü sözler bırakır. "Afle purti apolimo, apolimo."[265]

Saygın Ersin'in Yedi Kartal Efsaneleri serisinin ilk kitabı olan *Zülfikar'ın Hükmü* romanının başlangıcında cennetten inen büyü sanatının insanların kanıyla harmanlanması ve büyücülerin var olmasından bahseder. Bunun karşısında da kirli büyü yer alır. Cehennemden çıkmış, iyiliği bozulmuş kötülük peşinde koşanlar vardır. Roman içinde geçen sanat büyü anlamında kullanılır.

Ustaların hepsi ayrı ve özel sanatlara sahiptir. Behruz Usta havanın ve iklimin efendisidir, Salih Usta toprağa, Niran Hatun ateşe, İlyas Usta suya, İdris Usta bitkilere hükmeder. Bengi Hatun'un beden üzerinde, Elif Hatun'un ise zihin üzerinde hâkimiyeti vardır. Bu sanatlar ister cenk meydanında ister olay örgüsü içinde günlük hayatın akışında çalışmanın konusu açısından önem taşır. Okuyucu ve olay kişileri olay örgüsü içinde rüzgârın hareketi esnasında Behruz Usta'nın geldiğinin, yükselen ateşin varlığı Niran Hatun'un varlığının, ağaçların saldırısı İdris Usta'nın orada olduğunun göstergesidir. Bir iktidar olarak var olan Yediler'in iktidar göstergelerinden biri de sahip oldukları sanatlarıdır.

---

[264] Yemni, *Öte Yer*, 253.
[265] Yemni, *Yatır*, 149.

İstişarede Elif hariç tüm ustalar bir araya gelir, konuşulacak çok önemli konular olmasa da bazı meseleler konuşulur, en son konu Elif'e ve iksir zamanının yaklaştığına gelir. Yediler her elli yılda bir Lokman Hekim'in onlara bıraktığı reçeteyi uygular ve iksiri içerler. İksir içildikten sonra onlar için zaman elli yıl durur. Lokman Hekim hazırladığı reçeteyi yedi parçaya böler ve yedi madalyon yapar. Reçeteler ancak bu madalyon aracılığıyla okunabilir, başka türlü okunamaz. Yedi usta reçete parçasını eminine teslim eder ve iksir zamanı gelince emininden alır. Tüm ustalar bir araya gelir ve iksir yapılır, beraber içerler. Bazen bu iksir gününe Lokman Hekim de katılır.

Büyülü iktidar göstergeleri arasında sayılan emanetler üzerine kurulu olan olay örgüsü Niran Hatun'un alevleriyle başlar. Emininin öldürüldüğünü ve emanetinin çalındığını ilk öğrenen Niran Hatun olur. Niran Hatun bunları öğrendikten sonra her yeri aleve verir, içindeki öfkenin ve hiddetin büyüklüğü alevlere yansıyarak vücut bulur. Bir yandan ustalara seslenir, bir yandan da alevlerin çoğalmasına neden olur. Niran Hatun'un evine ilk varan Bengi olur. O kapıdan telaşla çıkarken Salih ve İlyas Usta'yla karşılaşır. Onlara Hatun'un emanetinin çalındığını ve emininin öldürüldüğünün haberini verir. Kendisinin de Solaklar'a gittiğini söyler. Salih ve İlyas Hatun'un alevlerini zorlukla aşıp yanına girerler. Sakinleştirmeye çalışsalar da Hatun öfkesiyle emirler yağdırır, ortalığı yakacağını dillendirir. İlyas'ı Kabbaht'ı bulması için Eflak'a, Salih'i de Geceliler'e korku salması için göndermek ister. Bu sırada İdris Usta gelir. Hatun'u sakinleştirmek için bunun ocak kararı olması gerektiğini öne sürer. Niran Hatun duydukları karşısında daha da öfkelenir, yerin yerinden oynatılması gerektiğini söyler. El mahkûm verilen emirler yerine getirilecekken bir rüzgâr eser, alevleri söndürür, etrafa dinginlik verir. Behruz Usta'nın geldiği görülür. Behruz Usta olanları dinler, sakinlik için yapılacakların İdris tarafından sıralanıp yapılmasını ister. Solaklarla dönen Bengi ölen emini görmek için gönderilir, Salih Gecelilerle konuşmaya gider ve toplantı yapılacağını bildirir, İlyas Eflak'ı aramaya gider. Behruz Usta, Niran Hatun'un sakinleşmesini sağlar.

Romanın bu kısmında baskın olarak Niran Hatun ve Behruz Usta'nın sanatlarıyla ilgili büyülü iktidar göstergelerinin ortaya dökülüşü görülür. Olay örgüsü içinde okuyucu ve olay kişileri için tanıtıcı bir rol üstlenir. Rüzgârın gelişi, alevleri dizginleyişi Behruz Usta'nın varlığının ispatıdır. Öfke anında Niran Hatun'un alevlerinin gökyüzüne yükselişi ise Hatun'un sanatının göstergeleridir. Bu tanıtımlar özellikle serinin devamında var olacak cenk meydanları açısından önem taşır. Sahneler geldiğinde rüzgâr kontrolü ve

alevlerin kötülüğün üstüne yükselişi Yediler'in iktidarını ortaya koymuş olur. Bu haliyle tanıtım içindeki büyülü iktidar göstergeleri olarak okuyucunun karşısına çıkar.

Edinilen bilgiler doğrultusunda gittikleri yerde Niran Hatun'un emanetinin ele geçirilememesinin ardından ustalar müsaade alarak Sarp Yüzbaşının evine gelirler. Ele geçirilmiş sadece bir fedai vardır. Ankara'ya giden Salih Usta emaneti bulabilmek umuduyla gittiği evde Sarp ve Doğan'la birlikte sadece bir fedaiyi yakalar.

İlk kez sanat kullanıldığını gören subaylar şaşkınları arasında, Ankara'ya gelen diğer ustalarla tanışmış olurlar. Ustaların İstanbul'a dönüşünün ardından yaşadıklarının şokunu atlatmaya çalışırlar. Ankara'da geçen olay örgüsünün bu kısımlarında okuyucu ve olay kişileri olan subaylar ustalara ait büyülü iktidar göstergeleriyle karşılaşırlar. Bilim dışı bir varlık olan Salih Usta'nın toprak üzerinde hâkimiyet kuran sanatı ve yekalaz taşı büyülü iktidar göstergeleridir.

İstanbul'da toplanan Yediler artık olaya el atma amacıyla Solakları, Yörükleri, diğer koruyucuları yanlarına alarak bir mücadele başlatma kararı alırlar. Ancak bundan önce bir araya gelmelidir. Elif'i çağırmak amaçlı Çağrı büyüsü yapılmaya karar verilir. Altı ustanın da katılımıyla gerçekleşen Çağrı büyüsünde Elif'i bulamazlar. Madalyondan dolayı yaşadığını bilirler. Bu yüzden tek nedenin araya girenin bir süre önce çalınmış olan Zülfikar, Kelam Bölen olduğuna karar verirler.

Yedi ustayı gösteren yedi kartal ve Lokman Hekim'in temsil eden beyaz laleden oluşan yedi madalyon ve iksirin formülünü içeren yedi parçaya bölünmüş yedi reçete Lokman Hekim'in iktidarının göstergeleri olup Yediler'in birer hatırlatıcısı konumunda romanda yer alırlar. İksir ve iksir zamanı yine Yediler'e aittir.

Yedi ustayı gösteren yedi kartal ve Lokman Hekim'in temsil eden beyaz laleden oluşan yedi madalyon ve iksirin formülünü içeren yedi parçaya bölünmüş yedi reçete Lokman Hekim'in iktidarının göstergeleri olup Yediler'in birer hatırlatıcısı konumunda romanda yer alırlar. İksir ve iksir zamanı yine Yediler'e aittir.

Erbain Fırtınası'nda, sanatlarını ortaya koyan Yediler sayıca azdırlar ama çok güçlüdürler. Ardından da Solaklar gelir. Ok atmada üstlerine olmayan Solaklar birçok Geceli'yi yere indirir. Ancak Bengi, Salih ve İlyas mücadele sırasında ciddi yaralar alırlar. Salih Usta toprağa hükmeden sanatını, Bengi ve İlyas hem sanatını hem de yatağanını kullanır. İdris Usta bir söğüdün yanına gider ve onunla sanatı aracılığıyla iletişime girer. Söğüdün tüm dallarıyla Gecelilere saldırır.

Bu çatışma sırasında kullanılan sanatlar Yediler iktidarının büyülü göstergeleridir. Salih Usta ise çiftliğe giriş sahnesinde sanatının gücünü gösterir ve çiftliğe Niran Hatun'un buyruğuyla da debdebeli bir giriş yapılır.

> Salih Usta'nın dudakları anlaşılmaz mırıltılarla kıpırdanmaya başladı. Bir süre sonra mırıltılar bilinmeyen bir dilde söylenen, melodik bir şiire dönüşmeye başladı. Sanki her kelime, gidip ustanın kollarıyla işaret ettiği yerlere çarpıyordu. Kapının menteşeleri gıcırdamaya, taşları bir arada tutan sıvalar yavaş yavaş dökülmeye başlamıştı. Ağzından kuvvetli bir nara şeklinde çıkan son kelimeyle birlikte usta ileriye doğru uzattığı kollarını aniden göğe doğru kaldırıverince kapı, kolların emrettiği yönlere doğru infilak etti… Patlama öylesine şiddetliydi ki kapının devasa kanatları, peşlerine taktıkları duvar parçaları ile birlikte yerden on – on beş metre kadar yükselmişlerdi.[266]

İlyas Usta ise çatışma sırasında ağır bir gürz ile Geceliler'i yere indirir. İdris Usta çatışmanın şiddetlendiği bir noktada Yediler'i korumak için bir söğüdü sanatıyla uyandırır ve onun çatışmaya girer.

> Usta, cebinden çıkarttığı küçük bir şişenin içindeki parlak beyaz sıvıyı ağacın dibine dökmeye başladı. Son damla toprağa henüz değmişti ki, ince ince parıldayan beyaz ışık iplikleri ağacın gövdesini sarmaya başladı. Söğüt, hafif çıtırtılar eşliğinde büyümeye başlamıştı. Yarım dakika içinde dört – beş metre uzamış, dallarının boyu ise neredeyse üç katına çıkmıştı. Usta, yeni cüssesinden ve görünüşünden bir hayli hoşnut ağacın gövdesini sıvazladı. Hizmetinden yararlanmak istediği birisine önce biraz güç bahşetmek sıkça kullandığı bir yöntemdi ve güç denen şey sadece insanları cezbetmiyordu. Söğüt, bu mevsimde dallarının üzerinde beliriveren tomurcukları hayran hayran izlerken, İdris Usta bir elini ağaca dayamış, gözlerini hâlâ dövüşmekte olan arkadaşlarına dikmiş hafifçe birkaç söz mırıldanmaktaydı. Ağaç aniden huysuzlanmaya başladı. Dallarını panikle birkaç kere çırptı sonra donup kaldı. Usta ise artık hiçbir şey duymuyor, hiçbir koku almıyor, keskin ayaz da dahil olmak üzere hiçbir şey hissetmiyordu. Görüşünde ise sadece dövüş meydanı vardı ve başka bir tarafa da bakamazdı. Çünkü artık hareket ettirecek gözleri ve bir boynu yoktu. Usta 'ağaç' olmuştu.

[266] Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 2. Kitap Erbain Fırtınası*, 81.

> İnsana dair tüm duyularından yoksundu belki ama ölümcül ve güçlü yüzlerce kola sahipti.[267]

İdris Usta'nın bitki üzerindeki hâkimiyeti ve sanatını kullanımı onu güçlendirir. Bu hâkimiyet ve sanatıyla Yediler'in iktidarına hizmet eder. Bu sahneyi okuyan okuyucu söğüdün Geceliler üzerindeki ölümcül her darbesinde İdris Usta'nın varlığını hisseder ve Yediler'in gücünü bir kez daha hatırlar. Bu yönüyle de söğüdün her darbesi ve İdris Usta'nın göstermiş olduğu sanatı Yediler'in büyülü iktidar göstergesi olarak okuyucunun zihninde var olur.

Ancak sayıca üstün olan Geceliler Yedileri ve Solakları bitirmek üzereyken bir rüzgâr eser, beyaz bir ışık parlar. Ardından Behruz Usta ortaya çıkar ve tüm kartallarını alıp çiftlikten giderler.

Bu sahnede okuyucu için büyülü iktidar göstergeleri Behruz Usta'ya ve onun sanatına aittir. Yıldırımın, beyaz ışığın ve rüzgârın varlığı havanın ve iklimin efendisi Behruz Usta'yı hatırlatır. Havada dört atın çektiği savaş arabası üzerinde gelen Behruz Usta kartallarını da alıp çatışmaya bir son verir. Durumu uzaktan izleyen Solaklar artlarından kalan beyaz ışığı görüp geri çekilirler.

> Gümüş zırhlara bürünmüş olan savaşçı, ucuna yarım ay şeklindeki bir balta yerleştirilmiş olan mızrağını çaprazlama tutmuş, efendisinin yeni emirlerini bekliyordu. Yerden dört – beş adam boyu yukarıda, dört atın çektiği savaş arabasının üzerinde duran Behruz Usta aşağıdaki savaşçısına bakarak sadece "Yeter!" dedi. Lafını bitirir bitirmez güçlü bir yıldırım bahçenin ortasında gürültüyle patladı ve etrafa saçılan beyaz parlak ışık tüm gözleri kör etti.[268]

Erbain Fırtınası romanının ilk çatışma sahnesi ustaların Geceli Rebii aşiretinin çiftliğine saldırdığı sahnelerdir. İktidar göstergelerinin en net ve açık olarak okuyucu ve olay kişileri tarafından görüldüğü sahneler fantastik eserler içinde özellikle çatışma sahnelerinde konulur. Bu şekilde okuyucu Yediler'in iktidarını gösteren sanatlarını, sanatlarının kullanımlarını görür. Yediler varlıklarıyla aydınlığı hizmet ederek onun iktidarını sürdürürler.

Bahar'ın yardımıyla tablet çözülür ve içeri girilir. Tüm heybetiyle orada heykeli duran Teşup mızrağıyla beraber odayı bekler. Ona hiçbir şekilde dokunmadan emaneti bulan

---

[267] *Yedi Kartal Efsanesi 2. Kitap Erbain Fırtınası*, 93-94.
[268] Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 2. Kitap Erbain Fırtınası*, 106.

ustalar gitmek üzereyken büyük bir patlama olur. Fincher ve iki adamı yukarıdan iplerle içeri iner. Niran Hatun ve Bengi Hatun hepsinin hakkından gelse de Fincher'in son anda heykelden eline almış olduğu mızrak Teşup'u ayağa kaldırır. Teşup bu andan itibaren ordusuyla birlikte hatunlara ve ustaya saldırmaya başlar. Geride bulunan Üsteğmenin ekibi de bu saldırıdan nasibini almaya başlarlar. Teşup saldırısını arttırmaya başladığında Behruz Usta gelir. Behruz Usta Teşup'a senin dengin benim, bana saldır der. Truvalı diye seslenerek Teşup Behruz Usta'ya saldırır. Büyük bir mücadele başlar. Fırtına Tanrısı karşısında havanın hâkimini bulur ve onu alt edemez. Behruz Usta Teşup'u yener, ama son anda bacağına bir darbe alır. Bu darbe onu bitirmese de ciddi derecede yararlar. Ustalar mahallelerine dönerler, üsteğmen de ekibiyle beraber Eski Yer'e döner. Solaklar ve Yörükler emanetin alınmasıyla birlikte bir rahatlamaya girerler. Bu rahatlama Yediler'de de görülür.

Bu sahnede birkaç büyülü gösterge yer alır. Teşup'u ve onun iktidarını temsil eden en önemli büyülü gösterge mızrağıdır. Mızrağın yerinde oynatılmasıyla Teşup hayat bulur. Fırtına Tanrısı ile çatışan havalar hâkimi Behruz Usta aracılığıyla iki iktidarın çatışması yer alır. Bireyler arası iktidar çatışmasının yer aldığı bu sahnede galip Behruz Usta olur.

Bengi Hatun her şeyden yorulmuş bir halde yattığı uykusunda Lokman Hekimi ve Salih Usta'nın Ankara'da ele geçirdiği fedaiyi görür. Lokman Hekimi rüyasında görmüş olduğuna çok sevinse de rüyanın etkisini atlatamaz ve adamın yanına Kâbus Zindanlarına gider. Adamı çözmek için Okuma büyüsü yapar ve onu kimin bağladığını öğrenir. Ona büyü yapan Elif'tir ve bunu gidip İdris Usta'ya anlatır. Daha sonra tüm ustalar bir araya gelirler ve Bengi Hatun bu bilgiyi paylaşır. En son bilgiyi paylaşmak için Behruz Usta'ya giderler. Artık tek bir seçenek vardır, Alamut bulunacak ve Elif hakkında hüküm verilecektir.

Sıkışma esnasında Niran Hatun bir alev patlaması göndermeyi düşünürken büyük bir deprem olur. Bu deprem Salih Usta'nın sanatının dile gelmesidir.

> Işıksız gecede, Alamut'un orta yerinde dimdik duran Salih Usta ayağını yere vurdu. O an ayakta kalan tek kişi olarak, yarattığı depremin tam göbeğindeydi ve gözlerinde katıksız bir öfke vardı. Sanatın sözlerini mırıldanarak söylemiyordu, karşısındaki dağın sarsılan duvarlarına doğru haykırıyor, bu lanet yeri yıkıp yerle bir etmekten başka hiçbir şey düşünmüyordu. Yeri beşik gibi sallayan bu

> sarsıntılar bile ustayı tatmin etmemişti. Sesini daha da yükseltti. Eğer bir el koluna yapışıp zihnini dağıtmasaydı, ayağını çoktan yere vurmuştu.[269]

Olay örgüsü içinde verilen İdris Usta'nın bitki hâkimiyeti sanatını çatışma esnasında kullanması okuyucuya bu yönde bir hatırlatmayla hizmet eder. Ayrıca sahip oldukları silahlar da tek tek çatışma öncesinde tanıtılır ki çatışma sırasında birer büyülü iktidar göstergesi olarak meydana çıkabilsinler.

Madalyondan sonra bahsedilmesi gereken diğer gösterge ise emanetlerdir.

> Emanetler sanatların en güçlü örnekleriyle korunurlar. Ateşle yanmazlar, suda çözülmezler, toprakta çürümezler. Koyduğunuz yeri unutmanız, dolayısıyla kaybetmeniz mümkün değildir. Ve en önemlisi emanetler, ister şifreli, ister çözülmüş olsunlar ezberlenemezler ve kopya edilemezler.[270]

Ateş ve Bedel romanında, karanlık iktidarın Ocak üstündeki etkisi bir yana bırakıldığında bu sahnede iki büyülü iktidar göstergesi görülür. Bunlardan ilki koruma büyüsü görevi gören ve bir kişinin tanınmasını engelleyen büyünün ustalar üzerindeki görünümüdür. Elif Hatun ocağın dağılması nedeniyle azat edildiği için mahalleyi terk eder. Sanat-ı Nisyan büyüsü yaparak da ocaktaki bir iyilik yapar. Yetmiş iki kişiyi büyüyle saklayan Elif Hatun ölümün kıyısına gelir, ancak kendisinin yetiştirip gözlerden sakladığı üç sanat sahibi evladı tarafından gizli evlerine taşınır. Bu evdeyken mahallenin kara büyü altında olduğunu anlar. Sahip olduğu zihin sanatıyla Sarp'a ulaşır, durumu anlatır ve Yasemin'le iletişim kurmasını ister. Yasemin yarı peri kanına sahip olduğu için bu karanlık büyüden en az etkilenen isimdir. Elif Hatun rüya yoluyla yaptığı yönlendirme ile Sarp, Yasemin'e her şeyi anlatır. Yasemin bunu çözecek olanın cingözüsuyu olduğunu söyler. Sarp, Yasemin ve Doğan ustaları uyandırmak isterken bu suyu bulurlar. İlk mücadeleleri İlyas ve Salih Usta ile olur. Onların üstlerine cingözüsuyunu dökünce üstlerinden hep kara lekeli büyüler çıkar. Bu bedbaht, her şeyden vazgeçmiş hallerinin nedeni ortaya çıkar.

12. Daire bilinen dünya üzerinde kalır ve hem ocağa hem de kendilerine yapılan bu suikastı araştırır. Bu araştırmada dairenin teknoloji gücünün yanında Elif Hatun'un yardımı da yer alır. Elif Hatun bulduklarını rüya yoluyla Sarp yüzbaşına aktarır. Olay örgüsünün bu kısmında yer alan büyülü iktidar göstergeleri ocağın yolundan ayrılmamayı tercih eden ve onlara yarım eden Elif Hatun aracılığıyla ortaya konur. Onun sanatının

[269] Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 2. Kitap Erbain Fırtınası*, 580.
[270] Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 2. Kitap Erbain Fırtınası*, 48.

kullanımı iyiliğin/ışığın iktidarına, ocağın iktidarına aittir. Elif Hatun Geceli Neslişah Hanım ile görüşür. Amacı yeryüzünü kötülüğe boğup ordu kuran, ateş hükümranlarıyla iş birliği yapan ve İki Cihan'ın Efendisi olmaya çalışan kim öğrenmektir. Yaptığı görüşme sonunda yeryüzünün esas kötü isimleriyle ve onlarının iktidarının getirileriyle karşılaşır. Bu Kamer ve Sakafi'dir. Elif Hatun, onların adamı olan Kabbaht'ı bulmaya Arnavutluk'a Kabbaht'ın yanına gider.

Görüldüğü üzere olay örgüsünün bu kısımların birkaç şey dışında net bir iktidar göstergesi yer almaz. İrfan, Aret, Meryem ve Elif Hatun'un kullandıkları sanatları Meleklerin Sanatı olarak iyiliğin yolunda atılan adımlar ve onun iktidarının büyülü göstergeleridir. Elif Hatun'un özellikle Rebii aşiretindeyken Neslişah Hanım'ın tüm adamları üzerinde kullandığı sanatı, hane içindeyken Geceliler'e karşı sanatının kullanarak iktidar sahibinin kendisi olduğunu gösterir. Bu da zihin sanatını Elif Hatun'un iktidarının büyülü göstergesi yapar.

2.7. Tılsım/Muska

Fantastik roman içerisinde bazı büyülü nesneler doğrudan iktidar taşıyıcılarıdır. Bunun en iyi örnekleri Barış Müstecaplıoğlu'nun Perg Efsaneleri serisinden *Merderan'ın Sırrı, Bataklık Ülke, Tanrıların Alfabesi*, Göktuğ Canbaba'nın *Tılsım-ı Kudret,* Sadık Yemni'nin *Muska, Yatır* romanlarında görülür.

Barış Müstecaplıoğlu'nun serisinde görülen iktidar taşıyıcısı bir tılsımdır. Kadim bir güç olarak okuyucu ve olay kişilerine serinin ikinci kitabı olan *Merderan'ın Sırrı*'nda Merderan tarafından tanıtılır.

Merderan büyülü iktidarın göstergelerinin dağıtıcısı konumundadır. Çünkü ayrılmadan önce kayıp büyü olarak adlandıran tılsımı Guorin'e teslim eder. Bu tılsım elinin üstündeki bir işarettir. Bu tılsımı Fuoli'deki Olmen'e götürmelerini ister. Ardından da Nela'yı iyileştirir. Artık Merderan'ın sonsuzluğa karışma vakti gelir. Zincirlerin kurtulmasını ister. Bunun karşısında kahramanlar suyun üstünden bir adaya çıkarken Merderan tamamen suya gömülür. Bırakılan tılsım da bir büyülü iktidar göstergesidir. Bu tılsım serinin özellikle üçüncü kitabı olan *Bataklık Ülke*'de kendine yer bulur. Merderan'ın iktidarına ait bu tılsım hem onun hem de ışığın/Kadim Güçler'in büyülü iktidar göstergesidir. Okuyucu için tılsım iyilik/aydınlık iktidarının, masumiyetin bir hatırlatıcı ve o iktidarın bir görünümüdür. Kendi heykeli, oluşturduğu tünel, tüm yaratıkları buna dâhildir.

Serinin üçüncü kitabı olan *Bataklık Ülke*'de yoldaşlık/kahramanlar Guorin'in elindeki tılsımı sahibine ulaştırmak isterler. Bu amaçla Fuoli'ye Olmen'i bulmaya giderler. Burada yaşanan iktidar çatışmalarında Özgür Ülke'ye yardım ederler. Buranın lideri Redrem'le tanışırlar ve Redrem onları Olmen'e götürür. Aralarındaki güven tılsım sayesinde olur.

Sahne tam olarak şöyle gerçekleşir: Redrem misafirleriyle konuşurken ve karşılıklı güven inşa etmeye çalışırlarken Guorin elindeki işareti gösterir. Bunu Olmen'e götürmesi gerektiğini söyler. Redrem Olmen'i tanır, hatta aralıklarla ona birilerinin gelip gelmediğini söyler. Tam olarak bu işaretin bir resmini vermiştir. Bu konuşma kahramanlar ve Redrem arasında bir güven bağı oluşturur. Ancak Redrem Olmen'i gelmesine iki hafta olduğunu söyler. Tılsımın, yani büyülü iktidar göstergesinin güven inşa ettiğine okuyucu tanık olur. *Bataklık Ülke* romanında büyülü iktidar göstergesi sayılıdır. Serinin diğer romanlarına göre daha azdır. Dişi aslan heykelinin ve Nela'nın büyü gücündeki artışın ardından Merderan'dan Guorin'e kalan tılsım sayılabilir.

Tılsım önemini serinin dördüncü kitabı *Tanrıların Alfabesi* romanında da devam ettirir. Geryan, Tanrılar Savaşı'nda mevkiini kaybetmiş Tanrıça burada da bir insanın öfkesine yenilmiş ve ölmüştür. Geryan burada bir büyücü sayılmaz. Çünkü büyücüler Öte Diyarlar'da büyü güçlerini kaybederler. Büyücülerin mikro iktidar göstergeleri olan büyü güçleri ellerinden alınır. Öte Diyarlar'da sadece tılsımların güçleri vardır. Geryan'da bunları ele geçirir. Merderan'ın tılsımı hariç ele geçirdiği bu savaş ve güç tılsımları artık onun iktidar göstergeleridir. Tılsım Ustaları sadece kendi tılsımlarına ve kayıp Merderan'ın tılsımına sahiptirler.

Leofold, Geryan'ın üzerine saldırdığında sarmaşıklar tarafından sarılır. Aynı şey Guorin'in de başına gelir. Merderan'ın tılsımı gücünü göstermez. Nela'ya sahip olmak isteyen Geryan, ona boyun eğdirmek için tılsımını kullanarak Nela'ya dayanılmaz acılar yaşatmaya çalışır. Ama acı çekmeye kabiliyeti ve alışkanlığı olan Nela ayakta kalmayı başarır. Bunu gören Geryan acının dozunu sürekli artırır. Tılsımın bir etkisi olarak kendisi de Nela kadar olmasa da acı çeker. Tüm acılara direnen Nela Gorba ile Geryan'ın öldürür. Mücadelenin ardından gözlerini ilk açan Leofold olur. Arkadaşlarının öldüğünü görür. İsyan edeceği anda bir ses duyar. Sese doğru dönen Leofold, karşısında Merderan'ı görür. Merderan ona tüm gerçekleri anlatır. *Tanrıların Alfabesi* romanında Öte Diyarlar'da yer alan iktidarlar okuyucuya tanıtılır. Burada üst iktidar sahipleri de yer alır: Kadim Güçler ve Güç Sahipleri. Bunun dışında görünürde Geryan ile Tılsım Ustalarının iktidar göstergeleri vardır. Tılsım Ustalarının en önemli iktidar göstergeleri taşıdıkları tılsımlar

ve onların güçleridir. En belirgin olarak, hunsıblar dönüştürme tılsımının göstergeleri, kalkan koruma tılsımının göstergesidir. Serinin üçüncü kitabı olan *Bataklık Ülke*'de de bahsedilen kayıp büyüler aslında tılsımlardır. "Kayıp büyüler… diye tekrarladı. Evet tılsımları böyle adlandırmak bizim buluşumuzdu."[271]

Tılsımlar ve Güç Sahipleri'nin elinde tuttukları güçler kıyaslanamaz. Zaten Güç Sahipleri sınırı aşıp Kadim Güçlerin gazabına uğrar ve Öte Diyarlar'a sürülürler. Bu noktada tılsımlar Kadim Güçlerin iktidar göstergeleri olurlar. Her ne kadar onları kullananlar Tılsım Ustaları olsa da tılsımlar aslında Kadim Güçlerin yani, tanrıların alfabesiyle yazılmış sembollerdir.

> Sıradan tılsımlar, tanrıların alfabesiyle yazılmış kelimelerdir. Tshermon gibi kuklalardan değil, gerçek tanrılardan, Kadim Güçler'den bahsediyorum. Her biri içerdiği anlamın gücünü taşır. Olmen'in tılsımı, tanrıların dilinde sağlık demektir. Bilinci yerindeyken onunla her türlü yaralıyı bir dokunuşta iyileştirebiliyordu. Benimkisi dönüşüm demek, Yueken'inki unutturma, henüz görmediğiniz Efendi Roek'in tılsımı ise koruma anlamına geliyor. Merderan da bizim gibi bir tılsım taşıyordu. Ama onunki bir kelime değil, cümleydi. Anlamını bilmiyorum, kimsenin de bildiğini zannetmiyorum. Kadim Güçler'in sırlarından biriydi bu, ama genç adama benzersiz güçler veriyordu.[272]

Perg Efsaneleri serinin en önemli büyülü iktidar göstergesi Merderan'ın Guorin'in eline bıraktığı ama tüm yoldaşlığa miras olarak bırakılan tılsımın kendisidir. Tılsım seri boyunca çözülmesi gereken gizemi ve iyiliğin iktidarının kazanması gereken mücadelenin kilit göstergesidir. Kadim Güçler'in insanlık için ürettiği bu güç her ne kadar Merderan'ın mirası ve onun büyülü iktidar göstergesi olarak üç roman boyunca anılsa da serinin sonunda Kadim Güçler'in bir iktidar göstergesi olduğu anlaşır. Onun yaratılan tarafından yok edilmesi ise iyiliğin/ışığın iktidar çatışmasından galip geldiğini gösterir. Bu noktada okuyucu *Yüzüklerin Efendisi* serisindeki yüzükle benzerlik kurabilir.

Tılsım-ı Kudret romanı geçmişte yazılan bir muskanın bugüne kadar olan yolculuğunu anlatır. Tılsım-ı Kudret olarak anılan bu muska karanlık tarafa hizmet eden ölümcül kara kelimelerin yer aldığı büyülü bir aracıdır.

---

[271] Müstecaplıoğlu, *Tanrıların Alfabesi*, 44.
[272] Müstecaplıoğlu, *Tanrıların Alfabesi*, 41.

Yazar, muskanın hikâyesini geçmişe dönüşle verir. İstanbul'da 2010 yılında geçen ana olay örgüsünün yanında muskanın tarihçesinin anlatımı Osmanlı döneminde verilir. Adının verilmediği bir padişah döneminde Şehzade olarak bahsedilen hırslı bir şehzadenin güç uğruna yazdırdığı bu muskanın tarihçesini okuyucu Baharat Tüneli'nde Bodur'un anlatımından dinler. Bodur hem muskayı hem de muskanın yazarı olan İbn-i Reşad'ı anlatır. Yüce ve ışık yolunda olan İbn-i Reşad'ın nasıl bu kadar karanlık bir muska yazdığının tarihçesi okuyucuya iktidar çatışmasını verir. Bu iktidar çatışması muska özelinde ele alındığında İbn-i Reşad ve çağırdığı iblis Kefenyırtan arasında olduğu kadar muskayı kullanmayı dileyen Şehzade ve diğer veliahtlar hatta padişah arasındadır.

Bodur'un Baharat Tüneli'nde anlattığına göre İbn-i Reşad'ın ne zaman ve nereden geldiğini bilinmez. Bu yüce zat yazdığı tılsımlar ve muskalarla adından bahsettirir. Askerler için yazdığı muskalarla iktidarını ortaya koyar. Bu muskalar askerleri ölümsüz yapmasa da üstün bir güce kavuşturur. Muskalara, tılsımlara sahip bu askerler düşman karşısında inanılmaz işler başarır. Bu durum, İbn-i Reşad'ı tılsım, muska üstadı yapar. Kuzeyde bilinmeyen bir noktada Ak Diyar'dan gelmiş olan Bilge Maruh'tan eğitim alan Şehzade İbn-i Reşad'ın işlerini fark eder. Eğitimi tamamlamış olan Şehzade önünde iktidarına engel olarak gördüğü üstadı Bilge Maruh'u haince bir planla öldürerek Osmanlı'nın yönetimi altındaki İstanbul'a döner. İbn-i Reşad'ı görür ve ondan kendisine çok güçlü bir muska yazmasını ister. Gözlerinde parlayan hırsın ateşini gören İbn-i Reşad bu muskayı yazmak istemez. Yazmak istemediği için Şehzade tarafında zindana kapatılır. Gördüğü eziyet Şehzade'nin planından vazgeçmeyeceğini İbn-i Reşad'a gösterir. Bunun sonucunda İbn-i Reşad bir plan yapar. Yazacağı muskayı Şehzade'yi delirtmek üzere kurgular. "Daha önce denemediği bir yöntemle kara bir tılsım yapacak ve Şehzade'yi kimse bilmeden ölüme yollayacaktı."[273]

İbn-i Reşad yazdığı muskanın çok güçlü olduğunu, en kudretlisini yazdığını ve o yüzden yaşlandığını söyler. "Onu boynuna as ve sakın çıkarıyım deme," diye ekledi Hoca Efendi. "Onun ismi Tılsım-ı Kudret'tir. Taşıyana ebedi kudreti bahşeder."[274] İbn-i Reşad'ın buradaki görünümü, birdenbire yaşlanmış olması, güçten düşmüş olması muskanın kudretini okuyucuya ve olay kişilerine duyurur. Büyülü bir iktidar göstergesi olan muska, Kefenyırtan'ın iktidarını vurgular.

[273] Canbaba, *Tılsım-ı Kudret*, 113.
[274] Canbaba, *Tılsım-ı Kudret*, 119.

Tılsım-ı Kudret'e sahip olan Şehzade artık imparatorluğun başına geçecek güce sahip olacağını düşünür. Zamanla onu güçlü kılacağına inandığı muska ise onun sonunu getirmek için Şehzade'nin boynunda yerini alır. Kefenyırtan muskayı İbn-i Reşad'a yazdırırken muskayı boynuna takanın sonunu getirip kendini özgür kılacak bir sır saklar. Bu sır, muskayı takanı delirtip takan kişinin cinnet halinde her yere bir şiir yazmasıyla alakalıdır. Yazılan şiirin son dizesi geldiğinde Kefenyırtan özgür kalıp yeryüzüne dönebilir.

Takan kişiyi deliliğe sürükleyip cinnete ulaştıran muska, her sahibini ölüme sürüklediği gibi Şehzade'yi delirtir. Her geçen gün kendisine güç vermesini ve onu yenilmez yapmasını bekleyen Şehzade umduğunu alamaz. Muskanın ona güç vermediğini düşünen Şehzade bir kez daha İbn-i Reşad'ı ziyaret eder. İbn-i Reşad bu görüşmeden sonra bir daha dünya üzerinde görülmez, kendisi öte diyarlardan biri olan Işık Diyarı'na göç eder.

Şehzade, İbn-i Reşad'ı bulduğunda hâlâ güç elde edemediğini söyler. İbn-i Reşad kendisine sabırlı olmasını tembihler, çünkü bu muska kudretli bir tılsımdır ve zamanla gücü elde edecektir. Zamanın gelmesini bekleyen Şehzade muskanın tesiriyle delirmeye, kâbuslar görmeye başlar. Ölümüne sebep olduğu Bilge Maruh'u ve İbn-i Reşad'ı görerek bir cinnet halinde canına kıyar. Duvarlara bıraktığı dizeler, dörtlükler nedeniyle Şehzade'nin tüm varlığı yakılır. Geriye kötü olmadığı düşünülen muska kalır. Tılsım-ı Kudret adlı muskanın yeryüzünden dolaşımı böylece başlar. Şehzade'nin ardından ilk buluştuğu ve bir dizesini kaybettiği kişi ise fakir biridir. Bir eskiciden aldığı bu muskayla cinnet geçiren kendi kol kemiğinden kaval yapıp sokaklarda gezen ve her şeyinin kaybedip ölen kişinin ardından muska yine yokluğa karışır ve sessizleşir.

Muskanın yaratılışını ve bu yolculuğunu okuyucu ve olay kişileri yer yer Baharat Tüneli'nde Bodur'dan dinler, yer yer de Fransız'ın zorlukla ele geçirdiği muskaya ait bilgileri içeren aracıdan aldığı kâğıtları çevirip Tilki'ye anlatmasından öğrenir. Fransız'ın öğrendiği bilgiler ve muskayı bulup A.B.T. ye teslim etme hırsı onu kendisine getirir ve Fransız eski arayıcı haline döner.

Yaptığı küçük bir araştırma sonucunda muskanın şu anda Sulakyurt adlı bir köyde olabileceği bilgisine ulaşır. Köyden biri cinnet geçirip tüm ailesini ve sonunda da kendisini öldürür. Haberlerden bu durumu öğrenen Fransız köye gitmeye karar verir. Tilki'ye haber verip köy yoluna düşer. Köye ulaştığında köyün garipliğini fark eder. Köy karanlığa bürünmüştür. Köy ahalisi ve imam Fransız'ı bu karanlığa kurban vermek ister.

Bir şekilde ellerinden kurtulan Fransız muskayı almak için ölü adamın mezarına gider, kazar ve muskayı alır. Ancak bu sırada köy halkı da Fransız'ı bulur. Onu diğer kurban ettikleri on altı cesedin yanına atmak isterler.

> Bu köye deliliği ve karanlığı getiren ey dipsiz çukurlardaki ruh, bu sana vereceğimiz on yedinci fani. Bunu da al ki artık köye yıllarca uşakların giremesin. Bu insanı al ki artık ekinlerimiz dolsun taşsın, bu aklı yanlışa düşmüşü al ki artık kanlarımız daha kırmızı aksın.[275]

Artık muska Fransız'ın ellerindedir. "Muska yanında, delilik ve ölüm şimdilik uzağındaydı…"[276] Dolaylı bir şekilde olay örgüsünün bu kısmında hem Fransız hem de okuyucu özellikle muskanın ve Kefenyırtan'ın iktidarına tanık olur. Kefenyırtan'ın gücünü ve kimliğini koyduğu muska can almaya ve Kefenyırtan'a güç katmaya devam eder.

> Muskanın aldığı her can Kefenyırtan'ın gözlerindeki karanlık bağı biraz daha çözüyor, yaşayanların dünyasını gösteren ışıltılı patikayı biraz daha fark etmesini sağlıyordu. İşte bu sebeple ışık ne kadar artarsa Kefenyırtan'ın karanlığı da o kadar kudretli oluyordu.[277]

Fransız Nadage'in yanına gitmeye karar verir. Selis'le görev paylaşımı yaparlar. Selis ve Davud muskayı arayıp bulurken Fransız Ağrı Dağı'na kapılara gider. Yankıbaba üçüne de silindir muska hazırlar. Bu muskalar birer koruma tılsımıdır. "Bunlar silindir muskalardı. Adam bir an korkuyla geriledi; artık muskalara karşı bir çekingenliği vardı ne de olsa. Bunlar koruma tılsımları, dedi adam."[278] Okuyucu muskanın bu defa ışığın ve iyiliğin yolunda kullanıldığına tanık olur. Aynı İbn-i Reşad'ın askerler için yaptığı muskalar gibi bu üç silindir muska da koruma tılsımı görevindedir. Işığın yolunda kullanıldığı için ve iyilikten geldiği için Işık Diyarı'nın iktidarını temsil eder ve birer büyülü iktidar göstergesi olarak okuyucu ve olay kişilerinin karşısında çıkarlar.

Sadık Yemni'nin *Muska* adlı romanının olay örgüsü içinde iyilik iktidarı yolunda olan üç cadının iktidarını hatırlatan birkaç büyü ve büyülü nesne yer alır. Bunlar arasında en belirgini Sarp'ı koruması için yapılan muskadır. "Seher, Sarp için özel bir muska hazırlamıştı. Sarp şimdiye dek çoğunu kadının yaptığı sayısız muska taşımıştı. Bunlar

[275] Canbaba, *Tılsım-ı Kudret*, 167.
[276] Canbaba, *Tılsım-ı Kudret*, 169.
[277] Canbaba, *Tılsım-ı Kudret*, 220.
[278] Canbaba, *Tılsım-ı Kudret*, 325.

genellikle kazalara, belalara ve göz değmelerine karşı kullanıldığı gibi, sınavlarda zihin açıklığı vermesi için de yapılanlar olurdu."[279] Sarp Necla'nın evine gitmeden önce de bir muska takar. Bu muska mücadelesinde kendi içindeki karanlığı yenmesine yardım eder. Karanlığı muskayla toza ve dumana çevirir. Böylece okuyucu ve olay kişileri muskanın büyülü bir iktidar göstergesi olarak var olmasına tanık olur. Bitkilerin dilinden anlayan cadının kendisi de kurutulmuş leylaktan yapılmış bir muska taşır.

Yatır romanında ise, tüm yaşananlar boyunca Sarp'ın cebinde koruyuculuk görevi üstlenen bir büyülü iktidar göstergesi daha yer alır. Bu büyülü gösterge gümüş parasıdır. Gümüş elementinin kendisini kötülük koruduğunu bilir.

2.8. Büyülü Giyilebilir Eşyalar (Bilezik/Cübbe/Kolye/Madalyon/Yüzük)

Fantastik romanların olay örgüsünde giyilebilir büyülü eşyalar yer alır. Bu eşyalar kimi zaman koruyucu görevdeyken kimi zaman öldürücü etkiye de sahiptirler. Bazen olay kişileri bu büyülü giyilebilir eşyalar aracılığıyla birbirleriyle iletişim kurarlar. Bu eşyalar içlerinde büyülü sözler ya da şekiller taşıyabilir, iksir veya zehir barındırabilir. Bunların dışında sadece üzerinde var olan şekiller ya da biçimleri dolayısıyla temsil ettikleri iktidarları gösterebilirler. Okuyucunun ve olay kişilerinin taşıdıkları bu nesneler temsil ettikleri iktidarlar için birer hatırlatıcı ve bazen silah konumunda bazen de kimlik görevinde olabilirler.

Giyilebilir büyülü eşyaların ilk örneği Barış Müstecaplıoğlu'nun *Korkak ve Canavar* romanında yer alır. Okuyucu ve olay kişilerinin karşısına çıkan bu giyilebilir büyülü eşya Geryan'ın yüzükleridir. Aydınlık ve karanlık iktidarın mücadeleleri sırasında içinde şifalı ve zehirli iksirler barındıran bu yüzükler birer iktidar göstergesidir.

Geryan'ın Yüzükleri şifalı ve ölümcül sıvılarla doludur. Yerine göre tüm sıvılar merhamet ya da zulüm taşır. Geryan'ın büyücülüğünün yanı sıra yüzükleri de bir güç göstergesidir. Geryan Tshermon'un karşısında yer aldığından dolayı yüzükleri de bu yola hizmet eder. Büyülü iktidar nesneleri arasında bir büyücü olarak yoldaşlığa katılan Geryan'ın zehir ve şifa taşıyan yüzükleri yer alır.

Büyülü iktidar göstergesi olarak yüzüğün okuyucu ve olay kişilerinin karşısına çıktığı diğer bir eser ise Barış Müstecaplıoğlu'nun ikinci fantastik serisi olan Şamanlar Diyarı serisindedir. Serinin ilk kitabı *Şamanlar Diyarı*'nda ilk kez okuyucunun ve olay

[279] Yemni, *Muska*, 243.

kişilerinin karşısına çıkan siyah taşlı yüzük şeklen tasvir edilir. Kullanım amacı Geryan'ın yüzüklerinden farklıdır. Büyülü bir güce sahip olan bu yüzük bir iletişim aracıdır. Zihinsel iletişim sağlayan bu yüzük Sultan yönetimi adına kullanılır. En önemlisi Olein'in sahip olduklarıdır. Olein birkaç kez bu yüzüğü Sultan'la iletişim için kullanır. Romanın sonunda ise yedek yüzüğü Kaye ile paylaşır. Böylece yoldaşlıkla iletişim halinde olur. Kullanıldığı ve tasvir edildiği sahnelerden biri şu şekildedir.

Erzak ve su ihtiyacını gören Kılıçbalığı Harnanik şehrine doğru yol almaya başlar. Bu sırada açık denizde rakibi olmayan Kılıçbalığı'nı Olein takip etmede devam eder. Bu sahneyi okuyan okuyucunun aklına Kılıçbalığı'nda casus olabileceği fikri gelir. Çünkü Olein siyah bir taştan olan bir yüzük takar. Bu yüzük uzaktakilerle zihinden konuşmayı sağlar. Bir nevi iletişim aracıdır. Bu iletişim aracı büyüyle donatılmış olan bir taşlı yüzük olarak büyülü iktidar göstergesidir. Sultanın iktidarını temsil eder. İletişim için Olein'in kullandığı siyah büyülü yüzük göstergesi kitabın sonunda bunun bir harnan yadigârı olduğunu okuyucu öğrenir. "Özel bir yüzüktür. Yalnızca Zincir ajanlarında bulunur. Bu yüzüğe odaklanır ve benzerini takan birini düşünürsen, onunla zihninden konuşabilirsin."[280]

Olein serinin birinci romanı olan *Şamanlar Diyarı*'nın sonunda yüzüklerinden birini Kaye'ye verir. Böylece iletişimleri kopmaz. Bir büyülü iktidar göstergesi olan yüzük serinin ikinci kitabı *Keşifler Zamanı*'nda da okuyucu ve olay kişilerinin karşısına çıkar.

Olein'in Kaye'ye verdiği siyah taşlı yüzük başlangıçta Kaye'yi sürekli rahatsız eder, nefret ettiği kadını ve sultanlığı hatırlatır: "Kirli, kötücül bir nesneydi sanki."[281] Bu yüzük aynı zamanda okuyucu için hem sultanlık iktidarının bir görünümü hem de Olein'in kendi amaçlarına için kullandığı bir nesnedir. Bu haliyle yüzük sultanlık iktidarının göstergesi olsa da Olein'in asıl amacına hizmet eder.

Romanın Olein'in yolculuğuna ait bölümünde yer alan göstergelerden okuyucu karşısına çıkan Olein'in Kaye ya da sultanlıkla iletişim kurduğu siyah taşlı yüzüktür. Olein, Kaye'ye verdiği siyah taşlı yüzükle Kaye'ye seslenir. Her şeyin plana uygun gittiğini, döndüklerinde başka bir Delkarna bulacaklarını söyler. Yardımı bir an önce getirmelerini ister. Okuyucu bu anda siyah taşlı yüzükle yeniden karşılaşır. Olein'in gerektiğini sultanla konuştuğunu gerektiğinde isyancılarla iletişim kurduğu ve kendi adamlarını yönettiği bu

[280] Müstecaplıoğlu, *Şamanlar Diyarı*, 35.
[281] Barış Müstecağlıoğlu, *Keşifler Zamanı*, (İstanbul: İthaki Yay., 2013), 21.

yüzük gri zeminde yer alan bir iktidar göstergesidir. Olein aracılığıyla her iktidara hizmet amaçlı kullanılır.

Serinin son kitabı olan *Özgürlük Uğruna* romanında da yüzükle okuyucu ve olay kişileri yeniden karşılaşır. Yine Kaye ve Olein arasında aydınlık/özgürlük iktidarına hizmet için kullanılır.

Perg'te yaşananların yanı sıra Delkarna için de durum farklı değildir. İki iktidarın çatışması yer alır. Ancak Delkarna iktidarı tüm cihanların tek hâkimi olmak için değil, sadece topraklarını korumak ve güvenli, barış içinde yaşam için mücadele eder. Onun karşısında yer alan Federasyon iktidarının ordusu ise Federasyon'u iki cihanın tek hâkimi yapmak için savaşır. Bu savaş sahnelerinde yer alan iktidar göstergeleri çoğunlukla büyüdışı iktidar göstergelerdir. Sadece haberleşme içinde olan Kaye ve Olein'in kullandığı siyah taşlı yüzük iletişim amaçlı büyülü göstergedir.

Büyülü iktidar göstergesi olan yüzüğü kullanan diğer bir fantastik yazarı da Berrak Yurdakul'dur. *Konuşmayan Tavus Kuşu* romanında Seraphim kendisini krallar kralı ilan edip tüm iblisleri yönetirken bunu Süleyman'ın yüzüğüyle gerçekleştirir. "Ve siz, şeytanın yetmiş iki iblisi, benden evvel Batsheba'nın oğlu Süleyman'a nasıl itaat ettiyseniz, bana da öyle itaat edin! Ve ruhlarınızı bana teslim edin, çünkü ben sizin efendinizim!"[282] Süleyman'ın yüzüğü romanın tek iktidarı olmayı kafasına koyan başkişisi Kral Kralı/Seraphim tarafından iblislerin üstünde hâkimiyet kurmak için kullanılan büyülü bir nesnedir. Yüzük aracılığıyla Seraphim iblislerin yaşamını Agharta'ya taşır ve şekillendirir.

Büyülü iktidar göstergesi olarak yer alan giyilebilir büyülü eşyalardan madalyon Burak Eldem'in *Seni Tılsımlar Korur* romanında okuyucu ve olay kişilerinin karşısında çıkar. Burada yer alan madalyon bir yönetme ya da içinde iksir barınma özelliğine sahip değildir. Madalyonun büyülü olarak koruma gücüne sahiptir.

Romanda özellikle okuyucunun karşısına çıkan ve melez ırkın iktidarını hatırlatan en önemli büyülü iktidar göstergesi Eser'in boynundan çıkarmamaya dikkat ettiği Ankh madalyonudur. Bu madalyon onun koruyucu tılsımıdır. Aynı zamanda, aynı gene sahip annesinin ve Gwen annenin hatırasıdır.

> 'Götür bu çocuğu buralardan Jacob,' diyor, 'uzak bir yerlere götür, kimselerin sizi bulamayacağı, uzak ülkelerden birine yerleşin. Kandökenler'in elinin nerelere

[282] Yurdakul, *Konuşmayan Tavus Kuşu Camio*, 68

> uzandığını bilemezsin, burada Benjamin tehlikede.' Ayrılırken de, senin için hazırladığını söylediği, bir tılsımı tutuşturuyor eline. Dediğine bakılırsa, kadim zamanlardan kalma, kuşaktan kuşağa saklanıp korunmuş, madalyon benzeri bir şey.
>
> "Şu boynumdaki Ankh yani!" İçimin titrediğini, göğsümün ortasına bir ateş parçasının yerleştiğini hissediyorum. "Gwen'in armağanı mıymış bana?"[283]

Başlıca büyülü iktidar göstergesi olan ve koruyucu tılsım görevi gören Ankh, Eser'in her zaman boynundadır. Ankh'ın varlığı okuyucuya sürekli hatırlatılır. Melez ırkın büyülü iktidar göstergesi olan bu sembol kolye birçok yerde olay örgüsünün içinde belirerek Eser'e koruyuculuk sağlar.

Giyilebilir eşyalar iktidar göstergesi olarak düşünüldüğünde çoğunlukla büyüdışı gösterge olarak görülse de bazı eşyalar bünyelerinde barındırdıkları büyü gereği büyülü iktidar göstergesi olurlar. Madalyon ve yüzük örneklerinde görüldüğü gibi iktidarın farklı kontrol mekanizmaları olabilirler. Göktuğ Canbaba, *Ozanın Şarkısı* romanında geçen büyücü Eryns'in cübbesi ise bir aidiyet sembolü görevi görür ve onun büyü gücünü gösterir.

Eryns'in cübbesi ve büyücü cübbelerinin anlamları romanın başında Eryns henüz Kiralan'dayken okuyucuya tanıtılır. Bu tanıtımla hem aydınlık iktidarın hem de Kiralan'ın birer büyülü iktidar göstergesi olan cübbeler okuyucuya duyulur. Eryns kahverengi kulede yaşar ve kahverengi cübbe giyer. Bu yüzden Eryns tüm olay kişileri ve okuyucu için toprağın ve değişimin hanımıdır.

Eryns yoldaşlıkla beraber karanlıkla mücadele etmeye gittikleri yolda bir Yalnızgezen'in kulesine uğrarlar. Bu uğrama esnasında bir sınanmadan geçerler. Üst güç olarak var olan, iyiliğin ve kötülüğün üstünde bir güç olarak bahsedilen, ejder dilinin onların iktidar göstergesi olduğu bu Yalnızgezenlerin kulesinde Eryns bir sınava tâbi tutulur, sınavı geçince büyücü meclisi tarafından kendisine bir renk daha bahşedilir. Büyülü bir cübbe olan kahverengi cübbesinin uçlarına kızıl renkli alevler işlediğini, kollarında garip kızıl tonlu yazılar belirdiğini fark eder. Ayrıca boynundan vücuduna uzanan bir alev motifinin yer aldığını görür. İki renge de hükmeden bir büyücü olduğu renkler aracılığıyla okuyucuya duyurulur. Eryns artık sadece toprağın ve değişimin hükümranı değil aynı zamanda ateşin hükümranıdır. Tanrıça Lesiaran'ın iktidar göstergeleri olan bu renkler ve motifler büyülü göstergeler arasında sayılır.

[283] Eldem, *Seni Tılsımlar Korur*, 95.

> Sonra kadın birdenbire, cübbesinin renklerinin değişmiş olduğunu fark etti. Büyü sanatında ilerleme kaydetmişti ve bu ulu Lesiaran tarafından da bizzat onaylanmıştı. Daha önce sadece kahverengi olan cübbesi, şimdiki halinden farklıydı. Cübbesinin eteklerinde alev motifleri belirmişti. Bu alev motifleri alttan başlıyor ve cübbesinin orta kısımlarına kadar ilerliyordu. Kollarında ise kızıl tonlarında yazılar vardı. Garip yazılar ve boynunda ince sarmaşık gibi vücudunun içine giden bir alev sembolü. Bu, kök boyalardan yapılma bir dövmeyi andırıyordu. Eryns bir şeyleri başardığını hissediyordu. Bu kadın için büyük bir olaydı. Artık iki rengi taşıyacak, ateş elementine de hükmedecek ve zehri kullanabilecekti.[284]
>
> Artık karşısında iki renkli bir büyücü vardı.[285]

Alıntıda da görüldüğü üzere cübbe kendi içinde büyüyü barındırır ve ait olduğu büyücünün rütbesini, büyü gücünü belirten özellikler taşır. Büyücünün kimliğini ve ustası olduğu büyü çeşidini okuyucu ve olay kişileri cübbesinin renklerinden anlayabilir. Cübbesinde taşıdığı renklerle onun Kiralan'a ait toprak, hava ya da su büyülü olduğu anlaşılabilir.

Ozanın Şarkısı romanında geçen diğer bir giyilebilir büyülü eşya ise kolyedir. Bu kolye bir iletişim aracı olarak kullanılır ve buzkan ırkını/iktidarını temsil eder. Karanlık ya da aydınlık iktidardan bağımsızdır. Thelisis, ayrılmadan önce Thalian'a bir kolye verir. "Zeroin, boynundan yeşil renkteki taş kolyeyi çıkarıp İzleyen'in boynuna taktı."[286] Bu kolye büyülü bir iletişim aracıdır. Birbirlerini odaklandıklarını duyabilirler, kolye bir ışık saçar.

> Geceleri herkesin yattığı zamanlardaki sessizlikte, ona Thelisis'in armağını olan taşı çıkarıyor ve sıkıca tutuyordu. Böyle gecelerde taş ısınıyor ve Thalian'ın parmakları arasında kalan yerlerden açık yeşil ışıklar gecenin karanlığına taşıyordu. İşte böyle zamanlarda İzleyen, Zeroin'in yaşadığını, görevinde bir adım ileriye gittiğini hissediyor ve onun için mutluluk duyuyordu.[287]

[284] Canbaba, *Ozanın Şarkısı*, 180-181.
[285] Canbaba, *Ozanın Şarkısı*, 181.
[286] Canbaba, *Ozanın Şarkısı*, 96.
[287] Canbaba, *Ozanın Şarkısı*, 218.

Orkun Uçar'ın Habis Üçlemesi serinde yer alan Derviş Mikael iktidarında Derviş'in Deccal kimliğini ortaya koyan mühürlü kolyesi yer alır. İktidarın kimliğini açıklayan bu kolye diğer iktidarları etkiler.

Derviş Mikael bu sırada gücüne güç katmaya devam eder. Yanında olan İblis'i de devre dışı bırakmış durumdadır. Çünkü artık kim olduğunun farkındadır. Derviş Mikael Deccal'ın kendisidir. Bunu İblis'e mührünü göstererek açıklar. Bu mührün ortaya çıkışı okuyucu ve olay kişilerine iktidar sahibinin kimliğini açıklar. Derzulya halkı ve diğer iktidar sahipleri için bir değişimi ve düzenlemeyi içeren bu kimlik ispatı mühür büyülü iktidar göstergesi olarak Derviş Mikael/Deccal'ın iktidarına hizmet eder.

> Mikael boynundaki kolyeyi beyaz tüniğinin içinden çıkardı.
>
> İblis geriye sendeledi.
>
> "Mühür!" diye inledi.
>
> Derviş onun yanına kadar yürüyüp elinden tuttu. Teslimiyeti hissediyordu. "Sen benim düşmanım değilsin. Seni yok etmek de istemiyorum. Gitmene izin vereceğim. Savaşını bildiği gibi sürdür, benimkini bana bırak. Senin isyanın ehlileştirilmiş tavır. Habis iç güdüsüyle hareket eden aç, çiğ, ilkel bir organizma ama ben gerçekten tehlikeli olanım."
>
> Cin soylu Azazel, tahtını kaybetmiş bir kral hüznüyle Şeytanın Tacı Kalesi'nden sürülmüştü. Yüzündeki korku maskesinden sıyrıldı, sinsi bir tavırla, "Ben o kadar emin olmazdım," diye mırıldanarak gülümsedi.
>
> Mikael bir barbardan peygambere dönüşmüştü, şimdi ise bir din düşmanıydı. Sırada ne vardı: Tabii ki tanrılığını ilan edecekti.
>
> Geç olmuştu ama nihayet onu tanımıştı: Deccal ile yüzleşmişti.[288]

Saygın Ersin Yedi Kartal Efsanesi serisinde geçen madalyon, Yediler iktidar için oldukça önemli bir büyülü göstergedir. Onların kimliklerini doğrular, birbirleriyle iletişimde kalmalarını sağlar. Dışarıdan biri için ise tanıtıcı bir nesnedir.

Birbirlerinden uzaktayken birbirlerinden haber alabildikleri, yerleri tespit edebildikleri, başları beladaysa yardıma koşabildikleri büyülü bir araçtır:

[288] Uçar, *Sin – Sarı İstila*, 187.

> Ocağın kadim madalyonları… Daha ikinci Yediler zamanında Lokman Hekim'in elleriyle yonttuğu yedi madalyon. Ocağın timsalleri… Her biri el ayası büyüklüğünde, yuvarlak, taştan yontulmuş bu madalyonların tam ortasındaki beyaz lale Lokman Hekim'i, etrafına sıralanmış kırmızı renkli yedi kartal oyması da ocağın yedi savaşçısını temsil ederdi.[289]

Yedi madalyon ve onun kullanımı ise Yediler Ocağı'nın büyülü iktidar göstergesidir. Madalyonun üstünde aynı zamanda yedi kartal bulunur. Bu yedi kartal ustaları birbirine bağlar, birinin başı dertteyse kartalın rengi solgunlaşır ve madalyon ağırlaşır. İşte madalyonun varlığı, reçete parçaları Yedilerin ait, özellikle de Lokman Hekim'in iktidarına ait büyülü göstergelerdir.

Erbain Fırtınası romanında, Bahar Yediler'in kim olduklarını madalyonu tanıyarak anlar. Bahar ve okuyucu bu sahnede aynı konumdadır.

Bahar, yarı baygınken hatırladığı madalyon Yediler'in varlığına bir delildir. Madalyonu tanıyışı ve hatırlayışı Yediler'in iktidarına tanıklıktır. Bu bakışla madalyon Yediler'in büyülü bir iktidar göstergesi olur. Bu büyülü iktidar göstergesinin algılanışında Bahar'ın olay örgüsü içinde verdiği tepki okuyucunun tepkisi olarak yorumlanabilir. Madalyonu gören Bahar ve okuyucu Yediler'i tanıma konusunda aynıdır. Büyülü iktidar göstergesinin iktidarı ele verişine tanık olunur.

> Rüyalarla birlikte aklına şu madalyon da gelivermişti. Yıllar önce tezini hazırlarken bir el yazmasında karşısına çıkan madalyonu Bengi Hanım'ın boynunda görmüştü. Hem de iki kere. Birincisinde rüyada olduğunu zannediyordu ama ikincisinde kendinde olduğundan emindi. Kimse Bahar'a bunun sıradan bir madalyon olduğuna inandıramazdı.[290]

Romanın içindeki en önemli büyülü iktidar göstergesi ise Yediler'e ait madalyondur. Lokman Hekim'in mirası olan bu madalyon Yediler'in varlığının kanıtı niteliğindedir. Olay örgüsü için Bahar'ın Yediler'i madalyondan tanıması gibi okuyucu da bu şekilde tanır, kabullenir. Madalyonun şeklen tanımı ise "Siyah lalenin etrafındaki kartallar al al parıldıyordu."[291]

---

[289] Saygın Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 1. Kitap Zülfikar'ın Hükmü*, (İstanbul: April Yay., 2024), 51.
[290] Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 1. Kitap Zülfikar'ın Hükmü*, 132.
[291] Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 1. Kitap Zülfikar'ın Hükmü*, 195.

Erbain Fırtınası romanında, bir başka giyilebilir iktidar göstergesi daha bulunur. Behruz Usta'nın yokluğunda artık ocağın başı Niran Hatun'dur. Elif hakkında hüküm verilmesi gerekir. Solakların mekânında bekletilen Elif öncelikle İdris Usta tarafından sorgulanır. Sorguda tüm yaptıklarını kabul eder. Hakkında hükmün verileceği gün İdris Usta ve Bengi Hatun yanına iksir dolu bardakla gelirler. Elif içmeyi reddetse de Bengi Hatun sanatını kullanarak Elif'i etkisiz hale getirir. İksirin içirildiği Elif, Niran Hatun'un hükmüyle yedi olmaktan azledilir. İdris Usta'nın yukarıdan aşağıya indirdiği el hareketiyle kuşağı çözülür. Bunun karşılığında Niran Hatun, Elif'i yanına çırak olarak alır. Çünkü Elif hiçbir ölümün ya da yıkımın arkasında yoktur. Onlara sebep Alamut'un kendisidir. O sadece sanatla doğan tüm çocuklara kol kanat germek ister. Çıraklık durumuna itiraz eden Elif'e her şeyi uygulaması için Niran Hatun bağlayıcı bir altın bilezik takar. Altın bilezik Yediler'in kendi içinde kullandıkları büyülü bir iktidar göstergesidir. Buradaki iktidar kavramı bireyler arası iktidar olan mikro iktidarla ilgilidir.

Ateş ve Bedel romanında ocağın büyülü iktidar göstergesi olan bir giyilebilir eşya daha bulunur. Bu eşya ise mahalleye girmeyi sağlayan kartal motifli büyülü yüzüktür. Kartal motifi okuyucu ve olay kişilerinin karşısına sıkça Yedi Kartal Ocağı'nın iktidar göstergesi olarak çıkar. Bu motif kimi zaman büyülü objelerle birlikte olup büyülü iktidar göstergeleri arasında yer alır, kimi zaman da büyüdışı iktidar göstergesi olur.

2.9. Kitap/Kâğıt/Parşömen

Fantastik romanlarda iktidarların büyü ögesinden sonra en önemli göstergeleri kâğıtlar, kitaplar ve parşömenlerden oluşur. Çünkü bunlar bünyelerinde bilgiyi barındırır. Bilgi daima yanında gücü getirir. İktidarın varlığını sürdürmesini sağlayan, diğerlerinin yaşamlarını ve zihniyetlerini düzenleyen bilginin kendisidir. Bilginin kontrolü iktidarın elinde olduğu sürece diğerlerini de kontrolü altında tutar.

Bunun en önemli örneği Barış Müstecaplıoğlu'nun *Korkak ve Canavar* romanında yer alır. Tshermon'un kitabı, varlığını bu anlatıda bulur. Tshermon savaş tanrısıdır, kendisini dünyaya hâkim kılacak ve yeniden canlanmasını sağlayacak büyülü bir kitabı ardında bırakır. Bu kitap Lord Asuber'in eline geçer. Lord Asuber'de savaş tanrısının hizmetine girmiş olur. Bu noktada okuyucu ve olay kişileri asıl iktidar sahibi olan Savaş Tanrısı Tshermon'la tanışır.

Geryan, Guorin ve Leofold Öte Diyar'a geçmek için gittikleri yerde Kâhinle karşılaşırlar. Kâhin onların geleceğini bilir, hatta kocasını kurtaracak kişilerin onlar olduklarını da

bilir. Kâhinin kocası Öte Diyar'a gitme konusunda bilgi sahibidir. Onu bulurlar. Kâhinle kocasının zamanında Tshermon'un kitabına sahip olduğunu öğrenirler. Okuyucu ve olay kişileri olay örgüsünün bu kısmında bilginin gücüyle karşılaşırlar. Bilgi aslında iktidarın hizmetinde olduğunda bireyin yaşamını düzenleyen ve disipline eden bir olgudur. Ancak Kâhin ve kocası okuma bilmedikleri için Thsermon'un kötülüğünden korunurlar. Aradıkları Tshermon'un kitabının kendilerinde olduğunu, kitabın kocası Urton'a verildiğini ama okuyamadıkları için onu sattıklarını, kocasının da Korsan Pertub'un adamları tarafından kaçırıldığını anlatır. Okuyamamaları onları Tshermon'dan korur. Böylece kitabın gücünün etkisi altına girmezler.

> Artık değil. Onu yıllarca sakladık. Kocam değerli olduğunu söylüyordu. Ona kitabı veren adam ölmeden önce bir sürü şey zırvalamış. İyi saklaması, gözü gibi koruması için tembihlemiş. Ama kocamın dikkatini çeken asıl şey, kabındaki altın süslemeler ve gümüş işlemelerdi. İçinde önemli şeyler yazılı olduğunu biliyorduk bilmesine. Fakat okuyamadıktan sonra ne işimize yarardı.[292]

Bilginin gücünün ve iktidarın bilginin kullanımını gösteren büyülü iktidar göstergesi olan Tsermon'un kitabıdır. Kitabı Urton'dan alan ve kullanan Lord Asuber'dir. Böylece, Lord Asuber, Tshermon'un kitabını bulup onun varlığını yaşatır. Lord Asuber bedeniyle ve kitaba olan bağlılığıyla Tshermon'un iktidarının bir görünümü, yansımasıdır. Tshermon'un gücünü temsil eden kitap ise diğer bir iktidar göstergesidir. Varlığı gözle görülmese de kitap orada olduğu ve okunduğu sürece Savaş Tanrısı Tshermon da oradadır. Kitabın okunması bu noktada oldukça önemlidir. Okunmadığında Tshermon var olamaz ve iktidarı ortadan kalkar.

Barış Müstecaplıoğlu'nun bir diğer fantastik serisi Şamanlar Diyarı serisidir. Bu serinin ilk kitabı olan *Şamanlar Diyarı* romanında bir parşömen yer alır. Bu parşömen içerdiği bilgi açısından önemlidir. Her zaman olduğu gibi fantastik kurgu eserlerde de kurgulanan iktidarların varlığını sürdürebilmesi için bilgiyi elinde tutması gerekir. *Şamanlar Diyarı* romanı, bu parşömenin çalınmasıyla başlar. Bu andan itibaren hem Sultan iktidarı hem de isyan iktidarı bu parşömenin sakladığı bilginin peşindedir.

Bu sahneden sonra, *Şamanlar Diyarı* romanın son bölümünü parşömenle ilgilidir. Olein'in sayesinde parşömeni açarlar. Parşömen çok eski bir haritadır. Perg adlı bir diyara aittir. Bu kısım serinin devamına atıftır. Olein parşömeni alıp sultana gider ki güvenini

[292] Müstecaplıoğlu, *Korkak ve Canavar*, 90.

geri kazansın ve planına devam edebilsin. Darok ve ekibi de Perg'i uyarmaya giderler. Ortaya çıkan bu parşömen, bilgi olarak başka diyarların varlığını ortaya çıkarır. Kâşifin kaleme aldığı bu parşömenin bildirdiği bilgi büyülü olup kendisi sadece bir bilgi dokümanıdır.

Kitap, parşömen ve tablet gibi büyülü iktidar göstergelerinin bir arada bulunduğu fantastik roman Burak Eldem'in *Seni Tılsımlar Korur* romanıdır. İyilik/aydınlık iktidarının göstergesi aydınlık ve karanlığı iktidarların peşinde olduğu bu kitap, yedi tablet ve parşömen romanın en önemli büyülü göstergelerinden biridir. Çünkü sahip olduğu bilgiler her iki iktidarın da ele geçirmek istediği bilgilerdir.

Eser henüz çocukken babasıyla birlikte önce Mexico City'e, oradan Tel Aviv'e ve son olarak da İstanbul'a gelirler. Tel Aviv'de yolları kendisini evlat edinen Reşat Hoca'yla kesişir ve böylece Eser Büyükdere'nin hikâyesi çizilmeye başlar. Reşat Hoca'yla babanın Tel Aviv'de yollarının kesişmesini sağlayan bir parşömenin varlığıdır.

> Rivayete göre, 'farklı kan'a sahip olanların, yani 'Şeytanın Çocukları'nın diğerlerinden nasıl ayırt edileceğini, güçlerini ve kudretlerini nereden aldıklarını, neler yiyip içtiklerini ve onların nasıl öldürülebileceğini anlatan, epey teferruatlı bir metinmiş bu. Gwen'e göre, şu Muhafızlar denen insan avcılarının atası olan bir grup rahip tarafından yazılan, çok gizli tutularak saklanmış bir vesika. Bir kopyası da 'Belial Parşömen'i diye bilinirmiş.[293]
>
> 'Ölmeyenler' diye birilerinden bahsediyormuş papirüs. 'Seth'in Tohumları' dediği ölümsüz birilerinin nasıl tanınacağı, nerelerde saklanabilecekleri, ölümsüzlüklerinin sırrı falan gibi bir şeyler anlatılıyormuş. Aramice kısımdaysa Seth yerine Belial deniyormuş.[294]
>
> 'Mazda'nın Elçileri deriz biz, Mitra'nın Yoldaşları, onun ışığıyla parıldıyanlar. Üç yüz senede bir dünyaya gelirmiş onlardan biri. Ama kurduğu düzen bozulmasın isteyenler, kadim zamanlarda onları yok etmeye çalışmışlar, Belial'ın uşakları diye çamur atmışlar.' Belial aslındn Kenan kökenli bir tanrıdan, Bel'den geliyor. Yahudiler Bel'i şeytanla bir tutup, Belial adını vermişler.[295]

[293] Eldem, *Seni Tılsımlar Korur*, 95.
[294] Eldem, *Seni Tılsımlar Korur*, 100.
[295] Eldem, *Seni Tılsımlar Korur*, 102.

Alıntılarda da görüldüğü üzere Belial Parşömeni birtakım büyülü sırlara sahip, kendisine çamur atılmak istenen ışığın yolundakilerin anlatıldığı bir kâğıt parçasıdır. Belial Parşömeni adına sahip bu parşömen, romanın büyülü iktidar göstergelerinden biri olup Eser'in durumunu açıklayacak tabletlere ve Alef Kitabı'na onları götürür. Beş bin yıldır gizemini koruyan yedi tablet ve Alef kitabı olay örgüsü içinde olay kişileri ve okuyucunun karşısına melez ırkın iktidarının göstergeleridir.

> Tekvin'in ve Tora'nın ilk ayeti aslında Alef, yani A harfi ile başlıyordu. Biliyorsun İbrani yazısında, çoğu Ortadoğu yazısında olduğu gibi, sesli harf yoktur. alef, bir istisna, özel bir harf. Onu başa yerleştirdiğinde, ayet şu biçimi alıyor: *Ab-reşit bara Elohim*… Yani, *Başlangıcın babası*, *Elohim'i yarattı*…
>
> … ilk ayetinde Alef ile başlayan ve dolayısıyla bambaşka anlamlar içeren, bir başka kitap varmış. Gören veya bilen yok. Kudüs'teki bir arkadaşım bahsetmişti bu rivayetten, o da görmemiş. Sorduğun *Alef Kitabı*, bu olabilir gibi geldi şimdi bana.[296]

Kitap ve tabletler insanlığı etkileyerek onların yaşamını iki yönlü şekillendirir. Varlığından haberdar olan Yılan Rahipleri ya da Muhafızlar adıyla anılan bu grup onları ortadan kaldırmak ve şekillendirmek ister. Ayrıca bu yolda melez ırk genini taşıyan veya taşıdıklarını var saydıkları kişileri ortadan kaldırırlar.

Yedi tablet, melez ırkın büyülü göstergeleridir, yani bunlar İnnadima tabletleridir. İnsanlığın kaderini belirleyen, gizli sırlara vakıf tabletlerdir. Muhafızlar bunların peşinde olmakla birlikte tek amaçları melez ırkın soyunu dünya üzerinden kazımaktır. Burada bahsedilen kadim dil ise romanın olay örgüsü içinde Anadil olarak geçer. Bir anlamda Anadil olarak anılan bu dil ilk dildir. Büyülü bir gösterge olarak melez ırkı temsil eden bu dil Eser tarafından anlaşılır, çünkü o aynı zamanda genlerinde barındırdığı En-Rava'nın dilidir.

> "Ana dilim mi? Hangi ana dil?" Şaşkınlıkla bakıyorum kadının yüzüne, o hâlâ gülümsüyor.
>
> "*İs-setep sa khefet çeti eka*." Bir süre bakıyor yüzüme, son devam ediyor: "Ne dediğimi anlıyorsun değil mi?"
>
> Birden bütün tüylerim ürperiyor; içimde bir şeyler kıpırdamaya başlıyor sanki.

[296] Eldem, *Seni Tılsımlar Korur*, 179. (Vurgulamalar yazara aittir.)

"Evet" diyebiliyorum ancak, fısıldar gibi. "*Sen konuştukça, tılsımlar seni korur* dedin, değil mi?"

"İlerliyorsun En-Rava, hem de çok hızlı ilerliyorsun. Sakın korkma."

"Nedir bu?" diyorum, hâlâ kafam karmakarışık ve o garip ürperti bütün bedenimi teslim almış durumda. "Eski Mısır dili falan mı?"

"Benziyor ama değil," diyor kadın, keyifle gülümsemeyi sürdürerek. "Onunda atası, çok daha eski bir dil. Ancak kutsalların konuştuğu bir dil."[297]

Eser genlerinin ona getirdiği o fantastik evrenin melez ırkının başlıca büyülü göstergesi olarak kendisine gösterilen tapınağa gidip En-Rava olarak sakladığı yedi tableti almalıdır. Kahire'de Nil'in uzandığı kolların birinde bulunan Dikilitaşı olduğu ve Su Kemeri'nin yer aldığı geçidi bulur. Burada tabletleri ele geçirir. Artık Muhafızlar iktidarı için bir korku kalmaz. Onlar istedikleri elde edemeyecekler. İnsanlığa hizmet etmek isteyen melez ırkın son temsilcisi olan Eser Büyükdere hem En-Rava'nın hem Marangoz olarak başladığı yüzyıllar öncesinin hizmetini tamamlar. Reşat Hoca'nın yürüttüğü planda kendi gücünün sınırlarını kullanması iyilik iktidarına ve melez ırka hizmet eden büyüdışı iktidar göstergeleri arasında sayılır.

Eser, En-Rava olarak onların kutsal tapınağı olan Büyük Ev'de yaşarlar. Bu tapınak bugünkü adlarıyla Muhafızlar, o zamanki adlarıyla Yılan Rahipleri/Grubu tarafından basılır. Kendi yetiştirdikleri insanlar onlara başkaldırır ve gücü ellerine geçirmek isterler. Bu baskın sırasında En-Rava emanetleri saklar. Bu emanetler melez ırkın iktidarının büyülü göstergeleri olan yedi tablet, Alef Kitabı'nı ima eder.

"Emanetleri saklıyorum, onları korumam gerek, ellerine geçmemeli…"

"Nedir o emanetler?"

"Efendinin emanetleri. Yaşamın sırrını saklayan tabletler. Ehliyetsiz ellere bırakılmaması gereken, yalnızca Koruyucu'ların ulaşabildiği bilgi."

"O halde çok özel bir yazıt olmalı bu tabletlerde. Bir adı var mı?"

"En eski ve en temel yazıt… *Alef Kitabı*…"[298]

Melez ırk iktidarı kendi elinde bilginin gücünü de bulundurur. Ölümsüz olmayı ve cihanın efendisi olmayı amaçlayan Yılan Rahipleri/Muhafızlar birliği ehliyetsiz elleri

[297] Eldem, *Seni Tılsımlar Korur*, 374-375. (Vurgulamalar yazara aittir.)
[298] Eldem, *Seni Tılsımlar Korur*, 403. (Vurgulamalar yazara aittir.)

temsil eder ve bu bilgilerden mahrum bırakılırlar. Büyülü iktidar göstergesi olan Alef Kitabı'nı saklayarak melez ırkı iktidarı bunu elde eder. Bilgiyi, sonsuz yaşam bilgisini ele geçiremeseler de Muhafızlar iktidarı ele geçirirler. Gaspla ele geçirdikleri iktidarı kaybetmekten korku duydukları için de melez ırktan kimsenin kalmasını istemezler ve insan avı başlatırlar. Romanın olay örgüsü içinde Muhafızlardan olan Redbridge tek bir fark yapar, o sadece avı gerçekleştirmek istemez, Eser'in vizyonlarda gördüklerine sahip olmak ister. Muhafızlara ait büyüdışı iktidar göstergesi olan güç ve paranın sağladığı olanaklarla melez ırk iktidarının büyülü göstergelerini bünyesinde barındıran Eser'in çarpışması bu yüzden gerçekleşir.

Büyülü bir gösterge olan Eser, Sandra'nın neden olduğu vizyonlarında konuştuğu dil olan Anadil de bir büyülü iktidar göstergesidir. Gizemin sürdüren kadim dil melez ırk iktidarını temsil eder, varlığıyla melez ırka hizmet ederek olay kişilerinin yaşamını ve merakını şekillendirir. Bu dil sayesinde sırları barındıran kitap ve tabletleri okur.

> "En-Rava mı? Hangi dil bu? Ne demek En-Rava, anlamını biliyor musun?"
>
> "Efendi'nin Işığı demek. Ya da, Işıksaçan. Bilinen en eski dildir bu, Anadil."
>
> Evet, Anadil. Konuşuldukça dirilen ve yaşamaya başlayan, ritmini ve tınısını duydukça belleğimde kanat çırparak canlanmaya başladığını hissettiğim ve sanki çok iyi bildiğim o Anadil.[299]

Uçar'ın *Asi* romanında da bilginin iktidarın bir gücü olarak boy gösterdiği görülür. Bilgiyi barındıran kitaplar Derzulya halkına yasaktır ve unutulması sağlanmıştır. Sürgündeki ya da romanın ortasından itibaren anılan adıyla Habis için Derzulya, bilinen dünyanın yeni varlığı iştahını kabartan bir yiyecektir. Ona ulaşmak için yola çıkar. Sürgünde olmasının nedeni ya da neden bu isimle anıldığına bu romanda tam açıklık getirilmez. Ancak evrenin nasıl oluştuğu anlatılır. Büyük Kargaşa adlı bir olay yaşanır. Depremler, felaketler, bombalar bilinen dünyayı bozar. Tüm kıtaları birbirine yaklaştırır ve bütünleştirir. Derzulya böylece ortaya çıkar. Janus'un istemiyle elektronik ve teknolojik olan her şey ortadan kalkar; yerini büyü alır. Bilinen dünyaya dair tüm bilgiler yok edilir, halkın ulaşamaması sağlanır. Çünkü bilgi bir anlamda güçtür ve bunun bütününü Janus elinde tutar. Büyük Kargaşa'da öncesine ait bilinen dünyanın bilgilerini halktan saklayarak onların yaşamlarını şekillendirmiş olur.

[299] Eldem, *Seni Tılsımlar Korur*, 401.

> Döner merdivenler karanlıktı. Gajul içinde ilkel korkularla, çaresiz eski dostunu izledi. Belirsiz bir hava akımı olan geniş bir mekâna geldiğini hissediyordu. Janus şıklatınca parmaklarının ucunda bir alev belirdi. "Basit bir numara," diye gülümsedi ve şamdanları yakmaya başladı. Gajul gözlerine inanamayarak, duvarlar boyunca uzanan raflardaki kitaplara baktı.[300]

Osman Koca'nın *Kral Suban* romanının başında Prolog bölüm başlığı altında Büyük Savaş başlıklı bir bölüm yer alır. Tümü italik olarak yazılmış bu bölüm romanın evreninin oluşumu hakkında bilgi verir. İnsanlar dünyaya hükmetmeden önce birçok canlı yeryüzüne dağılmış bir şekilde yaşar. Ancak Yılan Kral Suban tüm dünyanın hâkimi olmak için yola çıkar. Bu yolda taş taş üstünde bırakmaz; domuzadamları, balıkadamları, maymunadamları, cüce boyutunda insanları öldürür. Sıra insanlara geldiğinde bir zorlukla karşılaşır. İki boynuzlu insan olarak bahsedilen bir kral onu dördüncü boyuta hapseder. Savaşa dokuz generaliyle/havarisiyle gelen Kral Suban'ın general sayısı üçer düşer. Onları da Kral Suban'la beraber dördüncü boyuta gönderir. Ardında insanlığın koruması için bir kara kitap bırakır.

> Ey bilge din adamı. Boyutlar arasındaki geçişler başladı dedi ve Yüce Yaratıcı'nın izni ve bilgisi dahilinde de her yedi bin yılda bir boyut kapıları aralanacaktır. Sizi diğer boyutlarda hüküm süren iri gözlü, büyük kulaklı yaratıkların şerrinden koruyacak olan tılsım şu ân ellerimin arasında durmaktadır. Alın, bu tılsımlı kara kitap size emanet. Suban ve gibilerinin felaketlerinden korumak için bilgeler, nesillerden nesillere güvenli bir şekilde muhafaza etsinler bu kitabı..[301]

Karanlık iktidarın ortadan kalmasını sağlayacak yoldaşlık üyesi Nadi'ye Yılanadamlar hakkında bilgiler barındıran mektuplar gelir. Dosya ve Esrarengiz Mektuplar olarak Nadi'ye ulaşmaya devam eder ve muhtevaları Yılanoğulları hakkındadır. Yılanadamlarla insanoğlunun mücadelesinin anlatıldığı bu mektuplar/dosyalar aydınlık/kurtuluş iktidarının büyülü göstergeleridir. Bilgi – iktidar çerçevesinde bilgi aktarımıyla kendine nefer kazandırır. Ulaşımı ve taşıdığı bilgiler açısından büyülü göstergeler arasında yer alırlar. Her mektubun üzerinde yılan motifi yer alır.

> Broşür Türkçe, İngilizce ve Arapça olmak üzere üç dilde hazırlanmıştı. Üç dilde sunulan başlığın hemen altında halezonî kıvrımlarla birbirine girmiş tek boyunlu üç başlı yılan figürü vardı.

[300] Uçar, *Asi*, 269.
[301] Osman Koca, *Kral Suban*, 11.

Dikkatlice okumaya başladı Nadi:

Birinci Kısım

İLK İNSAN ve İLK YILAN BEYANINDADIR[302]

Basrî ve Nadi'nin bir araya gelmesinin ardından aydınlık/kurtuluş iktidarına hizmet eden başka bir grup daha yer alır. Beş kişilik bu grup Bismil'de bahsedilen kara kitabı bulmakla görevlidir. Oraya sağlık personeli olarak gidip köyleri araştırırlar ama sonuç alamazlar. Çünkü aralarında bir hain bulunur. İstanbul'a döndükten sonra grubun başı Sabit ile hoca dedikleri zat görüşmek ister. Feyzullah Hoca, Sabit'le görüşür, ona kara kitabı ve içinde bulundukları tehlikeyi anlatır.

- Kara kitaptan bahsediyorsunuz değil mi?

Sabit'in parladı gözleri. İçinde bir umut ışığı doğdu. Sebebini bilmediği bir rahatlık içinde:

- Gizli bilgiler içeren bir kitap hocam… dedi.
- *"YILAN ÂYİNLERİNİN SESİ"* Merhum pederim öyle söylerdi. Bu namla kitabın bir şifahen tüm derviş ve şeyhler arasında dolaştığını rivayet ederdi bize. Fakat bunun bir mitoloji, esatir veya söylence olabileceğini de ilave ederdi hemen ardından. Hiç görmemiş, görene de rast gelmemiş, ben de öyle. Yalnız Çalımlı köyünde, ermiş olduğuna inanılan bir çobandan bahsedilir. Kitabı en son o görmüş. Kimsesizmiş. Merhum öleli epey olmuş. Yatırı halen o köydedir. İnsanlar, türlü musibet, bela ve hacetleri için çaputlar asar türbesine. Şimdi o köyde bir çoban vardır. Merhumun torunudur. Kitabı hem görmüş, hem okumuştur…[303]

  "Yılan Âyinlerinin Sesi. Nâm-ı diğer: Savt-ı İhtifâl-i Ef'â"

  Hiçbir tepki göstermedi çoban. Hocası gibi Sabit de hayal kırıklığına uğramıştı. Nice ümitler besleyerek geldiği bu köyde, çobanın ihtiyatlar sergileyen davranışları karşısında son bir umutla araya girdi Sabit:
- Hasan emmi; siyah kaplı, başında yılan figürü bulunan, eski yazı bir kitap. Rahmetli dedenizde görülmüş en son. Ve siz de bu kitaba şahit olmuşsunuz…[304]

[302] Koca, *Kral Suban*, 45-46-47. (Vurgulamalar yazara aittir.)
[303] Koca, *Kral Suban*, 93-94. (Vurgulamalar yazara aittir.)
[304] Koca, *Kral Suban*,127.

Bunlardan en önemlisi Yılan Ayinlerinin Sesi adlı kara kitaptır. Her iki iktidar da kendi yararı için bu kitabı arar.

Sadık Yemni'nin *Öte Yer* romanında Y adlı başka âlemden gelen genç kızın yazdığı mektup büyülü bir anlaşmayı fes ettiği için bir iktidar göstergesidir. Karanlık iktidarın elinden çıkan ama aydınlık iktidara hizmet eden yoldaşlığın düğümü çözmesini sağlayan bir mektuptur. Sarp bu mektup sayesinde Y'nin gerçek kimliğini ve yaşam öyküsünü öğrenir.

Olay örgüsünün bu sahnesinde gelen mektup Y'nin Oya üstünde kurduğu iktidarının ilk büyülü göstergesidir.

> 12 Kasım 1965 tarihinde yapılan *ikizler hep beraber olsunlar* anlaşması her üç tarafın da isteği üzerine fes edilmiştir. Tarih: 17 Temmuz 1969. Oya Baras bundan böyle tek başına ayak yoluna, pardon kendi yoluna gitmekte özgürdür.
>
> İmza imza
>
> Oya Baras Y[305]

2.10. Işık/Parıltı/Karaltı/Renk

Fantastik romanların kurgusunda yazarlar büyünün ardından ışık, pırıltı veya renk sunmayı tercih edebilirler. Bu durumu da karanlık ve aydınlık iktidarı vurgulamak amaçlı okuyucu algılayabilir. Bazı fantastik romanlarda pırıltının yerini karaltı ya da ağartı da alabilir. Bunun incelenen romanlar içinde birkaç çeşitli örneği yer alır.

Bu örneklerden ilki Canbaba'nın *Tılsım-ı Kudret*'in de geçer. Silah görevi gören müzik aletleri ve onların ezgileri ardında birer renk ve pırıltı bırakırlar. Olay örgüsü içinde açıkça belirtildiği gibi dikkat çeken diğer bir öge mavi ışıktır. Burada ışığın yolunda ilerleyen yüce varlıkların büyüleri ardında bıraktıkları ışık mavidir. Karanlığın bastığı bir ortamda gözüken mavi ışık/parıltı ışığın/aydınlığın iktidarını hatırlatır. Okuyucu ve olay kişileri karşılaştıkları bu sahneden sonra mavi ışığı/parıltıyı gördüklerinde ışığın gücünü ve ona hizmet eden göstergeleri hatırlarlar.

Levent Mete'nin *Rika'nın Beyninde* romanında karanlık iktidarın göstergesi olan karaltının bir büyülü iktidar göstergesi olarak yer aldığı görülür. İntihar fikri büyülü evren

[305] Sadık Yemni, *Öte Yer*, (İstanbul: Metis Yay., 1997), 161. (Vurgulamalar yazara aittir.)

içinde bir karaltı olarak gözükür ve evrenin içinde sıkışan olay kişilerinin yaşam çizgilerini etkiler.

İntiharının ardından gerçekten de Martez Todari Rika'nın beyninde gezgin ruh olarak var olmaya devam eder. Aynı zamanda kendisi akvaryuma kapatılan beyinlerin yeraltı dünyasına geçebileceği bir kapı bulmuştur, bu yüzden aranmaktadır. Devlet görevlilerden Müfettiş Terotel'in gönderdiği Pepko, Martez'i Rika'nın beyninde bulur. Ufukta bir karaltı vardır ve bu Rika'nın intihar edeceğinin göstergesidir.

> Parmağıyla ufukta uzak bir noktayı gösterdi. Ufuk çizgisinde belli belirsiz siyah leke vardı. "Görüyor musun?" dedi.
>
> "Evet. Ama nedir bu?"
>
> "Ölüm," dedi soğuk bir sesle.
>
> "Ölüm mü?" dedim. "Kimin ölümü?"
>
> "Hepimizin. Rika'nın intihar düşüncesi bu."[306]

Martez'in önderliğindeki halk ordusunun iktidarını devirmeye uğraşan Siyah Rika ve evren Martez'i ve onunla beraber oluşan iktidardan kurtulmak ister. Çünkü beliren karaltı yani intihar her yeri ele geçirmek ister. Bunun için Siyah Rika Değişimler Kenti'nde değişim geçirerek Martez'i öldürmek ister, Çöl'de ordunun bir kısmını kum ahtapotlarıyla ortadan kaldırmak ister. Bunlar öfke duygusunun etrafında oluşan intihar fikrinin büyülü iktidar göstergeleridir.

Olay örgüsünün son basamağında yani intihar düşüncesinin karaltı olarak daha belirgin bir boyut kazandığı, öfke duygusunun tüm iktidarı ele geçirmeye yaklaştığı anlarda Müfettiş ve Martez arasında yer alan iktidar savaşı yok olmamak için birlikteliğe gider.

Orkun Uçar'ın Habis Üçlemesi serisinin ilk kitabı olan *Asi* romanında Gri Tanrı'nın neferleri Grihavariler olarak anılır. Bu rengin önemi soludukları gri ışıktan gelir.

Grihavariler Janus'un emri doğrultusunda Derzulya üzerindeki yaşamı düzenlerler. Ayin sırasında geri ışıkla yeni varlıklarına kavuşan Janus ve Grihavarilerin büyülü iktidar göstergeleri olmaları gibi sızan gri ışıkta onun büyülü iktidar göstergesidir.

> Sürgündeki'nin tam olarak ne olduğunu hâlâ bilmiyordu. Çok güçlü ve gösterişe meraklı olduğu kesindi. Tanık olduğu ilk ayinde gri ışığını görmüş, sesini

[306] Mete, *Rika'nın Beyninde*, 160.

duymuştu. John'un iki katlı evinin bodrumunda ilk Toht deneyleri vardı. Ve o yaratık John'da başka kimseyi muhatap almamıştı. "Grihavariler" diye adlandırdığı diğerlerinin çabalarına yanıt vermemişti.[307]

Ve otuz üç havari John'un evinin bodrumunda Sürgündeki'nin griışığını solumuştu.[308]

Kral Suban romanında aydınlık ve karanlık iktidarı temsil eden renkler bulunur. İktidarın çatışma yaşadığı sahnelerde renklerin hâkimiyeti ve zaferleri de okuyucu ve olay kişilerine sunulur. Beyaz ile morun mücadelesinden beyaz galip gelir. Kral Suban içinde bulunduğu dördüncü boyuttan kurtulamaz. Çatışma sahnelerinde görülen yılanlar, koyu kırmızı şimşek, bastıran ve ışığı yok etmeye çalışan karanlık, mor rengin hâkimiyeti Suban'ın iktidarının büyülü iktidar göstergeleridir.

Yatır romanında İzmirella'nın girişi açıldığında bilinen dünya üzerindeki İzmir'i yeşil bir sis kaplar. Bu sis karanlık iktidarı temsil eder. Hızır Arif olarak bilinen ceanin İlk büyülü gösterge geceye basan yoğun yeşil sistir. "SİMS ekibi 23.41'de sokağa çıktıklarında sisten göz gözü görmemekteydi. Bu görüş noksanlığında göğün yemyeşil olduğunu daha da belirginleşmişti. Sanki yeşil fosforlu bir sis inmiş gibiydi."[309]

Yedi Kartal Efsanesi serisinde Saygın Ersin her usta ve hatun için bir renk ve parıltı tasarlar. Yediler'e ait ilk göstergeler ustaların kendilerine ait sanatları ve onların kullanımlarıdır. Ayrıca sanatla birbirlerinin yanlarına seyahat ederken arkalarında belli renklerde ışık oluşur. Bu ışıklar ustalara özeldir. İdris usta bitkilere hükmeder ve sanatla seyahat ederken yani bir anlamda ışınlanırken ardında yeşil ışık bırakır. "İdris Usta ardında çok kısa ve sert, uçuk açık yeşil bir ışık bırakarak yok oluverdi."[310] Bengi Hatun "beyaz bir pırıltı bırakarak ortadan kayboluverir"[311] iken, İlyas Usta suya hükmeder ve ardında mavi ışık bırakır.

Bir yerden bir yere sanatlarının şevkiyle seyahat ettiklerinde artlarında bıraktıkları pırıltılar okuyucu için birer göstergedir. Misal, Salih Usta ardında haki yeşili bir pırıltı bırakarak uzaklaşıyor. "ardında haki yeşil bir pırıltı bırakarak gözden kayboldu."[312]

---

[307] Uçar, *Asi*, 41.
[308] Uçar, *Asi*, 93.
[309] Yemni, *Yatır*, 515.
[310] Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 1. Kitap Zülfikar'ın Hükmü*, 264.
[311] Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 1. Kitap Zülfikar'ın Hükmü*, 267.
[312] Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 2. Kitap Erbain Fırtınası*, 510.

2.11. Ayna

Fantastik romanlarda ayna çok farklı işlevlerde kullanılan bir nesne olarak okuyucu ve olay kişileriyle buluşur. Kimi romanlarda olay örgüsünün akışını sağlayan bir nesne kimi romanlarda olay kişilerinin buluşma noktası olabilir. Bazı fantastik romanlarda aynalar evrenler arası geçişi sağlayan nesnelerdir. Ancak bu başlık altında ele alınan ayna nesnesi geçit görevi dışında kullanılan aynaları içerir. Çünkü bunun incelenmesi ayrı bir başlık altında sağlanır. Ayna başlığının altında ele alınan nesneler aydınlık ya da karanlık iktidarın büyülü bir göstergesi olarak insanların yaşamlarını etkileyen eşyalar olarak ele alınır ve incelenir. Bunun en belirgin örnekleri Sadık Yemni'nin *Muska* ve *Yatır* romanında geçer.

Muska romanı altı bölümden oluşur, her bölüm bir aynanın görüntüsüyle başlar. Bölümler Halit Duman'ın aynaya bakışıyla ve hatırlayışıyla başlar.

> Gözü aynanın tahta oymalı çerçevesine üzerindeki arslan ve yılanlara ilişince bilinci bir şimşek gibi parladı. "Ayna," diye düşündü. Ayna tabii. Tahta çerçevesindeki arslanlarla sarmaş dolaş olmuş kabartma yılanlara baktı tekrar. Parmağını uzatıp kırmızımsı kahverengiye boyalı hayvan figürlerine dokundu. Dokunuş anında aynı bilinç kıvılcımı tekrar ışıdı. Tıpkı o gün olduğu gibi.[313]

Olay örgüsünün hem büyülü iktidar göstergesi olan hem de olay örgüsünün başlıca ögelerinden sayılabilecek olan ayna roman içinde önemli yere sahiptir. Yanlarında aslan ve yılan motifleri olan bu ayna içinde karanlığı barındırır ve onun sonu olur. Halit Duman, karısı hastalanıp hastanede yatarken ona bir ayna satın alır. Bu ayna Halit'in eşi Semra'nın sonunu getirir. Çünkü ayna Kara Nesne'nin hizmetindedir. Bu nedenle onun iktidarını temsil eden büyülü bir göstergedir.

Halit Duman'ın hastaneye kaldırılıp ölmeden önce aynaya bakıp olayları izlediği ve olay örgüsü içinde geriye gidilip bazı yaşam çizgilerinin değiştirildiği olaylar aslında Halit'in önce Halloş sonra da Mecnun oluşunu okuyucuya duyurur. Bu dönüşüm Semra'nın ölmesiyle başlar. Semra ölünce Halit, Halloş olmayı bırakır ve yıkık dökük evinde deli görünümünde yaşamaya başlar. Sarp da malum aynayı bu harabe evin bahçesinde bulur. Her ne kadar ayna için Korhan'la tartışsalar da aynayı Sarp eve getirir. Aynanın kötülük taşıdığını gören üç cadı onu Torom'un yani zamanlar arası geçişin sağlandığı geçitlerin olduğu yere götürüp bir antikacıya satarlar. "Torom bir eşiktir. Eşik nerelerde bulunur?

[313] Yemni, *Muska*, 8.

Kapı ağızlarında. Torom'lar bize başka âlemlere yolculuk olanağı veren şeyler."[314] Aynayı antikacıdan alan Halit kötülüğü evine taşır. Döngüyü kıran arıların saldırısına uğrayıp hastanede yatarken Işık Nesne'nin kendisine gelmesiyle Korhan olur. Cismani yolculuğuyla aynayı Sarp evine götüremeden kırar ve döngü son bulur.

Aynanın kırılması, Ayten'in kaybolması ve Kara Nesne'nin yok oluşuyla İzmir'in 94. sokağının her şey düzelir, karanlık iktidar kaybolur. Işığın yolundakiler iktidar çatışmasından galip olarak çıkarlar.

Romanın olay örgüsü içinde okuyucu ve olay kişilerinin karşısına çıkan diğer bir büyülü iktidar göstergesi de Halit Duman'ın aracılığıyla ortaya çıkar. Mecnun halinde sokaklarda dolaşan Halit, yerde bir ayna parçası bulur. Bu ayna parçası Ayten'in Semra'nın sonunu büyüyle nasıl getirdiğini Halit'e gösterir. Sorgulama için Ayten'e giden Halit, Ayten tarafından bir makasla öldürülür. Buradaki ayna parçası büyülü iktidar göstergesi olarak yer alırken makas bir silah olarak büyüdışı iktidar göstergeleri arasındadır. Ayrıca Ayten bu makasla Sarp'a da saldırır ama başarılı olamaz.

Yatır romanının başkişisi olan Sarp arkadaşını kurtarmak için falcıdan öğrendiği koruma büyüsü sözlerini ayna aracılığıyla söyler. Bu büyü olan sözlerle Sarp Ayla'yı da ayna aracılığıyla kurtarır. Sözün büyülü gücü iyiliğin yolundakilerin büyülü göstergesi olur. Ayna ise diğer bir büyülü göstergedir.

2.12. Asa

Fantastik eserler içinde en çok kullanılan nesnelerden biri asadır. Asa çoğunlukla bir büyü yönlendiricisi olarak kullanılır. Karanlık ya da aydınlık iktidarın hizmetinde olup kullanıldığı sahneye göre olay kişilerinin yaşamlarına etki eder. Bu etkiyi okuyucuya duyuran büyülü nesne olur.

Bu kullanımın görüldüğü romanlardan biri Gündüz Öğüt'ün *Nehrin İki Yakası* romanıdır. Kam gencin kendisine, yani Nehre Değen'e bir asa verir. Onu nehrin kıyısında bulduğunu söyler. Asa üzerinde şekiller olan oldukça eski bir ağaçtan yapılmış nadir bir parçadır.

> Üst kısmı yaşlıların yürürken kullandıkları sopalara benzemekle birlikte daha çok bazı Kural Uygulayıcılar'ın yanlarından ayırmadıkları asalara benziyordu. Elle tutulabilecek yuvarlak kısmın altında ağaç genişleyip inceltilmişti. Uzunluğu aşağı yukarı omzuna geliyordu. Ağacın görüntü ve renginden oldukça eski olduğu

[314] Yemni, *Muska*, 180.

anlaşılıyordu. Üzerine yakılarak çizilmiş olan çizgiler ve şekiller güzel bir süslemeye benziyordu.[315]

Kural Uygulayıcılardan sakladığı asayı Kam, gence hediye eder. Bu asa ışığın yolunda hizmet edecek olan ilk büyülü göstergedir. Okuyucu ve genç bu göstergeyle ilk Kam aracılığıyla tanışır. Bir yola çıkmasıyla öyküsünün başladığı genç, ışık iktidarının yolundaki neferlerden biri olarak bu asanın taşıyıcısıdır.

Işık Rahibesi Gaia kendi ormanında Kural Uygulayıcılar tarafından bulunur ve öldürür. Ancak ölümünden önce Kama'nın eşi Sunamar'ı ve bebeği saklamayı başarır. Kendi ölünce ulvi bir yere yükselir ve Yıldız Rahibe olur. Bu şekilde Argenya'ya ulaşır ve Agharintay'ın yanına gidip asayı beraber tutmalarını söyler. Çünkü asanın diğer yüzündeki izler Yeraltı Ülkesi'ne nasıl gidileceğini gösterir. Argenya halkın karşısına gidip Kara Konsey'e karşı dikilecek olan Agharintay'ın yanına gider. Asa bu noktada bir kez daha ışık iktidarına hizmet eden bir gösterge olarak ortaya çıkar.

Asanın en önemli göstergesi olan Beyaz Ejderha ve karanlığı yutan ışığı da romanın bu kısmında gözükür. Asanın geçirdiği dönüşüm ve Beyaz Ejderha'nın varlığı karanlığı geri püskürtür. Bu hizmetiyle asa ve ejderha birer büyülü iktidar göstergesi olurlar.

Nehrin İki Yakası serisinin ikinci kitabı *Aghartalı*'da bir asa daha ortaya çıkar. Bu asa Özgür Orman Klanı'nın rehberi de olan Tanka'ya çöven olarak verilir. Özgür Orman Klanı kurulurken Kamaha yıllardır sakladığı yadigâr asayı getirir ve Tanka'ya teslim eder. O artık çöveni olan bir çövenci olabilir. Tanka konuşmanın sonunda ve halkında isteği doğrultusunda bunu kabul eder ve Rehber Çövenci Tanka olur. Asanın aracılığıyla herkes Halka geleneğine sadık kalacağına asanın üzerinden atlayarak yemin eder. Bu tören bitimiyle beraber yedi kişi seçilir ve küçük halka oluşturulur. Sıklıkla Küçük Halka yönetimi toplanıp kendi içlerinde bilgi aktarımını sağlarlar. Gerekli durumlar da ise Büyük Halka toplantısı yapılır. Rehber Tanka'nın asasının büyülü ve önemli yanı ise Agharintay'daki asa sayesinde ikisinin iletişim kurmasını sağlamasıdır.

Ateş ve Bedel romanında, Ateş Diyarı'nda okuyucu kötülüğün yayıcı iktidarı olan Sakafi ve Kamer iktidarıyla yeniden karşılaşır. Bunun yanında iki gösterge söz konusudur. Bu göstergeler iyiliğin, aydınlığın yolundaki ve savaşın diğer tarafındaki Şahnan Mardu ve ocağa aittir. Şahnan Mardu'nun savaş nidasını duyurduğu asası ve ocağın gözlem ekibinde ortaya çıkan sancağı birer iktidar göstergeleridir.

[315] Gündüz Öğüt, *Nehrin İki Yakası*, 48.

> Bugüne kadar sadece bir hükümdarlık alâmeti olan bu haneden yadigârını, asıl yapılış amacına uygun olarak kullanacak ilk hükümdar olmanın heyecanı içindeydi Mardu.
>
> Sivri tarafı bir kurt başı şeklinde işlenmiş kısa bir balyozu andıran asayı kavrar kavramaz, çevik bir hamleyle ayağa kalktı ve yavaşlamadan dışarıya yürüyüp taht odasının damına yükselen merdivenleri tırmanmaya başladı. Divan da o anda sona ermiş, katılanların hepsi, Şahnan'ın peşinden odayı terk etmişti.
>
> Herkes bu tarihi ana kendi gözleriyle şahit olmak istiyordu…
>
> Terasın dört köşesinde dört nöbetçi, dalgalanan dört Kapı-Kale sancağının altında, dört yönü gözlüyormuş gibi değil de tam ortadaki yuvarlak taş havuzu güvende tutuyormuş gibi görünüyorlardı.
>
> Dış duvarı, Kapılar'ı korumaya yemin etmiş tüm ülkelerin sancaklarıyla benzenmiş havuz ağzına kadar doluydu ama berrak mavi su, esen rüzgara rağmen gergin ve kıpırtısızdı.
>
> Mardu yaklaştı, asasını başının üzerine yükseltti ve suyun yüzeyine hızla vurdu.
>
> Sakınılan kaçınılmaz olmuş, yapılmaz denilen yapılmış ve Ateş Diyarı'nın Kapı Gözcüleri tarihleri boyunca ilk defa 'İmdat Davulu'nu dövmüşlerdi.[316]

Asa ve İmdat Davulu, Kapı Gözcüleri'nin yani Kapı-Kale hanedanının büyülü iktidar göstergeleridir. Tüm diyara savaşın başladığını duyuran büyülü iletişim araçlarıdır. Onların savaşa çağrı sembolleri olup kapıyı bekleyip koruduklarını hatırlatır. Kapı Koruyucuları'nın, ocağın yanında olup iyiliğin iktidarını da hatırlatıcılarıdır.

2.13. Ateş/Alev/Kıvılcım

Fantastik romanlarda iletişim için kullanılan büyülü nesneler arasında ateş nesnesi de yer alır. Orkun Uçar'ın *Asi* romanında karanlık iktidara/Sürgündeki'ne hizmet eden bir büyülü iktidar göstergesidir. Bunun dışında büyünün bir ürünü olarak ortaya çıkan alevcikler daha çok bir hizmet için yaratılan büyülü iktidar göstergeleridir. Bunu da okuyucu ve olay kişileri Saygın Ersin'in Yedi Kartal Efsanesi serisinde görür.

Asi romanı boyunca Janus'un bizzat kendisinin kullandığı birtakım büyülü iktidar göstergeleri yer alır. Her ne kadar Kurâf'taki sarayı/tapınağı ve içinde yer alan özel

[316] Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 3. Kitap Erbain Fırtınası*, 337-338.

kısımlar büyüdışı iktidar göstergelerini oluştursa da buradayken iletişim için kullandığı lanetli ateş ve düşmanını boğduğu simsiyah duman kendisinin iktidarını hatırlatan büyülü iktidar göstergeleridir. "Derzulya'nın dört bir yanındaki Grihavariler de lanetli ateş sayesinde orda olacak."[317] Derzulya üzerinde her şeyin hâkimi olan görünürde tek bir iktidar söz konusudur. Diğer tüm krallıklar da bunu bilir.

Yedi Kartal Efsaneleri'nin ilk iki kitabında Niran Hatun'un aydınlatma, yol gösterme ya da ısınma olarak kullandığı alev tohumları, alevcikleri vardır. Onun sanatının bir göstergesi olarak okuyucu ve olay kişilerinin karşısına çıkar. Aynı zamanda Yediler'in bir büyülü iktidar göstergesidir. *Ateş ve Bedel* romanında ise bu alev tohumları değişime uğrar ve karanlığın hizmetine girerler.

İlyas Usta ve Salih Usta büyünün etkisinden çıktıktan sonra mahallenin çok iyi korunduğunu bu kara büyüyü tüm mahalleye kimin yaptığını düşünürken akıllarına Niran Hatun'un mahalleyi aydınlatmaya yarayan alev topları gelir. Bir hışımla kalkan İlyas Usta sanatıyla her yeri suya doyurur ve alevcikleri bulur. Büyüyü yapan alevcikler ortaya çıkar. Ancak duruma sinirlenen ve alevciklerini çok seven Niran Hatun'a nasıl durumu anlatacaklarını bilemezler. İlyas Usta'nın sanatı mahalleyi ayağı kaldırdığı için düşünmeye çok vakitleri de olmaz.

Olay örgüsünün bu sahnesinde birkaç büyülü iktidar göstergesinin bir arada kullanımına hem 12. Daire subayları hem de okuyucu tanıklık eder. Bunlar hatunlara ve ustalara ait büyülü göstergelerdir. En başta mahalleye kara büyüyü yayan alevcikler gelir. Niran Hatun'a ait bu küçük kızıl alev topları aslında mahalleyi aydınlatmakla görevli ateş tohumlarıdır ve hatunun sanatıyla alev toplarına dönüşürler. Onların kara büyüye maruz kalması sonucu mahalleye karanlık çöker. Ocağın büyülü iktidar göstergeleri olan ve özellikle Niran Hatun'u hatırlatan bu alev tohumları bir anda taraf değiştirir ve karanlığın büyülü göstergeleri arasına katılır. Bu karanlığın büyülü göstergeleri İlyas Usta'nın büyülü iktidar göstergesi olan sanatıyla ifşa edilir ve arındırılır. Ayrıca karanlık büyü üstünde kullanılan büyülü madde olan cingözüsuyunun kullanımı da göstergeler üzerinden bir çatışmayı okuyucuya sunar.

2.14. Büyülü Anlaşmalar

İktidarların kullandığı anlaşmalar fantastik romanların içine girdiğinde bazen büyülü varlıkların elinden çıkıp büyülü sözlerle bağlayıcılık sağlayabilir. Buna en iyi örnek

[317] Uçar, *Asi,* 164.

Göktuğ Canbaba'nın *Tılsım-ı Kudret*'inde yer alır. Karanlık iktidarın kendisine nefer edindiği ve bağlayıcılığını güçlendirdiği bu anlaşmalar iblis anlaşması ve Siyah Kan Anlaşması'dır.

Kefenyırtan'ın tüm düzeni kurduğu, kendi kurtuluşunu sağlayacak Kan Göğü'nün sakini Kefenyırtan'ın iktidarını gösteren anlaşma yapılır. Kefenyırtan ile Karanlık İzci arasında siyah kan anlaşması yapılır. Bu bir iblis anlaşmasıdır. İblis anlaşması Kan Göğü diyarına diğer adıyla Karanlık Diyar'a ait bir anlaşmadır. Bu anlaşma karanlık âleme ait olup onun iktidarına hizmet eder.

> "Ben karanlığın ovasını mesken tutmuş, ölgün bozkırlarda gezinen kül ve tozla nefen alan, ben ki çok ama çok uzun zamandır Kan Göğü'nde sesi duyulan, ben ebedi siyahın ardında parlayan korkulan kızıllık sana söz veriyorum ki Beş Kapılı Kristal'in mühürlerini açtığımda özgürlüğü sana ve sevdiğin kadına bağışlayacağım. Sana söz olsun ki izci yukarı çıktığımda mühürlü kapıların efendilerini salacak, kristali kanla besleyecek ve içime dolacak olan güçle bekçiyi yok edip sana istediğin geçidi açacağım," dedi unutulmuş çok eski bir lisanda. Kefenyırtan'ın sözü bittiğinde iblisin izcinin vücuduna açtığı yaralar kapanmaya ve garip şekil oluşturmaya başlamışlardı. Sanki ateşle dağlanmış gibi kabarmaya ve belli belirsiz bir resmi oluşturmaya çalışıyordu Karanlık İzci'nin soğuk derisi.
>
> "Ben Loki'nin oğlu Nemerth sana söz olsun ki eski iblis, üst diyarda pervasızca gezinen ve bizzat senin sesinle ve kanınla örülmüş tılsımı ele geçirmeye çalışan insan tohumunun tılsımdan uzaklaşması ve onu unutması için çalışacağım. Onun hakkından gelecek ve senin kapılara uzanman için çalışacağım," diye sözlerini tamamladı Karanlık İzci.
>
> Karanlık İzci'nin de sözlerini tamamlamasıyla eski iblis Kefenyırtan'ın sertleşmiş ve kabuklaşmış derisi çatırdamaya ve şekil değiştirmeye başladı. Sözler tamamlandığında izcinin sol göğsünün üzerinde bir şekil oluştu. Sanki ateşin dağlamasıyla oluşan, garip semboller ve yazılarla süslüydü. Kefenyırtan'ın ise sırtına kazınmıştı garip sözcükler. Artık ikisi de biliyordu ki anlaşma sağlanmıştı ve eğer ki birisi sözünden dönecek olursa onu acıların en korkuncu bekliyor olacaktı, hem de sonsuza kadar.[318]

[318] Canbaba, *Tılsım-ı Kudret*, 280-281.

Uzun uzun betimlenen sözcüklerle dolu bu anlaşma ikisi arasında bir bağlayıcıdır. Kefenyırtan'ın iktidarını temsil eden bu anlaşmanın sözleri her iki varlığın üzerinde de izler bırakır. Bu izler anlaşmanın göstergeleri olup ateşi hatırlatır. Ateşin Kan Göğü'nün simgesi olduğu düşünülen bu anlaşmanın Karanlık İzci'nin sol göğsü üzerinde ve Kefenyırtan'ın sırtında bıraktığı izler Kan Göğü'nün iktidarına hizmet eder. Okuyucu da arkada gizlenmiş olan karanlığın ve merkezde yer alan Kefenyırtan'ın iktidarına tanıklık eder.

Olay örgüsünün bu kısmında olay kişileri ve okuyucu Kan Göğü Diyarı'na ait göstergeleri ve Kefenyırtan'ın iktidarını görür. En önemli büyülü iktidar göstergeleri anlaşmalardır. Nemerth'in iki iblisle ayrı ayrı yaptığı anlaşmalar karanlık iktidara hizmet eder ve onun görünümüne bürünür. Numf'la yaptığı anlama iblis anlaşması olarak geçer ve bağlayıcılığı söz konusudur. Kefenyırtan'la yaptığı anlaşma ise ardında iz bırakan siyah kan anlaşmasıdır. Bu noktada hem anlaşmalar hem de Nemerth ve Kefenyırtan'ın vücutlarında oluşan izler büyülü iktidar göstergeleri olarak olay örgüsü içinde var olurlar.

Bu şekilde bir iktidarın bitişine okuyucu romanın sonunda da tanık olur. Romanın sonuna doğru kapıların açılmasının ardından Kefenyırtan ile Karanlık İzci arasında yapılan siyah kan anlaşması son bulur. Çünkü Kefenyırtan Karanlık İzci'yi dünyaya getirse de sevgilisini getiremez. Bu getiremeyiş anlaşmanın son bulmasına neden olur. Karanlık İzci'nin sol göğsündeki iz ve Kefenyırtan'ın sırtında yer alan iz yok olur. Böylece Kefenyırtan'ın Karanlık İzci üzerindeki iktidarı son bulmuş olur. Bir iktidar göstergesinin ortadan kayboluşu o iktidarın son buluşunu okuyucuya ve olay kişilerine gösterir.

2.15. Büyülü Sınanmalar

Fantastik romanlarda yer alan kahramanlar çoğunlukla iyilik yolunda olduklarını ya da sahip olacakları yüce güce layık olduklarını kanıtlamalıdırlar. Bu kanıtlama için bazı sınanmalar yaşarlar, sınavlara tabi tutulurlar. Bu sınavlar yapısı gereği büyülü olabilir. Sınanmalardan geçen kahramanların yaşamları bu sınavlarla düzenlenir. Onların verdiği sınavlar sonucu elde edilenler de başka yaşamları etkileyebilir. Böylece bu büyülü sınanmalar birer iktidar göstergesi konumuna yükselir.

Büyülü sınanmaların birer iktidar göstergesi olduğu tezde incelenen romanlar arasında ilk Barış Müstecaplıoğlu'nun *Merderan'ın Sırrı* romanında ortaya çıkar. Kahramanlar beraber heykelin yanına geldiklerinde Nela babasının defterde tarif ettiği gibi heykelin etrafında bulunan altı tetiği tek tek çeker. Sonuncu tetiği çektiğinde heykelin çevresindeki

zemin bir halka halinde açılır ve kahramanlar bir çukura düşer. Kahramanlar bu an itibariyle Merderan'ın iktidarının gölgesindedirler. Ona ulaşmak için onun zorluklarını geçmeleri gerekir. Çukurdan sonra çıkışı bulabilmek için bir tünele girmeleri gerekir. Leofold Asherta'nın yuvasını ve yaşadıklarını hatırlatır. Lanetin gerçek olmasından korktuğu için tünele girmek istemez. Okuyucu burada Asherta'nın bıraktığı lanet mirasıyla bir kez daha karşılaşır. Okuyucuya Asherta'nın mikro iktidarı hatırlatılır. Nela üç arkadaştan sakladığı sırrını açıklar. Vücudunu saran ve ona dayanılmaz acılar yaşatan yaraları vardır, babası gibi o da şifanın Merderan'ın öğreti ve büyülerinde saklı olduğuna inanır. Aksi takdirde Nela ölecektir. Arkadaşlarına yalan söylediği için oldukça üzülür. Duruma razı olmayan, genç kızın gözleri önünde ölmesini istemeyen Leofold, Guorin ve Nume tünele girmeye razı olurlar. Ayrıca Leofold tam vazgeçeceği esnada zihninde Srenah'ın sesini duyar. Ses ona Nela'yla gitmesi gerektiğini ima eder. Okuyucu bu sahnede Srenah'ın iktidarının gücüne bir kez daha tanık olur. Leofold'un zihninde ses belirdiğinde bu Bilge Kartal Kral Srenah'a aittir. Ayrıca kitapta Srenah'ın cümlelerinin tüm harfleri büyük yazılır. "KADERİ HAFİFE ALMA LEOFOLD…" diye mırıldanmıştı ses. "SEN SADECE YAPMAN GEREKENİ YAP. SANA UZANAN ELLERİ GERİ ÇEVİRME. BELKİ ÇOK DAHA FAZLASINI BULURSUN!"[319]

Merderan'ın heykelinin içine girenler belli sınavları geçerek ancak Merderan'ın kadim büyülerine ve gizli hazinesine ulaşabilirler. Kahramanların sırayla verdikleri sınavlar arasında Gurnollerin saldırısı, soren yosunlu labirent, Nurtellerle dolu bir havuzu aşmak yer alır. Gurnollerin saldırısından sonra kahramanlar Avcı Ais, Mommar ve Verum'la yolculuk etmek zorunda kalırlar. Çünkü bu tünelden çıkabilmek için birbirlerine ihtiyaçları vardır. Nurtellerin olduğu havuzu aştıktan sonra son aşamaya gelirler. Büyülü sözlerin söylenmesi gereken kapıyı da aşarlar. Burada bir ev vardır ve kapının kolu el şekline geldiğinde Leofold kapıyı açar ve arenaya girerler. Artık Merderan'ın huzurundadırlar. Leofold el şeklindeki kapı kolunu seçmeden önce zihninde yine Srenah'ın sesini duyar ve doğru seçeneğe böyle yönelir. Okuyucu bu sahnelerde Merderan'ın gücünü görür, iktidarının sınırlarını keşfeder. Büyülü göstergeler arasında sayılabilecek göstergeler olan bu sınavlar, zorluklar arasında en vurucu olanı arenada yaşananlardır. Çünkü burada kahramanların yenmeleri gereken canavarlar yer alır. Bu canavarları yendikten sonra artık Merderan'a ulaşırlar. Merderan tüm yaşananlarının açıklamasını yapar. Ölüm zamanı geldiğinde Merderan Kadim Güçler'e yaşamak

[319] Müstecaplıoğlu, *Merderan'ın Sırrı*, (İstanbul: İthaki Yay.,2013), 143.

istediğini ya da en azından güçlerini emanet edeceği birini bulana kadar ölümünü ertelemek istediğini söyler. Kadim Güçler önce bu isteğe karşı çıkarlar, ancak Merderan'ın direnişindeki güzelliği görüp takdir edince herkese uyacak bir çözüm bulurlar. Merderan Kadim Güçler'in yanına yükselmeyecek ama ölmeyecektir de arada bekleyecektir. Bu bekleyişi asırlar sürer. Sırrını güvendiği dostlarına anlatır ve bu yer altı tünellerini inşa ettirir. İçerisini de emanete layık olacak kişinin geçeceği birtakım sınavlar ve zorluklarla kuşatır. Dışarıya yazıtlar, ipuçları bırakır.

Bu sahnede okuyucu ve olay kişileri üst iktidar olarak adlandırılan Kadim Güçler'in varlığıyla karşılaşır. Onlar ışığın kendisidir. Ancak üst güç oldukları için diyarların içinde yaşananlara çok gerekmedikçe karışmazlar.

Merderan'ın bizzat heykelinden başlayarak tüneller, büyüler, zorluklar, kahramanların vermesi gereken sınavların hepsi Merderan'ın iktidar göstergeleridir. Onun kayıp büyüleri ve hazineyi arayan başka şövalyeler, yiğitler ya da romanın kahramanları birçok güçlükle sınanır. Okuyucu her güçlükte Merderan'ın yüceliğini görürken iktidarının büyülü göstergeleriyle de karşılaşmış olur. Onun heykelinin içinde olunması onun hatırlatıcısıdır. Kahramanlar üstün cesaret göstererek Merderan'a ulaşıp iyiliğin halka ulaşması yolunda hizmet ederler. Amaçları bu gözükmese de üst bir amaca hizmet etmiş olurlar. Romanın arka planında ana iktidar olarak Merderan'ın halka iyilik dağıtması yer alır.

Merderan'ın Sırrı romanındaki büyülü göstergeler özellikle Merderan'ın bıraktığı heykelle alakalıdır. Heykelin kendisi, içinde bulunan sınavlar, büyülüler, zorluklar buna dâhildir.

Merderan'ın Sırrı'ndan sonra serinin dördüncü kitabı olan *Tanrıların Alfabesi*'nde de başka bir Güç Sahibi olan Erdem Tanrıçası Edia'nın büyülü sınamasına yoldaşlık tabi tutulur. Edia'nın tapınağına giren kahramanlar Geryan'a ulaşmak isteseler de öncelikle Erdem Tanrıçası'nın sınamalarından geçmeleri gerekir. Büyülü sınamalar Erdem Tanrıçası Edia'nın büyülü iktidar göstergeleridir. Çünkü onun erdem öğretilerine dayanır.

Tapınakta Geryan'ı arayan kahramanlar, üst katta içinde sadece bir rahle ve rahlenin üstüne bir kitap bulurlar. Nela devasa kitabın üstündeki işaretlerden birine dokunduğunda rölyefler canlanır, girdikleri kapı taşa dönüşür. Canlanan rölyefleri komutanı, Bekçilerin Lordu Tosel-on Toren, Nela'ya odadan çıkmanın ancak Edia'nın öğretilerine hâkim olmakla mümkün olduğunu söyler. Kitaptaki sırrı çözen Nela tavanda bir delik açmaya başarır. Delik bir hava akımına sahiptir. Bu hava akımı yardımıyla kahramanlar döne

döne yukarı çıkar. Ulaştıkları noktada daha yukarı çıkmak için bir asma merdiven bulurlar. Bununla tapınağın bahçesine ulaşırlar. Bahçe yemyeşil ağaç ve sarmaşıklardan oluşur, çok güzel kokar. Geryan burada kendilerini bekler. Tüm gerçeği kahramanlara anlatır. Aslında Perg'te kendi adıyla dolaşan kişi ustası Terguin'dir. Ersaget'i buraya aramaya geldiklerinde Ersaget kendini Tshermon'un kitabıyla bir canavara dönüştürür. Kendileri Gorba'yı dönüşümle kullanarak ondan kaçıp kapıya ulaşmaya çalışırlar. Ancak ustası Geryan'ı Gorbasız bir şekilde ardında bırakır ve iki diyarın kapısını kapatır. Canavardan büyük eziyetler çeken Geryan herkese kin beslemeye başlar. Onu kurtaran tılsım ustasını ve Tanrıça Edia'yı öldürür, tapınağa yerleşir. Perg'i ele geçirmek, nefretle, karanlıkla her yeri kaplamak hedefi haline gelir. Bunun için hurglarla beraber çalışmaya başlar.

Romanın bu kısmında Geryan'ın iktidarına geçen şeyler görülür. Aslında tapınak ve ona ait zorluklar Erdem Tanrıçası Edia'ya aittir. Rölyefler ve kitap onun iktidarının göstergeleridir. Tapınak her ne kadar Geryan'ın eline geçmiş olsa da Edia'ya hizmet eder.

Barış Müstecaplıoğlu'nun incelenen diğer fantastik serisinde uzunca yer alan bir büyülü sınama görülür. Bu büyülü sınamanın güç sahibi yazarın birinci serisinden aşina olunan bir olay kişidir. Şamanlar Diyarı serisinin ikinci kitabı *Keşifler Zamanı*'nda Kadim Diyar'da Merderan günlerini geçirmeye devam eder. Şatosunda yalnız yaşamını sürdürür. Şaman olma yolunda ilerleyen Eymar ise bir adamı kurtarmak için Kadim Diyar'a geçer ve büyülü sınanma böylece başlar.

Kadim Diyar'da tecrübesiz olan Eymar kaybolur. Zorluklarla sınanır. İlk kattayken kandırılır ve neredeyse bir ruh emicinin tuzağına düşer. Beyaz kaplana dönüşen şaman bu zor durumdan kendini kurtarır. Okuyucu görür ki kötülük, zorbalık Kadim Diyar'da dahi vardır. Bir diyarın dengeli olması bunu gerektirir. Kaçışı sırasında bir aynaya rastlar. Bu aynadan Matika adlı altın renkli bir at gelir ve onu arkadaşına götürebileceğini söyler. Konuşmalarını esnasında at Eymar'ın güvenini kazanır ve onu Merderan'la buluşturur. Merderan okuyucunun Perg Efsaneleri serisinden hatırlayabileceği güç sahibi, kudretli bir karakterdir. Eymar rüyalarında gördüğü kuleye gelir. Aynı rüyalarındaki sahne gerçek olur. Eymar kuleye yaklaşmaya çalıştıkça kule ondan uzaklaşır. Sonra büyük bir su dalgası gelir, Eymar kaçmak yerine dalgayla kuleye ulaşır.

Bunların hepsi Merderan'ın karşısındakini tanımak için yaptığı sınavlardır. Sadece bu sınavları geçen kişi Merderan'la tanışabilir. Bu noktada okuyucu Merderan'ın iktidarının

göstergerlerini gözlemler. Sınama, testler Merderan'ın iktidarına ait göstergelerdir. Geçiş kapısı olarak kullanılan ayna, Eymar'ın rüyası, kulenin sürekli uzaklaşması, dalga Merderan'ın iktidar göstergeleridir. Çünkü hepsi kendisine ulaşmanın yoludur.

Eymar'a at aynayla yaptıkları yolculukları dördüncü katta olduğunu söyler ve Kadim Diyar'ın kapıları hakkında bilgi verir.

> Seni bulduğumda daha birinci kattaydın. Biz dördüncü kata gidiyoruz. Her katta bir sonrakine ulaşmak için bir kapı vardır, öncelikle onu bulmak gerekir. Asıl zor olan kapıları geçmek. İkinci katın kapısı seni hayatta en çok istediğin şeyle sınar. En büyük arzularına karşı koyabilmen gerekir. Üçüncü katın kapısı karşına en büyük korkularını çıkarır. Onlardan yılmadan yola devam etmen lazım gelir. Bu iki kapıyı aşıp üçüncü kata ulaşırsan, orada ölüler vadisini bulursun. Ölülerle birlikte yürüyüp, kendini bir uçurumdan aşağı bırakırsın. Hem yürüyüş boyunca, hem de düşerken, hayatın boyunca yaptığın her eylemle yüzleşirsin. Tüm utanç verici anlar, hataların, yaptığın haksızlıklar, başkalarını incittiğin durumlar, elbette fedakârlıkların, iyiliklerin ve kahramanlıklarınla. O an vicdanın ipi ele alır, bahaneler ya da yalanlar üretmezsin, kendi kendini yargılarsın ve uçurumun seni nasıl bir yere götüreceğine, nasıl bit sonu hak ettiğine, vicdanının sesiyle sen karar verirsin. Ölmeden o uçurumdan atlayanlar, dördüncü kata ulaşmak isteyenler, ölülerin yaşadığı bu deneyimi aynen yaşarlar. Tek farkı, eğer kendilerini suçlu bulmazlarsa, gözlerini son katta açarlar.[320]

Okuyucunun ve olay kişisinin tanık olduğu bu durum Kadim Güçler'in iktidar bölgesi ve onların yaptıkları sınamalar hakkındadır. Romanın Eymar'ın Yolculuğu kısmında, Kadim Güçler'in iktidarına dair okuyucu ve olay kişilerinin karşılaştıkları ilk gösterge kapılardır. Kadim Diyar'a giriş öyle diğer diyarlar gibi değildir. Buraya gezgin olarak gelen şamanlar bu kapıları öncelikle bulmak zorundadır, ardından tâbi tutuldukları testleri geçmelilerdir. Sınamalar, testler Kadim Güçler'e, Güç Sahipleri'ne ve kudretli kişilere dair hatırlatıcı nitelikte olup onların iktidarlarının göstergeleridir. Ayrıca Eymar ilk Kadim Diyar'a geçişi sırasında bir müzik, dahası bir şarkı duyduğunu söyler. "Kadim Güçler aşkına, evet, yaptım! Hatırlıyorum, yükselmiştim, kendimi dans ederken gördüm.

[320] Müstecağlıoğlu, *Keşifler Zamanı*, 118-119.

Seni de gördüm. Ve bir müzik vardı… Yok, hayır, daha çok bir şarkı… Çok güzeldi."[321] Duyulan şarkı da aynı şekilde bir göstergedir.

Merderan ve Eymar Kadim Diyarı gezerler. Eymar'ın tek başına rahat gezebilmesi için Merderan ruh yiyenlerle konuşur, gücünün sınırsızlığı hem okuyucuya hem de olay kişisine gösterir ve ruh yiyenler hiçbir şekilde Eymar'a yaklaşmazlar, artık onu korumak görevleridir. Ruh yiyenleri, "ortak kılan şeyler alev renginde gözleri ve vücutlarının herhangi bir yerinde, kollarının ya da kuyruklarının ucunda, karınlarında, ağızlarının olması gereken yerde, bazen sırtlarında veya bellerinde kocaman vantuzlarının bulunmasıydı."[322] Merderan'ın kulesinde, ikisinin de hayalleriyle şekillenen bu yerde Eymar, Merderan'ın tüm hikâyesini dinlemek ister. Merderan dünyadayken mazur kaldığı ve gördüğü zorbalıkları durdurmak içim Kadim Güçler'e yalvırır. Birçok sınamadan sonra Yüce Bilge Kartal Srenah'la tanışır. Onun binicisi olur ve dünyaya iyilik dağıtırlar. Srenah Merderan'a tılsımı teslim eden kişidir.

> Bu nedir? diye sordu hayretle. "Kadim Güçler'in emaneti mi? Savaşları bir dövmeyle mi durduracağım, nasıl yapacağım bunu?"
>
> O TANRILARIN DİLİNDEN BİR CÜMLE. DİYARLARIN EN BÜYÜK SIRRI, KARŞI KONULAMAZ GÜCÜ… HAYAL ETMEKLE VE HAYALLERİNDEN VAZGEÇMEKLE İLGİLİ NELERE KADİR OLDUĞUNU GÖRÜNCE ANLAYACAKSIN. ŞİMDİ SADECE BANA GÜVEN SEVGİLİ DOSTUM. İNAN BANA, BİZİ MUHTEŞEM BİR YOLCULUK BEKLİYOR![323]

Srenah Öte Diyarlar'a gittiğinde Merderan iki diyar arasında bir yerde kalıp tılsımı geleceğe aktarmak ister, bu sefer kendi yaptığı sınamalarla bunu gerçekleştirir ve Kadim Diyar'a göçer.

Roman içinde Srenah'ın konuşmalarının tamamı zihin yoluyla gerçekleşir ve bu konuşmalar okuyucuya tamamı büyük harflerden oluşacak şekilde verilir. Yazarın tercih ettiği bu aktarım okuyucu açısından Srenah'ın hatırlatıcısıdır. Onun iktidar göstergesi olarak yer alır ve onun iktidarına hizmet eder. Srenah'ın getirdiği tılsım ise Kadim Güçler'e ait bir güç göstergesidir. Tanrıların dilinde yazılmış cümle yüce bir güç taşır. Merderan'ın tılsımı olarak geçen tılsım, Kadim Güçler'in iktidar göstergesidir.

---

[321] Müstecağlıoğlu, *Keşifler Zamanı*, 98.
[322] Müstecağlıoğlu, *Keşifler Zamanı*, 145.
[323] Müstecağlıoğlu, *Keşifler Zamanı*, 152-153. (Vurgulamalar yazara aittir.)

Bir gün Fısıldayan Taşlara giderler. Burada Kadim Güçler'in diyarının gizlerinden biri olan Fısıldayan Taşlar Eymar'a geçmişini hatırlamasıyla ilgili bir şiir okurlar.

Bilmek ağır bir yüktür, ama insanı insan kılar.

Bilmediklerinden korkan insan huzur bulabilir mi?

Bugünü yaşamak seni mutlu ediyor olabilir.

Geçmişi olmayan bir insanın geleceği olabilir mi?

Sen, onu her yönüyle tanıdığın zaman sevdin.

O seni bu kadar az tanırken yürekten sevebilir mi?[324]

Mekânın Eymar'a fısıldadığı bu şiir Kadim Güçler'in iktidarına ait bir göstergedir. Kadim Diyar mimari ve mekân bakımından büyüyle donatılmış haldedir. Kadim Diayar'ın tüm mekân özellikleri bu yüzden Kadim Güçler'in iktidar sınırları içinde yer alan büyülü göstergelerdir. Çünkü içinde bulunan olay kişilerinin yaşamlarını düzenler niteliktedir. Merderan aracılığıyla kendini hatırlayan Eymar'ın Harnanik şehrine ve vücuduna dönmesiyle Eymar'ın Yolculuğu bölümü son bulur.

Barış Müstecaplıoğlu'nun serilerinden bağımsız olan diğer bir fantastik romanı *Ahtapotun Rüyası*'dır. *Ahtapotun Rüyası*'nda yoldaşlık üyelerinden biri Kadim Diyar'da bulunur. Buradan kurtulmak ve kendi zamanına dönebilmek, dahası bağımlılık iktidarının zincirlerinden kurtulmak için Kadim Diyar'dan çıkması gerekir. Bu çıkış için de bazı büyülü sınanmaları başarıyla vermelidir. Bu sınanmalar Kadim Diyar'da gerçekleşir.

Abra hikâyeleri olan dev bir canlıdır, anahtarın ve kapının yolunun sırrına vâkıftır. Ona bu bilgiyi tek şartla verir, üç yüz altmış beş gün kendisine mentorin avlayıp getirecektir. Bunu başaran Dağkuşu tüm bilgiyi zihninde canlandırma ile alır. Bunun üzerine yola düşen Dağkuşu ve Tepegöz ormandan geçerek Hayal Kırıklıkları Vadisi'ne gelirler. Burada Dede Korkut'un yanına gelirler, Dağkuşu belki kendisi hakkında, ölümünden önceki son anında neler yaşadığını öğrenebileceğini düşünür. Ancak Dede Korkut bu bilgilere sahip değildir. Bunun üzerine Dağkuşu kendisi için deniz kabuğuna kopuzunu çalmasını ister. Bu nesne yol boyunca kendisine umut şarkısını taşır. Korkut Ata'nın yanından ayrıldıktan sonra Gulyabani'nin şatosuna gelirler. Şatoya kapı bekçileri olan Alkarılarını öldürüp girerler. Gulyabani Kadim Güçler'in fanilere musallat ettiği bir iblistir. Bu iblis dünyada amacından bıktığını düşündüğü için Kadim Diyar'a gelmek

[324] Müstecağlıoğlu, *Keşifler Zamanı*, 160-161. (Vurgulamalar yazara aittir.)

istemiş ve Kadim Güçler de bunu kabul etmiştir. Bu şatoda inzivaya çekilir. Dağkuşu kendisiyle konuşmasından buraya ilk gelişi olmadığını anlar. Çünkü anahtarı alması için bir hikâye anlatması gerekir. Anlatmayı planladığı her hikâyeyi, Abra'da dinlediği her hikâyeyi Gulyabani de dinlemiştir. Bunun üzerine Dağkuşu Kadim Diyar'daki kendi hikâyesini anlatır. Böylece Gulyabani'den anahtarı almış olur. Gerçeklik Kapısı'na ulaşmadan önce gitmesi gereken tek yer kalır: Gözler Adası. Buraya gitmek için anahtarı kullanır. Anahtar dev bir kuşu çağırır. Bu kuş Srenah'ın kendisidir. Anahtar sahibini ve yoldaşını da yanında istediği için Tepegöz'ü Gözler Adası'na götürür. Orada onlara bir günlük mühlet verir, sonra gidecektir. Çevresi fırtınalarla çevrili, vahşi bir denize sahip bu adaya başka türlü ulaşım da mümkün değildir. Kâbuslarında gördüğü ölüm sahnelerinin, çığlıkların nedeni öğrenmesine bir basamak kalan Dağkuşu her tarafı gözlerle çevrili adaya ulaşır.

Dağkuşu'nun Kadim Diyar'da verdiği büyülü sınanmaların diğer tarafında Hasan da bilinen dünyada bağımlılık iktidarının zincirlerinden kurtulmak için kendi büyülü sınanmalarına tabi tutulur.

Bu sırada Hasan, doktorla görüşmeye çalışır. Doktorun yardımcı kapıda kendisinin ancak altı yıl sonraya randevu oluşturabileceğini söyler. Bunun üzerine Hasan elindeki tek kozu oynamaya karar verir. Hayalet kadını gösterir ve bekleme odasına alınır. Bekleme odası oldukça ilginç bir yerdir, herkes kendi zihninin canlandırmasını görür. Hasan odası göl ve ahtapotlar ve diğer canlılarla görürken, kadın buzlarla kaplı olarak görür. Bu odada dört gün geçirir, hissettiklerini defterine not alır. Bu hisler hep masasındaki kadınla ilgilidir. Kadının ayrı kalması kendisini çok zorlar, adeta bir bağımlı gibi ona geri dönmek ister, kadın onu çağırmaktadır. Hasan hissettiğinin yoğun bir tutku, aşk olduğuna inanır. Bu hisler sebebiyle bekleme odasında kendinden geçer, bayılır.

Bu büyülü sınanmalar iktidarların birer göstergeleri olmalarının yanında yoldaşlığın bir araya gelmesini de sağlar.

2.16. Büyülü Silahlar

Fantastik romanlarda iktidar çatışmaları sırasında olay kişilerinin kullandıkları birtakım silahlar yer alır. Bu silahlar bazen ilahi bir güçle donatılırken bazen de büyülenir. Bu büyülü silahlar hizmet ettikleri iktidarı hatırlatmak için çatışma sahneleri esnasında okuyucu ve olay kişilerinin karşılarına çıkarlar.

Alp Aras'ın *Elf Kanı* romanında gnomların ürettikleri silahlar büyülenerek kullanıldığında aydınlık/elf iktidarının büyülü göstergeleri konumuna yükselirler. Çatışmadan çıkan yoldaşlık beraberce Enygmus'a giderler. Okuyucu ve olay kişileri olay örgüsünün bu kısmından başka bir iktidarla tanışır. Bart'ın liderliği üstlendiği bu iktidarda gnomlara ait tüm icatlar onların iktidar göstergeleridir. Onların bu iktidar göstergeleri tüm ırklarla paylaşılır ve çeşitlendirilir. Misal, olay örgüsü içinde bu icatlar elfler tarafından büyüyle harmanlanarak kullanılır ve başka bir boyut kazanır. Her ne kadar başka bir boyut kazansalar da bu icatlar gnom iktidarının göstergeleridir. Gnom iktidarının bu göstergeleri yoldaşlığa ve dolaylı olarak da aydınlık/elf iktidarına hizmet eder.

Barış Müstecaplıoğlu'nun Perg Efsaneleri serisinden *Korkak ve Canavar* adlı romanında Guorin'in kullandığı Gorba büyülü ve ilahı bir kılıçtır. Geryan yoldaşlığın yanına elinde Gorba'yla gelir. Gorba elinde tutanı koruyan ama sadece kötü kişileri öldüren, kendi iradesi olan, iyiliğin/aydınlığın yolunda ilahi bir kılıçtır. Kendi bilinci olan, iyi olan kişilere zarar vermeyen, elinde tutanı koruyan bu ilahi kılıç Guorin'le beraber seri boyunca yolculuk içinde yer alır. Bu noktada olay kişileri ve okuyucu iki büyülü iktidar göstergesine tanıklık etmiş olur. İyiliğin/aydınlığın savaş aracı olan Gorba bunlardan biridir.

Perg Efsaneleri serisinin ikinci romanı olan *Merderan'ın Sırrı*'nda Perg üzerinde belirgin görülen bir iktidar çatışması yer alır. Yozlaşmış Federasyon ile Perg'i korumaya yeminli Avcı Kalesi arasında yaşanan iktidar çatışması okuyucu ve olay kişilerine duyurulur. Her iki iktidarında kendilerine ait göstergeleri bulunur. Bu göstergelerden Avcı Kalesi'ne ait olan büyülü silahlar avcıların çatışma sahnelerinde hem olay kişilerine hem de okuyucuya gösterilir.

Bu sahnelerden ilki büyülü silahların tanıtımı olan Avcı Kalesi'nde geçer. Avcı Kalesi'nin yoldaşlığın peşine düşmesi Durtemen'e gelen haberle olur. Bu olay yaşanmadan önce Durtemen'e Perg'te bir canavar, silahlı bir prom ve kısa bir kılıç taşıyan genç görüldüğü haberi gelir. Bu haber üzerine Durtemen Ais'i onları bulmaları için görevlendirir. Ais ve Durtemen kalenin varlığını sürdürebilmesini birazda bu canavarın gelecek olan başı olduğunu düşünürler. Ais bu amaçla Mommar ve Verum adlı diğer avcılarla beraber bir grup askerle yola çıkar. Ayrıca Durtemen Ais'e mucitlerin büyücülerle beraber ortaya koyduğu silah olan diski verir. Bu diskin adı Herb'tir.

> Askerler onun gelişine hazırlıklı değillerdi. Ok talimi yapan bir grup, yere teğet uçarak önlerinden süratle geçen garip nesneden ürküp yaylarını serbest bıraktılar. Rastgele uçuşan oklar yüzünden neredeyse yaralananlar oluyordu. Herb, hepsini dehşete düşüren bir şiddetle önüne çıkan iki su fıçısını ve bir hedef tahtasını ikiye biçti. Kale kapılarının birini delip geçmeden hemen önce yönünü değiştirip meydanın ortasına kadar geldi. Sonra hızından pek bir şey kaybetmemiş olarak yeniden yükselmeye başladı.
>
> Ais, olanları hayretler içinde seyrediyordu. Diskin her manevrasından önce, amcasının elindeki metal eldiveni başka bir yöne doğrulttuğunu fark etmişti. Onunla silahı kontrol ettiğini anlamak zor değildi. Ama benzer bir olaya daha önce şahit olmadığından hayranlıkla dolup taştı.[325]

Herb yapısı gereği büyüyle üretilmiş bir silahtır. Avcı Kalesi'nin mucitleriyle büyücülerinin ortak çalışması olan bu Herb adlı silah kullanıldığı her sahnede okuyucuya ve olay kişilerine Avcı Kalesi'ni hatırlatır. Bu hizmeti onu Avcı Kalesi iktidarına ait bir büyülü gösterge haline getirir.

Bir sonraki büyülü silahların iktidar göstergesi olarak sahnelendikleri yer yoldaşlıkla yaşanan çatışma sahnesidir. Yaşanan çatışmada Herb, Gorba, oklar ve Nela'nın büyüleri boy gösterir. Çatışmadaki önemli şeylerden biri yetiştirilmiş çok iyi avcılar ve Herb adlı disktir. Herb kalenin icadıdır. Olay örgüsünde ortaya çıktığında okuyucuya kaleyi hatırlatır. Bu durum Herb adlı diski Avcı Kalesi'nin büyülü bir iktidar göstergesi haline getirir. Yeni icat edilmiş silahlar kalenin ürünü olduğu gibi Herb de aynı şekildedir. Kullanılan Herb yapısı gereği, Gorba ise ilahi bir kılıç olmasından dolayı büyülü göstergelerdir. Okuyucuya ve olay kişilerini çatışmanın içinde ait oldukları iktidarı hatırlatırlar.

Serinin üçüncü kitabı olan *Bataklık Ülke* romanında Avcı Kalesi'ne ait önemli bir gemi ve onun barındırdığı büyülü silahlar iktidar göstergesi olarak okuyucu ve olay kişilerinin karşısına çıkarlar. Gemi ve sahip olduğu aslan heykeli ilk bakışta silah olarak görülmese de kullanım amacına bakıldığında silah mahiyetindedirler.

Kahramanların Fuoli'ye yolculukları sırasında Korman kahramanlara dişi aslanın sırrını anlatır. Aslında onları nasıl bulduğunu anlatmış olur. Bu hikâye Tanrılar Savaşı'ndan da önceye dayanır. O zamanlar tek düze hayatından sıkılmış soylu Oerdel, büyük bir av

[325] Müstecaplıoğlu, *Merderan'ın Sırrı*, 46-47.

partisi düzenleyerek o zaman insanlara musallat olmuş dişi aslanı öldüreceğini duyurur. Bu av sırasında öncelikle ona eşlik edenlerin ölümüyle yüzleşir. Tekrardan dişi aslanı öldürmek için ormana gittiğinde ise yanlış dişi aslanı öldürmeye teşebbüs eder. Yanlış dişi aslanın inini ateşe verir. Dişi aslan ölmez ve çocuklarını alevlerin arasından kurtaramaz. Üzüntüsünden kahrolan dişi aslana Kadim Güçler acır ve intikamını alabilmesi için çocuklarını öldürenin yüzünü canlandırabilme ve yerini takip edebilme gücü verir. Oerdel'i bulan dişi aslanın gözü kararmıştır. Oerdel'den önce zavallı eşini de öldürür. Bunu gören Kadim Güçler masum birini öldürdüğü için onu cezalandırırlar. Bir heykelin içine hapseder ve daha küçük bir aslan heykelini de Oerdel'in öksüz-yetim çocuğuna verirler. Böylece dişi aslanın azabı hiç bitmez, sürekli çocuklarının katilini arar. Çünkü kim heykeli tutup birinin yüzünü hayal etse onu çocuklarının katili sanacak ve bulmak için kendini paralayacaktır. Geminin adı olan Dunkgador da eski unutulmuş bir dilde dişi aslan demektir. "Onun bir adı var. Durkgador. Ve ismiyle anılmayı pek çok insan ve promdan fazla hak ediyor. Durkgador, artık kullanılmayan dillerden birinde, anne aslan anlamına gelir."[326]

Serinin dördüncü kitabı *Tanrıların Alfabesi*'nde en önemli büyülü silahlar tılsımlar olsa da bu bölümde ele alınmaz. Çünkü tılsımlar aslında birer iktidar taşıyıcısı göstergelerdir ve bu yüzden kendilerine ait nesneler bölümünde ele alınırlar. Ancak Öte Diyar'da ikamet eden tılsım ustalarından Roek'in tılsımını kullanarak büyülü silah oluşturması bu bölümde incelenir.

Tılsım Ustaları kendileriyle beraber gözcülerini, orduyu, hunsıbları koruyan bir kalkanın içinde yaşarlar. Bu kalkanı Roek oluşturur. Bu karar büyük bir güç kullandığı için bilinci yarı kapalı yatar. Çünkü tılsım oluştururken Tılsım Ustaları içlerindeki güçten yararlanırlar. Ancak son zamanlarda kalkanın gücü azalmakta ve kalkanda delikler oluşmaya başlar. Hurglar buradan içeri girip Olmen'in ciddi yaralanmasına neden olur. Roek'in oluşturduğu kalkan bir büyülü silahtır ve iktidar göstergesidir.

Göktuğ Canbaba incelenen ilk fantastik romanı *Ozanın Şarkısı* kitabında birkaç büyülü silah bulunur. Bunların ilk Eryns Kiralan büyücü adasından ayrılmadan önce büyük büyücülerin kendisine verdiği ve iyilik yolunda kullanmasını öğütledikleri hançerdir.

Büyü okulunda eğitimini tamamlayan Eryns'in Kiralan'dan ayrılmadan önce birkaç büyük büyücüyle toplantı yapar, onların öğütlerini dinler. Bu büyücüler Eryns'e bir

[326] Barış Müstecaplıoğlu, *Bataklık Ülke*, (İstanbul: İthaki Yay., 2013), 42.

hançer verirler. Bu hançer büyü okulunun ve iyiliğin iktidarının göstergesidir. "Sana toprağın gücüyle yapılmış bu büyülü hançeri veriyoruz. Bunu zor zamanlar için sakla, hayat sürprizlerle doludur."[327] Taşıdığı hançer, usta büyücüleri tarafından ona verilen iyiliğin yolunda kullanılması tasarlanan büyülü bir iktidar göstergesi olarak silah gücünü temsil eder.

Diğer büyülü silah ise yoldaşlığın Yalnızgezen'in kulesine uğradıklarında Nora tarfından bulunan Kan ve Nefret Tanrısı Quil'in kılıcıdır. Nora köyünün intikamını almak isteyen bir insandır. Bu yemine sahip olan Nora aynı kulenin içinde gecenin bir yarısı tek başına dolaşırken bir kılıç bulur. Mükemmel olan bu kılıcı sahiplenir ya da kılıç onu sahiplenir.

> Karşısında iki heykel ve onun arkasında da bir lahit duruyordu. Kadın heykelleri beyaz mermerdendi ve oldukça uzun figürize edilmişlerdi. Üzerlerinde matem kıyafetleri vardı ve Nora'nın anlam getiremediği bir şekilde iki kadın da ellerinde çiçekler tutuyorlardı. Bu ne anlama geliyordu? Kadın bunlara pek de dikkat etmeden, lahitin önüne doğru yaklaştı. Mezar oldukça özenle yapılmıştı. Lahtin sağında ve solunda çeşitli kabartmalar vardı. Ama Nora bunlara da pek dikkat etmedi. Onun ilgilendiği şey içerideki olası bir hazineydi. Mezarın kapağı yoktu ve içinde çoktan çürümüş biri yatıyordu. Parlak zırhının içinde sadece iskeleti kalmıştı. Sonra Nora orada öyle bir şey gördü ki onu adamın elleri arasında söküp çıkardı. Bu bir kılıçtı[328]

Lahtin üstündeki figürlere ve betimlemelere Nora dikkat etseydi belki kılıcın hangi tanrıya hizmet ettiği anlayabilir ve kılıcın lanetinden uzaklaşabilirdir. Ayrıca çiçeklerin ters duruşunun bir lanet anlamına geldiğini bilmesi de onu bu lanetten uzak tutabilirdi. Bu noktada okuyucu bir tanrının göstergeleriyle karşılaşır. Ancak bu büyülü göstergeler olay kişisinin dikkatsizliği ve bilgisizliği sonucu amacına hizmet edemez ve olay örgüsünün bir sonraki kısmında gün yüzüne çıkar.

Lanetli olan bu kılıç Nora'nın zihnini ele geçirir, kendi tanrısına hizmet eder ve onu kanla besler. Bu kılıç Kan ve Nefret Tanrısı Quil'e aittir. Onun için kan dökmeye hazır olan kılıç tanrısının tekrardan Kuzey Kıtalar'a dönmesini sağlamak amaçlı Nora'nın zihnini ele geçirir. Nora'yı bir Quil İzleyenine çevirir. Yoldaşlık Nora'yı lanetten kurtarmak için İlmaar Rahiplerine götürür.

---

[327] Canbaba, *Ozanın Şarkısı*, 21.
[328] Canbaba, *Ozanın Şarkısı*, 179.

Büyülü silahların söz konusu olduğu *Nehrin İki Yakası* romanında kullanılan büyülü silahlar karanlık iktidarın görünümü olan Kara Konsey'e aittir. Kara Konsey'in büyücülerinin halk ve aydınlık iktidarın neferleri/yoldaşlık üzerinde kullandığı bu silahlar özgürlük kıvılcımlarının da çıkmasını sağlar.

Agharintay nehrin karşısında kendisini bekleyen halkın yanına yüzerek çıkar. Halk oradadır ama Kara Konsey üyeleri, Kara Konsey Başkanı, kara büyücüler ve Kural Uygulayıcılar da oradadır. Agharintay'ı öldürmek için beklerler. Bir çocuğun halkı yüreklendirmesi karşısında küçük çocuğu kara büyücülerin hazırladığı yılanlı okla okçular vurup öldürür. Burada Nehir Klanını oluşturan konseyin tüm üyeleri, kara büyücüler, Kural Uygulayıcılar, muhafızlar, kara büyüler, okçular ve onların kullandıkları sihirli yılan oklar Kara Konsey Başkanı/Reisine hizmet ederler, onun iktidarının göstergeleridir. Reis ise daha büyük bir yapı olan Kara Klan Kralı'na hizmet eder.

Levent Mete'nin *Rika'nın Beyninde* romanında Siyah Rika'nın iktidarının karanlığından sıyrılmak için Martez ve Pepko çeşitli silahlara sahiptir. Martez'in kullandığı büyülü silahlar hatırlatıcı ve intihar fikrinden uzaklaştırıcı etkiye sahiptir.

Martez Pepko'ya intiharın yaklaştığını ve bu durumun onların sonu olacağını Rikalarla yolculuğu tamamlayıp Oyun Adası'nda bulunan oyuncak sandığının içindeki bez bebeğe ulaşmaları gerektiğini söyler. Rikaları kurtaracak olan ve tek bedene bürünmelerini sağlayacak olan bu nesnedir. Nesne bu nedenle beynin içindeki evrende Martez'in önderliğinde kurulan halk ordusunun büyülü iktidar göstergesidir. Oyuncak sandığı ve bez bebek okuyucu ve olay kişilerinin duyduğu ilk ve en önemli büyülü iktidar göstergeleridir.

Martez ve Pepko'nun uyguladıkları, özellikler Martez'in ceplerinde yer alan ve Siyah Rika'ya sunduğu mektup ile iyileştirmede kullandığı sıvı şişeler halk ordusu iktidarına ait büyülü göstergelerdir.

> "Mektubu şimdi okumalısınız," dedi. "Yalanlara karşı bir çeşit doğruluk büyüsü gibi işleyecektir. Öyle olması umulur en azından." Sonra, titrek parmaklarıyla tuttuğu zarfı Rikalara doğru uzattı.[329]
>
> Martez Todari, Rogi'nin omzunu inceledi ve üzerinden hâlâ sular damlamakta olan ceketimin cebinden başka bir sıvı istedi bu kez. Onu oğlanın yarasına döktü. Küçük gri bir duman çıktı yaradan ve kanama durdu.[330]

[329] Mete, *Rika'nın Beyninde*, 107.

Pepko ise Rika'nın beynine gelmeden önce birtakım kurtarıcı büyülü silahlarda donatılmıştır.

> Martez Todari, "Kum ahtapotu," diye düzeltti onu. "Buralarda artık kalmadığını sanıyordum."
>
> "Ama varmış demek ki," diye çıkıştı Rika'nın annesi. "Bunları bilmen gerekirdi."
>
> "Haklısın," diye üzüntüyle kabullendi Martez Todari. Sonra hemen canlanıp bana döndü ve "Okları çıkar," dedi.[331]

Alıntıda da görüldüğü üzere olay örgüsü içinde Pepko bazı silahlara sahiptir ve bu silahları halk ordusunun iktidarı için kullanır. O yüzden bunların varlığı hizmet ettiği iktidarı temsil etmeye başlar ve intihar fikri göstergesinin karşısında görev alır.

Kral Suban romanında iki farklı büyülü silah kullanımı görülür. Bunların hepsi Feyzullah Hoca'nın hazırladığı silahlardır. Biri yılanlardan korunmaları için kullanılırken diğerleri karanlık ile aydınlık iktidarın savaşının yer aldığı sahnede gözükürler.

Bismil'e giden Nadi, Sabit, Basrî ve Numayn çeşitli badireler atlatırlar. Bu badireler hep kara kitabı bulmak içindir. Kara kitabı aradıkları yolda yılanların saldırılarına uğrarlar. Bu saldırılar sırasında yılanlardan korunmak ve kurtulmak için kullandıkları iki silah yer alır. Bunlar Feyzullah Hoca'nın elinden çıkmış büyülü nesnelerdir. Gösterge olarak adlandırdıkları nesne yılanları görmelerini ve onlardan sakınmalarını sağlarken püskürtücü dedikleri şişe içindeki bir çeşit sıvı yılanların yaklaşamamasını sağlar. Bu silah olarak görev alan püskürtücüler ve göstergeler Feyzullah Hoca'nın görünümünde iyilik/aydınlık/kurtuluş iktidarının büyülü göstergeleri olarak olay kişileri ve okuyucunun karşısına çıkar.

> Basrî, kendisine hediye edilen oyuncağı –tecessüsle inceleyen bir bebek gibi- evirip çevirdikten sonra sordu:
>
> - Ne işe yarayacak bu?
> - *Gösterge* bunun adı. Termalin bir üst işlevlisi diye cevapladı Sabit. Kümülatif enerjiyi üç boyutlu algılıyor. Takarsan anlarsın.
>
> Gözlüğü taktığı ân, zifirî karanlığın birden sarı-kırmızı renklere dönmesiyle dudakları uçukladı Basrî'nin.

---

[330] Mete, *Rika'nın Beyninde,* 170.
[331] Mete, *Rika'nın Beyninde,* 134.

> "Bunlar da *püskürtücü*lerimiz." diyerek dört plastik şişe çıkardı Sabit. "Sürüngenleri ve haşeratı uzak tutmak için."[332]

Ortaya çıkan ışıkadam, domuzadam, balıkadam pigenadam bazı silahları gökyüzüne asar. Işıkadam altın renkli yayını, balıkadam çelik kargısını, domuzadam zümrütten okunu, pigenadam ise iğnesini gökyüzündeki askıya asar. En son çıkan devadam mor ışık saçan devasa ve en son ortada gözüken Suban'la mücadele eder. Tek tek bu büyülü silahları kullanır.

Suban'ın iktidarının karşısında yer alan aydınlık/kurtuluş iktidarının büyülü göstergeleri arasında başlıca bir nefer olarak Basrî gelir, kendisi artık taşıyıcıdır. Onun dışında beyaz ışıklarla ortaya çıkan ışıkadam, domuzadam, balıkadam, pigenadam vardır. Özellikle onların gökyüzüne astıkları silahlar iktidarın büyülü göstergeleri arasında yer alır.

> Yayı omzundan usulca çıkardı her haliyle mutasyon geçirmiş babuna benzeyen **ışıkadam**. Gökteki beyaz ışığa çevirdi yayın kabzasını. Titredi uzun kıllı elleri. Yay, avuçlarından süzülerek havada asılı kaldı kısa bir müddet ve ışıkadam bir daha hareket etmeden öylece bekledi.
>
> Örtülü parmaklarından ziyade avuçlarıyla tuttuğu kargıyı üç kez yere vurup, tıpkı ışıkadamın yaptığı gibi ellerini havaya kaldırarak beyaz ışığa tuttu **balıkadam**. Elinden kayan kargı, havada küçük daireler çizdikten sonra yayın hemen altında durdu. Balıkadamın solgun yüzü, gökte hüzünle salınan aya döndü.[333]
>
> Burnundan güçlükle nefes alan **domuzadam**ın gözleri tavus kuşu timsali bir inip bir şişiyordu. Homurdanarak başını –o da diğer yaratıklar gibi- kristal beyaz ışığa çevirdikten sonra toynak parmaklarındaki oku olanca güzüyle havaya fırlattı. İvmesini kaybeden değin yükseldi ok. Temrenindeki parlak ışık söndükten sonra yayın gerilen kanatları arasına sığındı.
>
> **Pigenadam**ın etsiz dudaklarıyla havaya üfürdüğü iğne yanıp sönerek kargının parlak temreni üzerine asılı kaldı.[334]

Saygın Ersin'in Yedi Karalları Efsanesi serinin ilk kitabı *Zülfikar'ın Hükmü* romanında Zülfikar kılıcı bir büyülü silah olarak olay örgüsü içinde yer alır. Ancak bilinen silahların aksine farklı bir işleve sahiptir. Zülfikar büyü kesen olarak yer alır. Herhangi bir iktidara

[332] Koca, *Kral Suban*, 232. (Vurgulamalar yazara aittir.)
[333] Koca, *Kral Suban*, 295. (Vurgulamalar yazara aittir.)
[334] Koca, *Kral Suban*, 296. (Vurgulamalar yazara aittir.)

hizmet etmek yerine kendi iktidarını ortaya koyar ama onu kullanabilen günahsız olması gerektiği vurgulandığı için Zülfikar kılıcının yolu aydınlık iktidardan geçer.

Aydınlık iktidarla anılan ve romana ismini de veren Ali'nin kılıcı, kelam bölen, söz kesen olarak anılan Zülfikar'dır. Kılıç tek başına dahi yüce bir varlıktır ve onu kullanmak öyle basit değildir. Ancak tam olarak bu roman içinde varlık göstermez ve bir sembol olarak ortaya çıkmaz, sadece adından bahsettirir. Kılıç için, "Kitapta kılıcın yakıcı bir güce sahip olduğu yazıyor. Bakın burada: Ancak yeryüzüne inmemiş bir ruh, cennetten dışarı adımını atmamış bir melek, yere düşmemiş bir yağmur damlası ve henüz duyulmamış bir ses kılıca dokunabilir."[335] ve "Söz, kelam derken bildiğimiz sözden bahsetmiyor. Kılıç, yanında hiçbir büyülü sözün kullanılmasına izin vermiyormuş. Yani iyi ya da kötü, tüm büyüleri etkisiz hâle getiren bir güce sahipmiş."[336] denir.

Olay örgüsünün bu sahnelerinde tek başına iktidar olabilen büyülü bir nesne yer alır. En günahsız olanın sadece dokunup kullanabildiği bu kılıç şimdilik sadece çalınır ve sessizliğini korur. Onun varlığının bilinebilmesi ise büyüyü geçersiz kılmasıyla anlaşılır. Bu bilgi önemlidir. Bahsi geçen Kitab-ı Zülfikar ise kılıcın kendisine ait büyülü iktidar göstergesidir. Böyle bir kılıcın var olduğunu gösterir.

Zülfikar ise başlı başına kendisine ait iktidarı olan yüce bir varlıktır. Kullanımı herkese açık değildir. Boşuna kendisine Kelam Bölen denmez. Ancak romanın olay örgüsü içinde çalındığına ve Elif saklıyor olabileceğine dair tahminden öteye gidilmez. Serinin devamında varlığına hazırlık yapılır.

Seride geçen diğer bir büyülü silah da yekalaz taşıdır. Bu taş da kılıç gibi susturucu özelliğe sahiptir. İlk kullanımı *Zülfikar'ın Hükmü* romanında gerçekleşir. Ankara'da Alamut Tarikatı'nın fedaisini yakalama sırasında Salih Usta yekalaz taşını ve sanatını kullanır. Yekalaz taşı kullanıldığında yeşil mavi bir duman çıkarır ve civarındaki tüm elektrikli aletleri çalışmaz konuma getirir. Silahların konuşamadığı bu durumda Salih Usta toprak üzerindeki hâkimiyetini kullanıp fedaiyi etkisiz hale getirir. Yekalaz taşı ve yatağanlar Yediler için ortaya çıkar. Yekalaz taşı kullanıldığında tüm elektroniklerin çalışmamasını sağlar, ayrıca kullanıldığında üstüne yeşil-mavi hafif bir duman çıkar.

Erbain Fırtınası romanın ocağın Rebii aşiretini bastığı çiftlikte bir çatışma yaşanır. Solaklar bu dövüş meydanına yeşil bir dumanla gelirler. "Bu sırada, ıslık çalarak gelen bir

[335] Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 1. Kitap Zülfikar'ın Hükmü*, 176.
[336] Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 1. Kitap Zülfikar'ın Hükmü*, 177.

ok, ustanın iki adım solundaki Geceli'yi yere serdi. Adamın omzuna saplanan okun etrafında yükselen yeşil dumanlar, Solaklar'ın behçeye sızmış olduklarını gösteriyordu."[337] Aynı zamanda Solaklar'ın kendilerine has okları da onların varlığını okuyucuya hatırlatır. Ok atışları ve hedeflerini her daim vurmalarının yanında oklarının ucunda sürdükleri yakı da kendilerine hastır.

> İsabet alan Geceli, neresinden vurulmuş olursa olsun, can acısıyla bağırarak kendisini yere atıyordu. Bu çığlıklar, Solaklar'ın 'ışık yakısı' adını verdikleri ve oklarının ucuna sürdükleri bir merhemden kaynaklanıyordu. Yalnızca Geceliler'in bedenlerinde etkili olan bu yakı, değdiği yerde kezzap gibi bir etki yapıyor, kurbanını dayanılmaz bir acıya boğuyor, tedavi edildiğinde ise yavaş yavaş yayılıp berbat bir ölüme neden oluyordu.[338]

Erbain Fırtınası romanının sonunda yer alan Alamut Tarikatı, fedaileri, Geceliler ile Ocak ve onun ordusu arasında savaş sahneleri yaşanır. Alamut'a ulaşan kartallar öncelikle Duhul Kalemi'yle duvarda kendilerine ve Solaklarla Yörüklere geçit açarlar. Büyük kubbeli alana girerler. Burada ilk ulaştıkları nokta yekalaz taşına giderler. Ardından amaçları Behram ve Büyük İmam'ı bulmaktır. Geceli Naim'in ve adamlarının gelememesi sonucu orta alanda sıkışırlar. Duhul Kalemi, yekalaz taşı birer büyülü iktidar göstergesi olan silahlardır.

2.17. Heybe

Fantastik roman için farklı farklı nesneler yer alır. Bu büyülü nesneler ait oldukları iktidara hizmet ederken diğerlerinin yaşamları üstünde iktidarın söz hakkını ortaya koyar. Yaşamları düzenlen bu nesneler çeşitlidir. Bunların bir örneği Ahmet Aziz Çongarlı'nın *Yılankayası* romanındaki heybedir.

Hifrit ve Difrit kasabaya yanlarında bir heybe ile gelirler. Bu heybe büyülüdür ve içinde karanlığı, kötülüğü taşır. Kasabadan giderlerken arkalarında iki büyülü heybe bırakırlar. Bu heybeler büyülü ve bitmeyen şarapla doludurlar. Ayrıca otlardan uyuşturucu yapmayı öğretirler ve kumar malzemelerini bırakırlar. Alışkanlıklarını terk etmeyen kasabanın yarısı gece hayatına devam eder. Bozulan düzen aynı şekilde sürer gider.

Okuyucu ve olay kişileri bu sahnede kötülüğün büyülü iktidar göstergesi olan iki heybeyle tanışır. "Büyülü iki heybe. İçlerinde büyülü şaraplar, uyuşturucu ve kumar

[337] Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 2. Kitap Erbain Fırtınası*, 89.
[338] Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 2. Kitap Erbain Fırtınası*, 84.

aletleri. Öyle değil mi?"[339] Cinler kasabayı terk etmiş gözükse bile bu heybe kasabaya kötülüğü yaymaya devam eder. Bu durum karanlığın iktidarına hizmetini gösterir ve kasaba halkının yaşamını düzenlemeye devam eder.

Hifrit ve Difrit'in ardından kasabaya gelen Bilis, Daymon'un evinde gizli bir toplantı düzenler. Toplantıya özel davetliler katılır. Bu toplantıda tüm konuşmayı kendi yürütür. Konuşması sırasında heybelerden kurtulma fikrinin işe yaramayacağını, nasıl ki Hifrit ile Difrit kasabadan ayrıldıktan sonra hiçbir şey değişmediyse aynı şey olacağını söyler. Çözüm bu ikiliğe sebep olan kasabalılarla yolların ayrılması olacağını vurgular. Bu karara sıcak bakmayan bilgeler karar vermeyi sabaha bırakmayı teklif eder. Herkes bu zor kararı vermektense bunu kabul eder. Daymon, Efilya'nın babasından kurtulamayacağını düşündüğü için müdahale etmek ister ama Bilis onu durdurur.

Yapılan toplantının ağırlığından uyuyamayan bilgeler bir araya gelirler ve heybeleri Kocaçay'a atmaya karar verirler. Karanlığın büyülü iktidar göstergesinden kurtulmak isterler ama başarılı olamazlar. Bu kararlarının sevinciyle iki heybeyi bulmak için kapı kapı dolaşırlar. Heybelerden kurtulma fikrini ikna olan heybe sahipleri ve tüm kasabalı Kocaçay'ın başına gelirler. Büyük bir törenle heybeler çaya bırakılır. Bırakılan heybeler batmaz, ilerler ve büyür. Heybelerin içinden Hifrit ile Difrit çıkarlar.

> Hifrit ile Difrit, dudaklarına yerleştirdikleri alaycı tebessümlerle kalabalığı selamladıktan sonra, el ele tutuşup, zafer naraları atarak, Haşattu vadisinden son ışıklarını çekmekte olan güneşin izini takip eder gibi, heybelerinin üzerinde Kızılkayalar'a doğru uçarken kasabalılar hâlâ koro halinde haykırıyorlardı:
>
> "Aman Allah'ım, bunlar Hifrit ve Difrit! Aman Allah'ım, bunlar Hifrit ve Difrit! Aman Allah'ım, bunlar bunlar Hifrit ve Difrit![340]

2.18. Müzik Aletleri

Fantastik romanlarda büyülü nesneler içinde okuyucu ve olay kişilerinin karşılarına özel müzik aletleri çıkabilir. Bu müzik aletleri kullanım amacına göre birer silah ya da birer başka diyarlara geçit açan anahtarlar olabilirler. Bu tez içinde incelenen fantastik romanlarda bu durum Barış Müstecaplıoğlu'nun Şamanlar serisini oluşturan *Şamanlar Diyarı, Keşifler Zamanı, Özgürlük Uğruna* romanları ile Göktuğ Canbaba'nın *Tılsım-ı Kudret* romanında görülür.

---

[339] Ahmet Aziz Çongarlı, *Yılankayası,* 234.
[340] Çongarlı, *Yılankayası,* 249.

Müstecaplıoğlu'nun Şamanlar Diyarı serisinin yoldaşlığını şamanlar oluşturur. Şamanlar Kadim Diyarı ziyaret edebilen özel kimselerdir. Bunu trans haline geçerek gerçekleştirirler. Bu hale geçişini davul sesi ve dansla sağlar. Okuyucunun bu büyülü iktidar göstergesine tanıklık ettiği sahne Eymar aracılığıyla ikinci kitap olan *Keşifler Zamanı*'nda gerçekleşir.

Eymar'ın bir şaman olarak hayvana dönüşümünün sıkıntılı sürece girdiğini fark eden Melkara onun Kadim Diyar yolculuğu için eğitimine başlar. Melkara Kadim Diyar'a şamanın gitmesi için gerekli olan işaretlerle süslenmiş davulu getirir. Davul sesi eşliğinde yapılan dansla ruh bedenden ayrılıp Kadim Diyar'da gezintiye çıkar. Romanın ikinci iktidar bölgesi olan Kadim Diyar'a yolculuk böyle başlar. Oranın kapısını açan işaretlerle süslü davulla dans eden şamanın kendisidir. Süslü davul ve şamanın yaptığı dans Kadim Diyar'a ulaşım aracıdır. Kadim Güçler'in hâkimiyeti altında olan bu Kadim Diyar'ın bu ulaşım aracı Kadim Güçler'in iktidarına hizmet eder.

Romanın bu bölümündeki asıl yolculuk Eymar'ın yanına neredeyse ölmek üzere olan bir insanın yanına gelmesiyle başlar. Eymar Kadim Diyar'a gidip onun ruhunu kurtarabileceğini düşünür. Eymar davulunu çalar ve Kadim Diyar kapısını ilk kez görür. Bu kapı bir kuğudur, kapılar şamanlara göre değişim gösterir. Bu da aslında Kadim Diyar bile Kadim Güçler dışındaki canlılar bazı seçimlerde özgür olduğu gösterir. "Beni herkes farklı görür. Kendi karakterine ve kalbine en uygun kapıyı kullanır. Beni şekillendiren, bana vücut kazandıran senin duyguların. Düşündüklerin ve söylediklerinin aksine, içten içe kadim diyarlara geçişinin böyle olmasını arzuluyordun. Sıradan, gerçek bir kapıdan değil."[341]

Davul ve dansla Kadim Diyar'da gezintiye çıkan şaman kapı ve müzik aracılığıyla Kadim Güçler'in iktidarına tanık olur. Romanda Merderan'a ait kısımda burada yer alır. Çünkü Merderan da Kadim Diyar'ın dördüncü katının bir sakinidir. Onun sınamaları, testleri ve varlığının güç göstergeleri burada sergilenir.

Büyülü ezgilere sahip müzik aletlerinin birer silah gibi kullanıldığı ve hizmet ettiği iktidarın göstergesi olan lir ve neye Göktuğ Canbaba'nın *Tılsım-ı Kudret*'in de rastlanır. Nemerth'in lirinin sesi Karanlık Diyar'ın sakinleri için bir ıstıraptır. "Lirin sesi iblisler için kulak tırmalayıcıydı."[342] Ancak Kefenyırtan'la anlaşma yaptıktan sonra lirinden çıkan notlar, Davud'un neyinden çıkan notalarla savaşır. Bu noktada iki müzik aletinin

[341] Müstecağlıoğlu, *Keşifler Zamanı*, 107.
[342] Canbaba, *Tılsım-ı Kudret*, 231.

her bir sesi büyülü bir iktidar göstergesi olur. Nemerth'in lirinin sesleri, notaları Kefenyırtan ve karanlığa hizmet ederken Davud'un neyinin sesi ve notları ışığa hizmet eder. Davud'un neyinin notaları mavi ışık yayar, Nemerth'in ise karanlık ve kızıla çalar.

Lirin ve Nemerth'in gücünün karşısına Davud ve onun neyi çıkar. Yıldızların aydınlık yolunda ilerleyen Davud neyinden üflediği notalarla, ezgilerle karanlığın karşısından durur. Ney ve lir iki iktidar silah konumundaki iktidar göstergeleridir. Aydınlık iktidarın neferleri, kolluk kuvvetleri arasında olay örgüsünün bu kısmında Yankıbaba ve Davud yer alır. Karanlığın yanında yer almaya karar veren Karanlık İzci lakaplı Loki'nin oğlu Nemerth ise onun bir neferi olarak çatışmaya katılır. Okuyucu ve olay kişileri bu kısımda iki iktidarın göstergeleri çerçevesinde iktidarın kolluk kuvveti ve silah gücüne tanık olur.

Müstecaplıoğlu'nun Şamanlar Diyarı serisinde kullanılan müzik aleti bir yolculuğun yapılmasını sağlarken Canbaba'nın *Tılsım-ı Kudret* romanındaki müzik aletleri birer büyülü silah görevi görür. Şamanların kullandıkları davul iyilik/aydınlık iktidarın göstergesiyken *Tılsım-ı Kudret*'te yer alan lir gri zeminde yer alır. Başlangıçta karanlık iktidarın sınırları içinde yaşayanları rahatsız eden notalara sahipken sonra karanlık iktidara hizmet eder. Davud'un çaldığı ney ise mavi notalara sahip aydınlık/iyilik iktidarının yolunda mücadele eder.

2.19. Büyülü Geçitler ve Büyülü Geçit Olan Eşyalar

Fantastik romanlarda büyülü mekân olarak okuyucunun ve olay kişilerinin karşısına kapılar veya geçitler çıkabilir. Kimi yazarlar bu evrenler arası geçişleri nesnelerle sağlamayı tercih etseler de bazı yazarlar kapı ya da geçit olarak bir mekân yaratabilir. Bu mekânlar ait oldukları iktidara güç sağlarlar. Böylece birer büyülü iktidar göstergesi olurlar. Bunun örneği Barış Müstecaplıoğlu'nun Şamanlar Diyarı adlı fantastik serisinde, Göktuğ Canbaba'nın *Tılsım-ı Kudret*'inde, Gündüz Öğüt'ün Nehrin İki Yakası serisinde, Osman Koca'nın *Kral Suban* romanında, Saygın Ersin'in Yedi Kartal Efsanesi serisinde görülür. Geçit ve kapı kullanmak yerine büyülü bir nesne olan aynaları geçit olarak kullanan, hatta Torom olarak isimlendiren Sadık Yemni'ye ve geçit olarak masayı kullanan *Ahtapotun Rüyası* romanında Barış Müstecaplıoğlu'na mekân bakış açısı değil, nesne bakış açısı getirmek gerekir.

Barış Müstecaplıoğlu'nun Şamanlar Diyarı serisinin ikinci kitabı *Keşifler Zamanı* romanında büyülü kapılar yer alır. Bu kapılar sayesinde şamanlar Kadim Diyar'a gidip Delkarna'ya dönebilirler. Okuyucu bu ana Eymar aracılığıyla tanıklık eder.

Kadim Diyar'da yer alan en önemli göstergeler şamanın duyduğu güzel şarkı ve kapılardır. Bir vecd halinde Kadim Diyar'a geçen şamanlar öncelikle geçiş kapısını bulur. Her katın ayrı sınaması olan her katın kendi kapısı birer iktidar göstergeleridir. En son kapı olan iktidar sahibi Kadim Güçler'e açılan bu kapı ise özeldir. Ancak oraya Kadim Güçler çağırırsa girilebilir.

> Ruhlar Diyarında her katın özel bir kapısı vardır, bazılarının birden fazla, nerede olduklarını bilirsen, kapıları geçebilecek kadar güçlü ve erdemliysen, hepsine ulaşabilirsin. Fakat Kaim Güçler'in bulunduğu yerin böyle bir kapısı yok. Onlar seni çağırırsa bir anda kendisi orada bulursun. Göndermek istedikleri zaman gidersin. Davetsiz misafirleri açık değil orası.[343]

Sonsuz Duvar denilen yer, sıra dağlardan oluşur ve Perg'e açılan bir geçide sahiptir. Kuzeye giderek oraya ulaşacağını öğrenen Kılıçbalığı erzak ve sularını alıp yola koyulur.

Nehrin İki Yakası romanında Agharintay ve Argenya, Agharta'ya nehri kullanarak giderler. Su Kapısı'nda başka bir evrene ulaşırlar. Bu evrenden çıkışları da Lanet Kuyusu olarak anılan Ateş Kapısı'ndan olur.

Kral Suban romanında karanlık ile aydınlık iktidarlarının çatışma sahneleri bilinen dünya üzerinde Bismil yakınlarında Boynak ağaçlarının olduğu bir bölgede gerçekleşir. Kral Suban dünyaya hâkim olmak ve karanlığını yaymak için dördüncü boyutta bilinen dünyaya bu açılan kapılar sayesinde dönmek ister.

Saygın Ersin Yedi Kartal Efsanesi serisinin üçüncü kitabı *Ateş ve Bedel*'de başka bir evreni daha anlatır. Bilinen dünyanın altında olan bu Ateş Diyarı'na geçiş Yörüklerin korumaları altında olan ve Akdeniz bölgesinde bulunan kapılarda olur. Kapıyı bekleyen ve koruyan hanedanlığa da Kapı-Kale hanedanlığı denir.

Fantastik romanlarda evrenler, diyarlar arası geçişi sağlayan kapılar ve geçitler yazarlar tarafından birer mekân olarak yaratıldığı gibi birer nesne olarak da yaratabilir. Fantastik kurgu yazarı evrenler arası geçişi bir eşya/nesne aracılığıyla sağlamayı tercih eder. Buna en belirgin örnekler Barış Müstecaplıoğlu'nun *Ahtapotun Rüyası* ve Sadık Yemni'nin *Muska, Öte Yer, Yatır* romanlarında görülür.

Barış Müstecaplıoğlu'nun *Ahtapotun Rüyası* romanında geçit görevi gören ve iktidarın büyülü bir göstergesi olan nesne masadır. Hasan, yeni taşındığı evine masa almak için

[343] Müstecağlıoğlu, *Keşifler Zamanı*, 157.

antika dükkânına gider. Orada üç ayağında gülen insan işlemeleri olan diğer ayağının sonradan onarıldığı belli olan bir masa beğenir ve onu evine alır. Okuyucu, olay kişilerini bir araya getirecek en önemli büyülü iktidar göstergesiyle tanışır. Yolculuğun başlamasını sağlayan bu masa bir gösterge olarak tüm romandaki en önemli nesnedir. Olay kişisi Hasan'ın yaşam biçimini etkiler ve düzenler.

Masayı aldığı günün gecesinde ter içinde uykusundan uyanır. Birden masadan kadın ellerinin dışarı çıktığını görür, bu ellere yaklaşır. Masanın üstünde sadece kadının elleri, masanın içinde de silik bir silueti vardır. Bu ellere dokunur ve o andan itibaren bu ellerin sahibine tutkuyla bağlanır. Eller birden kaybolunca masanın hikâyesini öğrenmek zorunda olduğunu hisseder. Bu amaçla antika dükkânına geri döner. Dükkân sahibine masanın hikâyesini sorar, masanın şık giyimli bir bey tarafından getirildiğini, çok ucuza dükkâna satıldığını ve asla geri kabul edilmeyeceğini öğrenir. Masanın sırrına vakıf olmayan dükkân sahibini masanın varlığı rahatsız ettiği için o da masayı geri almak istemez. Ama zaten Hasan'ın amacı masayı geri vermek değil onun hikâyesini öğrenmektir. Bu yüzden dükkân sahibinden sadece getirenin bilgilerini ister. Bu bilgiler üzerine internette bir araştırma yapar. Masayı getirenlerin H.B.C. holdingden olduklarını öğrenir. Holding sahibi babanın öldüğünü ama oğlu Kerim'in hayatta olduğu bilgisine ulaşır. Ancak Kerim sosyal medya kullanan birisi olmadığı için evine gitmeye karar verir. Eve kabul edilmediği halde içeri girmeye çalışır. Kocaman Pamuk adlı bir köpeğin saldırısına rağmen eve girmeyi başarır. Bunu yapması üzerine Kerim Bey kendisiyle konuşmayı kabul eder. İlginç bir mizaca sahip olan Kerim Bey, masanın sırrına vakıf olmadığı ama babasının o masanın kölesi olduğu söyler. Annesini küçükken hastalıktan kaybetmiş olan Kerim Bey, babasını da masaya kaptırmıştır. Baba bütün gecesini masaya verir, oğluyla hiç ilgilenmez duruma gelir. Sonrasında da ölür gider. Kerim Bey çocukluğunun hırsızı olan bu masayı satar. Çocukluğundan masayla ilgili hatırladığı tek şey olan bir kartviziti Hasan'a verir. Kartvizitin üstünde Rıfat Ulusu – Ruh Doktoru yazar. Kerim Bey, Hasan çıkmadan önce kendisine ilginç biri olduğunu söyler ve çıkarken sağ tarafa bakmasını söyler. Bu talimatı uygulayan Hasan, Pamuk'un dört yıl önce ölmüş olduğunu mezarından öğrenir. Böylece hayaletleri gördüğünü anlar, ama bu durum onu korkutmaz. Çünkü bu yeteneği ona kadının ellerinin verdiğini düşünür. Ertesi gün doktora gitmek için evden çıkıp arabasına biner. Kilitli arabasının içinde bir kadın olduğunu görür, kilitli arabaya binebildiğine göre kadın bir hayalettir. Rıfat Efendi'nin evine giderken dünyada kaybolduğuna inandığı kadını da ona götürmeye karar verir.

Arabada sohbet ederler, bu sırada Hasan kadının madde bağımlılığından öldüğünü ve geride bir çocuk bıraktığını, bu yüzden çok acı çektiğini öğrenir. Ancak kadına üzülmez, tam tersine çocuğunu bağımlılığından dolayı terk ettiği için çok sinirlenir. Konuşmayı devam ettirmez, sadece onu Rıfat Efendi'ye götürecektir.

Hasan'ın yaşam çizgisinde ilerleyen olay örgüsünün bu kısımların bağımlılık kavramının farklı olay kişilerinin hayatlarını nasıl etkilediği okuyucuya aktarılır. Roman boyunca bir iktidar olarak var olan bağımlılık kavramı her bireyin yaşamını farklı şekilde etkiler ve düzenler. Olay örgüsü içinde yer alan bu masa da bu iktidarın büyülü bir göstergesi olarak Hasan'ın ve Kerim'in babasının hayatına girip onlara bağımlılık iktidarının altında bir yaşam çizgisi çizer.

Hasan kendini iyileştirmek için birtakım büyülü sınanmalar yaşar, bir ruh doktoru bulur. Onun aracılığıyla iktidar göstergesi olan büyülü masadan kurtulmaya çalışır. Hasan gözlerini açtığında yanında Rıfat Efendi vardır, hayalet kadın gitmiştir. Rıfat Efendi bir ruh doktoru olarak kadının sorunları çözüp dünyadaki bağlarını kırmış, onu ait olduğu yere göndermiştir. Artık sıra Hasan'dadır. Hasan'ın defterini okuduğu, kartviziti de gördüğü için masa vakasını hatırlar. Hasan ile bir yolculuğa çıkacak ve masadaki ruhun sırrını çözmeye karar verirler. Bu yolculuk asıl hasan için zor olacaktır. Çünkü Doktor, Hasan'a bağımlı olduğunu, ellere dokunduğu anda ruhundan bir parçayı kadına akıttığı, zaten bu yüzden hayaletleri görebildiğini söyler. Bu bağımlılığa itiraz eden Hasan yine de kadına yardım etmek, onu masadan kurtarmak ister. Öncelikle zihninde odasını masayı canlandırır, Rıfat Efendi'yle beraber buraya geçerler. Burada bilinçaltından gelen öfke ahtapotlarıyla mücadele etmek zorunda kalır. Doktor masanın kim olduğunu tespit etmek için yolculuğu çıkartır. Önce bir sandal ve kaptanı görürler. Kaptan sandalın bağımlısı olup eve gitmemeye başlamıştır. Aynı holding sahibi ve Hasan gibidir. Hasan çocuğunu görmezden gelmeye başlayan bu adama başta sinirlense de onu anladığını fark eder. Doktor Rıfat, sandalın başlangıç hikâyesi olmadığını düşünür ve sihirli bir toz yardımıyla daha geriye giderler. Bir ormanda bulurlar kendilerini, burada Davut isimli bir adam bir ağacın müptelası olmuş durumdadır. Diğerleriyle aynı duyguları paylaşan adam ağacın gövdesinde kadınla tanışmıştır. İşte bu ağaç masanın kökenidir. Rıfat Efendi, kadının gerçek hikâyesini burada öğrenebileceklerini düşünür ve Hasan'a kadının zihnine girmesi gerektiğini söyler.

Masa Dağkuşu ile Hasan'ı bir araya getiren bir geçit görevi görür. Bağımlılık iktidarına bağlı bu kişiyi bir araya getiren büyülü bir geçittir. Her iki olay kişisinin de yaşamlarını

ve zihniyetleri disiplin altına alır, iktidara bağlı kılar. Ancak olay kişileri bazı göstergelerle ve yoldaşlıklarıyla bu durumdan ve bağımlılık iktidarından kurtulurlar. Masanın ortadan kalkmasıyla bağımlılık iktidarının varlığının son bulması anlatılır.

Sadık Yemni'nin *Yatır* romanında karanlık/yok oluş iktidarına hizmet eden bir eşya yer alır. İki âlem arasında geçit sağlayan bu eşya ile başlangıçta karanlık iktidarın görünümü olan cean kendi iktidarını yaymak için bu eşyayı kullanırken romanın sonuna doğru Sarp ve ekibi yani SİMS bu eşyayı kullanarak cean iktidarına son verirler.

Hızır Arif'in iktidarını sürdürdüğü ve çevresindekilerin yaşamını etkilediği en belirgin büyülü iktidar göstergesi evin kendisidir. Özellikle evin bodrumu ve bodrumda bulunan gül desenli parlak taş ortaya çıkan diğer iktidar göstergeleridir. Gül desenli parlak taş büyülü iktidar göstergeleri arasındadır. "Tarık Kor'un beyninde bir nükleer şok bombası patlamıştı sanki. 20, 21 yıl önce dere kenarında gördüğü parlaklıkta bodrumdaki taşların benzeri pembe güller vardı hakikaten."[344]

Birinci Kitap Simyacı bölümünde birtakım göstergeler yer alır. Bu göstergelerin başlatıcısı yine evin bodrumunda yer alan gül desenli parlak taştır. "Tam ortadaki taş yeşil bir floresan gibi ışıldamaktaydı."[345] Bir akşam Şahin ve Mustafa bir başlarına yatırlı eve girerler ve taşa dokunurlar. Bunun sonucunda ikisi de lanetten etkilenir.

Romanın sonunda SİMS ekibi, romanın başlangıcından beri var olan gül desenli parlak taşa dokunurlar ve Sarp İzmirella'ya açılan geçidi bulur. Geçitten ikiz İzmir olan İzmirella'ya geçerler. Burası insanlardan önce yeryüzünde yaşayan ceanlere ev sahipliği yapmaktadır. Ancak bir sorun vardır. Bu sorun her iki tarafı da etkiler. Bu yüzden taşın ve taşın gücünü sağlayan Hızır Arif'in ortadan kaldırılması gerekir. Bu görev Sarp'a aittir.

Eve girip bodruma indiklerinde ilk olarak onlardan önce gelen Salah Bey'in büyükçe bir şapka içinde kaybolduğunu görürler. "Şapka taşlardan fırlamaktaydı. Şu anki yüksekliği bir metre kadardı."[346]

> Salah Bey parlak taşa dokununca merak listesindeki birinci şeyin izahına kavuşmuştu. Şapka, Göz dede ve Mağaralar sembolik dönüştürücülerdi. İnsanoğlunun merak ansiklopedisinin birinci sayfasının, birinci satırında *Ölüm* vardı. Ölüm bilincine sahip zeki yaratıkların en birinci kaygısı ölümü yenmek,

[344] Yemni, *Yatır*, 49.
[345] Yemni, *Yatır*, 127.
[346] Yemni, *Yatır*, 519.

> yaşlanmaya karşı koymaktı. (…) Sarp kafasının içinde patlayan düşünceyle titredi. Bunu zaten deli gibi istemekteydi. Dokunmak ölmek demekti. Kendisi İkibuçuk'u son anda kurtarmıştı.[347]

Yok olduğunun okuyucuya duyurulduğu diğer bir büyülü iktidar göstergesi olan nesne ise Süleyman Kılaronopules'in tablosudur. Kehaneti bozmak için bodruma indiğinde bir tablo çizer ve bu tablonun içine hapsolur. Hızır Arif'in yok oluşuyla beraber bu tablodaki resimde ortadan kalkar ve beyaz haline geri döner.

> Birden babasının dizlerine dayalı duran boş tuvali fark etti. Boş yüzey. Ne demekti bu. Sıyrılmıştı babası 42 yıllık hapishanesinden. Başka ne anlama gelecekti yoksa? Yoksa bu yaştan sonra yaştan sonra resim yap mı diyordu kendisine?[348]

2.20. İç/Dış Mekânlar

Fantastik romanlarda yer alan iktidarların kendi varlıklarını ortaya koydukları ve çevrelerindeki yaşamı düzenleyip disiplin altına aldıkları mekânlar mevcuttur. Bu mekânlar dış, iç ve öte mekânlar olarak üçe ayrılır. Bu mekânların büyülü olarak nitelendirilmesinin nedeni yaratılan evrende barındırdıkları özelliklerinden dolayıdır. Büyüye maruz kalan ya da büyüyü içinde barındıran bu mekânlar büyülü iktidar göstergeleri içinde yer alır. Her fantastik roman ve olay örgüsü içinde yer alan iktidarların mekan göstergeleri bulunmak zorunda değildir veya bu mekanlar büyülü olmayabilir.

İlk anılması gereken dış mekânlardan biri Ahmet Aziz'in *Yılankayası*'nda geçen nehirdir. Aslında ilk olarak büyüdışı gösterge olarak dursa da romanda yer alan anlatım onu büyülü göstergeler arasına sokar.

Haşattu adlı kasabanın insanları oldukça çalışkan, üretken, yardımseverdir. Kasaba bu haliyle bolluk, bereket, huzur ve kardeşlik içinde yaşar. Durumu olmayan kasabalıya imkânı olan kasabalılar hemen yardım eder. Bu yüzden yoksulluk görülen bir durum değildir. Haşattulular cennetten geldiklerine inandıkları bir akarsu olan Güzelsu'ya da sahiptirler. Güzelliklerinin ve bereketlerinin ana kaynağı olarak Güzelsu'yu görürler.

İyiliğin iktidarının sınırları içinde yaşan Haşattu kasabasında yoksulluğun görülmemesi ve yardımlaşmanın kasabanın en temel özelliği olması olay kişilerinin yaşamını düzenler niteliktedir. Bu haliyle olmayan yoksulluk ve yardımlaşma iyilik iktidarının göstergeleri

[347] Yemni, *Yatır*, 519. (Vurgulamalar yazara aittir.)
[348] Yemni, *Yatır*, 599.

olur ve büyülü bir iktidar göstergesi olan cennetten geldiğine inanılan Güzelsu adlı akarsuyun başında tüm kasabayı toplayarak iyiliği yayar.

Müstecaplıoğlu'nun Perg Efsaneleri serisinin ikinci kitabı *Merderan'ın Sırrı* romanında Merderan'ın heykeli yer alır. Bu heykel bir mimari özellik gösterse de aslında bir mekâna açılır. Büyülü sınanmaların yer aldığı ve kadim büyülü içinde barındıran bu yerin geçişi heykelle sağlanır. O yüzden bir iktidar hatırlatıcı olan bu heykel mekân olarak ele alınabilir.

Merderan için daha önce yapılmamış ve sonrasında da yapılamayacak olan bir heykel dikilir. İşte bu heykel büyülüdür. "Tamamen taştan yapılmış olmasına karşın, cübbesinin etekleri rüzgâr azıcık daha sert esse dalgalanmaya başlayacak gibi duruyordu. Güçlü bir yumrukla biten kolu ince bedeninin yanında dimdik uzanıyor, diğer eli pürüzsüz bir asadan destek alıyordu."[349] Merderan'ın bu heykeli onun iktidarına ve onun zamanında yaptıklarına dair bir hatırlatıcıdır. Büyülü olması açısından büyülü iktidar göstergelerine dâhildir. Bunu okuyucu ve birkaç olay kişisi bilir. O yüzden sadece büyülü iktidar göstergesi değildir, her iki kategoriye de girebilir.

Altıf'taki bu heykel okuyucunun ve olay kişilerinin karşısına yeniden iyiliğin iktidarını ve Merderan'ın iktidarını hatırlatıcı büyülü bir gösterge olarak çıkar.

Mekânın bir iktidar göstergesi olarak kullanıldığı fantastik romanlardan biri de Göktuğ Canbaba'nın *Ozanın Şarkısı* romanıdır. Burası büyücü adası olan Kiralan'dır. Büyük Kıta'ya gidip iyiliğin yayılmasını ve korunmasını sağlayan büyücüler burada yetişirler. Bu nedenle Kiralan büyücü adası iyilik/aydınlık iktidarının büyülü bir göstergesidir.

Okuyucu Eryns henüz adadan ayrılmadan önce adada yer alan büyücü kulelerini tanır. Bu tanıtım olay örgüsü içinde okuyucu ve olay kişilerinin karşısına çıkan kule görüntüsü için önemlidir. Yola çıkmadan önce Eryns aracılığıyla bunları okuyan okuyucu olay kişilerinin yaşamlarını düzenleyen bu iktidarların ve onların göstergeleriyle tanışmaya başlar. Büyülü göstergeleri oluşturan bu nesneler arasında Kiralan büyücü okulunun farklı renkteki kuleleri ve cübbeler Büyük Kıta yaşayanları ve büyücüler arasında bilgi aktarımını sağlar, sahip olunan renge göre büyücü hakkında fikir verir.

Diğer bir büyülü iktidar göstergesi olan mekân ise Karlar Kraliçesi'ne aittir. Kristal Orman ile Kraliçe'nin iktidarı başlar ve onun büyülü iktidar göstergeleri ziyaretçilerinin ve civarda yaşayanların yaşamlarını düzenler. Karlar Kraliçesi'nin iktidar göstergeleri ise

[349] Barış Müstecaplıoğlu, *Merderan'ın Sırrı*, 116.

hep soğukla bağlantılıdır. Bölgenin kendisi ve sarayı mimari özellikteki göstergeleridir. Sarayı şu şekilde betimlenir ve saray da buzla, soğuklukla alakalıdır: "Yerden fırlamış bir kristal kümesini andırıyordu saray. Ormanın ortasında duran bir mücevher gibiydi."[350]

Bunun yanında yaratıkları ve kendisini öldürmeye gelenlerden oluşturduğu heykeller de onun karanlık ve büyülü iktidar göstergeleridir. Orman içinde oluşturduğu dayanılmaz soğuk, kar ve fırtına da onun iktidarına hizmet eden göstergeleridir. Bunların oluşumu büyü ile sağlandığı için büyülü iktidar göstergeleri arasında sayılırlar.

Nehrin İki Yakası romanında Gündüz Öğüt olay kişilerinin iktidarı hatırlamasını sağlayan birçok büyülü mekân kullanır. Bunların başında öncelikle nehir gelir. Susuzluk olduğunda dahi nehri kullanmaları yasaktır, nehir lanetlidir. Halkın aklına bu büyülü iktidar göstergesi olan nehrin lanetli oluşu fikrini sunan olay örgüsü içinde ortaya çıkan ilk iktidarın kendisidir. Karanlığa hizmet eden bu iktidar Kara Konsey'dir. Kara Konsey'in diğer bir büyülü iktidar göstergesi başka bir mekândır. Bu mekânın adı Lanet Kuyusu'dur. Aslında Lanet Kuyusu ışık iktidarına ait büyülü iktidar göstergeleri arasında sayılabilecek bir yerken Kara Konsey'in elinde okuyucu ve olay kişileri için karanlığa hizmet eden ve onun hatırlatıcısı olarak var olan bir mekâna dönüşür. Getirildiği son durum nedeniyle ışığın dünyaya sızdığı kutsal, büyülü ve umudu taşıyan bir yer olmaktan uzaklaşarak büyüdışı göstergeler arasında yerini alır ve karanlığın, Kara Konsey'in iktidarının bir göstergesi haline gelir.

Serinin ikinci kitabı *Aghartalı* romanında olay kişilerinin yaşamını etkileyen bir mekân daha bulunur. Bu Kara Klan bölgesinde ve karanlık iktidarın hizmetindedir. Kara Kral, Kara Klan bölgesinde krallığını sürdürür. En kalabalık klan olan bu bölge Efsun Kuyusu'na sahiptir. Bu kuyu Ara Dünya'ya açılan bir kapıdır aynı zamanda. Kara Kral'ın emrinde ve esareti altındadır. Orada sürekli bir nöbetçi bulunur. Nöbetçi o sabah Efsun Kuyusu'ndan gelen yeşil bulutumsu bir ışık fark eder. "O sırada karanlığı yaran aydınlık gözüne çarptı. Önce buna aldırmadı, sonra bir anda aklı başına geldi. Kuyunun ağzına yaklaştı. Deliğin ağzında açık yeşil renkte bulutumsu ışıklar görünüp kayboluyordu."[351] Bunu hemen krala bildirmek için koşar. Krala söyler söylemez hemen kuyunun başına gelirler.

Levent Mete'nin *Büyücüler* romanında iktidarların sınırlarını gösteren binalar/mekânlar vardır. Bunlardan Taş Bina büyücülerin ikamet ettiği ve yetiştiği yerdir. Taş Bina'nın

[350] Canbaba, *Ozanın Şarkısı Kuzey Kıtalar Efsaneleri*, 248.
[351] Gündüz Öğüt, *Nehrin İki Yakası II – Aghartalı*, 98.

olay örgüsü için anılma şekli ve konumu onu bir iktidar göstergesi haline getirir. Taş Bina bir iktidarın ikamet ettiği yerdir.

Yazar, romanının kurgusu için bilinen dünyanın dışında bir evren yaratmış olsa da yaratılan evrenin neresi olduğu ve nasıl bir evren olduğunu detaylandırmaz. İmparatorluğun yer aldığı başkentten, Kop Dağları'ndan, büyücülere ev sahipliği yapan Taş Bina'dan, olay kişilerinin konakladığı başkenttin surlarında yer alan handan bahseder. Zaman içinde bir kesinlik söz konusu değildir.

Bir büyülü iktidar göstergesi olan Taş Bina ise romanın son bölümü olan ve aynı adı taşıyan kısımda yer alır. Taş Bina olay kişilerine hissettirdikleri itibariyle büyülü olduğunu kanıtlar. İktidar olarak tek başına var olduğu gibi aynı zamanda imparatorluğunda yanında yer alır. Buranın baş büyücü olan Magome ile Taş Bina birlikte, bir bütün olarak anılması gerekir.

> Taş Bina Magome demekti. Bunu anlamak için orada birkaç gün geçirmek yeterliydi. Matke, 'Onun gücü ve otoritesi karşısında elimde olmadan tedirginliğe kapılıyorum belki de,' diye içinden sürdürdü konuşmasını. Dev bir gövdenin içine yerleşmiş bir ruhtu Magome. Dengesini koruyabilmek için ayaklarını iki yana açıp ağır hareketlerle sallanarak yürüyor, tabanları ve ayak parmakları bu büyük ağırlığı zemine yaymak için tuhaf görüntüler oluşturacak biçimde yassılaşıp ördek yüzgeci gibi açılıyordu.

Levent Mete'nin *Rika'nın Beyninde* geçen asıl mekân zihnin içidir ve oluşumu gereği zihnin içi büyülü bir yerdir. Zihnin içinde yer alan mekânlar da olay kişilerinin hayatta kalması açısından önem taşır. Bu mekânlar var oluşu nedeniyle birer sınanma barındırır ve iç mekan olarak birer iktidar göstergeleridir. Aydınlığa ulaşma hedefinden uzaklaştırma amaçlı oldukları için karanlık iktidarın, Siyah Rika'nın büyülü göstergeleridir.

Beyin evreninde yaratılan Okyanus bilenen dünyadakinden farklıdır. "Okyanusun suları kan kırmızı, kıyıdaki kum kobalt mavisiydi."[352] Kızıl renge sahip bu okyanus dibinde katilleri barındırır. Martez ve Pepko, yanında Siyah Rika ve birkaç kişilik ekiple bu okyanusun dibindeki kratere gidip Tarihin Çöplüğü'ne ulaşırlar. Katilleri aldatarak geçerler, aynı zamanda ellerinde Müfettiş'in Pepko'ya verdiği birtakım silahlar da yer alır. Bu silahlar küçültme, yavaşlatma ışını atan silahlardır. Böylece Tarihin Çöplüğü'ne

[352] Mete, *Rika'nın Beyninde*, 143.

ulaşırlar. Orada Martez'i Müfettiş bulur, ancak intihar fikrinin gelmesinden dolayı beraber hareket ederler ve Siyah Rika'ya bez bebeği verip Beyaz Rika'nın yanına gönderirler. Böylece Rikalar tek benlik haline kavuşur, intihar fikri son bulur. Gezgin ruhlardan Martez ve müfettiş geçitten geçerek yeraltı ülkesine giderler.

Beynin içinde yaratılan evrende öfke duygusunun iktidarında ortaya çıkan intihar fikri ve Siyah Rika'nın varlığına karşı kurtarma ekibi olarak Martez'in önderliğinde iki iktidar okuyucu ve olay kişilerinin karşısına çıkar. Evrenin temeli büyülüdür. Bu yüzden bu evren içinde otuz kişilik halk ordusunun karşılaştığı sıkıntılar evren/Siyah Rika iktidarının büyülü göstergeleridir.

Yolculukları sırasında Yalancılar Vadisi'nde kendi isteklerine kapılmadan herkesin söylediğinin yalan olduğunu bilerek, Düşler Geçidi'nde hiçbir şeyin gerçek olmadığını bilerek hareket ederler. Onların karşısına çıkan bu durumlar öfke duygunun ve Siyah Rika'nın iktidarının büyülü göstergeleridir.

Sadık Yemni'nin fantastik romanlarında mekânın büyülü kullanımı ve birer iktidar göstergesi olmaları önemli bir yere sahiptir. Bunların ilki, *Muska* romanında geçen kuyudur.

Çatışmayla büyüyen iktidar kavgasında ortaya çıkan büyülü iktidar göstergesi olan nesne ayna, mekân ise kuyudur. Semra'dan altı yıl sonra hastalanıp ölüm döşeğine düşen Necla'nın bahçesinde bulunan kuyu büyülü ve karanlık bir yerdir. Birçok ölüyü ve ölümü içinde barındırır, bu yüzden güçlüdür. "Düşünceleri Necla'nın evine yönelince Ayzıt'ın beyninin içinde bir şimşek çaktı. Birden İblis'in neden evle ilgilendiğini anlar gibi olmuştu. Kuyu. Kuyuydu onun ilgisinin odağı. Bundan emindi."[353] Kara Nesne'nin mekânı olacak bu habis yer varlığıyla olay kişilerine ve okuyucuya Kara Nesne'nin iktidarının hüküm süreceği yer olarak duyurulur.

Yatır romanın en belirgin büyülü iktidar göstergesi olan ev/yatırlı ev, İzmir Alsancak'tadır. Sarp ve ailesi Göztepe'den buraya taşınır. Sarp'ın sezgileri bu ev ile ilgili devreye girer. Evin tarihi çok eskilere dayanır. Hızır Arif adında bir büyücünün yaptırdığına inanılan bu ev 1784 yılına menşeilidir. Büyücü olduğuna inandıkları Hızır Arif evi yaptırdıktan sonra ölünce evin bahçesindeki lahte gömülür. Evi daha sonra Kılaronopules ailesi satın alır. Evin laneti gereği ailenin erkekleri 21 yıl arayla sırayla ölmeye başlar.

[353] Yemni, *Muska*, 187.

> Üç erkek kardeşini ve babasını yutan eve lanet ediyordu durmadan. Tarihleri birbirine karıştırmasına rağmen 1863'te büyük erkek kardeşinin esrarengiz bir şekilde öldüğünü tespit edebildim. Bodrumda. Diğer kardeşi ve babası da 21 yıllık aralarla can vermişler. Şimdi neden olayları Batı takvimiyle anlattığımı anlıyorsun. Tam tamına 21 güneş yıllık tekrarlar söz konusuydu.[354]

Hızır Arif'in ölümüyle beraber ev bir iktidar göstergesi olur. 1968 yılına gelindiğinde eş zamanlı olarak anlatılan olay örgüsü çevresinde evin ve büyücünün iktidarının civardaki insanların yaşamını nasıl etkilediği görülür. 1968 yılına gelindiğinde 21 yıllık sürecin 7 Şubat'ta son bulacağı görülür. İşte olaylar da bu tırmanış sürecinde geçer. Evi Kerime Hanım'ın lanetten habersiz eczacı oğlu Sümer, Avukat Tarık Bey'e kiralar. Evin lanetinin coştuğu bir akşam onları evlerindeki eski bir soba korur. Huzursuzkabadayı adlı bu soba onları evden uzaklaştırmak için hareketlenir bunu gören ev halkı koşarak evden uzaklaşır ve direkt evden taşınırlar.

Yatır romanında okuyucu ve olay kişilerinin karşılarına yeniden çıkan kuyu diğer bir büyülü iktidar göstergesi olan mekândır. Hızır Arif'in yok olmasıyla beraber yatırlı ev de yanarak yok olur. Böylece büyülü bir iktidar göstergesinin yok olmasıyla bir iktidarın ortadan kalktığı olay kişilerine ve okuyucuya gösterilmiş olur.

Zülfikar'ın Hükmü romanında Eski Yer gibi Yediler'e ait olan bir mekân daha vardır. Yediler ve Solaklar burayı düşmanları için kullanır. Adı Kâbus Zindanlarıdır. "Bu zindanlar, Solaklar'a Elif'in hediyesidir."[355] Kâbus Zindanları Solaklar'ın elinde kullanılan ve Yediler'e ait olan sanatla oluşturulmuş bir mekândır. Bu hali onu mimari açıdan iktidar göstergesi yapar, kurulumu da onu büyülü iktidar göstergeleri arasına sokar.

2.21. Öte Diyarlar

Fantastik yazarları romanlarında birkaç farklı evren yaratabilirler. Bu yaratılan evrenlerin bazıların üst iktidarların varlıkları hissedilebilir. Aydınlığın ya da karanlığın görünümleri bizzat bu evrenlerde vücut bulabilir. Kurgunun içine var olan büyülü iktidar göstergeleri aracısız, doğrudan üst iktidara hizmet edebilir ve onun göstergesi olarak kurgulanabilir.

[354] Sadık Yemni, *Yatır*, 5.
[355] Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 1. Kitap Zülfikar'ın Hükmü*, 347.

Buna örnek olarak Barış Müstecaplıoğlu'nun *Ahtapotun Rüyası* romanı verilebilir. Bu romanda asıl iktidar bir duygudur. Bağımlılık duygusunun iktidarında gerçekleşenlerin bir kısmı Kadim Diyar'da geçer.

Kadim Diyar'da Kadim Güçler'e ait göstergeler yer alır. Kayıp ruhların kendilerini bulmaları için oluşturulan vadiler buna örnektir. Hayal Kırıklıkları Vadisi'nde yaşananlar, Gözler Adası'nda var olanlar, kapılar, anahtar birer iktidar göstergesidir.

Srenah'ın Dağkuşu'yla zihinden konuşması sırasında yazarın okuyucuya bu aktarımı tümü büyük harflerden oluşan parçalarla vermesi ise yazarın okuyucu üzerindeki iktidarını gösterir.

Kadim Güçler'in iktidarının farklı diyarlarda sürdüğüne dair romanda bir sahne yer alır. Gulyabani'nin şatosundan ayrılırken Dağkuşu ve Tepegöz çeşitli vitraylar görürler. Bu vitraylarda çeşitli kahramanlar ve sahneler vardır. Bu vitraylar Kadim Güçler'in iktidarının sınırsızlığının göstergeleridir. Çünkü Dağkuşu'nun da dediği gibi "Kadim Güçler pek çok diyar yaratmış, hepsinde anlatmaya değer öyküler yaşanmış olmalı."[356]

Okuyucu bu öyküleri ve Kadim Güçler'in iktidar sahibi oluşunu yazarın önceki romanlarından tahmin edebileceği gibi çalışma içinde incelenen Perg Efsaneleri serisinin *Merderan'ın Sırrı* adlı romanına ait bir vitrayıyla da *Ahtapotun Rüyası* romanında karşılaşır.

> Üstündeki vitrayda bir kolu diğerinden iki kat kalın bir prom, keskin pençeleri olan ürkütücü bir canavar, kısa bir kılıç kuşanmış genç bir adam ve büyücü kıyafetleri giymiş güzel bir kadın vardı, arkalarında burnunda devasa bir aslan heykeli olan görkemli bir gemi motifi işlenmişti.[357]

Görüldüğü üzere Ahtapotun Rüyası birkaç iktidarın yer aldığı bir romandır. Bir kavram olarak var olan bağımlılık iktidarın göstergeleri roman boyunca diğer iktidar sahiplerinin göstergeleriyle beraber var olur.

Barış Müstecaplıoğlu'nun Perg Efsaneleri serisinin son ve dördüncü kitabı olan *Tanrıların Alfabesi*'nin olay örgüsü çoğunlukla Öte Diyar'da geçer. Tanrıların Savaşı'nda Kadim Güçler tarafından Öte Diyar'a sürgün edilen Güç Sahipleri burada kendilerine ait tapınaklar yaparlar. Bir mimari yapı olarak aslında tapınaklar büyüdışı iktidar göstergeleridir. Ancak içinde barındırdıkları zorluklar, sınamalar büyülüdür. Kendilerini

[356] Müstecaplıoğlu, *Ahtapotun Rüyası*, 143.
[357] Müstecaplıoğlu, *Ahtapotun Rüyası*, 142.

tanrı konumuna oturtan bu Güç Sahipleri kendilerine ulaşmak isteyen faninin huzuruna ancak bazı sınamalardan geçerek gelmesine izin verirler. Bu sınamalar kimi zaman sadece birtakım zorluklar olsa bazı sınamalar büyülü zorlukları içinde barındırır. Büyülü zorlukları içinde barındırdığı için bunlar ait olduğu Güç Sahipleri'nin iktidarının büyülü göstergeleridir.

Öte diyar kavramının bir iktidar göstergesi olarak fantastik romanlarda yer aldığı incelemede yer alan kitaplardan biri de Burak Eldem'in *Seni Tılsımlar Korur* romanıdır. Bu romanda yer alan öte diyar beş bin yüzyıl öncesine aittir ve Eser/En-Rava'nın hatırlarının ürünüdür. Gen aktaramıyla her şeyi anılarında taşıyan Eser, bu öte diyara rüyalarında gider ve hatırlaması gereken bilgileri buradan edinir. Melez ırk iktidarının en önemli bilgilerini barındıran bu öte diyar büyülü bir iktidar göstergesidir.

Doktor Sandra'nın hipnozu sırasında ortaya çıkan vizyonlar romanın fantastik kurgusunu oluştururken aynı zamanda okuyucu ve olay kişilerine bilinen dünya üzerinde kurgulanan öncesi evrenini tanıtır. Bu evrende görülen vizyonlar sırasında Eser, genlerinde saklı olan En-Rava olur ve tabletleri saklar. Bu sırada bir tapınaktadır ve bugünün Muhafızları olan Yılan Rahipleri birliğinin iktidarından kaçar. Tabletleri yılan kabartmalarının yer aldığı bir koridorda Ankh işaretli bir taşın arkasına saklar. Bu tapınağın ve tabletlerin yeri hem insanlığın hem de Muhafızlarla melez ırkının hayatlarını şekillendirir. Bu şekillendirme iki iktidara da hizmet eder. Ancak büyülü iktidar göstergeleri arasında sayılan bu yedi tablet ve Alef Kitabı melez ırkın iktidarına ait olup iyilik iktidarının göstergeleridir.

> Dehlizdeyim yine, yılanlı dehlizde. Hayır, çocuk değilim. Üzerimde pelerinim, ayağımda sandallar. Devrilen sütunlar ve çöken kirişle, dehlizin girişi iyice kapanmış. Artık peşimde kimseler yok diye düşünüp rahatlıyorum. Şimdi, emaneti saklamanın zamanı. Emanet? Ne emaneti? Tam o anda, pelerinimin içindeki büyükçe cebe yerleştirilmiş bir paketin ağırlığını hissediyorum. İnce ve parlak kumaşa sarılmış, mukavva kalınlığında metal levhalardan oluşan bir paket. Meşaleyi duvardaki oyuklardan birine yerleştiriyor ve ışığın altına geçip paketi dikkatle açıyorum. Bilmediğim bir yazıyla yazılmış, birbirini izleyen yedi tablet bunlar. Ama biliyormuşum aslında o dili, benim dilimmiş. Garip bir tutkuyla ve saygıyla bakıyorum tabletlere. Sonra, parmaklarımı ilk satırdaki kabartma

simgeler üzerinde gezdirirken, "*Anna bara zepi Ra en dehenet İnnadima*" diye mırıldanıyorum. [358]

Öte diyarın yer aldığı, iyilik/aydınlık iktidarının göstergesi olduğu ve olay örgüsü içinde olay kişilerinin yaşamlarını düzenlediği bir mekân da *Nehrin İki Yakası* romanında geçer. Agharta ya da Yeraltı Ülkesi olarak Gündüz Öğüt adlandırdığı bu öte diyar roman içinde aydınlık iktidarın kullandığı büyülü bir iktidar göstergesidir.

Olay kişisi buraların adlarını duyduğunda umutla dolar, bunun okuyucu üstünde de aynı tesiri olur. Bu yerlerin adları Yeraltı Ülkesi, gökyüzü kapıları, Işık Orman'dır. Gökyüzü kapıları ışığın dünyaya sızmasını sağlar. Yeryüzünde bulunan ışık kuyuları karanlığın elinde olup söndürülmeye çalışıldığı için bu iktidara hizmeti engellenir. Yeraltı Ülkesi'nin varlığı roman boyunca oldukça önemlidir. Onun adı, varlığının bilinmesi bile zulme boyun eğmiş, esaret içinde yaşayanlara umut aşılayabilir. Çünkü "Yeraltı Ülkesi bilgelik demekti, her insanın eşitliği temeli üzerine kurulu bir yaşam anlayışı demekti."[359]

Yatır romanının üçüncü bölümü olan İzmirella bununla ilgilidir ve bu bölümde birçok büyülü iktidar göstergesi yer alır. İyiliğin ve insanlığı kurtarmanın yolunda olan Sarp'a ait göstergeler ile Hızır Arif adlı cean'e ait göstergeler bu bölümde bir araya gelir. Ayrıca İzmirella ceanlerin yaşadığı bölgedir, karanlık iktidar başarılı olursa bu bölge de yok olacaktır. Sarp kurtuluşun nasıl sağlanacağını burada gerçekleştirdiği keşiflerle öğrenir.

Ateş ve Bedel romanında, Ustalar ise Niran Hatun önderliğinde Bengi Hatun, İdris Usta, Salih Usta ve İlyas Usta olarak kapılardan içeri girip Ateş Ülkesi'ne giderler. Ateş ülkesinde herkes ölümsüzdür, sadece çekilme söz konusu olur, çocuk doğumu çok zordur ve herkes sanat sahibidir. Ayrıca ülke koca bir yekalaz taşı gibidir, elektronik hiçbir şey işe yaramaz. Bu açıdan bakıldığında ustaların sahip oldukları sanatları işlevsiz bir iktidar göstergesine dönüşür.

Çalışmanın konusu itibariyle Ateş Ülkesi'nde geçen olay örgüsü birçok göstergeyi içinde barındırır. Ustalar Kapı-Kale'den Ateş Ülkesi'ne girerler. Burada resmi merasim ile karşılanırlar. Bu andan itibaren karşılaştıkları her detay birer iktidar göstergesidir. Bunlar kimi zaman bayrak kimi zaman sancak ya da kıyafet, arma vs. olabilmektedir. Bu göstergelerin çoğunluğu büyüdışı iktidar göstergeleri arasında yer alır, birkaçı büyülü iktidar göstergesidir. Ocak ve okuyucu Ateş Diyarı'nda hem kötülük/karanlık iktidarının

[358] Eldem, *Seni Tılsımlar Korur*, 353. (Vurgulamalar yazara aittir.)
[359] Öğüt, *Nehrin İki Yakası*, 116.

diyarda yaptıklarını hem de diyarın hanedanlıklarını öğrenir. Bu diyarda gerçekleşenler hem diyarın sakinlerinin yaşamını hem de bilinen dünya üzerindeki yaşamı etkiler.

BÖLÜM III

3. BÜYÜDIŞI İKTİDAR GÖSTERGELERİ

Günlük yaşamın içinde yer alan ve bireyin hayatını düzenleyen okul, idari işler, mimari, kıyafet, yasalar, kurallar, kurumlar, silahlar ve kolluk kuvvetleri gibi göstergeler roman içerisinde de yer alır. Bu göstergeler fantastik romanlarda kategorize edildiğinde büyüdışı iktidar göstergeleri olarak adlandırılır.

İktidar göstergeleri büyülü ya da büyüdışı göstergeler olsalar da yaşamın içindeki görevlerini romanda da sürdürürler. İktidar göstergesi bireye ait olduğu iktidarı hatırlatır ve bireyin hayatını nasıl yaşaması gerektiğini düzenler, bireyi disiplini altına alır. Yaşamın içinde bireyin hayatını düzenleyen bu iktidar göstergeleri romanın olay örgüsü içinde var edilen iktidarın göstergeleri olarak da yer alabilir.

Fantastik kurgularda yoğunluk fantastik ve büyülü nesneler ya da kişiler üzerinde olsa da olay örgüsünün akışında büyüdışı nesneler de önem kazanıp olay kişilerine ve okuyucuya var edilen iktidarı hatırlatır. İktidarı hatırlatan bu büyüdışı göstergeler olay kişilerinin yaşam sınırlarını çizerek kendi varlıklarını kazanırlar.

Büyüdışı iktidar göstergeleri bu anlamda bir bayrak, sancak, silah, kıyafet, arma, mimari bir yapı olabilir. Çalışma konusu itibariyle bu noktada önemli olan bu nesneler büyüyle yaratılmamış, büyüyle değiştirilmemiş olmasıdır. Büyünün tesirinden uzak olan nesneler olay kişileri ve okuyucu için büyüdışı bir iktidar göstergesi olarak var olurlar. Çalışmanın bu kısmında da büyülü iktidar göstergeleri bölümünde izlenen yol izlenir, ancak büyülü iktidar göstergeleri bölümünde yer alan sahnelerde var olan büyüdışı iktidar göstergeleri olay tekrarı yaşanmaması adına kısaca bahsedilerek verilir.

3.1. Yoldaşlık/İktidarlar

Fantastik romanlarında kahramanların ya da yoldaşlığı her üyesini büyülü varlıklar ya da özel kişiler oluşturmaz. Yoldaşlığın bünyesinde büyüden uzak, insan ırkından kişiler de yer alır. Bu olay kişileri de iyilik/aydınlık iktidarının neferi görevindedir ve birer büyüdışı iktidar göstergesidir. Büyülü iktidar göstergesi olan yoldaşlık üyeleriyle hareket ederler. İncelemenin bu kısmında da romanlarda yer alan iktidarların görünümlerine ve kurulan çatışmaya yer verilir. Ayrıca bu başlık altında yazarların oluşturdukları fantastik evrenlerinde siyasal düzlemde görülen büyüdışı iktidar çatışmalarına da yer verilir. Var

olan iktidarların sınırları, yönetim şekilleri ve yaratılan evrendeki varlıkların yaşamları hakkındaki söz hakları tanıtılır. Buradaki amaç büyüdışı iktidar göstergelerinin daha anlaşılır olmasıdır.

Ahmet Aziz Çongarlı'nın tek fantastik romanı olan *Yılankayası,* bilinen dünyada geçen fantastik bir kurguya sahiptir. Çongarlı, bu fantastik romanında yeni bir evren ya da yaratıklar yaratmak yerine yaşanılan dünyada yeni bir kasaba yaratmayı tercih eder. Bu kasabaya bilinen varlıklardan olan cinleri musallat eder. Bunların varoluşları hakkında bir fantastik anlatı ortaya koyar. Romanda da iyiliğin ve kötülüğün çatışması yer alır. Bu çatışma okuyucu tarafından çok baskın olarak algılanmayabilir. Yardımlaşma ve dayanışma duygusu kötülüğün iktidarındakilerin sınamasından geçer. Roman konusuyla, sınanmayan iyilik övünülmeye değmez, der. Bu bakımından iyiliğin göstergeleri ve kötülüğün taşıyıcıları okuyucunun karşısına çıkar.

Haşattu adlı kasabanın insanları oldukça çalışkan, üretken, yardımseverdir. Kasaba bu haliyle bolluk, bereket, huzur ve kardeşlik içinde yaşar. Durumu olmayan kasabalıya imkânı olan kasabalılar hemen yardım eder. Bu yüzden yoksulluk görülen bir durum değildir.

Kasabanın bu iyiliğinin ve güzelliğinin her yere yayılmasını engellemek isteyen ve kötülük iktidarının temsilcileri olan Hifrit ve Difrit kasabaya gelir. Amaçları huzuru bozup güzel ve aydınlık olanı yıkmaktır. Cinler başlığı altında detaylı olarak işlenir ve büyülü bir iktidar göstergesi olarak var oluşları ortaya konur. Ancak onların kasabaya gelişleriyle bir birlik kurulması gerekir. Çünkü kasaba halkı öncelikle Hifrit ile Difrit'in ardından da Bilis'in karanlık büyülerine maruz kalır ve ayrışırlar. Kasabaya karanlık ve kötülük çöker.

Yapılan kötülükler sonucunda bazı kasabalılar yılanderili olur. Gün yüzüne çıkmayı reddeden yılanderililer kendilerini Haşattu'nun yanıbaşındaki Kayaşehir'e sürerler. Burada bir hayata başlarlar. Haşattu'dan ayrıldıkları andan itibaren her gece büyük ateşler yanar, eğlence düzenlenir. Gündüzleri suya girerler, yılanderili sayesinde parıldarlar ve yılanlarla da anlaşmaya başlarlar. Böylece Kayaşehir'e Yılankayası denilmeye de başlanır. Bu eğlenceleri Haşattu'yu da etkiler. Gündüzleri parıldamaları izleyen, gece eğlencelerine özenen Haşattu halkı yine işlerinin peşine düşemez. Bozulan düzen bir türlü düzelmez. Çünkü birlikte düzelmedikçe düzelmek mümkün değildir. Karanlık bir kez

kasabaya düştüyse ışığa çıkmak için birlik olmak gerekir. Kasabaya musallat olan cinler ise buna izin vermez. Onlar ışığın ve huzurun düşmanıdır.

Kayaşehir'in yılanları bir süre sonra Haşattu'ya musallat olur. İyice huzuru kaçan Haşattu halkı bir kez daha toplantı yapar. Bu toplantıda bir elçi seçilip Kayaşehir'e gönderilmeye karar verilir. Üç bilge Kayaşehir'e gider ve görüşme yapmak isterler. Ancak bu noktada başarılı olmazlar. Çünkü cesur davranmazlar. Korkaklıklarının bedeli olarak her üçü dünyayı terk etmeye karar verirler ve sabah ölü bulunurlar. Artık tüm kasabayı umutsuzluk sarar. Karanlık iktidar kendi göstergelerini kasabaya yayarak iyice kasabayı kontrolü altına alma noktasına gelir.

Cinler insanları korkuları sayesinde kilit altında tutarlar. Korkularının esirleri olan kasabalılar aynı zamanda cinlerin de esiri olurlar. Üstlerine çöken cinler insanları ağırlık yaparak korkularının kontrolüne teslim eder ve her güzel şeyi, birbirlerini, mutluluğu ve sevgiyi unutturur. Bunları aşan Neon, Efilya'yı alıp çıkışa yönelir. Bu yönelmede cinler karşısına geçip önce bağırır, sonra ışıktan bir duvar olur. Bunlar da aşılınca yılana dönüşürler. Hiçbirine aldırmayan Neon, Efilya'yı alıp Kayaşehir'i terk eder. Sara kadının yanına getirilen Efilya iyileştirilir. Bu sırada Neon tüm kasabalıları kurtarmak için bir plan yapar. Planını uygulamak için babası Fagon ve Hancı Argon'u yanına alır. Çünkü bu iki ihtiyar onun daha önce fark edemediği kadar bilge kişilerdir. Üçünün birliği ve Neon'un yönlendirilmesiyle Kayaşehir'de tutsak kalan kasabalıları kurtarırlar. Kasaba yeniden bir araya gelir, yaralarını sarar ve iyileşmeye başlar. Neon da kalbini Efilya'ya açar ve onlar da bir araya gelirler.

Roman boyunca sınamadan geçen kasabalılar karanlığa düşerler. Karanlıkta boğulmak üzereyken bir kurtuluş kıvılcımı meydana çıkar. Bu kıvılcımla yeniden bir araya gelmeyi öğrenirler. Bu öğrenme süreci birlik olmaları gerektiklerini öğrenmeleriyle atılır. Kasabalılar ve cinler arasında verilen iktidar mücadelesini kasabalılar kazanır. Cinlerin tüm oyunlarına rağmen bir araya gelmeyi başarırlar.

Kasabanın tümü bir yoldaşlık gibi gözükse de aslında birliği oluşturan ve tüm kasabayı karanlıktan kurtaran asıl üç kişi vardır. Başlangıçta üç bilge tüm kasabanın kurtarıcısı olacak gibi durur ancak onlar bunu başaramaz. Tüm karanlığa ve büyüye direnen, karanlığın iktidar göstergelerini ortadan kaldıran Neon, Hancı Argon ve Fagon olur.

Müstecaplıoğlu'nun *Korkak ve Canavar* romanının aksine serinin ikinci kitabı olan *Merderan'ın Sırrı* kitabında büyüdışı iktidar göstergeleri daha fazladır. Perg diyarı

üzerinde görülen iktidar çatışmaları okuyucu ve olay kişilerini bu açıdan etkiler. Büyülü bir savaştan ziyade yaşanan Perg diyarında bir iktidar mücadelesi yer alır. Bu iktidar çatışması siyasi ve sosyal düzlemde Federasyon ile Avcı Kalesi arasındadır. Federasyon Perg Diyarının tek hâkimi olmak ister. Bu iki güç arasında yozlaşmış taraf Federasyon'dur, tek istediği sınırsız güç ve hakimiyettir. Bu iktidarların dışında okuyucuyu, avcı olan Mommar'ın hayatını dinlerken yerel iktidarlarla tanışır. Köyün zengini oradaki her şeye sahiptir. Yaşayanların canlarına bile sahiptir ki bunu kaçmaya çalışırken çalışanların canlarını hiçe sayarak onlara eşya taşıtmasından anlaşılabilir. Parası olan ana yönetimden bağımsız köylü ve fakir üzerinde hüküm sürebilir. Okuyucu bu iktidarı köylünün sorgusuz sualsiz her şeyi yapmasından anlar. Atlılarıyla hızlı hızlı gelen ve ölüm saçan Yedeç Eşkıyaları ise zengin fakir demeksizin herkese aynı korkuyu verir. İkisi de olay örgüsü içinde yerel iktidarın görünümleridir. Küçük iktidarlar halk üzerindeki etkileri ve onların göstergelerinin halkın yaşamını nasıl düzenlediğini, aslında onları nasıl köle ettiğini bu hikâye aracılığıyla yazar okuyucuya duyurur.

Merderan'ın Sırrı romanında görülen iktidar çatışmasının bir benzeri serinin üçüncü kitabı olan *Bataklık Ülke* romanında da görülür. Gök Tanrı Dermense'ye inanan Anageh emiri ve Deniz Tanrısı Junderan'a inanan Telinos emiri arasında bir iktidar mücadelesi yer alır. Tüm bu çatışmanın ve iktidar sınırlarının dışında var olmaya çalışan Özgür Ülke'de bağımsız bir iktidar olarak var olur.

Özgür Ülke'yi ülkenin iki şehrinden de dışlanmışlar ya da özgürlük arayanlar oluşturur. Anageh ve Telinos ülkenin iki şehridir. Buraları tanrının elçileri yönetir. Ülke inançları yüzünden ikiye ayrılır. Anagehliler Gök Tanrı Dermense'ye inanırken Telinoslular Deniz Tanrısı Junderan'a taparlar. Tanrılar Savaşı'nda büyük çarpışmalar yaşanmış ama galip gelen olmamıştır. Şu anda iki şehri de yöneten emirler tanrının elçisi olarak görüldüğü için halk onlara çok sadıktır, sorgusuz her dediklerine inanırlar. Ancak bu özgür olmayan düşünce yapısından bunalan ve artık bir durumun gereksiz olduğunu düşünen bir grup halk, her iki şehirden de oluşan halk Redrem'in kurduğu Özgür Ülke bölgesinde yaşar. Bu Özgür Ülke bulunmamak adına sürekli yer değiştirir.

İki ana iktidar bölgelerinin sınırlarını hem askerlerle hem de yüksek duvarlarla birbirinden korur. Zaten emirlerin sözleri sorgusuz kabul edildiği için üstün bir yönetim gücüne sahiptirler. Her iki yönetiminde askerleri hangi şehre ait olduklarını gösteren kıyafet giyerler. Biri Gök Tanrı'ya inanır, diğeri Deniz Tanrısı'na. Her iki şehirde bir tanrının diğer tanrıdan daha üstün olduğunu düşünür, onunla övünür. Bu ayrışma Tanrılar

Savaşı'nda yaşanan bölünmenin kalıntısıdır. Burfenler takipçisi oldukları tanrıları unutmazlar ve bu ayrışmayı sürdürürler. İki şehrin bu şekilde birbirinden ayrılması Dermense ve Junderan'ın iktidarlarının ayrı ayrı göstergeleridir. Bu göstergelerin şehirlerin yapılaşması, orduların belirlenmesi, inanç sisteminin düzenlenmesi, halkın yaşamının bunu göre düzenlemesi açısından olması bu göstergeleri büyüdışı iktidar göstergeleri yapar. Örneğin Telinos şehrindeki emir şehrin birçok yerine küçük havuzlar yaptırır. Bunların inandıkları tanrıya adandığı iddia eder. Bu havuzlar halkın faydasını gözetmese de halkın yaşamının içine yerleştirilir ve saraya inanç kökenli itimadın artmasını sağlar.

Batalık Ülke romanında okuyucu farklı iktidar alanlarını ve onların görünümlerini takip eder. Fuoli topraklarında ana iktidar olarak iki şehir emirleri ve onların sarayları, orduları, yönetim şekilleri, inançları görülür. Anageh şehri Gök Tanrı inancına ve onun tanrısı olan Dermense'ye inanırlar. Onun iktidarının temsilcisi olan Emir Poreturn'u takip ederler. Telinos ahalisi ise Deniz Tanrısı Junderan'a inanırlar. Junderan'ın temsilci emiri ise Jayoferm'dir. Okuyucu Anageh – Telinos, Gök Tanrı – Deniz Tanrısı, emirleri iktidar çatışmalarını okurken onların iktidar göstergelerine de tanıklık eder.

Beş bölümden oluşan *Keşifler Zamanı* romanı yolculuk üzerine kurgulanmış bir fantastik eserdir. Yolculuklar sırasında gidilen bölgelerdeki iktidarların göstergeleri olay kişileri ve okuyucuya aktarılır. Kahramanların anlık yaşamlarını düzenler ve şekillendirir. Perg'e ulaşmaya çalışan Kılıçbalığı'nın yolculuğu hem büyülü hem de büyüdışı göstergeleri kapsar.

İki kahraman topluluğun tanışması bir olay çevresinde cereyan eder. Bir adaya ulaşan Kılıçbalığı öncü bir grup oluşturur. Keşfe çıkan grubun başında Kaye ve Darok vardır. Bu grubun etrafını Perg'te Federasyon adına çalışan kukla büyücüler sarar. Hepsinin üstünde Federasyon'a ait olduklarını gösteren göstergeler vardır. Federasyon adına, diye seslenerek konuşurlar. Tam yakalanacakken onları isyancılar kurtarır. İsyancılar ise Perg Efsanelerinin kahramanlarından Guorin, Nela ve Leofold'dur. Görüşmelerinin ardından birbirlerine yardım etmeye karar veren iki tarafta önce Kılıçbalığı'na ardından da Durkgador'a gitmeye karar verir. Kılıçbalığı'na doğru giderken Kılıçbalığı'nın Federasyon'un kalyonları tarafından ele geçirildiğini görürler. Onları kurtarmak üzere plan yapmak adına Durkgador'a gitmek zorunda kalırlar.

Bu sırada Federayon Başkanı çok heyecanlıdır. Tarihe adını yazdırmak ister. Çünkü ilk defa kendi yönetiminde başka bir diyarın keşfinin gerçekleşme ihtimali vardır. Tüm diyarlara hükmetme hırsıyla dolar. Ama onun amacı sözde Perg'teki huzurun bozulmamasıdır. Büyük, dümdüz, karaktersiz, zamanının sultanlarının saraylarına benzemeyen Federasyon binasında Delkarna'ya ulaşmaya karar verirler. Tüm bunları ele geçirdikleri korsanlardan öğrenirler, harnanlar kuyruklarının konuşmalarını istememeleri üzerine kuyruklarının ısırığıyla can vermişlerdir.

Üç bölümden oluşan *Özgürlük Uğruna* romanı, Şamanlar Diyarı serisinin son kitabıdır. Bu roman Perg Efsaneleri serisi içinde bir sonu içinde barındırır. Her iki serinin yoldaşlığı bir araya gelir. Yolculukları nedeniyle farklı yerlerde bulunsalar da hepsi aynı iktidara hizmet ederler.

Barış Müstecaplıoğlu'nun Perg Efsaneleri ve Şamanlar Diyarı serilerine bakıldığında bu başlık altında ele alınan konu evrenler yaratılmış olan iki iktidardır. Bunlar Federasyon ve Avcı Kale ile Sultanlıktır. Federasyon Başkanı tüm hırsı ve hükmetme hevesiyle diyarlar arası savaş başlatır. Bu karanlık iktidara karşı, her iki diyarında yoldaşlıkları bir araya gelir ve aydınlık iktidarının kazanmasını sağlarlar. Federasyon iktidarına ait göstergelerin yok olmasına yardım ederler.

Tez içinde Barış Müstecaplıoğlu'na ait ele alınan son fantastik eser *Ahtapotun Rüyası* romanıdır. Bu roman konusu ve işlenişi bakımın içinde daha çok büyülü göstergeler yer alır. Makro iktidar bağımlılık gibi büyüdışı bir kavram olsa da bunun işlenişi büyülüdür. Üstelik roman bilinen dünya üzerinde geçse bile iktidar ve yönetime dair bir bilgi yer almaz. Roman içinde göze çarpan tek büyüdışı gösterge Dağkuşu'nun hayat hikâyesi kısmında yer alan Osmanlı Devleti'ne aittir. Dağkuşu'nun dünyada yaşadığı zamanda iktidar sahibi Osmanlı Devleti'dir. Bu da okuyucu tarafından Ahmet Hamdi Paşa'nın gönderdiği askerlerden anlaşılır. Askerlerin varlığı mensup oldukları iktidarın göstergesidir.

Burak Eldem'in *Seni Tılsımlar Korur* romanında yoldaşlık ve iktidar kavramları düşünüldüğü iyilik/aydınlık/kurtuluş iktidarının neferleri arasında Reşad Hoca yer alır. Onun gücünün sınırlarını romanında en önemli büyülü göstergesi ve başkişisi olan Eser de tam olarak bilemez. Ancak Eser'in kurtarılmasında büyük role sahiptir.

Sakkara'da bulunan Su Kemeri ve Dikilitaş büyülü iktidar göstergeleri olan tableti koruyan yerlerdir. Vizyonlarındaki yolu takip ederek Eser tabletleri, Alef Kitabı'nı bulur.

Bilgiyi ele geçirerek ışık saçan, insanlığa öğretme vazifesini kendine ilke edinen iktidarın kazanmasını sağlar. Bu yolda kendisine yardım eden Reşat Hoca'nın gücü ve çabası aynı iktidara hizmet ederek onun büyüdışı göstergeleri haline gelir.

Göktuğ Canbaba'nın *Ozanın Şarkısı* romanında yer alan yoldaşlık için Thalian'ın olay örgüsü kısımları özellikle büyüdışı iktidar göstergelerini okuyucuya ve olay kişilerine duyurur.

Eryns, Flarian ve İnya'ya, onlar Kristal Orman'dayken Thalian katılır. Eryns, Flarian ve İnya Thalian'a ve onun korumaya çalıştığı Nora'nın köyüne yardım ederler. Yardım tam olarak başarılı olmasa da Thalian yoldaşların yaptıkları bu iyiliği karşılıksız bırakmak istemez ve Karanlık Cadı'ya gittikleri bu yolda onlara katılır.

Okuyucu Thalian ile başka bir iktidar göstergesiyle tanışmış olur. İyilik yolunda hizmet eden, kılıç sallayan bu savaşçı bir İzleyen'dir. Tanrısı Arbex'in yolunda kılıcını iyilik ve ışık için sallar. Arbex onurun, adaletin, iyiliğin tanrısıdır ve Arbex İzleyeni denilen bu kişiler onun yolunu benimsemiş ve onun izinden giden, yaptığı her türlü işi ilk olarak tanrısına göre değerlendiren kişilerdir. İzleyenlerin özel gücü ise karşılarındaki kişinin niyetinin iyi ya da kötü olduğunu anlayabilmeleridir.

Thalian'ın yoldaşlıkla buluşmadan önce kaleden ayrılışı sırasında yer alan bu sahneler büyüdışı iktidar göstergelerinin yer aldığı sahnelerdir. Olay örgüsünün başlangıcından nasıl ki Eryns'in Kiralan'da ayrılması sırasında okuyucu büyülü iktidar göstergeleriyle Eryns aracılığıyla tanıştıysa bu büyüdışı göstergelerle de Thalian aracılığıla tanışır. Kutsal Kale'nin büyüdışı iktidar göstergeleri ve Kiralan'ın büyülü iktidar göstergeleri aynı üst iktidara hizmet eder. İyiliğin, adaletin ve ışığın yolunda olan bu mimari yapıların temsilciler sadece farklı tanrılara yakarırlar ve onların özellikleri doğrultusunda figürler taşırlar. Kutsal Kale Tanrı Arbex'in desteğini yanında hissetmek için yakarır ve onun gücünü temsil eden figürleri üstünde taşır. Kılıç, kalkan, göğüslükteki işlemeler Arbex tanrısının hatırlatıcısıdır. Büyünün ve gizemin tanrıçası olan Lesiaran ise büyücülerin koruyucusudur.

Tılsım-ı Kudret romanın olay örgüsü içinde ışığın ve karanlığın çatışmaya geldiği noktaya kadar olan süreç işlenir. Muskanın tarihçesiyle geçmişe, Fransız'ın yaşadıklarıyla da bugüne değinen romanın anlatımı fantastik bir kurguya sahiptir. Bu fantastik kurgu içinde karanlık ve aydınlık iktidarların kendilerine ait göstergeleri yer alır. Roman kendi içinde ana iki bölüme ayrılır. Bu iki bölümde de yer alan öyküler kendi içinde alt başlıklara

ayrılsa da roman temelde iki bölümdür. Birinci Kitap ve İkinci Kitap olarak isimlendirilen bu iki bölümün arasında tamamı italik olarak yazılmış bir aktarım olan bilgi bölümü yer alır. Bu bölümün adı İlk Muskanın Nasıl Ortaya Çıktığına Dair'dir.

Romanın baş olay kişisi Fransız lakaplı Frederic, A.B.T. adlı gizli bir dünya örgütü olan ve değerli tarihi eserleri, hazineleri arayıp bulan, saklayan derneğin üyesi olan bir arayıcıdır. A.B.T. olay örgüsü içinde arayıcılar, hazine avcıları gibi insanlar için bir iktidar konumundadır. Kendi içinde yasaları, kabul töreni, yeminleri, anlaşmaları olan bu gizli örgüt mikro iktidara roman içinde örnek teşkil eder.

> Fransız, hazine avcıları camiasında tanınan biriydi kuşkusuz ama bu ünün günden güne azalmakta olduğunun ve hükümetlerden gizli bir yapıya sahip olan A.B.T. (Antik Bilgi Toplayıcıları) topluluğunda da istenmeyen adam konumuna yaklaştığının farkındaydı. A.B.T.; yetenekli ve yararlı hazine avcılarına ki hiçbirisi kendisine hanize avcısı demez; bilgi toplayıcıları, iz sürücüler ya da daha çok arkeolog derlerdi, yardım etmesiyle meşhur bir topluluktu.
>
> A.B.T.'nin ne zaman ve ne için kurulduğunu önemli yöneticilerden başka kimse bilmiyordu. Ama kabul gören gerçek, bu teşkilatın İsa'nın doğumundan bile önce var olduğu ve amacının dünyanın eski ve çok önemli gizli bilgilerine ulaşmak için binyıllardır bilgi topladığıydı.
>
> A.B.T. topluluğunun gizli kalması üzerine yeminler ederek ve günlerce devam eden bir tören eşliğinde topluluğu katılırlardı.[360]

İskoçyalı'nın kayıp hazinesini bulamayan ve itibar kaybına uğrayan Fransız dağılmış durumdadır. Uzun arayışlar içine girmiş, zamanının tümünü vermiş olduğu İskoçyalı'nın kayıp hazinesine ulaşamayan Frederic kendini alkole verir, başarısızlık duygusu içinde geçirdiği bugünlerde hiçbir şey yapmaz. Sabahtan akşama kadar alkole düşen bu haliyle yanında kimsesi de kalmaz. Büyükbabasının ve babasının sayesinde kazandığı ünü ve itibarı da kaybetme noktasındadır. Hem büyükbabası hem de babası A.B.T. adlı gizli örgüt için oldukça önemli keşifler yapmış isimlerdir. Onların gölgeleri altında ezilen Fransız ise hiç kayda değer bir keşifle A.B.T. ye hizmet edememiş durumdadır. Bunun için kayıp hazineyi bulmayı çok ister ama bulamaz. Çevresindekileri ve itibarını kaybettiği yetmemiş gibi bir de artık güvenilir olma özelliğini de yitirir, iş bulamaz. Yanında kimsenin kalmadığı bu dönemde bir tek arkadaşı kalır.

[360] Canbaba, *Tılsım-ı Kudret*, 14-15.

Bir güç olarak var olan ve bilginin gücünü elinde bulunduran A.B.T. ye aittir. A.B.T. kendi bünyesinde barındırdığı arayıcılar, sızdırıcılar sayesinde bilginin gücüne kavuşur. A.B.T. aynı zamanda kendisini hatırlatan tören, anlaşma gibi büyüdışı iktidar göstergelerine de sahiptir.

Nehrin İki Yakası serisinin ikinci romanı olan *Aghartalı*, *Nehrin İki Yakası* romanının bittiği yerden başlar. *Nehrin İki Yakası* romanında Agharintay ve Argenya Su Kapısından Agharta'ya gidebilmek için nehre atlar. Ardından yaşananlar, özgürlük için atılan adımlar ve verilen mücadele bu romanın konusudur.

Agharintay ve Argenya'nın ardından şaşkın halk defalarca nehre girer, Kural Uygulayıcılar yaşanan Ejderha anından sonra kaçışırlar. Nehir Klanı'nın Kara Reis'i Zubutan ise uğradığı hezimet sonrası çılgına döner. Konseyi toplar, nasıl bir yol izleyeceklerini tartışırlar. Nehir Klanı küçük zaferlerinin sonucunda nasıl yol izlemeleri gerektiğini Rehber Tanka'ya danışırlar. Kamaht ailesi büyük bir alevin başında yapılan bu konuşmalarda öncülük eder.

Rehber Tanka ve klan mensupları da ateşin başında göç etme kararı alırlar. Uzunca konuşmanın ardından işlerini bitirip toparlanmaları yönündedir. Ancak şu anda herkes çok yorgundur. O yüzden gece dinlenme kararı alınır. Konuşmanın ardından Kam'ın yokluğu fark edilir. Çocuklara sorduklarında Kam'ın yerini söylerler. Bu yüzden küçük bir ekip Kam'ı aramaya çıkar. Ona ulaşan Kam'ın ağabeyi Kama olur. Küçük kardeşini tatlı sert uyarır, ama Kam'ın getirdiği bilgiler çok önemlidir. Kara Reis dostu dosta kırdırmak ister ki isyan daha da büyümesin. Bu yüzden Nehir Klanı'nın bu sakinleri Rehber Tanka önderliğinde Işık Ormanı'na bir an önce gitme kararını alırlar. Ceza mağarasının içinde bulunan tünelden nehrin karşı yakasına geçerler. Böylece büyük göç başlar.

Okuyucu romanın bu kısmında iki iktidarla karşılaşır. İlk olarak Kara Kral'a bağlı Kara Reis Zubutan ve karşısında da isyancılar/özgürlük savaşçıları yer alır. Okuyucu ve olay kişileri, olay örgüsü boyuncu isyancıların kurdukları yönetim ve Kara Kral Nubutan'ın iktidar göstergeleriyle karşılaşır. Özgürlük savaşçıları yoldaşlığın diğer bir ayağını oluşturur.

Levent Mete'nin *Rika'nın Beyninde* adlı romanının kurgusunda büyüdışı iktidar göstergeleri kurulan fantastik evrenin dışında kalır. Yeryüzü dünyasına ait göstergeler arasında iktidar ve muhalefet partilerinden bahsedilir. Ortaya çıkan F.T. projesi ile

beyinler artık ölmez, ikinci yaşam merkezlerine var olmaya devam eder. Bu konuda çatışmalar yaşayan iktidar güçleri yer alır. Yeryüzü üzerinde bulunan iktidar partileri ve muhalefet partileri söz konusu olur.

> Ancak artık söz konusu olan, ölüme karşı sınırlı bir yaşam tarzını savunmak değildi. Geçerken fısıldanıvermiş olan, tüm süreci taçlandırıyordu. Saflar yeniden belirlendi. İktidardaki Halk İçin Birlik Partisi, yıllardır içinde yer aldığımız, daha özgür ve eşitlikçi bir dünya umutlarımızı bağladığımız bu parti, Erdemin Işığı Partisi'ndeki tutucuların bir bölümünü yanına çekerek kendine çekidüzen verirken, o güne kadar F.T. projesini desteklemiş olan yenilikçilerin bazılarıbir karşı kampanya düzenlediler. Sınıfsal çıkarlar ve inançlar üzerinde duran yapılar, bu büyük dönüşümün yarattığı sarsıntıyla dağılıyor, bu beklenmedik ittifaklar ve oluşumlarla yeniden biçimleniyordu.[361]

Bu partilerin dışında bir de yapılan işlemin bir distopya olduğunu savunan ve F.T. projesine tümden karşı olan Muhalifler yer alır. Araların yüzyıl farkı olan Pepko ve Martez muhaliflerinin neferleri arasında yer alır ve büyüdışı iktidar göstergeleri olarak fantastik evren başkahramanlardır. Rika'nın beyninde gezgin bir ruh olmadan önce kendini öldüren Martez, ölümü için mavi bir sıvı içer. Bu sıvı muhalif iktidarına ait ve yeryüzü iktidarından kaçışı simgeleyen bir nesnedir. Bu hali nedeniyle o bir büyüdışı iktidar göstergesidir.

Fantastik evrenin kurulmasını sağlayan ise öfke duygusu ve onun ortaya koyduğu intihar tepkisidir. İktidar sahibi olan öfkenin getirisi olan intihar ise onun büyüdışı iktidar göstergesidir. Sonunda bu duygudan kurtulan Rika'nın bölünmüş benliklerinin fantastik evren olan beyinde bütünleşmesiyle son bulur. Büyülü bir iktidar göstergesiyle büyüdışı bir iktidar göstergesi olan intihar fikrinin son bulması öfke iktidarının son bulduğunu gösterir.

Kurulan evren gereği büyüdışı iktidar göstergeleri *Rika'nın Beyninde* romanında yoğunlukta değildir. Barış Müstecaplıoğlu'nun *Ahtapotun Rüyası* romanında olduğu gibi bir duygunun iktidarı etrafında kurulan evrenlerde yazarlar iktidarı duyguya aktardıklarında büyüdışı göstergelere yoğunluk vermezler. Bunun nedeni kurulan evrenin niteliğine bağlanabilir.

[361] Mete, *Rika'nın Beyninde*, 36-37.

Mehmet Berk Yaltırık'ın 2015 yılında kalem aldığı *Yedikuleli Mansur* romanı fantastik kurgusunun yanında iktidar kavramı açısından oldukça çok malzeme sunan bir romandır. Osmanlı Devleti zamanında Kanuni Sultan Süleyman'ın devrinde geçen bu roman kabadayıları, zorbaları konu edinerek bir iktidar kavgasını okuyucuya sunar. Naralarıyla ve namlarıyla tanınan, iktidarlarını bâki kılan bu zorbalar Konstantiniyye'nin sınırları içinde bir iktidar çatışmasına düşerler. Bu çatışmanın başlamasına Konstantiniyye'yi basan ecinniler neden olur. Esas iktidar sahibi olan Kara Şaban'ın iktidarının sarsıldığını düşünmesiyle roman iki olay örgüsü çevresinde gelişir. Kara Şaban iki cephede iktidar mücadelesi verir. Bunlardan biri ecinnilerin iktidarıyla diğeri sokak iktidar mücadelesi içinde olur. Bu iktidar çatışmaları esnasında iktidar taraflarına hizmet eden göstergeler okuyucu ve olay kişilerine sunulur. Sunulan bu göstergelerin çoğunluğu büyüdışı iktidar göstergeleridir.

> Haim, onların topuk sesleri uzaklaşırken yeniden burnundan akan kanları elinin tersiyle silip hiçbir şey olmamış gibi dayılara, zorbalara bakındı. "Şimdi Şaban ile Siyavuş'un cengi başladi!"
>
> Stavro elindeki kadehten şarabı sağa sola saçarak söylendi: "Vre Haim isler berbat olazağa benzer. Murad'i kimin hakladiği elân meshul. Gayri bu zenge Karagümrüklüler de dahil olazaktir! Ziyadesiyle kan akazaktir!"
>
> "Faili meçhul olsa ne yazar be Dalyancı? Siyavuş'un kopeklerinin işidir, bilmeye luzüm var? Karayümrüklerin dahil olması neyi değiştirir? Cengin gidişatını biz tayin ederiz. Yanim tefeci, tüccar, sarraf takımi tayin eder. Senin de dediğin gibi bu cenkten kim sağlam çıkarsa ona biat edeceğiz, icap ederse Karayümrüğü icap ederse Kara Şaban! Kanstantiniyye bir koca şehir, artik bileğine dayanan değil bizi ve akçesi olani arkasina alan kuvvetlidir…"[362]

Romanın olay örgüsü Konstantiniyye'nin ecinnilerin basmasıyla başlar. Konstantiniyye halkı rahat uyku uyuyamaz, sürekli tehlike altındadır, gece gulyabaniler, kurt âdemler, ecinniler sürekli rahatsız eder, sokak ortasında adam öldürür vaziyettedir. Okuyucu ve olay kişilerinin karşılaştığı ilk külhani Ases Ahmet'tir. Gece bekçiliği yapan bu yeniçeri hırsızın uğursuzun korktuğu bir isimdir. Dul bir kadının çığlıklarına iştirak ederek gece onunla eve gelen gulyabaniyi bekler. Beklemesi boşunadır ve gulyabani tarafından parçalanarak öldürülür. Cenazesi acele bir şekilde sabahına kaldırılır. Çok haber

[362] Mehmet Berk Yaltırık, *Yedikuleli Mansur*, 141.

dağılmamasına rağmen cenazesi oldukça kalabalıktır. Cenazeye katılan Kırımlı, genç bir çocuk olan Mansur bu kabadayı âlemine girmek ister. Orada yaşlı yeniçerilerden duyduğu namlı ve tek korkulan iktidar olan namlı Kara Şaban'ı duyar. Burada okuyucu namlı kavramı çerçevesinde kabadayı Kara Şaban'ı tanır. İktidar sahibi ve sokaklar için söz hakkına sahip olan Kara Şaban, Kara Davud'un emanetine taşıyan zorbadır. Burada duyurulan göstergeler büyüdışı göstergelere ait oldukları için asıl anlatım o kısımda yer alır.

Kara Şaban gibi namlı olmak isteyen Mansur gidip kendisini bulur ve hizmetine girmek istediğini söyler. Bunun için Kara Şaban'ı ikna etmesi gerekir, çünkü Kara Şaban altmışa merdiven dayamış artık çok da dışarı çıkmayan bir zorbadır. Adının ve namının gücüne dayanarak hâlâ tüm İstanbul'u yönetir. Galata'da ikamet eden Kara Şaban ecinnileri bilse de asıl durumu Mansur'dan öğrenir ve Mansur'un anlatımıyla kendi iktidarına zarar verilebileceğine inanır. Bunun için bir plan yapmaya karar verir. Çünkü bir yandan Gaddar Siyavuş ve bir yandan bu ecinnilerin İstanbul'da durumu kendi zorbalığını tehlikeye atar.

Gaddar Siyavuş'u kendi kapısının önünde rezil edip sabah ezanından önce İstanbul'dan yok olmasını söyledikten sonra Mansur'u da yanına alarak meyhaneci Panayot'a gider. Panayot meyhaneci olmadan önce efsuncudur, simyayla uğraşır. Ecinniler ortaya çıktığından beri de araştırmalarına devam eder. On yedi yıl öncesinde kurt âdemleri Konstantiniyye'den kurtaran Kara Şaban şimdi yine aynısını başarmak içim Panayot'a gelir. Ondan edindiği bilgileri alır ve girişin Ayasağa yönünden olduğunu öğrenir. Öncelerden yeniçeri arkadaşı olan Ayı Osman'ın da orada yaşadığını hatırlayarak ilk oraya giderler. Osman, Kara Şaban'la beraber kılıç savurduğu kurt âdemlerinden birinin ısırması sonucu kendisi de kurt âdeme dönüşmüştür, ama insan kanına girmez. Ecinnilerin Konstantiniyye'yi bastığı ve Kara Şaban'ı zor duruma düşürdüğü bu iktidar çatışmasında Kara Şaban'ın yanında yer alır.

Kırım'da edindikleri bilgilerle zorbazlardan Çamur'un adına ulaşırlar. Ancak Çamur tek başına değildir. Arkasında Sadrazam Rüstem Paşa yer alır. Hortlak âleminin içinde yer alan ve efsunla sürekli uğraşan Rüstem Paşa Sadaret mührü uğruna bu ecinnileri Devlet-i Aliye'nin başına bela eder. Lala Mustafa Paşa ile araların iktidar savaşında ona mührü verecek ve tek iktidarını sürdürmesini sağlayacak bu oyun onun iktidar göstergesidir. Ecinniler de Rüstem Paşa'nın büyülü iktidar göstergeleridir. Ancak onun oyununu bozan Kara Şaban olur. Kurtardığı obur ecinnilerini Kırım'a geri çağırır. Bu noktada okuyucu ve

olay kişileri üst iktidar çatışmasına tanık olurlar. Bunun göstergelerini de romanın başından beri takip ederler, sadece iktidar sahibini olay örgüsünün sonuna doğru öğrenirler.

Bir gün ve bir gece içinde üç kabadayının ölmesi, halkın silahlanması, her yerin kan içinde olması nedeniyle padişah ferman verir. Yeniçerilerini ve kadılarını sokağa döken padişah bunun sorumlularının tutuklanıp icabına bakılmasını emreder. Olay örgüsünün bu kısmında okuyucu ve olay kişileri bireysel iktidarların ötesinde yer alan makro iktidarın izleriyle ve göstergeleriyle karşılaşır. İlk karşılaşması her ne kadar Rüstem Paşa ile olsa da asıl büyüdışı göstergeler romanın son kısmında yer alır. Sokağa çıkan kolluk kuvvetleri tüm sorumluları ve zorbazları getirir. Bu sırada gözüken kolluk kuvvetleri asesler, yeniçeriler ve kadılar Osmanlı Devleti'nin büyüdışı iktidar göstergeleri olarak sokağa iner ve yaşamı düzenleyip disiplin altına alırlar.

Panayot, Mansur, Ayı Osman ve Roza ile yaptığı Kırım yolculuğunun ardından ve oradaki ecinni iktidarının İstanbul'dan çekilmesini sağlamasının ardından İstanbul'a dönerler. Kara Şaban'ın takımından olan Panayot ve Mansur büyüdışı iktidar göstergeleri olarak nefer konumunda yer alırlar.

Derzulya serisi oluşturan kitap üçlemelerinden ilk olan Habis Üçlemesi serinin başlangıcıdır. Bu üçlemenin ilk romanı olan *Asi* ise evreni okuyucuya tanıtan niteliktedir. İktidar çatışmalarının oldukça yoğun olduğu, üst iktidarların söz konusu olduğu bu romanda mikro ve makro iktidarlara ait çokça büyüdışı iktidar göstergesi yer alır. Bazıları detaylı betimlemelere sahipken bazılarının sadece adı geçer. Ancak bu göstergeler tüm Derzulya halkının yaşamı üstünde söz hakkına sahip olan iktidarları temsil ederek onların yaşam sınırlarını çizer.

Tek tanrılı dine inanan Derviş Mikael Sabır Ülkesi'ni kurar, başkentini Kudüs olarak inşa ettirir. Kadim olarak adlandırdığı tek tanrılı dini yayan misyonerler grubunu kurar. Bu grup onun yönetimini tüm Derzulya'ya anlatır. Bununla Derviş kendi iktidarının sınırlarını genişletir, daha çok insana ulaşır. Dini yayan bu misyonerler onun büyüdışı iktidar göstergeleridir. Aynı zamanda Derviş'in iktidarının yoldaşlarıdır. E-zmaraf'tan kaçan Pense buraya başka bir isimle sığınır ve Derviş'in en önemli adamlarından biri haline gelir. Ona bir tapınak inşa eder. Pense de onun adamı olarak büyüdışı iktidar göstergesi görevi görür.

Uçar'ın Habis Üçlemesi serisinin ikinci romanı ise *Sin – Sarı İstala*'dır. Sin – Sarı İstila romanında birkaç farklı iktidar görülür. Janus'un ve Sürgündeki'nin iktidarının karşısında olan bu iktidarlar büyüdışı sayılabilirler.

Bunlardan biri Harzam'ın oluşturduğu intikam iktidarıdır. Harzam, Runik Kral Edmas'la birlikte Janus'a karşı yürüttükleri plan doğrultusunda Derzulya üzerinden yetiştirebileceği iyi savaşçılar toplar. Bunun için yolunu Ölümün Beş Küçük Kardeşi olarak anılan ve onlardan geriye sadece kendisinin kaldığı Dus'un evine düşürür. Dus ve kardeşleri ölüm makineleri gibidir. Onları Grihavarailerden biri zamanında ailelerin kaçırır. Onları kötü ve katil olduklarına inandırmak için cinayet işlemelerini sağlar. Daha sonra Janus'un emri doğrultusunda Grihavari evinden ayrılır, çocukları öldürmez. Ancak çocuklar hayatta kalabilmek için yapabilecekleri tek şeyin öldürmek olduğunu düşünürler. Kiralık katiller olarak ortalığı kasıp kavururlar. Ancak yaptıkları son işte Dus, kardeşlerinin izlediği yolu beğenmez ve onları öldürür. Sarhoş olduğu bir gece kendini kurtarmaya çalışan genç Harzam'la da arkadaş olur. İşte bu eskiye dayanan arkadaşlığına güvenen Harzam onu intikam iktidarına katmak ister. Fakat Dus öldürmeyi bırakmış ve karısıyla sakin bir hayat sürer. Karısı çok hastadır ve ölmek üzeredir. Dus'un Harzam'la gitmesini isteyen ve acılar içinde kıvranan karısı kendisini duvarda asılı olan Dus'un kılıcı Bohem ile öldürür.

Harzam ve ekibi, Harzam'ın çiftliğine savaşçı eğitimi için dönerken Sarp ve ekibi Gökkurt'tan Kurâf'a doğru yola çıkarlar. Kargeba'yı bulmak için çıktıkları bu yolun bir kısmından sonra Sarp diğerlerinden ayrılır. Elem, Lokan ve Yıldız başka bir yoldan Kurâf'a gider. Sarp başka bir yoldan Kurâf'a giderken yolu Abserzahil ve onu kandırıp öldürmeye çalışan Hubris gizli örgütüyle kesişir. Uzun yıllar önce kendisinin kurduğu bu örgüt bilginin gücüne inanır. Krallardan bilgi toplar, casus olarak çalışan üyeleri vardır. Elinde bulundurdukları tapınak, kitaplık ve casuslar büyüdışı iktidar göstergeleridir. Sarp buradan ayrıldıktan sonra Kurâf'a gider. Kurâf'a gittiğinde mekânın değişimine tanık olur. Üç büyü dükkânı kapalıdır. Nedenini sorduğunda artık büyü malzemesi bulmadığını, büyünün gücünün azaldığını ve Tohtların ortadan kalktığını öğrenir. Bu noktada Elem'in Toht fısıltısını hatırlar. Büyülü bir iktidar göstergesi olan fısıltı büyüdışı iktidar göstergelerinin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Büyünün kaynağı ve ortaya çıkışıyla varlık bulan Tohtların ortadan yok olmasıyla büyü malzemeleri bulunmaz hale gelir. Bu da Janus'un ve Habis'in iktidar gücünün zayıfladığını gösterir. Bunu ortaya koyan üç büyü dükkânının kapanması da büyüdışı iktidar göstergesi olarak isyan iktidarının gücünü okuyucu ve olay kişilerine duyurur.

> Ölümsüz Asi çeşmeye bakan meydanda üç dükkânın kapalı olduğunu fark etti. Bunlar bütün Derzulya'da meşhur büyü malzemeleri satıcılarıydı. Tezgâhını kurmuş bıçak bileyen ihtiyara bağırdı. "Bunlar niye kapalı bayım?"
>
> Bileyici elindeki bıçağı kenara koyup, körelmiş bir başkasını alırken, "Ellerinde malzeme olmayınca çaresiz kapandılar," diye cevapladı. "Toht'lar öldü, büyüler eskisi gibi değil. Derzulya değişiyor."
>
> Sarp kesesinden bir altın doka fırlattı adama. Bu üç günlük kazancı olmalıydı.
>
> "Derzulya değişiyor," diye mırıldandı. Hakkı vardı adamın.[363]

Flamaların açıldığı, kılıçların adlarının anıldığı, kaleye karşı tapınakların yapıldığı ve yarıştığı iktidar mücadelesinde Janus ve Tanrı Habis iktidarının tarafında yaşanan zayıflama yazarın Habis Üçlemesi serinin bu ikinci kitabı olan *Sin – Sarı İstila*'da olay örgüsünün farklı noktalarında okuyucu ve olay kişilerine farklı şekillerde gösterilir. Sarp aracılığıyla tanık olunan değişimde yer alan üç büyü malzemeleri satan dükkânın kapanmasının yanında romanın sonunda bir tuzak sonucu Janus ve İblis'le buluşan Sarp girdiği mekânda göze çarpan değişimle Kurâf da bile karanlığın gücünün azaldığını okuyucuya duyurur.

> Peçe, Derzulya'nın en ünlü tavernasıydı. Burada yapılan planlar, anlaşmalar, el sıkışmalar milyonlarca insanın kaderini belirlerdi. Sarp çok iyi bilirdi burayı, ama son uğradığından beri epey değişmiş olduğunu gördü. En büyük değişiklik duvarlarda açılan deliklerle içerinin güneş ışığına boğulmasıydı.[364]

Habis ve Janus'un el birliğiyle karanlığa boğup değiştirdiği bilinen eski dünya Derzulya olur. Karanlık, kötülük beş yüzyıllık bir süreçte hüküm sürer. Habis'in dünyaya gelmek üzere olduğu bu süreçte Elem'in doğmasıyla dengeler değişir. Büyü gücü azalır, büyü kaynağı Tohtlar ortadan kalkar. Artık karanlığın içine ışık sızmaya, büyünün gücü yitmeye ve metal hareketlenmeye başlar. Beş yüzyıllık iktidarın karşısında yer alan bu büyüdışı iktidar göstergeleri karşı iktidarın zayıfladığını gösterirken ait olduğu iktidarın gücünü de okuyucu ve olay kişilerine duyurur.

Sadık Yemni'nin *Yatır* romanında Roman içinde aynı zamanda birtakım birliklerin, loncaların isimlerinden bahsedilir. Bu toplulukların halkın yaşamını etkilediği,

[363] Uçar, *Sin – Sarı İstila*, 241.
[364] Uçar, *Sin – Sarı İstila*, 253.

yönlendirdiği söylenir. Ancak onların etkileri ya da iktidar göstergeleri verilmez, sadece isimleri anılır.

> Bazı rastlantılar olmasa burnunun dibinde dönen kumpası hiç hissetmeden geçer giderdi. Sabetaycılar, Frankistler, Gül Haçlar, Tapınakçılar, Masonlar, Teosofistler ve diğer kumpanyalar kim bilir ne fırıldaklar çevirmekteydiler. Bir sürü yerli işbirlikçileri vardı. Abisi Masondu ve çok zengindi mesela. Oğulları da Allah bilir loncada çoktan yerlerini almışlardı.[365]

Alıntıda verilen bu loncaların iktidar seçimlerinde ve kararlarda etkili olduğu söylenir.

Zülfikar'ın Hükmü birkaç olay örgüsünün bir araya gelerek bir bütün oluşturmasıyla kaleme alınır. Okuyucu için her olay örgüsünün başlangıcı bir tanışmadır. Romanın kişi kadrosu birkaç olay örgüsünün bir araya gelmesini sağlaması için oldukça yoğundur.

Romanın başında ocağın başı olan Behruz Usta tarafından Ocak İstişaresi düzenlenir. Ocağın büyülü iktidar göstergelerinden sayılan istişarenin ardından İdris Usta Ankara'ya döneceğini açıklar. Ankara'da onu bekleyen işler vardır. Kırk yıl aradan sonra yeniden 12. Daire açılır. Talihsiz bir olay sonrası kapanan 12. Daire'ye İdris Usta yeniden iki asker atanmasını sağlar. Aslında 12. Daire için çalışan subaylar vardır, gizli görevde olarak çalışmalarını sürdürürler. Ancak artık hepsi bağlı oldukları birimi görmek isterler. Bu yüzden Hava Üssü Komutanlığında Genelkurmaya bağlı olarak 12. Daire açılır. Getirilen iki asker ancak 12. Daire'nin kimliğinden habersizdir. Komutan olarak Deniz Yüzbaşı Sarp Gönen ardından beş ay sonra Jandarma Üsteğmen Doğan Aral birime vitrin yüzü olarak atanırlar. Sarp beş aylık süreçte artık ne olduğunu anlamaktan vazgeçmiş, iyice arkaya alındığını düşünerek bilgisayar oyunlarına sarmış vaziyettedir. Yanına Doğan geldiğinde onun ilk meraklı tavırlarına, birimi anlamaya çalışmasına güler geçer. Doğan birimin talimatnamesi doğrultusunda ülkede olan ve inanılan bilim dışı faaliyetleri araştırma başlar. Okuyucu da bu büyülü aleme Doğan gibi bakar.

> "O izahatı ben de veremem Doğan. Verilecek gibi değil çünkü…" dedi yüzbaşı. Masasına döndü. Çekmecesinden çıkarttığı ince bir kitapçığı Doğan'ın masasına bıraktı:
>
> "Sen en iyisi kendin öğren… Bu 12. Daire'nin talimatnamesi. İlk okuduğumda şaka zannetmiştim ama değil. Tamamen devletin kaleminden çıkma ve resmi… Oku."

[365] Yemni, *Yatır*, 410.

Doğan kitapçığı eline alıp şöyle bir kurcaladıktan sonra Görev ve Yetkiler kısmını okumaya başladı. Küçük bir paragraftı bu ama anlayana kadar birkaç defa okumak zorunda kaldı. Aynen şöyle yazıyordu:

"12. Daire'nin görevi, Türkiye Cumhuriyeti'nin varlığını, bekasını ve bütünlüğünü tehdit eden tüm bilim dışı gelişmeleri izlemek, bu tür gelişmelere karşı istihbari faaliyetlerde bulunmak, gerektiği takdirde operasyonlar düzenlemek, elde edilen istihbaratları devletin yetkili diğer birimleriyle paylaşmak, gerekli olduğu hallerde, yetkili diğer birimlerin bu hususlardaki faaliyetlerine yardımcı olmak…"[366]

Her ne kadar bilim dışı faaliyetler, cinler, vampirler, büyüler onun için uzaksa da öğrenmeye çalışır. Sarp ise her şeyden vazgeçmiş durumdadır. İlerleyen zaman içinde Sarp mesleğinden istifa etmeye karar verir, çünkü artık bir işe yaramadığını düşünür. İçmeden döndükleri bir akşamın sabahında Sarp bu fikrini Doğan'a açıklar. Doğan bu fikri yadırgasa da komutanına bir şey diyemez. Bunun sonucunda Sarp'ın istifa mücadelesi başlar, ancak kendisine asla bir muhatap bulamadığı için istifa da edemez. Bu sırada Türkiye'ye ziyarette bulunan Ebu Sina yakın koruması tarafından öldürülür. Katil sorgusu sırasında 12. Daire'nin adını verdiği için acilen yüzbaşı ve üsteğmen sorguya dâhil edilir. Sorgu odasına gelen Sarp ve Doğan'ı gören katil Vahap yutmuş olduğu ayarlı siyanür kapsülü sayesinde intihar etmiş olur. Son sözü de 12. Daire'ye Alamut'un selamı olduğudur. Her ne kadar bu işin içinde başka bir iş olduğu anlaşılsa da her şeyden habersiz olan Sarp ve Doğan zor durumda kalır.

Olay örgüsünün bu noktasında büyüdışı iktidar göstergelerinin ait olduğu iktidarla okuyucu tanışmış olur. Her ne kadar ocağın kullandığı silahlar, yatağanlar, kılıçlar büyüdışı iktidar göstergeleri arasında sayılsa da asıl büyüdışı iktidar göstergeleri 12. Daire aittir. Devletin bekası için çalışan bu durum büyülü her şeyi bilim dışı varlık ya da durum diye kodlar ve açıklama getirir. İyilik yolunda hareket eden, ülkeyi karanlıktan ve kötülük koruyan bu kurum iktidara ortak hareket eder.

Erbain Fırtınası romanında iyilik/aydınlık iktidarına Bahar da katılır. Onun katılması biraz olaylı olsa da Yediler'e zorda kaldıklarında yardımcı olur. Bahar'ın yardımıyla ve üstün çalışmasıyla Yediler, Bengi Hatun'un emaneti konusunda ulaşmak istedikleri bilgiye ulaşırlar. Bahar Profesör Murat'ın günlüklerini okur ve tercüme eder. Bengi Hatun'a durumu biraz şantaj yoluyla gibi gözükse de açar. Tüm bilgileri verir. Okuyucu

[366] Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 1. Kitap Zülfikar'ın Hükmü*, 65.

bu sahnelerde Bahar olay kişisiyle özdeşleşebilir. Bahar'ın bir dış göz olarak Yedileri ve olayları tanıması, anlaması onu okuyucuyla aynı konuma getirir.

Sırdaş söylemiyle birlikte okuyucu öğrenir ki Yediler içinde rütbeler söz konusudur. Yediler'in sırlarına ortak olup görevlendirilmeyenler Sırdaş konumundadır, sırra ortak olup görevlendirilenler yani 12. Daire, Solaklar, Yörükler gibi isimler ise Yârenlerdir. "Sırdaşlar sadece bilir ve saklar. Yârenlerin sorumlulukları vardır. Yani Solaklar'ın, Yörükler'in ve tabii ki sizlerin…"[367]

12. Daire, Behzat Taner'in sekreteri Julide'yi alır. Behzat Taner Cahit'le birlikte kaçak durumdadır. Alamut, 12. Daire ve Yediler onu ararken o İzmir'den yurtdışına çıkma planı yapar. Julide'nin 12. Daire'nin eline geçmesi Behzat'ı kaçmaya iter. Cebeli Tarık boğazındayken Sarp komiseri arar, ona gittiğini söyler, kasasında önemli dosyaların bulunduğunu da bildirip telefonu kapatır. Böylece 12. Daire ve Yediler'in Behzat'ı ele geçirme planları suya düşer. Bu sırada Yediler eline hırsız olan Sanem'i geçirir. Çünkü Sanem, Sarp'ın yeniden evine girerek verici yerleştirmeye çalışır. Bengi Hatun'un yılanı da Sanem'i fark edip ısırır. Böylece Sanem Yediler'in eline düşer. İdris Usta Sanem'i, Sanem de kendisini tanır. Bildiği tüm şeyleri ki her zaman az şey bilmeyi tercih eden Sanem bunları Yediler'e anlatır. Yediler için parçalar birleşmeye başlasa da hâlâ Alamut'un yerini ve kim olduğunu anlayamazlar. Tam anlamıyla gönüllü olmasa da Sanem de yoldaşlık vazifesini yerine getirir.

12. Daire izlemek için İstanbul'da kalır. Bu sırada Yediler'in tek geride bırakmaktan üzüldükleri kişi Behruz Usta olur. Behruz Usta Teşup'la yaptığı mücadelede bacağına aldığı yara derinleşmiş ve bacağını neredeyse kullanmaz hale getirmiştir. Bengi'nin ilmi bunu düzeltmeye yetse de irfanı yetmez. Behruz Usta kendisine göz kulak olmak için Sarp'ı yanına ister. Yediler Alamut'a doğru yola çıkarken Sarp'tan bunu rica ederler.

Sarp, Behruz Usta'nın yanına gidince kendi dedesinin Behruz Usta'nın emini olduğunu, emanetin dedesi ölünce kendisine kaldığını öğrenir. Emanet miras kalan köstekli saatin içindedir. Ayrıca 12. Daire'ye atanmasını isteyen de Behruz Usta'dır, bunun için kendisinden helallik ister. Sarp olanlara şaşırsa da her şeyi anladığına sevinir. Sarp 12. Daire'ye Behruz Usta tarafından seçilip getirilmiş kişidir.

Ateş ve Bedel romanın olay örgüsü karanlığın ordusunun yürümeye başlaması karşısında aydınlığın neferlerinin toplanmasını anlatır. Sonuca ulaşmamış ve devam gelecek nitelikte

[367] Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 1. Kitap Erbain Fırtınası*, 281.

bitirilen Ateş ve Bedel romanı, iktidar konusunda teze dair oldukça örnek barındırır. Bu göstergeler çoğunlukla büyüdışı iktidar göstergeleridir. Roman olay örgüsü bakımın ikiye ayrılır. Bunlardan biri bilinen dünya üzerinde Elif Hatun ve 12. Daire çevresinde geçer, diğer Niran Hatun, İdris Usta, Salih Usta, Bengi Hatun ve İlyas Usta'nın Ateş Diyarı'nda yaşadıklarıyla alakalıdır. Yazarın yarattığı bu Öte Diyar olan Ateş Diyarı'na ustalar bilinen dünya üzerinde bulunan ve Yörükler'in korudukları kapıdan girerler, girdikleri an itibariyle de birçok farklı iktidara ait göstergeyle karşılaşırlar. Büyüdışı iktidar göstergeleri olarak anılabilecek bu göstergeler arasında sancaklar, resmi törenler içinde yer alan semboller, bayraklar, rütbe belirten işaretler, kıyafetler, üniformalar yer alır.

Zülfikar'ın Hükmü romanında başlayıp *Erbain Fırtınası* romanında son bulan olayların ardından geçen yedi yılın sonunda *Ateş ve Bedel* romanı başlar. Bu yedi yıl içinde hem 12. Daire hem de ocak dağılacak duruma gelir. Her yere karanlık ve umutsuzluk çökmüş durumdadır. Ocak her şeyin durulması karşılığında lağvedilmeyi kabul eder. Ancak bu duruma 12. Daire subaylarından olan Deniz Yüzbaşı Sarp karşı çıkar. Her şeyin çözülmesi gerektiğini savunur. Ocağa karışmasalar bile bu durumun peşini bırakmayacaklarını söylerler. Sarp bunun için gerçek Alamut Tarikatı'nın adamlarından yardım ister. Bu sırada azat edilen Elif Hatun, Sarp yüzbaşının rüyasına gelerek kara büyüden ve ocağın ondan kurtulması gerektiğinden bahseder. Yasemin'in yardımıyla ocağı kara büyünün tesirinden kurtaran 12. Daire subayları kartalların gözlerinin açılmasını ve mahalledeki karanlığın uzaklaşmasını sağlarlar. Karanlıktan kurtulan kartallara sonunda Öte Diyar'dan gelen 'Kapılara yürüyorlar!' mesajı rüyalarında iletilebilir. Bu mesaj üzerine kartallar Ateş Diyarı'na gitmeye karar verir, 12. Daire'de buradaki durumla ilgilenir.

Ustalar bunun için hazırlanırken Sarp yüzbaşı da eski ortakları olan esas Alamut'la irtibata geçer. Haklarında yapılan bu suikastı kimin yaptığına dair bir dosya teslim alır. Kartallara da onlar Ateş Ülkesi adlı bu Öte Diyar'la ilgilenirken bu dosyayla ilgileneceğini söyler. Sarp ve Doğan bir yandan 12. Daire olarak çalışırlar, Berkan Astsubayla iletişim kurmanın yolunu bulurlar, dağıtılmış olan Eski Yer'in arka tarafını kullanmaya başlarlar ve adına da Arka Salon derler. Dağıtılmış olan 12. Daire'nin yeni merkezi burası olur.

Bilinen dünyada kalan 12. Daire subayları tezin çalışma konusuna pek katkı sağlayan bir olay örgüsüne sahip değildir. O yüzden özet bir halde anlatımın sürekliliğini sağlamak amaçlı verilir. Dosyayı incelerken ulaştıkları isimlerden biri Zeki Sabit'tir. Zeki Sabit

Ahmet Paşa'nın çok yakın bir arkadaşıdır. Ona durumun BDG on birinci düzey olduğunu söylerler. Bu da duyulabilecek en son tehlike durumudur. Zeki Sabit ve dosya sayesinde Ceyhun Kendal ismine ulaşırlar. Bu ismi Ateş ve Bedel örgütünün başı olarak konumlandırırlar. Örgütün kendisine koyduğu isim Ateş ve Bedeldir. Ateş Öte Diyar'ın çocukları, bedel ise toprağın çocuklarıdır. Subaylar Mehmet Sinan'ı da bulmaya karar verir. Çünkü Elif Hatun Sinanilerin yerini Rebii aşiretine vereceğini Sarp'a yine rüya yoluyla bildirir. Mehmet Sinan yeni bir aşiret kurmaya karar vermiş ve yanına Bahar, Sanem, Esat ve Haydar'ı alabilmiştir. İdris Usta kendilerine karşı gelen Gecelileri bu şekilde hem cezalandırmak hem aşağılamak için Mehmet Sinan'a izin verir. Gözlerden kaybolan Mehmet Sinan'ın yerini bildiren Elif Hatun subaylara üç saat verir. Bu üç saatte subaylar bir plan yaparak Mehmet Sinan'a ulaşırlar. Volkan ve Solaklar da onlara yardımcı olur. Mehmet Sinan'ın bulunduğu yer çevrilmiş olsa da Elif Hatun gönderdiği sanatlı çocuklardan olan İrfan ve Aret'in de yardımıyla Mehmet Sinan, Bahar ve Sanem kurtarılır. Onların Gizli Evi'ne götürülür. Böylece bilinen dünya üzerinde kalan yoldaşlık toplanmış olur.

3.2. Karanlığın Neferleri

Fantastik romanlarda iyilik/aydınlık iktidarın büyülü iktidar göstergesi olan yoldaşlığın karşısında büyüden uzak karanlığın neferleri yer alabilir. Bunu tercih eden yazarlardan biri de Burak Eldem'dir. *Seni Tılsımlar Korur* romanında Eldem, melez ırkın, iyilik iktidarının en önemli büyülü göstergesi olan Eser'in karşısına yüzyıllardır melez ırkın düşmanları olan Gözcüler/Muhafızlar grubunu çıkarır. Bu grup insanlardan oluşur ve büyüden uzaktır.

Seni Tılsımlar Korur romanı dünyanın bugüne değin şekillenmesi üzerine kurgulanan fantastik bir eserdir. Bugüne kadar yaşanan olaylara yön veren isyancı bir grup olan Muhafızların iktidarıyla insanlığa ışık getirmek adına bir şeyler yapan melez ırkın iktidarının çarpışması üzerine kurulu olan romanın olay örgüsü içinde büyüdışı iktidar göstergeleri daha çok Muhafızlar iktidarına aittir. Yılan Rahipleri, Muhafızlar, Yılan Grubu gibi isimlerle anılırlar. Bilinen dünyanın insanları olan bu güç grubu her şeyi yöneten sınıf olarak olay örgüsü içinde anlatırlar. Bu halleriyle üst güç olarak var olan bu koruyucu vasıflı grubun beş bin yüzyıldır dünya üzerinde olagelen tüm olayları yönlendirdiği öne sürülür. Bu da onu bir iktidar kılar. O yüzden ellerinde bulundurdukları bilgiler ve yönlendirme gücüne sahip olmaları, parayı elinde bulundurarak kendilerine dış

neferler edinmelerini sağlar. Bu bilgili – bilgisiz neferler kendilerinin büyüdışı göstergelerini oluşturur. Bilim insanı ve kolluk kuvvetleri kendilerine aittir.

Bunun yanında sahip oldukları kan ve soy da kendilerini temsil eden büyüdışı iktidar göstergeleridir.

> Bizler, binlerce yıl önce, kalabalık içinden seçilmiş olmalara karşın genetik testlerde istenen sonuçları veremediği için, birilerince elenip, geride kalan paryalara çoban yapılmak üzere yetiştirilen, ama fırsatı bulduğu anda da isyan edip efendi olmayı becerenlerin soyundan geliyoruz. Eser, söz konusu testi başarıyla geçip efendiler sınıfına dahil edilen, ama bizim atalarımızı fazla hafife almanın bedelini ağır ödeyen melezlerin kanını taşıyor. Geriye kalan o ezici çoğunluğunsa, hiçbir değeri yok. Anlıyor musun beni, hiçbir değeri yok![368]

İnsanlığın hiçbir değeri olmadığı sadece seçilmişlerin iktidar olabileceği savunan Muhafız düsturunu benimseyenlerin kanı ve soyu iktidarda yer alabilmek için bir öneme sahiptir ve büyüdışı iktidar göstergesidir. Bunun karşısında yer alan melez ırkın soyu ve kanı ise büyülü iktidar göstergeleri arasında yer alır.

> Niçin halkın geri kalanını özgürleştirmeyip, iktidarı ele geçirmek ve korumakla yetindiler, bir fikrin var mı? Çünkü onlar böyle istiyordu! Özgürlüğü ellerine teslim etsen de, inanmayacaklardı sana, gücüne tapacakları tanrısal yöneticilere, krallara ihtiyacı vardı bu davar sürüsünün. Muhafızlar, bu nedenle örgütlendi: Bir yandan onları sürekli kontrol altında tutarken, bir yandan da iktidarlarını tehdit edecek en büyük unsuru, yani soykırımdan kurtulup bir yerlerde saklanan melezleri bulup ortadan kaldırmak için sürek avları düzenlediler. Yüzlerce ve yüzlerce yıl boyunca, kuşaktan kuşağa gizlilik içinde aktarılan bilgi ve örgütlenmeyle sürdü bu av. Nerede onların kanını taşıma ihtimali olan biriyle haber duyulsa, bir grup cellat oraya yollandı. Kimi zaman doğrudan doğruya pusu kurulup yakalandı bunlar ve zindanlara atılıp işkenceyle sorgulandı, sonra da öldürüldü. Kimi zamanda yerli halk kışkırtılarak, üzerlerine saldırtıldı, şüpheli kişi ailesiyle birlikte yok edildi. Ama bir türlü bitiremediler o soyu, aradan on yıllar, yüzyıllar geçse de bir yerlerde aynı kanı taşıyan biri çıktı mutlaka.[369]

[368] Eldem, *Seni Tılsımlar Korur*, 446.
[369] Eldem, *Seni Tılsımlar Korur*, 447.

Bildiklerini ve sahip olduklarını adım adım insanlara öğreten melez ırkı ve onun birliğini istemeyen, güç sahibi olmak isteyen insanlar bir araya gelip karşı bir birlik oluştururlar.

> "…İktidarı istiyor onlar, gücü istiyorlar… Ve ölümsüz olmayı. Her şeyi mahvedecekler, her şeyi…"
>
> "Kim var peki başlarında, biliyor musun? Daha önceden tanıdığın biri mi bu?"
>
> "Anar-Mera… Genç rahiplerin bazılarını yanına çekip, Yılan Grubu'nu o kurdu. Sinsice bir şeylerin peşinde olduğunu biliyorduk ama bu kadar çabuk harekete geçeceğini tahmin edemedik. Büyük Taşkın'dan bu yana gücümüz de azalmıştı zaten."
>
> "Büyük Taşkın mı? Sel ya da nehir taşması gibi bir şey mi bu?"
>
> "Çok daha büyük… Aylarca her yer sular altında kaldı. İkiz Ufuklar'ı açan anahtarları Büyük Taşkın'da kaybettik. Ekinler yok oldu, çok insan öldü ve bizim de gücümüz azaldı. Anar-Mera, insanları bize karşı kışkırtmaya o zaman başladı."
>
> "Siz ne yaptınız peki?"
>
> "Tapınak'tan uzaklaştırdık, kovduk. Ama o güçsüz düştüğümüzü anladı ve Yılan Grubu dediği, kendine bağlı rahiplerle çöle çekildi. Bir akrep kadar sinsi ve acımasızdır, bu yüzden adamları Büyük Akrep derler ona."[370]

İnsanlara adım adım her şeyi öğreten melez ırk Yılan Rahipleri grubu tarafından ortadan kaldırılır. Ancak bu rahipleri tahribatları sırasında herkesi yakalamaz ve yedi tableti bulamazlar. Bu nedenle hem gen yaşamaya hem de tabletlerin gizemi devam etmeye devam eder. Muhafız grubundan olan ve dünyanın en geniş bilgi ağına sahip olan Jason Redbridge de bunlardan biridir ve Eser'in genetik bilgileri bu kan testiyle onun eline geçer. Çünkü test kendisinin dünya çapında kurmuş olduğu MedGlobe'de yapılır. MedGlobe, Muhafızlar'ın mekânı olup büyüdışı göstergeler arasında sayılır.

Olay örgüsü içinde tarihte yaşanan birçok değişim, büyük olayın varlığı Muhafızlar'ın dokunuşuyla olduğu okuyucuya anlatılır. Muhafızlar sadece insan ırkının dünya üzerinde yaşaması gerektiğini söyleyen, dünyayı ve insanlığı koruduğunu savunan, saplantılı ve bağnaz bir gruptur. Kan dökmekten çekinmezler. Yönetimi ve baş olmayı değil, iktidarı istedikleri gibi yönetmeyi tercih ederler. Onlara ait her gösterge büyüdışı iktidar

[370] Eldem, *Seni Tılsımlar Korur*, 405.

göstergesi olarak olay örgüsü içinde yer alır. Bu yüzden onların göstergelerine bir sonraki bölümde değinilir.

Bu noktada Aylin bu testlerin devam etmemesi gerektiğini Jason'a açıklar. Ancak Jason kendisinin gizli bir birlik olan Muhafızlar'dan olduğunu ve asıl istediğinin anılar ve tabletler olduğunu o yüzden devam edileceğini açıklar. Jason'ın bu açıklamaları sırasında dünya üzerinde etkili olan, onu şekillendiren ve insanların yaşamlarını disipline eden göstergeleri içerir. Özellikle Muhafızlar birliğinin kendi içlerinde de var olan büyüdışı göstergeler yer alır

Büyüdışı iktidar göstergesi olarak yer alan bir başka karanlık iktidarın neferleri ise Saygın Ersin'in Yedi Kartal Efsanesi serinin ilk iki romanı olan *Zülfikar'ın Hükmü* ve *Erbain Fırtınası*'nda okuyucu ve olay kişilerinin karşısına çıkan Alamut Tarikatı'dır.

Alamut Tarikatı ise romanın karanlık yüzünün vücut bulmuş halidir. Karanlığın taşıyıcılarıdır. Kendileri Hasan Sabbah'ın tarikatına benzeten fedailerden oluşan ve üç büyük ismin yer aldığı bu tarikat silah ve uyuşturucu kaçakçılığı yapar. Kötülük için para yedirir ve karanlıklarda çalışır. Üç büyük ismin başında Büyük İmam/Hasan yer alır. Diğer iki kişi ise tarikatın iç işlerini yürüten Behram ve dış işlerle ilgilenen avukat Behzat Taner'dir. Tarikat içinde Behram Bekir, Behzat ise Seyyid olarak anılır. Fedailer ise öldürmeye ve ölmeye hazır dünyadan umudunu kesmiş, pislik içinde yaşadıktan sonra tarikata alınmış azılı katillerdir. Bir Dailer vardır; onlar inancı yaymakla sorumlu pislikten uzak tuttukları kişilerdir. Yedilerle çatışacak ve aydınlık/karanlık mücadelesinde karanlığın tarafını oluşturan tarikatın adıdır Alamut. Onların görünen en açık iktidar göstergeleri aslında fedailerdir. Fedailerin varlığı ve adlarının geçmesi herkese korku yayar ve bu yayılan korku Alamut Tarikatı'nın iktidarını kanıtlar. Alamut Tarikatı, Orta Doğu'da silahsızlanmayı isteyen, savaşı durdurmak isteyen Ebu Sina'nın daha fazla yaşamasını istemez. Bu yüzden bir planla yakın koruması olarak yanına bir fedai yerleştirir ve Ebu Sina'yı Türkiye'de öldürür. Behzat Taner bu olayın her ne kadar Türkiye'de olmasını istemese de 12. Daire'nin açılıp açılmadığını bu yolla öğrenir. Kötülük adına ilk planlarını gerçekleştirirler. İkinci planları ise Yedilerle pazarlığa oturmaktır. Bu pazarlık için Yediler'in emanetlerinin üçünü çalar ve üç emini öldürürler.

Erbain Fırtınası'nın sonunda yer alan Yedilerle iktidar mücadelesinde kazanan iyilik/aydınlık iktidarını temsil eden Yediler olur. Çatışma esnasında Yediler için Her şey planlandığının dışında gitse de durum o kadar kötü değildir. Ama Büyük İmam ve

Behram'ı bulamazlar. Naim beklemedikleri bir anda onları bulur ve Saray diye bir yerden bahseder. Adamları oraya görevlendirilmiştir. Bu yüzden yardıma gelemezler. Saray Elif'in ikamet ettiği yerdir. Niran Hatun'un emriyle derhal oraya gidilir. Elif emanetleri elinde bulundurur ve Behram'a vermez. Behram istediklerini elde edemez ama Büyük İmam'la beraber kaçar. Büyük İmam, Elif'e çok âşıktır ve onu da kurtarmak ister. Elif emanetleri ustalara vermesi gerektiğini söyler, geride kalır. Sonucunda Behram, Elif için öldürülsün emrini verir. Saldırı birkaç yönlüdür. Elif'e, Yediler ve Yediler'in kendilerini korumak için açtığı saldırılar ortalığı kasıp kavurur.

Yediler'in iyice köşeye sıkıştığı, fedailerin üzerine kurşun yağdırdığı ancak kendilerinin sayılı kurşunu kaldığı sırada, bahçede olan Gecelilerle fedailer arasındaki çatışmanın ortasına Lokman Hekim gelir.

Erbain Fırtınası romanındaki olay örgüsüne bakıldığında kötülüğün timsali olarak yer alan, silah ve uyuşturucu kaçakçısı Alamut yer alır. Alamut'un iktidarının en belirgin göstergeleri kendi adamlarından oluşur. Behzat Taner ve Behram haricinde yer alan fedailer ve dailer vardır. Onların yaptıkları eylemlerin Alamut'un selamını taşır. Okuyucu emanetlerin çalınması ve eminlerin öldürülmesi sırasında karşılaştığı fedailerle Alamut Tarikatı'nı hatırlar. Bu hatırlayış da Alamut'un iktidarının göstergelerini oluşturur.

Yedi Kartal Efsanesinin üçüncü ve şimdilik yayınlanmış son kitabı olan *Ateş ve Bedel* romanı, seriye yeni bir soluk getirir. Serinin ilk iki romanın sadece adları geçen ve asıl karanlık/kötülük iktidarı olarak anılan Sakafi, Kamer-i Hail ve Kabbaht bu romanda başköşeye oturtulur ve olaylarda onların adları anılır. Kötülüğün yayılmasını sağlayan bu iktidarın tüm göstergelerinin arkasında kendileri yer alır.

3.3. Kolluk Kuvvetleri/Askeri Güç

Günlük hayatın içinde yer alan polis, jandarma, asker gibi ülkenin güvenliğinde sorumlu kişiler o ülkenin kolluk kuvvetlerini, askerî gücünü oluştururlar. Romanların içinde de yazar bu güvenlik güçlerini kullanabilir. Günlük yaşamın içinde iktidarlar insanların yaşamlarını kontrol etmek ve onların koydukları yasalar uymalarını sağlamaları için devletin baskı aygıtlarını/göstergelerini kullanırlar. Fantastik roman yazarı da yarattığı fantastik evren içinde iktidarın bir göstergesi olarak bu kolluk kuvvetlerini ya da askerî gücü kullanabilir.

Korkak ve Canavar romanında büyüdışı göstergeler arasında sayılabilecek şeyler ordu/askeri güç sınırlıdır. Ordu/askeri güç göstergeleri savaş anlarında ortaya çıkar. Olay örgüsünün başlangıcında iki lord görülür: Lord Asuber ve Lord Kozan. Lord Asuber Tshermon'dan sadece başlangıç için ayrıca düşünüldüğünde kendisine ait insanlardan ve canavarlardan oluşan bir ordusu, Lord Kozan'ın ise sadece insan şövalyeleri vardır. Okuyucu bu noktada canavarları gördüğünde Lord Asubeer'in iktidarını, şövalyeleri gördüğünde ise Lord Kozan'ın iktidarını hisseder. Olay örgüsünün ilerleyişiyle asıl gerçek ortaya çıkar. Lord Asuber de canavarlar da Tshermon'un iktidarının görünümleridir.

Şamanlar Diyarı romanında kendisinden çalınan parşömenin bulunmasını ister. Tüm şamanların Olein tarafından öldürüldüğünü zanneden sultan hayal kırıklığına uğrar. Bu yüzden Olein'e güveni sarsılır. Yine bu zor görevi üstesinden gelebilecek tek kişi olan Olein'dir ve parşömeni bulması için onu görevlendirir. "Arterus bu tür görevlere her zaman farklı güç odaklarından birkaç kişi katardı, Zincir'in casusları, askerler, büyücüler hep birlikte olduklarında birbirlerini gözlerler ve kimsenin çizgiyi aşması, sultanın beklentilerinin dışına çıkması mümkün olmazdı."[371] Bu kısımda okuyucu sultanın iktidarının göstergesi olan ordusunu oluşturanları tek tek tanır.

Büyülü iktidar göstergeleri kısmında bahsedilen yönetim şekli içinde yer alan ordu sisteminde büyüdışı iktidar göstergeleri daha ağırlıktadır. Delkarla beraber yaşayan Nasraları birbirine düşürmek isteyen Sultan ve yönetimi bu amaçla hem büyülü hem de büyüdışı asker ordusu kurar. Nasraları vahşi gösterip onları ötekileştiren Sultan yönetimi çıkardığı çatışmalarda bu gücü kullanmaktan çekinmez. Ayrıca özgürlük yanlısı olan şamanları avlayıp yok etmekte de bu gücü kullanır. Makro iktidar sayılan sultanın esas ordusu sultan askeri olarak anılır. Ancak sultan askeri tek başına sultanın ordusunu oluşturmaz. Bunların içinde Zincir Ajanları olarak anılan istihbarat ajanları, diğer adıyla öldürme makineleri yer alır. Onların başında bahsedilen Olein vardır. Narenatlı denilen birtakım insanlarda yer alır. Onlar kiralık kılıçlardır, üstlerinde pençe arması taşırlar. Birileriyle derdi olan insanlar onları kiralayarak kendi öldürme amaçları için kullanırlar. Onların birer kılıç olduğu özellikle taşıdıkları pençe armasından anlaşılır. Bunun dışında Nasra çeteleri de sarayın karşısında yeterli bir güç olamasa da bir mikro iktidar olarak var olur.

[371] Müstecaplıoğlu, *Şamanlar Diyarı*, 25.

Büyüdışı iktidar göstergelerinin geneline bakıldığında en çok ortaya çıkan büyüdışı göstergeleri sultanlığa aittir. Bunlar içinde kalyonlar, sultanın askeri, Zincir ajanları, armalar, üniformalar sayılabilir. Sultanın ideoloji için verdiği yetiştirme aslında Zincir ajanlarının kimliğini ortaya koyması açısından ve Sultan'ın cihanın tek efendisi olmak için verdiği mücadelesi için ne kadar acımasızlaşabileceğinin göstergesidir.

Büyülü iktidar göstergeleri arasında bahsedilen dorsaların yanında sultan yönetiminin askeri gücü olan diğer Zincir örgütünün ajanları için de aynı şey söylenebilir. Onlar da özel eğitim ve işkencelerle bulundukları konuma gelir ve duygusuz birer işkence makinesine dönüşürler. Eğitimin ardından "Geriye yürüyen bir ölü kalır, hissetmeyen, acıma duymayan, insanlığından soyunmuş bir yaratık…"[372]

Okuyucu ve olay kişileri sultanın gerçek yüzüne bir kez daha tanık olur. Onun amacı ötekileştirmeyi bastırıp tek lider olmaktır. Bu uğurda kendi askerini yetiştirirken bile acımasızdır. Kendi saltanatı uğruna gençlere verdirdiği eğitimler onları insanlıklarından edebilir. Zincir ajanlarının aldıkları eğitimler bunun kanıtıdır.

Özgürlük Uğruna romanın son savaş sahnesi Delkarna orduları ile Perg orduları arasında geçer. Prens Torin ve Komutan Orsalin önderliğinde Delkarna kazanmak üzereyken Perg'in son savaşçıları Baltacılar Birliği ortaya çıkar. Baltacılar Birliği tam olarak katil sürüsüdür. Kaye, kaptan Korman ve harnan askerleri Baltacılar Birliği'ni durdurmaya çalışır ancak başarılı olamazlar. Bu noktada savaşı durduran Eymar aracılığıyla olay örgüsüne dahil olan Merderan'ın büyülü iktidar göstergeleri olur. Olein'in planladığı gibi gider ve savaş, iç savaş son bulur. Mutluluğun, ışığın kazandığı bir süreç başlar.

Savaşın bu sahnesinde olay kişileri ve okuyucu her iki iktidara ait olan farklı göstergelerle karşılaşır. Baltacılar Birliği Preg'teki Federasyon'un iktidar göstergesidir. Bizzat birliğin başı sadece Federasyon Başkanı'na bağlı olduğunu Soritek'e bildirir. Onların varlığı Federasyona hizmet eder.

Perg'te Federasyon ile özgürlük savaşçıları arasında devam eden savaşta, Federasyon askerleri de gördükleri karşısında federasyona karşı yer almaya karar verirler. Çünkü Tshermon'un canavarları savunmak istemez. İki asker Federasyon Başkanı'nı öldürür. Böylece isyan kazanılmış olur. Savaşın son anlarında, karşılıklı mücadele sırasında Ais huzur içinde can verir. Hem Avcı Kalesi'nin, amcasının intikamını alır hem de Perg'i acıdan kurtarır. Bu yüzden Perg'te düzenin kurulması Leofold'a kalır.

[372] Müstecaplıoğlu, *Şamanlık Diyarı*, 232.

Tılsım-ı Kudret romanında, büyüdışı iktidar göstergesi sahnesi olan yine Yeniçeriler'in yer aldığı Osmanlı iktidarının hatırlatıldığı sahne Hak Arayanlar Ormanı'nda geçer. Cadının bu ormana hükmetmeye başlamasına da padişah neden olur. Mikro iktidar çatışması olarak görülen bu çatışmada padişahın Serçem Sultan'ın gözlerine şifa aradığı sahnede olur. Padişahın huzuruna gelen ama padişaha yüce bir varlıkmış gibi davranmayan bu iblis-kadın, cadı ya da şifa sahibi kadın, sultanı iyileştirirse bu orman üzerinde hak sahibi olmak istediğini söyler. Zamanının en güzel mekânlarından biri olan bu ormanı iblise vermek istemeyen padişah onun şifasına inanmadığı için iddiayı kabul eder. Ancak iblis/kadın/cadı, sultanı gerçekten iyileştirir. Mükâfatını bekleyen kadın cezasını alır. Ormanda dizleri üzerinde bir korkuluğu çevrilen kadın ölemez, hakkını arar ve padişahtan alacağını günü bekler. Hak Arayan Ormanı böylece ortaya çıkar. Gücünü padişah karşısında esirgemeyen kadının padişahla çarpıştığı bu sahneler iki iktidarın çarpışmasını gösterir. Bu orman Şehzade aracılığıyla okuyucunun karşısına çıkar. Şehzade bu ormanda yer alan Ezel-i Kısmet kulesini ziyaret eder. Büyülü güce sahip bu kule doğru sorular sorulduğunda kişinin aklındakileri cevaplar ya da aklını kaçırmasına neden olur. Ezel-i Kısmet'te cevapları bulan Şehzade delirme şifasının da bu ormanın iktidar sahibi cadıda olduğunu söyler. Onu bulup şifasına erişmek isterken yine Osmanlı'nın iktidar göstergesi olan Yeniçeriler ortaya çıkar. Orman için iktidar sahibi ve karanlığın iktidar göstergesi olan iblis ile padişahın iktidar göstergeleri olan Yeniçeriler yeniden okuyucunun ve olay kişisi olan Şehzade'nin karşısına çıkar.

> Şehzade bu sesin gergin bir yaydan çıkan ok olduğunu anlamıştı. Hemen kendini yere attı. Havayı yaran ok, iblis kadının üzerine saplanıverdi.
>
> "Durun! Durun kâfirler. Yapmayın!" diye bağırıyordu Şehzade.
>
> Son umudunu da kaybetmek istemiyordu. İmparatorluk tarafından gönderilen askerler korku içinde var güçleriyle ok atıyorlardı kadına, cadı ise hareketsiz bir şekilde askerleri izliyordu. Askerler ise gördüklerine inanamıyor, hep bir ağızdan salavat getirerek saldırıyorlardı iblis kadına.
>
> "Beni daha ne kadar öldürebilirsiniz?" diye sordu ölümden daha karanlık sesiyle. Askerler Şehzade'nin hemen oradan uzaklaşması için bağırıp çağırıyorlardı. Şehzade ise şifasının kaybolup gidişini öfke ve çaresizlikle izliyordu.

> Askerlerin çoğu iblis kadının gazabına uğradı. Sadece birkaç asker kurtulabilmişti. Onlarda Şehzade'yi saraya götürenlerdi. Diğer cesur savaşçılar ise kılıçlarını bile sallayamadan bilmedikleri bir lanet tarafından eriyip tükenmişlerdi…[373]

Roman içinde yer alan ve adı geçen devlet Osmanlı'dır. Onun kolluk kuvvetleri bir kez denetim için okuyucu ve olay kişilerinin karşısına çıkar ve bir kez de askeri güç olarak bir cadının karşısında çıkmaya teşebbüs eder.

Diğer bir büyüdışı iktidar göstergesi ise Osmanlı Devleti'ne ait olan kolluk kuvvetleridir. Baharat Tüneli'nde geçen sahnede baş olay kişisi Bodur'dur. İbn-i Reşad'ın kim olduğunu ve Tılsım-ı Kudret isimli muskanın nasıl yazıldığını seyircilerine anlatan Bodur'un mekânı Yeniçeriler tarafından basılır. Bir yandan okuyucu Osmanlı iktidarına ait göstergelerle karşılaşırken diğer yandan karanlığın ve ışığın iktidar göstergelerini de görür. Baharat Tüneli'nde Bodur'un İbn-i Reşad'ın kim olduğuna dair anlatımını olay kişileriyle beraber okuyucu da dinler. Bu anlatım, içerisinde işte bu göstergelerin çoğunu barındırır. Osmanlı'ya ait en açık ve net görülen iktidar göstergesi "Yeniçeriler geliyor!"[374] cümlesidir. Bu cümle Bodur'un Baharat Tüneli'nde anlatımına devam ettiği akşamların birinde kurulur. Baharat Tüneli'nde sergilenen bu anlatım yasaktır, bu cümleyle beraber Bodur ve dinleyiciler kaçar ve saklanırlar. Osmanlı'nın gücünü ve kolluk kuvvetini temsil eden Yeniçeriler bir iktidar göstergesidir.

Nehrin İki Yakası romanın bütününden anlaşıldığı üzere bu fantastik kurguya hükmeden iki iktidar söz konusudur. Esareti sağlayan, zulüm eden Kara Klanın temsil ettiği karanlık ve Sonsuz Beyaz Ruh evreni olarak tanımlanan ışık iktidarıdır. Olay örgüsü boyunca her iki iktidarında kendine ait çokça göstergeleri bulunur. Bunlar mekân, kişiler/neferler ve onlara hizmet eden soyuttan somuta akış sağlayan kavramlardır.

Romanda karanlık iktidarın dünya üzerindeki temsilcisi olan Kara Konsey'in en belirgin kolluk kuvveti Kural Uygulayıcılar'dır.

> Kendi içlerine kapalı olarak yaşayan bu insanlar bir konseyin yönetiminde yaşamlarını sürdürürlerdi. Yaşam, ne zaman ve kimler tarafından koyulduğu bilinmeyen belli kurallara göre sürüp gitmekteydi. Kural Uygulayıcılar denen tutucu bir topluluğun denetimindeki bu kurallar, düzenin güvencesiydi ve

[373] Canbaba, *Tılsım-ı Kudret*, 162.
[374] Canbaba, *Tılsım-ı Kudret*, 45.

> toplumun her ferdi bu kaidelerin sadık birer uygulayıcısıydı. Kurallar yasaklardan oluşmaktaydı. Yasakların başında nehir geliyordu.[375]

Kim olduklarını, nereden geldiklerini, yaşadıkları alan dışında kalan yerlerin neden yasak olduğunu, suyun neden lanetli olduğunu, nehrin diğer yakasını, nehre girmenin ölümcül etkilerini, kuralların anlamsızlığını sorgulayan isimsiz bir genç ortaya çıkar. Bu genç aklındaki sorulara bir türlü net cevap alamaz. Hatta Kural Uygulayıcılar tarafından bu soruları bir daha sormaması, kimsenin aklını karıştırmaması için cezalandırılır, dövülür. Olay örgüsünün bu kısmında okuyucu iktidarın görünümü olan Kural Uygulayıcıların iktidara hizmetine bir kez daha tanık olurlar. Onlar yasakları uygulatmak için vardırlar.

Genç nehirde yaptığı çalışmaların ardından köyüne gitmeye karar verir, köy halkına nehrin zararsız, suyun lanet içermediğini göstermek ister. Köye varıp nehre değerek açıklama yapmaya çalışırken Kural Uygulayıcılar tarafından yakalanır, cezalandırılır. Halk da yaptığından çok korkar ve onu taşlar. Düşündüklerinde uzaklaştırmak için Kural Uygulayıcılar onu ceza mağarasına götürür. Orada genci demirden bir kutuya koyarlar. Bu kutunun dört bir yanında içeri ses iletecek borular vardır. Genç içerideyken ona isimsiz olduğunu, kurallara ve yasaklara uymak zorunda olan bir köle olduğunu bağırarak işkence yaparlar. Bu işkenceler gencin fikirlerini değiştirmeyince onu kutu içindeyken yakarlar. Öldüğünü düşündükleri noktada ölüm yoluna atarlar. Oradayken Kam adlı bir çocuk ona bakar ve yanıklarını iyileştirir. Çünkü o Nehre Değen'e inanır. Bir süre sonra kendine gelen genç çocuğu ve onun genci öldü göstermek için verdiği çabayı görür. İkisi de kendileri hakkında konuşurlar. Kam, Kamath ailesinin en küçük oğludur, iki ağabeyi de ölmüştür. O sadece Kama adlı ağabeyini hatırlar, Kama'nın sevdiği kız Kural Uygulayıcıların elinde esir tutulur, onu kurtarmak için bir gece evden çıkar ve dönmez. Kam ve ailesi onu ölü bilir. Genç, Kam'a yaptığı iyilikler için teşekkür eder. Kam kendisine ayrılmadan önce bir asa verir. Olay örgüsünde asanın verilmesinin ardından Kam'ın yüzüne iyice bakan genç kendisinde de olan yara izinin Kam'da da olduğunu fark eder.

Rehber Tanka ve Agharintay yaptıkları çalışmalar sırasında bazı sarsıntılara tanık olurlar. Romanın ilerleyen bölümünde anlaşır ki bu sarsıntıya patlamalar neden olur. Böylesine büyük patlamalardan sorumlu olan ise Kara Konsey uygulayıcıları olan Kural Uygulayıcılardır. Bu anlaşılma yaşandıktan sonra okuyucu patlama anlarını okuduğunda

[375] Öğüt, *Nehrin İki Yakası*, 9.

ve olay kişileri patlamaları hissettiğinde konseyi hatırlar. Patlamalar bu hizmetiyle birer iktidar göstergesi haline gelir. "Tanka bir gün önce yaşadıkları sarsıntı düşündü. Hulath düşüncelerini yanıtladı: *Çok doğru, o sarsıntının nedeni Kural Uygulayıcılar'ın oluşturduğu patlamaydı*."[376]

Halk ve okuyucu onun adamlarını, iktidar göstergelerini gördüğünde karanlık iktidarı hatırlar. Yürüdüğü yolda kendisi en çok temsil eden neferler Kural Uygulayıcılar'dır. Kural Uygulayıcılar görünüşleriyle tanınırlar. "Ayaklarına kadar uzayan siyah renkli kıyafetleri kafalarındaki kara başlıklarıyla çok ürkütücü görünüyorlardı. Zaten pislikten kalın bir tabakayla kaplı yüzlerine sürdükleri siyah bitkisel boyalarla garip bir yaratığa benziyorlardı."[377]

Büyük ve uzun bir nehrin kıyısında kurallar ve yasaklar altında ezilen, suya bu kadar yakından temas etmeleri, yanına bile yaklaşmaları yasak olan unutulmuş halk ve bu kuralları denetleyen Kural Uygulayıcılar yaşar. Kara konseyin kurallarını halka onlar uygulatır.

Gündüz Öğüt'ün Nehrin İki Yakası serisinin ikinci kitabı *Aghartalı*'da da ilk kitapta yer alan Kural Uygulayıcılar yer alır. Bu sefer başlangıçta Nehir Klanı'nı ardından da Özgür Orman Klanı'nı yola getirmek için emir alırlar. Nehir Klanı küçük zaferlerinin sonucunda nasıl yol izlemeleri gerektiğini Rehber Tanka'ya danışırlar. Kamaht ailesi büyük bir alevin başında yapılan bu konuşmalarda öncülük eder. Dilediklerince oyun oynayan çocuklar ormanın içinde başka bir alev görürler. Kam ile beraber iki çocuk ateşe doğru ilerler. Ancak iki çocuk daha da yaklaşmak istemez ve nehrin kenarına geri dönmeye karar verir. Kam konuşulanları duymak için iyice yaklaşır. Kumbuha önderliğinde Nehir Klanı'nın bir kısmı da burada bir konuşma yapmaktadır. Kumbuha yaşananların çok kötü şeyler getireceğini, o yüzden Kara Reis'ten özür dileyerek af beklemelerinin gerektiğini söyler. Konuştuğu topluluğu öfke ve korku duygusuyla ikna etmeye çalışır. Konuşmalarının sonuna doğru Kural Uygulayıcılar gelir. Kumbuha'ya muhalefet olan Namar'ı öldürmekle konuşmaya başlarlar. Bu giriş ardından halk korkuya kapılır. Kural Uygulayıcılar'ın başı isyan eden halka sabaha karşı saldırıp herkesi, kadını çocuğu, erkeği öldürmeleri gerektiğini söyler. Onların komşuları olduklarını söyleseler de emir nettir. Hayatta kalmak istiyorlarsa öldürmeleri gerekir. Kendilerine mızraklar verilir, Namar'ın

[376] Öğüt, *Nehrin İki Yakası*, 196. (Vurgulamalar yazara aittir.)
[377] Öğüt, *Nehrin İki Yakası*, 123.

oğlu babasının öldürüldüğü mızrağı yerden alır. Bunların hepsine tanık olan Kam gizlice nehre ulaşmaya çalışır.

Kara Kral'a geçilmeden önce Nehir Klanı'nın Kara Reis'inin büyüdışı iktidar göstergeleri yer alır. Dostu dosta kırdırmak için verilen mızraklar, onun yönetiminde olan Kural Uygulayıcılar onu temsil ederler. Ayrıca bu sahnede yine Kara Reis'in şiddet ve korku yayarak halkı kontrol altına almaya çalıştığı görülür. Şiddet ve korku duygusunun halkı kontrol etmesi bu duyguların iktidar tarafından halka aşılanması, onları iktidarın büyüdışı göstergeleri haline getirir. Çünkü iktidar bu duygular aracılığıyla halkın yaşamını kendi istediği doğrultuda düzenler.

Sabaha karşı nehrin yanına gelen klanın diğer kısmı kimseleri bulamaz ve bir anlamda buna sevinirler. Çünkü dostları dedikleri insanları öldürmek istemezler. İçten içe onlara katılamadıkları için de pişman olurlar. Kimseyi bulamadıkları için arkada bekleyen Kural Uygulayıcılar da oraya gelirler. Bulup öldürmeleri için bağrışırlar. Bu anda bir kargaşa çıkar, halkın elinde ilk defa kendilerini savunabilecekleri silahları vardır. Kural Uygulayıcıların başını Namar'ın oğlu öldürüverir. Ortadan kaybolur. Halk bir yerlere dağılırken Kural Uygulayıcılar da kaçışırlar. Kara Reis'in yanına vardıklarında durumu anlatırlar. Kara Reis duruma çok sinirlenir, herkesin yakalanmasını ister. İsyanın büyüdüğünü artık Kara Kral'a iletmenin vakti gelir. Kara Kral'a durumu anlatacak bir ulak gönderir.

Kara Reis Zubutan, Kara Kral'ın iktidar göstergelerinden biridir. Kara Reis'in zalimliği ve zulmü onun iktidarını temsil ederek ona hizmet eder. Kural Uygulayıcılar, Kural Koyucular, Kara Konseyler, Kara Reisler ve klanların hepsi onun emrindedir. Karanlığı, korkuyu ve esareti tüm dünyada hâkim kılmak için uğraşır.

Savaş meydanı her iki iktidarında kendilerini temsil eden göstergelerini öne sürdüğü bir yer haline gelir. Bunlardan büyüdışı iktidar göstergeleri sahnenin bazı kısımlarında yer alır. Normale dönmeyenleri kadın savaşçılar kementleriyle ayaklarından yakalar, çocuk savaşçılar ise zehirli oklarıyla vücutlarında çizikler bırakarak sadece uyumalarını sağlarlar. Böylece bu esir insanlarda Özgürlük Klanı'na katılmış olurlar.

Büyücüler romanında, İmparatorluğun askeri gücü olan ordusu isyan iktidarının kolluk güçlerini oluşturan düzensiz halkın/köylünün korkusuydu. Onların tanındığı zırhlarının karşısında ise isyan iktidarının destekçilerinin kullandıkları siyah bantlar vardır.

"Alınlarımıza gurur verici siyah bantlar takıyorduk."[378] Bu noktada görüldüğü üzere sarayın ordusu ya da hükümdarın ordusu imparatorluğun büyüdışı iktidar göstergesi olarak askeri gücünü gösterirken isyana katılan düzensiz halk da isyan iktidarının kolluk kuvvetini ortaya koyarak büyüdışı iktidar göstergesi konumuna gelir.

Kadınlar Çağı romanında büyüdışı iktidar göstergeleri ise bilinen dünya üzerinde yer alan iktidara aittir. Başlangıçta kadınlar hakkındaki eylemleriyle var olan iktidar Kibele'nin iktidarı ortaya çıktıktan sonra diğer göstergeleriyle de halkın yaşamı üzerinde sınırlar çizmeye başlar. Kibele'nin iktidarına karşı bilenen dünya üzerinde emniyet güçleri iktidarın kolluk kuvvetleri olarak olay örgüsü içinde var olurlar. Büyüdışı göstergeler olarak var olan emniyet güçleri kadın şiddetinin son bulmasındansa kendi yönetimleri altında olmayan hiçbir şeye izin vermeme taraftarıdırlar. Bu olay örgüsü içinde ateşin varlığı ile anlatılır. Alevlerle karaltıları yok edilebildiklerini anlayan emniyet güçleri alev tüpleri üretmeye başlar.

> Rafet önce tüplerin nasıl çalıştığını anlattı. Özel teknoloji sayesinde, lav silahı kadar etkili değilse de oldukça yüksek enerji üretebiliyorlardı. Bir buçuk metreye otuz saniye süreyle püskürebilen bir tane vardı. Bir başkası iki metreye ulaşıyordu ama alevin çapı azalıyordu. Bir de tek atımlık büyük bir alev topu göndereni vardı.[379]

Lale Sezgin ve Erhan Gürbüz'ün kurduğu tuzağa düşen Hasan Demirpençe üstüne saldıkları alevlerle yok olur. Bunu gören emniyet taşınabilir alev tüpleri üretir. Halka bunu bedava dağıtır. Polisler bunu almaya gelen kişilerin birer kadın ve çocuk şiddeti yanlısı olmasına rağmen hiçbir önlem almaz, sorgulama yapmaz. Tek bir hedefleri vardır, var olan iktidarın karşısında duran diğer iktidarı ve onun göstergesi olan karaltıyı ortadan kaldırmaktır. Tek hareketleri bu doğrultudadır. Bu alev tüpleriyle karaltılara yapılan saldırılar sonucu Ana Tanrıça Kibele'de kendi yönteminde değişikliğe gider ve personel olarak katilleri kiralar. Alev tüplerinin ortaya çıkışıyla büyülü iktidar da yöntem değiştirmiş olur. Böylece halkın yaşamı iki iktidar arasında zulme mahkûm şekilde yönlendirilir. Bu zulmün asıl mahkûmları da kadınlar ve çocuklardır. En çok onların hayatları etkilenir. Katillerin karaltı olarak var olmaları şiddet yanlısı erkekleri pes ettirme noktasına getirir. Erkekliklerini kaybeden erkekler alev tüplerini sokaklara bırakır ve geri çekilirler.

---

[378] Mete, *Büyücüler*, 103.
[379] Mete, *Kadınlar Çağı*, 130.

Alev tüplerinin bırakılması ve halkın karaltılara boyun eğmesi aslında bilinen dünyada var olan iktidarın zayıfladığının göstergesidir. "Sokaklara, çöp kutularına atılan, sağa sola bırakılan tüpler pekâlâ yenilmiş bir ordunun silahlarını bırakıp teslim olması gibi görülebilirdi."[380]

Kibele'nin personeli/neferleri olan kişiler onun iktidarının büyüdışı göstergeleriyken emniyet güçlerinden Lale Sezgin ve Erhan Gürbüz ise bilinen dünyanın iktidarının büyüdışı göstergeleridir. Her iki tarafın yaptıkları da halkın yaşamını düzenler. Ayrıca büyüdışı iktidar göstergeleri arasında bilinen dünyanın iktidarına ait alev tüpleri ve alev silahı yer alır.

Asi romanının olay örgüsü içinde görülen silahların yanı sıra ülkelerin askerlerinin de kıyafetleri zaman zaman okuyucu ve olay kişilerine duyurulur. Bu kıyafetler aracılığıyla olay kişileri gördükleri askerlerin kim olduklarını anlarlar. Rebon ve Dejinler büyülü askerler olarak Janus'a hizmet ederler ve Kurâf'ı temsil ederler. Yaratılışları ve güçleri gereği onlar büyülü iktidar göstergeleri arasında yer alır. Ancak her ülkenin kendine ait büyüdışı iktidar göstergeleri arasında sayılan kolluk kuvveti olarak askerleri vardır. Ayrıca ülkeler arası gezen ulaklar da yer alır. Bunları yer yer kıyafetlerinin, armalarının varlığı okuyucuya olay kişilerinin gözlemleri aracılığıyla duyurulur.

> Siyah, kalın pelerini içinde bir atlı Örümcek Tanrıça mabetinin çevresine kurulmuş E-zmaraaf'ın meydanından hızla geçti. (…) Çıldırdın mı? Eyerdeki işareti tanımadın galiba?... O atlı Kurâf'tan geliyor, Janus'un özel ulağı![381]
>
> Garnizon, yardımcı?... Senin kıyafetlerin yanlış hatırlamıyorsam Örümcek Tanrıça askerlerinin üniforması… Yoksa Poriganis E-zmaraf'da mı?[382]
>
> Yaralıyı tanımıyordu ama silahlarındaki armadan bir Rah – palt askeri olduğunu çıkarabildi. Üstelik eski ailelerden soylu bir genç olabilirdi. Biraz kendine gelir gibi olduğunda sorgulamak istedi; eğer kılıç yarası varsa o kılıç veya kılıçları tutan birileri de olmalıydı.[383]

Kral Suban romanının sonunda yer alan devadam/taşıyıcı ve Kral Suban'ın mücadelesi harabelerin olduğu yerde Y harfine benzer bir geçidin var olduğu mekânda gerçekleşir. Kral Suban'ın dönüşünü bekleyen bu yerde yılanların öldürdüğü belli olan birçok kuru

[380] Mete, *Kadınlar Çağı*, 185.
[381] Uçar, *Asi*, 29.
[382] Uçar, *Asi*, 108.
[383] Uçar, *Asi*, 226.

kafa bulunur. Bu kuru kafalar yılanadamların insanları hiçe saydığını ve başa gelirlerse insanları köleleştireceklerini gösterir.

> Dikkatlice incelediğinizde kuru kafa üzerinde çatlama, kırılma ya da ezilme olmadığını göreceksiniz dedi. Ateşle dağlanmış bölge "s" gibi halezonî iki çizgi ile ayrılmış. Kanaatimce bunları her kim yapmışsa, bilinçli bir şekilde yapmış. Eski "Mû" sunak ayini hortlamış gibi. Şu gördüğünüz kapakçıklar da kalplere ait olmalı. Süveydaları yani kalp içindeki ince damarları çekilip, muhtemelen kapakları burada saklanmış.[384]

Muska romanında, Kara Nesne'nin amacına ulaşma ve zamanı şekillendirme de kullandığı bu neferler kendi iktidarı içinde yer alır. Ayten ise kendisinin baş yardımcısıdır. Kötülüğün yayıcısı olan Ayten, Kara Nesne'nin diğer bir neferi sayılır.

Sadık Yemni'nin *Öte Yer* romanı yoğun iktidar göstergelerinin ya da büyük iktidar çatışmalarının yer aldığı bir fantastik kurguya sahip değildir. Büyülü iktidar göstergeleri olay örgüsünün ana fantastik kurgusu içinde yer alırken büyüdışı iktidar olay örgüsünün arka kısmında dönen olaylara bağlıdır. Yazar *Muska* romanında olduğu gibi *Öte Yer* romanında da bilinen dünyaya ait iktidarların göstergelerini kurgunun içine açıkça katmaz. Öte Yer romanında sadece Türkiye devletine ve Amerika devletine ait kolluk kuvvetlerinden kişileri kurgunun arka planına yerleştirir. Açık görevleri olmayan bu neferler olay gelişimine yardımcı olurlar. Bu yardımcı roller aktif olarak kurguda yer almazlar.

Öte yer romanı Ay'dan dünyaya gelen bir mesajla başlar. Bu mesajın Amerika üssüne ulaşan "**D-Boy, Everything is O.K. Charlie.**"[385] mesajı telefon aracılığıyla iletilmiş ve üssü ulaşmış olması açısından büyüdışı iktidar göstergesi olarak Amerikalılar tarafından algılansa da mesaj diğer âlemlerden iletilme olduğu için kurgu içinde büyülü iktidar göstergeleri arasında da sayılabilir. Sadece ilk algılanışı bakımından büyüdışı iktidar göstergeleri arasına dâhil edilir. Ayrıca yazar roman boyunca diğer âlemlerden gelen olay kişilerinin konuşmalarını koyu yazarak belirtir. Yazarın okuyucusuna sunduğu bir ayrıcalıktır. Ses dalgalarının farklarını belirtir.

Roman içerisinde Amerika devletine ait kolluk kuvvetlerinden FBI, CIA'in adları geçer ve onların ajanları gözükür. Dean ile birlikte İzmir-İnciraltı'na giden ekipte iki FBI ajanı

---

[384] Koca, *Kral Suban*, 234.
[385] Yemni, *Öte Yer*, 15. (Vurgulamalar yazara aittir.)

ve rütbeli olarak Susan adlı ajan yer alır. Bunlar Amerika devletinin kolluk kuvvetleri olarak Türkiye'de varlık gösteren büyüdışı iktidar göstergeleridir. Kendi aralarında düzenledikleri operasyonlarla bilinen dünyanın yaşam düzenine müdahale ederler. Bunun yanında Türkiye devletine ait bir tek kolluk kuvvetinin adı geçer ve o da yaşanan olaylara dair yüzeysel bir raporu okur. Geri Sayım kısmının Sıfır bölümünde yer alan Komiser Atıf Mert de Türkiye devletine ait bir kolluk kuvvet olan büyüdışı iktidar göstergesidir. Kendisi olayların yaşam çizgisinde aktif bir rol üstlenmez.

Sadık Yemni'nin *Öte Yer* romanın görülen mikro iktidar çatışması içinde yer büyüdışı iktidar göstergelerini bunlar oluşturur. Bu göstergeler asıl olayın dışında kalan yardımcı ögelerdir.

Saygın Ersin Yedi Kartal Efsanesi serinin ilk iki romanında Alamut Tarikatı Yediler'in karşısında yer alan ikinci iktidar figürüdür. Kötülüğü ve karanlığı temsil eder, ona hizmet ederler. Bu iktidar figürünün en önemli büyüdışı göstergeleri yeryüzü üzerinde dolaşan ve her şeyi yapmaya, ölmeye-öldürmeye hazır olan fedaileridir. Fedailerin dışında bir dailer yer alır. Bu dailer, "tarikata yeni yandaşlar kazandırmak ve öğretileri yaymak için çalışan insanlara verilirdi. Behzat Taner'in sözlüğündeki karşılığı ise kelle avcılığıydı."[386] Ayrıca tarikata yeni kazandırılan fedailer için icazet töreni yapılır. Kabul töreninde Büyük İmam, Behram ve Behzat Taner bulunur. Büyük İmam'ın konuşması sırasında fedailer tarikat bayrağının önünde beklerler. Bu bayrak, "tarikatın kırmızı kartallı siyah bayrağı"[387]dır. Tarikatın kırmızı kartallı siyah bayrağı da hem olay kişileri hem de okuyucu için Alamut Tarikatı büyüdışı iktidarının bir göstergesidir. Tarikatın varlığının hatırlatıcısı olarak hizmet eder.

Alamut Tarikatı'nın büyüdışı göstergeleri arasında fedailer ve dailer yer alır. Behram ve Behzat Taner'in yaptıkları işlerle boy göstermeleri tarikatın varlığını perçinler. Ayrıca icazet töreni sırasında Büyük Alamut denen yerde kırmızı kartallı siyah bayrağın göstergesi iktidarının büyüdışı göstergesidir.

Serinin ikinci kitabı olan *Erbain Fırtınası* romanında Yediler/aydınlık iktidarının da askerî gücünden bahsedilir. Solaklar Yediler'in koruyucu gücü ve yaren olarak görev alırlar. Çatışma anında varlıkları ile Geceliler'i sadece korkutmaz, okuyucuya Yediler'in yalnız olmadığını gösterek bir kolluk kuvveti vazifesi görürler. Varlıklarıyla ve kullandıkları silahlarıyla da bir iktidar göstergesi haline gelirler.

[386] Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 1. Kitap Zülfikar'ın Hükmü*, 161.
[387] Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 1. Kitap Zülfikar'ın Hükmü*, 157.

Ateş ve Bedel romanında Ateş Ülkesi'nin hanedanların en ihtişamlısının değişim gösteren ordusu anlatılır. Altın muhafızlar ordusunu dağıtan ve Kızıl kanatlı at birliğini yok eden Prenses Simala bunların yerine kendi istediği gibi yöneteceği askeri gücü kurar: Büyük Evin Ordusu. Yeni yönetimin iktidar göstergesi de bu ordu/askeri güç olur. Bunu da içeride ordulara darbe yaparak gerçekleştirir. Bu bilgiler Niran Hatun'a olay örgüsü içerisinde İdris Usta tarafından aktarılır. Topladığı istihbaratla edindiği bilgi şu şekildedir:

> Dor Ordusu'nu darbeye teşebbüs ile suçlamış. Yüksek komutanlarının hepsi mahkum edilmiş. Rütbeleri sökülmüş ve sürgüne gönderilmişler. Bununla yetinmemiş Simala. Dor Ordusu'nun özerkliğini elinden almış, ismini değiştirip doğrudan Büyük Ev'e, yani kendisine bağlamış…[388]

Günlerini problemlerden uzaklaştırmak, sorun olmadığına inandırmak isteyen Simala ustaları yemeklerle ve törenlerle oyalamaya çalışır. Oradan oraya sürüklendikleri bir akşam yemeğinde Niran Hatun dâhil Sagmarra'nın parçalanması ve Areşmarralıların bu şekilde yönetime girmesinin arkasında Simala'nın ta kendisi olduğundan emin olurlar. Simala'nın kardeşi Par'ı bile öfkeyle susturması, babasını ilahlaştırması arkasında bir işler çevirerek yönetimi ele geçirmek istediği görülür. Babasına ait iktidar göstergelerini tek tek değiştirmesi de bu yüzdendir.

Altın Muhafızlar'ın biniciliğini de yaptığı dönüştürülmüş kanatlı aslanların figürleri Sagmarra'nın, Büyük Ev'in iktidar hatırlatıcılarıdır. Hanedanlara ait renkler ve binek hayvanları birer iktidar göstergesi olarak olay örgüsü içinde detaylı bir şekilde okuyucu ve olay kişilerine sunulur. Bu bakımından Saygın Ersin'in bu üçüncü romanı *Ateş ve Bedel* görüldüğü gibi oldukça zengindir. Romanın sonunda hangi hanenin hangi hayvanla tanındığı akıncı düzeninde bir kez daha tekrarlanır. Bu bahsedilenler Ateş Ülkesi'nin askerî gücünü oluşturur.

> Atarmarra'nın lacivert boğaları, Asildamma'nın beyaz gelincikleri, Nebbenu Damal'ın siyah atları ve Ereşmar'ın tavus kuşları düzgün dikdörtgenler oluşturacak şekilde düzen almışlar, hareket emrini bekliyorlardı.
>
> Denizler hakimi İlal Abba, sadece bir alay martı süvarisi göndermiş, hava gücünün büyük kısmını devriye görevi için ayırmıştı.
>
> Damma Nevsaru'nun kanatlı kurtları ise Şahnan Mardu'nun emriyle Kapı-Kale'de kalmışlardı. Gri renkli Kapı-Kale sancağının gerisindeki hatta sadece dört müfreze

[388] Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 3. Kitap Ateş ve Bedel*, 500.

vardı ve onlar da Prens Larra ile Kapı Koruyucularına refakat etmek için gelmişlerdi.[389]

Bu noktada önemli olan ayrıntı Niran Hatun'un karşılanması ve Kapı-Kale'den alınması için gönderilen ve asaya cevap olduğu düşünülen Altın Muhafızlar'ın bu akıncılar birliğinde hiçbir şekilde yer almaması olur. Büyük Samtuva bir birlik göndermez. Savaşın bu cephesinde yer almaz. Böylece iyiliğin/aydınlığın yolunda oluşturulan ordunun için kendisinin iktidar göstergeleri bulunmaz. İkinci Kapılar Savaşı olacak bu savaşta taraflar, *Ateş ve Bedel* romanında biraz olsun ortaya çıkar.

3.4. Kıyafet

Kıyafet, üniforma, belli bir formdaki giyecekler yeri geldiğinde bir iktidarın temsili olarak olay örgüsünde ortaya çıkabilirler. Bunlar sayesinde okuyucu ve olay kişileri gördükleri kimselerin hangi iktidarı desteklediğini anlarlar.

Merderan'ın Sırrı romanında Avcı Kalesi'ni temsil eden ve yoldaşlıkla hareket eden bir eldiven yer alır. Kaptan Korman'ın kaptanlığını yaptığı Durkgador'a çıkan Ais, Leofold, Nume, Guorin ve Nela bu noktada ayrılırlar. Ais amcası Durtemen için önce Federasyon'la konuşmaya ve anlaşma gereği kaleyi dağıtmaya gider. Ancak gitmeden önce Guorin'e tılsımı saklaması için kendi avcı eldivenini verir. Eldivenin üstünde Avcı Kalesi'ne ait arma da vardır. Avcı Kalesi'ne doğru yola çıkar. Kahramanlar da Olmen'i bulmak için Korman'ın kaptanlığında Fuoli'ye doğru giderler. Eldiven Avcı Kalesi'ne aittir, onun iktidarının büyüdışı bir göstergedir.

Bataklık Ülke romanı ikili iktidar ilişkisine daha sahiptir. Bunu gösteren olay örgüsü Telinos ve Anageh arasındaki çatışma ile alakalıdır. Bizzat Anageh emirinin kendi oğlunu öldürme planı sonucu çıkan çatışmayı bitirmek için kahramanlar burfenler için yasak olan Tabu Dağları'na emirin oğlunu aramak için giderler. Aramaları sırasında birçok mağaraya bakıp umutsuzluğa düştüklerinde Guorin bir yamaçtan yuvarlanır ve çok kötü yaralanır. Bir kayanın üstüne düşer, arkadaşlarını tarafından kurtarılmayı beklerken bir yaratık tarafından yamacın içinde bulunan mağaraya götürülür. Arkadaşları hızla aşağıya inerken onu bulmaya çalışırlar. Leofold korku doludur, çünkü Tabu Dağları'nda da Asherta gibi bir yaratık yaşayabileceğini düşünür. Mağarada hızla Gurorin'i arayan arkadaşları tavanda bir geçit bulurlar. Tünellerideki gizli kapaktan birçok yaratık gelir ve Guorin'le aralarında durur. Nela büyü gücüyle tam büyük bir alev topu oluşturacağı sırada bir insan

[389] Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 3. Kitap Ateş ve Bedel*, 532.

sesi işitir. Sesin sahibi Erogmet, Anageh'in veliahtıdır. Başından geçenleri kahramanlara anlatır. Aslında Telinos cepkenleri giyenler babasının adamlarıdır ve babası kendisini öldürmek ister, çünkü özgür düşünceden yanadır ve kendisinden sonra tahtı böyle bir evlada bırakmak istemez. Bu yaratıklar da aslında Tabu Dağları'nın sakinleridir. Yüzyıllar önce burfenlerle Fuoli'yi bölüşmüş olan dezdometlerdir. Dezdometler dağlarda yaşayacak, aşağıya inmeyecek; burfenler de tam tersini yapacaklardır. Dezdometler bugüne kadar sözlerine sadık kalır, aradan bir kendilerini rahatsız eden ve vatanlarını ele geçirmek isteyen burfenlerle savaşırlar. Sözleşme bir şekilde hayatta kalmaya devam eder.

Bu sahnede emiri öldürmeye gelenlerin Telinos cepkenleri giydikleri söylenir. Bu cepkenler bir ülkenin iktidarına ait olup onun büyüdışı iktidar göstergesidir. Çünkü kaçırılmanın iki emir arasında bir sorun teşkil etmesi beklenir. Özgürlük taraftarı olan Anageh emirinin oğlu direkt olarak babası tarafından öldürülmek istense de diğer iktidarın göstergesini kullanır.

Keşifler Zamanı romanında Zincir Ajanlarının kıyafetlerinden bahsedilir. Olay örgüsü içinde asıl büyüdışı iktidar göstergelerini okuyucunun ve olay kişilerinin tanıklık ettiği yolculuk Olein'in yaptığı yolculuktur. Bu bölümde özellikle sultanlığa ait birçok büyüdışı iktidar göstergesi okuyucunun ve olay kişilerinin karşısına çıkar.

Olein denizden döner, ancak şüpheli gözler üzerindedir. Zamanında kurtardığı şaman Arelam'ı öldürmek zorunda kalır. Olein haricinde ikisi saray büyücüsü ve beşi zincir ajanı olmak üzere sekiz kişi olarak Arelam'ın yanına giderler.

> İki tanesinin saray büyücüsü olduğu süslü cübbelerinden ve bu cübbelerdeki gösterişli armalardan belli oluyordu. Diğer beş adam ve grubun önünde yürüyen genç kadın ise hareketlerini kısıtlamayacak sade, siyah kıyafetler giymişlerdir. Zincir örgütüne mensup olduklarına kalıbını basardı.[390]

Özgürlük Uğruna romanında özellikle Perg yönetimi olan Federasyon'a ait birçok iktidar göstergesi yer alır. Bunlar savaş sırasında olay kişilerinin ve okuyucunun karşılaştığı kıyafetler, armalar, mühürler, bayrakların üstüne yer alan figürlerdir. Perg'teki isyanın önemli bir figürü promlardır. Onlara yapılan eziyet sınırları zorlar. Tüm silahsızlıklarına rağmen bin bir zorlukla avladıkları geyikleri köylerine taşıyan iki prom gencini köyün girişinde askerler durdurur. Geyiklerini ellerinden almak ister. Artık her şeyin fazla

[390] Müstecaplıoğlu, *Keşifler Zamanı*, 178.

geldiği prom genci buna karşı çıkar, dayak yese de geyikleri vermez. Askerlerin sayısı azdır ve prom halkın gencin yanında durur. Askerleri köylerinden kovalarlar. Daha çok asker ve büyücülerle köye Federasyon ekibi gelir. Bu yaşananların itibariyle Nela önderliğinde bu köy Federasyon'un gazabından kurtarılır. Köye ilk gelen askerlerin giydikleri Federasyon'un göstergeleridir. "Dört federasyon süvarisi, doludizgin geldiler, delikanlıların etrafını çizmeye başladılar. Üçü sıradan askerlerdi, süslü bir ceket ve mavi bir pelerin giyen ise üst düzey bir federasyon subayı olan Olmaren'di."[391] Bu betimlemeyle okuyucu ve olay kişileri ordu içindeki rütbe farklıyla karşılaşır. Süslü ceket ve mavi pelerin üst rütbeye ait bir askeri temsil eder ve varlığı federasyonun iktidar göstergesidir.

Konuşmayan Tavus Kuşu Camio romanında dokuz rakamına sahip kişi önemliler birliğine katılır. Bu birliğin yemini sırasında giyilen kıyafetler tanıtılır. Yüz sayısından küçük sayılılar biraderliği adında bir birlik kurulur. Bu birlikte Bay Dokuz'da yer alır. Birliğin kendi içinde kuralları vardır. Bir anlamda kendi üyelerinin anlık yaşamlarına düzenlemeler getirir ve onları şekillendirir. Hepsi beyaz bir cüppe giyerler ve yemin ederler.

Büyücüler romanında İmparatorluk'a ait askerlerin üniformalarından bahsedilir. Bir iktidarın askerî gücüne olduğu daha romanın başlarında okuyucuya duyurulur. Todor ve Matke başlangıçta Taş Bina'ya gitmek için birlikte yolculuk yaparlar ve yol üstünde bir köye denk gelirler. Burada karşılaştıkları köyün efendisi konumundaki Mohini isyan iktidarına ihanet eden sarayın ordusuna bilgi sızdıran bir haindir ve büyücülerle karşılaştığında üstünde ordunun kıyafetleri vardır. Olay kişileri ve okuyucu bu kısımda imparatorluğun büyüdışı iktidar göstergesi olan ordu kıyafetiyle karşılaşır. Onlar ve okuyucu için var olan asıl iktidarın hatırlatıcılarıdır.

> Todor, onlara derdini anlatmak için ağzını açmıştı ki, adamın başlığı tongalı bir zırh giymiş olduğunu gördü, ne diyeceğini bilemedi. Böyle ücra bir köyde, hükümdar ordusundan bir subayın ne işi olabilirdi ki?[392]

İktidarın ordusunun tanındığı zırhlarının karşısında ise isyan iktidarının destekçilerinin kullandıkları siyah bantlar vardır. "Alınlarımıza gurur verici siyah bantlar takıyorduk."[393]

---

[391] Müstecaplıoğlu, *Özgürlük Uğruna*, 18-19.
[392] Mete, *Büyücüler*, 29.
[393] Mete, *Büyücüler*, 103.

Bunu söyleyen yoldaşlık üyesi Alita'dır. Kendisi bir zamanlar isyan iktidarının konuşmacılarından biridir.

İmparatorluğun varlığını ve gücünü ortaya koyan askerlerinin ve sahip olduğu büyü gücünün karşısında yenik düşen ve kaçmak zorunda kalan yahut ölen asiler birliği yer alır. Bu büyüdışı iktidar göstergelerinin kıyafetleri onların taraflarını belli eder. Alına takılan siyah bant isyan iktidarının büyüdışı iktidar göstergesiyken tongalı başlık ve zırh hükümdar ordusunun kıyafetini oluşturur.

Nehrin İki Yakası serisinde kıyafetler ve onların renkleri bir iktidarın göstergesi olarak okuyucu ve olay kişilerinin karşısına çıkarlar. Karaya, karanlığa ait her şey aslında onun iktidarının büyüdışı göstergesidir. Olay örgüsü boyunca bu çok net ortaya konulur. Buna Kural Uygulayıcıların giydikleri kıyafetler de dâhildir.

Kara Klan bu toplantıya özel bir kıyafetle gelir. Romanın arkasında devam eden karanlık ve ışığın mücadelesinde karanlığın temsilcisi olarak var olduğunu üzerindeki kıyafetlerle gösterir. "Kral Nubudan, kafasında hayvan boynuzlarından yapılmış ürkütücü başlığıyla tepeden tırnağa siyah postlara bürünmüş, belinde uzun hançerleri takılı olduğu halde krater çukurunun tam ortasına yerleştirilmiş devasa tahta oturdu."[394]

Görüldüğü üzere karanlığı temsil eden kara rengi ve karanlıkla ilgili her şey, kıyafetler, temizlenmemek, kir içinde olmak iki roman boyunca karanlık iktidarı temsil eden büyüdışı iktidar göstergeleridir.

Asi romanında kıyafet olarak bahsedilen tek nesne Elem'e annesinden kalan kolyedir. Bu kolye sayesinde Elem'in hayatı kurtulur.

Bebeğini Kursaha adlı çölde doğuran Fula peşindekilerden kurtulmaya çalışır. Onu arayan ve bebekle beraber öldürmek isteyen askerlerin önündedir. Bebek doğduktan ve değişim geçirdikten sonra çölde yürümeye başlar. Ancak çok kanaması vardır. Bir süre sonra Vaha bulur. Bu vahada yaşamaya devam eden Sarp'la karşılaşır. Bebeğinin adını Elem koyar, ona kolyesini verir. Bebeğini Sarp'a emanet edip kendisinin Fula babasının Lokan olduğunu söylerek ölür. Bu kolye önemli bir yere sahiptir. Lokan Janus'un eline düştükten sonra bir Dejin olur. Liderlik özelliğini taşıyan Lokan, Dejin-Asal olarak bebeğin peşindedir. Janus'un iktidarına hizmet ederek bebeği öldürmesi gerekir. Sürgündeki tarafından bunun için yaratılmışlardır. Ancak Dejin-Asal'ın içindeki Lokan kızını ve boynundaki kolyeyi görünce devreye girer. Dejin-Asal'ı ve Janus'un iktidarını

[394] Öğüt, *Nehrin İki Yakası,* 176.

yok sayarak kızını değil, ardından gelen Dejinleri öldürür. Bu yüzden annsinden Elem'e kalan bu kolye Lokan'ın Fula'ya aşkını gösterdiği gibi, isyan iktidarına ait bir büyüdışı iktidar göstergesi konumu da gelir.

> Birkaç saat sonra bebek mışıl mışıl uyuyorken, Sarp, Fula'yı gömdü. Gömmeden önce boynundaki kolyeyi, büyüyünce bebeğe vermek için almıştı; düz, siyah bir nehir taşına ip için bir delik açılmıştı. Maddi olarak bir değerli bir şeye benzemiyordu. Ama üzerine, *"Fula ima kone… Lokan."* diye bir yazı kazınmıştı. Sarnav bu dili bilmiyordu ama bir sevgi mesajı olabileceğini tahmin etmek güç değildi.[395]

Ateş ve Bedel romanında Yediler karanlık iktidarla mücadele etmek için Ateş Ülkesi'ne giderler. Bu ülkeyi oluşturan hanedanlarda giyilen kıyafetler ve renkler oldukça önemlidir. Ancak hanedanlara geçilmeden önce bilinen dünyada olan ve tam olarak hangi iktidarın yanında olduğu söylenilmeyen gizemli Yüce Ece'nin kıyafetleri de önemlidir. Serinin devamı geldiğinde anlam kazanacağını düşündürür.

Yeryüzünde bulunan bir ekip kapılarla ilgili planları yürütmeye devam eder. Ateş ve Bedel romanında bu kısma tam bir açıklama getirilmez. Kim oldukları bildirilmez. Yüce Ece adlı bir kadın tarafından yönetilen, kötülüğe hizmet eden hükümranlardır. Burada okuyucu için önemli olan karşılaştığı iktidar göstergeleridir. Özellikle kıyafetler, pelerinler ve renklerin verilişi açısından tezin çalışma konusunu besler.

> Kadın kırklarında gösteriyordu ve daha genç olması dilenmeyecek kadar güzeldi.
>
> Gösterişli bir kıyafeti, mükemmel vücut hatlarına yapılacak bir hakaret olarak kabul edermiş gibi sade, siyah, uzun etekli bir elbise giymişti. Saçları ve gözleri, genel kanının aksine, siyahın da tonları bir renk olduğunu söylüyorlar ve yüzüne hayali bir tül gibi örtülmüş karanlık ile birleşerek, o soluk kesici ifadeyi meydana getiriyorlardı.
>
> Tacının alnına dökülen taşları, ateşte kavrulmuş yakutlar gibi, kara – kızıl renkteydi.
>
> Boynunda ayın fazlarını gösteren, gümüşten daha parlak bir cevherden işlenmiş, dikkat çekici bir kolye vardı. Göğüslerinin arasında, narin bir zincirin en ucunda salınan dolunaydan ve onun üzerine sağlı sollu yerleştirilmiş ikişer yarım aydan ve

[395] Uçar, *Asi*, 39. (Vurgulamalar yazara aittir.)

> hilalden oluşan bu kolyenin esrarlı manasını bilenler, eksik parça olan yeni ayın, yani hâlâ varolduğu ama gökyüzünde görülmediği halinin, bu kadının yüzü temsil edildiğinden de haberdarlardı.[396]

Alıntının bu kısmında görüldüğü üzere Yüce Ece'nin nasıl bir görüntüye ve bu görüntüyle temsil ettiklerine değinilir. Siyahın ve ayın temsili olarak vücut bulan bu kadın soluk kesici güzelliğe, kara – kızıl yakut taşları olan bir taca, ayın temsili olan bir kolyeye sahiptir ve siyahlara bürünmüş vaziyettedir. Yanındaki ekibin de üniformaları betimlenir.

> Üniformalılar da üniformalar da oldukça tuhaftı.
>
> Ayakta duranların yaşları, en fazla kırkların başındaydı. Omuzlarındaki yıldızlar, 'general' seviyesinde olduklarını gösterse de halleri onbaşından farksızdı.
>
> Konuşma sıralarını beklemekte olan üçü; bordo, beyaz ve gümüş rengi üniformalarının içinde, sol duvarın dibinde dizilmiş, esas duruş vaziyetinde kıpırtısız duruyorlardı.
>
> Ekrana yakın duran ve elinde çubuğuyla brifingi sürdüren general ise tıpkı masadaki diğer adam gibi haki renkteydi.
>
> Odadaki tüm üniformalar sadeydi ama bu garip görünmelerine engel olmuyordu. Boyun bölgesinde siyah şeritleri olan, yakasız, uzun etekli hırkalarını, aynı renklerde ütülü pantolonlar ve siyah ayakkabılarla tamamlamışlardı.[397]

Görüldüğü üzere Yüce Ece ve ekibin hâkim rengi siyah olup sade görünüşe sahiptirler. Bunun yanında bordo, yakut rengi de ön plana çıkar. Askeri düzende yıldızlar rütbeyi belirtir. Ayın temsilcileri gibi giyinen Yüce Ece önderliğinde bu ekip karanlığa hizmet etse de kimin bayrağına sahip oldukları açıklığı bu romanda kavuşmaz.

Ateş Ülkesi'ne dönüldüğünde hanedanlıkların durumları ve kıyafetleri okuyucu ve olay kişilerinin karşısına iktidar göstergesi olarak çıkar.

Sagmarra'nın ve Büyük Samtuva'nın iktidarı altına giren Areşmarra Birinci Kapılar Savaşı'ndan sonra sahip olduğu tüm iktidarı ve buna bağlı olarak da iktidar göstergelerini kaybeder. Okuyucuya betimlenen bu iktidar göstergeleri Areşmarralıların binek hayvanı olarak kullanmayı tercih ettikleri dönüştürülmüş kaplanlar, kırmızı hırkalarıdır. Yönetim

[396] Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 3. Kitap Ateş ve Bedel*, 196-197.
[397] Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 3. Kitap Ateş ve Bedel*, 197.

sahibi olan Erkveren Analar Divanı'nın dağıtılmış olması da Büyük Samtuva'nın iktidarı tamamen ele geçirdiğini gösterir.

Kıyafetler hanedanların temsili için oldukça önemlidir. Okuyucu ve olay kişileri renge göre ait olduğu iktidarı hatırlar. Yukarıda bahsedildiği gibi bu en net örnek Areşmarralıların kırmızı hırkalarıdır. Bunun dışında Kapı-Kale'nin sahip olduğu gök gri hırkaları vardır. "Gök gri hırkası ve üniforması içerisinde artık serseri bir kolcudan çok Kapı-Kale'yi temsil edecek bir prens gibi görünen Tab ise tüm ciddiyeti ve mümkün olan en donuk ifadesi ile bekliyordu."[398]

Kapı-Kale'de gerçekleşen kapıdan geçme ve karşılama merasimi sırasında ustalarla birlikte okuyucu da hanedan üyelerinin aynı renk kıyafet giyerek Kapı-Kale iktidarının göstergesi olan renge tanık olur. "Komutan, zırhının üzerine tıpkı kuzenleri gibi hanedan ailesinin timsali olan gök gri renkli, düğmesiz bir hırka giymişti"[399]

Ayrıca Niran Hatun Sagmarra'ya gitmeden önce üzerindeki kırmızı renkli ocak cüppesini çıkarır ve sarı renkli hırkasını giyer. İki iktidar göstergesi hatunun üzerinden okuyucuya ve olay kişilerine sunulur.

> Derken Niran Hatun, belindeki kuşağı çözdü, kırmızı renkli ocak cüppesini çıkarttı, özenle katladı ve İlyas'a uzattı: "Sana emanet…"
>
> "Başım üzerine…" dedi İlyas Usta emaneti alırken.
>
> Bu sırada Hatun yine raflara doğru yürümüştü. Döndüğünde, elinde sarı bir hırka vardı. Katlarını açtı, hafifçe silkeledi. Tam kolunu geçirecekti ki Salih Usta, kucağındaki sancağı İlyas'a bırakıp öne çıktı: "Müsaade et Hatun…"
>
> Çırağına bakarak memnuniyetle gülümsedi Niran Hatun. Ve sarı hırkayı giydirmesine izin verdi.[400]

3.5. Rütbe

Bu rütbe başlığı altında incelenen nesneler makam bildirirler. Ait oldukları iktidarların birer büyüdışı göstergeleridir.

Yedikuleli Mansur romanı büyüdışı iktidar göstergelerin çokça bulunduğu bir fantastik romandır. Romanın konusu ve olay kişileri itibariyle büyüdışı göstergeleri büyülü

[398] Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 3. Kitap Ateş ve Bedel*, 413.
[399] Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 3. Kitap Ateş ve Bedel*, 291.
[400] Ersin, Yedi Kartal Efsanesi 3. Kitap Ateş ve Bedel, 406.

göstergelerden fazlaca olması normaldir. Osmanlı Devleti zamanın ve Kanuni Sultan Süleyman devrinde var olan kabadayıları, zorbazları anlatan bu roman silahından raconuna birçok büyüdışı iktidar göstergesini olay örgüsü içinde barındırır.

Zorbalar arasındaki iktidar çatışmasında Gaddar Siyavuş ve Kara Şaban'ın adı geçer. İktidar sahibi Kara Şaban'ın karşısında onu devirmek ve tüm İstanbul'un yönetimini eline almak isteyen Siyavuş vardır.

> Gaddar: "Kim vurduya gidecek. Ancak öyle bir yerde kim vurduya gidecek ki 'Kara Şaban'a racon diye güvendik, amcaoğlumuzu korumaktan aciz!' diyecek arkasından Kara Emre. Şaban ya pusup oturacak, ya üzerlerine gidecek. Her halükarda ben bu şehre çökeceğim! Sen git takip ettir bunu! Bir boşluğuna getirip haklayın!"[401]

İstanbul'a çökme, racon olarak onu yönetme ve sokakların tek iktidarı olma hırsıyla ilerleyen Siyavuş Ases Ahmet'in cenazesinin ardından tüm zorbazları topladığı bir toplantı tertip eder. Bu toplantıya Kara Şaban'ı çağırmaz. Kendisinin iktidar olacağını artık hükmün sahibi olmak istediğini vurguladığı toplantı da Kara Şaban'ın sahip olduğu kabadayılık emanetini hiçe sayar. Buradaki emanet bir rütbe göstergesidir.

Toplantıya katılanlar mıntıka sahipleri zorbalardır. Aslında hepsi gücü elinde bulunduran Kara Şaban'a biat ederler ama şimdilik toplantıya ses çıkarmaz. Çünkü güç kimin eline geçerse ondan yana taraf gösterirler. Hepsine el vermiş olan Kara Şaban kontrol ve para tahsilatı için hepsini ayrı mıntıkalara verir.

> Değil Galata'da, cümle Konstantiniyye'de asayişten sorumlu kimselerden sonra gelen çekinmen gereken kimseler vardır. Bunlar benim adamlarımdı bir dönemler, şimdi kendi yollarındalar. Sen bu âlemde yenisin, bunları bilip gözetmen lazım. Dalgalarına taş atmadıkça sana bir zararları olmaz. Aksaray tarafları Fırıncı İsmail'in mıntıkasıdır. Bunun haricinde şehrin unkapanına ve sair değirmenlerden gelip gidenlere o bakar. Namazında niyazında biridir. Karagümrüğü taraflarında Kara Davud'un emanetini ve dahi buradan şehre girip çıkanları Bayramlulu Kara Emre bekler. Beli nacaklı derviş taifesindendir, asıl adı zannımca Ali Ahmed'dir. Eski Sulukule mıntıkası Kör Abu'dan sorulur, et kapanları haricinde şehre kaçak giren sair etlere bu bakar, bu satar. Tophane taraflarında bizim Çamur durur. O limana girip çıkan kaçak mallarla uğraşır ötesine pek ilişmez, yüzünü bile doğru

[401] Yaltırık, *Yedikuleli Mansur*, 62.

> düzgün görmemişizdir, yeni türedilerdendir, benim adamlarımdan değildir. Kasımpaşa tersanesi mıntıkasına Laz Ali bakar, oranın kaçak göçek işleri buna bağlıdır. Galata limanına girip çıkan kalyonlara ve o mıntıkaya bakan kişi de Tekgöz Giovanni'dir. Korsan da bekler. Cenevizlidir, değme deniz kurdunu, korsanını tanır, iş yapar. Üsküdar'da Arabacı Süleyman vardır, buradaki kaçak göçek işleri bu bilir ama netameli birisi değildir, namazında niyazındadır. Balat Yahudilerinin mıntıkasına Deli Haim bakar, sadece onların değil şehrin diğer Yahudi cemaatleri arasında da sözü geçer, kendisi de tüccardır. Felemenk diyarından Şam'a bir sürü yerde adamları vardır, mal alıp satar. Kumkapı mıntıkasına Çağanoz Kevork bakar. Samatya mıntıkasına bakan Kapı Onnik'le aralarında soğukluk vardır ama zora geldi mi birlikte hareket etmekten çekinmezler. Fener mıntıkası Dalyancı Stavro'dan sorulur ki yaşı bana yakındır, semtlerin en eski racon sahiplerindendir bu. Bunlara, ayağındakilere benden ve devletten başkası ilişmez.[402]

Alıntıda görüldüğü üzere İstanbul mıntıkalara bölünüp zorbazlar arasında pay edilir. Bu mıntıkaların sahiplerinin hepsinin üstüne düşen görevler ve yapmaları gereken işler vardır. Buradan elde ettikleri kârın bir kısmını Kara Şaban'a haraç olarak verirler. Her ne kadar kendi bölgelerinde küçük iktidarlar olarak sayılsa da bu zorbazların arasında asıl iktidar sahibi Kara Şaban'dır. Taşıdığı Kara Davud'un emaneti olan hançer de bunun göstergesidir. Büyüdışı iktidar göstergesi olan bu emanet ve el alma Kara Şaban'ı diğerlerinin yaşamlarını düzenleme hakkına da sahip kılar. Alıntının sonunda da Kara Şaban kendisinin tek başına iktidar olduğunu Mansur'a söyler. Bu nam âlemini, Mansur'la beraber okuyucu da öğrenir. Mansur'un karşılaştığı iktidar göstergelerine okuyucu da tanıklık eder.

Kara Şaban'ın kendi buluşu olduğunu ve onu hatırlatan sembol haline geldiğini söyleyen, artık Galata'da racon sahiplerinin eline doladığı kısa tespih vardır. Kısa tespih de bir diğer büyüdışı iktidar göstergesidir.

> Bir hoca bir tespih vermişti, 'Öfkelediğinde sabır çek!' diye. Uzun uzun çek çek bitmiyordu, ben de kısalttırdım. Hem kolay taşınıyor elde. Bir süre sonra da

[402] Yaltırık, *Yedikuleli Mansur*, 109-110.

> baktım çekmekten ziyade elde sallamak daha iyi geliyor öyle alıştım. Demek elimizde görüp taklit etmişler![403]

Kara Şaban'ın bir günlük yokluğunun ardından ve adamı Divane Murad'ın cesedinin Galata sınırlarında bulunması nedeniyle Kara Emre Karagümrüğü'nün kapılarını kapatır, çevreye eli silahlı, sopalı ve kılıçlı adamlar diker. Civardan kuş uçurtmaz, kimseyi geçirtmez duruma getirir. Bunu Hagop'tan öğrenen Kara Şaban Karagümrüğü'ne varır. Elleri kılıçları adamları narasıyla kendilerine getirir ve yolunun açılmasını sağlar. Bu ana tanıklık eden Mansur ve okuyucular naraların bir büyüdışı iktidar göstergesi olduğunu görürler.

> İnsanları olduğu yerde sindiren, çocuğunu kapanın evine kaçıştığı, kuşların ağaçları terk edip kedilerin sessiz sedasız arazi olacağı türden dehşetli bir naraydı.[404]

Kara Şaban'ın attığı nara kimseninkine benzemez ve onun iktidarının bir göstergesi olarak çevresindekileri hizaya getirir, açılmaz kapıları açtırır, civarda bulunanların bacaklarını titretir. Narasıyla açılan yoldan Kara Emre'nin yanına girer. Durum hakkında konuşup Gaddar'ın planına gelmemeye karar verirler.

Gaddar, Kara Şaban'ın hem Rüstem Paşa'nın elinden kurtulmasına hem Kara Emre'den sapasağlam çıkmasına şaşırır ama işin peşini bırakmaz. İstanbul'un kendisinin olması için oyununa devam eder. Kara Şaban'ın yakın dostu olan eski yeniçeri Zincir Süleyman'ın kahvehanesini basar.

> Gaddar kan donduran bakışlarla Sarı Azeb'e döndü: "Benim olmalı! Orası benim elim kolum olmalı! Bana ait olmalı, başkasına değil! Sokakta dilenenler dahi hesabıma dilenmeli. Siyavuş şehirden gider mi yoksa şehre sultan mı olur herkes görmeli!"[405]

Adamın ölümüne sebep olduğu gibi kahvehanenin büyüdışı iktidar göstergeleri olan zincirlerini yere atar ve kendi hançerini kahvehanenin girişine saplayarak kendi adamını mekâna bırakır. Zincir ve hançer göstergeleri ait oldukları iktidarların durumlarını okuyucu ve olay kişilerine duyurur.

---

[403] Yaltırık, *Yedikuleli Mansur*, 94.
[404] Yaltırık, *Yedikuleli Mansur*, 84.
[405] Yaltırık, *Yedikuleli Mansur*, 195.

> Siyavuş kahvehanenin girişindeki tahta levhada asılı duran paslı zinciri yerinden çıkarıp Süleyman'ın üzerine fırlattı. Belinden çıkardığı bir hançeri levhaya saplayıp Süleyman'a gösterdi: "Bundan gayrı buranın haracı Siyavuş'undur. Gücüne pazusuna güvenen gelir bu hançeri buradan indirir!"[406]

Hepsini öğrenen Kara Şaban artık Siyavuş'un hakkının ölüm olduğunu ve onun yanında olan herkesin ölüme mahkûm olduğunu tüm İstanbul'a duyurur. Ancak Siyavuş racona uygun davranmaz, hileyle Kara Şaban'ın ölümüne sebep olur. Kara Şaban kendi iktidar göstergeleriyle beraber gömülür ve bu da kendi iktidarının da mezara girdiğini hem okuyucuya hem de olay kişilerine duyurur.

> Okuması yazması olmadığından mezarda ne yazdığını merak etti bir an, sonra mütekait yeniçerilerden birinin konuşmasını işitti: "Rahmetlinin şanına yaraşır olmuş. Hem çorbacı kavuklu hem de Otuzbirin gemi çapası remizine işlenmiş. Yatağan bıçağı ile tespihini de nakşetmişler!"[407]

Son hançer darbesini kendi saplamış olsa dövüş teke tek bir dövüş değildir. Nam sahibi olduğu açıklayan Siyavuş tüm zorbazları akşam toplantı ve yemeğe çağırır. Mansur, Kara Şaban son nefesini vermeden önce kendisine emaneti teslim eder ve racon sahibi yapar. Mansur bunun üzerine Kara Şaban'ın intikamını almaya karar verir. Önce yeniçeri ocağına kayıt olur ki başına ölüm emri konmasın. Sonra yemek esnasında Gaddar'ı öldürür.

3.6. Armalar

Fantastik romanlar içinde armaların yer alışı da aynı kıyafetlerin yer alışı gibidir. Ait oldukları iktidarı temsil ederler.

Bataklık Ülke romanında Kaptan Korman'ın iyilik/aydınlık iktidarına hizmet eden Avcı Kalesi iktidarına dâhil olduğu taşıdığı armadan anlaşılır.

Avcı kıyafetleri kalenin iktidarının görünümüdür. Örneğin Kaptan Korman'ın tüm mürettebatı avcı kıyafetiyle boy gösterir: "avcı armaları işlenmiş, çengel uçlu bir çubuğa takılmış olan kum saati…"[408] Kıyafetlerinde ve taşıdıkları nesnelerde kullandıkları avcı arması onların kaleye aitliğini gösterir. Bu gösterge olay örgüsü içinde olay kişilerine ve okuyucuya Avcı Kalesi'nin iktidarını hatırlatır.

---

[406] Yaltırık, *Yedikuleli Mansur*, 197.
[407] Yaltırık, *Yedikuleli Mansur*, 235.
[408] Müstecaplıoğlu, *Bataklık Ülke*, 91.

Perg Efsaneleri serisinin son kitabı olan *Tanrıların Alfabesi* Öte Diyarlar'da geçen bir savaş sahnesine tanıklık eder. Bu savaş sahnesi Öte Diyarlar'ın iki çatışan iktidarın büyüdışı göstergelerini sahneler.

Geryan'ın hurglardan oluşan ordusunun formaları onların rütbelerini gösterir. Bu Nume için de bir anlam taşır. Nume'nin varlığı da Tılsım Ustaları için savaşan prom ordusu için de önem arz eder. Nume'nin aydınlığa hizmet eden varlığı orduya umut getirir. Bu savaşta insanların, promların, burfenlerin hatta hunsıbların kötülüğün karşısında duruşlarına okuyucu tanıklık eder. Nume'nin önderlik ettiği ordu okuyucu için iyiliğin bir iktidar göstergesidir. Burada promların kullandıkları savaş aletleri de yer alır. Korku ve endişe duygusunu hissettiren hurg ordusu ve torganlar ise Geryan'ın iktidarının görünüm biçimidir. Ayrıca Geryan'ın kendini ulaşılmaz yapmak için oluşturduğu kar fırtınası ve buzdan ova da onun iktidar sembolüdür. Her iki tarafında kime ait olduklarını ve rütbelerini belirten kıyafetleri vardır. Hurglar arasında rütbe kıyafetlerinde bulunan pençe armasıyla belirtilir. Eğer armalarında pençe varsa onlar hurg silahşorlardır, kıdemli asker olduklarını gösterir: "Üstelik bu heriflerin hepsi silahşormuş, yakından bakınca fark ettim, kıyafetlerinde pençe armaları var."[409] Ayrıca hepsi savaş esnasında tek tip üniforma giyer: "Hepsi beyaz renkli tek tip üniformalar giymişti."[410] Onları birbirlerinden ayıran rütbe göstergeleridir: "Beyaz gömleğinin omuzlarında mavi şeritler vardı."[411] Geryan'ın ordusunu oluşturan hurgların taşıdıkları üniformalar ve rütbe işaretleri de birer iktidar göstergeleridir. Hurglar, torganlar ve karar mekanizması olan ağalar bu ordunun mensuplarıdır.

Şamanlar Diyarı romanının olay örgüsü içinde yer alan çeşitli armalar sayılabilir; pençe arması, kartal arması, tahtın boğa figürleri gibi. Bunlar olay kişileri ve okuyucu için birer büyüdışı iktidar göstrgesidir. Örnek olarak; "Sultanlık arması taşıyan bir üniforma vardı. Bu genç adam bir saray habercisiydi."[412] Saray habercilerinin, askerlerin giydikleri ve üzerlerinde taşıdıkları armalar bu niteliktedir. Bunun yanında Narenatlı kiralık kılıçların da armaları bulunur ve onların hatırlatıcısı olarak yer alır. "Kadının zırhına işlenmiş altın renginde pençe armasını fark etmişlerdi."[413] Kaye bunlardan birini taşır

[409] Müstecaplıoğlu, *Tanrıların Alfabesi*, 63.
[410] Müstecaplıoğlu, *Tanrıların Alfabesi*, 126.
[411] Müstecaplıoğlu, *Tanrıların Alfabesi*, 128.
[412] Müstecaplıoğlu, *Şamanlar Diyarı*, 63.
[413] Müstecaplıoğlu, *Şamanlar Diyarı*, 100.

Keşifler Zamanı romanın Olein'in Yolculukları kısmı adının karşılığını veren kısımdır. Olein bölüm içinde sultanlığa ait birçok yere yolculuk yapar ve planını adım adım yürütür. Okuyucu ve olay kişileri Olein'in gittiği her yerde sultanlığa ait çeşitli iktidar göstergeleriyle karşılaşır. Olay örgüsü içinde her gösterge sultanlığın bir görünümü olarak var olurlar. Özellikle saraya, sultanlığa ait arma tasvirleri yer alır. Bu armaları ve armaları taşıyan kıyafetleri gören okuyucu ve olay kişileri, kıyafet ve arma sahiplerinin sultanlığa ait insanlar olduğunu anlarlar. Arelam'ın sahnesi de buna örnektir. Olay örgüsü içinde Arelam gelenlerin sultanlığın adamlarını ve kadınları olduğu giydiklerinden anlar. Onun tasviri sayesinde okuyucu da iktidarın bu göstergelerini görür. Kitabın ilerleyen kısmında rütbeli bir büyücünün arması daha tasvir edilir, o biraz daha ayrıntılıdır: "Bu seferki büyücü yaşlı bir adamdı, önemli biri olduğunu hissettiren şık bir cübbe giymişti, cübbenin yakasına altın ipliklerden armalar işlenmişti."[414]

Özgürlük Uğruna romanında Delkarna ve Perg arasında yaşanan çatışmada tarafları temsil eden göstergeler okuyucu ve olay kişileri için birer iktidar duyurucularıdır. Delkarna'da yaşanan çatışmaya Kaye, Kaptan Korman, harnan ve insanlardan oluşan mürettebat Delkarna ve Nasralardan oluşan orduya savaş boyunca yardım ederler.

Olein Prens Torin'le konuşmasında gelen kalyonun ve askerlerin kalabalık olduğunu söyler, bu yüzden başka bir sistem uygulamaları gerektiğini aktarır. Torin ile Nasra isyanının lideri Orsalin'i buluşturur. Torin ile Orsalin beraber taktik oluşturarak ilerler. Ancak savaş istediklerinin lehine dönmez, karşılarındaki komutan ve ekibi çok tecrübelidir. Özellikle başkomutan Arasket katıldığı tüm savaşların galibi olarak Federasyonu temsilen Delkarna'da boy gösterir.

"Siyah kısrağın üzerinde, göğsünde federasyonun on altı pençeli ejderha arması kazınmış gösterişli zırhıyla dimdik oturan adam, demir eldivenli elini kaldırıp askerleri mağrurca selamladı."[415] Bu betimlemeyle okuyucu ve olay kişileri bir kez daha Perg'ten uzakta olsalar dahi Federasyon'un gücünü hatırlarlar. Başkomutanın üstünde taşıdığı arma ve zırhı Federasyonun iktidar göstergesi olarak ona hizmet eder.

Federasyon'un ilk iktidar mücadelesi Avcı Kalesi ile Perg Efsaneleri serisinde gerçekleşir. Avcı Kalesi'nin varlığını kendilerine bir tehdit olarak görürler ve bir şekilde ortadan kaldırırlar. Ancak bu romanda avcılar isyancı olarak karşılarına çıkarlar.

[414] Müstecaplıoğlu, *Keşifler Zamanı*, 216.
[415] Müstecaplıoğlu, *Özgürlük Uğruna*, 223.

> Halkın avcılara çok değer vermesi bir süre sonra Federasyon Temsilcilerini çok rahatsız etti. Bizi iktidarlarına karşı bir tehdit olarak gördüler, önce amcamın adını kirlettiler, sonra da kalemizi kapattılar. Silahlarımızı elimizden alıp bizi Perg'in farklı ülkelerine sürdüler. Diyardaki hâkimiyetlerini perçinlemek istemişlerdi. Ama planları ters tepti, mücadelemizin temellerini bu cesur savaşçılar sayesinde attık. Yerleştikleri ülkelerde isyanın lideri oldular.[416]

Gittikleri ülkelerde isyanın lideri olan bu avcılar federasyonun karşısında yer alan iktidarın göstergeleri olarak üstlerinde avcı arması taşırlar: "Avcı Kalesi'nin armasını taşıyan zırhlı savaşçılardır."[417]

Seni Tılsımlar Korur romanında, Eser'in vizyonlarında gördüğü kovalamaca sırasında En-Rava tabletleri saklarken onu kovalayan rahiplerin armaları anılır. "Söylediklerini doğru dürüst dinleyemiyorum bile. Benim aklım hâlâ o dehlizdeki kovalamacada. Elleri mızraklı, ketenlere sarınmış adamlar… Göğüslerinde yılan armaları."[418]

3.7. Bayrak/Sancak

Fantastik romanlar içinde yer alan bayrak, sancak ve flama gibi nesneler okuyucu ve olay kişileri açısından bilgilendirici büyüdışı iktidar göstergeleridir. Yoldaşlığın yolculuğu esnasında hangi iktidarın sınırı içinde olduğunu ya da hangi iktidarın sınırına yaklaştığını gösterir. İktidarların çatışma sahnelerinde dalgalanan bayrakların yok oluşu ise hangi iktidarın göstergelerinin ortadan kalktığını ve o iktidarın artık hükmünün kalmasını okuyucu ve olay kişilerine duyurur.

Müstecaplıoğlu'nun *Özgürlük Uğruna* romanı Perg Efsaneleri ve Şamanları Diyarı serilerinin bağlandığı kitaptır. İki serininde içinde yer alan iktidar mücadelelerine son noktayı koyar. Diyarlar arası savaşın olduğu bu sahnede Federasyon Başkomutanın amacı ejderha figürünü barındıran Perg bayraklarını tüm Delkarna'nın üzerinde dalgalandırmaktır. Bu bayraklar da Federasyon iktidarının göstergeleri olarak Delkarna üzerinde dalgalanırlar. Ancak romanın sonunda yok olan Federasyon'un bayrakları olur.

Büyücüler romanında, Alita, Todor ve Matke ile okuyucu yoldaşlık İmparatorluk sınırına ulaştığında imparartorluğun büyüdışı iktidar göstergeleri olan ve onun varlığını gösteren nöbetçi askerileri, kale burcu, surlar ve imparatorluğun mavi bayrağıyla karşılaşırlar.

---

[416] Müstecaplıoğlu, *Özgürlük Uğruna*, 43.
[417] Müstecaplıoğlu, *Özgürlük Uğruna*, 77.
[418] Eldem, *Seni Tılsımlar Korur*, 375.

Sin – Sarı İstila romanının başında Chiang ülkesinin askeri birliği DErzulya'ya girmek ister. Onların girişlerinin Janus tarafından izinli olduğunu kapı koruyucusu olan ülkeye Mişka bildirir. Mişka'nın tanınması taşıdığı flama sayesinde olur.

Chiang ordusunun önünden gelen ve Janus'un emrini Kral Korona'ya bilgilendirmek isteyen, geçit vermesini gerektiğini söyleyen Grihavari Mişka'dır. Mişka'nın krallığa doğru gelişinde tanınmasını sağlayan elinde taşıdığı flamadır. Janus'un iktidarının bir göstergesi olan bu flama büyüdışı iktidar göstergeleri arasında Habis ve Janus için bir hatırlatıcı ve sınır çizicidir. "Siyah cübbesi içindeki süvari bir flama açmıştı. O flamayı çok uzaktan bile tanırdı. Grihavari Mişka bu."[419]

Ateş ve Bedel romanında Ateş Ülkesi'nden yükselen karanlık iktidarın sesine karşı bir birlik kurulur. Bu birlik içinde ülkenin hanedanlıkları ve ocak yer alır.

Savaş çağrısına kulak verilmesine ve katılmasına izin veren Niran Hatun, İlyas ve Saligh Usta'dan ocağın sancağını meydanda dalgalandırmalarını ister. Toplanan birlik içinde ocağın temsili olarak İlyas Usta ile Salih Usta da sancaklarıyla beraber yer alır. Savaş çağrısına ocak da dâhildir. Bu yüzden sancaklarıyla onlar da alanda kendi iktidar göstergelerini ortaya koyarlar.

> Hangi diyarda olursanız olun, Kapılar'ı savunacaksınız, ama aklınızla, ama sözünüzle, ama sanatınızla, ama kılıcınızla! Ne bu ne bizim diyarda Yedi Kartal'ın sancağı hiçbir sancaktan gerşde ya da aşağıda kalmayacak! Kapılar'a yürüyen ordunun başında her kim var ise Yediler'in savaşta olduğunu ve sonuna kadar savaşta kalacağını bilecek!
>
> "Emredersin Hatun." diye mırıldandı ikisi de ve ikisinin de dolu dolu olmuş gözleri Hatun'un kucağındaki örümcek dokuması kumaşın üzerinde duran siyah laledeydi. Yedi Kartal Ocağı'nın sancağıydı bu.[420]

"Yedi Kartal Ocağı'nın yedi kırmızı kartallı ve siyah laleli sancağı, diğer sancakların arasında"[421] savaşta ocağı temsil ederek boy gösterir. İki cihanda da Yedi Kartal Ocağı'nın ve Lokman Hekim'in bir hatırlatıcısı, iktidar göstergesidir. Savaş alanında yer alan sancaklar okuyucu ve olay kişileri için her hanedanın büyüdışı iktidar göstergeleridir.

---

[419] Uçar, *Sin – Sarı İstila*, 39.
[420] Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 3. Kitap Ateş ve Bedel*, 405.
[421] Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 3. Kitap Ateş ve Bedel*, 534.

Kapıdan giriş merasiminde ayrıca Kapı-Kale'nin bayrağının da aynı renkte olduğu İdris Usta'nın gözüne takılır. Diğer bir bayrak ise sarı renktedir, sarı renk bayrak ve sarı hırkalar Sagmarra'nın rengidir. Onun iktidarının göstergeleridir.

> Kafasını kurcalayan asıl şey ise gördüğü bayraklardı. İleride, mağaranın çıkış kapısının hemen sağ tarafında duran asker, prensin hırkası gibi gri renkli bir bayrak taşıyordu. Kapı-Kale'nin alâmeti olmalıydı bu ve beklenti dahilindeydi. Kapının sol tarafında duran asker omuzunda ise gönderine sarılmış halde duran sarı bir bayrak vardı.[422]

Kapı-Kale'de açılan bu sarı bayrak Niran Hatun'un evinin bayrağı olarak orada olsa bile okuyucu ve olay kişileri için Sagmarra ve Büyük Samtuva'nın iktidarını hatırlatır. Onun iktidar göstergeleri olarak hizmet sunar. Merasim sırasında bayrakların tamamen açılması da aynı şeye hizmet eder:

> Yüksek Savaş Efendisi'nin havada duran elini indirmesiyle birlikte mağaradan dışarıya önce Kapı-Kale ve Sagmarra bayrakları çıktı. Kanatlı gri kurt ile kızıl yeleli kanatlı aslanı iki sıra muhafız takımı takip ediyor, onların ardından Prens ile Prenses yürüyordu.[423]

3.8. Damga/Mühür

Bir nesne olarak damga ve mühür ait olduğu iktidarı gösterir. Ait olduğu iktidarın durumuna göre yaşamları etkiler.

Nehrin İki Yakası romanında karanlık iktidarın sorgulayanları damgaladığı görülür. Kural Uygulayıcılar'ın işaret koyduğu çocuklar vardır. Bu işaret alındaki bir yara izidir. Zamanında aynı şeyleri sorgulayan tüm çocuk ve yetişkinler de bulunur. Bu olay kişileri özgürlüğü arzulamış, sonrasında cezalandırılmış kişilerdir. Arzularının unutturulduğunun göstergesi olan bu izler konseyin iktidar göstergesidirler.

> Alnındaki derin iz… Kural Uygulayıcılar, seni de işaretlediler, tıpkı diğerleri gibi. O günden sonra yakından gözlendin. Daha küçük bir çocuktun, seni birkaç kez nehrin sularıyla oynarken yakaladılar. Sen de ceza mağarasında uzun günler

[422] Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 3. Kitap Ateş ve Bedel*, 236.
[423] Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 3. Kitap Ateş ve Bedel*, 242.

> geçirdin. (…) İstemsizce alnındaki yara izine dokundu. İhtiyarın alnında da benzer bir işaret vardı, tıpkı Kam'daki gibi.[424]

Bu işaret Kara Konsey'in bir hatırlatıcısı olup onun büyüdışı iktidar göstergesi olarak var olsa da özgürlüğü arzulamış, sorgulayan çocukların da var olduğunun göstergesidir. Ayrıca, ceza mağarası, orada yapılan işkenceler ve unutturma yöntemleri, beyin yıkamalar, ateş sandığı olan kutu, bağırmalar hem olay kişileri için hem de okuyucu için Kara Konsey'in göstergeleridir.

Yedikuleli Mansur romanında Osmanlı Devleti'ne ait bir mühür ve o mühür sevdasına İstanbul halkının başına gelenler anlatılır.

Okuyucunun ve olay kişilerinin tanık olduğu Osmanlı Devleti iktidar göstergesi ise Sadaret mührüdür.

> Rüstem Paşa'nın suratında korkutucu bir sırıtış peyda oldu: "Evet, bunu inkâr edemem. İnsanın makamını korumak için yapamayacağı şey yoktur. Kara Şaban bile bu yüzden, şu kocamış haliyle taban tepmiyor mu? Sadaret mührünü kaybetmemek adına şehirde, sultanın dibinde bir gaile çıkarıp sonradan kendi yöntemlerimle halledecektim. Sadaret mührünü bir daha asla kaybetmeyecektim.[425]

Bu mührü Rüstem Paşa elinde tutmak ve Lala Mustafa Paşa ile girdiği iktidar mücadelesini kazanmak için başka büyülü göstergelerini İstanbul'un sokaklarına salar. "Rüstem Paşa ile Lala Mustafa Paşa arasındaki çekişme bilinmedik bir mesele değildi."[426]

Kral Suban romanında Kral Suban'ı destekleyenlerin, neferlerinin göğsünde yılan dövmesi gözükür. Tolga'nın hizmet ettiği iktidarı gösteren ve üstünde taşıdığı bir büyüdışı iktidar göstergesi vardır. Bu da göğsünde taşıdığı yılan dövmesidir. Kendisini ele veren bu gösterge Feyzullah Hoca'nın durumu daha iyi anlamasını sağlar ve tespitini kolaylaştırır. "Sabit, sen göğsünde bir yılan dövmesi var demiştin doğru mu?"[427] Camiye giremeyen Tolga göğsünde taşıdığı büyüdışı iktidar göstergesi olan yılan motifiyle Kral Suban'ın iktidarına hizmet eder, onun bir neferi olarak yer alır.

---

[424] Öğüt, *Nehrin İki Yakası*, 65-66.
[425] Yaltırık, *Yedikuleli Mansur*, 221-222.
[426] Yaltırık, *Yedikuleli Mansur*, 221.
[427] Koca, *Kral Suban*, 202.

3.9. Motif

Fantastik romanlarda bazı nesnelerin üzerinde motifler yer alır. Bu motifler arma, broş ve kıyafetlerin dışında kalan büyüdışı iktidar göstergeleridir. Onlarla aynı göreve hizmet ederler. İktidarın okuyucu ve olay kişileri tarafından tanınmasını ve bilinmesini sağlar.

Bataklık Ülke romanında, Fuoli'ni de yaşanan iktidar çatışması çerçevesinde okuyucu ve olay kişilerine sunulan büyüdışı iktidar göstergelerinin yanında Ais'in olay örgüsü çerçevesinde Federasyon ve Avcı Kalesi'nde yaşananlara okuyucu tanıklık eder. Fuoli'de yaşananların yanı sıra Perg'te de birtakım olaylar vuku bulur. Federasyon ile Avcı Kalesi arasında iktidar sürtüşmesi Federasyon'un kazanmasıyla sonuçlanır. Yuvgot olayının sonucunda Federasyon kaleyle tüm bağlantıyı koparıp onu kapatmak ister. Federasyon Başkanı Terelon'un Ais ile yaptığı konuşma sonucunda da arzusuna kavuşur. Hatta Avcı Kalesi'nin iktidarına dair tüm izleri de ortadan kaldıracağını bildirir. Tüm avcılar ülkenin çeşitli yerlerine dağıtılacak, Avcı Kalesi diye bir kurum kalmayacaktır. Bunları kabulü karşısında Ais iki şart sunar. Kendisi de amcası Durtemen'le beraber sessizliğe çekilecek ve öldürülmeyecekler. Ayrıca bir eline avcı eldiveni giymiş olan Guorin adlı bir gence ve onun arkadaşlarına dokunulmayacaktır. Bunlar Terelon kabul eder. Böylece anlaşma sağlanır ve Federasyon üstünlüğü eline alır. Federasyon binası içinde yer alan bir kısım iktidar göstergesi olarak okuyucunun karşısına çıkar.

> Masaya doğru yürürken, odanın ortasındaki ilginç heykelciğe gözü takıldı. Bir sürü bacağı olan, kızgın bir ejderhaydı bu. Yüksek bir kaidenin üstünde duruyordu. Galiba som altından yapılmıştı. Saymadı, ama on altı pençesi olduğunu tahmin ediyordu. Çünkü bu görkemli ejderha simgesi, federasyonu oluşturan on altı ülkeyi temsil ederdi. Kızgın başı ise federasyon başkanıydı elbette.[428]

Federasyon ile Avcı Kalesi adına iki kişi ortaya çıkar: Federasyon Meclis Başkanı ve Ais. Federasyon Meclis Başkanı kalenin iktidarına ait her şeyi dağıtır. Bunlar avcılar, mucitler, büyücüler, kalenin kendi varlığı olarak kaleni iktidarının görünümleridir. Ayrıca Ais'in federasyon başkanının odasında gördüğü ejderha heykelciği de önemlidir. Okuyucuya on altı ülkenin başındaki kişinin Federasyon Başkanı olduğunu ve onları bir arada tutanın da o olduğunu hatırlatır.

[428] Müstecaplıoğlu, *Bataklık Ülke*, 191.

Şamanlar Diyarı romanın başında yer alan hırsızlık olayının sonunda saray büyücüsünün yaptığı duman büyüsüyle olanları izleyen Sultan Arterus, büyücü ve Zincir Ajanı Olein, adamın/hırsızın şaman olduğunu anlarlar. Bu konuşmalar sultanın odasında gerçekleşir. Odada bulunan ve tahtında duran üç boğa figürü yine sultanın iktidar ve güç göstergeleridir. "Sultan sırtını dayadığı yer adaleti, gücü ve cesareti temsil eden üç farklı renkli boğa figürüyle süslü tahtında huzursuzca oturuyordu, diğerleri ayaktaydı. Figürlerin biri sıradan, iki başlı bir boğaydı, ötekiler nadir görülen tek başlı boğalardı."[429] Buradaki figürler sarayın gücünü ve hâkimiyetini temsil ederek büyüdışı iktidar göstergeleri arasında sayılırlar.

Keşifler Zamanı romanında Federasyon'un bayrağının üzerinde yer alan motiften bahsedilir. Savaş meydanlarında ortaya çıkan bayrak ve flamaların bu motifi gücü belli etmek açısından önem taşır.

Federasyon iktidara ait diğer bir hatırlatıcı ise ejderha göstergesidir. Federasyon bayrak ve armalarında bu figürü bir iktidar göstergesi olarak kullanır. Kaye, Darok ve ekibi federasyonun büyücüleri, Kaye'nin tanımıyla federasyonun av köpekleriyle karşılaştıklarında büyücülerdeki armalarda bu figür yer alır. Bunun yanında Kılıçbalığı'na saldıran kalyonların bayraklarında da aynı şekilde bu figürler vardır. "Tüm gemi bayraklarında büyücülerin pelerinlerinde olduğu gibi sürüyle bacağa sahip ejderha figürleri vardı."[430]

Özgürlük Uğruna romanında ise flamalarda yer alan ejderha motifinin askerlerin kalkanlarında da yer aldığı görülür.

Olein bir plan yapar. Başkomutan Arasket ve savaşın diğer üç komutanlarıyla ilerleme planı yaparlar. Olein'in planı çevresinde ilerlediklerinin farkında olmadan öncelikle Prens Aksonit'in sarayını ele geçirirler. Olein tüm komutanların bir araya geldiği gece sadece tecrübesiz Soritek'i hayatta bırakır. Diğer üç komutanı öldürür ve kendisi de ölür. Bu durum savaşı kazanının kendisi olmasını engeller, savaşı Orsalin'in komutanlığında Torin kazanacak ve Nasralar ile Delkarnalar birleşecektir. Gerçekten de tüm plan Olein'in kurduğu şekilde ilerler. Soritek tecrübesiz ve savaşa hevessiz olduğu için hata üstüne hata yapar.

[429] Müstecaplıoğlu, *Şamanlar Diyarı*, 11.
[430] Müstecaplıoğlu, *Keşifler Zamanı*, 264.

Bu savaş esnasında askerlerin kullandıkları kalkanlar üzerinde de ejderha kabartması yer alır. Okuyucu ve olay kişileri bu gibi göstergelerle Federasyon iktidarını savaş anında hatırlarlar. "Kalkanın üzerine renkli taşlarla federasyonun simgesi olan dehşetengiz ejderha figürü işlenmişti."[431]

Okuyucu ve olay kişileri ne zaman görülse çok ayaklı bir ejderha figürü göre Federasyon'u hatırlar. Bu ejderha figürleri ya da kabartmaları federasyon birliğini temsilen ortaya çıkar. "Duvardaki ejderha kabartmasına öfkeyle baktı, dehşetengiz yaratığı her biri bir ülkeyi temsil eden pençeleri hayalinde kana bulanmıştı."[432]

Seni Tılsımlar Korur romanında yılan motifinin yer aldığı görülür. Karanlığın neferleri Yılan Rahipleri ya da bugünün adıyla Muhafızlar açısından önemli bir motiftir. Motifin tarihi melez ırkın ortaya çıkışla birdir.

Sınır ötesi kardeşliği olan bu Muhafızlar grubunun yüzyıllar öncesinde kurucusu Anar-Mera'dır. Tapınağa saldırma emrini kendisi verir, elinde yılanlı bir asa tutar. Asanın büyü barındırdığı olay örgüsü içinde söylenmez, sadece bir yönlendirici görevi görür.

> Anar-Mera'nın sinsi, acımasız yüzü beliriyor karanlığın ortasında. Elindeki yılanlı asayı havaya kaldırıp, arkasındaki silahlı rahiplere tapınağa saldırma emri verdiğini görüyorum. Sonra, yine o parlayan meşaleler, çığlıklar atarak basamakları tırmanan, kana susamış, eli mızraklı adamaların gözlerindeki o vahşi ifade…[433]

Yılan motifinin olay örgüsü içinde okuyucu ve olay kişilerinin karşısına sürekli Yılan Rahipleri/Muhafızlar iktidarını temsil eden nesneler üzerinde çıktığı görülür. Bu yanıyla yılan ve onu barındıran nesneler bu iktidarın büyüdışı göstergeleri olurlar. Alıntıda görülen yılanlı asa buna örnektir. Ayrıca bu grubun armalarında yılan motifi yer alır. Görüldüğü üzere yüzyıllar öncesinde başlayan yılan motifi bugüne değin ulaşıp Muhafızlar'ın da kendi iç nesnelerinde kullandıkları motif haline gelir. Bu haliyle en eski büyüdışı iktidar göstergeleri arasında yer alır.

Ozanın Şarkısı'nda Thalian'ın da bir toplantının ardından kaleden ayrılmasını gören okuyucu bu sahnelerde birçok büyüdışı iktidar göstergesine rastlar. Bu iktidar göstergeleri iyilik yolunda olan Kutsal Kale'nin içinde yer alır ve Tanrı Arbex'e aittir.

---

[431] Müstecaplıoğlu, *Özgürlük Uğruna*, 235.
[432] Müstecaplıoğlu, *Özgürlük Uğruna*, 81.
[433] Eldem, *Seni Tılsımlar Korur*, 449.

> Masanın üzerindeki aynanın etrafında tahta işlemelerde, adaletin kılıcını taşıyan Arbex sembolize edilmişti. Aynalı masanın yanında, Thalian'ın parlak zırhı asılıydı. Zırh göğüslüğünün üzerinde ise Arbex İzleyenlerine ait olan, parlak bir kalkan üzerine bir kılıç sembolü vardı. [434]

Thalian'ın kendi odasında yer alan bu figürler onurun, iyiliğin ve adaletin tanrısı Arbex'in göstergeleridir. Büyüdışı iktidar göstergeleri olan bu kılıç, kalkan figürleri İzleyenlerin göğüslüklerinin üstlerine işlenmiş olup okuyucu ve olay kişileri için birer hatırlatıcıdır. Kalenin holünde Arbex'in kahramanlıklarını anlatan figürler İzleyenler için bir örnek teşkil eder. "beyaz mermerden yapılma hole çıktı. Hol duvarları üzerindeki kabartmalarda, İzleyenlerin tanrısı Arbex'i anlatan betimlemeler vardı. Onun adaletini, iyiliği ve kahramanlıkları anlatılıyordu bu tasvirlerde."[435]

Thalian'ın olay örgüsü içinde yer alan bu sahnelerinde bir kapı tokmağı figürü yer alır. Bir güç sembolü olarak kartal figürü kullanılır. İyiliğin yolunda inşa edilen Kutsal Kale'de yer alan bu kartal figürü Thalian'ın girdiği toplantı odasının kapısının kapısında bulunur. "Yolun sonundaki büyük kapıya ulaştığında, içindeki heyecanı temizledi, zırhını ve kılıcını düzelttikten sonra kapının üzerindeki kartal başlı tokmağı tam üç kez vurdu"[436]

Arbex Kalesi gücü ve iyiliği temsil eden birçok figüre ev sahipliği yapar. Okuyucu da bununla Thalian aracılığıyla karşılaşır.

Yedikuleli Mansur romanında, Kara Şaban'ın deyimiyle kendisinin iktidarının üstünde sadece Devlet-i Aliye gelir. Üç kez padişahı görme şerefine erişen Kara Şaban, aslında devletin kolluk kuvveti olan Yeniçeri ocağının bir parçasıdır. Buradan ayrıldıktan sonra sokağın başına geçer. Yine de otuz birinci ocağa bağlı bir yeniçeri olduğunu asla unutmaz. Bunu gösteren birkaç işareti vardır. Çapa sembolüyle anılan otuz birinci ocağın bu sembolü Kara Şaban'ın hem yatağanında hem de bileğinde bir dövme şeklinde bulunur. Bunları gören okuyucuyu ve olay kişileri iki iktidarı aynı anda hatırlar. Osmanlı Devleti'nin Yeniçeri ocağını ve devletin iktidarını hatırlarken Kara Şaban'ın varlığının ve iktidarının da ortada olduğunun farkına varır.

> "Keçesiz gez bıçaksız gezme. Namın ne kadar büyük olursa olsun silahsız gezdiğin her an düşmanına yarar, ne olur olmaz. Hem in aşağıya Hagop'a söyle

[434] Canbaba, *Ozanın Şarkısı*, 80-81.
[435] Canbaba, *Ozanın Şarkısı*, 81.
[436] Canbaba, *Ozanın Şarkısı*, 82.

sana yemeni uydursun bir çift. Böyle yalınayak külhanbeyleri, ayağı çıplak sokak kopukları gezer anca! Zorbaz olacaksan giyimine kuşamına dikkat edeceksin!"

Mansur bıçağındaki orta işaretini görünce, aynısının Şaban Ağa'nın sağ bileğinde de dövme şeklinde bulunduğunu fark etti. Siyah bir gemi çapasıydı, bıçağın üzerinde de resmedilmişti. Mansur sordu:

"Ağa bu işaretin manası nedir?"

"Ben yaptırdım zamanında. Sultanımız bizi önce beşinciortaya sonra otuzbirinci ortaya gönderdiğinden senelerimin çoğu orada geçti. Bizde orta, bölük değiştirmek hünkâr emretmedikçe âdet değildir, yapana da hoş gözle bakmazlar. Yine de beni büyükleri saydılar, saygıları azalmadı. Öncekinde karakullukçu iken sonrasında çorbacılığa terfi eyledim. Mühür yerine kullanırım. Otuzbirin remzini. Bizim yoldaşlar arasında böyle yapan yoktur, bir tek Gaddar o da benden gördüğünden taklit etmiştir, hem kendi baldırına hem de baltasına işlemiştir. Muhtemelen ocakta arkası olduğunu ima etmek için. Çağa bizim ortanın nişanıdır, ben de bıçağıma ve pazuma işlettim. Zorbalık ve dayılık alametidir diye âdet sayıldı. Diğer yoldaşlar da taklit ettiler…"[437]

Kara Şaban'ın kendisinin başlattığını söylediği ve iktidarının varlığını ortaya koyan bu çapa dövmesi hem kendisinin hem de mensubu olduğu yeniçeri ocağının bir sembolüdür.

Asi'nin olay örgüsünde bebeğin doğumun ardından yıkılan Zul-Valknor ve ölen rahipler yer alır. Bebeğin doğumuyla karanlığın/kötülüğün gücü zayıflamaya başlar. Bebeğin babası Lokan E-zmaraf ülkesinin hem yöneticisi hem de dini sembolü olan Örümcek Tanrıça'ya kurban verilmek istenir. Kendisinin kurban edileceği törenden kaçan Lokan'ın göğsünde zehirle işlenmiş bir örümcek dövmesi bulunur. Törenin yanı sıra Lokan'ın göğsüne işlenmiş olan bu dövme Örümcek Tanrıça Zünâyin'in büyüdışı iktidar göstergesidir.

Arada bilinçsizce göğsünü kaşıyordu, örümcek Tanrıça'ya kurban edileceklerin kalbinin çıkarılacağı törenden önce, hep o iğrenç sekiz ayaklının dövmesi yapılırdı. Bu dövme asla çıkmazdı. Lokan'ın bilmediği ise zehir yedirilmiş

[437] Yaltırık, *Yedikuleli Mansur*, 101-102.

> mürekkebin, Kursaha onu öldürmese bile yavaş yavaş etlerini çürütecek olduğuydu. Takipçileri, zehir ve çöl onu öldürmeden yakalamaya çalışacaklardı.[438]

Bu dövme aracılığıyla Lokan, E-zmaraf tarafından işaretlenir. Üstelik kaçması halinde bu dövme onu öldürecek şekilde tasarlanır. Aynı zamanda dövmenin varlığına tanık olanlar onun tanrıçanın huzurunda kaçtığını anlayabilir. Zaten onu arayan E-zmaraf'ın adamları dövmeyi kontrol ederler. Lokan kaçışı sırasında esir düştüğü köle tacirlerindeyken Kara Gezgin lakaplı İblis'le karşılaşır. Bu dövmeden onu şeytanın kendisi kurtarır.

Kral Suban romanında aydınlık ile karanlığın mücadelesinde yer alan büyüdışı iktidar göstergesinin olay örgüsü içinde en yaygını yılan motifidir. Olay kişileri ve okuyucunun karşısına gerek doğrudan farklı farklı yılan çizimleri olarak gerek yılan kıvrımı andırır şekilde yahut konuşmalarda geçen s'ler şeklinde çıkar.

3.10. Mimari

Fantastik romanlar büyülü mekânların dışında yer alan ve iktidarın varlığını ortaya koyan mimari yapılar okuyucu ve olay kişilerinin karşısına çıkarlar. Bu mimari yapılar tapınak, heykel ya da bir kale olabilir.

Korkak ve Canavar romanında Tapınak ve heykel olarak okuyucu ve olay kişilerinin karşılarına çıkan en açık örnek Tanrı Hiver'in heykeli ve tapınağıdır. İki diyar arasında geçit görevi görerek her ne kadar büyülü iktidar göstergesi olarak sayılabilse de Perg diyarında var olan bu heykel Tanrı Hiver'i ve onun bilgeliğini hatırlatır. Bu hizmette onun büyüdışı iktidar göstergesi olur. Guorin, Nume ve Geryan'ın Tanrı Hiver'e ulaşmaya çalışırken tapınağın zorluklarıyla karşılaşırlar. Bu zorluklar büyüyle sağlanmaz. Tapınağın kendisi mimari olarak bir sınavdır. Bu durumda tapınağı ve tanrıya ulaşma yolunu Hiver'in birer büyüdışı iktidar göstergesi haline getirir. Yolculukları boyunca hem yoldaşlığın üçlüsü hem de okuyucu Tanrı Hiver'in kudretine tanıklık eder, onun çizdiği yolu izlemek zorunda kalır. Kadim Güçler tarafından Öte Diyarlar'a sürülen Hiver burada kendisine bir iktidar alanı oluşturur ve bu okuyucuya kahramanlar aracılığıyla aktarılır. Kahramanların bu noktada yolculuğunun sınırlarını çizerek iktidarını ortaya koyan tapınak ve tanrıya ulaşma yolu bir görünüm kazanmış olur.

[438] Uçar, *Asi*, 18.

Merderan'ın Sırrı, Federasyon ile Avcı Kalesi arasındaki iktidar çatışmasında rol oynayan Yumruk Kalesi, Srenah'ın kanatları, Fuoli'deki emirlerin iktidarlarını temsil eden şehir mimarisi büyüdışı iktidar göstergelerini oluşturur.

Federasyon promlar üzerindeki baskıyı özellikle Prom Kralı Yuvgot'u hapsederek sağlar. Bunu bozan ise Avcı Kalesi'nin önderi Komutan Durtemen olur. Perg'in tek lideri Federasyon olmak ister. Bu olayda aslında iki ana iktidarın çatışmasının kırılma noktası olur. Zamanla Federasyon'un bu amacını çözen Durtemen, Prom Kralı Yuvgot'a verdiği sözü yerine getirmek ister. Yuvgot'ta her komutan gibi onurlu bir ölümü hak eder ki Asuber'in savaşında kılıç dahi sallamamıştır. Durtemen sözünü yeri getirmek için Yumruk Kalesi'ne gelir. Yuvgot promları baskı altında tutabilmek için orada esir edilir. Yuvgot'u perişan haliyle gören Durtemen çok üzülür. Yuvgot'u özgür bırakmak adına bıçağını Yuvgot'un boğazına dayar, ama eli titrer. Dertumen'e Yuvgot yardım eder ve ölür. Yuvgot'un Durtemen aracılığıyla ölmesi Federasyon'un Avcı Kalesi'ni dağıtmasına imkân sağlar. Federasyon tek iktidar olmayı başarır. Avcı Kalesi'ni ve avcıları dağıtır. Yumruk Kalesi önemli bir esirin tutulduğu mekân olarak yer olması ve ceza sistemi içinde yer alması bakımından büyüdışı bir iktidar göstergesidir.

Olay örgüsünün sonuna doğru Ais ve kahramanları kurtarmaya Kaptan Korman gelir. Kaptan Korman kahramanların *Korkak ve Canavar* kitabında kurtardıkları bir korsandır. Ancak kurtarıldıktan sonra aklı başına gelir, iyilik yoluna girer ve Avcı Kalesi'ne katılır. Artık yok olmuş Korsan Pertub'un yüce gemisi Durkgador onun gemisidir ve Avcı Kalesi'ne hizmet eder. Bu yüzden okuyucu bu andan sonra Durkgador ne zaman olay örgüsü içinde belirse Avcı Kalesi'nin iktidarının büyüdışı göstergesi olarak görür.

İktidar çerçevesinde ele alındığında serinin üçüncü romanı olan *Bataklık Ülke*'de büyüdışı göstergeler açısından yine ilk roman olan *Korkak ve Canavar*'a göre daha zengindir. Bu romanda Fuoli'deki iki ana iktidar çatışma ve özgürlük uğruna savaşanların geldikleri durumlar anlatılır. Leofold, Guorin, Nume ve Nela'nın Kaptan Korman'la Fuoli'ye doğru yaptıkları yolculuk sırasında Kaptan Korman kahramanlara bir sürpriz yapar. Fuoli'nin açıklarında Büyük Hunsa'da yer alan bir heykeli onlarla buluşturur. Bu heykel Srenah'a ait büyükdışı bir iktidar göstergesidir.

Gemi Fuoli'ye gelmeden önce Kaptan Korman kahramanlara bir şey göstermek ister. Varlığına şahit olamamış sadece hakkındaki dedikoduları duymuştur. Emin olmadığı için net bir şey söylemez, sadece beklemelerini söyler. Fuoli'ye yaklaştıkları günlerden

birinde gemide bir hareketlenme olur ve o beklenen an gelir. Mavi Hunsa'nın üstünde devasa kanatlar vardır. Bunlar Srenah'ın görkemli heykeline ait kanatlardır. İşte bu bir iktidar göstergesidir. Zamanında Srenah'a inanan topluluk onun yüceliğinin hatırlatıcısı olarak devasa bir Srenah heykeli yapmıştır. Şimdi o ada Mavi Hunsa'nın suları altında kalmış olsa bile kanatlar yüzeydedir ve görkemli bir şekilde var olmayı sürdürür.

> Bu herhangi bir kartal değil, Nume. Ayrıca meraklılar gelip görsün diye de yapılmamış, Guorin. Aslında eski bir hikâye. Bir vakitler düşüncelere hükmedebilen, bilge bir kuş yaşarmış. Söylencelere göre en az Durkgador kadar büyükmüş. Kendisine başvuranların sorunlarını çözdükten sonra, her zaman ıssız bir dağın tepesinde dinlenirmiş. Günün birinde, tanrılarla birlikte gizemli bir şekilde ortadan kaybolmuş. Ona tapanlar da belki bir gün döner umuduyla bu heykeli yapmışlar. Döndüğünde unutulmadığını görsün istemişler. Aynı Bilge Tanrı'ya, Adalet Tanrısı'na ve diğerlerine yapıldığı gibi.[439]

Kahramanlar tüm gemi bu görkemli anı yaşadıktan sonra Fuoli'ye ulaşır. Fuoli'de yer alan emirlikler de kendi iktidarlarına ait mimari özellikleri vardır. Her iki şehre ait saraylar, onların görkemli yapıları da iktidar göstergeleridir. İhtişamları ait oldukları emirleri ve dolaylı olarak Gök Tanrı Dermense'yi ya da Deniz Tanrısı Junderan'ı temsil eder. Telinos Sarayı'nın tarifi şu şekildedir: "Biri kısa biri uzun iki kulesi bulunan bu şık yapının kadınsı bir güzelliği vardı. Neredeyse her detayı yuvarlak ve zarifti. Bu yönüyle şehrin geneline hâkim olan sert hatlı mimariden ayrılırdı."[440] Telinos'ta tanrı inancı su istimal edilerek halkı zor durumda bırakan küçük su havuzları şehrin her yerine yayılır. Bu küçük su havuzları Deniz Tanrısı'na itafen emir tarafından yaptırılır. Bunlar emirin ve inancın iktidar göstergeleridir.

Serinin son kitabı olan *Tanrıların Alfabesi* Öte Diyarlar'da geçen bir savaş sahnesine tanıklık eder. Bu savaş sahnesi Öte Diyarlar'ın iki çatışan iktidarın büyüdışı göstergeleri yer alır. Öte Diyarlar'da Güç Sahipleri'nin tek iktidar göstergeleri, iktidarlarının tek görünümleri yaşadıkları tapınaklarıdır. Kimsenin kendilerine ulaşmaması için zorluklarla oluşturulmuş, korunaklı büyülerle donatılmış tapınaklardır ve tapınaklarının zirvelerinde yaşarlar. Bunun en önemli örneği Geryan'ın Tanrıça Edia'dan zorla aldığı Erdem Tanrıçasının tapınağıdır. Burası artık karanlık iktidarın kalesi haline gelmiştir.

[439] Müstecaplıoğlu, *Bataklık Ülke*, 55.
[440] Müstecaplıoğlu, *Bataklık Ülke*, 258.

Kahramanlar burayı karanlıktan kurtarır ve Geryan'a ait büyülü ya da büyüdışı iktidar göstergelerinin ortadan kalkmasını sağlar.

Şamanlar Diyarı kitabında kahramanların özgürlük uğruna çıktıkları yolda Harnanik şehrine giderken uğradıkları Kaplan Adası'nda Kılıçbalığı'nı karşılayan ihtişamlı kaplan heykelleri olur. Bu büyük kaplan heykelleri olay örgüsüyle anlam kazanır. Orada zihin gücüyle iletişim kuran kaplanlar yer alır. Bu haliyle bu heykellerin varlığı adanın iktidarının bir büyüdışı göstergesidir.

Kılıçbalığı Kaplan Adası'ndan sonra Harnanik şehrine ulaşır. Ardından da Olein ve ekibi şehre gelir. Yaşanan çatışma Harnan gücünü ortaya koyar. Harnanik şehrinde Melkara'ya minnet borcu olarak onun birçok heykeli yer alır. Umudun taşıyıcısı olarak şehre hatırlatıcıdır. Bunun yanında Harnanlar kendilerini korumak ve bir daha aynı duruma düşmemek yerlerinden, yurtlarından edilmemek için denizaltılar geliştirmişler. Olein'in gemilerini böylece yenerler. Melkara Olein'in gerçek hikâyesini, birçok şamanı nasıl kurtardığını Darok ve Kaye'ye anlatır. O ailesi Sultan Arterus'un hazırladığı dümen sonucu Nasra çetesi tarafından öldürülmüş yetim bir kızdır. Nasralara düşman olarak girdiği Zincir'de gerçekleri öğrenir. Bu yüzden sultanın ikiyüzlülüğünü bitirmek ister. Bu yolda gerekirse ölüm de saçar. Ama amacı iyiliğe yardım etmektir. Buradaki önemli bir iktidar göstergesi aslında mimariye aittir. Olein şehrin yapılarını gördüğünde haran mimarisine ait olduğunu direkt anlar.

Şamanlar Diyarı romanında büyüdışı iktidar göstergesi olarak Harnan şehrinin dışında da mimariden örnek verilebilir. Sultanın sarayının anlatımı sultanın ihtişamını ve gücünü ortaya koyar. Olay kişilerine ve okuyucuya iktidar merkezini gösterir. Sultan'ın zorbalıkla Delkarna'yı yönettiği yerdir. "Sultanlık Sarayı, bembeyaz, pürüzsüz surları, detaylarındaki ince işçilik ve kıvrılarak birbirine sarılmış iki yılanı andıran ana kulesinin ihtişamıyla çok daha göz alıcı bir yerdi."[441]

Keşifler Zamanı romanın başlangıcında erasnamusların yaşadıkları ada okuyucu ve olay kişileri tarafından tecrübe edilir. Buradaki en belirgin iktidar göstergeleri erasnamuslara aittir. Soylarının devamı için gizli yaşamı tercih eden bu ırk kadim dilde konuşmaya devam etse de yaşamını adanın içinde de gizlemiştir. Yavzuk'un atalarının yerleştiği göl çevresinde verimli topraklara gizli yollardan ve geçitlerden ulaşılır. Yolu bilmeyen biri

[441] Müstecaplıoğlu, *Şamanlar Diyarı*, 45.

ömrü boyunca arasa bulamaz. Bu ulaşım zorluğu, güvenliklerini sağlama onların iktidarına aittir.

Keşifler Zamanı romanında Harnanik şehrine ait mimari ön plandadır. Romanın ikinci bölümü Eymar'ın Kadim Diyar'da yaptığı yolculuğa dairdir. Bu yolculukta geçen diyar Kadim Güçler'in hâkimiyeti altında olduğundan dolayı büyülü iktidar göstergelerini içinde barındırır. Ancak başlangıcında Eymar'ın olay örgüsü içinde yaşadığı Harnanik şehri anlatır. Kadim Diyar'ın dışında ise Harnanik okuyucunun karşısındadır.

> Güneş ışıkları şehre vurduğunda önce yüksek kulelerin çatıları aydınlandı. Erdem Kulesi, Özgürlük Kulesi, inşası sırasında mimarının hastalanması ama bitirinceye kadar dinlenmeyi reddetmesi, son tuğlayla birlikte hayata gözlerini yumması nedeniyle halk arasında Fedakârlık Kulesi diye anılan Gelecek Kulesi ve diğerleri.[442]

Mimari her zaman bölgenin iktidarını temsil eden bir özelliğe sahiptir. Harnanik'in de bu kulelerden oluşan yapısı ve kulelerin isimlendirilme şekli onların iktidarının görünüm biçimleri, iktidar göstergeleri olarak yer alırlar. Görünüşüyle harnan mimarisi denmesi bile bunun için yeterlidir.

Romanın Olein'in Yolculukları kısmında okuyucu iki sarayla karşılaşır. Bunlar prens ve prensese ait saraylardır. Her ne kadar ikisi de sultanlığa ait olsa da Aksonit ve Meria'yı temsil ederler. Korunmaya, güce oldukça önem veren Aksonit'in sarayının çevresi yüksek duvarlarla kaplıdır. Prense Meria'nın sarayının adı Gül Sarayı'dır.

> Gül Sarayı, adını behçesine ve çevresine ekili binlerce rengârenk gülden almıştı. Olein saraya yaklaşırken, aralarından geçtiği kırmızının, beyazın, mavinin her tonunda güzelim çiçeklere bakarken, ne kadar hoş göründüklerinden daha çok onlara yetiştirmek için köle gibi çalıştırılan civar köylerin zavallı insanlarını düşünüyordu. Meria, Aksonit gibi eğlence olsun diye insanlara eziyet etmezdi, ama istediği herhangi bir şey anında gerçekleşmezse dişleri uzar, tırnakları pençeleşir, ağabeyinden bile gaddar olabilirdi.[443]

Bahsi geçen Gül Sarayı'nın dışarıdan muhteşem görünümü ve hoş kokusu prensesin dışını yansıtır. Sarayın içinde olanlar ise sarayın gerçek yüzü, yani Meria'nın zulmünün

[442] Müstecaplıoğlu, *Keşifler Zamanı*, 67.
[443] Müstecaplıoğlu, *Keşifler Zamanı*, 204.

göstergeleridir. Mimari her zaman iktidar sahibinin bir göstergesi olur. Gül Sarayı hem sultanlığın hem de Prenses Meria'nın iktidar göstergesidir.

Siyah taşlı yüzükten gelen seslenişi bir rüya eşliğinde duyan Kaye ter içinde uykusundan uyanır. Bu uyanışla romanın son bölümü başlar. *Kefişler Zamanı*'nın kahramanları Perg'e ulaşır. Perg'te ilk karşılaştıkları şey Srenah'ın görkemli kanatları olur. Srenah'a ait bu iktidar göstergesiyle karşılaşan okuyucu onun varlığını Eymar'ın yolculuğu kısmından tanır ve hatırlar. *Merderan'ın Sırrı* romanında Srenah'ın kanatları ve onun iktidarıyla karşılaşan okuyucu *Keşifler Zamanı'nda* bunu bir kez daha yaşar.

> Bütün hayatım yolculuklar geçti. Ama Delkarna'nın hiçbir köşesinde bununla kıyaslanabilecek bir heykele rastlamadım. Bu dev bir heykel, bundan şüphem yok, bildiğimiz beyaz taştan yapılmış, fakat inanılmaz ölçülerde. Böyle bir kütlenin suyun içinde durabilmesi imkânsız, çok yüksek bir platformun ya da bir adanın üzerine yerleştirilmiş olmalı. Bir şekilde duya batmış ve kanatları dışarı kalmış.[444]

Srenah'ın kanatlarının görülmesinden sonra Perg'e ulaşan Kaye ve Darok Federasyon büyücüleriyle karşılaştıkların onların söylemlerinden böyle bir yönetim olduğunu duyar. Bu olay kişilerinin ve okuyucunun Federasyon iktidarına dair duyduğu bu roman bağlamında ilk söylemdir. Federasyon binası ve onun tasviri iktidarına dair bir gösterge olması yanında, iktidarın izlediği yolu da gözler önüne getirir. Karaktersiz bir binaya karaktersiz bir iktidar şeklinde yorumlanabilir.

> Perg'in küçük ama zengin ülkelerinden Durs'un kuzeyinde yükselen görkemli Federasyon Binası, kesinlikle diyarın en güzel yapılarından değildi, öyle olmaması içinde büyük özen gösterilmişti.[445]
>
> Federasyon Binası halkın parasını en az harcayacak şekilde tasarlanmış, yalnızca amacını yerine getirmek için planlanmış bir yapıydı. Gökyüzüne doğru uzanan devasa, silindir kutuya benziyordu, güvenlik açısından yüksek surlar çekildiği için en alt dört katı dışarıdan görünmezdi. Hiçbir detayında güzellik unsuruna dikkat edilmemiş, süsten özellikle kaçılmış, ama bir amacı da federasyonun gücünü ve azametini cümle âleme hatırlatmak olduğu için fazlasıyla büyük, en görkemli tarih sarayı bile gölgede bırakacak cüssede inşa edilmişti.

[444] Müstecaplıoğlu, *Keşifler Zamanı*, 237.
[445] Müstecaplıoğlu, *Keşifler Zamanı*, 265.

> Lanetlenen geçmişin gösterişli saraylarından olabildiğince farklı görünmesi için, binanın ruhsuz ve kişiliksiz, sadece işlevsel olması istenmişti.[446]

Özgürlük Uğruna romanında Perg'te yaşanan isyan iktidarı ve Federasyon arasındaki çatışmada yer alan büyüdışı en belirgin gösterge dümdüz, tek tip olan Federasyon binasıdır. Romanın sonunda, bir iktidar göstergesinin varlığı yaşamaya devam ettikçe mensubu olduğu iktidarında yaşamaya devam edeceği vurgulanır. İşte tam bu yüzden Federasyon Binası yıkılmalı, varlığını sürdürmemelidir. "Federasyon Binası olanca azametiyle var olmaya devam ettikçe, herhangi bir zafer kazanmış sayılmayacaklardı."[447] Karanlık iktidarın göstergesi ortadan kaldırılır.

Berrak Yurdakul'un fantastik kurguya sahip incelenen romanı *Konuşmayan Tavus Kuşu Camio'*dur. Bu romanı içeriği gereği büyü gücü itibariyle kendini iktidar/tanrı konumuna getiren bir kimsenin insanlık üzerinde etkisini ele alır. Seraphim adlı büyü gücüne sahip, kendini aydınlığa ulaşmak için yetiştiren kişi açgözlülüğüne ve öfkesine yenilir. Bunun sonucunda aydınlık uzaklaşır ve karanlığın sınırlarına geçer. İnsanların yaşamını değiştiren sayıları onlara rastgele verir.

İnsanların yaşamlarının yeniden düzenlenmesi büyülü iktidar göstergesi olan sayılarla yapılsa da etkiyi gösteren bazı büyüdışı göstergeler de romanın içinde yer alır. Bunlardan etkisini kendi iktidar dönemini sonlandırdığında bile sürdüren tapınaktır. Yüz sayısından küçük sayılılar biraderliği adında bir birlik kurulur. Bu birlikte Bay Dokuz'da yer alır. Birlikte kendileri için bir iblis çağırırlar. Başlangıçta küçük iblisler gelir, bununla yetinmeyen Bay Dokuz hırsına yenik düşer ve asıl iblis olan Şeytan'ı çağırır. Çağrısına karşılık veren Krallar Kralı Astaroth onun önlemlerini geçer önünde diz çöktürdükten sonra kendisinin dünya üzerinde hep anılacağı bir tapınak yaptırmasını ve bunun için bütün servetini harcamasını ister.

Bay Dokuz bu tapınağı yaptırır, tüm servetini de gerçekten harcar. Bay Dokuz yaşamının hangi noktasında olursa olsun Seraphim/Astaroth/Bay Dokuz Milyon'un altında kalmak zorunda kalır. Onu hırsı ve hayata bakışı bu konuma düşürür. Krallar Kralı Astaroth'un iktidarının büyüdışı bir göstergesi olan tapınak Seraphim tarafından sayılar tüm insanlara unutturulsa da var olmaya devam eder. Böylece durumu hatırlayan Bay Dokuz ve okuyucu hâlâ unutulan iktidarın izini görmeye devam eder.

---

[446] Müstecaplıoğlu, *Keşifler Zamanı*, 266.
[447] Müstecaplıoğlu, *Özgürlük Uğruna*, 78.

> "Şu fotoğraftaki şişman adam varını yoğunu satıp bütün parasıyla bir tapınak yaptırmış. Şeytan öyle emretti, ben de mecburen yaptım diyormuş. Akıl hastanesine yatırmışlar garibanı."
>
> "Konuyu değiştirip durma" diye söylendi Ajnana. "Şurada önemli bir şey anlatmaya çalışıyorum."
>
> "Sıyıran sıyırana ayol" diye kıkırdadı Avidya. "Bir başka çatlak da ben Karanlıklar Prensi'yim, tapınak benim mülküm diye tutturmuş. Siz daha kısa pantolonla gezerken ben cehennemde cirit atıyordu piç kuruları diye bağırarak olay çıkarmış. Bir deli gömleği de ona giydirmişler."[448]

Bu durum başka birkaç şeyde daha kendisini gösterir. Seraphim tarafından sayılar yok edilmiş olsa da Bayan Hiç'in alnına yaptırdığı dövme varlığını sürdürür. Bunu Avidya aracılığıyla okuyucu gazeteden öğrenir.

> Seraphim'in yaptığı son büyüyle başlarındaki sayılar silinen insanoğlunun hayatı tüm hızıyla kaldığı yerden devam ediyordu. (Bayan Hiç'inki hariç, çünkü onun hâlâ alnında bir sayısı vardı ve ömrünün geri kalan günlerinde bu dövmeyi neden yaptırdığını merak ederek geçirecekti.)[449]

Görüldüğü üzere unutulan bir iktidarın bazı kalıntıları okuyucu ve olay kişilerine duyurulur. Duyurulan bu büyüdışı iktidar göstergeleri yitip giden iktidarların birer hatırlatıcı olduğunu okuyucuya gösterme de görev üstlenirler.

Seni Tılsımlar Korur romanında Eser'i tutsak olarak tuttukları Ürdün'de bulunan ıssız çevredeki tüm teçhizata sahip bina ve orada çalışanlar kendi iktidarının güç sınırlarını gösterir ve onlar birer büyüdışı iktidar göstergesi sayılır. Bu Ürdün'deki bina Muhafızlar'a yani karanlık iktidara aittir.

Muhafızlar'a karşı mücadele veren Eser, ışık saçmak adına ve tüm insanlığın kaderi için yedi tableti bulmalarıdır. Eser özgürlüğü kavuştuktan sonra, olay örgüsünün sonlarına doğru bunun için adım atar. Vizyonlarında gördüğü, En-Rava'nın sakladığı tabletlerin yerini bulmaya gider. Sakkara'da bulunan bu Su Kemeri ve Dikilitaş melez ırk iktidarı için büyüdışı iktidar göstergeleridir.

---

[448] Yurdakul, *Konuşmayan Tavus Kuşu Camio*, 245-246.
[449] Yurdakul, *Konuşmayan Tavus Kuşu Camio*, 241.

Ozanın Şarkısı'nda büyüdışı iktidar göstergeleri genellikle yoldaşlık üyesi Thalian'ın etrafında yer alır ve onun aracılığıyla okuyucuya duyurulur. Thalian da yoldaşlığın büyücü üyesi Eryns gibi bir kulede eğitimini tamamladıktan sonra kendi yolculuğuna başlayıp kılıcını iyilik için savurmaya, Kuzey Kıtalar'da dolaşmaya başlar. Kutsal Kale olarak anılan İzleyenlerin kalesi olay örgüsü için iyiliğin iktidar göstergelerinden biri olarak var olur. Bir bina olarak mimari gösterge olarak yer alan Kutsal Kale büyüdışı iktidar göstergesidir. "Kutsal Kale, yokluğun ortasında parlayan bir ışık gibi gözükür, gece ve gündüz."[450] cümlesiyle kaleyi tanımlayan Thalian açıkça kalenin bir aydınlatıcı olduğunu söyler. Kale mimari olarak aydınlığa hizmet eden büyüdışı bir iktidar göstergedir. Kaleden ayrılırken kalenin flamasını da çıkış kapısında görür. Flamanın bir betimlemesi olay örgüsü içinde yer almasa da Kutsal Kale'nin beyazlığı birkaç kez vurgulanır. Bir ışık olan kalenin iyiliği temsil ettiği okuyucuya ve olay kişilerine mimari özellik olarak duyurulur.

Büyücüler romanında birlikte hareket eden ve isyan iktidarının karşısında yer alan Taş Bina ve İmparatorluk iktidarları yer alır. Taş Bina'nın büyülü bir gösterge olarak gördüğü görevinin aynısını İmparatorluk bölgesi görür. Başkentin surları, sarayın bahçeleri ve kendisi birer büyüdışı gösterge olarak okuyucu ve olay kişilerine imparatorluk iktidarını hatırlatır. Alita, Todor ve Matke yaptıkları yolculuğun son kısmına varmadan önce, yani henüz Taş Bina'ya ulaşmadan imparatorluğun surlarıyla karşılaşırlar. Orada bulunan bir handa kısa bir süre konaklarlar. Surlarla karşılaştıkları an imparatorluğun büyüdışı iktidar göstergeleriyle de karşılaştıkları anlardır.

> Surlara ulaşmayı beklerken, kendilerini ufka doğru uzayıp giden bir duvarın önünde bulurlar. Duvarın orta yerinde taştan yapılmış bir kulübe vardı. Kulübenin çatısında ateş yanıyor, kürklere bürünmüş iki adam, ateşin çevresine çömelmiş ısınmaya çalışıyorlardı. Adamların hemen arkasındaki direkte, üzeri kalın bir buz tabakasıyla kaplanmış büyük mavi bir cisim göze çarpıyordu. Yeterince yaklaşınca, bunun imparatorluk bayrağı olduğunun farkına vardılar. Kar, neredeyse surların boyuna kadar ulaşmış, bu büyük taş gövdeyi bir bahçe duvarı izlemini oluşturuncaya kadar örtmüştü. Kulübenin çatışı sanmış oldukları kale burcunda nöbet bekleyen iki asker, uçsuz bucaksız beyazlığın içinden kendilerine doğru gelmekte olanları görünce ayağa kalkıp onları izlemeye başladılar.[451]

[450] Canbaba, *Ozanın Şarkısı*, 81.
[451] Mete, *Büyücüler*, 63.

Alıntıdan da görüldüğü üzere Alita, Todor ve Matke ile okuyucu bu noktada imparartorluğun büyüdışı iktidar göstergeleri olan ve onun varlığını gösteren nöbetçi askerileri, kale burcu, surlar ve imparatorluğun mavi bayrağıyla karşılaşırlar.

Asi romanında mimari iktidar değişiminin yaşandığının bir büyüdışı göstergesi olarak yer alır. Kurâf, E-zmaraf, Runik, Rah – palt gibi ülkelerden ve onların yönetimlerinden, Janus'a bağlılıklarından bahsedilirken olay örgüsü içinde E-zmaraf ve Runik'ın krallıklarının içinde yer alan büyüdışı iktidar göstergeleri okuyucu ve olay kişilerinin karşısında çıkar. Poriganis'in başa geçmesiyle tahta yerini alır, ardından Janus'un yanına giden Balasahir Gajul olarak E-zmaraf'a ziyarete gelir ve Janus'un emirlerini iletir. E-zmaraf'a Habis adına inşa edilmesi istenen tapınağı duyururken Gajul'un gözüne taht odasının yeni durumu çarpar. Artık odada iki taht yer alır, bunlar Poriganis ve Örümcek Tanrıça'ya aittir.

> Eski salon kabul odası haline getirilmiş, tavandan inen işlemeli perdelerin arasına iki taht konulmuştu. Sağdakinde Poriganis, soldakinde Zünâyin oturuyordu. Gajul kaba işçilikle yontulmuş bu tahtlara aceleyle yamanmış hazine mücevherlerini görünce gülümsedi. Demek Pensa hepsini çalamamıştı.[452]

Alıntıdan da görüldüğü üzere Balasahir, yeni adıyla Gajul'a ait eski yönetim tapınağın içinde de şekil değiştirmiş durumdadır. Eski kabul odası olarak kullanılan yer taht odası olarak tasarlanır ve odaya yeni yaptırılan iki taht yerleştirilir. Bu büyüdışı iktidar göstergeleri iktidarın el değiştirdiğini hem okuyucuya hem de olay kişilerine göstermiş olur.

Sin – Sarı İstila romanında vurgulanan iki mimari yapı vardır. Bunlardan biri Derviş'e ait olan kaledir ve Tanrı Habis iktidarına karşı bir direniş sembolüdür. Diğeri ise Derzulya evrenin tek hâkimi olduğunu iddia eden Tanrı Habis'in tapınaklarıdır.

Derviş Mikael, Deccal olarak mührüne kavuşur ve kendisine bir kale yaptırır. Şeytan'ın Tacı adlı bu kale onun iktidarının büyüdışı bir göstergesidir. "Derviş, Şeytan'ın Tacı adlı kaleye sığındı. Sönmüş bir volkan artığı. Donmuş lav kayası doğal sur. Uzun sürecek bir kuşatmaya hazırlandı."[453]

Şeytan'ın Tacı Kalesi'nin etkisinin yanında bir de sürekli yaptırılan ve Habis'in anılmasını sağlayan Habis Tapınakları yer alır. Bu tapınaklar Habis ve Janus iktidarının

[452] Uçar, *Asi*, 196.
[453] Uçar, *Sin – Sarı İstila*, 206.

büyüdışı göstergeleridir. "E-zmaraf Krallığı'nın başkentinde, onun sarayından büyük tek yapı oydu. Birkaç ayda inşa edilmişti ve esas gücün kimde olduğunun simgesiydi. Ve bir genelev gibi kullanıldığı söyleniyordu."[454] Genel ev mantığıyla işletilen bu tapınaklar, Derzulya üzerinde bir amaca hizmet ederler. "Amaç ne mi?.. Bebek tabii ki; canlı kanlı insan yavrusu. Derzulya'nın her tarafında bulunan Habis tapınaklarının amacı şu anda bu."[455]

Saygın Ersin'in Yedi Kartal Efsaneleri romanlarında Yediler'in iktidar göstergeleri olan bazı mekânlar bulunur. Bunlar büyüdışı iktidar göstergesi olarak aydınlık/iyilik iktidarına hizmet eder. Yediler'in orada hâkimiyet kurduğunu gösterir. *Erbain Fırtınası* romanında, Yüzbaşı ve Üsteğmen'in İstanbul'daki Yediler'in yerlerinden biri olan Eski Yer'e yerleşmeleriyle başlar. Burası artık hem 12. Daire'nin hem Yediler tarafından verilmiş olan Geceli Mehmet Sinan'ın yeridir. Ayrıca ilk romandan da bilindiği üzere buranın arkasında Kütüphane-i Arifan bulunur. Eski Yer'in arka kapısı kimsenin görünmeden girebileceği konumdadır, ama labirentten nasıl içeri gelineceği bilmeden burayı kullanmak mümkün değildir. Kütüphane-i Arifan'ı içinde bulunduran bu yer çevresi büyüyle sarmalansa da mimari açıdan büyüdışı iktidar göstergesi olarak Yediler'i temsil eder.

Ateş ve Bedel romanı iki evrende geçer. Bunlardan biri bilinen dünya, diğer ise Ateş Ülkesi'dir. Bilinen dünya üzerinde yoldaşlığın büyüdışı kısmını oluşturan 12. Daire'nin üssü yer alır. Elif Hatun'un kurmuş olduğu ve şimdi evlatları gibi gördüğü kardeşlerinin barındığı aynı zamanda geçici olarak 12. Daire tarafından merkez üssü olarak kullanılan Gizli Ev'dir.

Ateş Ülkesi'nde ise hanedanların şehirleri mimari özellikleriyle büyüdışı iktidar göstergesi olarak okuyucu e olay kişilerine sunulur. Bunun an iyi örneği Sagmarra'da yaşanır. Sagmarra iktidar kimliği değiştirme yolunda ilerleyen bir handandır.

Olay kişileriyle beraber okuyucu nasıl Kapı-Kale'de bu hanedana ait iktidar göstergelerine tanık olduysa Sagmarra'ya, Büyük Ev'e gittiğinde de oranın iktidar göstergelerine tanık olur. Kapı-Kale'de görülen kurt sembolü ve gök gri renkli kıyafetlerin yerine Sagmarra'da sarı renk, kırmızı alevler ve aslan figürü yer alır. Aslında Niran Hatun'un hatırası daha çok o yöndedir. Ancak Prenses Simala bazı değişiklikler yapmıştır. Bu da iktidardaki parçalanmayı gösterir. Büyük Samtuva'nın yönetimin

[454] Uçar, *Sin – Sarı İstila*, 175-176.
[455] Uçar, *Sin – Sarı İstila*, 79.

gerçekten başında olduğu dönemde böyleyken Prenses kendi yönetimine ait değişikler yaparak kendi iktidar göstergelerini Büyük Ev'e yerleştirir.

> Taht odasının kapısı tam karşılarındaydı. İsmi eskiden 'Büyük Kapı'ydı ama bu yetmemiş olacak ebadı da büyütülmüştü. Ve artık üzerinde alev gülleriyle oynaşan aslan ve sair hayvan figürleri değil, Büyük Samtuva'nın savaşlarından esinlenmiş, göz tırmalayan sahneler işliydi.[456]
>
> Sarı damarlı mermerle dönenmiş, dümdüz ve bomboş bir zemin, tam merkezden üç basamak yükselen gece karası bir kaide ve onun üzerinde; yüksek tavandan sarkan, savaş yaralı, kan ve yanık lekeli Sagmarra sancağının altında Şahnan'ın basit, kolluklu bir iskemleyi andıran tahtı…[457]

Değişmekte olan iktidar çizgilerini mimaride de okuyucu ve olay kişilerine gösterir.

3.11. Müzik Aleti

Müzik aletleri bu tezin büyülü iktidar göstergesi kısmında incelenen nesnelerle aynı görevdedir, sadece bünyesinde büyü barındırmazlar.

Şamanlar Diyarı serisinin ilk kitabı olan *Şamanlar Diyarı* romanın başlangıcında bir şaman tarafından çalınan parşömen sahnesiyle başlar. *Şamanlar Diyarı* romanında hırsızlık halka saray tarafından davullarla duyurulur. "Delkarna Sultanlık Davulları, saray hazinesinin soyulduğunu haber vererek tüm orduyu harekete geçirmek için tüm görkemiyle çalmaya başladı.[458]" Delkarna Sultanlık Davulları sultanın iktidarının büyüdışı göstergeleridir.

Saygın Ersin *Erbain Fırtınası* romanında Bengi Hatun'un emanetinin alınması sahnesin bir müzik aleti kullanılır. Koruma aracı görevi görerek Yediler'i zor durumdan kurtarır. Sahne şu şekildedir. Bahar uzun çabaları sonucu tabletin bir nota olduğunu çözer. Bunun çözümünün ne olduğunu henüz bilmeyen Yediler içeri patlatma yoluyla girmeye ve Alamut'un adamlarını oradan göndermeye karar vermişken Bahar'ın haberi gelir. Bu marşı çalacak sarhoş bir klarnetçiyi Volkan getirir. Bunun sonucunda ustalar adamla beraber tekrar içeri girerler. İştar'ın odasına gelindiğinde adam klarnetini çalmaya başlar ve ordular sessizleşir. Böylece Fırtına Tanrısı Teşup'un odasına girebilir. Çalınan klarnet ve notalar karşı iktidarı sessizleştirerek büyüdışı iktidar göstergeleri haline gelirler.

---

[456] Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 3. Kitap Ateş ve Bedel*, 440.
[457] Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 3. Kitap Ateş ve Bedel*, 443-444.
[458] Müstecaplıoğlu, *Şamanlık Diyarı*, 3.

Sin – Sarı İstila romanında büyülü iktidar göstergesi olan kolluk kuvvetleri büyüdışı başka bir iktidar göstergesi olan müzik aletiyle sakinleştirilirler.

Ku-ang önderliğindeki Chiang ordusu gerek askerleri gerek yaratıklarıyla geçidi açtıktan sonra Gökkurt'a doğru ilerlemek için yola koyulur. Çeşitli küçük mücadeleler verdiği yolda yaratıkları açısından çok tehlikeye düşmez. Tehlikeye düştüğü tek nokta ateşin yaratıkları yok ettiği kısıtlı zamanda Rah – palt'ta yaşananlardır. Ayrıca bu yaratıkların komut almasını sağlayan iki müzik aleti vardır. Cadıların iktidarına hizmet eden bu sesler davula ve neye aittir. Savaş esnasında İfritgözü'nde davul sesiyle harekete geçen yaratıklar ney sesiyle sakinleşir. "Yecüc ve Mecücler iki metrelik demir levhalarla çevrelenmiş ağıllarında hareketsizce bekliyorlardı. Onları bu alanda tutan, demir engellerden daha çok dört büyücünün üflediği nêy sesiydi. Hafifçe sallanarak, ayakta uyuyorlardı."[459]

3.12. Silahlar

Fantastik romanlarda silahların işlevi büyülü iktidar göstergelerinde işlenen kısımla aynıdır. Buradaki tek fark bu silahların birer büyü barındırmamalarıdır.

Alp Aras'ın seri olarak tasarladığı Büyülü Efsaneler Serisinin ilk kitabı olan *Elf Kanı* romanında tanıtılan iktidarlara ait büyüdışı iktidar göstergeleri genellikle savaş aletlerinde, silahlarda kendisini gösterir.

Romanın başında yer alan ve Enuthea'nın beşiğinin temel kaynağını oluşturan mithril, Enuthea büyüdüğünde insan ırkından üvey babası olan Athor tarafından kılıcına işlenir. Enuthea, üstün ırk savunucusu iktidarının suikastçılarına karşı verdiği mücadelesinde bu silahını kullanır. Onun varlığı, oluşması tahmin edilen ve elf kralının hizmetine gireceği varsayılan ekibin hayatta kalmasında birkaç kez sahneye çıkar. Okuyucu ve olay kişilerinin karşısında çıktığı bu durumlar onun bir büyüdışı iktidar göstergesi olma yolunda attığı adımlardır.

> Enuthea, o gece babasının ona hediye ettiği kılıçla uyumuştu. Kılıç Mithril'den yapılmıştı ve Enuthea, bunun bebekliğinden kalma beşiğinden yapıldığını ilk başta anlamıştır. Üzerinde özenle çalışılmış, bu çok özel kılıcın kabzası, o bölgede ender bulunan beyaz meşe ağacından yapılmıştı. Kabzanın alt ucuna, ağırlık yapması için konulan çelikten bölüme, bir meşe ağacı motifi işlenmiş, üzerine ise

[459] Uçar, *Sin – Sarı İstila*, 229-230.

> Mithril'den şeritlerle bir sarmaşık motifi kakılmıştı. Sarmaşık, kabzanın dibine kadar uzanıyordu. O kadar ince ve derine kakılmıştı ki, sadece üzerine ışık vurduğunda, büyülü bir kılıçmış gibi parlıyordu.[460]

Birlik bir araya gelip yola çıktıklarında peşlerinden üstün ırk savunucusu iktidar ile işbirliği içinde olan goblinler ve goblin-büyücüsü çıkar. Goblin-büyücüsünün büyüsü içinde çıkan devi alt etmelerine gnomların lideri olan cüce savaşçı Bart yardım eder. Gnomlar oldukça zeki bir ırktır ve barışçıllardır. Liderleri Bart olduktan sonra onunla beraber birtakım silahlar tasarlarlar. Bu silahlar olay örgüsü içinde iki kez ortaya çıkar. İlki ekibi goblin-büyücülerin saldırısında kurtardıkları sahnedir ve ikincisi ise Ruen'in getirdiği haber karşısında Elf Kralı'nın emriyle kendilerine yoldaşlık etmesi beklenen ancak orkların ve üstün ırk savunucusu iktidarın eline düşen Tala'yı kurtarmaya gittiklerinde verdikleri mücadelede kullanılır. Elf Kralı roman boyunca adı baskılanmayan diğer iktidardır. Ekip de onun diyarına ulaşmak üzere yola çıkar ve onun iktidarına temsil etmek adına toplanır gözükmektedir. Ancak bu ilk roman adına sadece bir varsayımdır. Bu varsayımdan yola çıkıldığında gnomların tasarladıkları bu silahları kullandıkları sahneler okuyucu ve olay kişilerine olay örgüsü içinde sunulduğunda birer büyüdışı iktidar göstergesi haline gelirler.

> Gnomlar ve cüce savaşçı, gnomlara özgü özel silahlarını hazır ettiler. Bunlar arasında çokça, minik, Bomba denilen şeylerden vardı. Daha önce bir tepe devini indiren o minik şeylerden. Hlut Somunyağı, kendisi için özel tasarlanmış bir arbalet kullanıyordu. Alt kısmına özel bir kutu yerleştirilen bu arbalet yayı, hızlıca kendi kendine kuruluyordu ve kısa bir süre içinde kutu değiştirmeden yirmi kadar ok fırlatabiliyordu. Tüm bunları yapabilmesi, yayı çok etkin bir silah haline getiriyordu. Bart, önceki kamplarından birinde bu silahların tasarlanma fikrinin de pek çok gnom silahı gibi kendisine ait olduğunu anlatmıştı.
>
> Bartolymbus, gnomlara bu tarz ilginç silahların yanı sıra, kılıç, savaş çekiçi, balta gibi silahlarında nasıl kullanılacağını öğretmişti. Kyx bu eğitimleri sırasında kısa kılıç ve minik kalkan konusunda iyi olduğunu göstermişti, bu yüzden yanında büyük silah olarak bunlar vardı.[461]

Büyüdışı iktidar göstergeleri arasında yer alan minik bomba, kısa kılıç, minik kalkan, özellikli arbalet gibi silahlar öncelikle ayrı bir iktidar olan Bart liderliğindeki gnom

[460] Aras, *Büyülü Efsaneler Serisi – Elf Kanı*, 34.
[461] Aras, *Büyülü Efsaneler Serisi – Elf Kanı*, 160.

ırkının iktidarına aittir. Ancak yolculuklar onları elf diyarının kralına ve onun hizmetine doğru götürür. Kullanım amaçları gereği bu büyüdışı iktidar göstergeleri romanda açık olarak yer alan üstün ırk savunucusu iktidarın karşısında yer alır.

Elf Kanı romanında büyüdışı iktidar göstergeleri olarak okuyucu ve olay kişilerinin karşısına hazırlık aşamasında olan çatışmanın iktidar sahiplerinin neferleri ve onların kullandıkları silahlar bu şekilde okuyucu ve olay kişilerinin karşısına çıkar.

Bataklık Ülke romanında mekân olarak kullanılan Fuoli bir bataklık ülkedir. Ülkenin üçte biri bataklık oluşturur. Bunların bazı kısımları ölümcüldür.

> Fuoli, namı-ı değer Bataklık Ülke, Hunsa'nın bir köşesinde, yalnız başına duran bir ada. Ona bu ismi boşuna vermemişler. Üçte biri bataklık, üçte biri ise çamura benzeyen yapış yapış bir bulamaçla kaplı. Bataklık bazen bir gemiyi yutabilecek kadar derin olabiliyor. Belli bölgelerde yoğunlaşmakla birlikte, çamurun arasına da karışmış. Bu yüzden gözünü açık tutmak, bastığın yere dikkat etmek gerekiyor. Çamurla arasında az da olsa bir renk farkı var. Bataklık biraz daha açık, sarıya çalan rengiyle ayırt edilebiliyor. Ama gece çöküp etraf karardığında, eğer ayağın hâlâ sağlam bir zemindeyse, oradan ayrılmaman en iyisi derler.[462]

Burada yaşayan ırkın adı burfenlerdir. Burfenler insanlara göre daha kısa, kılsız ve yaşının görünüşlerinden anlaşılması mümkün olmayan varlıklardır. "Kimsenin suratında ve başında kaş dâhil tek bir kıl olmadığından, kadınlarla erkekler birbirine çok benziyordu."[463] Cam sanatıyla ünlülerdir. En büyük dış ticaretleri budur. Okuyucu ve Perg halkı onları işledikleri camlardan tanır ve bir burfen sanatı olduğunu söyler.

Kahramanlar ve Kaptan Korman liderliğinde bir grup asker Olmen'i bulmak için Fuoli'de hareket ederler. İz sürmek bu bataklık ülkede gerçekten çok zordur. Yürüyüşleri esnasında bataklığın içinde yaşayan sert kabuklu ısıya duyarlı derokanların saldırısına uğrarlar.

> Derokanlar orta boylu, güçlü kuvvetli bir insan ebatlarındaydılar. Geniş ve yayvan suratlarının hiç girintisi çıkıntısı yoktu. Etraflarını göremedikleri için pek dolaşmaz, avlarının kendilerine gelmesini beklerlerdi. Başlarının arkasında,

[462] Müstecaplıoğlu, *Bataklık Ülke*, 62-63.
[463] Müstecaplıoğlu, *Bataklık Ülke*, 113.

> koruyucu bir kabuğun ardında saklı kulakları sayesinde, yüksek sesleri duyabilirlerdi. Ancak en güçlü algılamaları ısı konusundaydı.[464]

Kaptan Korman birçok askerini kaybeder. Onları bu yaratıklardan özel yapım cam şişeleri ve içinde mavi sıvısı olan bir grup burfen kurtarır. Bu grubun lideri Koleun onları Özgür Ülke olarak anılan bir yere, Ermiş Redrem'in yanına götürmeye karar verir. Kahramanlar yolculukta mavi sıvıyla dolu şişlerin tek olmadığını görür. Leofold bunları Koleun'a sorar. Koleun mavi sıvının derokanlarda işe yaradığını, kırmızı sıvıyı ise udeforlarda kullandıklarını söyler. Bu ikisi ölümcül olmasa da sarı sıvı kime dokunursa dokunsun zehirdir ve ölümcüldür.

*Tanrıların Alfabesi'*nde Öte Diyar'ın ve Perg diyarının kurtarılması için karanlık ve aydınlık iktidarlar arasında bir çatışma yaşanır. Tılsım Ustaları'nın ordusu insanlardan oluşan süvariler, prom ordusu ve gözcülerden oluşur. Bir iktidar görünümü olan ordunun kullandıkları silahlar ve rütbe armaları da vardır. Mesela, prom ordusu promlara has okbor ve minok kullanırlar:

> Bellerinde geleneksel silahları savaş baltaları, ellerinde Nume'nin yıllardır görmediği, kullanmaya meraklı olmasa da özlediğini fark ettiği uzun ok boruları vardı. Bu borulara kısaca okbor denirdi. Zehirli okların savaşçının ağzına düşmemesini sağlayan delikli ağızlıkları olurdu. Uçları ise farklı şekillerde oyulurdu, bazen bir aslan kafasına bazen bir yumruğa benzetilirdi. Okborlarla atılan minik oklara ise aynı prom pratikliğiyle minok ismi verilmişti.[465]

Görüldüğü üzere savaşçıların kullandığı bu hatırlatıcılar büyüdışı iktidar göstergeleridir. Olay kişileri ve okuyucu için olay örgüsü içinde geçen okbor ve minoklar prom savaşçılarını akla getirir. Prom savaşçıları *Tanrıların Alfabesi* romanında Tılsım Ustaları'nın yanında savaştıklarından dolayı onların iktidar hatırlatıcı konumundadır. Tılsım Ustaları da iyiliğe, aydınlığa, barışa hizmet eder. Hepsi Kadim Güçlerin yolundadır.

Şamanlar Diyarı serisinin aynı adı taşıyan ilk romanında özgürlük uğruna yola çıkanlara ev olan Kaptan Gura'nın gemisi Kılıçbalığı özgürlük/isyan iktidarına ait bir göstergedir. Ayrıca içindeki yolcular olan şamanların varlığı da bu gemiyi saray yönetimi için hedef haline getirir. Büyülü iktidar göstergeleri olarak şamanlar özgür halkın yanında yer alarak

[464] Müstecaplıoğlu, *Bataklık Ülke*, 93.
[465] Müstecaplıoğlu, *Tanrıların Alfabesi*, 69.

onların askerini gücüne destek verirler. Bunlar büyülü iktidar göstergeleri kısmında ayrıntılı ele alındığı için burada önemli olan büyüdışı iktidar göstergesi asıl olarak Kılıçbalığı gemisinin kendisidir. Kaptan Gura'nın gemisi de özel yapılmış, oldukça hızlı ve güçlü bir gemidir. Özgürlük yolunda ilerleyen iktidarın bir göstergesidir.

Romandaki iktidar mücadelesi Kaptan Gura ve Sultan Arterus'un deniz üstündeki sahip oldukları kalyonlar aracıyla devam eder. Olein'in yönettiği Deniz Aslan'ı sultanın iktidarını, Kaptan Gura'nın kullandığı Kılıçbalığı ise özgürlük tarafını temsil eder. Hayatta kalan ve yoluna devam eden Kılıçbalığı olur.

Keşifler Zamanı romanında yer alan hâkim iktidar Sultan Arterus'un üç çocuğu vardır. Üç veliahttan tahta çıkması gerekenin Prens Torin olduğuna inanır. Çünkü bir tek Nasralar ve Delkarlar arasında ayrım yapmayan, ırklar arası savaşını manasız bulan Torin'dir. Bu yüzden Olein diğer iki veliahtı ortadan kaldırmak için plan yapar. Prens Aksonit'i kandırmak için onunla gizli âşık rolü oynar. Kendinden iğrense de bu yapması gereken bir görevdir. Prens Aksonit ve Meria zevkleri, çıkarları uğruna insanlara eziyet eden veliahtlardır. Olein yaptığı planla ikisini birbirine düşürür. Araları zaten kötü olan iki kardeşten Prens Aksonit'e barışmaları için bir parfüm göndermesini, kardeşinin kokulara bayıldığını söyler. Parfümü en sadık koruyucu Harrikon ile göndermesini söyler. Harrikon Olein'in sadık adamıdır. O da Olein gibi sultandan darbe yemiş bir Delkar çocuğudur. Onun da tüm ailesini sultanın askerleri öldürür. Hatta bu sahnelerde askerlerin dahi savaşa anlam veremediği görülür. Prenses Meria'ya giden parfüm zehirlidir. Olein, Prens Aksonit'in ekibinden önce Gül Sarayı'na, Meria'nın yanına ulaşır. Yıllardır aralarında bir dostluk inşa ettiğinden Meria Olein'e güvenir. Parfümü kölenin üstünde test eder. Kölenin üstünde kırmızı benekler çıkar ve acı içinde kıvranır. Parfümün etkisini görmeye gelen Meria'yı Harrikan uzaktan okla öldürür. Aksonit'in adamının işini bitirdiğini göstermek için sarayın Efsunbaşı İlazkaran ve Olein Sultan'ın yanına giderler. Sultan, Meria'yı ve kölenin durumunu görünce kendi hastalığına sebep olanın oğlu olduğunu düşünür. Çünkü aynı kızarıklık ve acılar kendisinde de mevcuttur. Olein'e Prens Aksonit'in başını getirmesini ve Torin'i korumasını emreder. Romanın bu noktasında silah olarak bir parfüm kullanılır.

Özgürlük Uğruna romanında Perg Efsaneleri ve Şamanlar Diyarı serileri için bir son savaş yer alır. bu savaş her iki serinin sonunda da aydınlık/ışık/iyilik iktidarının kazanması ve karanlık iktidarının göstergelerinin ortadan kaldırılmasıyla biter.

Öncelikle Perg'de gerçekleşen savaşa bakıldığında Federasyon yönetimine dayanamayan tüm isyancıların birleştiği görülür. Bunlar arasında Fuoli yönetimi de yer alır. Darok, Guorin ve Leofold Fuoli'ye giderler. Burada örümcek bineklerle yolculuk ederler ve Prens Ersagot'la buluşurlar. Burfenler özerk bölgeye sahip olsalar da onlar da Federasyon'a vergi ödemekten açlık sınırına gelirler. Bu yüzden isyana canı gönülden katılır. Kendi silahları olan zehirli cam kürelerle ve burfen yiğitleriyle isyana destek olurlar.

Okuyucu ve Federasyon'daki olay kişileri bu renkli sıvılarla dolu cam küreleri gördüğünde Fuoli'yi ve oranın iktidarını hatırlar. Zehirli cam küreler, cam sanatı Fuoli iktidarının göstergesidir. Aynı zamanda isyancıların yanında yer aldıkları için Federasyon iktidarının karşısındaki gücün de göstergeleri haline gelirler. Bunun yanında promların kendi silahları olan minok ve okborular da savaşta Perg üzerinde Federasyon'a karşı kullanılır. Perg'de kullanılan silahlar promları hatırlatan minok, okborular, burfenlerin zehirle dolu cam küreleri büyüdışı iktidar göstergeleri olarak sıralanabilir.

Delkarna'da yaşanan savaş sahnelerine dönüldüğünde Federasyon'u temsil eden ejderha kabartmalı kalkanların karşısında da sultanlığa ait sultanlık armalı oklar yer alır. Her iki iktidar savaş meydanında kendi varlığını ortaya koyar. Bu açıdan bakıldığında savaş alanın ejderha kabartmalı Federasyon'un silahlarının karşısında Delkarna üzerinde sultanlığın nişanını taşıyan silahlar yer alır.

Kadınlar Çağı romanında Mete Levent büyülü iktidar göstergesi olan karaltıların sonunu bir alevle getirilmesini kurgular. Sorunu çözmek yerine sadece güç gösterisi yapan emniyet güçleri karaltıların alevlerle yok edildiğini öğrenir. Bunun üzerinden ateşten oluşan silahlar tasarlanır.

Bunlardan biri romanın sonunda katil karaltıları yok etmek için Erhan Gürbüz tarafından karaltılar üzerinde kullanılan alev silahıdır. İki katil karaltının yok olmasını sağlayan bu silah bilinen dünya iktidarı için umut olur. Böylece Kibele'nin personeli ele geçirilir.

> "Baş üstüne, Başkomiser'im," derken silahını çıkarıp yokladı Abdullah. Emniyetini açıp yeniden belindeki kılıfa soktu. Alev tüpü projesini yöneten teknisyen Rafet onlar için üç tane tabanca biçiminde alev tüpü yaptırmıştı. Birisi

> buydu, diğerini Başkomiser az önce kullanmıştı, üçüncüsü Komiser Lale'nin belindeydi.[466]

Asi romanında büyüdışı iktidar göstergesi olarak okuyucu ve olay kişilerinin karşısına birkaç önemli kılıç çıkar.

Vahada yaşamlarına devam eden Sarp ve hızla büyüyüp genç kızlığa doğru giden büyülü Elem henüz görünür bir tehlike altında olmasalar da Sarp kendilerini koruması gerektiğini fark eder. Bunun için yirmi yıldır kullanmadığı Samuray kılıcını çıkarır. Janus'la çok eski dost olan Sarp beş yüz senedir yaşayan eski bir Grihavaridir. Janus'un karşısında olmaya karar verip ona bunu söyler ve aralarından ayrılarak onlara savaş açar. Büyük bir mağlubiyetin ardından Kursaha çölünde yer alan bu vahaya yerleşir. Şimdi hayatı değişmek üzeredir ve yanındaki kız çocuğunu korumalıdır. Sandokan adlı bu kılıç isyan iktidarının silah gücü olarak büyüdışı bir iktidar göstergesidir.

> Öğle uykusuna yatmadan önce yapması gereken bir şey daha vardı, kulübenin tavan arasından bir süre arayarak iplerle sıkıca sarılmış kını çıkardı. Bu katana sınıfı uzun Samuray kılıcı öldürdüğü bir düşmanından alınmıştı, mavi çeliğin üzerinde damar gibi kırmızı çizgiler vardı. En az kendisi kadar ünlüydü bu kılıç; Sandokan!... Büyük Kargaşa'dan önce bile vardı o, bildiği kadarıyla dokuz yüzyıl önce ünlü kılıç ustası Nagoki Tenda'nın ustalık çağı eserlerinden biriydi.[467]

E-zmaraf'ta yer alan bu değişikliğin yanı sıra okuyucuya Runik kralı aracılığıyla başka bir iktidar göstergesi sunulur. Janus'un sonunu getirmek isteyen kralın odasında Derzulya maketi bulunur. Kral bu maketin karşısında babasının mutlu bir ülke istemi karşı Janus'un onu nasıl aşağıladığını ve bir hiç ettiğini hatırlar. Öfkesinin getirisiyle onu yok etme planı yapar. Bu planını ünlü savaşçı Harzam'ı da dâhil eder. Janus'a kin güden Harzam plana dâhil olur. Janus'tan gelen zoraki emirle yapılacak festivale savaşçı yetiştirmek zorunda olmasını da kullanarak planları için savaşçı yetiştirir. Eğitimlerinin birinde meşhur kılıç Albızkıran ortaya çıkar. Rebonları öldürmesiyle meşhur olan bu kılıç savaşçı olmayı bekleyen ve eğitilen çocukları büyüler. Kılıç şekliyle ve işleviyle özel bir yere sahiptir. Kendi bünyesinde barındırdığı iki hançerle özel bir kılıçtır.

> "İçinizde hançeri küçük kılıç gibi düşünen var mı?" diye cevap beklemediği bir soru sordu Harzam. "Bu büyük bir yanılgıdır. Albızkıran'ın sırrı budur işte,

[466] Mete, *Kadınlar Çağı*, 210.
[467] Uçar, *Asi*, 40.

kabzanın iki tarafında hançerlerin yuvasını göreceksiniz. Çelik kısımları da kılıcın üzerinde kanalın bitiş noktasında. Kabzanın içindeki oyukta bir yay sistemi ve iki tarafında da tetik sistemleri var. Ben bu sayede sayıca çok kalabalık rakiplerimi yenebildim"[468]

Harzam'ın meşhur, büyüleyici, Rebonları öldüren kılıcı Albızkıran ile Runik Kralı Edmas'ın Harzam'ın hizmetine sunduğu krallık paraları intikam iktidarının büyüdışı göstergeleridir. Okuyucu bunların aracılığıyla olayların nasıl şekillendiğine ve düzenlendiğine tanık olur.

Sin – Sarı İstila romanında Harzam'ın oluşturduğu intikam iktidarına Dus katılır. Bu sahnelerde önemli olan büyüdışı gösterge Dus'un kılıcı Bohem'dir. Dus'un bir tanrı olarak bahsettiği bu silah artık intikam iktidarın hizmet eder. Harzam'ın kılıcı Albızkıran'la aynı göreve gelerek büyüdışı göstergeler içinde yerini alır.

Onunla çok uzaklara gideceğim ve kılıcımı duvara asacağım.

Harzam bu kılıcı biliyordu. "Bohem," diye yutkundu. "Dokunabilir miyim?"

Dus kısa bir an tereddüt ettikten sonra uzattı.

Genç savaşçı dengesine hayran olmuştu. Yıllar sonra sahip olacağını Albızkıran harici âşık olacağı tek kılıç buydu. Kan olukları, kalınlığı, kırılmasını engelleyen omurgası mükemmeldi.[469]

İfritgözü'nde bir savaş yaşanır. Bu savaşta yer alan büyüdışı gösterge olan silah, savaş taktiği için kullanılan bir nesnedir. Bu savaşta geçidin kralı Korona, Chiang ordusuna geçit vermek istemez. Milyonlarca askerin, büyülü yaratıklar olan Ye-cüc ile Me-cüc'ün ve cadıların Derzulya'ya geçmesini istemez. Bunun için Grihavari Mişka, Janus geçit verilsin dese bile dinlemez ve savaşacağını söyler. Büyülü iktidar göstergeleri olan Ye-cüc ve Me-cüc'e yenilseler hatta yok olsalar bile savaşta kendi iktidarlarını gösteren birtakım büyüdışı iktidar göstergeleri yer alır. Chiang ordusunun imparator/komutanı Ku-ang'ın büyüdışı iktidar göstergeleri olan milyonlarca askerden oluşan ordusunun karşısında yetersiz sayıda savaşçısı vardır. "Ve ilk grup harekete geçti. Ellerinde mızrak ve kalkan olan yaya askerlerdi bunlar."[470] Ayrıca savaş taktiği olarak geçidin Chiang tarafını gözlemek için kullanılan ayna sistemi ve duyuru için kullanılan davullar da

[468] Uçar, *Asi*, 288-289.
[469] Uçar, *Sin – Sarı İstila*, 86.
[470] Uçar, *Sin – Sarı İstila*, 139.

büyüdışı iktidar göstergeleridir. Davullar halkı ve krallığı bilgilendirmek için kullanılan bir iletişim sistemi olup Kral Korona iktidarının büyüdışı göstergeleri arasında yer alır: "Degon kumanda kulesine geldiğinde uyarı davulları hâlâ çalıyordu. Ritmin anlamı şuydu: Chiang tarafından bir kafile İfritgözü'ne yaklaşıyor."[471] Ayna sistemi karşı ordunun konumunu görmelerini sağlar.

> Rengu solucan deliği boyunca küçük çanları harekete geçirecek ipi çekti. Gerçi buna gerek olduğunu sanmıyordu. Çünkü geçit boyunca var olan dört delikteki sekiz nöbetçinin de onlar gibi gece boyunca uyumadığını, ayna tertibatından kaçınılmaz sonu seyrettiklerini tahmin ediyordu.[472]

Kral Suban romanında iyilik/aydınlık/kurtuluş iktidarının bir neferi ve yoldaşlık üyesi Feyzullah Hoca'nın hikmetinin görüldüğü ve ilk büyüsüne tanık olunduğu sahne Tolga'nın bir hain olarak ortaya çıkarıldığı sahnedir. Olay örgüsünün bu kısmında, çalışmanın büyülü iktidar göstergeleri bölümünde anlatıldığı gibi büyülü sözlerle ve kutsal kitapla başlayan büyü daire çizimleri ve bir misvakla devam eder. Burada kullanılan daire çizimleri ve misvak silah olarak yer alır ve büyüdışı iktidar göstergeleri olarak büyü içinde kullanılır.

> Dokuz çeyrek daire çizdi yere. Dairelere büyük sanal bir halka geçirdi. Dokuz daire ve bütün halkanın kesiştikleri bölgeye cebinden çıkardığı "misvak"ı dikti. Parmaklarıyla ovmaya başladı dikili "misvak"ı. dudakları kesildi. Gözlerini odada bulunanlara diktikten sonra, cüssesinden beklenmeyen çeviklikle misvakın ucunu dişlerinin arasına geçirip, yedi tur daha çevirdi. Ensesinde beliren damarlar, pıhtıları keserek kalın bir çizgi oldu. Kızardı evvela. Kızarıklık morardı kısa zamanda. Sonunda bembeyaz oldu. Kaskatı kesilmiş yüzünü kaldırarak bir defa daha süzdü odadakileri. Dişlerinin arasındaki miskavı çıkartıp, büyük halkanın içine dikti. Dikilen misvak kavisler çizerek usulca düştü yere. Sonra yeniden hareketlenmeye başladı.
>
> Yönü, odadakilerin herbirini tek tek gösterip durdu misvak. Sonra dönüşüne devam etti. Tolga'yı gösterdiğinde yeniden durdu.[473]

Misvak ve daireler büyüdışı iktidar göstergeleridir ve büyüyle donatılıp bir silah olarak kullanılırlar. Daire çizimi romanın sonunda yer alan Kral Suban'la yapılan mücadelede de

[471] Uçar, *Sin – Sarı İstila*, 38.
[472] Uçar, *Sin – Sarı İstila*, 138.
[473] Koca, *Kral Suban*, 194-195.

olay kişileri ve okuyucunun karşısına çıkar. Burada aydınlık/kurtuluş iktidarını temsil eden büyüdışı göstergeler olarak var olurlar.

Muska romanında kötülüğün yayıcısı olan Ayten, Kara Nesne'nin diğer bir neferi sayılır. Onunla okuyucu ve olay kişilerinin karşısına çıkan makas ise diğer bir büyüdışı iktidar göstergesi olarak yer alır. Aydınlık iktidarın yolundaki Sarp'ın sonunu getirmek için seçilen ve silah olarak karşılaşılan makas karanlık iktidara hizmet eden bir gösterge olarak olay örgüsünün son sahnelerinde okuyucunun ve olay kişilerinin karşısına çıkar.

Zülfikar'ın Hükmü romanında karanlık iktidarın görünümü olan Alamut Tarikatı'nın geliştirdiği bir intihar silahı yer alır. Bu silahla karanlık iktidar 12. Daire'nin aktif hale geldiğini öğrenir.

Olay örgüsünde 12. Daire daha kim olduklarını bile bilmeden, karanlık iktidarın büyüdışı iktidar göstergeleriyle tanışır. Okuyucunun da ortak olduğu bu tanışmada Alamut Tarikatı'nın iktidar göstergelerinden olan ayarlı siyanür kapsülü ve selamı yer alır. Kapsül belli bir süre sonra midede kendini patlatır ki Vahap amacına ulaşıp selamı iletsin. Alamut'tan gelen selam ise karanlık iktidarının duyurusunu yapar.

Erbain Fırtınası'nda Ocak ile Geceli Rebii Aşireti arasında yaşanan çatışmada Ocak'a ait silahlar ortaya çıkar. Onların en önemli büyülü göstergeleri sanatlarıdır. Sanatlarının yanında bu silahlar da büyüdışı iktidar göstergesi olarak yerlerini alırlar. Bunlar; Niran Hatun'un kabzalı kılıcı, kısa kılıç: Cengiz, Akbora'nın Efendisi; Bengi Hatun'un fildişi kabzalı kılıcı; İlyas Usta'nın gürzü, İdris Usta'nın atlı patları ve Salih Usta'nın yatağını. Bu araçların içinde en önemlisi Behruz Usta'nın mızrağıdır, varlığıyla Teşup'un iktidarının dahi sonunu getirir.

3.13. Yemin/Ritüeller/Kabul Törenleri/Kutlamalar

Yemin, kabul törenleri, ritüeller ve kutlamalar iktidarların kendilerini duyurdukları ve kabul ettirdikleri seremonilerdir. Bu açıdan olay kişilerinin hayatlarında ve zihniyetlerinde belli yerlere sahiptirler.

Çongarlı'nın tek fantastik romanı olan *Yılankayası* bilinen dünyada yazar tarafından kurgulanmış bir kasabada yılda iki bayram kutlanır. Bu bayramlardan sonbaharda olan Hasat ve Bereket bayramı, ilkbaharda olan ise Bahar ve Diriliş bayramıdır. Bu bayramlar aracılığıyla civardan gelenlere de yardım eder, beraber eğlenirler. Günlerin böyle güzellikler ve huzur içinde geçtiği zamanların birinde kasabaya çok uzaklardan iki

yabancı gelir. Resmi kutlama günü olan bayramlar kasaba halkının ve civarının yaşamını düzenlemede önemli role sahiptirler. Bu bakımdan büyüdışı gösterge görevi görür, iyiliğin iktidarını temsilcileri olurlar.

> Haşattu'da günlerdir beklenen "Hasat ve Bereket" bayramı gelmiş; gerek kasabalılar, gerekse uzaktan yakından gelenlerle Güzelsu'yun başı bir kez daha ana baba gününe dönmüştü.[474]

Şamanlar Diyarı romanında, olay örgüsü içinde çeşitli yerlerde Derian'ın ağzında sultanlık için yemin söylenir. Bu da açıkça sultanın iktidarının bir görünümüdür. Okuyucu için birkaç yerde hatırlatıcısı vazifesi görür: "Etim ve kanım Sultanlık'tır, Sultanlık benim! Günü gelince uğrunda sevinçle öleceğim!"[475] Bu yemin sultanlığa bağlılığı gösteren sözler barındırması açısından önem taşır. Olay kişileri, sultanlığın büyücüleri ya da askerleri sultanlık için ölmekten çekinmezler.

Seni Tılsımlar Korur'da tanımlanan ve betimlemesi yapılan başka büyüdışı göstergeler Muhafızlar grubuna dâhil edilme töreni, onun yapıldığı Muhafız Tapınağı ve oradayken kullanılan kıyafet ve nesnelerdir.

> Londra'nın kuzeyinde, kimselerin bilmediği ıssız bir ormanın bitimindeki, taş bir binaya götürmüş babası Ashton'ı. yerini çok az kişinin bildiği, Muhafızlar'ın Tapınak dediği bir yere. Kapıdan girişte, bir cüppe giydirmişler üzerine, sonra eline bir meşale tutuşturup, tek başına mahzene inmesini istemiş babası. Ashton, anılarında hiç korkmadığını ama çok heyecanlandığını söylüyor. Soğuk, rutubetli, taş basamaklardan aşağı inip, karanlık mahzene vardığında, onu bekleyen bir başka adamla karşılaşmış. Yine cüppeli, yüzü görünmeyen, tok sesli bir adam. Saatlerce Ashton'a Muhafızlar'ın kim olduğunu anlatmış; sonra, yetişkinliğe adım atmasıyla birlikte üyeliğini de başlatan simgeler küçük bir seremoniyle eline teslim edilmiş: Üzerinde yılan kabartması olan bir yüzük, taştan yapılmış bir hançer ve bir de paslı, eski anahtar.[476]

Büyük Konsey adını verdikleri dört yılda bir yaptıkları toplantılarda hem kendi içlerinde görev dağılımı hem de iktidar ve yönetimin normal insanların elinde tutulması için yapılması gerekenleri konuşurlar. Toplantıları da kendi iktidarları için bir büyüdışı göstergedir.

---

[474] Çongarlı, *Yılankayası*, 8.
[475] Müstecaplıoğlu, *Keşifler Zamanı*, 216.
[476] Eldem, *Seni Tılsımlar Korur*, 479.

Ozanın Şarkısı romanında yer alan Arbex İzleyenlerine özgü bir başka büyüdışı iktidar göstergesi ise verdikleri selamdır. Bu selam onların toplum içinde ayırt edilmesini sağladığı gibi inançları kalpleriyle selamladıklarını da gösterir. Yumruk şeklinde yaptıkları elleri güçle bağdaştırılır ve bu ellerini önce kalplerine koyar sonrada parmaklarına taktıkları gümüş yüzüğü öperler. Bu yüzüklerin üzerlerinde Arbex İzleyenlerine ait özel mühür bulunur. Selamın yanında bu yüzük de bir büyüdışı iktidar göstergesidir. "Thalian elini yumruk haline getirip kalbinin üzerine koydu sonra da Arbex İzleyenlerine ait olan özel mührün üzerinde olduğu, gümüş yüzüğü öptü."[477] Thalian'ı yolcu eden diğer İzleyenler kıyafetleriyle iktidar göstergelerini okuyucuya duyururlar. "Hepsi parlak zırhlarını giymişler, kılıçlarıyla kalkanlarını kuşanmışlardı."[478] Thalian ayrılırken kendilerine özgü selamı verir ve kaleden ayrılıp yolculuğuna başlar.

3.14. Eğitim/Kitap/Bilginin Kullanımı

Büyülü iktidar göstergeleri kısmında yer alan Kâğıt/Kitap/Parşömen kısmıyla benzerlik gösteren bu kısımda yine iktidarın bilgiyi işleyişi ve dağıtışı ele alınır. Bilginin gücünü elinde tutan insanların yaşamını değiştirme ve etkileme gücünü de elinde tutar. Büyülü iktidar göstergelerinde yer alan bilginin kullanıldığı nesneler içinde büyüyü barındırırken buradaki nesneler büyüdışıdır. Ayrıca Barış Müstecaplıoğlu değişen iktidarın kendi yasaları doğrultusunda ve oluşturmak istediği tarih anlatımında eğitimi de nasıl değiştirdiği okuyucu ve olay kişilerine duyurulur. Müstecaplıoğlu bunu *Merderan'ın Sırrı* romanında Öte Diyar'dan dönen kahramanların bakış açısıyla okuyucuya sunar. Perg çok değişmiştir. Artık tarih kitapları, tüm öğretilenler Federasyon'un istediği şekildedir. En doğru Federasyon'un belirlediğidir. Çocuklarını böyle yetiştirmeyen ailelerin ellerinden çocukları alınır, zihinleri yıkanır ve örnek kabul edilen yani Federasyon'a göre yaşayan ailelerin yanına verilir. Her şey Federasyon ne diyorsa o şekilde olmalıdır. Promlar hâlâ köle olarak yaşarlar. Okuyucu Federasyon'un iktidar çizgileri içinde onun göstergeleriyle karşılaşır.

Seni Tılsımlar Korur romanında aydınlık iktidarın en önemli büyülü göstergesi yedi tablet, Alef Kitabı, Belial Parşömeni yer alır. Karanlığın neferleri olarak yer alan Muhafızlar grubunun melez ırk kadar eskiye dayanan tarihini anlatan kitabı/yazmaları ise karanlık iktidarın büyüdışı göstergesidir. Olay örgüsü içinde geçen ancak betimlenmeyen ya da direkt olarak kullanılmayan Muhafızlar'ın iktidarına ait bu nesne bilginin aktarımını

[477] Canbaba, *Ozanın Şarkısı*, 84.
[478] Canbaba, *Ozanın Şarkısı*, 85.

sağlar. Muhafızlar'ın gizli kitabı kendi tarihlerinin anlatıldığı bir kitap olarak olay örgüsü içinde anılır.

Tılsım-ı Kudret romanında yer alan ve bilinen dünyada bir iktidar figürü olan A.B.T. yer alır. Bu gizli örgüt bilgiyi elinde bulundurandır. Fransız'ın muskayla ilgili evrak arayışı serüveninde okuyucu buna tanık olur.

Fransız'ın istediğinde her şeyi bulabileceğini düşünen Tilki lakaplı arkadaşı arayıcılara önemli evraklar, ipuçları satan bir antikacıdır. Gerçek adı Yusuf olan Tilki, Fransız'ı hayata döndürmek için ona önemli evraklar vermeyi, bu evraklarda geçen muskayı bulup A.B.T. ye teslim etmesini söyler. Böylece Fransız itibarını geri kazanacağını ve Tilki de önemli bir buluşta adının geçmesini sağlayacağını düşünür.

A.B.T.ye verilecek bu kâğıtlar, evraklar aslında A.B.T. nin büyüdışı iktidar göstergeleridir. Tarihi ve değerli bilgilerin tümü onun çalışanları tarafından kendisine getirilir. Sonucunda da kurum paylaşmak istediği bilgiyi dünyaya duyurur. Dünya üzerinde birçok müthiş bilgiyi elinde bulundurur. Keşfi yapılmadığı düşünülen yerler A.B.T. tarafından bilinir. Bunlara örnek olarak Kayıp İmparatorluk Adaları verilebilir. Bilgilerin toplumu çok karıştıracağı düşünüldüğü için bu keşif hâlâ saklı tutulur. "bir süre önce kayıp imparatorluk adaları bulundu ve sadece belli kişilerin bundan haberi oldu çünkü toplumu sarsacak bazı ilginç bilgiler vardı…"[479]

Orkun Uçar'ın *Asi* romanında bilginin iktidarın elinde olması yok edilen ve halktan saklanan kitaplar ve kütüphaneyle okuyucuya duyurulur.

Beş yüz yıldır Derzulya olarak varlığını sürdüren bilinen dünyadaki bilgiler halktan saklanmış durumdadır. Janus eşkinin, teknolojinin, o zamanın tanrılarının, dinlerinin unutulmasını sağlar. Teknoloji yerine büyüye bırakır. Kötülüğün, mutsuzluğun hüküm sürdüğü bir dünya yaratan Sürgündeki ve Janus eskiye ait tüm kitapları yok ettirir. Eskiyi yeryüzü üzerinden siler atar. Tüm bunlara rağmen Janus bilginin en önemli güçlerden biri olduğunu bilir. "Bilginin bir silah kadar etkili olduğunu bilirdi."[480] Bu yüzden eski dünyaya ait tarih, edebiyat, din, felsefe bilgilerini içinde barındıran bir kütüphaneyi Kurâf'taki tapınağının bodrumunda saklar.

> Janus, "Tarih," dedi. "Edebiyat, bilim, şiir, anı… Epey kitap var orda. Ama Zul-Olkanar'da olan kütüphanenin ellide biri etmez."

[479] Canbaba, *Tılsım-ı Kudret*, 26
[480] Uçar, *Asi*, 179.

> "Senin eski dünyamıza ait kitapları yok ettiğini sanıyordum." diyebildi.
>
> "Yanlış," diye güldü Janus. "Onları Derzulya'ya yasaklıyorum ama bize değil."
>
> Gajul sevinçle bir rafın sırf polisiye kitaplara ayrıldığını gördü. "Tarih," diye devam etti Janus. "Tarih galiplerin yazdığı bir insanlık hafızasıdır. Ama tarihi değiştirmek hâlâ yönetimi paylaştığını kabul etmek demektir. Oysa biz eski düzeni ezdik. Ve bizim işimize yarayan kaostu. Bilinmezlikti. İnsanlığın, uygarlığın, ortak hafızanın ırzına geçtik. Tarihi istediğimiz gibi değiştirmek yetmezdi, onu sıfırladık. Derzulya'nın tarihi, bizim anılarımız sevgili dostum. O tarih boyunca, nesiller boyunca var olduk, olacağız."[481]

İstemediği bilgiyi unutturarak dünyanın/Derzulya'nın iktidarını tek başına eline alan Janus'un bilginin önemi bildiği için onu eline alır ve halkla paylaşmaz. Sürgündeki'nin hizmetine sunulan yeryüzündeki tek iktidar görünümü Janus'un Kütüphanesi ve sakladığı kitaplar, bilgiler onun yönetiminin büyüdışı iktidar göstergeleridir. Bu kitapların varlığı daha doğrusu yokluğu tüm Derzulya'nın yaşamını düzenler.

Kitaba ulaşan halkın Janus'tan Sürgündeki'nin iktidarından ayrılacağı fikri Derviş adlı olay kişisi aracılığıyla verilir. Tek bir kitapla yeni din kuran ve Derzulya halkında çoğunluğu etkileyen Derviş Mikael'dir. Çocukluğunda ele geçirdiği tek bir kitap ve onu bu kitap aracılığıyla yetiştiren eski Kral Gerndun sayesinde Janus'un karşısında bir iktidar olarak yükselmeye başlar.

Derviş Mikael'in iktidarının en önemli büyüdışı iktidarı ise iktidarını üzerine inşa ettiği bir araştırma kitabıdır.

> Uygarlığın sıfır noktası üzerinden, tam olarak dört yüz yetmiş sekiz yıl geçmişti ki, harabeler arasında büyüyen öksüz bir çocuk bir kitap bulmuş ve kimsenin koymadığını ismine kavuşmuştu: Mikael.[482]
>
> Bu olay, yıllar yıllar önceydi. Kaçak kral, Mikael'in öğretmeni Gerndun çoktan ölmüştü, ama hâlâ mezarı başında dua ederdi. Artık o koca bir adamdı, artık o bir liderdi. Unollar bile yamyamlıktan vazgeçmiş, emri altında savaşıyorlardı. Hepsi bir kitap sayesinde olmuştu: *Tek Tanrılı Dinlerin Temel Özellikleri*[483]

[481] Uçar, *Asi*, 269.
[482] Uçar, *Asi*, 73.
[483] Uçar, *Asi*, 75. (Vurgulamalar yazara aittir.)

Kitapların varlığı ya da yokluğu bilginin gücünün elde tutulmasıyla ilgilidir. Bu açıdan iktidarların güçleriyle doğrudan bağlantılıdır. İktidar kendi tarihini oluştururken eğitimi ve okulu kullandığı gibi kitapların içindeki bilgilerin şekillendirilmesini de sağlar.

Kral Suban'da yer alan günlük ve evraklar ise karanlık iktidarın tanıtımı açısından önem taşır. Romanın başlangıç ve kilit kişisi Melek'tir. Melek'in odası ve günlüğü okuyucu ve olay kişilerine karanlık iktidarının tepe noktası olan Kral Suban'ı ve onun neferlerini tanıtır. Bilgi – iktidarını temsil eden ve verdiği bilgiler doğrultusunda yaşamın içinde düzenlemeler yapan günlük bir büyüdışı iktidar göstergesidir. Aktardığı bilgiler sayesinde Elif aracılığıyla da olsa Feyzullah Hoca'nın bir araya getirdiği aydınlık/kurtuluş iktidarının neferlerine ışık olur. Çünkü içinde barındırdığı bilgiler yılanadamlara aittir ve bu günlükte de yılan motifi yer alır. Son mücadelenin gerçekleşeceği harabe yapıların doğru noktası bu günlüğün verdiği bilgiler ışığında tespit edilir. Romanın doksan yedinci sayfasında Betress'in Günlüğü adıyla yer alır ve üç başı yılan motifi başlığın her iki yanına konumlandırılır. Günlük 21 Mart ve 23 Nisan arasındaki günlerde yazılmıştır. "Bir de günlüğünü görmüştüm. Siyah deriden bir ajanda. Başında tek boyunlu üç yılan mı ejderha mı –her ne ise- öyle bir şey vardı…"[484]

3.15. Yönetim ve Ceza Sistemi

Her iktidar insanların yaşamlarını düzenleyen ve şekillendiren bir yönetim sistemi geliştirir. Bu yönetim sistemini cezalarla, baskılarla ve ideolojiyle kurabilir. Aynı durum fantastik yazarın kurduğu evren içinde geçerlidir. Özellikle fantastik romanlarda yer alan karanlık iktidarlar baskı ile insanları kendi iktidarlarının sınırları içinde yaşamaya mahkûm ederler. Bunun sonucunda da yönetim ve ceza sistemini geliştirir ve devletin baskı aygıtlarını çokça kullanırlar.

Merderan'ın Sırrı romanında Federasyon ve Avcı Kalesi arasında yaşanan çatışma ve öncesinde Perg için düzenlenen yasalar Perg diyarının sakinlerinin yaşam sınırlarını düzenler. Perg'i canavarlardan korumak için oluşturulan Avcı Kalesi tüm diyarın özel ordusu niteliğindedir. Perg diyarının yaşam biçimlerini oluşturmak, Avcı Kalesi'ni desteklemek, tüm diyarı yönetmek adına tüm ülkelerden seçilen delegeler Federasyon'u oluşturur. Bu kuruluşa sadece Fuoli ülkesi katılmaz. Federasyon'un en görünür iktidar göstergesi promlar üzerinde sağladığı güç ve onların yaşamlarını biçimlendirme şeklidir. Promların özgürlükleri ellerinden alınır, dışlanırlar ve silah taşımaları yasaklanır.

[484] Koca, *Kral Suban*, 61.

Promların yaşadığı köle hayatı okuyucuya ve olay kişilerine özellikle Nume'nin gözünden verilir. Nume'nin promları gördükçe yaşadığı üzüntü prom hayatına bakışı duyurur. Promların diğer insanların yanında yaşadığı köle hayatı Federayon'un yaşamı düzenlemesi ve disipline etmesi olup bir büyüdışı iktidar göstergesidir.

Özgürlük Uğruna romanında Kaye ve Darok, Perg'te yer alan Guorin ve Leofold'la beraber İsyanbaşı Lideri ve onu takip edenlerle buluşmak Durkgador'a giderler. Amaçları kaçırılan Kılıçbalığı'nı ve arkadaşlarını kurtarmaktır. Durkgador'da İsyanbaşı Lideri Ais'le ve isyana katılan diğer olay kişileriyle tanışırlar. Perg'ten Delkarna'ya gidecek olan Federasyon ordusunun kurulduğunu öğrenirler. Bu yüzden Darok ve Kaye ayrılmaya karar verir. Darok Perg'te kalıp isyana yardım eder ve Kaptan Gura ve mürettebatını kurtarmaya katılır. Kaye, toplantıda tanıştığı ve etkilendiği Kaptan Korman'la beraber Durkgador'da Delkarna'ya yelken açarlar. Ais Federasyon'a saldırmadan önce elini güçlendirmek ister. Çünkü isyanın eline ilk defa bu kadar iyi bir an denk gelir. Federasyon kalyonlarının, komutanlarının ve askerlerinin önemli bir kısmını göndermiştir. Ais, Guorin ve Leofold'la beraber yardım toplar, halkı bilgilendirir, kendilerinin nasıl bir Perg istediklerini anlatırlar. Ağır vergilerden ve olmayan özgürlüklerinden yorulmuş ve bıkmış olan halk da artık Federasyon'un karşısındadır. Tshermon'un canavarlarından halkı korumak için kurulmuş olan Federasyon artık canavarlaşmıştır.

Bu sahnede görülen göstergeler Federasyon'a ait büyüdışı göstergelerdir. Olay kişilerinin hayatlarını düzenleyen ve yaşamlarını şekillendiren vergiler, canavarlaşmış yönetim, eğitim sisteminin Federasyon'un istediği şekilde değersizleştirilmesi, okul ve ceza sistemi, olmayan özgürlük Federasyon'un büyüdışı iktidar göstergeleridir.

Nehrin İki Yakası romanında, Nehir Klanı olarak adlandırılan bu bölgenin insanlarını klan yönetimi denetim altında tutmak için cezalandırmalarının yanında belli başlı görevlerde de kullanır. "Bir grup, topluluğun yiyecek ihtiyacını temin ederken, yetişkinlerin büyük çoğunluğu maden ocaklarında çalışan madencilerdir."[485] Klan reisi madenlerde çalışanları da üç gruba ayırır. İlk grup madeni çıkarır, ikinci grup madendeki ocaklar için odun temin eder, üçüncü ve en aşağı grup ise Lanet Kuyusu dene büyük bir yarığın başında çalışır. Bu grup madendeki ocakları yakar ve madenin eritilip Lanet Kuyusu'na akıtılmasını sağlar.

[485] Öğüt, *Nehrin İki Yakası*, 9.

Gence, Kural Uygulayıcılar daha önce bu soruları soran kişinin delirdiği masalı anlatır. Yine de sorgulamayı bitiremeyen genç, en sonunda Ölüm Kanyonu'na gönderilir. Tek başına çıktığı bu yolculukta hayata kalmaya çalışır. Yalnız başına geçirdiği gün ve gecelerin ardından bir gün çalılarından arkasından gelip, nehre atlayıp karşı yakaya giren oldukça ilginç birini görür. İşte bu gördüğü kişi bahsedilen delidir ve korkusundan onunla konuşamaz. Bunu anladığı anda çok pişman olur. Pişmanlığı fayda etmese de kendisine bir cesaret gelir. Suya girmeyi arzular ama bundan delice de korkar. Öncelikle parmağını sokmaya karar verir. Parmağını suya soktuğunda alev aldığını, suyun onu yaktığını düşünür. Korkunun etkisi geçtiğinde hiçbir şey olmadığını, taşa çevrilmediğini görür. Bu onu çok etkilerler, yavaş yavaş tüm bedenini suya sokar, yüzme çalışmaları yapar. Suyun iyileştirici, temizleyici gücüyle tanışır. "Evet sayamayacağım kadar çok nehre girdim, bu büyü değil, suyun gücü, suyun temizleyici, arındırıcı gücü."[486]

Kara Konsey'in bir büyüdışı iktidar göstergesi ise yaydığı korkudur. Halkı bu duygu sayesinde kontrol altına alır. Bu duyguyu halka aşılamak içinde tüm kozları kullanır. Bu kozların başında şiddet gelse de yaydığı söylemleri etkilidir. Bunun en açık örneği nehre karşı duyulan korkudur. Gencin nehre parmağını dahi sokmaya korktuğu sahneler de okuyucu bu büyüdışı göstergenin etkilerini görür.

Genç Ölüm Kanyonu'nda sağ kaldıktan sonra nehrin karşısında geçmeye karar verir. Asanın üzerindeki işaretlerle karşıya geçer ve Rehber Tanka ile tanışır. Gencin bu süreçte öğrendiği her şey Kural Uygulayıcılar'ın nasıl da insanların beyinlerini yıkadıklarını anlamasını sağlar. Baskı altında tutulan halk düşünmeye cesaret bile edemez. Buna en güzel örnek roman içinde anlatılan ve bir büyüdışı iktidar göstergesi olan Lanet Kovma Ayini'dir. Adı içinde her ne kadar lanet ve ayin kelimelerini barındırsa da büyüyle alakası yoktur. Büyükçe yakılan bir ateş etrafında nehrin lanetinin kovulduğu konsey tarafından iddia edilir. Nehrin rengi yılın belli zamanında kızıla döner ve leş kokar. Konsey bunun bir lanet olduğunu söyleyerek klanı nehirden ve onun nimetlerinden uzak tutar. Görmemeleri içinde dağa çıkartır. Hâlbuki yılın o zamanı lezzetli binlerce balığın göç mevsimidir. Halkın bundan faydalanmasını istemezler, çünkü yiyecek anlamında halk konseye muhtaç olmalıdır. Balıklar yoğunluktan nehre kızıl rengini verir ve yoğunluktan ölen balıklar koku yapar. Konsey de bu durumu kendileri için kullanıp halkın üstüne korku salarlar ve böylece onları baskı altında tutabilirler. Çünkü karanlığın en büyük silahı öfke ve korkudur. Ayin ve yakılan ateşler konseyin büyüdışı iktidar göstergeleridir.

[486] Öğüt, *Nehrin İki Yakası*, 40.

Agharintay'ın hatırlamasıyla beraber okuyucu da iktidarın bu görünümüyle tanışır. Romanda ateş ayini hakkında "ateş ayininden sonra koku geçer ve halk çeşitli hediyelerle Kural Uygulayıcılar'a minnetlerini sunarak onlara bağlılıklarını belirtirlerdi. Bunu takip eden bir hafta boyunca nehre yaklaşmak ve bakmak yine de yasaktı, çünkü lanet ona bakan insanların üzerine geçebilirdi.[487]" denir.

Bunların karşısında olan Kural Uygulayıcılar doğal olarak bu ülkenin varlığının da karşısındadırlar. Çünkü onlar ise "Sanki karanlıkla beslenen gece gibiydiler.[488]" Karanlığın iktidar yönetici Kara Klan Kralı'dır. Ancak bu romanda ortaya çıkan kralın altında yer alan Kara Reis/Kara Konsey Başkanı'dır.

Nehir Klanını köle gibi kullanır. Ayrıca ışığın dünyaya yayılmasını engeller. Işığın dönüşümü ve yok olmasını sağladığı diğer bir felaketi ise Işık Rahibe adaylarını Zifir Rahibelerine dönüştürmesidir. Diğer mekân ise özgürlüğü ve nehri arzulayan çocukları gönderdiği ceza mağarasıdır. Türlü işkencelerden geçirdiği çocukları, bebekleri burada işaretler ve gözlem altında tutar. Çocukların alınlarında bıraktığı bu yara izi onun iktidarının göstergesidir. Bir daha özgürlüğün ve ışığın düşlenemez hale getirildiğinin göstergeleridir. En son olarak ve en büyük iktidar göstergesi ise yaydığı korkudur. Yaydığı korku ve öfkesiyle halkını yönetir. Korkunun baş gösterdiği yerde onun iktidarı var olur.

Serinin ikinci kitabı *Aghartalı*'da yönetim ve ceza sistemi tüm karanlık iktidarın başı olan Kara Kral'dadır.

Kara Kral, kendi konseyiyle konuşur, yapılacak zulüm emirlerini verir. Emirlerini sürekli sorgulayan konsey üyelerinden Saranah'ın da gizlice öldürülme emrini Kural Uygulayıcıları'ndan birine iletir. Ardından Baş Büyücü Kassad ile ayrı bir toplantı yapar. Bu toplantıda Tagan'ı toplamaya karar verir. Tagan sadece bir defa toplanmıştır, o da ilk düzen oluşturulduğunda kuralları ve yasakları belirlemek içindir. Ancak şu anda bunun yapılması gerekir. II. Tagan'ı kendisi yapacağı ve tarihe geçeceği için içten içe sevinir. Tüm ulaklarına emirler yağdırır, tüm klan reislerini ve onların en iyi büyücülerinin Kara Klan'a gelmelerini emreder. Emre alan tüm Klan Reisleri acele ve korku içinde büyücüleriyle beraber yola çıkarlar.

[487] Öğüt, *Nehrin İki Yakası*, 97.
[488] Öğüt, *Nehrin İki Yakası*, 116.

Nehrin altında yer alan tünelden karşı yakaya geçen isyancılar tekrar yola çıkmadan önce mola verdikleri alanda bir toplantı yaparlar. Bu toplantıda eski yönetim şekli olan Halka'yı diriltmek isterler.

> Büyük Halka, eski zamanlarda halkın ortak kaderini ilgilendiren kararların alınmasını gerektiren durumlarda herkesin halka şeklinde oturarak katıldığı toplantıya verilen addı. Topluluk tarafından seçilen bir kişi tarafından yönetilen bu toplantıda, insanların toplum içindeki durumlarına, yaşlarına, cinsiyetlerine bakılmaksızın herkesin eşit şekilde katıldığı ve özgürce düşünce ve görüşlerini dile getirebildiği bir ortamda gerçekleşirdi. Görüş ve konuşmaların ardından ortak bir karar alınır, insanlar ayağı kalkarak, alınan karara karşı çıktıklarını belirtir, yerlerinde oturanlar ise kararı uygun bulduklarını belirtirlerdi. Oturanlar oradan ayrılır, ayaklananlarsa yine aynı kişinin nezaretinde toplantıya devam ederek kendi iradeleri ve istekleri doğrultusunda kendi kararlarını alırlardı. Ruhların iradeleri ve seçimleri büyük bir saygıyla karşılanırdı.[489]

Bu düzeni kendisine bir tehdit olarak Kara Kral zamanla Halka yönetimini ortadan kaldırır. İşte bugün isyancılar bu yönetimi geri getirmek isterler. Kamaha ile Tanka konuşurlar.

Görüldüğü üzere karanlıkta toplanan Tagan toplantısının karşısında Halka yer alır. Bu iki büyük toplantı olay örgüsünün gidişatını etkiler. Aynı zamanda yönetim biçimini de gösterir. Eşitlikçi, özgürlükçü Halka yönetiminin karşısında baskının ve korkunun yer aldığı Tagan toplantısı yapılır. Işık Halka ile beraberken karanlık Tagan ile beraberdir. Burada Halka iktidarına ait göstergelerden en önemlisi çöven adı verilen asadır. O, ışığın göstergesi olarak okuyucunun ve olay kişilerinin karşısına birkaç çıkarak varlığını sürdürmeye devam eder. Uzun göç yolculuğunun Işık Ormanı'na yaklaşırlar. Öncü bir grup öncelikle Işık Ormanı'na gider. Başların Kama vardır. Kama grubuyla beraber birtakım Kural Uygulayıcılar'ın hâlâ ormanda kamp yaptığını görür. Gaia'yı, karısı ve bebeğini bulamaması onu endişelendirse de geri dönüp Tanka'ya durumu bildirir. Durum değerlendirmesinin ardından bir grup Kural Uygulayıcılar'ı saf dışı bırakmaya gider. Tam başarılı olacaklarken bir tanesi Kama'nın karısı ve bebeğiyle, onların temsil olmasını yoksa kadını ve bebeği aynı Gaia'ya yaptıkları gibi öldüreceklerini söyler. Tanka Gaia'nın halini gördükten sonra fenalaşır. Kaçıp Özgürlük Klanı'na katılan Kural

[489] Öğüt, *Nehrin İki Yakası – Aghartalı*, 27.

Uygulayıcılar'ından biri olan Dahara onları kurtarır. Sunamar ve bebeği Kama'ya kavuşur, ardından Sunamar Gaia'yla başına gelenleri anlatır. Kural Uygulayıcılardan affedilmek isteyenleri gözlem şartıyla affedilip Özgürlük Klanı'na katılır. Işık Ormanı'nda yaşanan tüm acılara rağmen esaretten kurtulmak için mücadele eden insanlardan oluşan bir klan kurulur. Herkesin söz hakkı olduğu bu klana uzak diyarlardan başka klanlardan gelen insanlar da vardır, aynı zamanda Kara Klan'dan kaçmayı başarabilen Kara Klan insanları ve Kural Uygulayıcılar da gelir. Özgürlük ateşi alev alev parlamaya başlar.

Bu ayaklanmalara tahammülü kalmayan Kara Kral II. Tagan toplantısında savaş kararı alır. Yapılan II. Tagan toplantısı oldukça gösterişlidir. Kara Kral kendi güç gösterisini yapar.

> Kara Klan Kralı Nubudan'ın emriyle çağlar içinde gerçekleşecek II. Tagan'a şaşaalı hazırlıklar yapılmıştı. Tagan, sönmüş bir yanardağ çukurunda yapılacaktı. Havanın kararmasıyla birlikte dev bir amfitiyatro şeklindeki kraterin çevresi sayısız ateşler yakılarak aydınlatılmıştı. Yüzlerce davul aynı anda gümbürdemeye başladı ve 120 Klanın reisleri ve büyücüleri alana getirildi. Alana en son tam teçhizatlı büyük bir koruma ordusu eşliğinde Tüm Klanların Yüce Kralı Nubudan ve Kara Klan Kural Koyucuları Konsey üyeleri görkemli bir şekilde girdi.[490]

Ateş ve Bedel romanında Ateş Ülkesi'nde, Niran Hatun kendisine gönderilen kızıl kanatlı at ve Altın Muhafız ordusuyla yola çıkar. Onu Şahnan Mardu'nun kuzeni önderliğinde kanatlı kurt sürüyle beraber Bengi Hatun ve İdris Usta takip ederler. Sagmarra'ya ulaşınca Niran Hatun'un içinden bir Prenses Simşa çıkar. Karşılaştığı kişiler ailesi olunca eskiyi hatırlar. Merasimler, yemekler ard arda gelir. Bu merasim ve yemeklerde ustalar karşılaştıklarıyla Sagmarra'da birçok şeyin değiştiğini fark ederler. Özellikle fark eden Niran Hatun'dur. Bengi Hatun ve İdris Usta sadece hatunun anlattıklarının değiştiklerini fark ederler. Ayrıca İdris Usta gizlice bilgi toplar, Şahnen Larra'nın kurduğu casus ağı aracılığıyla olan biten hakkında birçok bilgi edinir. Niran Hatun Sagmarra'yı terk etmeden önce Areşmarra hakkında yapılan tüm değişikliklerin geri geldiğini görür.

> Hatırladığı kadarıyla babası Büyük Samtuva son savaşında ordularını yok etmiş, siyasetlerinin hem ruhunu hem de sinir merkezini oluşturan Erkveren Analar Divanı'ndan biraz kelle almış, geri kalanını sürgüne göndermiş, ülkelerini

[490] Öğüt, *Nehrin İki Yakası – Aghartalı*, 176.

> Sagmarra'nın sıradan bir vilayeti haline getirmiş, hanedanlarını lağvetmiş, kırmızı hırkalarını yasaklamış, alametifarikaları olan kaplanları dönüştürülüp, binek hayvanı haline getirilmesini idamlık suçlar arasına katmıştı.
>
> Şahnen Larra sakınmadan söylemişti halbuki; Sagmarra'yı düpedüz Areşmarralılar yönetiyordu.[491]

Ateş Diyarı'nda süregelen yönetim şekli ülkelerin başındaki hükümdarlıklardır. Bununla beraber ülkelerin prens ve prensesleri vardır. Okuyucu olay örgüsü içinde iki taçla karşılaşır. Bunlardan ilki Niran Hatun'a aittir. Hatun bilinen dünyaya geçmeden önce başından attığı tacını Sagmarra'ya gitmeden önce geri takar. "Ardından, elini hırkasının cebine atıp yeşil taşlı tacını çıkardı Niran Hatun." Diğer tacı da hatun Prens Par'ın başında Sagmarra'ya ulaştığında görür. Bu taçlar okuyucu ve olay kişileri için Sagmarra hanedanının iktidar göstergeleri olarak olay örgüsü içinde ortaya çıkar.

Asi romanında bebeğin doğumu, anne babasının kaçışı, Lokan'ın kurban edilememesi E-zmaraf'ı etkiler. E-zmaraf'ın yönetiminde her ne kadar Örümcek Tanrıça var olarak gözükse de asıl yönetimi Janus adına Grihavarilerden olan Balasahir yürütür. Balasahir'in gücü de bebeğin doğumuyla etkilenir. Bunun üzerine Janus kendisini Kurâf'a çağırır, yenilenmesi gerektiğini söyler. acil bir şekilde E-zmaraf'tan ayrılan Balasahir yerine Pensa'yı bırakır. Ancak Poriganis adlı komutan yönetimi ele geçirmek ister. Zaten Örümcek Tanrıça Zünâyin kendisine âşık olduğu için bunun zor olmayacağını düşünür. İşler onun düşündüğü gibi ilerler. Poriganis yönetimi ele geçirir, Pensa ülkeden kaçar. Yaptığı devrim sonucu ülkenin dini sembolü olan Örümck Tanrıça'yı değiştirip Bereket Tanrıçası adını verir ve bunun göstergesi olarak tapınakta bulunan büyük örümceği parçalanması için halka sunar. E-zmaraf'ın yönetimine ait büyüdışı iktidar göstergesi olan örümcek böylece parçalanmış olur. Bu da eski iktidarın son bulduğunu ve bir değişim yaşandığını gösterir.

> "Artık E-zmaraf'da başka bir yönetim var Gajul. Sen ayrıldıktan bir süre sonra Poriganis dönmüş ve ihtilal başlatmıştı. Pensa ve rahipler iyi dayandı doğrusu… Bir isyan çıkardılar, meğer gizli gizli silah depolamışlar. Ama isyanları kırılmış. Bu mesaj ise, Örümcek Tanrıça'nın sonunu söylüyor, o özenle büyüttüğümüz,

[491] Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 3. Kitap Ateş ve Bedel*, 404.

insanla beslediğimiz tarantulayı E-zmaraaf sokaklarına sürüp oklarla delik deşik etmişler. E-zmaraf artık Zünâyin ve Poriganis'in…"[492]

3.16. Dil, İletişim ve Şifreleme

İktidarlar kendi içlerinde haberleşebilmek ya da aynı iktidarın neferi olduklarını birbirlerine belli edebilmek adına özel iletişim formülleri geliştirebilirler. Bu iletişim ve söylemleri şifreleme yöntemleri büyüdışı iktidar göstergelerini oluşturur.

Asi romanında Derviş'e ait büyüdışı iktidar göstergesi ise Kurâf dâhil her yöne dağılan ve Derviş'in iktidarının sınırlarının genişlemesi sağlayan, halkın yaşamını etkileyen, öğretici konumundaki misyonerleridir. Bunun farkında olan Janus dostu Lorien/Gajul'a onların iletişim sistemi olan şifrelemeyi gösterir. Bu iletişim için kullanılan şifreleme sistemi de Derviş'in iktidarının büyüdışı göstergesidir.

Masanın üzerine bir üçgen ve içine üç ufak daire çizdi.

"Bu işaret…"

Lorien birkaç duvarda bu simgenin benzerlerine rastlamıştı.

Janus, "Bu Mikael'in mürşitlerinin şifreli haberleşme sistemi. Küçük farklarla hepsinin bir anlamı var.[493]

Saygın Ersin'in *Erbain Fırtınası* romanında 12. Daire'nin Yedileri ve onlara ait büyülü olayları, nesneleri ve durumları ele alışı okuyucuya tanıtılır. 12. Daire bu bilim dışı durumu normalleştirme ve anlaşır kılmak için bir daire kılavuzu oluşturmuştur. Her bilim dışı durum ya da kişi için bir kodlama dile sahiptirler.

Üsteğmen Doğan, Geceli ile karşılaştıkları ilk anda durumu normalleştirmek adına kendilerine Toprak komutanın öğrettiği bilim dışı durumlar ve kişiler için oluşturulmuş kodları hatırlar. Böylece yaşanılan sahne bir anda gözüne korkunç ya da sıra dışı gözükmez, olağanlaşır.

Üsteğmen gülümsemeye çalıştı ama midesi yine bulanmaya başlamıştı. "Sakin ol!" diyordu kendi kendine "Sadece A tipi bir Dİ, sadece A tipi bir Dİ…" Böyle rahatlatmaya çalışıyordu kendi kendisini. "A Tipi Dİ" 12. Daire terminolojisinde Geceliler'i tanımlamak için kullanılan bir koddu ve "Kimliği ve Menşei Tanımlı

[492] Uçar, *Asi*, 125-126.
[493] Uçar, *Sin – Sarı İstila*, 78.

> Dönüşmüş İnsan" anlamına geliyordu. Ankara'dan ayrılmadan önce Ahmet Paşa, bunun gibi yüzlerce kodu kafalarına vura vura ezberletmişti.[494]

12. Daire özelinde kurgulanan bu terminoloji Ankara iktidarına aittir. Sonuçta Yediler bilim dışı tüm kötülüklerle ilgilenseler de Ankara devletin başkenti oluşundan dolayı 12. Daire'nin yönetimi ve iktidarındadır. Hatta Yediler Ankara'ya gelebilmek için 12. Daire'den müsaade alırlar. Bu açıdan bakıldığında bu tanımlamaların okuyucuya aktarımı 12. Daire'nin iktidarın büyüdışı göstergelerinin de bir tanıtımıdır.

Tuğgeneral Ahmet Toprak, 12. Daire için gelişmiş bir ağ sistemli bilgisayarı Eski Yer'deki ofislerine kurdurur. Bu sistem sayesinde Alamut'un iletişim sistemi çözülür. Değiştirilmiş bir frekans sistemiyle tüm ülkeye mesaj gönderen Alamut'un yeri tespit edilmeye çalışır. Alamut Tarikatı'nın iletişim ve haberleşme için kullandığı bu mesaj iletme sistemi büyüdışı iktidar göstergesi olarak karanlığı temsil eder.

Alamut'un kurmuş olduğu iletişim ağı da kendi karanlık iktidarlarına hizmet eder. Ayarlanmış radyo frekansıyla yapılan mesaj yayını okuyucu ve olay kişileri için birer iktidar göstergesidir. "Mükemmel bir iletişim sistemi kurmuşlar. Radyo dalgalarını kullanıyorlar. Tarikatın her elemanının elinde bir telsiz cihazı var. Bu hem alıcı hem de verici görevi görüyor. Alamut'tan gelen bir emir, bir müritten diğerine aktarılarak yayılıyor."[495]

Ateş ve Bedel romanında okuyucunun karşısına tekrardan 12. Daire'nin kodlama olarak oluşturulan dili çıkar. Bilinen dünya üzerinde geçen olay örgüsünde yer alan büyüdışı göstergelerden biri dil üzerinde kurulan iktidar göstergesidir. 12. Daire'nin bilim dışı varlıklar ve durumlar için kullandığı kodlama sistemidir. Olağanüstünü olağanlaştıran bu kodlama sistemi 12. Daire'yi hatırlatan ve onun iktidarına hizmet eden bir sistemdir. İyiliğin yanında olmalarından ve devlet bekasının sağlamasını istediklerinden dolayı bu kodlama sistemi karanlığın iktidarının karşısında kullanılır. Ayrıca okuyucu için açıklayıcı niteliktedir. Burada geçtiği gibi BDG on birinci düzey durumu en tehlikeli durumu ifade eder. Bir dil iktidarı olarak bir kez 12. Daire'nin kod kullanımıyla ortaya çıkar: On birinci düzeyden BDG.

[494] Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 2. Kitap Erbain Fırtınası*, 9.
[495] Ersin, *Yedi Kartal Efsanesi 2. Kitap Erbain Fırtınası*, 421-422.

3.17. Bağımlılık yapıcı madde

Kasabaya Tanşe ve avareleri tarafından gönderilen iki cin, Hifrit ile Difrit kasabanın hanına giderler. Burada önce kasaba hakkında ve Güzelsu hakkında Hancı Argon'dan bilgi alırlar. Öncelikleri kasabayı iyice tanımaktır. Böylece kasabadaki mutluluğu ve huzuru nasıl bozacaklarını öğrenirler. Kasabayı gezdiklerinde kasabalının kasabalarıyla örnek olma zaafı olduklarını keşfederler. Bu yüzden herkese onları incelemekle görevlendirildiklerini söylerler, amaçları onları iyice tanıyıp kasabalarına bu bilgileri götürmektir. Bu söylentiye inanan kasabalılar onları çok da tanımadan evlerine alırlar. Her şeylerini paylaşmaya başlarlar. Özellikle kasabanın genç kızları onları evlerinde ağırlar.

Romanın olay örgüsü içinde bazı isimler ön plana çıkar. Öykü bunların çevresinde şekillenir. Bunların başında annesi ölmüş, babası ve yakın komşuları Sara kadının ailesiyle büyüyen Efilya gelir. Efilya Sara kadının oğlu Neon'a âşıktır. Ondan beklediği karşılığı alamadığını düşündüğü için özellikle Efilya ve yakın arkadaşları Hifrit ve Difrit ile takılırlar. Neon bilgelerin peşinde koşan, sürekli öğrenmeye aç bir gençtir. Kasabanın diğer gençleri gibi eğlenme ve evlenme derdinde olmadığından çevresine çok ilgisizdir. Bu ilgisizliği sonucu kasabada neler olduğunu görmesini de engeller.

Hifrit ile Difrit kış itibariyle herkesin akşam oturmalarına konuk olmaya başlarlar. Bu oturmalarda kendilerinin gezdikleri güzel yerleri anlatırlar. Öncelikle kasabalıya kendi kasabalarından daha güzel yerler olabileceği düşüncesini yerleştirirler. Daha sonra kasabalının çalışkanlığı yok edebilmek için onları içkiye, kumara ve uyuşturucuya alıştırırlar. Bu alışkanlıkları edinen kasabalının bir kısmı geç vakitlere kadar uyumaz, sabahta erkenden kalkamaz hale gelir. Bu düzenin aksaması kasabada olan huzuru bozmaya başlar. İşler çığırından çıkmak üzereyken bir toplantı yapılmasına karar verilir. Bu toplantıyı kasabanın üç bilgesi başlatır. Çözüm olarak Hifrit ile Difrit'in kasabadan gönderilmesine karar verilse de zaten bu ikili ortadan kaybolmuştur. Her şeyin düzeleceğini düşünen kasaba halkı yanılır.

Diğer fantastik romanlardan ziyade burada daha bir iç mesele görülür. Burada huzurun ve huzursuzluğun dağıtıcıları yer alır. Saygı, sevgi ve yardımseverlik huzurun iktidarına aitken bencillik karşı tarafa aittir. Buna neden olan ise cinlerdir. Karanlığı yaymak için cinler kendi iktidarlarına ait kötülüğü yayan birkaç bağımlılıktan faydalanırlar. Bunlar

içki, kumar ve uyuşturucudur. Bu bağımlılık yapıcı maddeler kötülük iktidarının büyüdışı iktidar göstergelerini oluşturur.

3.18. Fincan

1996'da yayınlanan *Muska* romanı Sadık Yemni'nin fantastik türünde kaleme aldığı romanlardandır. Bilinen dünya üzerinde yarattığı bu evrende yer alan iktidar çatışması içinde çok belirgin bir büyüdışı iktidar göstergesi yer almaz. Kıyafet, bayrak ya da belli bir bölgeye ait kolluk kuvveti, ceza sistemi okuyucu ve olay kişilerine açık açık duyurulmaz. Varlığını ortaya koyan birkaç büyüdışı iktidar göstergesi yer.

Işık Nesne ve Kara Nesne olarak karanlık ve aydınlığı temsil eden iki taraf vardır. Bu iki tarafa hizmet eden ve onların iktidarlarını hatırlatan varlıklar genellikle büyülü iktidar göstergeleri arasında yer alırlar. Aydınlık iktidarın yolunda yürüyen üç cadının kullandığı fincanlar ve bu aracılar sayesinde geleceği okumaları, tahmin de bulunmaları bu fincanları bir iktidar göstergesi konumuna yükseltir. Cadıların görüşü dışında bir büyüye sahip olmayan bu fincanlar olay örgüsü içinde okuyucuya ve olay kişilerine ait yaşamın yönlendirici vazifesindedir. Bu yüzden birer iktidar göstergesi olarak anılabilirler. Her cadının kendine ait renkte bir fincanı vardır. Bu fincanlar sadece cadıların kendilerine ait olup başkalarına verilmezler, başkalarının kahve içişlerine eşlik etmezler.

> Üzerlerinde birer gül deseni olan, kullanılmaktan eskimiş üç fincan küçük sehpanın üzerinde duruyordu. Her gül ayrı renkteydi. Sarı Ayzıt'ın, pembe Seher'in, mavi de Cemile'nindi. Bu fincanlar şahsa mahsustu, onlarla diğer misafirlere servis yapılmazdı.[496]

[496] Yemni, *Muska*, 43.

BÖLÜM IV

4. YAZAR İKTİDARINA DAİR GÖSTERGELER

İktidar kavramı bir kişinin başka bir kişi üzerinde söz hakkına sahip olması şeklinde özetlenebilir. Söz hakkına sahip olan kimse ya da kurum diğer kişinin yaşamını düzenlenme, disiplin altına alma, etkileme, şekillendirme yetkisini elinde bulundurur. Denilebilir ki iktidar özne üzerinde onun yaşamını düzenlemeye hak sahibi olandır. Bu açıklama doğrultusunda fantastik roman yazarlarının tercihleri ele alındığında kimi yazarın okuyucusunun okuma serüvenini şekillendirdiği, etki ettiği görülür. Yazarlar kurgu içerisinde okuyucuya bir olay örgüsü sunarlar. Bu fantastik roman yazarları içinde değişmez, ancak kimi fantastik roman yazarı olay örgüsünün dışında okuyucusuna yarattığı evreni anlatma, tanıtma çabasına girip olay örgüsü dışında yönlendirmelerde bulunur.

Bir iktidar figürü olarak okuyucunun okuma serüvenini şekillendirmeyi tercih eden fantastik roman yazarları bunu yarattıkları evreni olay örgüsü içinde anlatmak dışında romanın içinde bir harita vererek de yapabilir. Sözler aracılığıyla anlatılan yeni evren sadece olay örgüsüyle okuyucunun hayalinde tamamlanmasında kalmaz. Haritası verilen yeni evren okuyucuya bir görsel olarak da sunulur. Okuyucunun hayal dünyasına sınır çizen bu harita, fantastik roman yazarlarının kullandıkları tek yöntem değildir. Kimi yazarlar, okuyucusuna anlattığı fantastik evreni tarihi, ilahi belgelere dayandırdığını gösteren ayrı bölümler kaleme alırlar. Bu bölümler olay örgüsünün dışında kalır ve bazen yazı stili olarak da olay örgüsünün yazı stilinden ayrılır. Bunların dışında bazı fantastik roman yazarları olay örgüsü içinde dipnot vermeyi tercih eder. Dipnot verilmesinin bir yazar iktidar göstergesi sayılması ise okuyucusunu olay örgüsü içinden çıkarıp ona bilgi vermesidir. Yazar, olay örgüsü içinde anlatmayı tercih etmediği bilgileri dipnot aracılığıyla sayfa sonunda verir. Böylece bilginin iktidarını okuyucusu üzerinde göstererek onun hayal gücünü, okuma serüvenini şekillendirir.

Çalışma içinde yer alan fantastik roman yazarlarının her kitabında bahsedilen bu durum yer almaz. İncelenen romanların bazılarında bu bulgular tespit edilir. Tespit edilen bulgular doğrultusunda kimi yazarın okuyucusunu yazdığı evrene hazırlama süreci olarak yer alır. Yazar iktidarına dair bu göstergeler ele alınan bir yazarın tüm fantastik romanlarında bulunmaz. Yazarın iktidarını okuyucusu üzerinde duyurması tamamen yazarın yazma serüveniyle ilgilidir.

Okuyucusunun okuma serüvenini şekillendiren ve iktidarını duyuran yazarlar ve onların fantastik romanları şu şekildedir: Barış Müstecaplıoğlu'nun Perg Efsaneleri serisine ait *Korkak ve Canavar, Merderan'ın Sırrı, Bataklık Ülke, Tanrıların Alfabesi*, Şamanlar Diyarı serine ait *Şamanlar Diyarı, Keşifler Zamanı ve Özgürlük Uğruna* romanları; Alp Aras'ın *Elf Kanı* romanı; Göktuğ Canbaba'nın *Tılsım-ı Kudret ve Ozanın Şarkısı* romanları; Mehmet Berk Yaltırık'ın *Yedikuleli Mansur* romanı; Orkun Uçar'ın Habis Üçlemesi serisine ait *Asi, Sin – Sarı İstila* romanları; Osman Koca'nın *Kral Suban* romanı; Saygın Ersin'in Yedi Kartal Efsanesi serisine ait *Zülfikar'ın Hükmü, Erbain Fırtınası, Ateş ve Bedel* romanları; Burak Eldem'in *Seni Tılsımlar Korur* romanıdır. Bahsedilen romanların olay örgüleri, konuları ve işlenişleri çalışmanın büyülü iktidar göstergeleri ve büyüdışı iktidar göstergeleri kısımlarında yer aldığı için çalışmanın bu bölümde detaylara yer verilmesi tercih edilmez. Sadece yazarların tercih ettikleri iktidarlarını gösterme yöntemleri sırasıyla ele alınır. Bu ele alınış da üç ayrı başlık altında gruplandırılarak yapılır.

4.1. Harita

İki fantastik serinin yazarı olan Barış Müstecaplıoğlu, Perg Efsaneleri serisi için Perg diyarı tasarlarken, Şamanlar Diyarı serisi için Delkarna evrenini yaratır. Yaratılan Perg ve Delkarna diyarları olay örgüsü içinde yer bularak okuyucuyla buluştuğu gibi aynı zamanda romanların başında diyarlara ait haritalar da yer alır. Barış Müstecaplıoğlu okuyucusunun okuma serüvenini görsel bir müdahaleyle şekillendirir. Perg Efsaneleri serisinin dört romanı olan *Korkak ve Canavar, Merderan'ın Sırrı, Bataklık Ülke* ve *Tanrıların Alfabesi* romanlarının başında Perg Diyarının haritası yer alır. Bu harita aracılığıyla okuyucunun olay örgüsü içinde öğrendiği diyar bilgilerini hayal gücünde birleştirmesindense bir görselle desteklemeyi ve yarattığı evrene inandırıcılık kazandırmayı hedefler. Böylece okuyucu olay örgüsü içinde geçen Kadi Ülkesi, Mavi Hunsa, Fuoli kıtası gibi yerleri görsel olarak takip edilebilir. Olay kişilerinin serüvenlerini bu şekilde takip edebilir. Barış Müstecaplıoğlu aynı iktidar göstergesini Şamanlar Diyarı serisi içinde de kullanır. *Şamanlar Diyarı, Keşifler Zamanı* ve *Özgürlük Uğruna* romanlarından oluşan üçlü serinin her romanın başında Delkarna Diyarının haritası yer alır. Delkarna'nın daha çok büyük, tek bir kıtadan oluştuğu çevresinde birkaç adanın yer aldığını görür. Krallığın bölgesini ve civarını bu harita aracılığıyla okuma serüvenine katar. Barış Müstecaplıoğlu, birbirine bağlanarak biten Perg Efsaneleri ve Şamanlar Diyarı serilerinde yazar iktidarına ait harita göstergesini tercih eder.

Barış Müstecaplıoğlu'yla aynı tercihi yapan Orkun Uçar, Habis Üçlemesi serisine ait olan birinci kitap *Asi* ve ikinci kitap *Sin – Sarı İstila*'da yarattığı evrene ait haritayı okuyucusuna sunar. Orkun Uçar, Habis Üçlemesi serisi için yarattığı evreni bilinen dünya üzerinden kurgular. Onu büyülerle, felaketler, savaşlarla hem yok eder hem de yeniden var eder. Böylece Derzulya evreni ortaya çıkar. Serinin her iki romanının başında da Derzulya evreninin haritasını verir. Okuyucu okuma serüvenine geçmeden önce Derzulya'nın tek bir kıtadan oluştuğu görsel yazarın iktidar göstergesiyle öğrenir. Okuma serüveni içinde de olay kişilerinin yolculuklarını takip edebilir. Olay kişilerinin yolculukların geçtikleri bölgeleri takip eden okuyucu bunu sadece hayal gücüne dayandırmaz, yazarın müdahalesiyle okuma serüveni iktidar göstergesi harita aracılığıyla şekillenir.

Harita olarak yer alan yazarın iktidar göstergesini kullanan diğer bir fantastik roman yazarı Alp Aras'tır. Aras, *Büyülü Efsaneler Serisi 1. Kitap Elf Kanı* romanın yazar iktidarına ait göstergelerden haritayı ve dipnotu kullanır.

Göktuğ Canbaba *Tılsım-ı Kudret* ve *Ozanın Şarkısı* adlı fantastik romanlarında kendisine ait iktidar göstergelerini okuyucuya üç farklı şekilde sunar. *Ozanın Şarkısı* romanında harita ve dipnotlar yer alır. Kuzey Kıtalar Efsaneleri adıyla seri olarak tasarlanır. Serinin ilk kitabı *Ozanın Şarkısı*'nın başında Kuzey Kıtalar'a ait bir harita yer alır. Büyük ve tek bir kıta olarak tasarlanan evrenin haritasında şehirler, bölgeler, dağlar, çorak alanlar okuyucuya gösterilir.

4.2. Dipnot

Alp Aras'ın ikinci olarak kullandığı yazar iktidarına dair gösterge dipnottur. Romanın sonunda Büyülü Efsaneler Dünyası haritasını verir ve olay örgüsü bazı kelimelerin açıklanması için kurgu dışı yöntem olan dipnot vermeyi tercih eder. Alp Aras yarattığı evrene elfler, cüceler, buçukluklar, gnomlar gibi varlıkları dâhil eder. Olay örgüsü boyunca bazı anlarda bu varlıklara ait bilgileri okuyucusuna tasvir ederek vermek yerine dipnot olarak vermeyi tercih eder. Bilginin iktidarı ile okuyucusunun okuma serüvenini şekillendirir. *Elf Kanı* romanının başında, sayfa sekizde Puslu Adalar adlı bir mekân geçer. Bu mekânın neresi olduğunun tanımı dipnot olarak yer alır. "(*) Puslu Adalar: Elflerin ölümden sonra gideceklerine inandıkları ve Tanrıların yaşadığı yer."[497] Olay örgüsünün ilerleyen kısımlarında mithril adlı bir madde yer alır. Bu maddenin tanımı ne

[497] Aras, *Büyülü Kıtalar Efsaneleri – Elf Kanı*, 8.

olay kişilerinin kendi konuşmaları esnasında ne de tasvir olarak yer alır. Yazar mithrili dipnot ile açıklamayı tercih eder.

> (∗) Mithril: Tüm metallerin içinde en sağlam olanı. Çok kolay işlenebilen bir metaldir ve soğutulduktan sonra inanılmaz sertleşir. Kuzey Kıta'nın dağlarının derinliklerinden çıkar. Sadece cücelerin madencilik bilgisi sayesinde çıkarılır.[498]

Görüldüğü üzere Alp Aras, *Elf Kanı* romanında okuyucusu için yazar iktidarı dair göstergelerden ikisini kullanmayı tercih eder. Dipnotlar vererek yaptığı açıklamalarla ve yarattığı evrene dair verdiği haritayla okuma serüvenini şekillendirmiş olur.

Sadece dipnotlarla okuyucusunun okuma serüvenine müdahale eden fantastik roman yazarı Mehmet Berk Yaltırık'tır. *Yedikuleli Mansur* romanında yer alan dipnotlar bazen yazarın olay örgüsünde kullandığı bir durumla ilgili akademik açıklama bazen de dil çevirisi olarak yer alır. Okuyucu olay örgüsünde yer alan olayın kurgu gereği olduğunu bilse de yazar zaman zaman bunu vurgular. Bunu yaparak da okuyucunun okuma serüvenine müdahale eder. Romanın yüz yirmi dördüncü sayfasında böyle bir açıklama/dipnot yer alır.

> Talikacının "Çeşmeler yaptırdım more Remziyem"* türküsünü, talikanın gıcırtısını, atların seslerini dinleye dinleye yol aldılar… (∗) Anonim bir Kırcaali türküsüdür. O döneme uzanıp uzanmadığı meçhuldür, kurgu icabı zikredilmiştir.[499]

Verilen türkü yazar tarafından bir dipnot düşülerek açıklanma gereği duyar. Bu ve benzeri durumları Yaltırık, *Yedikuleli Mansur* romanının içinde birkaç kez tekrarlayarak kendisine ait iktidar göstergesini okuyucuya duyurur. Okuyucu ancak yazarın çizdiği sınırlar içinde okuma serüvenini sürdürebilir.

Göktuğ Canbaba *Ozanın Şarkısı* romanında insan, büyücü, savaşçı, yarı-kan, buzkan gibi varlıklar üretir. Olay örgüsünün kimi yerinde bu ırklara ait tasvirleri, bilgileri dipnot olarak verir. Olay örgüsünün dışında yapılan bu açıklamalar okuma serüveni açısından birer yönlendirmelerdir.

[498] A.g.e., 16.
[499] Yaltırık, *Yedikuleli Mansur*, 124.

> Onları, Rün Efendileri'ni gördüğün zaman, ne yapman gerektiğini biliyorsun. Sen, önce davranmalısın, yoksa bir gün gelir, yasak büyü hayatını kurutur. Eryns! Kızıl insan şehri Narmon[1]'dan gelen.
>
> [1] Narmon kızıl insan şehri diye anılır. Burada yaşayan herkesin saçları kızıldır ve gözaltlarında ailesini temsil eden küçük ya da büyük kızıl dövmeleri vardır.[500]

Büyücü Eryns'in kökeniyle ilgili verdiği bilgiyi yazar dipnot aracılığıyla okuyucusuna sunmayı tercih eder. Böylece kendi iktidarını da ortaya koyar. Kendi iktidarını ortaya koyduğu diğer dipnotlardan birinde ise tasviri bırakıp direkt dipnot ile açıklama yapmasıdır.

> Yar-kanlar, insanlar, Kocaburunlu tepe insanları, Ormankişileri, nadir olsa da cüceler de hayatlarını burada geçirmekteydi. Bunlardan başka Çürük Elma Hanı'nın sahibinin bir kentaur[1], savaş silahları satan demircinin d bir minatour[2] olduğu biliniyordu.
>
> [1] Yarı insan, yarı at adamlar.
>
> [2] Öküz kafalı, insan vücutlu bir yaratık.[501]

Alıntıda görüldüğü üzere Canbaba olay örgüsü içinde kentaur ve minatour adlı varlıkları tasvir edip okuyucunun hayal gücüne bırakmak yerine direkt olarak kısa ve net bir açıklama yöntemini seçer. Bu seçimiyle okuyucunun gözünde iktidar konumuna gelir.

4.3. Açıklama Yazısı

Tılsım-ı Kudret'te fantastik romanın kurulduğu evrenle ilgili bir bölüm/yazı yer alır. *Tılsım-ı Kudret* romanında ise Göktuğ Canbaba okuyucusuna olay örgüsünden ayrı, yarattığı evren hakkında bilgilendirici bir bölüm sunar. *Tılsım-ı Kudret* romanın en önemli büyülü iktidar göstergesi tılsımlı muskadır. İbn-i Reşad tarafından Kefenyırtan adlı iblise yazdırılan muska olay örgüsünün başlıca göstergesidir. Ancak yazar ilk muskanın, muska kavramının ve onun koruculuğunun ortaya çıkışını anlattığı bir bölüm kaleme alır. Bu bölümle muskanın önemini ortaya koyar ve okuyucuya muskanın koruculuğunu ya da lanetini kanıtlar. Okurken okuyucunun muskanın gücünü hissetmesini desteklemek amaçlı kaleme alınmış gibidir. Roman Birinci Kitap ve İkinci Kitap adlı iki ana bölümden oluşur. Bu ana bölümlerin arasına yazar "İlk Muskanın Nasıl

[500] Canbaba, *Ozanın Şarkısı Kuzey Kıtalar Efsaneleri*, 21.
[501] A.g.e., 26.

Ortaya Çıktığına Dair"[502] adlı bir bölüm ekler. Bu bölümün tamamı olay örgüsünden bağımsız ve italik olarak kaleme alınır. Anlattığı öykü romanın olay örgüsü zamanından çok öncesine dayanır.

Yeryüzünde büyük uygarlıklar kurulmadan önceki zamanlarda, henüz tanrılar ve tanrıçalar gökyüzünü terk etmeden ya da birbirine düşmeden önceki zamanlarda bu anlatıda geçer. Bölümde en yücenin, yok olmayanın yarattığı tanrıların yaşamlarının insanlar üstündeki etkisi anlatılır. En yüce tarafından yaratılan tanrı ve tanrıçaların değişimleri söz konusudur. Onların değişimleri ve iktidarlarının son buluşunun insanlığı nasıl etkilediği ve bununla beraber ilk muskanın nasıl ortaya çıktığı anlatılır. O zamanlarda insanların kader tabletleri gökyüzünde bulunur. Kaderlerini bilen insanlar huzur içinde ve gelecek kaygısından uzak yaşar.

Bu durumdan rahatsız olan ve unutulduğunu düşünen Kuş Adam Anzu bu tabletleri çalar. Tabletlerin çalınması hem insanların dünyasında hem gökyüzünde tanrıların arasında kaosa neden olur. Her şeyin kudretlisi olduğuna inanan Enlil toplantı salonunda tanrı ve tanrıçaları toplar. Onlara hesap sormaya kalkar ve bunun sonucunda kargaşa yaşanır. Bu kargaşada birçok tanrı ve tanrıça ya yaralanır ya da ölür.

Yaşanan kargaşayı artık kendisinin zamanı geldiğini söyleyen, aynı zamanda değişimi duyuran Marduk durdurur. Bu kaos unutulan eski tanrı ve tanrıçaların sonu olur. Marduk tabletlerin Anzu'da olduğunu öğrenir, Anzu'yu ortadan kaldırır, tabletleri yine insanların hizmetine sunar. Ancak insanlar değişmiştir, tabletlere ilgi göstermezler. Kendi geleceklerini kendileri çizmeye çalışır ve yaptıkları silindir, yassı diye adlandırdıkları muskalara daha çok güvenirler.

Gökyüzünde yaşanan bu kargaşada yara alan Enlil'in tanrı özü dünyaya akar. Tabletlerini yok olduğunu gören insanlar korku içinde yaşamaya başlar. Korkularından sıyrılan biri kendisine muska yazdığını ve korunduğunu söyler. Böylece ilk muskayı keşfeden olur. Enlil'in tanrı özü olarak dünyaya akan sıvıdan bir ifrit doğar. Bu ifrit Enlil'in karanlık yanıdır. İfrit yeryüzünden muskanın sahibi siler. Böylece insanlık arasında muskanın gücü yayılır.

> *Zaman, kum saatinin içinde akmaya devam ederken, dünyada yaşayanlardan biri en az ateş kadar önemli bir şey keşfetti bir gün. Ölümden nasıl kurtulacağını bulmuştu. Karanlığın içinde yaşayan zalim yaratıklardan nasıl korunacağını*

[502] Canbaba, *Tılsım-ı Kudret*, 201.

bulduğunu haykırıyordu. İlk önce kimse inanmadı muskayı keşfedene. Dalga geçtiler onunla, aşağıladılar. Delirdiğini düşünüp ilgilenmediler günlerce. Fakat bir gün, tanrılar da tabletleri aramakla uğraştığı bir sırada, bin suratlı bir ifrit çıkageldi şehre. Bin suratlı ifrit, Enlil'in insan dünyasına düşen tanrı özlerinin küçük bir parçasından oluşan bir yaratıktı. Bu iblis Enlil'in karanlık tarafının insan dünyasına bıraktığı bir kâbustu.

İfritin gelmesiyle yaşayanlar kaçıştılar izbe mekânlara. Onun suratına bakan kimse ayakta duramıyor, gözlerinde kendini görenler delirip yok oluyordu. Tek bir kişi bakabilmişti bin suratlı ifrite. Muskanın sahibi.[503]

Alıntıda da görüldüğü gibi yazar tüm bölümü italik olarak kaleme alır. Ayrıca bu bölümde kullandığı dil olay örgüsünde kullandığı dilden biraz daha farklıdır. Anlattığı konunun ağırlığını hissettirmek, okuyucusuna duyurmak isteyen yazar daha efsanevi bir anlatışı tercih eder. Romanın ortasında bu şekilde bir bölüm kurgulayarak okuyucunun okuma serüvenine müdahale eder. Bu durumda da İlk Muskanın Nasıl Ortaya Çıktığına Dair başlıklı bölüm yazarın iktidar göstergesi olur.

Osman Koca *Kral Suban* romanında ve Burak Eldem *Seni Tılsımlar Korur* romanında, Göktuğ Canbaba'nın kullandığı yazarın iktidar göstergesiyle aynı yöntemi izler. Tek farkları Canbaba *Tılsım-ı Kudret* romanında kaleme aldığı olay örgüsünden bağımsız bölümünü romanın ortasına yerleştirirken Burak Eldem ve Osman Koca olay örgüsü başlamadan vermeyi tercih eder. Canbaba olay örgüsü arasında vuruculuk yakalamak isterken Eldem ve Koca okuyucusunu kurguladıkları fantastik romana hazırlar.

Osman Koca'nın kaleme aldığı *Kral Suban*'ın olay örgüsü yılanadamların uygarlığına dayanır. Romanda ele alınan iki ana iktidar figüründen biri Kral Suban yönetimdeki yılanadamlardır. Bilinen dünyanın kurtarılması üzerine kurgulanan olay örgüsünde karanlık ile aydınlığın, iyilik ile kötülüğün çatışması yer alır. Bu çatışma içinde büyülü ve büyüdışı iktidar neferleri mensup oldukları iktidar için mücadele ederler. Ancak bu büyülü mücadelenin başlangıcında yazar Kral Suban, yılanadamlar ve yaratılan fantastik evren hakkında bir geçmiş bilgisi vermeyi tercih eder. Prolog – Büyük Savaş adıyla kaleme alınan bu bölüm olay örgüsünden bağımsız olarak var olur. "'"Tünsek dünyanın" tek hâkimi yılanadamlardı."[504] cümlesiyle başlayan bölümde Mû yılının hâkim olduğu zamandan bahsedilir. Kral Suban liderliğinde yılanadamların dünyayı ele geçirmeye

[503] Canbaba, *Tılsım-ı Kudret*, (Vurgulamalar yazara aittir.)
[504] Koca, *Kral Suban*, 7.

çalışması anlatılır. Yeraltı diyarı olan Hadramut ve Töksel'de yaşayan yılanadamlar tüm dünyayı ele geçirme hırsıyla gündüz gölgeliklerde bekleyip gece ay ışığında ilerler. Domuz adamların, balık adamların, maymun adamların, pigenlerin soyunu kuruturlar. Sıra Âdemoğullarına geldiğinde yenilgiye uğrarlar, ama amaçları olan dünyanın fethinden vazgeçmezler. Boyutlarda sıkışsalar da geri gelmek için beklerler. Bu konunun işlediği bu ayrı bölüm okuyucuyu olay örgüsünde işlenecek fantastik dünyaya hazırlar ve en önemli büyülü iktidar göstergesi olan kara kitabı okuyucuya duyurur.

> Ey bilge din adamı. Boyutlar arasındaki geçişler başladı dedi ve Yüce Yaratıcı'nın izni ve bilgisi dahilinde de her yedi bin yılda bir boyut kapısı aralanacaktır. Sizi diğer boyutlarda hüküm süren iri gözlü, büyük kulaklı yaratıkların şerrinden koruyacak olan tılsım şu ân ellerimin arasında durmaktadır. Alın, bu tılsımlı kara kitap size emanet. Suban ve gibilerinin felaketlerinden korumak için bilgeler, nesillerden nesillere güvenli bir şekilde muhafaza etsinler bu kitabı..[505]

Burak Eldem *Seni Tılsımlar Korur* romanında, Osman Koca gibi romanın başlangıcında iktidar göstergesini okuyucunun huzuruna sunar. Fantastik romana inandırıcılık faktörü katan bu bölüm okuyucunun okuma serüveni için bir yönlendiricidir. Olay örgüsü içinde iki ana iktidarın çatışması yer alır. Işıksaçanlar ve Yılanlar adlı bu iktidar sahip oldukları büyülü ve büyüdışı iktidar göstergeleri yer alır. Olay örgüsünün zamanının çok öncesine dayanan ve büyülü iktidar göstergesi olan yedi kutsal levhanın geçmişi işte bu bölümde anlatılır. Işıksaçanlar ve Yılanların da kimliğinin anlatıldığı bu bölüm okuyucunun bilgi iktidar çerçevesinde yönlendirildiği olay örgüsünden bağımsız bölümdür. İnnadima Kitabı olarak geçen bu tabletler içerisinde "Dünayanın tarihi, Krallığın ilkeleri ve tabii ölümsüzlüğün sırları"[506] barındırır. Olay örgüsü boyunca bu tabletlere ulaşma ve iyilik ile kötülük iktidarlarının mücadelesi anlatılır. Romanın başkişisi bu tabletlerin koruyucusu ve gen aktarımıyla o dünyanın varisidir. Var olan tabletler onun hafızasının derinliklerinde bulunmayı bekler. Bölümün sonunda tabletlerin bilinen dünya üzerindeki serüvenine değinen yazar okuyucusunu tekrar yönlendirir.

> Asurbanipal'in Nineve'deki Kütüphanesi'nden İ.Ö 570'lere tarihlenen çiviyazısı bir tablet. 1847'de Mazopotamya'daki kazılarda Sir Austen Henry Layard tarafından bulunduktan sonra 1851'de British Museum'a götürüldüğü; henüz deşifre bile edilemeden, aynı yıl kaybolduğu ya da bilinmeyen kişilerce çalındığı

[505] Koca, *Kral Suban*, 11.
[506] Eldem, *Seni Tılsımlar Korur*, 7.

> sanılıyor. Metinde sözü edilen İnnadima Kitabı"nın izlerineyse, bir daha hiç rastlanmadı.[507]

Yazar iktidarına dair göstergeyi romanının içinde bulunduran çalışma içinde ele alınan son fantastik roman Saygın Ersin'in Yedi Kartal Efsanesi romanının ilki olan ve okuyucuyu tüm seriye hazırlayan *Zülfükar'ın Hükmü* romanıdır. Saygın Ersin romanın olay örgüsüne başlamadan önce Rivayetler adlı bir bölüm kaleme alır. Bu bölüm aracılığıyla okuyucusuna yarattığı fantastik evreni tanıtır. Bununla da okuyucusunu yarattığı fantastik kurguya hazırlar.

Rivayetler bölümü *Zülfikar'ın Hükmü* romanına ve seriye hazırlık niteliğindedir. Rivayetler bölümünde yeryüzüne inen ve insanoğlunu güçle şaşırtan ilk büyünün cehennemden geldiği söylenir.

> Ve o şeytanmış ki bin türlü hilenin mucidi, kara kalpli uşaklarıyla birlikte göndermiş büyüyü yeryüzüne. Büyü güçlüymüş, büyü güzelmiş. İblisin hizmetkârları karanlık ilimlerin en iğrençlerini öğretmeye başlamışlar insanoğluna. Cehennemin alevleri yeryüzüne inmiş. Akıl, emek, erdem, mertlik… Güç denen dipsiz kuyuda yitip gitmiş hepsi.[508]

İnsanların ihanetine sinirlenen cennet başta duruma müdahale etmek istemez. Ancak cennetin müdahalesi olmadığı için yeryüzü cehenneme dönmek üzeredir. Bu hale dayanamayan cennet iki meleği gönderir. Yeryüzüne gelen ve Meleklerin Sanatını insanlara öğreten Harut ve Marut görevleri tamamlanınca geri dönerler. Harut ile Marut'un öğrettikleri büyü sanatı;

> Sanatın koruyucudur, kötü ilimlerden koru. Sanatın paktır, cehennemin kelamıyla kirletme. Sanatın kudretlidir, kudretinden taht kurma. Sanatın güzeldir, güzelliğinden kibirlenme. Sanatın eceldir, namerde katil olma. Sanatın yüceltir, layık olanı yücelt. Sanatın ezelidir, öğret ve ebedi kıl. Sanatın sırdır, dillere dolama. Sanatın cennetin kefaletini taşır, yeryüzünü ve gökyüzünü utandırma.[509]

Dokuz kişiye dokuz nasihatle cennetin büyüsü öğretilir. Ancak cennetin korktuğu başına gelir. Meleklerin Sanatına karanlık karışır. "Meleklerin Sanatı şerrin hâkimiyetine girmiş;

[507] Eldem, *Seni Tılsımlar Korur*, 8.
[508] Ersin, *Zülfikar'ın Hükmü*, 7.
[509] Ersin, *Zülfikar'ın Hükmü*, 8.

cennetin kudreti, cehennemin kelamıyla karışmış."[510] Dokuz öğüt unutulur, sanat kötülüğe hizmet etmeye başlar ve bunun sonucunda cennetin kapıları sonsuza kadar kapanır.

İnsanlar yüceliği unutur, sanatın inceliklerini unutur, sanatın kendisini unutur. Ancak, sanat unutulsa da insanoğlunun kanına bir kez karışmıştır. İşte bunun sonucunda ender olsa da bu sanatla doğan çocuklar yeryüzüne gelmeye başlar. Öyle nadir ve unutulmuştur ki bu sanat, kimi çocuklar gücünün hikmetine varmadan dünyadan göçüp giderler.

Lokman Hekim yeryüzünde dengeyi bulacak bir birlik kurmak ister. Karanlıkla ışığın dengesini kuracak, girdabı önleyecek bir birlik. Bu sanatla doğan yedi kişilik bir ekip kurar. Bunlar kötülükle savaşan Yedi Kartallar ya da Yediler olarak adlandırılır. "Âlemin diriliğini gözetir olmuşlar, şer sahiplerine göz açtırmamışlar."[511]

Yediler ölümsüz değildir, bu yüzden yerine yeni ustalar yetiştirmeleri gerekir. Ancak bu uzun ve zor bir süreçtir. Bu sebeple Lokman Hekim ölümsüzlük iksiri olmasa da ölümü uzaklaştıracak bir iksir yapar ve elli yılda bir iksir günü yapılır. İksirin sözlerinin her bir parçasını Yedi Ustaya emanet eder. Ustalar da bu parçaları eminlerine vermelerini ve iyice saklamalarını isterler. Bu koruma kimsenin iksiri ele geçirmemesi için yapılır. Yediler gibi başka yeryüzü koruyucuları da yer alır. Bunların bazılar Solaklar, Yörüklerdir. Her bölgede farklı şekilde yer alan bu koruyucu savaşçılar Yedilerle beraber çalışır.

> Ağasar'lı avcılar tüm Karadeniz'i tutuyorlar, hatta Kırımlı avcılara bile yardım ediyorlardı. En doğu Kafkas Kazancıları'yla birlikte Azeri izcilerin kontrolü altındaydı. Daha doğuda denetim Kazak atlılarına ve Özbek savaşçılarına geçiyordu. Anadolu'nun güneydoğusu, müttefikleri olan Geceli Hünhan aşireti tarafından gözetiliyordu. Bazı Kürt aşiretleri yanlarındaydı tabii ki. Orta bölgelerde, ellerinde sazlarıyla köy köy dolaşan âşıklar ve abdallar Yediler'e uçan kuştan haber verirlerdi. Daha batıda, Ege'nin dağları Zeybeklere ve Ormancılara emanetti. Trakya'dan Balkanlara kadar her yer de Çingene kolculardan sorulurdu. Ama en önemlisi Akdeniz ve Toroslardı. Kapılar buradaydı çünkü. Yörükler'in gelişi Yediler'in sırtlarını sağlamlaştırmıştı.[512]

[510] Ersin, *Zülfikar'ın Hükmü*, 8.
[511] Ersin, *Zülfikar'ın Hükmü*, 11.
[512] Ersin, *Zülfikar'ın Hükmü*, 425.

Özellikle Akdeniz-Toros bölgesinin koruyucuları önemlidir. Bu bölgede birçok kapı yer alır. Bu bölgenin kontrolü üstte yer alan alıntıdan da anlaşılacağı üzere Yörüklere aittir.

Rivayetler bölümde anlatılan bir diğer topluluk da Gecelilerdir. Bu kan emici topluluk bir lanet sonrası ortaya çıkar ve İstanbul'u intikamlarıyla yakmak, yıkmak, yok etmek isterler. Bu katliamın önüne Yediler geçer ve Gecelilerle anlaşma yapılır.

Zülfikar'ın Hükmü adlı ilk romanın başında yazar okuyucuya anlatacaklarına dair bir zemin hazırlamak amacıyla Rivayetler bölümünü yazar. Bu bölümün dili efsane anlatımı şeklindedir. Bu anlatım tarzıyla, kullandığı üslupla yazar okuyucusu karşısında bir iktidar oluşturur. Okuyucunun ilk karşılaştığı iktidar göstergesi yazarın kendisine aittir.

SONUÇ

İktidar kavramı temel olarak bir işi yaptırma, etkileme gücünü elinde bulundurma olarak açıklanabilir. Egemenlik kuran, etki yaratan ve denetimi sağlayan bir kişi, grup ya da kurum iktidar sahibidir. İktidar sahibi kişi, grup ya da kurum diğerlerinin üstünde yaptırım ve denetim hakkını elinde bulundurur. İktidar, istediğini yaptırabilme gücünü elinde bulundurarak diğerlerinin yaşamları üstüne söz hakkına sahip olur. Günlük yaşam içinde süregelen olaylar esnasında bir diğerinin yaşamını etkileyebiliyorsa iktidar sahibi o olur. Bireyler arasında görülen iktidar iletişimi devlet ve toplum arasında da söz konusudur. Bireylerin/öznelerin oluşturduğu toplumun yaşam sınırlarını iktidar çizer. Bunu sadece elinde bulundurduğu güç ile sağlamaz. Sınırları belirme, halkın yaşamını etkileme gücünü aynı zamanda hitap ettiği halkın çoğunluğunun rızasını alarak yapabilir. Bu durum da iktidara karşı bireylerin uyum sağlamasını sağlar ya da direnç göstermesine neden olur.

İktidar kavramı devlet olarak ele alındığında öznesi toplum olur. İktidar da güç ve rızayı elinde bulundurarak toplumun ve bireylerin yaşamlarını düzenleyen siyasal ve sosyal bir figür olarak var olur. Makro güç olarak var olan iktidar bireylerden/öznelerden oluşan toplumun yaşamını biçimlendirir, sınırlarını belirler. Bunu ekonomik, sosyal, siyasi, demografik konular üzerinde düzenlemeler yaparak gerçekleştirir. İletişime, bilginin yayılmasına, güvenliğin sağlanma biçimine, düşünce kontrolüne, ideolojinin nüfuz etmesine, sosyalleşmeye, evliliğe yaptığı müdahalelerle sağlar. Öznenin ve toplumun yaşamı ve bedeni üzerinde söz hakkına sahip olur. Bunu da çoğunlukla koyduğu yasalarla ve elinde bulundurduğu okul, cezaevi gibi kurumlarla, iktidara tâbi olan kolluk kuvvetleriyle sağlayabilir.

Çalışmanın birinci bölümünde de değinildiği gibi iktidar kavramı üzerine teori üreten ve modernleşen dünya için iktidar kavramına açıklamalar yapan Althusser ve Foucault'nun kaleme aldıkları düşünceleri çalışmanın konusu bakımından yönlendiricidirler. Althusser ve Foucault iktidar kavramının temeline özneyi yerleştirir. İktidarı açıklarken ve tanımlarken bunu öznenin varlığı üzerinden yapar.

Althusser'ın düşüncesine göre dünyaya gelen birey önce ailenin, ardından çevresinin ve maruz kaldığı iktidarın ideoloji çevresinde kimliğini oluşturur. Devlet olan iktidar bunu devletin aygıtları ya da devletin ideolojik aygıtları ile gerçekleştirir. Althusser devletin aygıtları ile devletin ideolojik aygıtlarını birbirinden ayırır. Devletin aygıtları baskıcı

aygıtları ifade eder, devletin ideolojik aygıtları ise temelinde ideolojinin yer aldığı aygıtları tanımlar. Dahası devletin aygıtları şiddet kullanarak işlerken devletin ideolojik aygıtları ideoloji kullanarak işler. Devletin aygıtları iktidarın ikinci yüzüdür ve halkı manipülasyonla kontrol edilmesini sağlar. Sansürün yapıldığı, mahkemelerin ve polis, ordu gibi kolluk kuvvetlerinin yer aldığı aygıtlardır. Devletin asıl kontrol sağladığı aygıtlar ise iktidarın ilk yüzü olan devletin ideolojik aygıtlarıdır. Bir ideoloji çevresinde halka iktidarın gücü benimsetilir. Bir özne yoluyla var olabilen ideoloji aynı zamanda özneler için var olur. İdeoloji bireye seslenerek onu özneleştirir. Devlet olarak iktidar da benimsediği ideoloji çerçevesinde toplumun yaşamının ve öznenin bedeninin sınırlarını belirler. Bunu devletin ideolojik aygıtları olan okul, aile, hukuki, dini, siyasi, kültürel konularla sağlayabilir. İktidar devletin aygıtları ya da devletin ideolojik aygıtlarını toplum ve özne üzerinde kullanarak kendini var eder.

Althusser'ın aygıtlar olarak isimlendirdiği bu iktidarın görünüm biçimlerini Foucault başka bir değişle kaleme alır ve ürettiği iktidar teorisini açıklar. Modernleşen dünyada iktidarında değişim gösterdiğini açıklayan Foucault'nun iktidar kavramı üzerine oluşturduğu teorisi, iktidarın artık merkeze yaşamı ve özneyi aldığını gösterir. Geleneksel iktidarda merkezde olan devlet yönetimi modernleşen dünyada yerini öznenin yaşamı üzerinden kurgular. Foucault'nun açıklamaları doğrultusunda iktidar bunu çeşitli aracılarla sağlar. Biyo – iktidar, söylem – iktidar, bilgi – iktidar gibi kavramlar ortaya çıkar. Biyo – iktidar ile öznenin yaşamının sınırları belirlenir, özgür olduğuna inanan öznenin iktidarın yönlendirmeleriyle yaşamı şekillenir. İktidarın bu görünüm biçimlerini Foucault dispositifler olarak adlandırır. Dispotisitifleri söylemler, mimari biçimler, yasalar, kurallar, idari işler, mahkemeler, cezaevleri, polis/ordu gibi kolluk kuvvetleri bilimsel ve felsefi söylemler, ahlaki önermeler ve dahası oluşturur. İktidarın içinden çıkan ve iktidarı oluşturan, güçlenmesini sağlayan bu dispositifler öznenin yaşamını düzenleyen, sınırlayan, şekillendiren aracılardır. Bu aracılar iktidarın görünüm biçimleridir.

Althusser devletin aygıtları ve devletin ideolojik aygıtları olarak, Foucault'nun ise dispositifler olarak adlandırdıkları bu iktidarın görünüm biçimlerine tezin ilerleyen bölümlerinde romanların içinde var olan iktidarı temsil ederek ortaya çıktıklarında gösterge olarak nitelendirilirler. İktidar göstergeleriyle özneye sınırlar çizer, yaşamını düzenler, toplumdaki rolünü öğretir.

Roman içinde de var edilen, yaratılan iktidar olay örgüsü içinde olay kişilerinin yaşamları hakkında söz sahibi olarak onların seçimlerini etkiler. Yazar yarattığı iktidar/lar kendilerini olay kişilerine ve okuyucuya duyurmak ve göstermek için birtakım iktidar göstergelerini olay örgüsü içinde belirgin kılar. Bu durum fantastik romanlar içinde aynı şekildedir. Sadece bu iktidar göstergeleri çeşitlenir. Bunun nedeni de fantastiğin bir edebi tür olarak kendi yasalarını çizmesine dayanır.

Fantastik edebiyat, olay kişilerinin bilinen dünya üzerinde ya da yaratılan bir evrende yaşadıkları maceraların okuyucu tarafından olabilir görülmesi ve olagelen olayların olağanüstü ile tekinsiz arasında kalıp okuyucuya karasızlık duygusunu yaşattığı olaylar bütünüdür. Bu kararsızlık duygusu içinde okuyucu olay başkişisi ile kendisini özdeşleştirebilir. Ancak bu özdeşleştirme durumunun verilmesi yazar için bir zorunluluk değildir. Bu özdeşlemenin yaşanmasını sağlamak isteyen fantastik yazarlarının çoğunlukla ben anlatımını, yani birinci tekil kişi anlatımını tercih ettiği görülür. Bir eserin fantastik kurguya sahip olması için en önemli koşullardan biri ise kesinlikle kurgunun alegorik bir anlatıma sahip olmamasıdır. Bu koşullar fantastiğin ruhunu oluşturur.

Kaçış edebiyatı denince akla fantastiğin yanında ütopya, distopya, bilim-kurgu, gotik gibi türler de gelir. Fantastik edebiyatı bu türlerden ayıran nokta ise kendine has yasalarıdır. Bilim-kurgu edebiyatı ile fantastik edebiyat dayandığı noktalar açısından birbirinden ayrılırlar. Bilim-kurgu edebiyatı öncelikle temeline gelişen teknolojiyi ve bilimi alırken fantastik edebiyat bunlarla ilgilenmez ve fantastik kurgusunu masal, mitoloji, efsane, halk hikâyesi gibi türlerle besler. Bu yüzden fantastik yüzünü geçmiş dönerken bilim-kurgu gelecekle ilgilenir. Fantastik edebiyat kurgusunda gelişen olayları belli bir bilimsel kurama dayandırmaz veya bilimsel bir açıklama getirmez. Fantastik, daha çok büyüyle ilgilenir. Teknolojik açıklamalarla ilgilenen kurgu, bilim-kurgunun sınırları içinde yer alır. Ütopya ve distopya birbirinin zıttı iki dünya haline dayanan türlerdir. Ütopya mükemmel evreni kurgularken, distopya gittikçe karamsar bir dünya görüşü ortaya koyar. Distopya edebiyatı da bilim-kurgu edebiyatı gibi daha çok teknolojiye ve bilimselliğe dayanır. Bu yanıyla fantastik edebiyattan ayrılır. Ütopya ise, açık ve net bir dünya anlayışıyla fantastikten ayrılır. Fantastiğin okuyucusunda bırakmak istediği tereddüt ütopik eserlerde yer almaz. Okuyucusuna yaşattığı duygu açısında ayrıldığı diğer bir tür ise gotiktir. Gotik eserler okuyucusunu dehşete düşürmek isterken fantastiğin böyle bir amacı yoktur.

Çalışma içerisinde edebi bir tür olarak fantastik eserlerin hangileri olduklarının tartışmasına girilmeden sadece sınırları çizilir. Bu sınırların çizimi çalışma içinde incelenmesine karar verilen eserler açısında önem arz eder. Fantastik kurguya sahip eserlerin iktidar konusunu da işlemiş olmasına dikkat edilerek seçilen romanlar bünyelerinde yaratılan iktidarların göstergelerini okuyucu ve olay kişilerine sunar.

Fantastik kurgu, mekân olarak bilinen dünyada kendine yer bulabildiği gibi yeni bir evrende de yaratılabilir. Olay kişileri olarak bünyesinde büyücülere, büyülere, cadılara, elflere, cücelere, insanlara, cinlere, hortlaklara, ejderhalara, vampirlere, kurt adamlara ve farklı başka yaratıklara yer verir. Olay örgüsünün içinde yer alan mekân, zaman, olay kişileri gibi ögelerin fantastiğin içinde farklılaştığı görülebilir. Fantastik kurgular zaman için kronolojik takibi çoğunlukla tercih etseler de olay örgüsü içinde zaman zaman geriye dönüşler yer alabilir. Fantastik kurguların tercihi geçmişten yanadır.

Bu ve benzeri durumları bünyesinde barındıran fantastik romanların iktidar kurguları da içinde yer aldıkları edebi türün yasalarına göre şekillenebilir. Bu doğrultuda yapılan roman incelemelerinde üç farklı iktidar göstergesinin ortaya çıktığı görülür. Kurgu içinde yaratılan iktidarların göstergeleri niteliklerine göre çeşitlenir. Büyüyü içinde barındıran göstergeler temsil ettikleri iktidarlar için büyülü iktidar göstergelerini oluşturur. Günlük yaşam içinde sıklıkla karşılaşılan iktidar göstergeleri yine fantastik kurgu içinde büyüden bağımsız olarak olay kişileri ve okuyucu karşısına çıkar.

Seçilen romanlar içinde büyülü ya da büyüdışı iktidar göstergeler göstergeleri en yoğun olarak yaratılan yeni bir evrende geçen fantastik serilerin içinde yer aldıkları görülür. Bu açıdan bakıldığında en yoğun olarak okuyucu ve olay kişilerinin iktidar göstergeleriyle karşılaştıkları romanlar Barış Müstecaplıoğlu'nun Perg Efsaneleri serisi, Şamanlar Diyarı serisi ile Saygın Ersin'in Yedi Kartal Efsanesi serisidir. Bu tespitin net anlaşılabilmesi için ele alınan tüm yazarların karşılaştırılması yapılır. Karşılaştırma yazar adlarının alfabetik sıralaması doğrultusunda yapılır ve böylece bir içerik listesiyle birlikteliği sürdürülür.

Tezin içinde ele alınan romanların incelenmesi sonucunda büyülü iktidar göstergeleri olarak öncelikle yoldaşlık, kahramanlar ve iktidarlar başlığı yer alır. Bu başlık fantastik romanlarda yer alan aydınlık ve karanlık iktidarların çatışmasını ortaya koymak amacındadır. Aydınlık iktidarın tanıtımı ve karşısında var olan karanlık iktidarın görünümü yoldaşlık üyelerinin bir araya gelmesiyle ortaya çıkar. Yoldaşlık iyilik,

doğruluk ve ışık yolunda nefer olurken karanlık iktidara ait büyülü ve büyüdışı göstergeleri ortadan kaldırmaya ve karanlık iktidarın sonunu getirmeye başlar. Bu noktada aydınlık ya da karanlık iktidar fark etmeksizin her iktidarın büyülü göstergeleri yol serüveni boyuncu hem okuyucuya hem de olay kişilerine sunulur. İnceleme boyunca tespit edilen büyülü göstergeler arasında yoldaşlığın haricinde karanlığın neferleri, büyülü ordu, cinler, ecinniler, hortlaklar, iblisler, büyülü yaratıklar olarak kişi kadrosu; büyü, asa, ateş, alev, büyülü anlaşmalar, büyülü sınamalar, büyülü silahlar, büyülü giyilebilir eşyalar, büyülü geçit olan eşyalar, büyülü geçitler, tılsım, muska, kâğıt, kitap, parşömen, müzik aletleri gibi nesneler ve iç/dış mekân ile öte diyarlar yer alır. Bu büyülü iktidar göstergeleri yerine göre ait olduğu iktidarı tanımlar ve tanıtır. Bazı büyülü iktidar göstergeleri ise yer aldıkları sahnelerde yaratılan fantastik evrenin yaşamını etkiler.

Büyülü iktidar göstergelerine tek tek bakıldığında en önemli büyülü iktidar göstergesinin büyü olduğu söylenebilir. Kara büyü ya da aydınlık büyü fark etmeksizin iktidarların varlıklarını ortaya koyduğu, taraflarını belli ettikleri en önemli gösterge büyüdür. Yaratılan fantastik evrendeki tüm canlıların yaşamı etkiler ve diğer büyülü göstergelerin temelinde de büyünün kendisi yer alır. Büyülü sınanmalar, büyülü ordu, büyülü silahlar büyülü giyilebilir eşyalar, tılsım, muska, alevcikler, büyülü müzik aletlerinin temelinde büyü yer alır. Büyülü sınanmalar yoldaşlığın iyilik/aydınlık iktidarının desteğine layık olduğunun ortaya konduğu sınavlardır. Barış Müstecaplıoğlu'nun Perg Efsaneleri serinde yer alan kahramanların/yoldaşlığın ya da Göktuğ Canbaba'nın Ozanın Şarkısı'nda yer alan İyiliğin Hizmetkârlarının yolculuğu sırasında bazı sınamalardan geçerler. Bu büyülü sınanmalar sonucunda karanlık iktidarla mücadelelerinde onlara yardımcı olacak ödüller kazanırlar. Büyülü silahlar, müzik aletler, alevler genellikle karşı iktidarın göstergelerini ortadan kaldırmak için kullanılır. Büyülü göstergeler kısmında yer alan önemli göstergelerden biri de kâğıt, yazma, tablet, kitap ve parşömenlerdir. Çünkü iktidarın en önemli ögesini içinde barındırırlar. İktidarlar açısından bilgi her zaman yaşam ve zihniyet düzenleme, şekillendirme ve biçimlendirme açısından önem taşır. Bu yüzden iktidarların devamlılıklarını sağlayabilmeleri için bilgiyi şekillendirmeleri ve kendileri için kullanmaları gerekir. Aydınlık ya da karanlık büyüye maruz kalan bu bilginin kaynakları incelenen birçok fantastik eserde kendine yer bulur. Bunun dışında iktidarların aydınlık ya da karanlık olduklarını vurgulayan ışık, renk göstergeleri de vardır ve onlar tanıtıcı, hatırlatıcı görevde hizmet ederler. Mekânlara bakıldığın iktidarların kendilerini temsil eden özel yer göstergelerine sahip oldukları görülür. Bunun en açık ve net örneği Sadık

Yemni'nin *Yatır* romanında geçer. Ölümsüzlüğü arzulayan hırslı ve karanlık bir ceanin yatırı, yatırlı evi civarında yaşayan insanların yaşamlarını etkiler ve bu etkiler okuyucuya sunulur.

Büyülü iktidar göstergeleri bu şekilde ele alınır. Romanlar üzerinde yapılan incelemeler sonucunda tespit edilen büyüdışı iktidar göstergeleri ise günlük yaşamda karşılaşılan iktidar göstergeleriyle benzerdir. Althusser'ın aygıtlar ya da Foucault'nun dispositifler dediği bu iktidar göstergeleri fantastik romanlarda yaratılan evrenlerde de yer alırlar. Bu doğrultuda elde edilen büyüdışı iktidar göstergelerini kıyafetler, armalar, bayraklar, sancaklar, damgalar, mühürler, motifler, silahlar gibi nesneler; karanlığın neferleri, yoldaşlık, iktidarlar, kolluk kuvvetleri, askerî güç gibi kişiler ve mimari özellikleriyle ön planda olan mekânlar oluşturur. Büyüdışı iktidar göstergeleri bölümünün başında da yoldaşlık ve iktidarlar başlığı yer alır. Çünkü bazı fantastik romanlarda kurulan yoldaşlık üyeleri tamamen büyüdışı varlıklardan, insanlardan oluşur. Bu yoldaşlığın kurulmasının yanında romanlarda işlenen küçük etkisi olan iktidarlar, yerel iktidarlar ve siyasal düzlemde çekişme yaşayan iktidarlar da tanıtılır. Ayrıca büyüdışı iktidar göstergeleri arasında eğitim sistemi, ceza sistemi ve yönetim şekline de değinilir. Özellikle bu üç başlıkta yer alan göstergeler iktidarların bireyin yaşamına nasıl etki ettiğini ortaya koyar.

Aydınlık ya da karanlık büyüye maruz kalan bu kişi, nesne ve mekânların romanlardaki iktidar konumları yazar yazar ilerlenerek bu bölüm içinde sonuçlandırılır. Aynı zamanda yer alan büyüdışı göstergelerinde hangi yazarlar tarafından kullanıldığının tespiti yapılır.

Ahmet Aziz'in *Yılankayası* romanına bakıldığında, iyilik ve kötülüğün iktidar çatışmasının yer aldığı görülür. İyiliği temsili olan Haşattu kasabasının tüm dünyaya iyiliği ve yardımseverliği yaymasını engellemek isteyen kötülüğün iktidarı karşı karşıya gelir. Kasaba halkından kurulan yoldaşlıkta yer alan Neon, Fagon ve Hancı Argon büyüdışı iktidar göstergeleri olarak iyilik/aydınlık iktidarına hizmet eder. Evreni ya da dünyayı kurtarma konusu işlenmese de bir iç mesele halinde kasabanın kurtarılması ve iyiliğin yayılması konusu işlenir. Böylece iyiliğin iktidarının görünümleri olan kasabalılardan bazıları ile kötülüğün iktidarı olan Tanşe ve onun göstergeleri olan avaneleri arasında bir mücadele gerçekleşir. Tanşe ve avareleri cinler olarak karanlık/kötülük iktidarının büyülü göstergeleridir. Roman içinde en yoğun olarak kötülüğün iktidar göstergeleri yer alır. Büyülü iktidar göstergeleri ya da büyüdışı iktidar göstergeleri diğer fantastik romanlarla kıyaslandığında çok değildir. İyilik iktidarının en önemli büyülü iktidar göstergesi Güzelsu'dur. Güzelsu kasaba halkının yaşamını

düzenleyen, onları bir araya getiren, iyiliğin ve güzelliğin, dayanışmanın yayıldığı en önemli mekândır. Cennetten geldiğine inanılan bu akarsu taşıdığı nitelikler nedeniyle büyülü bir mekân olarak okuyucunun karşısına çıkar. İyilik, yardımlaşma, dayanışma gibi duyguların varlıklarını sürdürdükleri kasabada kötülüğü yaymak isteyen Tanşe ve avaneleri bunları kıskançlık ve haset duygularıyla değiştirmeye çalışır. Bunun için Tanşe iki neferi olan Hifrit ile Difrit'i ve ardından da Bilis'i gönderir. Tanşe'nin kötülük iktidarının taşıyıcıları olan bu neferler kötülük iktidarının büyülü göstergeleridir. Bunun yanında onlardan kalan iki büyülü heybe de iktidar göstergeleri arasındadır. Kasabalının yaşamını yeniden düzenleyen, iyiliğin bütünlüğünü bozan bu neferlerin öğretileri, parıldamalar da yine Tanşe/kötülük iktidarının büyülü göstergeleridir. Cinlerin kasabanın gençlerine alıştırdıkları içki, kumar ve uyuşturucu ise büyüdışı iktidar göstergeleridir. Tüm bu göstergelerin yok olması ise kasabayı kurtarmayı kafasına koyan ve iyilik iktidarının bir neferi olan genç sayesinde olur. Kötülük iktidarının tüm göstergelerinin kasabadan yok olmasıyla kasaba iyilik iktidarının altında tekrardan yaşamaya başlar. *Yılankayası* romanında bir iktidarın ortadan kalkmasının okuyucuya duyuruluşu göstergelerinin ortadan kalkmasıyla gerçekleştirir.

Alp Aras'ı *Elf Kanı* romanında bir ırk savaşının yer aldığı görülür. Farklı ırkları, yarattığı yeni evren üzerinde kurgulayan yazar insan ırkının diğer ırklardan üstün olduğu fikrini savunanların olduğu bir iktidar yaratır. Ancak roman bir serinin başlangıcı olarak tasarlandığı için iktidarların görünümleri henüz tam olarak perde arkasından çıkmış değildir. Sadece üstün ırk savunucuları iktidarı ve onun göstergelerinin olay örgüsü içinde daha belirgin olduğu görülür. Bu romanda henüz bir araya gelme aşamasında olan bir yoldaşlık söz konusudur. Bu yoldaşlığın bir araya gelişleri adım adım anlatılır. Yoldaşlığın birçoğu aydınlık ve Elf Kralı'nın büyülü göstergeleridir. Bir araya gelişler esnasında yaşanan küçük iktidar çatışmaları yer alır. Bu iktidar çatışmalarında göstergeler okuyucu ve olay kişilerine sunulur. Onların yaşamlarını düzenleyen bu göstergelerin karanlık tarafı üstün ırk savunucularına aittir. Yaratılan yeni evrenin huzurunu kaçıran ve üstün olmak için mücadele eden bu iktidar kendisine hizmet için orkları, goblinleri ve goblin-büyücüleri kullanır. Orklar, goblinler ve goblin-büyücüler ise büyülü göstergeler arasında yer alır. Elçi olarak seçilen Kandar halkı ayaklandırmak için görevlidir. Tanrı Garan adına hizmet ettiklerini söyleyen bu iktidarın göstergeleri arasında yer alan neferler bu şekildedir. Bunun karşısında Elf Kralı ve ona bağlanması planlanan yoldaşlık gelir.

Elflerin büyüleri ile Bart önderliğindeki gnomların icatları ve silahları ise iyiliğin iktidarının göstergeleri arasında yer alır.

Barış Müstecaplıoğlu'nun fantastik romanlarına gelindiğinde iktidar göstergelerinin yoğun olduğu görülür. Kitapların sayısının çok olması, romanların işlediği konular, yeni bir evrenin yaratılması, açık açık yer alan iyilik/aydınlık ile kötülük/karanlık iktidarların çatışması da göstergelerin kullanılmasını elverişli hale getirir.

Korkak ve Canavar, Merderan'ın Sırrı, Bataklık Ülke ve *Tanrıların Alfabesi* adlı dört kitaptan oluşan Perg Efsaneleri serisi iktidar kavramı olarak bir ikilik üzerine kuruludur. Bunlar kavramsal olarak hırs-kanaat, iyilik-kötülük, savaş-barış, aydınlık-karanlık olarak tanımlanabilir. İyilik ve kötülük arasındaki mücadele farklı iktidarları besler. Bu iktidarlarında kendilerini belli ettikleri, sınırlar çizdikleri, varlıklarını göz önüne koydukları göstergeleri vardır. Olay örgüsü içerisinde hepsi okuyucuya kendini gösterir. Olay kişileri ve okuyucu onları gördüğünde bir iktidar göstergesi olarak algılar.

Her roman kendi içinde belli ikiliği barındırır. *Korkak ve Canavar* romanında Lord Asuber'le başlayan ve aslının Tshermon olduğu öğrenilen kötülüğün, karanlığın lideri vardır. Onun iktidarını temsil eden göstergeler ise bir Savaş Tanrısı olarak fethetme arzusuyla hareket edilmesi sağlayan ve onun benliğini yaşatan kitabıdır. Ardından kitap aracılığıyla Perg'e gelen canavarlar, Lord Asuber'in komutanlığı gelir. Karanlığın neferinin büyülü iktidar göstergesi onun kitabıdır. Bilginin kullanımı ile iktidarın sağlanması okuyucu ve olay kişilerine bu kitap aracılığıyla sunulur.

İyiliğin, aydınlığın yolunda mücadele veren kahramanlar onu temsilen var olan iktidar göstergeleridir. Onların varlığı bu noktada önemlidir. Bir canavar, bir büyücü ve bir korkak olarak en başta mücadelede yer alır. Sonradan aralarına bir de prom katılır. Prom Nume'nin biri diğerinin iki katı olan kolu ve okçuluğu iyiliğin hizmetindedir. Okuyucunun o zaman Geryan olarak tanıdığı Tergurin büyüleri ve şifa-zehir saçan yüzükleriyle savaşın karşısında hizmet eder. Guorin'e verilen Gorba adlı ilahi kılıçta bu yolda koruma görevini üstlenir.

Merderan'ın Sırrı ise daha fani bir iktidar mücadelesini gözler önüne serer. Bunlar halk karşısında kahraman olan Avcı Kalesi ve hırslı, her şeyin kendi elinde olmasını ve tek yönetim olmayı isteyen Federasyon'dur. Bu noktada kalenin varlığı, içinde yer alan avcılar, mucitler ve büyücüler kalenin temsilcileridir. Avcıların giydikleri üniformalar ve taşıdıkları eldiven, arma gibi göstergeler Avcı Kalesi'nin iktidarını temsil eder ve

büyüdışı göstergelerdir. Mucitlerin büyücülerle ortaya koydukları yeni silahlar olay kişileri ve okuyucu için onun iktidarının büyülü göstergeleri olarak var olur. Örneğin öykü içerisinde yer alan Herb adlı yeni icat edilmiş olan özellikli disk okuyucuya ve olay kişilerine kaleyi hatırlatır. Federasyon ise sahip olduğu para gücü ile kaleyi kontrol etmeye çalışır. Koyduğu kurallarla halka sözünü geçirir. Mesela promların silah taşımaları yasaktır. Köle muamelesi görürler. Prom kralı Yuvgot'u prom halkını baskılayabilmek için esir etmeye devam eder.

Bunun yanında Avcı Kalesi'nin de dâhil olduğu serinin geneline yayılan bir iktidar daha vardır. O da Merderan'ın iktidarıdır. Kahramanlara yeni katılan Nela aracılığıyla Merderan'ın sınavına tabii olurlar. Işığın yolunda ilerlemek için karanlıktan geçerler. Merderan'a ulaşmak ya da heykelin içinden çıkmak için yaratıklarla mücadele ederler. Bu zorlu geçişlerin hepsi Merderan'ın iktidar göstergeleridir. Başlıca göstergesi ise ihtişamlı heykelin kendisidir.

Bataklık Ülke romanında ise ikinci kitapla aynı düzlem vardır. İki iktidarın çatışması yaşanır. Bunlar Telinos şehri ile Anageh şehridir. Her iki şehre ait inançlar, emirler farklılık gösterir. Deniz Tanrısı'na inanan Telinos halkının şehrine yapılmış küçük su havuzları bu iktidarın göstergelerinden biridir. Her iki şehrinde sarayları buna hizmet eder. Emirlerin ordularındaki armalar hangi iktidara ait olduklarını gösterir. Her iki emirinden tanrılarından kalma ayinleri ve uyuyan canavarları bulunur. Bunların yanında bir de Özgür Ülke diye bir yerleri vardır. Burayı düzene koyan Redrem halkının düşünce özgürlüğü içinde yaşaması için çaba gösterir. Başka bir yaşamın, iktidar biçiminin mümkün olduğunun göstergesidir.

Son roman olan *Tanrıların Alfabesi* ise artık üst iktidarların daha fazla söz edildiği romandır. Kadim Güçlerin ve Güç Sahipleri'nin adları daha çok geçer. Güç Sahipleri kendilerini tanrı zannetmiş yol göstericilerdir. Güçleriyle övündükleri ve kimliklerini unuttukları dönemde Tanrılar Savaşı'nı başlatmış, ardından da Kadim Güçler tarafından Öte Diyarlar'a sürgün edilmişlerdir.

Bu romanın olay örgüsünde Tılsım Ustaları ve asıl Geryan'ın mücadelesi yer alır. Onların kendilerine ait göstergeleri vardır. Geryan elinde bulundurduğu tılsımları güçleriyle Perg'e ve Öte Diyarlar'ın tümüne hâkim olmak ister. Bu sebeple kaos ve savaş yayar. Karanlığa hizmet eder. Ordusunda bulunanlar, yarattığı canavarlar, oluşturduğu kar fırtınaları, buzdan ova onun büyülü iktidar göstergeleridir.

Kahramanlar ise Tılsım Ustaları'nın iktidarının bir parçası olup onların yanında savaşa katılırlar. Amaçları tılsımları koruyup barışı getirmektir. Tılsım Ustaları'nın başlıca iktidar göstergeleri hepsinin ayrı ayrı sahip olduğu tılsımlar ve onların güçleridir. Bunlar büyülü iktidar göstergeleridir.

Serinin sonunda yaşananların hepsinin aslında Kadim Güçler'in birer sınavı olduğu ortaya çıkar. Merderan kendi sınavıyla aslında Kadim Güçler'e hizmet eder. Buradan anlaşılabilir ki bu fantastik eserler içinde iyiliğin ve kötülüğün asıl iktidarları vardır. Ona doğru giden her ayrım aslında en sonda onda birleşir. Nasıl ki ilk romanda üst kötü iktidarın Tshermon olduğu öğreniliyorsa her roman okuyucuyu bir başka basamağa yönlendirir. Her gösterge kendi içinde başka temsillere ait olduğu gibi iyilik ve kötülüğe de aittir.

Şamanlar Diyarı, *Keşifler Zamanı* ve *Özgürlük Uğruna* adlı üç romandan oluşan Şamanlar Diyarı serisi, Barış Müstecaplıoğlu'nun Perg Efsaneleri serisine bağlanan yeni bir evren yarattığı bir diğer fantastik serisidir. Seri boyunca bir iç savaş, iki iktidar çatışması izlenir. Bu iktidar çatışması görünürde zalim sultanlık ve isyancılar olsa da her iki iktidarın zulüm ve iyilik tarafı vardır. Bu açıdan bakıldığında romanlar, aslında seri boyunca ışığın ve karanlığın ya da yazarın tabiriyle ateşin çarpışmasına sahne olur. "Hayatın doğal akışında, ışık ve ateş birbirini dengelerdi. Acı çekenler ve mutlu olanlar, hayal kırıklığına uğrayanlar ve başarıya ulaşanlar, karnı doyanlar ve aç kalanlar, adaletsiz ama dengeli bir düzen yaratırdı. Fakat bugünlerde denge günbegün ateşin lehine bozuluyordu."[513] Bu söylemde Kadim Güçler'in duruma bir atıf vardır. Kadim Güçler yarattıklarının acılarını ve sevinçlerini hissederler. Yani dengeyi oluşturan her iki iktidar da Kadim Güçler'in diyarında yer alır. Işık mutluluğu, ateş acıyı, artan zulmü temsil eder. Seri boyunca okuyucu her iki tarafında göstergelerine şahit olduğu gibi dengenin ne yönde bozulduğunu da gözlemler. Bu dengeyi korumak ve ışığı çoğaltmak isteyen kahramanlar var oldukça diyarları karanlık fethedemez.

Barış Müstecaplıoğlu yazdığı fantastik romanları için evrenler kurgular. Bu evrenler okuyucunun bildiği kadarıyla Perg, Delkarna, Öte Diyarlar ve Kadim Diyar'dır. Ama Kadim Güçler'in sınırları yoktur, onlar yaratır, bir insanın nefes alması gibi doğal ve sürekli bir şekilde yaratmaya devam ederler. Böylece yazarda okuyucusuyla bu evrenleri

[513] Müstecaplıoğlu, *Özgürlük Uğruna*, 11-12.

buluşturmaya devam edebilir. Romanlar içinde iktidar sahibi olarak gözüken Kadim Güçler bir anlamda yazarın kendisidir, denilebilir.

Perg Efsaneleri serisine ve Şamanlar Diyarı serisine ait romanlar için yazar yeni diyarlar yaratır, sadece *Ahtapotun Rüyası* Kadim Diyar ve yaşanılan dünyanın birlikte anlatımıyla kaleme alınır. Çalışmanın amacına uygun olarak romanların olay örgüleri içinde her romanın kendi içinde sahip oldukları iktidarların göstergeleri tespit edilir. Bu göstergeler iktidarların olay kişileri ve okuyucu gözünde görünümleridir. Yeri geldiğinde bir arma ile olay kişileri ve okuyucu iktidar sahibinin varlığını o anda hisseder.

Kıyafet, arma, kullanılan silahlar, zehirler, büyülerin kullanım yerleri ve amaçları tespit edilir niteliktedir. Bunun yanında iktidarların kendilerine ait orduları vardır. Bu ordular hizmet ettikleri iktidar sahibine uygun olarak şekillenir. Her romanda çatışma yaşayan iki taraf vardır: Karanlık-aydınlık, ışık-ateş, iyilik-kötülük, zulüm-özgürlük, mutluluk-acı. Işığın ordusunu kendini kötülük korumak isteyen, promlar, burfenler, nasralar, delkarlar, insanlar gibi tüm yaratılmış canlıların bir araya gelmesi oluşturur. Karanlığın ordusunda daima ışığı söndürmeye çalışan gölgeler, canavar da yer alır. Büyüler, zehirler her iki tarafa da hizmet edebilir, burada amaç iktidar sahibinin göstergesi olur.

Ahtapotun Rüyası bu söylenenden biraz farklı bir çizgidedir. Bu romanda ışık ve karanlık iç denge olarak yer alır. Bağımlılığı yenebilen olay kahramanları ışığa çıkarlar. Göstergeler de bağımlılığın iktidarına daha çok hizmet ederler. Günlük hayatta karşılaşılan iktidar göstergeleri Barış Müstecaplıoğlu'nun fantastik romanlarında da kullanılır ve olay örgüsü içinde bu şekilde okuyucuya sunulur.

Berrak Yurdakul ve Burak Eldem'in ele alınan birer fantastik romanları bulunur. Berrak Yurdakul'un kaleme aldığı *Konuşmayan Tavus Kuşu Camio* romanında iktidar göstergeleri azdır. Romanda bir duygunun iktidarında kendini tanrı ilan eden birinin yaptıkları görülür. Tanrının iktidar göstergelerinin çevresinde iyilik ve kötülük çatışması yer alır. Bu iyilik ve kötülük duyguların yönetimi altında gerçekleşir. Yüce ve güçlü bir varlık olan Seraphim açgözlülüğüne ve öfkesine yenilir, gücünün sınırlarını kara büyüyle genişletir. Böylece kendisini tanrı ilan eder, iblislerle dağın tepesinde yaşamaya başlar. Burada tüm insanlara kendi gücünü duyurmak için rastgele numaralar verir. İnsanların alınlarında beliren numaralar onların yaşamlarını yeniden düzenler. Böylece alınlardaki numaralar birer büyülü gösterge olur. Romanın en önemli büyülü göstergesi insanlara atanan numaralardır. Onların yaşamlarını baştan sona tekrardan düzenler. Var olan sayılar

ve yok olan sayıların getirdiği değişiklikler ortaya çıkan iktidar figürünün görünümünü sağlar.

Burak Eldem'in *Seni Tılsımlar Korur* romanı, bilinen dünya üzerinde geçen fantastik kurguya sahiptir. Olay örgüsünde iki iktidarın çatışması yer alır. Bu iki iktidarın soyları çok eski tarihlidir. Yılan Rahipleri olarak bilinen iktidar, bugün için Gözcüler olarak anılır. Gözcüler/Yılan Rahipleri maddi ve manevi tüm zenginlikleri kendilerine isteyen, üstün olma çabası içinde ve dünya üzerinde insan ırkı dışında bir ırkın yaşamaması gerektiğine inanan bir örgüttür. Karanlığın neferlerini oluşturur. Melez ırkın varisi Eser Büyükdere ise insanlığı korumakla görevli bir örgütün varisidir. Gözcülerin Eser'i ele geçirmesi ve Eser'in onlardan kurtulması arasında bir iktidar çatışması işlenir. Bu sırada en etkili göstergeler arasında neferler ile Eser'in gen-anı bağlantısı yer alır. Eser melez ırkın bir varisi olarak yer aldığı bu romanda melez ırkın gen taşıyıcısı ve büyülü iktidar göstergesidir. Eser'in kimliğinin tespitini sağlayan Belial Parşömeni, İnnidima Kitabı, anıları, Alef Kitabı gibi iktidar göstergeleri olay örgüsü içinde en önemli büyülü göstergelerdir. Bunların varlığına sahip olan iktidar diğeri karşısında hem bağımsızlığını hem de ölümsüzlüğünü ilan eder. Bu nedenle oldukça değerlidirler. Bilgi – iktidar penceresinde ele alınır. Eser Büyükdere, iyilik iktidarının en önemli neferi olup kendisi de bir Işıksaçan ve Koruyucu'dur. Aydınlık iktidarının görünümüdür. Melez ırk iktidarına ve aynı zamanda iyilik iktidarına hizmet eden bu büyülü göstergelere Eser'in boynunda bulunan Ankh madalyonu da eklenir. Koruyucu bir tılsım görevi gören bu madalyon olay örgüsü içinde çokça anılır. Melez ırk iktidarının büyüdışı göstergelerini ise Reşat Hoca'nın bağlantı gücü oluşturur.

Eser'in nasıl ki gen-anı ikilemi iyilik iktidarını temsil eden bir göstergeyse soy ve kan devamlılığı da Yılan Rahipleri/Gözcüler için önemli bir büyüdışı iktidar göstergesidir. Kan dökmekten çekinmeyen Yılan Rahipleri/Gözcüler/Muhafızlar iktidarı gücü elinde tutmak ve o güçle tüm dünyayı, insanlığı yönlendirmek isteyen bir gruptur. İnsanlığın yaşamlarını düzenlemek isteyen bu iktidar figürü kendilerini diğer insanlardan üstün kabul eder. Bu yüzden melez ırkın iktidarına son verip tüm gücü ve bilgiyi ele geçirmeyi hedefler. Bu yolda harcadığı çabalarla melez ırkın iktidarına ait büyülü iktidar göstergelerini yok etmeye çabalar. Bugün için varlıklarını zenginlikleri arkasına gizleyene Muhafızlar gizli hareket ederler. MedGlobe aracılığıyla Eser'i ele geçirir ve Ürdün'de kendilerine ait bir hastaneye kapatırlar. Bu binalar büyüdışı iktidar göstergeleridir. Yüzyıllar öncesine tarihlenen Muhafızlar, Yılan Rahipleri olarak anıldıkları dönemde

melez ırkla iktidar savaşına girerler. Melez ırkı yeryüzünden silmek isteyen Yılan Rahipleri'nin başında bulunan kişinin elinde yılanlı bir asa bulunur. Bir büyü gücü olmayan bu asa sadece yönlendirme aracı olarak kullanılır. Kıyafetleri, törenleri ve ayinleri olan bu grubun her motifinde yılan kullanılır. Bu yüzden yılan motifi de bir büyüdışı iktidar göstergesidir.

Burak Eldem'in *Seni Tılsımlar Korur* romanında bilinen dünya üzerinde yaratılan bu evrende geçen olay örgüsü içinde geçmişten bugüne sürdürülen iki iktidara ait göstergeler okuyucu ve olay kişilerinin karşısına çıkar. Bu büyülü ve büyüdışı iktidar göstergeleri iktidarların varlıklarını sürdürdüklerini ve hâlâ insanlık üzerinde etkili olduklarının göstergesidir. Bu iktidar göstergeleri insanlığın yaşamını biçimlendirir. Örnek olarak olay örgüsü içinde anlatılan cadı yakımlarının yayılması verebilir. Melez ırkı yok etmek isteyen Muhafızlar bu gene sahip kadınların ortadan kaldırılmasını bu şekilde sağlarken birçok masumun öldürülmesine de ses çıkarmazlar. Romanda yer alan büyülü ve büyüdışı göstergeler iktidar çatışması içinde melez ırkın iktidarının kazanmasını sağlar.

Göktuğ Canbaba'nın ele alınan iki fantastik romanı vardır. Bunlar biri *Ozanın Şarkısı* adlı bir serinin ilk romanıdır. Seri olması planlanan bu fantastik serüven ilk romanda kalır. Kuzey Kıtalar Efsaneleri olarak adlandırılan serinin bu ilk kitabı her serinin ilk kitabında olduğu gibi bir başlangıç romanıdır. Bu yüzden daha çok yoldaşlığın/İyiliğin Hizmetkârları'nın toplanması, yaratılan evrenin tanıtılması şeklinde ilerler. Yoldaşlığın çoğunluğu büyülü iktidar göstergelerindendir.

Canbaba, farklı farklı tanrı ve tanrıçaların adının anıldığı, onlara dua edildiği bir evren yaratır. Bu evrene insan ırkı dışında büyücüleri, savaşçıları, yarı-klanları, druidleri, ormankişilerini, buzkanları yerleştirir. Romanın olay örgüsü içinde iyilik/aydınlık iktidarına hizmet etmek adına bir yoldaşlığın kurulduğu görülür. Bu yoldaşlığın karşısında yer alan ve kötülüğü yaymak isteyen Buz Kraliçesi vardır. Bu iki iktidar çatışmasının yanı sıra küçük iktidar çatışmaları da görülür. Bunlar birer hazırlık olarak nitelendirilebilir. Çünkü *Ozanın Şarkısı* romanı Kuzey Kıtalar Efsaneleri serisinin ilk romanıdır.

Kiralan Büyü adası büyücülerin mekânıdır ve büyücülerin iktidarının bir göstergesidir. Elementlere hükmeden büyücülerin kaleleri hükmettikleri elemente göre renklenir. Aynı zamanda sahip oldukları cüppeler de özel, büyülü ve elementin rengindedir. Bunlar Kiralan iktidarının büyülü göstergeleridir. Ayrıca Büyük Kıta'ya giden büyücüler de bu

iktidarın büyülü göstergeleridir. Aynı zamanda aydınlık/iyilik iktidarının büyülü göstergeleridir. Kiralan iktidarının karşısında Rün Efendileri yer alır. Kara büyünün ve kötülüğün iktidarıdırlar. Rün efendileri karanlığı ve kötülüğü yaymak istedikleri için aynı zamanda Arbex Kalesi savaşçılarının da karşısındadırlar. Arbex Kalesi büyüdışı iktidar göstergelerine sahiptir. Kıtanın en kuzeyinde buzkanlar yaşar ve kendilerine ait bir yönetimleri yer alır. Farklı tanrı ve tanrıçalarla yönetimlerden gelen olay kişileri bir araya gelip İyiliğin Hizmetkârları grubunu oluşturur. Böylece iyilik iktidarına hizmet ederler. İlk görevleri de kıtanın kuzeyinde kalan ve kötülük yayan bir buzkanın/Buz Kraliçe'nin zulmünden hem insanlığı hem de toprakları kurtarmak olur.

Bu iyilik ile kötülüğün iktidar mücadelesinde iyilik iktidarının neferlerini büyücü Eryns, yarı-klan Flarian, İzleyen Thalian, druid İnya oluşturur. Onların sahip oldukları büyü, kılıç gibi göstergeler iyilik iktidarını temsil eden büyülü ve büyüdışı göstergeler olur.

Buz Kraliçesi'nin büyü gücü, yarattığı karlarla kaplı topraklar, hava durumunun değişkenliği, gözyaşı, sarayı ise kötülük iktidarı/Buz Kraliçe'nin iktidarının göstergeleridir. Romanın sonunda Buz Kraliçesi'nin iktidarı ve onun göstergeleri ortadan kalkar. Böylece okuyucu ve olay kişilerine hayatta kalan iktidarın iyilik iktidarı olduğu duyurulur.

Tılsım-ı Kudret romanı genel olarak iktidar göstergeleri açısından değerlendirilecek olursa çeşitli iktidarlar ve onların göstergeleri ortaya çıkar. Ana iki iktidarın direkt varlığı söz konusudur. Işığın ilahi yönetici ve karanlığın hükmü romanda bizzat cisimleştirilerek verilmese de vardırlar. Aslında Kefenyırtan'ın varlığı kendi iktidarını ortaya koymaya çalışırken dünyaya karanlığı yayarak karanlık/kötülük iktidarına da hizmet etmiş olur. Fransız ve onunla ekip olan isimler ise dünyayı aydınlık tarafta bırakmak için çalışanlardır. Işık Elçisi Leiru'n Fransız'a gelmesi ise Işık Diyarı'nın Fransız'ın yanında olduğunu gösterir.

Göstergelere bakılacak olursa ışığın iktidarını okuyucuya duyuranlar İbn-i Reşad, Yankıbaba, Davud, Fransız gibi isimlerdir. Göreceli olsa da büyükbaba, Tilki ve Gölge de buraya dâhil edilebilir. Davud'un neyi büyülü iktidar göstergesidir. Leiru'n varlığı ve mavi ışığı Işık Diyarı'nın gücünün ve bağışlayıcının bir hatırlatıcısı olarak olay örgüsü içinde yerini alır.

Karanlık iktidarın göstergeleri arasında adından söz edilen iktidar sahibi olarak gösterilen Kızıl Efendi olsa olay örgüsü boyunca Orta Alev'in varlığı dışında kendisini hiç

göstermez. Bu yüzden Orta Alev Kan Göğü diyarının, karanlığın iktidarının göstergesi olmakla beraber Kefenyırtan'ın planının son aşamasında etkin bir mekân olması açısından Kefenyırtan'ın iktidarının da göstergesidir. Tılsım-ı Kudret adlı muska ise Kefenyırtan'ın apaçık büyülü iktidar göstergesidir. Onun kanıyla ve sözleriyle yazılmış olan bu muska okuyucu ve olay kişilerinin karşısına çıktığı her vakit onun iktidarını hatırlatıcısı olur, ona hizmet eder. Muskayı takan kişinin delirme aşamasında, kendisini öldürmeden önce her yere yazarak bıraktığı şiir de muskayla aynı görevi paylaşır. Kefenyırtan ve karanlığın iktidarı altında, onlara hizmet eden ancak varlığıyla karanlık iktidarı hatırlatırken sonrasında ışığın yoluna geçen olay kişisi ise Loki'nin oğlu Nemerth'tir. Karanlık İzci lakaplı bu varlık liriyle beraber uzunca bir süre karanlık iktidarın göstergesi olarak okuyucunun ve olay kişilerinin karşısında çıkar. Olay örgüsünün son kısımlarında hatasını anlar ve Kefenyırtan'la mücadele ederek ışığın yolunu seçer. Ölü dilin varlığı, konuşulması yine Kefenyırtan'ın iktidarının göstergesi olarak karanlığa hizmet eder. Ayrıca olay örgüsü içinde Nemerth ve Kefenyırtan'ın arasında yaptığı siyah kan anlaşması bir iblis anlaşması olarak karanlığın hatırlatıcısı konumundadır. Karanlığın büyülü göstergeleridir.

Bu iki makro iktidarın yanında olay örgüsü içinde mikro iktidar konumunda olan, ön planda tutulmayan iktidarlar da vardır. Bunlardan biri A.B.T. idir. A.B.T. gizli bir örgüttür. Kayıp ve değerli hazinelerin bulunduğu ve saklandığı bir bilgi bankası gibidir. Bu yüzden elinde bilginin iktidarını bulundurur. Bünyesinde bulunan kendilerine arkeolog demeyi tercih eden hazine avcıları, arayıcılar bu örgüte bağlı ve onun iktidarına sadıktırlar. Örgüt kendi içinde yeminlere, törenlere sahiptir. Bunların oluşundan bahsedilmesi okuyucuya bir iktidarın var olduğunu gösterir. A.B.T.nin iktidarını asıl hissettiren Gölge ve Fransız arasında yapılan arayıcı anlaşmasıdır. Bu anlaşmada belli bir yeminin olması ve sözlerin söylenmesi A.B.T. iktidarının göstergeleri olarak okuyucuya duyurulur. Dünya üzerinde birçok müthiş bilgiyi elinde bulundurur. Keşfi yapılmadığı düşünülen yerler A.B.T tarafından bilinir. Bunlara örnek olarak Kayıp İmparatorluk Adaları verilebilir. Bilgilerin toplumu çok karıştıracağı düşünüldüğü için bu keşif hâlâ saklı tutulur. "bir süre önce kayıp imparatorluk adaları bulundu ve sadece belli kişilerin bundan haberi oldu çünkü toplumu sarsacak bazı ilginç bilgiler vardı…"[514]

Diğer bir iktidar ise Osmanlı İmparatorluğu'dur. Zamanının önemli güçlerinden biri olan Osmanlı'nın askerleri ve yönetici konumunda olan padişahtan söz edilir. Padişah iktidar

[514] Canbaba, *Tılsım-ı Kudret*, 26

sahibi kişidir. Onun veliahttı Şehzade ve kolluk kuvvetleri olan Yeniçeriler iktidarının göstergeleri olarak yer alırlar. Ayrıca Emir-i Mukaddes Elçileri diye birilerinin varlığından söz edilir. Bu kişiler padişaha en yakın ve en gizli bilgileri bilenlerdir. Padişahın iktidar çatışmasına girdiği kişi ise Hak Arayan Ormanının iblisidir. Bu kadınla girdiği çatışmada güzeller güzeli ormanını kaybeden padişahın iktidarı orman için son bulur. Bu orman karanlığa teslim olur. Artık ormanda iktidar ve söz sahibi bu iblis kadındır. Oklarıyla kadına saldıran padişahın askerleri yani padişahın iktidar göstergeleri iblis kadının lanetiyle son bulurlar.

Büyülü iktidar göstergeleriyle günlük iktidar göstergelerinin bir arada sunulduğu *Tılsım-ı Kudret* romanının olay örgüsü içinde barındırdığı çeşitli iktidarlardan Işık Diyarı iktidarının kazanmasıyla son bulur.

Gündüz Öğüt'ün bir seri olarak yazdığı *Nehrin İki Yakası* ve *Aghartalı* ışık ve karanlığın mücadelesinin verildiği fantastik romanlarıdır. Kara Kral karanlığın gözle görünür hale gelmiş hali iken özgürlük savaşçıları ve İnce Dünya'nın sakinleri ışığı temsil ederler. Romanlar içerinde farklı dünyaların varlığından söz edilir. Bunlar İnce Dünya, Ara Dünya, Yeraltı Dünyası, üzerinde yaşanılan dünya/Kara Kral'ın yönettiği dünyadır. İnce dünya tamamen ışığa hizmet eder. Oranın sakinleri ışığın dağıtıcılarıdır, umut yayarlar. Yeraltı Dünyası bilgeliğin olduğu yerdir. Yeryüzüne ışık buradan yayılır. Ara Dünya iki diyarı birbirine bağlayan bir mekândır. Yeryüzü ise Kara Kral'ın yönetiminde olan, esaretin zalimliğin ve karanlığın hâkim olduğu yerdir.

Romanların geneline egemen olan birkaç iktidar vardır. İlk roman olan *Nehrin İki Yakası* kitabında baskıyla, zulümle ve korkuyla klanı yöneten Kara Reis vardır. Kural Uygulayıcılar ise bu yönetimin kontrol mekanizmaları olarak sürekli halkı denetleyen, cezaları uygulayan, yasaklara uymayanlara işkence edenlerdir. Detaylı anlatımda da görüldüğü gibi okuyucunun ve olay kişilerinin karşısında çıkan bazı mekânlar, kişiler, hissettirilen duygular ya da varlıklar Kara Reis'in görünürlüğünde karanlığı temsil ederler. Kara Reis de dâhil olmak üzere hepsi karanlık iktidarının görünüm biçimleridir. Kural Koyucular, Kara Reis, Kara Konsey karanlığın temsilcileri olan insanlardır. Bunların yönetiminde olan ve halkı esaret altında tutmalarını sağladıkları işkencelerin gerçekleştiği ceza mağarası, Lanet Kuyusu ise mekân olarak yer alırlar. Romanın olay örgüsü içinde yaşanan patlamalar Rehber Tanka ve Agharintay için karanlık iktidarın hatırlatıcılarıdır.

Nehrin İki Yakası romanında karanlığın karşısında yer alan ışık ise Agharintay'ın özgürlük kıvılcımı ile kendine yer bulur. Kuralları ve yasakları sorgulayan Agharintay esaretten kurtulmak istemesiyle karanlığın içine ışığın sızmasını sağlar. Agharintay ile beraber ışığın yolunda rehberler, rahibeler, Işık Elçiler vardır. Mekân olarak ışığın yeryüzüne sızdığı yerler anılır; gökyüzü kapıları, Işık Orman, Yeraltı Ülkesi ile bağlantı sağlayan yeryüzünde bulunan kapılar. Hepsi Işık iktidarına ya da kitapta geçen isimle Sonsuz Beyaz Ruh iktidarına hizmet ederler.

Serinin ikinci kitabı *Aghartalı* da ise tüm klanların asıl yöneticisi Kara Kral ortaya çıkar. Tüm kötülüğün, karanlığın, zulmün ve esaretin yayıcısı olarak zuhur eder. Onun tek başına varlığı bile karanlığın bir hatırlatıcıdır. Bu roman içinde de kişiler olarak Kural Uygulayıcılar, konsey üyeleri, Kural Koyucular, muhafızlar yer alır. Bunun yanında bu romanda bir savaş olduğu için bir ordu da vardır. Ordunun kurulması için Tagan toplantısı yapılır. Kuralların ve yasakların belirlendiği bu toplantının ilki karanlığın yeryüzüne yayılma başlangıcıdır. İkincisi yapılan bu toplantının amacı esaretin perçinlenmesi, isyancıların ölümüyle sonuçlanan özgürlük savaşının sonu olmasıdır. Ordunun içinde yer alan canavarlar ise savaş meydanında Kara Kral'ın gücünün sembolleridir. Davullar, ateşler, savaş şerbeti içirilmiş esirler de aynı anlamda var olurlar.

Aghartalı romanında ışığın, özgürlüğün temsilcileri olarak yer alan kişiler *Nehrin İki Yakası* romanıyla aynı olmakla beraber onlara özgürlük mücadelesi için klanlardan kaçanlar da katılır. Bu da ışığın ordusunu oluşturur. Işığın ordusunda yer alan önemli ögelerden biri de asalardır. Karanlığın Tagan toplantısının karşısında burada Halka yönetimi vardır. Halka yönetimi eşitiliği ve adaletin temsilcisi olarak ışık iktidarının göstergesi konumundadır.

Görüldüğü üzere iki romanda da var olan karanlık ve aydınlığın savaşı farklı isimlerle yer alır. Bu isimler değişse de iktidarlar arası mücadele bakidir. Onların mücadelesi gerçekleşirken okuyucu ve olay kişileri olay örgüsü içinde onlara ait göstergelerle karşılaşır ve onların varlıklarını hissederler.

Levent Mete'nin *Büyücüler, Rika'nın Beyninde* ve *Kadınlar Çağı* adlı üç fantastik romanı ele alınır. Bu fantastik romanların içinde iktidarın görünüm kazandığı ve göstergelerini okuyucu ve olay kişilerinin karşısına çıkarıp yaşamlarını düzenlediği en açık ve net romanı *Büyücüler*'dir. Bu diğerlerinde iktidar ve onun göstergelerinin yer almadığını söylemek değildir.

Büyücüler romanın üç iktidar yer alır. Bunlardan ikisi birlikte hareket etse de yazar, okuyucuyu kalıcı olanın büyücüler olduğuna inandırır. Taş Bina ve Büyücüler Meclis'i İmparatorluk ile iş birliği içindedir. İnsanlar Eşittir ülküsüyle hareket eden isyancılar/asiler iktidarının karşısında yer alırlar. İki iktidarın çatışması sırasında görünürlüğü artan göstergeler insanların yaşamını etkiler. Bu noktada anlaşıldığı üzere büyücüler, imparatorluk ve isyancılar olarak yaratılan evren üzerinde üç iktidar yer alır.

Roman bir yol hikâyesini anlatır ve karışık birlikteliğin hayatta kalmaya çalışan bireylerinin bir araya gelişi okuyucuya sunulur. Bu sunuluş esnasında iktidar göstergelerinin olay kişilerinin hayatlarını nasıl şekillendirdiği anlatılır. Tam olarak iktidarın insanların yaşamını nasıl düzenlediğine mercek tutulur. Romanda yer alan tüm iktidarların insanların yaşamına etkisini olay kişilerinin konuşmalarıyla okuyucu duyar.

İmparatorluk ve Taş Bina iktidarları isyancıların iktidarına karşı mücadelesinde göstergeleri bir arada yaşamı düzenler. Bunlar arasında askerler, hayalet askerler, büyü, ordu yer alır. Ayrıca İmparatorluğun yer aldığı kale ve Büyücüler Meclisi'nin yeri Taş Bina da büyüdışı iktidar göstergeleri arasındadır. Mekân ve nesnelerin dışında Magome adlı büyücünün görünümü de tek başına Taş Bina'yı temsil eder, ikisi bir bütünmüş gibi anılır. Romanın başkişilerinden olan Alita aracılığıyla okuyucu ve olay kişileri isyancılar iktidarıyla tanışır. Bu tanışma aracılığıyla iktidarın göstergeleri ortaya çıkar. Bunlar bir kara büyü niteliği taşıdığına inanılan İnsanlar Eşittir marşı ile yapılan konuşmalardır. Konuşmalar, iknalar ve bu yolda nefer olan kişiler büyüdışı göstergelerken taşıdığına inanılan nitelik nedeniyle marş büyülü göstergeler arasındadır.

Levent Mete *Rika'nın Beyninde* romanında ise farklı bir yol izler. Kurulan fantastik evren gezgin ruhların ziyaret ettiği beyinlerdir. Rika'nın Beyninde romanında yine bir duygunun iktidarı işlenir. Duygunun verdiği yetkiyle Rika iktidarın görünümde olarak hareket eder. İntihar ve öfke duygularının iktidarı ele geçirdiği Rika'nın beyninde Rika iki ruha bölünür.

Rika'nın babası isyancılardandır. Bilinen dünya üzerinde yapılan son keşif ile ikinci bir yaşam mümkündür ve ölmekte olan kişinin beyni fanusa kapatılabilir. Buna karşı olan isyancılar yıllardır mücadelelerini devlete karşı sürdürür. Yeryüzü üzerinde böyle bir iktidar çatışması yer alırken asıl kurgunun geçtiği kısımda ruhun merkezine yolculuk ve bu yolculuk sırasında Rika'nın iktidarında gezgin ruhların akıbeti yeniden düzenlenir. Rika'nın intihar fikri ufuktaki bir karartı olarak gözükür. Bu görünüm onu büyülü iktidar

göstergeleri arasına koyar. Rika'nın fikrini değiştireceğine inanıldığı sandık ve babasının ona verdiği bez bebek de büyülü iktidar göstergeleri arasındadır. Rika'nın beynin iki iktidar söz konusudur. İntihar fikrini arzulan Siyah Rika ve gezgin ruh babası önderliğinde kurulmuş ruhun merkezine yolculuk edip Beyaz Rika'nın kazanmasını sağlamak isteyen grubun iktidarıdır. Bez bebek ve sandığın varlıkları Beyaz Rika'nın kazanmasını isteyen grubun iktidar göstergeleridir. Karartı ise Siyah Rika'nın iktidarına aittir. Ruhun merkezine yolculuk esnasında grubun karşısına çıkan zorluklar ve mücadeleler Siyah Rika ile intiharın iktidarına ait büyülü göstergelerdir. Buna kum solucanları örnek verilebilir. Mücadele içinde Rika'nın babasının şifalı sıvı şişeleri ve diğer gezgin ruh olan Pepko'nun silahları grubun iktidarına ait göstergelerdir.

Kadınlar Çağı romanı ise Levent Mete'nin bugünün bir sorunu olan kadın cinayetlerinin dile getirildiği fantastik kurguya sahip romanıdır. Romandaki iktidar çatışması ataerkilliği savunan yeryüzü iktidarı ile Tanrıça Kibele arasındadır. Kadınların cinayetlerine dur demek isteyen Tanrıça Kibele ortaya çıkar. Onun iktidarının ortaya çıkışı iktidarının göstergeleri aracılığıyla gerçekleşir. Bu göstergelerin başlıca olanı Morpheus'tur. Bir neferi olarak Kibele'ye hizmet eder. Morpheus rüyalar aracılığıyla şiddet yanlısı erkekleri durdurma görevini üstlenir. Bunun için üç kişi kiralar. Hayatlarında zulme uğramış bu üç kişi rüyalar aracılığıyla hayalet forma kavuşur ve erkekleri durdurur. Bu sırada kargaşa yaşansa da cinayetler belli oranda azalır. İktidar gücünü göstermediğini düşündüğü için kolluk kuvvetleri olan polisleri devreye sokar. Yeryüzü iktidarının en belirgin büyüdışı göstergeleri polisler ve onların silahlarıdır. Kibele'nin saklandığı yerin istila edilesi sonucu hayaletler kaybolur. Kibele'nin büyülü iktidar göstergelerinin ortadan kalkması yeryüzü iktidarının kazandığını gösterir.

Mehmet Berk Yaltırık'ın *Yedikuleli Mansur* romanı iktidar konusunda bolca malzemeye sahip bir fantastik eserdir. Roman kabadayılık ve kabadayılar üzerine kaleme alınmış bir fantastik kurguya sahiptir. İki olay örgüsü içinde ilerleyen romanın bir tarafını ecinniler oluşturur. Romanda bireysel iktidar çatışmalarının başkalarının yaşamlarını nasıl etkilediği ortaya konur. Kara Şaban adlı kabadayı namı ve adının verdiği güçle İstanbul'u yönetir. Onun adına haraaç toplanır ve teslim edilir. Mansur adlı delikanlıdan öğrendiklerinden dolayı kendi iktidarının sallantıda olduğunu düşünür ve olaylara müdahale etmeye karar verir. Bir günlük bir zaman diliminde yaşanan olaylar Kara Şaban'ın yaptıklarıyla civarın hayatına etkileri ortaya konur. Aynı zamanda İstanbul'u ecinnilerden kurtarması başka bir iktidar mücadelesini okuyucu ve olay kişilerine

duyurur. Osmanlı Devleti'nin iktidarı ve onun göstergeleri de romanın arka planında yer alarak hem okuyucunun hem de olay kişilerinin gözlerinin önüne sürülür. Kadılar, yeniçeriler olay örgüsünün içinde yer alır. Kara Şaban'ın ecinnilerden İstanbul'u kurtarması sonucu Rüstem Paşa ile Lala Mustafa Paşa arasındaki iktidar ve konum savaşını öğrenir. Sadrazam Rüstem Paşa'nın sadaret mührü için İstanbul'u ecinni tehdidi altına sokup kendisi kurtarmayı planlar. Ancak Kara Şaban'ın müdahalesi sonucu amacına ulaşamaz. Bu noktada sadaret mührü Osmanlı Devleti'nin bir iktidar göstergesi olarak bireysel iktidar çatışmasının ana ögesi olur. Rüstem Paşa'nın iktidarını ortaya koymak için verdiği mücadelede kullandığı ecinniler, tılsımlar onun büyülü iktidar göstergeleridir.

Kara Şaban ve zorbalar arasındaki iktidar mücadelesinde Kara Şaban'ın gücünü ve iktidarının sınırlarını, insanların yaşamlarını nasıl etkilediğini ortaya koyduğu birtakım göstergeler yer alır. Kendisi bir zorba olsa da adaletli davranışlarıyla civarın desteğini alır. Kara Şaban'ın en önemli iktidar göstergeleri namı ve narasıdır. Attığı nara ile kendisini tanıtır ve tüm kapıların açılmasını sağlar, karşısında duranı korkutur. Yatağanı ile yaptığı mücadeleler de silahı olarak da bir iktidar göstergesi okuyucuya ve olay kişilerine gösterilir. Bunun yanında zorbaları ve delikanlıları nasıl etkilediğini gösteren kısa tespih vardır. Uzun tespihi çekip çevirmek zor olduğu için kısaltır ve bu ardından gelenlere örnek olur.

Yaltırık'ın *Yedikuleli Mansur* romanında bireysel iktidar çatışmaları yer alır. bu durumda ortaya konan göstergeler de ona göre şekillenir. Kabadayılık, zorbalık müessesinin halkı nasıl etkilediği ortaya konur. Bu etkilemeyi sağlayan büyülü ve büyüdışı iktidar göstergeleri çeşitli olaylarla okuyucuya ve olay kişilerine sunulur. İktidar olmaya çalışan taraflardan biri olan Gaddar Siyavuş'un Kara Şaban'ın yönetimi altındaki zincirli kahvehaneyi gasp etmesi iktidar göstergeleri ile ahaliye iktidar çatışmasının duyurulmasına iyi bir örnektir. Zincirli kahvehaneyi gasp eden Siyavuş zincirleri indirir, Kara Şaban'ın adamını sürer. Kendi adamını kahvehaneye baş olarak koyar ve söktüğü zincirlerin yerine hançer asar. Böylece iktidarın el değiştirme aşamasında olduğunu civar öğrenir.

Roman olay örgüsünün gidişatı gereği ve başkişisinin iktidar mücadelesi gereği büyüdışı iktidar göstergeleri bakımından daha zengindir. Büyülü iktidar göstergeleri daha azınlıkta olup olay örgüsünü az oranda besler.

Orkun Uçar'ın çalışma içinde incelenen iki romanı Habis Üçlemesi serisinin ilk iki romanıdır. Henüz üçüncü romanı gelmeyen bu seri tam doyuma ulaşmamış olsa da çalışmanın konusu bakımından incelenmeye değerdir. Tam olarak iktidar mücadelelerinin yer aldığı bu fantastik seri büyülü ve büyüdışı göstergeleri olay örgüsü içinde barındırır. Bilinen dünyanın beş yüz yıllık bir zaman diliminde büyüyle yeniden yaratılan Derzulya evreninde geçen romanların konusu iktidar çatışmaları arasında gelişir. Küçük iktidar çatışmaları yer alsa da asıl iktidarın her zaman Gri Tanrı/Sürgündeki/Habis olduğu bilinir. Henüz Derzulya'da olmayan bu iktidarın görünümü ve yöneticisi Janus'tur.

Serinin ilk romanı olan *Asi*'de Janus ve Gri Tanrı'ya karşı kurulan birliğin ilk adımları görülür. Sarp Janus ve Habis'e karşı kurulan birliğin başındaki eski Grihavaridir. Büyünün etkisiyle yenilenen Sarp'ı Gri Tanrı'yı yenecek güçte olan Elem bebek bir araya gelir. Başlangıçta Janus'un iktidar göstergelerinden olan Dejinlerin baş ve Elem'in babasıyla buluşup bir birlik haline gelirler. Sarp ve ekibi Gri Tanrı'nın iktidarının karşısında yer alan bir iktidar görünümüdür.

Genel olarak roman anılan dört iktidar vardır. Bunlardan ilki Gri Tanrı/Habis/Sürgündeki ve onun Derzulya'daki görünümü olan Janus'tur. Janus ve Habis'in iktidarı Derzulya'nın tek hâkimidir. Kurulan küçük iktidar ve yönetimlere karışılmasa da hepsinin itaat etmesi gereken tek güç Habis ve Janus'tur. Örümcek Tanrıça'nın diyarın da olanlar buna örnektir. Ayrıca bu durumun en önemli göstergesi, başkentte bulunan Janus'un tüm diyarlara Habis adına tapınak yaptırılmasını istemesidir. Habis tapınağı büyüdışı bir iktidar göstergesi olarak tüm diyarlara kendisi hatırlatması ve yaşamlarını şekillendirmesi dışında asıl gücün kendisinde olduğunu da gösterir. Bunun yanında büyüyle yaratılan ve kolluk kuvveti görevi gören Rebon ve Dejinler de büyülü iktidar göstergeleridir. Habis'in en güvenilir neferleri olan Grihavariler de birer büyülü iktidar göstergesidirler.

Habis iktidarının karşısında yer alan Sarp ve ekibi dışında bir de gittikçe büyümekte olan Derviş Mikael'in iktidarı söz konusudur. Habis'i yok etmek ve tek tanrılı dini yayıp kendisine itaat edilmesini sağlamak isteyen Derviş'in en belirgin iktidar göstergeleri ikna gücü ve elinde bulunan kitaptır. Bilginin ve söylemin iktidarıyla insanları kendi iktidarına çeker. Sabır Ülkesi ise iktidarının hüküm sürdüğü mekândır. Derviş Mikael'in asıl iktidarının sınırlarının genişlediği ve kendi kimliğini açıkladığı roman Derzulya serisinin ikinci kitabı *Sin – Sarı İstila*'dır. Serinin ikinci romanında Derviş'in Deccal olduğu ortaya çıkar ve bunu kendi iktidar göstergesi olan mühürle okuyucu ve olay kişisine duyurur. Sabır Ülkesi'ne yaptırdığı tapınağı ise büyüdışı iktidar göstergesidir.

Asi romanında sadece ayak sesleri duyulan, kendisini asıl ikinci roman *Sin – Sarı İstila* romanında ortaya koyan diğer bir iktidar ise Chiang imparatorluğuna aittir. Bu imparatorluk Janus'un ele geçiremediği tek yerdir. İki büyük iktidar biri olarak varlığını korur. Onun göstergeleri arasında üç cadı ve Ye-cüc ile Me-cüc adlı canavar ordusu yer alır. Bunlar büyülü iktidar göstergeleridir. İmparatorluğun ordusu ise askerî güç olarak büyüdışı iktidar göstergeleri arasındadır.

Sin – Sarı İstila romanının sonunda üçüncü romana hazırlık olarak başka bir iktidarın varlığına daha göz kırpılır. Romanın sonunda ortaya çıkan ve büyüye direnen robotlar ortaya atılan iktidarın göstergeleridir.

Osman Koca'nın *Kral Suban* romanında iki ana iktidar söz konusudur. Bilinen dünyayı ele geçirmek isteyen Kral Suban/Yılanadamlar ve aydınlık/kurtuluş iktidarıdır. Aydınlık/kurtuluş iktidarının görünümünü birkaç seçilmiş kişi oluşturur. Onlar dünyaya bırakılmış kara kitabın peşine düşürülerek dünyayı kurtarırlar. Onların karşısında büyüleriyle, güçleriyle ve boyutları arası bilgileriyle yılanadamlar ve Kral Suban yer alır. İktidar mücadelesindeki en önemli büyülü gösterge kara kitaptır. İnsanoğluna kendisini kötülükten ve yılanadamlardan koruması için bırakılan kitap önemli bir nesnedir.

Kral Suban'ın iktidarının büyülü ya da büyüdışı göstergeleri genellikle yılan motifine dayanır. Bilinen dünya üzerinde kendilerine hizmet eden, insan gücünü oluşturan neferleri camiye giremez ve s'leri belirgin olarak konuşurlar. Onların konuşmaların yer alan s'lerin durumu okuyucu ve olay kişileri için birer büyüdışı iktidar göstergesidir. Ancak neferlerin yılanlaşması büyülü iktidar göstergesidir. Yılanadamlarla ilgili bilgilerin yılan motifi taşıması bu motifi Kral Suban iktidarının göstergesi konumuna taşır.

Aydınlık/kurtuluş iktidarına gelindiğinde buranın neferlerinden Feyzullah Hoca büyülü iktidar göstergesi olarak yer alır ve kolluk kuvveti görür. Diğer neferler büyüdışı insanlardan oluştuğu için büyüdışı göstergelerdir. Feyzullah Hoca'nın silah olarak kullandığı misvak ve çizdiği daireler büyüdışı iktidar göstergesi olarak yer alsa da hocanın yaptığı büyüyle beraber büyülü gösterge konumuna geçerler. Betress'in günlüğü ise bilgilerin aktarıldığı bir nesne, cami ise mekân olarak yer alan iktidar göstergeleridir. Bir bilgi nesnesi olan dosyalar da büyüdışı iktidar göstergeleridir.

Romanın sonunda yapılan iktidar çatışması esnasında kullanılan büyü, büyülü silahlar temsil ettiği tarafa göre iktidar nesnesi olarak yer alırlar. Olayın sonunda Taşıyıcı göreviyle kalan Basrî iktidar mücadelesini aydınlık/kurtuluş iktidarının kazandığını

gösterir. Bir iktidar göstergesi hem olay kişilerine hem okuyucuya başarılı olan ve yaşamı etkilemeye devam edecek olan iktidarın varlığını duyurur.

Sadık Yemni'nin fantastik romanlarına gelindiğinde iktidar göstergelerinin çoğunlukla mekânlar üzerinde yoğunlaştığı görülür. *Muska* romanında büyülü iktidar göstergesi haline gelen mekân kuyudur. Yemni'nin ilk fantastik eseri olan *Muska* romanında görünen iki iktidar söz konusudur. Büyük iktidar çatışmalarının yanı sıra mikro bir iktidar çatışması gözükür. Yazarın fantastik romanlarının başkahramanı Sarp Sapmaz ve karşısındaki kötülüğün iktidarları söz konusudur. Romanın kötülük iktidarının görünümünü Kara Nesne adlı bir varlık sağlar. Mahallenin üst tarafında yaşayan yaşlı bir kadın görünümündeki bu varlığın gerçek kimliğini Sarp'ın anneannesi ve onun iki arkadaşı olan cadılar görür. sezgileri çok güçlü olup farklı alemlerle irtibata geçebilen bu kişiler iyilik iktidarını oluştururlar. Kara Nesne'nin bir efendisi olduğunu ve kötülük yapmak için yeryüzünde bulunduğunu okuyucu romanın sonunda öğrenir. Bunun için kuyuya kuluçkaya yatacak Kara Nesne'yi ve onun yaydığı kötülük iktidarını Sarp ve ekibi durdurur. Sarp ve ekibi iyilik iktidarının neferleri olarak sunulurlar. Kara Nesne'nin görünümünde vücut bulan karanlık iktidarın büyülü göstergeleri arasında sabun büyüsü, ayna ve kuyu yer alır. Ayrıca Ayten aracılığıyla da başka büyüler ortaya çıkar. Sarp'ın ve ekibinin dâhil olduğu aydınlık iktidarın göstergeleri arasında fal bakmak, kurşun dökmek, anahtar büyüsü, fincanlar yer alır. En önemli büyülü iktidar göstergesi ise Sarp'ın taktığı muskadır. Karanlığın yok olmasını ve karanlık iktidarın ortadan kalmasını sağlayan büyülü iktidar göstergesidir. Büyülü iktidar göstergeleri arasında kuyu ve ayna her iki iktidarında kullandığı el değiştiren büyülü göstergelerdir.

Öte Yer romanında aydınlık/iyilik iktidarın görünümü yine Sarp Sapmaz'dır. Sadece bu romanda aydınlık iktidara hizmet eden yeryüzü iktidar göstergelerinde CIA de yer alır. CIA bağlı adamlardan birinin olayların içinde yer alması okuyucu ve olay kişilerine bilinen dünyanın iktidarını da hatırlatır.

Öte Yer romanı çoğu fantastik romanda işlenen iktidar çatışmasının bir ayağı olan "dünyanın efendisi olma" fikrini taşımaz. Tam anlamıyla bir mikro iktidar çatışması yer alır. Ölü bir ruh, hortlak olarak bilinen âlem olan BİR adlı evrende Y adlıyla Oya'nın üstünde iktidar sahibi olur. Oya'nın tüm yaşamını ve bedenini kontrol eder. On altı yaşında olan Oya fiziksel gelişimini tamamlayamaz ve bu durum Y'nin Oya üzerinde kurduğu iktidarın bedeni üzerinde söz hakkına sahip olmasına örnektir. Oya'nın edindiği arkadaşlarına da karar vererek onun yaşamını düzenler. Y'nin iktidarının büyülü

göstergelerinde en açık ve net olanı bıraktığı anlaşma kâğıdıdır. Sezgileri güçlü olan Sarp, âlem İKİ olarak bilinen ölüler âlemine Y'yi gönderip Oya'yı kurtarır. Bunu iktidarın göstergelerinden biri olan söylemin gücüyle halleder.

Sadık Yemni'nin *Öte Yer* romanında da iktidarın göstergesi olarak mekân kullanılır. Y adlı hortlağın ve ailesinin yaşadıkları, Y'nin iktidarına son verildiği ev bir büyülü iktidar göstergesi olarak Y'nin iktidarına hizmet eder. Evin ortadan kalkması Y'nin iktidarının son bulduğunun göstergelerinden biri olur. Diğeri ise Oya'nın bedenen gelişmeye başlamasıdır.

Yatır romanı ise iktidar göstergelerinin mekânda buluştuğu bir romandır. Hızır Arif adıyla bilinen dünya üzerinde bir büyücü olarak bilinen ceanin iktidarı ile Sarp'ın iyilik/kurtuluş iktidarı adına verdiği mücadele yer alır. Hızır Arif bir cean olarak ölümsüzlüğü arzu eder. Bunu da inşa ettirdiği ev sayesinde gerçekleştirir. Onun iktidarını devam ettirdiği ve civarda yaşayan insanların yaşamanı düzenliğinin en önemli iktidar göstergesi yatırlı ev, yatır, bodrum ve bodrumda bulunan gül desenli taştır.

Sarp bu ceanin iktidarını, ceani Muska romanında görülen kuyuya götürerek gerçekleştirir. İki iktidara ait en önemli büyülü iktidar göstergeleri mekânlardır. Cean/Hızır Arif'in iktidarının ortadan kalmasıyla ev de önemini ve gücünü yitirir.

Saygın Ersin'in bugüne kadar yayımladığı üç kitaptan oluşan bu seri zengin olay örgülerine sahip, büyüyle bilinenin bir araya getirildiği bir fantastik seridir. Lokman Hekim'in kurduğu kötülükle, karanlıkla savaşacak Yedi Kartal Ocağı'nın olay örgüsünü fantastik yaratıklar, büyü, öte diyarlar, sanat sahibi ustalar ve hatunlar, iyiliğin ordusunu oluşturan Solaklar, Yörükler ve diğerleri oluşturur. İyiliğin karşısında çıkan üç isim yer alır: Sakafi, Kamer ve Kabbath. İlk iki romanın esas kötüsü olarak görülen bir başka örgüt vardır: Alamut. Ocak ve karşısındaki kötülük bakımından iki ana iktidardan söz edilebilir. Çalışmanın konusu bakımından romanlar olay örgüleriyle beraber incelenirken bu iki ana iktidarın göstergeleri belirtilir.

Zülfikar'ın Hükmü adlı ilk romanın başında yazar okuyucuya anlatacaklarına dair bir zemin hazırlamak amacıyla Rivayetler bölümünü yazar. Bu bölümün dili efsane anlatımı şeklindedir. Bu anlatım tarzıyla, kullandığı üslupla yazar okuyucusu karşısında bir iktidar oluşturur. Okuyucunun ilk karşılaştığı iktidar göstergesi yazarın kendisine aittir.

İlk iki roman olan *Zülfikar'ın Hükmü* ve *Erbain Fırtınası* olay örgüsü bütünlüğüne sahip ve konusu ikinci romanın sonunda bitirilmiş durumdadır. Burada Yedi Kartal Ocağı'nın

karşısında Alamut Tarikatı yer alır. Direk ocağa açılmış bir savaş, ocağı bitirme planı görülür. Bu yüzden her iki iktidarın göstergeleri yer alır. *Zülfikar'ın Hükmü*, okuyucu için hem olay kişileri tanıtan hem fantastik ögeleri veren bir roman niteliğindedir. Konunun devamlılığını sağlayan *Erbain Fırtınası* ise olay örgüsüne açıklık ve bir son getirir. Bu iki romanda okuyucunun ve olay kişilerinin karşılaştıkları iktidar göstergeleri yoğunluk olarak Yedi Kartal Ocağı'na aittir.

Ocağın kartallarının sahip oldukları ayrı ayrı sanatları ve onları kullanımları, romanın olay örgüsündeki çatışma sahnelerinde okuyucuya ve olay kişilerine sunulur. Niran Hatun'un alevleri, İlyas Usta'nın suya hâkimiyeti, Salih Usta'nın toprağı sallanmaları, İdris Usta'nın bitkileri yönetmesi, Bengi Hatun'un vücut üzerindeki ve Elif Hatun'un zihin üzerindeki hâkimiyeti birer iktidar göstergesidir. Lokman Hekim'in kurduğu ocağı temsil ederler. Seyahat sanatlarını şevkle kullanmaları sonucunda artlarında farklı renkte birer pırıltı bırakırlar. Kırmızı pırıltıyla yok olan Niran Hatun okuyucuya ve olay kişileri ocağın varlığını hatırlatır. Ayrıca kartal motifi de ocak için oldukça önemlidir. Kartallı yüzükleri ve sancakları vardır. Lokman Hekim'in onlara bahşettiği kartala dönüşebilme ise özel bir hediyedir. Lokman Hekim'in hatırlatıcı ise laledir. Ocağın en önemli iktidar göstergesi olan madalyonları lale etrafında yer alan yedi kartaldan oluşur. Yedi kartal, yedi iksir reçetesi ve yedi emin ocağın iktidar göstergeleridir. Her ustanın kendine ait silahı da çatışma esnasında ocağın iktidar göstergesi olarak ortaya çıkar. Salih Usta'nın yatağanı, İdris Usta'nın altı patları, Bengi Hatun'un fildişi kabzalı kısa kılıcı, İlyas Usta'nın gürzü, Niran Hatun Cengiz; Akbora'nın Efendisi adlı kısa, kabzalı kılıcı ve Behruz Usta'nın mızrağıdır. Aynı zamanda yekalaz taşı çevresindeki tüm elektronik aletleri susturması için ustalar tarafından bileklerinde taşınan, kullanıldığında mavi-yeşil duman çıkaran önemli birer iktidar göstergesidir. Tüm elektronik sustuğunda ocağın orada olduğunu hatırlatarak ocağın iktidarına hizmet eder.

Yedi Kartal Ocağı'nın yanında olan bazı koruyucu kolluk kuvvetleri yer alır. Ocağın iktidarını kabul eden bu kolluk kuvvetlerinin başında Solaklar ve Yörükler gelir. Yörükler Akdeniz bölgesinde bulunan kapıların koruyucularıdır. Solaklar ise İstanbul'da ocağın yanındadır. Çatışma meydanın ok kullanımı Solaklar'ın mikro iktidarına hizmet eder. Kullandıkları tatar yayı önemli bir iktidar göstergesidir.

Yeryüzündeki dengeyi koruyan, iyiliğin/aydınlığın yanında yer alan Yedi Kartal Ocağı böylece iyiliğin/aydınlığın birliğinin lideri, iktidarda söz sahibidir. Okuyucu ve olay kişileri bunu ilk ve en önemli sahne olarak Ocak İstişaresi'nde görür. Ocak toplanır,

kararlar alır ve âleme duyulur. Bu iktidarın kendilerinde olduğunu göstermeleri açısından önemlidir. Böylece Ocak İstişaresi de önemli bir iktidar göstergesi olarak okuyucunun karşısına çıkar.

Yazar, romanların içinde bir de 12. Daire'yi kurar. Bilim dışı varlıklarla devletin ilgilendiği birim. Bu birim her ne kadar bağımsız olarak bilim dışı varlıkların kötüleriyle savaşsa da ocağa bağlıdır. Ancak kendi içlerinde kullandıkları kodlama sistemi onların bir iktidar göstergesi olarak yer alır. Bilim dışı varlık ve bilim dışı durum olarak nitelendirmeler de 12. Daire'ye ait bir kullanım şeklidir. BDG on birinci düzey ya da altıncı düzey, A Tipi Dİ, Tip 1 BDN şeklinde yapılan kodlamalar subayların durumları kavraması için geliştirilmiş, 12. Daire'yi temsil eden göstergelerdir. Dİ dönüştürülmüş insanı yani Gecelileri temsil eder, Tip 1 BDN muska, iksir gibi büyülü nesneler için kullanılır. Ankara da tamamen onlara aittir. Ocağın Ankara'ya gelebilmeleri için 12. Daire subaylarında davet almaları gerekir.

Zülfikar'ın Hükmü ve *Erbain Fırtınası* romanlarında Topkapı Sarayı'nın deposundan çalınan Zülfikar'ın ise kendine ait yüce bir iktidarı vardır. Kelam Bölen olarak anılan bu kılıç büyüyü durdurur. Hiçbir sanat yanında işlemez. Zülfikar'ın kitabı ve Kütüphane-i Arifan ise Zülfikar sayesinde okuyucunun tanık olduğu nesneler ve yerlerdir.

Bu iki romanın kötüsü, karanlığın yayıcı olarak ortaya çıkan Alamut Tarikatı ise uyuşturucu ve silah kaçakçısı tarikat mensuplarının sonsuz yaşamı bulmak umuduyla ocağa yaptıkları saldırılar ile okuyucunun ve olay kişilerinin karşılarına çıkarlar. Onların iktidar göstergeleri ise ölmeye ve öldürmeye hazır fedaileri, tarikatın öğretilerini yayan dailer ve kırmızı kartallı bayraklarıdır. Büyük İmam, Seyyid lakabıyla Avukat Behzat Taner ve Bekir lakabıyla Behram tarikatın öncüleridir. Ancak romanlarda asıl kötülük sahipleri ve yayıcıları olarak Sakafi, Kamer-i Hail ve Kabbath anılır.

Bu üç kötülüğün yayıcı ile esas olarak yayınlanan üçüncü romanda, Ateş ve Bedel romanında okuyucu karşılaşır. Bunlar iki cihanında efendisi olmak için kapılara yürürler. Ateş Diyar'ını ve Toprak Diyarı'nı ele geçirmek amacıyla kötülüklerini, iktidar savaşlarını iki diyara da yayarlar. Toprak diyarı olan yeryüzünde iyiliğin yayında yer alan ve mücadele eden 12. Daire ve Elif Hatun ile üç sanatlı kardeşi yer alır. Niran Hatun, İdris Usta, Salih Usta, Bengi Hatun ve İlyas Usta kapıdan geçerek Ateş Diyarı'na giderler. Öte Diyar'a geçen ustalar buradaki hanedanların iktidar göstergeleriyle karşılaşırlar. Böylece hem olay kişileri hem de okuyucu farklı iktidarlarla tanışmış olur.

Onların iktidar göstergeleri olay örgüsü içinde detaylı olarak okuyucunun ve olay kişilerinin karşılarına nasıl çıktıkları verilmiştir. Bu verilen göstergeler içinde sancaklar, binek hayvanları, sanat broşları ve kullandıkları ateş dili yer alır. Her haneden sanatıyla dönüştürdüğü binek hayvanına sahiptir. Mesela Kapı-Kale'nin binek hayvanı dönüştürülmüş kanatlı kurtlardır. Ayrıca kurt motifini birçok yerde kullanır. Kurt motifli asanın Kapı-Kale'nin hükümdarı tarafından kullanılması okuyucu ve olay kişileri için birer iktidar göstergesi olarak var olur. Kapı-Kale'nin üniforma, hırka ve hanedan rengi gök grisidir. Aynı şekilde Sagmarra sarı rengi kullanır ve onların binek hayvanları dönüştürülmüş aslanlardır. Areşmarra'nın kullanma hakkını kaybettiği ama sonradan elde ettiği kırmızı hırkaları ve dönüştürülmüş kaplanları birer iktidar göstergesidir. Ereşmar'ın dev tavus kuşları, Asildamma'nın beyaz gelincikleri, Tuvvu'nun siyah kanatlı atları, İlal Abba'nın martıları, Atarmarra'nın lacivert kanatlı boğaları buna örnektir. Okuyucu ve olay kişilerinin karşılaştıkları her nesne, hayvan veya renk temsil ettikleri hanedan için birer iktidar göstergesine dönüşür.

Bunların dışında yazarın romanlarda öyküsünü oluşturduğu, olay örgüsüne katkı sağlayan Geceliler de yer alır. Kanla beslenen, gün ışığından mahrum ve sonsuz yaşama sahip olan bu Geceliler kendi içlerinde bir iktidara sahiptir. Yedi ayrı soya sahip olan Geceliler kendi içlerinde bir iktidara sahip olsalar da hesap günü geldiğinde bunu ocağa verirler. Kadın soyu ikiz kardeşe inanan Geceli soyları Şebhun – en lanetliler, sapkınlar – Rebii, Harifi, Şefvi ve Nesl-i Leyla'da oluşur. En asil soy Nesl-i Leyla'ya aittir. Erkek kardeş soyuna inananlar Hunhan ve Gölgelilerdir.

Saygın Ersin kaleme aldığı bu üç romanlar tezin konusunu bakımından oldukça fazla malzemeler ortaya koyar. İlgi çekici konusu, verilen iktidar mücadelesi, Yedi Kartal Ocağı'nın varlığıyla sağlanmaya çalışılan denge açısında okuyucunun açıkça görebildiği aydınlık ve karanlık mücadelesinin yer aldığı bu romanlar da farklı iktidar göstergeleri bu şekilde ele alınır.

Çalışma içinde incelenen romanların çoğunluğunda görülen iktidarlar iyilik ve kötülük, aydınlık ve karanlık iktidarlarıdır. Bunların görünümleri, vücut bulmuş halleri bilinen dünya ya da yaratılan evrende okuyucu ve olay kişilerinin sunulur. Sunulan büyük küçük tüm iktidarların yaşam/olay örgüsü içinde etkileri bulunur. Olay kişilerinin seçimlerini ve olay örgüsünün gidişatını etkileyen iktidarlar bunu kendilerine ait iktidar göstergeleriyle düzenlerler. Bu iktidar göstergeleri Althusser'in adlandırdığı şekliyle bazen devletin

aygıtları olarak baskıcı unsurlardan oluşur. Bazen ise devletin ideolojik aygıtları olarak öznenin/olay kişilerinin olay örgüsü içinde seçimlerini etkiler.

Fantastik romanların incelemelerinde de görüldüğü gibi iktidar göstergeleri olay kişilerinin karşısında büyülü ya da büyüdışı olarak çıkarlar. Büyülü göstergeleri temsil ettikleri iktidara göre karanlık ya da aydınlık büyüye maruz kalan nesne, kişi ya da mekânlardır. Büyüdışı iktidar göstergeleri çoğunlukla günlük yaşamın içinde de yer alan bayrak, arma, kılıç, büyüdışı silah, sancak gibi nesnelerden oluşur. Büyülü göstergeler daha çeşitlidir. Romanlar içinde tılsımlı bir kitap, söz, muska, madalyon yer alabilir. Bu ögeler olay kişilerinin olay örgüsü içinde var oluşlarına yön verir.

İncelenen romanlar doğrultusunda seri şekilde tasarlanan ve yeni bir evrenin yaratıldığı romanlar daha çok iktidar göstergesini okuyucu ve olay kişilerine sunarlar. Bu kitap sayısının fazlalığıyla açıklanabileceği düşünülse de yeni bir evren yaratan yazar orada var etmeye çalıştığı iktidarın etkilerini okuyucusuna ve olay kişilerine duyurmak için daha fazla büyüdışı ve büyülü iktidar göstergesi üretir. Barış Müstecaplıoğlu'nun yarattığı evrenleri okuyucusuna aktarmak için yaptıkları bu duruma örnektir.

Bunun dışında fantastik yazarların çoğunluğunun büyülü göstergelerden birini iktidarın duyurusu için genellikle daha ön plana çıkardığı görülür. Barış Müstecaplıoğlu'nun Perg Efsaneleri serisi için bu tılsım, Şamanlar Diyarı serisi için parşömen, Saygın Ersin'in Yedi Kartal Efsaneleri için emanetler, Göktuğ Canbaba'nın *Tılsım-ı Kudret* romanında muska, Burak Eldem'in *Seni Tılsımlar Korur* romanında yedi tablet/İnnidima Kitabı, Osman Koca'nın Kral Suban'ında kara kitaptır. Orkun Uçar Habis Üçlemesi serisinde bir nesneyi büyülü gösterge olarak var etmek yerine kişiyi tercih eder ve Elem'i kullanır. Sadık Yemni'nin romanlarında en önemli büyülü iktidar göstergeleri mekânlardır. *Muska* romanında kuyu, *Öte Yer* romanında ev, *Yatır* romanında ise yatırlı ev, yatır ve bodrumdur. Bu noktada akla Tolkien'in *Yüzükleri Efendisi* serisi gelebilir. Çünkü bu seri boyunca en önemli büyülü iktidar göstergesini ve hatta iktidar çatışmasının başlangıcının yüzük olduğu görülür.

Barış Müstecaplıoğlu'nun *Ahtapotun Rüyası*, Berrak Yurdakul'un *Konuşmayan Tavus Kuşu Camio* ve Levent Mete'nin *Rika'nın Beyninde* romanlarına bakıldığında ise bir duygunun iktidarı ele geçirişi görülür. Bunun sonucunda ortaya çıkan göstergeler çoğunlukla büyülü iktidar göstergeleridir. Bunun nedeni de yaratılan evren tamamen büyülü ortama sahiptir. Ortaya çıkan çatışma ise romanların başkahramanlarının içinde

yaşattığı aydınlık ve karanlık iktidarların çatışmasıdır. Bunun fantastik dünya edebiyatı üzerinde görülen örneği olarak Ursula K. Le Guin'in Yerdeniz Büyücüsü serisi verilebilir. Bu serinin ilk kitabı olan *Yerdeniz Büyücüsü* romanının başkahramanı kibri doğrultusunda ete kemiğe bürünen karanlıkla mücadele etmek zorunda kalır.

Büyülü ve büyüdışı iktidar göstergelerinin yanı sıra fantastik romanlar da kurgu dışında yer alan yazarın iktidarına ait göstergeler de mevcuttur. Bu göstergeler okuyucu için vardır. Okuyucunun okuma serüvenini şekillendiren bu göstergeler harita, dipnot, açıklama/inandırma yazısı şeklinde yer alabilir. Her fantastik yazarının bu yöntemi kullandığı görülmese de tercih eden yazar sayısı incelemede de görüldüğü üzere az değildir. Barış Müstecaplıoğlu Perg Efsaneleri ve Şamanlar Diyarı serilerinder, Alp Aras *Büyülü Kıtalar Efsaneleri – Elf Kanı* romanında Orkun Uçar'ın *Asi* ve *Sin – Sarı* İstila romanlarında yazar iktidarına dair harita göstergesi yer alır. Göktuğ Canbaba *Ozanın Şarkısı* romanın harita göstergesini ve dipnot göstergesini kullanırken Mehmet Berk Yaltırık *Yedikuleli Mansur* romanında sadece dipnot göstergesini kullanır. Burak Eldem *Seni Tılsımlar Korur*, Göktuğ Canbaba *Tılsım-ı Kudret*, Osman Koca *Kral Suban*, Saygın Ersin Yedi Kartal Efsanesinin ilk kitabı *Zülfikar'ın Hükmü* romanlarında açıklama yazı göstergesini kullanır.

Çalışmanın bütününe bakıldığında iktidarın tanımı ve göstergelerin etkileri üzerinde girişte açıklama yapılır. Ardından fantastik romanın sınırları belirlenir ve incelenmesi planlanan romanlar seçilir. Bu romanlarda tespit edilen göstergeler büyüye maruz kalıp kalmamalarına göre sınıflandırılır. Üç ana başlık altında büyülü iktidar göstergeleri, büyüdışı iktidar göstergeleri, yazar iktidarına dair iktidar göstergeleri olarak tüm göstergeler incelenir. Aydınlık ya da karanlık büyüye maruz kalan göstergeler ve büyüdışı ayrı ayrı ele alınıp hangi romanlarda yer aldıkları tespit edilir. Tüm bulgular doğrultusunda sonuçta elde edilen göstergelerin görevleri verilir. Yazarların romanları ve serileri birlikte ele alınarak görevi gereği hangi göstergelerin yer aldığı verilerek bir sonuca bağlanır.

Çalışmanın bulgularından yola çıkılarak günlük hayat içinde insanların ve canlıların yaşamında ve bedenlerinde sınırlar çizen iktidarların yazarların elinden çıkan fantastik romanlarda da kendilerine yer bulabildikleri görülür. İktidarların göstergeleri/aygıtları/dispositifleri olarak adlandırılan bu yönlendiriciler olay örgüsü içinde olay kişilerinin seçimlerini ve var oluşlarını etkilerler. Tespiti sağlanan

göstergelerle ile ilerleyen zamanlarda kullanım alanlarının istatiksel çalışması, nesne-mekân-kişi ayrımları adına istatiksel oranlamalar çalışılabilir.

KAYNAKÇA

Romanlar

Aras, Alp. *Elf Kanı*, İstanbul: Seyyah Kitap, 2005.

Canbaba, Göktuğ. *Ozanın Şarkısı*, Ankara: Ankira Yayınları, 2007.

Canbaba, Göktuğ. *Tılsım-ı Kudret*. İstanbul: İthaki Yayınları, 2017.

Çongarlı, Ahmet Aziz. *Yılankayası*, Ankara: Akçağ Yayınları, 2006.

Eldem, Burak. *Seni Tılsımlar Korur*, İstanbul: İnkılap Yayınları, 2004.

Ersin, Saygın, *Yedi Kartal Efsanesi 1. Kitap Zülfikar'ın Hükmü*, İstanbul: April Yayınları, 2024.

Ersin, Saygın, *Yedi Kartal Efsanesi 2. Kitap Erbain Fırtınası*, İstanbul: April Yayınları, 2024.

Ersin, Saygın, *Yedi Kartal Efsanesi 3. Kitap Ateş ve Bedel*, İstanbul: April Yayınları, 2023.

Guin, Ursula K. Le. *Kadınlar, Rüyalar, Ejderhalar*. İstanbul: Metis Yayınları, 2022.

Koca, Osman. *Kral Suban*. İstanbul: Beyan Yayınları, 2003.

Müstecaplıoğlu, Barış. *Ahtapotun Rüyası*. İstanbul: Doğan Egmont Yayınları, 2021.

Müstecaplıoğlu, Barış. *Bataklık Ülke*. İstanbul: İthaki Yayınları, 2013.

Müstecaplıoğlu, Barış. *Keşifler Zamanı*. İstanbul: İthaki Yayınları, 2013.

Müstecaplıoğlu, Barış. *Korkak ve Canavar*. İstanbul: İthaki Yayınları, 2013.

Müstecaplıoğlu, Barış. *Merderan'ın Sırrı*. İstanbul: İthaki Yayınları, 2013.

Müstecaplıoğlu, Barış. *Özgürlük Uğruna*. İstanbul: İthaki Yayınları, 2014.

Müstecaplıoğlu, Barış. *Şamanlar Diyarı*. İstanbul: İthaki Yayınları, 2012.

Müstecaplıoğlu, Barış. *Tanrıların Alfabesi*. İstanbul: İthaki Yayınları, 2013.

Öğüt, Gündüz. *Nehrin İki Yakası II – Aghartalı*, İstanbul: Yitik Ülke Yayınları, 2018.

Öğüt, Gündüz. *Nehrin İki Yakası*, İstanbul: Yitik Ülke Yayınları, 2020.

Uçar, Orkun. *Asi*, İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi, 2005.

Uçar, Orkun. *Sarı – Sarı İstila*, İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi, 2013.

Yaltırık, *Yedikuleli Mansur*, İstanbul: İthaki Yayınları, 2019.

Yemni, Sadık. *Muska*. İstanbul: Metis Yayınları, 1996.

Yemni, Sadık. *Öte Yer*. İstanbul: Metis Yayınları, 1997.

Yemni, Sadık. *Yatır*. İstanbul: Everest Yayınları, 2005.

Yurdakul, Berrak. *Konuşmayan Tavus Kuşu*, İstanbul: Destek Yayınları, 2024.

İncelenen Kaynaklar

"Fantastik" son güncel erişim 14 Nisan, 2025), https://sozluk.gov.tr/

"İktidar" son güncelleme 14 Nisan, 2025, iktidar - Nişanyan Sözlük

"İktidar" son güncelleme 14 Nisan, 2025, http://lugatim.com/s/%C4%B0KT%C4%B0DAR

Acemoğlu, Daron ve Johnson, Simon. *İktidar ve Teknoloji Bin Yıllık Mücadele*. İstanbul: Doğan Yayınları, 2023.

Aka Erdem, Nilüfer. "Özne-İktidar İlişkisi Bağlamında Alev Alatlı'nın Romanlarının İncelenmesi". Doktora tezi, Ardahan Üniversitesi, 2016.

Akal, Cemal Bali. *İktidarın Üç Yüzü*. Ankara: Dost Kitabevi Yayınları, 1998.

Akay, Ali. *Michel Foucault'da İktidar ve Direnme Odakları*. Ankara: Doğu Batı Yayınları, 2016.

Akdoğan, Yalçın. *Görsel İktidar*. İstanbul: İnsan Yayınları, 1995.

Akkoyun, Tülay. *Ütopya/Distopya Batı ve Türk Romanlarından Örneklerle Bir Karşılaştırmalı Edebiyat Çalışması*. Ankara: Kurgu Kültür Merkezi Yayınları, 2016.

Akoğlu, Nurullah. "Erdal Öz'ün Eserlerinde İktidar ve Yabancılaşma". Yüksek Lisans tezi, Düzce Üniversitesi, 2020.

Aksoy, Evrim G. "Oya Baydar'ın Eserlerinde Kadın ve İktidar İlişkisi". Yüksek Lisans tezi, Ege Üniversitesi, 2019.

Aktaş, Cihan. *İktidar Parantezi Kadın, Dil, Kimlik*. İstanbul: İz Yayıncılık, 2011.

Altundağ, Nusret. "İdeolojilerde İktidar-Mekân İlişkisi" Yüksek Lisans tezi, İnönü Üniversitesi, 2020.

Arsan, Esra ve Çoban, Savaş. *Medya ve İktidar Hegemonya, Statüko, Direniş*. İstanbul: Evrensel Basım Yayın, 2014.

Arslan, Serhat. "Foucault, Hardt Ve Negri'de İktidar Direniş ve Öznellik". Doktora tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, 2020.

Artun, Ali. *Sanatın İktidarı 1917 Devrimi, Avangard Sanat ve Müzecilik*. İstanbul: İletişim Yayınları, 2016.

Aslan Ayar, Pelin. *Türkçe Edebiyatta Varla Yok Arası Bir Tür Fantastik Roman (1876-1960)*. İstanbul: İletişim Yayınları, 2018.

Aslan, Sümeyye Güllü. "Harry Potter Serisinde İktidarın Foucaultçu Bir Okuması: Türcülük Ve Kana Bağlı Ayrımcılık" Yüksek Lisans tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, 2018.

Atik, Egem. "Sevgi Soysal'ın Romanlarında Özne ve İktidar". Yüksek Lisans tezi, Boğaziçi Üniversitesi, 2014.

Avcı, Yasin ve Saygılı, Rukiye. "Gramşiyan Hegemonyanın Yeniden Üretiminde Bir Burjuva Bilim Dalı Olarak Uluslararası İlişkiler Disiplini", *KMÜ Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi* 26(47), (2024): 1281-1303.

Ayanoğlu, Bedia. "Modern Distopik Romanlarda İktidar Ve İnsan İlişkileri Açısından Beden Ve Beden Politikası". Yüksek Lisans tezi, Yaşar Üniversitesi, 2020.

Aydın, U. Uraz. *Sihir ve Ütopya Tolkien'in Yüzüklerin Efendisi'nde Romantik Eleştiri*, İstanbul: Versus Kitap, 2008.

Aydemir, Abdullatif. "Gülten Dayıoğlu'nun Romanlarının Çocuk ve Gençlik Edebiyatı ve Fantastik Bilim Kurgu Türü Bakımından İncelenmesi", Yüksek Lisans tezi, Atatürk Üniversitesi, 2011.

Barthold, Vasilij Vladimiroviç. *İslam'da İktidarın Serüveni Halife ve Sultan*. İstanbul: Yeditepe Yayınevi, 2006.

Baudou, Jacques. *Bilim-Kurgu*. Ankara: Dost Kitabevi Yayınları, 2005.

Bezel, Nail. *Yeryüzü Cennetleri Kurmak Ütopyalardan Seçmeler*. İstanbul: Say Kitap, 1984.

Becermen, Metin. "Michel Foucault'da İktidar Sorunu" *Doğu Batı Dergisi,* sy.69, (2014): 239-263.

Birkiye, Atilla. *Yapısalcılığın Eleştirisine Doğru*, İstanbul: Varlık Yayınları, 1984.

Bora, Aksu ve Dede, Kadir. *Ütopyalar*. İstanbul: İletişim Yayınları, 2018.

Bozkurt, Serap D. "Sarah Kane'in Biasted, Phaedra's Love ve Cleansed'te Foucault'cu Delilik, Cinsellik ve İktidar Kavramları" Yüksek Lisans tezi. Kocaeli Üniversitesi, 2019.

Butler, Judith. *İktidarın Psişik Yaşamı Tabiyet Üzerine Teoriler*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2005.

Canetti, Elias. *Kitle ve İktidar*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2021.

Castells, Manuel. *Kent, Sınıf, İktidar*. Ankara: Phoenix Yayınevi, 2017.

Chomsky, Noam. *İktidarı Anlamak.* edt. Peter R. Mitchell ve John Schoeffel. İstanbul: Bgst Yayınları, 2012.

Connell, R. W. *Toplumsal Cinsiyet ve İktidar Toplum, Kişi ve Cinsel Politika*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 1998.

Çankaya, Tuğçe. "Şövalye Romansı Ve Modern Fantastik Edebiyatın Yapısalcı ve Yapıbozucu Çözümlemesi" Doktora tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, 2015.

Çetinkaya, Tuğçe. "Toplumsal Cinsiyeti, Doğayı ve İktidarı Birlikte Düşünmek: Ekofeminist Bir Duruş Kuramı Umudu". Yüksek Lisans tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, 2019.

Çevikbaş, Sebahattin. "Yapısalcılık Üzerine" *Felsefe Dünyası* 35, (2002/1): 137-151.

Darende, Ebru. "Füruzan'ın Roman ve Öykülerinde Özneyi Kuran İktidar İlişkileri". Yüksek Lisans tezi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, 2021.

Dazai, Osamu. *Yeşil Bambu ve Diğer Fantastik Öyküler.* İstanbul: İthaki Yayınları, 2019.

Dede, Ebru. "Postyapısalcı Argümanlar Ekseninde Özne Ve İktidar İlişkisi Bağlamında Bir Kimlik Olarak Sanatçı" Doktora tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, 2018.

Demirtaş, Erdem. *Ortadoğu'da Devlet ve İktidar Otoriter Rejimler Üzerine Bir İnceleme*. İstanbul: Metis Yayınları,2014.

Deringil, Selim. *İktidarın Sembolleri ve İdeoloji II. Abdülhamid Dönemi (1876-1909)*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2007.

Deringil, Selim. *Simgeden Millete II. Abdülhamid'den Mustafa Kemal'e Devlet ve Millet*. İstanbul: İletişim Yayınları, 2022.

Doğan, Taylan. *İnsan Doğası: İktidara Karşı Adalet Noam Chomsky ile Michel Foucault Tartışıyor.* İstanbul: Bgst Yayınları, 2005.

Duclos, Jacques. *Demokrasi ve Kişisel İktidar.* Ankara: Başak Yayınlar, 1987.

Dural, A. Baran, "Antonio Gramsci Ve Hegemonya", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* 11, sy. 39, (Kış 2012): 309-321.

Earle, Timothy. *Şefler Nasıl İktidara Geldiler*. İstanbul: Versus Kitap, 2013.

Erattır, Ahmet E. "Nazlı Eray'ın Eserlerinde Fantastik Unsurlar". Yüksek Lisans tezi, Balıkesir Üniversitesi, 2021.

Erdem Taşkın, Gülistan. "Nietzsche Ve Foucault'da Güç İstenci ve İktidar Üzerine Bir Çalışma". Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, 2021.

Ertekin, Aydın. *Fantastik Yazın*. Erzurum: Fenomen Yayınları, 2013.

Esra Arsan, Savaş Çoban, *Medya ve İktidar Hegemonya, Statüko, Direniş*, İstanbul: Evrensel Basın Yayınları, 2014.

Ezgin, Emre. "Marksist Devlet Teorisi Ekseninde İktidar Ve Hegemonya İlişkileri Ve Kentsel Mekâna Yönelik Yansımaları", *Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 2(1), (2020): 10-20.

Forgacs, David *Gramsci Kitabı Seçme Yazılar 1916-1935*, Ankara: Dipnot Yayınları, 2012.

Foucault, Michel. *Biyopolitikanın Doğuşu*. İstanbul: İstanbul Bilgi Yayınları, 2019.

Foucault, Michel. *Hakikat Cesareti Kendinin ve Başkalarının Yönetimi II*. İstanbul: İstanbul Bilgi Yayınları, 2018.

Foucault, Michel. *İktidarın Gözü*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2019.

Foucault, Michel. *Özne ve İktidar*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2021.

Foucault, Michel. *Öznenin Yorumbilgisi*, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi, 2015.

Foucault, Michel. *Toplumu Savunmak Gerekir*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2021.

Giddens, Anthony. *Kapitalizm ve Modern Sosyal Teori*, İstanbul: İletişim Yayınları, 2009.

Gizli, Ceylan. "İhsan Oktay Anar'ın Romanlarında Fantastik Unsurlar". Yüksek Lisans tezi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, 2019.

Göven, Asude. “Michel Foucault’nun Panoptikon Kuramı Bağlamında Sanat ve İktidar” Yüksek Lisans tezi, Işık Üniversitesi, 2018.

Gözler, Kemal. *Kurucu İktidar*. İstanbul: Ekin Kitabevi Yayınları, 1998.

Gramsci, Antonio. *Hapishane Defterleri*, İstanbul: Belge Yayınları, 2003.

Güngör, Nazife. *Popüler Kültür ve İktidar Popüler Kültür Üzerine Kuramsal İncelemeler*. Ankara: Vadi Yayınları, 1999.

Han, Byung-Chul. *İktidar Nedir?*. İstanbul: İnsan Yayınları, 2020.

Hobbes, Thomas. *Leviathan*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 1992.

Hüseyin Bülent Oskay, “Türk Romanında İktidar Mücadelesi 1923-1980”, Doktora tezi, Marmara Üniversitesi, 2020.

Hyppolite, Jean. *Marx ve Hegel üzerine Çalışmalar*, trc. Doğan Barış Kılınç, Ankara: Doğu Batı Yayınları, 2010.

Işık, Mehmet F. “Judiht Butler’da Feminist Söylem ve İktidar”. Doktora tezi, İnönü Üniversitesi, 2021.

İnal, Diler. “(Fantastik) Devletin İdeolojik Aygıtları: 20. Yüzyıl Distopik Romanlarında Baskıcı Ve Baskıcı Olmayan Devlet Aygıtları”. Yüksek Lisans tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi, 2006.

Jones, Dan. *Taht ve İktidar Orta Çağ'ın Yeni Tarihi*. İstanbul: Kronik Kitap, 2024.

Judith Butler, *İktidarın Psişik Yaşamı Tabiyet Üzerine Tepriler*, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2005.

Kadir Pektezel, “Kitle ve İktidarın İnsanı Kitlenin Diyalektiği”, *Doğu-Batı Dergisi* 69, (Eylül 214): 209-219.

Karaca, Şeyma. “Ray Bradbury’nin Öykülerinde Fantastik Ve Bilim Kurgusal Unsurlar” Yüksek Lisans tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, 2013.

Kartal, Seda Gül. “Cumhuriyet Dönemi Türk Çocuk Roman Ve Hikâyelerinde Fantastik Ögeler (1923-1960)” Yüksek Lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, 2007.

Kavalcı, Tolga. “Türk Fantastik Edebiyatında Karakter Kurgulamaları”. Yüksek Lisans tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, 2019.

Kaya, Ali H. “Sabahattin Ali’nin Eserlerinde İktidar ve Kadın”. Yüksek Lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, 2019.

King, Ross. *Machiavelli İktidar Filozofu*. trc. Volkan Atmaca. İstanbul: Alfa Yayınları, 2011.

Kinner, Quentin. *Çağdaş Temel Kuramlar*, Ankara: Vadi Yayınları, 1997.

Kocaaslan, Murat. *IV. Mehmed Saltanatında Topkapı Sarayı Haremi İktidar, Sınırlar ve Mimari*. İstanbul: Kitap Yayınevi, 2014.

Köseoğlu, Neşe. “Todorov’un Fantastik Kuramı Işığında İhsan Oktay Anar Romancılığı”. Yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, 2018.

Kurnaz, Ahmet. “Totaliter Rejimlerde İktidar İlişkilerinin İncelenmesi”. Yüksek Lisans tezi, Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi, 2017.

Kurt, Ali.“Fantastik” *Tübitak Bilim Yayınları Sosyal Bilimler Ansiklopedisi*, 2021.

Küçükosman, Arzu. “Nazlı Eray’ın Öykülerinde Fantastik Dişil Mizah”. Yüksek Lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, 2020.

Lukes, Steven. *İktidar Radikal Bir Görüş*. trc. Mehmet Ratip, İstanbul: İletişim Yayınları, 2016.

Machiavelli, Nicolo. *Hükümdar (Prens)*, trc. Anita Tatlıer. İstanbul: Göçebe Yayınları, 1997.

Mandel, Ernest. *İktidar ve Para Bürokrasinin Marksist Bir Kuramı*. İstanbul: Yazın Yayıncılık, 1992.

Martin Carnoy, *Gramsci ve Devlet, Parksis (3)* 2001

Mayor, Federico. Forti, Augusto. *Bilim ve İktidar.* Ankara: Tübitak Yayınları, 2008.

Mertoğlu, Mine Simge. “Shakespeare’in Lady Macbeth Karakterinin Kadın ve İktidar Bağlamında İncelenmesi” Yüksek Lisans tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, 2019.

Michel Foucault, *Entelektüelin Siyasi İşlevi*, .İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 2025.

Moseley, Alexander. *A’dan Z’ye Felsefe*, İstanbul: NTV Yayınları, 2011.

Nar, Mehmet Şükrü. “Yapısalcılık Kavramına Antropolojik Bir Yaklaşım: Levi-Strauss ve Yapısalcılık”, *Antropolojy* 27, (2014): 29 – 46.

Oğuzhan, Merve ve Duyar, Zeynep. “Toplum Sözleşmesi Anlayışının Temeli: Machiavelli’de Devlet ve Birey”, *Mecmua Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi* 11, (2021): 455-479.

Olur Çeker, Yasemin. “Cumhuriyet Dönemi Fantastik Türk Hikâyesi Üzerine Bir İnceleme”. Yüksek Lisans tezi, Trakya Üniversitesi, 2011.

Oskay, Hüseyin B. “Türk Romanında İktidar ve Yabancılaşma”. Yüksek Lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, 2019.

Öncü, Ayşe. Weyland, Petra. *Mekan, Kültür, İktidar Küreselleşen Kentlerde Yeni Kimlikler*. İstanbul: İletişim Yayınları, 2005.

Öntürk, Abdülkadir. “Sadık Yemni’nin Eserlerinin Fantastik Açıdan İncelenmesi”. Yüksek Lisans tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, 2017.

Özbay, Emrah. “Fantastik Edebiyatta Hiciv: Terry Practhett’ın Diskdünya Romanları” Doktora tezi, Ankara Üniversitesi, 2020.

Özger, Mehmet. “12 Eylül Romanlarında Bellek, Özne Ve İktidar Kavramlarının İncelenmesi” Doktora tezi, Muğla Üniversitesi, 2010.

Özkaracalar, Kaya. *Gotik*, İstanbul: L&M Yayınları, 2005.

Özlük, Nuran. *Fantastik Roman*. İstanbul: Hiperlink Yayınları, 2011.

Pank, Çiğdem. “Egemenlik Yetkisinin Sınırının Düşünürler Bağlamında Değerlendirilmesi”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 9, sy.46. (Ekim 2016): 1307-9581.

Piaget, Jean. *Yapısalcılık*, Ankara: Doruk Yayıncılık, 1999.

Power | Definition, Social Dynamics, Authority, Weber, Foucault, & Facts | Britannica Güncel Erişim: 2.06.2025.

Radkau, Joachim. *Doğa ve İktidar Global Bir Çevre Tarihi*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2017.

Riot-Sarcey, Michele, Bouchet, Thomas ve Picon, Antoine. *Ütopyalar Sözlüğü*. İstanbul: Sel Yayıncılık, 2003.

Rosenau, Pauline Marie. *Post-modernizm ve Toplum Bilimleri*, trc. Tuncay Birkan, Ankara: Ark Yayınları, 1998

Russell, Bertrand. *İktidar*. İzmir: Cem Yayınevi, 2021.

Sağlam, Müzeyyen. "Orhan Pamuk'un Romanlarında Erkeğin İktidarı". Yüksek Lisans tezi, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi, 2014.

Sami, Şemsettin. *Kâmûs-ı Türkî*. İstanbul: Kapı Yayınları, 2009.

Saraçoğlu, Ayşe Derya. "Michel Foucault'nun İktidar Kavramı", *International Social Sciences Studies Journal* Vol:8 Issue: 97, (2022): 1527-1532.

Sat, Gültekin. "Michel Foucault'da İktidar ve Beden İlişkisi Üzerine Bir İnceleme". Yüksek Lisans tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, 2019.

Saygılı, Abdurrahman. "Jean Bodin'in Egemenlik Anlayışı Çerçevesinde Kralın İki Bedeni Kuramına Kısa Bir Bakış", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 63, sy.1, (2014): 185-198.

Siegel, Paul N. *Dünya Dinleri ve İktidar*. trc. Selin Dingiloğlu. İstanbul: Yordam Yayınları, 2013.

Sipahioğlu, Başak. "1980 Sonrası Fantastik Türk Romanı". Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, 2006.

Somuncu, Selim. *Romanda Bilgi İktidar İdeoloji*. Ankara: Hece Yayınları, 2015.

Somuncu, Selim. Türk Romanına Yönelik Bir Söylem Çözümlemesi: Bilgi-İktidar-İdeoloji. Doktora tezi, Ankara Üniversitesi, 2013.

Steinmetz, Jean-Luc. *Fantastik Edebiyat*. Ankara: Dost Yayınları, 2006.

Swartz, David. *Kültür ve İktidar Pierre Bourdieu'nün Sosyolojisi*. İstanbul: İletişim Yayınları, 2011.

Şahin, Seval, Öztürk, Banu ve Ardalı Büyükarman, Didem. *Edebiyatın İzinde Fantastik ve Bilimkurgu*, İstanbul: Bağlam Yayınları, 2015.

Şentürk, Ünal "Toplumsal Alanın İktidar Devriyeleri", *Doğu-Batı Dergisi*, sy. 69 (Eylül 214): 127-153.

Tan, Murat. "Edebi Eserlerde İktidar Mücadelesi: 1896-1923". Doktora tezi, Marmara Üniversitesi, 2014.

Tannenbaum, Donald G. ve Schultz, David. *Siyasi Düşünce Tarihi*, trc. Fatih Demirci. Ankara: Adres Yayınları, 2011.

Taş, İnci. “1980-2000 Arası Türk Hikâye Kitaplarında Fantastik Unsurlar”. Yüksek Lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi, 2009.

Taşkın, Yüksel. *Siyaset Kavramlar, Kurumlar, Süreçler*, İstanbul: İletişim Yayınları, 2024.

Taylan, Ferhat. Laval, Christian. Paltrinieri, Luca. *Marx & Foucault Okumalar, Kullanımlar, Yüzleştirmeler*. İstanbul: İletişim Yayınları, 2020.

Temizarabacı Yıldırmaz, Yasemin. *Ütopyanın Kadınları Kadınların Ütopyası*. İstanbul: Sel Yayınları, 2015.

Therborn, Göran. *İktidarın İdeolojisi ve İdeolojinin İktidarı*. İstanbul: İletişim Yayınları, 1989.

Todorov, Tzvetan. *Fantastik Edebi Türe Yapısal Bir Yaklaşım*, İstanbul: Metis Yayınları, 2017.

Toyman, Yeliz Ö. “Nazlı Eray’ın Roman Dünyasında Düşsü Ve Büyülü Gerçekliğin Kurgusu İle Fantastik Unsurlar”. Yüksek Lisans tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, 2006.

Trouillot, Michel-Rolph. *Geçmişi Susturmak Tarihin Üretilmesi ve İktidar*. İstanbul: İthaki Yayınları, 2015.

Tunçay, Mete. *Batı’da Siyasal Düşünceler Tarihi Seçilmiş Yazılar Yeni Çağ*, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2014.

Tunçay, Mete. *Batı’da Siyasal Düşünceler Tarihi Seçilmiş Yazılar Yakın Çağ*, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2011.

Tülin Öngen, "Bilim, İktidar, Gerçeklik", *Bilim ve İktidar*. Ankara: Dipnot Yayınları, 2008.

Ürgen, Zeki. “Mekân ve İktidar İlişkisi Çerçevesinde Kent”. Yüksek Lisans tezi, Kırıkkale Üniversitesi, 2019.

Üzmer, Mehmet A. “Barış Müstecaplıoğlu’nun Eserlerinde Fantastik Unsurlar”. Yüksek Lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, 2019.

Veli Urhan, "Michel Foucault’da Disiplinci Düzenleyici İktidar Ayrımı", *Doğu-Batı Dergisi*, (Eylül 2014): 229-239.

Warburton, Nigel. *Felsefenin Kısa Tarihi*, İstanbul: Alfa Yayınları, 2016.

Yalçınkaya, Ayhan. *Foucault'dan Agamben'e Sıvılaşmış İktidar ve Gelenek*. Ankara: Phoenix Yayınevi, 2005.

Yıldız, Necdet. "Nietzsche ve Foucault'da Bilgi-İktidar İlişkisi". Doktora tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, 2019.

Yılmaz, Çiğdem. "Kabala'ya Yerleştirilmiş İlk Yerdeniz Üçlemesinde Ursula K. Le Guin'in Fantastik Dünyası" Yüksek Lisans tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, 2019.

Yonar, Gönül. *Türk Edebiyatında Fantastiğin Kökenleri*. İstanbul: Ötüken Yayınları, 2011.

Yücesoy, Özge. "Korku Edebiyatı (Gotik Edebiyat) ve Türk Edebiyatındaki Örnekleri", Yüksek Lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, 2007.

Yücel, Tahsin. *Yapısalcılık*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 1999.

Zubaida, Sami. *İslam Dünyasında Hukuk ve İktidar*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2008.